Al. Dumas
Regina
Margot

ALEXANDRE DUMAS

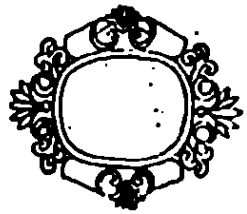

REGINA MARGOT

Ediția a III-a

În românește de **MIRCEA ALEXANDRESCU ȘI COSTACHE POPA**

EDITURA TINERETULUI

Coperta de POMPILIU DUMITRESCU

ALEXANDRE DUMAS
LA REINE MARGOT
NELSON EDITEURS
PARIS
1937

I

LATINEASCA DUCELUI DE GUISE

Luni, în a optsprezecea zi a lunii august 1572, Luvrul era în mare sărbătoare.

Ferestrele vechii reşedinţe regale, îndeobşte atît de întunecate, erau scăldate în lumină ; pieţele şi străzile din jur, de obicei atît de pustii de cum bătea ceasul nouă, la Saint-Germain-l'Auxerrois, erau acum înţesate de norod, deşi se făcuse miezul nopţii.

Prin beznă, toată această mulţime ameninţătoare, zorită, gălăgioasă părea o mare mohorîtă, frămîntată, şi fiecare val al ei părea un talaz care mugeşte ; această mare, ce inunda cheiul pe care se revărsa prin străzile Fossés-Saint-Germain şi l'Astruce, izbea cu fluxul ei poalele zidurilor Luvrului, iar cu refluxul pe ale palatului Bourbon, din faţă.

Dar cu toată sărbătoarea de la curte, şi poate tocmai din pricina ei, norodul acesta avea o înfăţişare ameninţătoare, căci nu bănuia că sărbătoarea la care lua parte numai cu privirea era doar prevestirea alteia, ce avea să aibă loc abia peste opt zile şi la care urma să fie poftit să se desfete din toată inima.

Curtea sărbătorea nunta Margaretei de Valois, fiica regelui Henric al II-lea şi sora regelui Carol al IX-lea, cu Henric de Bourbon, regele Navarei. Într-adevăr, chiar în acea dimineaţă, pe un podium înălţat în faţa catedralei Notre-Dame, cardinalul de Bourbon unise pe cei doi soţi cu ceremonialul folosit de obicei la nunţile fiicelor regilor Franţei.

Această căsătorie uimise pe toată lumea şi dăduse mult de gîndit celor ce vedeau mai departe ; era greu de înţeles cum de se putuseră apropia două tabere atît de învrăjbite, cum erau pe atunci cea protestantă şi cea catolică. Lumea

se întreba cum ar putea tînărul prinț de Condé să ierte ducelui de Anjou, fratele regelui, uciderea tatălui său de către Montesquiou, la Jarnac. Se mai întreba cum i-ar putea ierta tînărul duce de Guise amiralului de Coligny moartea părintelui său ucis de Poltrot de Méré la Orléans.

Mai mult încă, Jeanne de Navara, curajoasa soție a nevolnicului Antoine de Bourbon, ce-și adusese fiul, Henric, la logodna regească care se pregătise — murise abia de două luni și umblau zvonuri ciudate cu privire la această neașteptată moarte. Unii șopteau, iar alții spuneau în gura mare că ea aflase o taină grozavă, iar Caterina de Medicis, temîndu-se ca nu cumva s-o dea în vileag, a ucis-o dăruindu-i niște mănuși otrăvite, făcute de un oarecare René din Florența, mare meșter în treburi din astea. Zvonul se răspîndise și căpătase cu atît mai mult temei, cu cît, după moartea acestei mari regine, fiul ei ceruse să fie chemați doi medici — între care și vestitul Ambroise Paré, cărora li s-a îngăduit să deschidă și să cerceteze trupul, nu însă și creierul. Dar cum Jeanne de Navara fusese ucisă cu un parfum otrăvit, numai creierul, singura parte a trupului căreia nu le era îngăduit să-i facă autopsia, putea să dezvăluie crima. Și spunem crimă pentru că nimeni nu se îndoia că de o crimă ar fi vorba.

Dar asta nu era totul : pentru această căsătorie, care nu numai că statonicea pacea în regatul său, dar îi mai și îmbia pe hughenoții de frunte ai Franței să vină la Paris, regele Carol arătase o stăruință veșnică cu încăpățînarea. Cum cei doi logodnici erau unul catolic, iar celălalt reformat, trebuia să se ceară încuviințarea înaltului pontif de la Sfîntul Scaun, Grigore al XIII-lea. Încuviințarea aceasta întîrzia, ceea ce o neliniștise foarte mult pe răposata regină a Navarei ; într-una din zile, ea îi împărtășise lui Carol al IX-lea temerile ei că încuviințarea n-ar mai veni de loc, la care regele îi răspunsese :

— Fii pe pace, mătușă dragă. Te cinstesc mai mult decît pe papă și dragostea pentru sora mea e mai presus decît teama de el. Nu sînt hughenot, dar nici prost nu sînt și dacă cinstitul papă face prea pe prostul, am s-o iau eu însumi pe Margot de mînă și am să i-o dau de soție fiului vostru chiar în biserica protestantă.

Vorbele acestea se răspîndiseră din Luvru în tot orașul și în timp ce pe hughenoți îi bucurase foarte mult, pe catolici îi pusese pe gînduri și se întrebau în șoaptă dacă regele îi vindea cu adevărat, sau poate juca vreo farsă care într-o bună zi va avea un deznodămînt neașteptat.

Purtarea lui Carol al IX-lea părea inexplicabilă mai ales față de amiralul de Coligny, care de vreo cinci-șase ani se războia cu regele pe viață și pe moarte : după ce pusese preț pe capul lui o sută cincizeci de mii de scuzi aur, nu mai vorbea acum de el decît ca de un părinte, spunînd sus și tare pe viitor conducerea războiului nu i-o va mai încredința decît lui ; și asta o spunea așa de des, încît chiar Caterina de Medicis, care pînă atunci îl condusese pe tînărul principe în toate acțiunile, capriciile, pînă și în toate dorințele lui, părea că începe să se îngrijoreze de-a binelea, și nu fără pricină, căci într-o clipă de sinceritate, vorbindu-i amiralului despre războiul din Flandra, Carol al IX-lea îi spusese :

— Mai e ceva, dragul meu părinte, la care trebuie să fim cu ochii în patru : reginei-mamă, care, după cum știți, vrea să-și vîre nasul în toate, să nu-i ajungă nimic la urechi despre planurile noastre. Să păstrăm deci taina, ca să nu afle nimic, pentru că, așa pusă pe hartă cum o cunosc, ne-ar strica toate socotelile.

Dar oricît de înțelept și de încercat era Coligny, n-a fost în stare să păstreze taina unei atît de mari încrederi ce i se arătase, și cu toate că atunci cînd venise la Paris avea multe bănuieli, iar la plecarea de la Châtillon o țărancă i se aruncase la picioare, strigîndu-i : „Vai, domnule, bunul nostru stăpîn, nu vă duceți la Paris, căci dacă vă duceți, veți muri și dumneavoastră, și toți cei care vă însoțesc“, toate bănuielile i se risipiseră, una cîte una, din cuget, atît lui cît și lui Téligny, ginerele său ; acestuia regele îi arătase mare prietenie, spunîndu-i frate, întocmai cum amiralului îi spusese părinte și tutuindu-l, așa cum obișnuia să facă cu prietenii lui cei mai buni.

Hughenoților, în afară doar de vreo cîțiva prăpăstioși sau neîncrezători, le venise așadar inima la loc : toată lumea știa că regina Navarei murise în urma unei aprinderi de plămîni, iar nesfîrșitele săli ale Luvrului erau înțesate acum de toți acești bravi protestanți care vedeau în

căsătoria tinerei lor căpetenii, Henric, prevestirea unor vremuri mai bune, la care nici nu visaseră. Amiralul Coligny, La Rochefoucault, fiul principelui Condé, Téligny, în sfîrşit toate căpeteniile acestei tabere jubilau, văzînd că atotputernici la Luvru şi primiţi cu osanale la Paris erau tocmai acei pe care, cu trei luni în urmă, regele Carol şi regina Caterina voiseră să-i cocoaţe în spînzurători mai înalte decît ale ucigaşilor de rînd. Mai lipsea doar mareşalul de Montmorency, pe care zadarnic l-ai fi căutat printrei toţi fraţii săi, căci nici o făgăduială nu-l putuse ispiti, nici o prefăcătorie nu-l putuse înşela şi se ţinea deoparte, în castelul său din l'Isle-Adam, spunînd că stă retras pentru că mai suferă încă din pricina morţii tatălui său, conetabilul Anne de Montmorency, ucis de Robert Stuart cu un glonţ de pistol în bătălia de la Saint-Denis. Dar cum această întîmplare se petrecuse cu mai bine de trei ani în urmă şi cum în acele vremuri simţirea peste măsură nu prea era virtute la modă, despre acest doliu prelungit credea fiecare cam ce voia.

De altfel, tot ce se întîmpla arăta că mareşalul de Montmorency greşea : regele, regina, ducele de Anjou şi ducele d'Alençon îşi îndeplineau de minune îndatoririle faţă de oaspeţi la regeasca sărbătoare.

Ducele de Anjou primea chiar felicitări din partea hughenoţilor, pe deplin meritate de altfel, pentru cele două bătălii de la Jarnac şi Montcontour, pe care le cîştigase cînd nu avea încă 18 ani, arătîndu-se astfel mai precoce decît Cezar şi Alexandru, cu care era asemuit, deşi, bineînţeles, învingătorii de la Issos şi Pharsala erau puşi mai prejos decît el : ducele d'Alençon îşi plimba peste toate acestea privirea lui galeşă şi făţarnică ; regina Caterina radia de bucurie şi, întrecîndu-se în drăgălăşenii, nu ştia cum să-l mai fericească pe principele Henric de Condé pentru căsătoria lui cu Maria de Clèves, care avusese loc de curînd ; în sfîrşit, chiar domnii de Guise le zîmbeau duşmanilor înverşunaţi ai casei lor, iar ducele de Mayenne şedea la taifas cu domnul de Tavannes şi cu amiralul, vorbind despre războiul care acum, mai mult ca oricînd, trebuia să fie pornit împotriva lui Filip al II-lea.

Printre aceste grupuri se plimba în sus şi în jos, cu capul uşor înclinat şi atent la tot ce se vorbea, un tînăr

de 19 ani, cu privirea ageră, cu părul negru și tăiat foarte scurt, cu sprîncene stufoase, cu nasul încovoiat ca un cioc de uliu, cu un zîmbet batjocoritor și căruia abia îi mijiseră barba și mustața. Tînărul acesta, ce nu se făcuse cunoscut pînă la bătălia de la Arnay-le-Duc, în care, plin de bărbăție, nu-și cruțase viața și primea acum felicitări peste felicitări, era ucenicul îndrăgit al lui Coligny și eroul zilei : cu trei luni în urmă, adică pe vremea cînd maică-sa trăia încă, i se spunea principele de Béarn ; acum i se spunea regele Navarei, în așteptarea acelei zile cînd avea să i se spună Henric al IV-lea.

Din cînd în cînd, un nor întunecat îi trecea repede peste frunte ; își amintea atunci de bună seamă că nu trecuseră decît două luni de cînd maică-sa murise, și dintre toți, el se îndoia cel mai puțin că fusese otrăvită. Dar norul acesta era trecător și se topea ca o umbră unduitoare, căci cei care îi vorbeau îl felicitau și stăteau acum lîngă el erau chiar cei care o uciseseră pe inimoasa Jeanne d'Albret.

La cîțiva pași de regele Navarei, aproape tot atît de îngrijorat și dus pe gînduri pe cît de bine dispus și de comunicativ se arăta acesta, se afla tînărul duce de Guise, care stătea de vorbă cu Téligny. Mai norocos decît bearnezul, faima sa, la vîrsta de 22 de ani, o egalase aproape pe cea a părintelui său, marele François de Guise. Era un senior chipeș, înalt, cu căutătură mîndră și trufașă și înzestrat cu acea măreție firească ce te făcea să spui, cînd îl vedeai trecînd, că pe lîngă el toți ceilalți principi păreau oameni de rînd.

Și cu toate că era atît de tînăr, catolicii îl priveau ca pe conducătorul lor, întocmai cum hughenoții îl socoteau pe tînărul Henric de Navara, al cărui portret l-am schițat mai sus, drept căpetenia lor. La început purtase titlul de principe de Joinville și botezul focului îl primise la asediul Orléans-ului, sub comanda tatălui său care murise în brațele lui, spunîndu-i că îl ucisese amiralul Coligny. Atunci tînărul duce, întocmai ca Hanibal, a jurat solemn să se răzbune pe amiral și pe familia lui pentru moartea părintelui său și să-i urmărească fără răgaz și fără îndurare pe cei de o credință cu Coligny, legîndu-se în fața lui Dum-

nezeu să fie îngerul lui răzbunător pe pămînt, pînă în ziua în care ultimul eretic va fi fost nimicit.

Aşadar, mare era uimirea să-l vezi pe acest principe — de obicei atît de credincios cuvîntului dat — că le întinde mîna celor cărora le jurase duşmănie veşnică şi că se arată atît de binevoitor cu ginerele omului pe care făcuse legămînt, în faţa părintelui său ce se sfîrşea, să-l ucidă.

Dar cum am mai spus, seara aceasta era plină de surprize. De bună seamă, dacă cel care ar fi avut fericitul prilej să ia parte la această sărbătoare ar fi putut citi viitorul, lucru ce din fericire nu le e dat oamenilor, şi ar fi putut privi în cugete, ceea ce, din nefericire, numai lui Dumnezeu îi e dat, ar fi avut parte să vadă cel mai neobişnuit spectacol pe care îl poate oferi istoria tristei comedii umane.

Dar acest spectator, care nu se afla pe culoarele Luvrului, privea stăruitor din stradă cu ochi aprinşi şi murmura cu glas ameninţător; acest spectator era norodul. Cu instinctul lui, pe care ura i-l ascuţise fără seamăn, urmărea de departe umbrele duşmanilor săi de moarte şi îşi tălmăcea cele văzute atît cît o putea face curiosul ce iscodeşte ferestrele unei săli de bal zăvorîte. Muzica îl îmbată şi-l struneşte pe dănţuitor, în vreme ce curiosul nu vede decît mişcarea şi îşi rîde de paiaţa aceasta ce se frămîntă fără rost, căci el, curiosul, nu aude muzica.

Muzica ce-i îmbăta pe hughenoţi era glasul trufiei lor.

Scînteierile ce scăpărau în ochii parizienilor în puterea acestei nopţi erau fulgerele mîniei lor în care se putea citi viitorul.

Înăuntru, însă, domnea mai departe veselia, ba chiar un murmur, mai suav şi mai încîntător ca niciodată, se strecura în acea clipă prin tot Luvrul: tînăra logodnică, după ce-şi schimbase veşmintele de gală — mantia cu trenă şi vălul cel lung — se înapoiase în sala de bal, însoţită de frumoasa ducesă de Nevers, prietena ei cea mai bună, şi era condusă de fratele ei, Carol al IX-lea, care o prezenta oaspeţilor de seamă.

Logodnica era Margareta de Valois, fiica lui Henric al II-lea, perla coroanei franceze, căreia regele Carol al IX-lea îi spunea întotdeauna cu duioşie „sora mea Margot".

Desigur, niciodată vreo primire — oricît de măgulitoare — nu fusese mai pe deplin meritată decît cea care i se făcea acum noii regine a Navarei. Margareta abia împlinise douăzeci de ani, dar chiar la această vîrstă o cîntau poeţii, unii asemuind-o cu Aurora, iar alţii cu Venus din Cythera. Într-adevăr, frumuseţea ei nu avea pereche la această curte în care Caterina de Medicis strînsese pe cele mai frumoase femei ce le aflase, şi de care voia să se slujească drept momeală. Avea părul negru, faţa de o albeaţă strălucitoare, ochii pătimaşi, umbriţi de gene lungi, buze rumene şi delicate, gîtul graţios, mijlocul plinuţ şi mlădios, piciorul ca de copil, ascuns în pantof de mătase. Franţa, căreia îi aparţinea, era mîndră să vadă că pe pămîntul ei îmbobocea aşa minunăţie de floare, iar străinii care treceau prin ţară se întorceau orbiţi de frumuseţea ei, dacă apucaseră s-o vadă, uluiţi de cîte ştia, dacă avuseseră prilejul să stea de vorbă cu ea. Margareta nu era numai cea mai frumoasă, dar şi cea mai instruită femeie din vremea ei şi se pomeneau vorbele unui învăţat italian, care îi fusese prezentat şi care, după ce discutase cu ea un ceas în italiană, spaniolă, latină şi greacă, spusese la plecare, plin de însufleţire : „Să vezi curtea şi să n-o vezi pe Margareta de Valois, e ca şi cum n-ai fi văzut nici Franţa şi nici curtea".

Şi nu lipseau nici stăruinţele plictisitoare pe lîngă regele Carol al IX-lea şi pe lîngă regina Navarei, căci se ştie cît de meşteri la adică erau hughenoţii. Tot felul de aluzii la trecut, tot felul de pretenţii de viitor erau strecurate cu dibăcie regelui, în mijlocul acestor convorbiri : dar la toate aceste aluzii el răspundea cu buzele lui livide în obraji o roşeaţă aprinsă.

— Dîndu-i-o lui Henric de Navara pe sora mea Margot, îmi dăruiesc inima tuturor protestanţilor din regat.

Cuvintele acestea pe unii îi linişteau, iar pe alţii îi făceau să zîmbească, căci aveau, într-adevăr, două sensuri : unul părintesc, cu care Carol al IX-lea nu avea să-şi încarce cugetul, celălalt jignitor atît pentru mireasă, cît şi pentru soţ, şi chiar pentru el însuşi, căci amintea de unele bîrfeli şuşotite prin care gurile rele de la curte aflaseră mijlocul să prihănească vălul de mireasă al Margaretei de Valois.

În acest timp, domnul de Guise se întreținea, după cum am mai spus, cu Téligny ; dar nu era pînă într-atît de adîncit în această conversație, încît să nu-și întoarcă din cînd în cînd capul și să arunce o privire către grupul doamnelor în mijlocul cărora strălucea regina Navarei. Ori de cîte ori privirea principesei o întîlnea pe cea a tînărului duce, un nor părea să întunece fruntea ei fermecătoare — în jurul căreia stelele de diamant alcătuiau un nimb scăpărător — și dincolo de neliniștea și frămîntarea ei se întrezărea umbra unui gînd.

Principesa Claude, sora mai vîrstnică a Margaretei, ce se măritase de cîțiva ani cu ducele de Lorena, observase această tulburare și de aceea se îndrepta spre ea s-o întrebe care era pricina, cînd lumea, care se dădea în lături dinaintea reginei-mame ce se apropia la brațul tînărului principe de Condé, o împinse înapoi, departe de sora ei. Se produse atunci o agitație generală, de care ducele de Guise se folosi ca să se apropie de doamna de Nevers, cumnata lui, și deci și de Margareta. Doamna de Lorena, care nu o scăpa din ochi pe tînăra regină, văzu atunci că în locul norului ce-i adumbrise fruntea, îi apăruse acum în obraji o roșeață aprinsă.

Între timp, ducele continua să se apropie și cînd ajunse la doi pași de Margareta, aceasta, care mai mult îi simțea prezența decît îl vedea, se întoarse către el străduindu-se din răsputeri să pară calmă și nepăsătoare. Ducele o salută cu respect și, plecîndu-se în fața ei, șopti :

— *Ipse attuli.*

Adică :

„L-am adus", sau „adus în persoană".

Margareta îi răspunse printr-o reverență tînărului duce și, ridicîndu-se, îi zise :

— *Noctu pro more.*

Adică :

„La noapte, ca de obicei".

Aceste dulci cuvinte, ce se pierdeau în urmașul guler gofrat și scrobit al principesei ca în gura unei pîlnii, n-au fost auzite decît de cel căruia îi erau adresate ; dar așa scurt cum fusese dialogul, el cuprindea fără îndoială tot ceea ce aveau să-și spună cei doi tineri, căci după acest schimb de formule — una de două, cealaltă de trei cu-

vinte — se despărțiră, Margareta cu un aer mai visător, ducele mai luminat la față ca înainte. Această neînsemnată întîmplare se petrecuse fără ca omul cel mai interesat de acest dialog să-i fi dat vreo atenție cît de mică, căci regele Navarei n-avea ochi decît pentru o singură persoană, care era însoțită de o suită aproape la fel de numeroasă ca aceea a Margaretei de Valois ; persoana aceasta era frumoasa doamnă de Sauve.

Charlotte de Beaune-Semblancay, nepoata nefericitului Semblancay și soția lui Simon de Fizes, baron de Sauve, era una din doamnele cele mai apropiate ale Caterinei de Medicis și una dintre cele mai de temut din suita acestei regine, care le dădea dușmanilor ei băutura vrăjită a dragostei, atunci cînd nu cuteza să le dea otravă florentină ; mică, blondă, cînd fremătînd de vioiciune, cînd tînjind visătoare, gata în orice clipă fie pentru dragoste, fie pentru intrigă — cele două treburi de căpetenie cu care de cincizeci de ani se îndeletnicea curtea celor trei regi ce-și urmaseră la tron — femeie în toată puterea cuvîntului și cu farmecul deplin al spiței femeiești începînd cu ochii ei albaștri, visători, sau scăpărînd de patimi, și terminînd cu picioruşele neastîmpărate și strînse în condurii de catifea, doamna de Sauve pusese stăpînire de-a binelea pe regele Navarei, încă de cîteva luni, pe atunci la primii lui pași și în dragoste și în politică ; și asta pînă într-atît, încît Margareta de Navara, minunată și regească frumusețe, nu mai trezise în adîncul inimii soțului ei nici măcar admirație. Dar, lucru ciudat și care uimea pe toată lumea, chiar cînd era vorba de acest suflet plin de ascunzișuri și taine, Caterina de Medicis, urmărindu-și mai departe planurile ei de a-și căsători fiica cu regele Navarei, nu contenea să sprijine, aproape fățiș, legătura acestuia cu doamna de Sauve. Cu tot ajutorul acesta puternic și în ciuda obiceiurilor ușuratice ale vremii, frumoasa Charlotte se împotrivise pînă atunci. Și toată împotrivirea ei nemaipomenită, de necrezut și nemaiauzită, stîrnise în sufletul bearnezului — mai mult decît frumusețea și duhul celei ce o arăta — o patimă care, neputîndu-se împlini, se închise în sine, măcinîndu-i sufletul, sfiiciunea, trufia, chiar și acea nepăsare, pe jumă-

tate izvorîtă din concepţiile lui, pe jumătate din lene, oc-i alcătuia caracterul.

Doamna de Sauve îşi făcuse apariţia doar de cîteva clipe în sala de bal, căci fie că-i era necaz, fie că o durea, la început hotărîse să nu asiste la triumful rivalei sale şi pretextînd că nu se simte bine, îl trimisese singur la Luvru pe soţul ei, care de cinci ani era ministru. Văzîndu-l însă pe baronul de Sauve singur, Caterina de Medicis ţinu să ştie ce anume o făcuse pe multiubita ei Charlotte să nu vină şi aflînd că era vorba doar de o uşoară indispoziţie, îi scrise cîteva cuvinte prin care o chema, iar tînăra doamnă se grăbi să-i dea ascultare. Deşi îl întristase la început lipsa ei, Henric răsuflă totuşi mai uşurat cînd îl văzu pe domnul de Sauve că intră singur ; dar în clipa cînd, nemaiaşteptîndu-se s-o vadă, se pregătea cu un oftat să se apropie de gingaşa făptură pe care era nevoit, dacă nu s-o iubească, cel puţin s-o privească ca pe o soţie, o zări la capătul galeriei pe doamna de Sauve, care-şi făcea apariţia. Rămase atunci locului, cu ochii aţintiţi asupra acelei Circe ce-l înlănţuia în mrejele ei, şi în loc să-şi continue mersul către soţia lui, se îndreptă către doamna de Sauve cu un aer şovăielnic, ce trăda mai degrabă uimirea decît teama.

La rîndul lor, curtenii, cunoscînd firea aprinsă a regelui Navarei şi văzîndu-l că se apropie de frumoasa Charlotte, nu îndrăzniră să le stea în cale ; se dădură în lături cu toată delicateţea, în aşa fel încît chiar în clipa în care Margareta de Valois şi domnul de Guise schimbau cele cîteva cuvinte latineşti de care am pomenit, Henric, ajuns lîngă doamna de Sauve, vorbea cu ea în franţuzeşte, ca toată lumea să înţeleagă, deşi vorba îi era presărată cu un accent gascon, o conversaţie cu mult mai puţin misterioasă.

— Ah, draga mea — îi spuse el — iată-te venind chiar în clipa în care am aflat că ai fi bolnavă şi pierdusem speranţa să te mai pot vedea.

— Maiestatea voastră — îi răspunse doamna de Sauve — ar vrea să mă facă să cred că a suferit mult pierzîndu-şi această speranţă ?

— La dracu ! Cred şi eu ! exclamă bearnezul — care nu ştii că-mi eşti lumina zilei şi steaua nopţii ? Mă aflam,

crede-mă, în bezna cea mai neagră, cînd deodată ai apărut, răspîndind lumină pretutindeni.

— Atunci, monseniore, v-am jucat o festă.

— Ce vrei să spui, draga mea ? o întrebă Henric.

— Vreau să spun că atunci cînd eşti stăpînul celei mai frumoase femei din Franţa, singurul lucru pe care trebuie să-l doreşti este să piară lumina ca să faci loc întunericului, căci doar în întuneric ne aşteaptă fericirea.

— Această fericire, răutăcioaso, ştii prea bine că e în mîinile unei singure fiinţe, care îşi rîde şi îşi bate joc de gărmanul Henric.

— Vai — făcu baroana — dimpotrivă, aş fi crezut că tocmai dinsa este o jucărie în mîinile regelui Navarei, care îşi bate joc de ea !

Henric se înspăimîntă de această pornire duşmănoasă. Totuşi, îşi zise că, de bună seamă, doamnei de Sauve îi era ciudă, şi că ciuda ascunde, fără îndoială, dragostea.

— Crede-mă, scumpă Charlotte — îi spuse el — mă mustri pe nedrept, şi nu pot pricepe cum o gură atît de frumoasă poate fi şi atît de crudă. Crezi cumva că eu vreau să mă căsătoresc ? Eh, nu, fir-ar să fie ! Nu eu !

— Poate eu atunci — îi răspunse baroana tăios, dacă tăios poate să pară vreodată glasul femeii ce ne iubeşte şi ne mustră că n-o iubim.

— Ochii tăi frumoşi, baroană, n-au văzut mai departe ? Nu, nu... Nu Henric de Navara este cel care se uneşte cu Margareta de Valois.

— Atunci cine ?

— Ei, la dracu ! Religia reformată se uneşte cu papa. Asta-i tot !

— Ba nicidecum, monseniore, şi nu mă las eu înşelată de vorbele voastre de duh ; maiestatea voastră o iubeşte pe principesa Margareta şi, Doamne fereşte, nu vă fac un repros ! E destul de frumoasă ca să poată fi iubită.

Henric rămase o clipă pe gînduri şi, pe cînd cugeta, un zîmbet blînd îi apăru în colţul gurii.

— Baroană — spuse el — îmi pare că eşti pusă pe ceartă şi totuşi n-ai de ce ; dar ce-ai făcut dumneata ca să mă împiedici să mă căsătoresc cu Margareta ? Nimic ; dimpotrivă, totdeauna mi-ai spulberat speranţa.

— Şi bine-am făcut, monseniore ! îi răspunse doamna de Sauve.

— Cum adică ?

— Chiar aşa, pentru că astăzi te căsătoreşti cu alta.

— Vai, dar mă căsătoresc cu ea fiindcă nu mă iubeşti !

— Sire, dacă v-aş fi iubit, n-aş mai fi avut de trăit acum decît un ceas !

— Un ceas ! Ce vrei să spui, şi de ce moarte ai fi murit ?

— De gelozie... căci peste un ceas regina Navarei va porunci doamnelor ei de onoare s-o lase singură, iar maiestatea voastră, curtenilor.

— La asta te gîndeşti, într-adevăr, draga mea ?

— N-am spus asta. Spun numai că, dacă v-aş fi iubit, gîndul ăsta m-ar fi chinuit cumplit.

— Ei bine ! izbucni Henric în culmea fericirii la auzul acestei mărturisiri, de altfel prima de acest fel. Şi dacă regele Navarei nu le porunceşte curtenilor să-l lase singur astă-seară ?

— Sire — îi răspunse doamna de Sauve, privindu-l pe rege cu un aer de uimire ce de astă dată nu era prefăcut — îmi spuneţi lucruri cu neputinţă de înfăptuit şi mai cu seamă de crezut.

— Ce trebuie să fac ca să le crezi ?

— Ar trebui să-mi daţi o dovadă, şi asta nu puteţi.

— Ba da, baroană, ba da ! Pe sfîntul Henric ! Dimpotrivă, am să-ţi fac dovada — îi strigă regele, sorbind-o din ochi, pătimaş, pe tînăra doamnă.

— Vai, maiestate !... murmură frumoasa Charlotte, plecîndu-şi ochii. Nu înţeleg... Nu, nu ! Nu puteţi renunţa la fericirea ce vă aşteaptă.

— Iubita mea — adăugă regele — sînt patru Henric în sala aceasta : Henric al Franţei, Henric de Condé, Henric de Guise, dar numai unul e Henric de Navara !

— Şi ?

— Şi... dacă acest Henric de Navara va fi alături de dumneata toată noaptea asta...

— Toată noaptea ?

— Da ! Ai fi sigură atunci că nu-i lîngă alta ?

— Ah, sire, vreţi să faceţi într-adevăr asta... — exclamă la rîndu-i doamna de Sauve.

— Pe cinstea mea de gentilom, am s-o fac !

Doamna de Sauve ridică ochii ei mari și umezi, plini de făgăduința desfătării și îi zîmbi regelui, al cărui suflet se umplu de o bucurie ameţitoare.

— Ei — adăugă Henric — acum ce mai ai de zis ?

— Ah, dacă-i așa — răspunse Charlotte — dacă-i așa, am să spun că sînt într-adevăr iubită de maiestatea voastră !

— Fir-ar să fie, poţi s-o și spui, pentru că ăsta-i adevărul, baroană !

— Dar cum să facem ? murmură doamna de Sauve.

— Oh ! Pentru numele lui Dumnezeu, baroană, n-ai pe lîngă dumneata vreo cameristă, vreo doamnă de companie, vreo fată de care să fii sigură ?

— Ba da, o am pe Dariole, care îmi este atît de credincioasă, că s-ar lăsa tăiată în bucăţi pentru mine, o adevărată comoară !

— Ei, drăcia dracului ! Baroană, spune-i fetei aceleia că atunci cînd voi ajunge rege al Franţei, așa cum îmi prevestesc cititorii în stele, n-o să-i pară rău.

Charlotte zîmbi, căci încă de pe atunci era cunoscută faima de gascon a bearnezului, în ce privește cuvîntul dat.

— Ei bine — spuse ea — ce poate face Dariole pentru maiestatea voastră ?

— Nimica toată pentru ea, dar pentru mine totul.

— Așadar ?

— Încăperile voastre sînt deasupra apartamentelor mele ?

— Da.

— Să mă aștepte după ușă. Am să bat încet de trei ori să-mi deschidă și ai să ai dovada făgăduită.

Timp de cîteva clipe, doamna de Sauve rămase tăcută ; apoi, ca și cum s-ar fi uitat în jur, ca nu cumva să fie auzită, își aţinti o clipă privirile asupra grupului în care se afla regina-mamă ; dar oricît de repede zbură această clipă, Caterinei și doamnei sale de încredere le fu de ajuns să schimbe o privire.

— Vai ! exclamă doamna de Sauve cu un glas de sirenă, care ar fi topit și ceara din urechile lui Ulise. Și dacă o fac pe maiestatea voastră să rămînă de minciună ?

— Încearcă, draga mea, încearcă...

— Ah, Dumnezeule, ce greu îmi e să mă stăpînesc!

— Lasă-te biruită : niciodată femeile nu-s mai puternice decît după ce au fost înfrînte.

— Sire, ţin să păstrez făgăduiala pe care i-aţi făcut-o Dariolei pentru ziua cînd veţi fi regele Franţei.

Henric scoase o exclamaţie de bucurie.

În aceeaşi clipă, regina Navarei îi răspundea ducelui de Guise :

— *Noctu pro more :* la noapte, ca de obicei.

Henric plecă de lîngă doamna de Sauve la fel de fericit ca şi ducele de Guise de lîngă Margareta de Valois.

La un ceas de la această dublă scenă, pe care tocmai am povestit-o, regele Carol şi regina-mamă se retrăgeau în încăperile lor ; aproape în acelaşi timp, sălile începură să se golească de oaspeţi, iar coloanele de marmură ale galeriilor să-şi arate soclurile. Amiralul şi prinţul de Condé fură urmaţi de patru sute de gentilomi hughenoţi prin mijlocul mulţimii ce murmura la trecerea lor. Apoi Henric de Guise cu nobilii lui loreni şi cu catolicii ieşiră la rîndul lor, în strigătele de bucurie şi uralele mulţimii.

Cît despre Margareta de Valois, Henric de Navara şi doamna de Sauve, se ştie că ei locuiau chiar în palatul Luvru.

II

IATACUL REGINEI NAVAREI

Ducele de Guise o însoţi pe cumnata sa, ducesa de Nevers, pînă la palatul său de pe strada Chaume, în faţa străzii Brac şi, după ce o lăsă în grija suitei ei, trecu în apartamentul său ca să se schimbe, să-şi ia o mantie de noapte şi să se înarmeze cu unul din pumnalele acelea scurte şi ascuţite, cărora li se spunea „onoarea gentilomului" şi care se purtau fără să mai fie nevoie de sabie ; dar, cînd să-l ia de pe masă, zări un bilet vîrît între lamă şi teacă.

Îl deschise și citi următoarele :

„Nădăjduiesc că domnul de Guise nu se va întoarce noaptea în Lucru și, dacă o va face, va avea grijă să-și pună o cămașă de zale și să aibă la el o sabie bună".

— Ah ! Ah ! exclamă ducele, întorcîndu-se spre valetul lui. Ia te uită, jupîn Robin, ce înștiințare ciudată ! Acum fii te rog bun și spune-mi cine a intrat în lipsa mea aici.

— O singură persoană, monseniore.

— Cine ?

— Domnul Du Gast.

— Aha ! Da, da, mi s-a părut mie că-i recunosc scrisul. Ești sigur că Du Gast a fost, l-ai văzut ?

— Mai mult chiar, monseniore, i-am și vorbit.

— Bine, atunci am să-i urmez sfatul. Adu-mi jacheta și sabia.

Obișnuit cu ducele care își schimba mereu costumul, îi aduse și una, și alta. Ducele își îmbrăcă jacheta croită dintr-o za atît de suplă, încît țesătura ei nu părea mai groasă decît a catifelci ; își vîrî apoi jacheta în pantaloni, își puse pieptarul cenușiu și argintiu — culorile lui preferate — cizmele cele lungi, ce-i ajungeau pînă la jumătatea coapselor, pe cap o tocă de catifea neagră, fără pene ori nestemate, se înfășură într-o mantie de culoare închisă, își prinse pumnalul la cingătoare, încredințînd sabia unui paj — singurul însoțitor pe care și-l luă — și se îndreptă spre Luvru.

Cînd trecu pragul palatului său, straja de la Saint-Germain-l'Auxerrois tocmai vestea ceasul unu din noapte.

Dar oricît de tîrziu și oricît de nesigure erau străzile pe vremea aceea, cutezătorului principe nu i se întîmplă nimic. Ajunse teafăr în fața bătrînului Luvru, ce apăru uriaș dinainte-i ; luminile se stinseseră toate pe rînd și acum, la ceasul acesta, se înălța înfricoșător de mut și învăluit în beznă.

Prin fața palatului regal trecea un șanț adînc, spre care dădeau mai toate ferestrele încăperilor principilor ce erau găzduiți aci. Apartamentele Margaretei se aflau la primul cat.

Dar primul cat, la care s-ar fi putut ajunge lesne de n-ar fi fost șanțul, avea din pricina acestei piedici, peste

30 de picioare înălțime, iar îndrăgostiții sau tîlharii nu puteau să se apropie de el ; ceea ce nu-l împiedică însă pe domnul duce de Guise să coboare fără șovăială în șanț.

În aceeași clipă se auzi deschizîndu-se o fereastră de la parter. Fereastra era zăbrelită ; dar se văzu apărînd o mînă care desprinse una din gratii — ce fusese scoasă din loc mai dinainte — și dădu drumul prin această deschizătură unei frînghii de mătase.

— Gillonne, dumneata ești ? întrebă în șoaptă ducele.

— Da, monseniore — îi răspunse și mai în șoaptă un glas de femeie.

— Și Margareta ?

— Vă așteaptă.

— Bine.

Ducele îi făcu apoi un semn pajului, care, desfăcîndu-și mantia, scoase o mică scară de frînghie. Principele o legă la un capăt de funia de mătase. Gillonne trase apoi scara și o prinse bine ; după ce își puse sabia la cingătoare, ducele începu să se cațăre și ajunse sus cu bine. În urma lui, drugul de fier fu pus la loc, fereastra închisă, iar pajul, văzîndu-și stăpînul ajuns cu bine în Luvru — pînă sub ferestrele căruia îl însoțise pînă acum de vreo douăzeci de ori — se duse să se culce, înfășurat în mantie, pe iarba șanțului de la poalele zidului.

Noaptea era întunecoasă și stropi rari de ploaie, călduți și grei, cădeau din norii ca de pucioasă, încărcați cu electricitate.

Ducele de Guise își urmă călăuza, care nu era alta decît însăși fiica lui Jacques de Matignon, mareșal al Franței ; era prietena cea mai apropiată a Margaretei, care nu-i ascundea nimic și se spune că în devotamentul ei, cu neputință de corupt, ea păstra taine, unele atît de îngrozitoare, încît o sileau să nu le dea în vileag nici pe celelalte.

Nici o lumină nu mai zăbovea prin odăile de jos sau pe culoare : în răstimpuri, doar vreun fulger palid arunca în încăperile întunecate o lumină albăstruie ce pierea pe dată.

Dus mai departe de călăuza sa, care îl ținea de mînă, ducele ajunse în cele din urmă la o scară în spirală, tăiată în zid, și care, printr-o intrare tainică și nevăzută, ducea în anticamera apartamentelor Margaretei.

Anticamera, ca și celelalte încăperi de jos, erau cufundate într-o beznă de nepătruns.

Odată ajunși aici, Gillonne se opri.

— Ați adus ceea ce voia regina ? întrebă ea în șoaptă.

— Da — îi răspunse ducele de Guise — dar n-am să i-l dau decît măiestății sale.

— Atunci veniți și nu mai pierdeți nici o clipă — se auzi în întuneric un glas care îl făcu pe duce să tresară, căci recunoscuse glasul Margaretei.

În același timp, o perdea de catifea violetă, împodobită cu crini de aur, se ridică, și ducele zări în umbră chiar pe regină care, nerăbdătoare, îi ieșise în întîmpinare.

— Iată-mă, doamnă — făcu atunci ducele.

Și zicînd acestea, trecu repede după perdeaua care se lăsă în urma lui.

Margareta de Valois îi veni acum rîndul să fie călăuza principelui prin aceste încăperi — pe care el le cunoștea bine, de altfel — în timp ce Gillonne, rămasă lîngă ușă, își duse degetul la buze ca s-o liniștească pe augusta ei stăpînă.

Și ca și cum ar fi înțeles neliniștea plină de gelozie a ducelui, Margareta îl îndrumă spre dormitorul ei ; acolo se opri.

— Și-acum, duce — îi spuse ea — ești mulțumit ?

— Mulțumit, doamnă ? întrebă el. Și, mă rog, pentru ce ?

— Pentru această dovadă pe care ți-o dau — continuă Margareta, cu o umbră de ciudă în glas — pentru această dovadă limpede că sînt a unui om căruia în seara căsătoriei, a nunții noastre chiar, îi pasă atît de puțin de mine, că nici măcar n-a venit să-mi mulțumească de cinstea pe care i-am făcut-o, nu pentru că l-am ales, ci pentru că l-am primit ca soț.

— O, doamnă — exclamă ducele cu tristețe — nu vă îngrijorați, o să vină, mai ales dacă doriți aceasta !

— Dumneata vorbești astfel, Henric ? izbucni Margareta. Tocmai dumneata, care știi mai bine ca oricine că lucrurile stau cu totul altfel ! Dac-aș fi dorit acest lucru, așa cum bănuiești dumneata te-aș fi chemat oare să vii la Luvru ?

— Margareta, m-ai chemat să vin la Luvru pentru că vrei să ştergi orice urmă care trăieşte nu numai în sufletul meu, ci şi în această casetă de argint pe care ţi-o înapoiez.

— Vrei să-ţi spun ceva, Henric? urmă Margareta, fixîndu-l cu privirea pe duce. Vorbeşti ca un copilandru, nu ca un principe. Să tăgăduiesc că te-am iubit! Să vreau eu oare să moară o flacără care, poate, se va stinge, dar a cărei amintire nu va pieri niciodată! Să vreau eu asta atunci cînd dragostea celor de rangul meu revarsă lumina şi adesea mistuie veacul în care trăiesc! Nu, nu, domnule duce! Poţi păstra mai departe scrisorile Margaretei dumitale şi caseta pe care ţi-a dăruit-o. Dintre toate scrisorile din casetă, Margareta nu-ţi cere decît una, şi pe aceasta doar pentru că este deopotrivă de primejdioasă pentru dumneata şi pentru ea.

— Ale dumitale sînt toate — îi răspunse ducele. Alege, aşadar, pe cea pe care doreşti s-o distrugi.

Margareta scotoci plină de nerăbdare caseta deschisă, apucînd rînd pe rînd, cu mîna-i înfrigurată, vreo duzină de scrisori peste care îşi aruncă doar privirea, uitîndu-se la adrese ca şi cum aceasta i-ar fi fost de ajuns ca să-i amintească cuprinsul lor, dar după ce răscoli toată caseta, îşi ridică ochii spre duce şi, albă ca varul, îi spuse:

— Domnule, aceea pe care o caut nu e aici. Nu cumva ai pierdut-o? Căci s-o fi dat dumneata...

— Ce scrisoare cauţi, doamnă?

— Aceea în care îţi spuneam să te căsătoreşti numaidecît.

— Pentru a justifica necredinţa dumitale?

Margareta ridică din umeri.

— Nu, pentru a-ţi salva viaţa. E vorba de scrisoarea în care îţi spuneam că regele, aflînd despre dragostea noastră şi despre străduinţa mea de a zădărnici căsătoria dumitale cu infanta Portugaliei, l-a chemat pe fratele său vitreg, domnul d'Angoulème, şi arătîndu-i două spade, i-a spus: „Cu asta ai să-l ucizi astă-noapte pe Henric de Guise, de nu, te ucid eu pe tine mîine cu cealaltă". Spune-mi, unde e scrisoarea aceea?

— Iat-o — îi răspunse ducele de Guise, scoţînd-o din sîn.

Margareta aproape că i-o smulse din mînă, o deschise plină de nerăbdare și după ce se convinse că era chiar aceea pe care o ceruse, scoase un chiot de bucurie și o apropie de lumînare; flacăra cuprinse pe dată hîrtia, care se mistui într-o clipă. Apoi Margareta, ca și cînd s-ar fi temut ca nu cumva cutezătoarea înștiințare să fie căutată pînă și în cenușă, o strivi cu piciorul.

În tot acest timp cît ținu înfrigurata căutare, ducele de Guise nu-și luă ochii de la iubita lui.

— Margareta — începu el iarăși — ești mulțumită?

— Da, pentru că acum, după ce te-ai căsătorit cu principesa de Porcian, fratele meu va ierta dragostea ce-mi porți; dar nu mi-ar fi trecut cu vederea dezvăluirea unei taine ca acea pe care eu, din slăbiciunea pentru dumneata, n-am avut tăria să ți-o ascund.

— E adevărat — spuse ducele de Guise — pe atunci mă iubeai.

— Și te mai iubesc încă, Henric, la fel, ba mai mult ca oricînd.

— Dumneata?

— Da, eu; pentru că azi mai mult ca oricînd am nevoie de un prieten sincer și credincios. Ca regină, n-am parte de tron, iar ca soție, de soț!

Tînărul principe dădu trist din cap.

— Dar ți-o spun, ți-o repet, soțul meu nu numai că nu mă iubește, dar mă urăște, mă disprețuiește; și apoi chiar prezența dumitale în camera în care ar fi trebuit să fie el este, cred eu, o dovadă a acestei uri și a acestui dispreț.

— Doamnă, nu e încă prea tîrziu; regelui Navarei i-a trebuit timp să se despartă de curtenii săi și dacă n-a venit încă, n-o să mai zăbovească mult.

— Iar eu îți spun — izbucni Margareta cu o ciudă tot mai mare — îți spun că n-are să vină.

— Doamnă — strigă Gillonne, deschizînd ușa și ridicînd perdeaua — doamnă, regele Navarei iese din apartamentul său!

— Ah, știam eu că are să vină! exclamă ducele de Guise.

— Henric — începu Margareta să-i vorbească cu glasul întretăiat și prinzîndu-l de mîne pe duce — îți vei da seama acum dacă știu să-mi țin cuvîntul ori nu, dacă se

poate avea încredere în făgăduiala ce-am făcut-o. Henric, treci în cămăruța aceea.

— Doamnă, îngăduie-mi să plec dacă mai e vreme, căci, îți spun, la primul semn de dragoste ce ți-l va arăta, voi ieși din această încăpere și atunci... va fi vai de el!

— Nu ești în toate mințile! Intră, intră, îți spun, îmi iau eu toată răspunderea!

Și zicînd acestea, îl împinse pe duce în cămăruță. Era și timpul. Nici nu se închise bine ușa în urma principelui, că regele Navarei, însoțit de doi paji cu opt lumînări de ceară galbenă înfipte în două sfeșnice, apăru zîmbind în pragul camerei.

Margareta își ascunse tulburarea făcînd o reverență adîncă.

— Nu v-ați culcat încă, doamnă? o întrebă bearnezul, cu aerul lui vesel și deschis. Nu cumva mă așteptați?

— Nu, domnule — îi răspunse Margareta. Pentru că nu mai departe decît ieri mi-ați spus că știți prea bine că nu e vorba decît de o alianță politică și nu de o căsătorie și deci n-o să vă purtați ca un soț.

— Prea bine, doamnă, dar asta nu înseamnă că nu putem sta puțin de vorbă. Gillonne, închide ușa și lasă-ne singuri.

Margareta, care ședea, se ridică și întinse mîna vrînd parcă să le poruncească pajilor să rămînă.

— Să chem doamnele din suită? întrebă regele. Sînt gata s-o fac dacă asta vreți, cu toate că, vă mărturisesc, pentru ceea ce am să vă spun, ar fi bine să rămînem singur.

Și regele Navarei se îndreptă spre cămăruță.

— Nu! strigă Margareta, repezindu-se dinainte-i. Nu, nu e nevoie, sînt gata să vă ascult.

Bearnezul știa acum ceea ce voia să afle: aruncă o privire grăbită și cercetătoare spre cămăruță, ca și cum ar fi ținut să pătrundă dincolo de perdeaua ce o acoperea, în cele mai întunecate taine ale ei. Apoi, întorcîndu-și privirile spre frumoasa lui mireasă, palidă de spaimă, îi spuse cu un glas foarte calm:

— Atunci, doamnă, să stăm puțin de vorbă.

— Cum dorește maiestatea voastră — îi răspunse tînăra

femeie, care păru că se prăbuşeşte în scaunul pe care soţul ei o invită să se aşeze.

Bearnezul se aşează lîngă ea.

— Doamnă — începu el — orice-ar spune unii, căsătoria noastră este, cred eu, izbutită. Sînt al dumneavoastră şi sînteţi a mea.

— Dar... — făcu Margareta înspăimîntată.

— Trebuie, aşadar — continuă regele Navarei, fără să fi părut că observă şovăiala Margaretei — să ne purtăm unul cu altul ca nişte buni aliaţi, de vreme ce azi ne-am jurat credinţă în faţa lui Dumnezeu. Nu sînteţi de aceeaşi părere ?

— Fără îndoială, domnule.

— Doamnă, ştiu ce spirit pătrunzător aveţi, ştiu de asemenea cîte primejdii mă pîndesc aici, la curte ; sînt tînăr şi deşi n-am făcut rău nimănui vreodată, am mulţi duşmani. În care tabără trebuie oare s-o socotesc, doamnă, pe aceea ce-mi poartă numele şi mi-a jurat credinţă în faţa altarului ?

— O, domnule, nu cumva credeţi...

— Nu cred nimic, doamnă : sper şi vreau să fiu sigur că speranţa mea e întemeiată. De bună seamă, căsătoria noastră e doar un pretext, sau o capcană.

Margareta tresări, căci poate acelaşi gînd îi trecuse şi ei prin minte.

— Aşadar, care din două ? urmă Henric de Navara. Regele mă urăşte, ducele de Anjou mă urăşte, ducele d'Alençon mă urăşte, iar Caterina de Medicis prea a urît-o pe mama ca să nu mă urască şi pe mine.

— Vai, domnule, ce mi-e dat să aud !

— Adevărul, doamnă — urmă regele — şi aş vrea ca nu cumva să se creadă că m-am lăsat înşelat în privinţa asasinării domnului de Mouy, sau a otrăvirii mamei mele. Aş vrea, zic, să nu fie aici cineva care să mă poată auzi.

— Vai, domnule — exclamă repede Margareta, cu acrul cel mai calm şi mai senin cu putinţă — ştiţi doar că nu sîntem decît noi doi aici !

— Asta mă şi face să-mi descarc sufletul, să cutez să vă spun că nu mă las înşelat nici de vorbele dulci pe care mi le adresează curtea Franţei şi nici de cele cu care mă întîmpină casa de Lorena.

— Sire ! Sire ! strigă Margareta.

— Ei, da, ce s-a întîmplat, draga mea ? o întrebă Henric zîmbind la rîndu-i.

— Domnule, astfel de vorbe pot fi foarte primejdioase.

— Nu, cînd sîntem între patru ochi nu pot fi — îi răspunse regele. Şi cum vă spuneam...

Se vedea bine că Margareta era pradă unor nespuse chinuri şi că ar fi vrut să oprească fiecare cuvînt pe buzele bearnezului ; dar Henric continuă să-i vorbească cu aerul lui de nepăsare :

— Vă spuneam, aşadar, că sînt ameninţat din toate părţile, de rege, de ducele d'Alençon, de ducele de Anjou, ameninţat de regina-mamă, de ducele de Guise, de ducele de Mayenne, de cardinalul de Lorena, în sfîrşit, de toată lumea. Aşa ceva, doamnă, se simte, o ştiţi prea bine. Ei bine ! Împotriva tuturor acestor ameninţări, care nu vor întîrzia să se transforme în atacuri, mă pot apăra doar cu ajutorul dumneavoastră, căci sînteţi iubită de toţi cei ce mă urăsc pe mine.

— Cine, eu ?! se arătă mirată Margareta.

— Da, dumneavoastră — îi răspunse calm Henric de Navara — da, regele Carol vă iubeşte, ducele d'Alençon — apăsă el pe aceste cuvinte — vă iubeşte, regina Caterina vă iubeşte şi ea şi, în sfîrşit, vă iubeşte şi ducele de Guise.

— Dar bine, ce e de mirare că vă iubeşte toată lumea ? Cei pe care i-am pomenit vă sînt fraţi sau rude şi să-ţi iubeşti rudele sau fraţii înseamnă să trăieşti întru Domnul.

— Şi la urma urmei, domnule — îi vorbi Margareta, care simţea că se înăbuşă — unde vreţi să ajungeţi ?

— Vreau să ajung la ceea ce v-am spus, adică să fiţi dacă nu prietenă, atunci aliata mea. În felul acesta aş putea înfrunta orice ; pe cîtă vreme dacă, dimpotrivă, îmi veţi fi vrăjmaşă, sînt pierdut !

— Vai, vrăjmaşa dumneavoastră ?! Niciodată, domnule ! exclamă Margareta.

— Dar nici prietena mea ?...

— Poate...

— Dar aliată ?

— Sigur !

Şi Margareta se întoarse spre rege, întinzîndu-i mîna.

Henric o luă, i-o sărută galant, ținîndu-i-o, mai mult din dorința de a simți cît de sinceră e Margareta decît din duioșie, și îi spuse :

— Doamnă, vă cred și primesc alianța dumneavoastră. Cum spuneam, am fost căsătoriți fără să ne fi cunoscut, fără să ne fi iubit ; am fost căsătoriți fără să fim întrebați tocmai noi, cei ce urma să fim duși în fața altarului. Așadar, obligații de soț și soție nu avem. Precum vedeți, v-am ghicit dorința și în astă-seară vă confirm ceea ce v-am spus ieri. Noi însă legăm alianță în mod liber, fără ca cineva să ne silească, ne facem tovarăși, ca două suflete cinstite care își datorează sprijinul unul altuia și statornicesc astfel o alianță. La fel ați înțeles și dumneavoastră, nu-i așa ?

— Da, domnule -- îi răspunse Margareta, încercînd să-și tragă mîna.

— Ei bine — continuă bearnezul, cu privirile ațintite asupra ușii cămăruței — cum cea dintîi dovadă a unei alianțe sincere este încrederea nețărmurită, am să vă povestesc acum, doamnă, pînă în cele mai tainice amănunte, planul pe care l-am pus la cale ca să pot răpune aceste dușmănii.

— Domnule... — murmură Margareta întorcînd și ea ochii, fără voie, spre cămăruță, în vreme ce bearnezul, văzînd că-i izbutește șiretlicul, își rîdea în barbă.

— Iată deci ce am de gînd să fac — continuă el fără să pară că observase tulburarea tinerei femei — am să...

— Domnule — izbucni Margareta, ridicîndu-se brusc și apucîndu-l pe rege de braț — lăsați-mă să respir puțin ; emoția... căldura... mă înăbuș !

Margareta se făcuse galbenă ca ceara și tremura toată, gata-gata să se prăbușească pe covor.

Henric se duse de-a dreptul spre una din ferestrele mai depărtate, pe care o deschise. Fereastra dădea spre rîu...

Margareta se duse după el.

— Tăceți, sire, tăceți, ca nu cumva să vi se întîmple ceva ! îi spuse ea în șoaptă.

— Vai, doamnă — exclamă bearnezul cu obișnuitul lui zîmbet — dar nu mi-ați spus că sîntem singuri ?

— Așa-i, domnule, dar n-ați auzit că se poate asculta totul cu ajutorul unei țevi vîrîte în plafon sau în perete ?

— Bine, doamnă, bine — îi răspunse bearnezul cu glas scăzut. Ce-i drept, de iubit nu mă iubiți, dar sînteți o femeie cinstită.

— Ce vreți să spuneți, domnule ?

— Vreau să spun că dacă ați fi fost în stare să mă trădați, m-ați fi lăsat să continui, pentru că tot mă trădam singur. Dumneavoastră m-ați oprit însă. Acum știu că cineva se află ascuns aici, că sînteți o soție necredincioasă, dar o aliată credincioasă. Și în clipa de față — adăugă bearnezul cu un zîmbet — de credință am mai multă nevoie în politică decît în dragoste...

— Sire... — murmură Margareta, uluită.

— Bine, bine, despre toate acestea vom vorbi mai tîrziu, cînd ne vom cunoaște mai bine — îi răspunse Henric.

Apoi, ridicînd glasul :

— Ei bine, doamnă, acum respirați mai ușurată ?

— Da, sire — îi răspunse în șoaptă Margareta.

— În cazul acesta — îi mai spuse bearnezul — nu vreau să vă mai stingheresc. Era de datoria mea să vă prezint omagiile mele și să vă dau un semn de prietenie ; primiți-le, așa cum vi le ofer, din toată inima. Așadar, noapte bună.

Margareta îl învălui pe soțul ei într-o privire plină de recunoștință și, la rîndu-i, îi întinse mîna.

— Ne-am înțeles — zise ea.

— O alianță politică sinceră și leală ? o întrebă Henric.

— Sinceră și leală — îi răspunse regina.

După aceea, bearnezul se îndreptă spre ușă și, uitîndu-se țintă la Margareta, o făcu să-l urmeze ca vrăjită. Apoi, cînd perdeaua căzu între ei și dormitor, Henric îi spuse degrabă și pe șoptite :

— Mulțumesc, Margareta, mulțumesc. Ești o adevărată fiică a Franței. Plec împăcat. Dacă nu mi-e hărăzită dragostea, am în schimb prietenia dumitale. Mă bizui pe Margareta tot așa cum se poate ca bizui pe mine. Rămîi cu bine, doamnă !

Și Henric îi sărută mîna soției sale, strîngînd-o ușor. Apoi se îndreptă cu pas sprinten spre apartamentele sale, șoptindu-și sieși, pe coridor :

„Cine naiba să fi fost la ea ? Regele, ducele de Anjou, ducele d'Aleançon, ori ducele de Guise ? Să fie oare vreun frate, vreun iubit, ori şi unul şi altul ? La drept vorbind, nu prea îmi convine întîlnirea asta cu baroana ; dar de vreme ce i-am făgăduit şi cum Dariole mă aşteaptă... nu-i nimic ; mă tem că nu prea e în avantajul ei că am trecut prin dormitorul soţiei mele în drum spre ea, căci, fir-ar să fie ! Margot asta, cum îi spune cumnatul meu Carol al IX-lea, e o fiinţă minunată".

Şi cu un pas în care se simţea o uşoară şovăială, Henric de Navara sui scara ce ducea spre apartamentul doamnei de Sauve.

Margareta îl urmări cu privirea pînă ce-l pierdu din ochi, şi apoi intră din nou în camera ei. Găsindu-l pe duce în uşa cămăruţei, simţi aproape o remuşcare.

La rîndul său, ducele avea un aer grav, şi fruntea lui încruntată trăda un zbucium lăuntric.

— Azi Margareta e neutră — i se adresă el. Peste opt zile ne va fi potrivnică.

— Vai, ai tras cu urechea ? făcu ea.

— Ce-ai fi vrut să fac în cămăruţa aceea ?

— Şi găseşti că m-am purtat altfel de cum trebuia să se poarte regina Navarei ?

— Nu, dar altfel de cum trebuia să se poarte iubita ducelui de Guise.

— Domnule — răspunse regina — pot să nu-mi iubesc soţul, dar nimeni nu are dreptul să-mi ceară să-l trădez. Spune-mi, cu mîna pe suflet, dumneata ai trăda vreo taină a principesei de Porcian, soţia dumitale ?

— Lasă, doamnă, lasă — făcu ducele dînd din cap. Pricep, îmi dau seama că nu mă mai iubeşti ca pe vremea cînd îmi destăinuiai ce urzeli punea la cale regele împotriva mea şi alor mei.

— Regele era cel puternic, iar voi cei slabi. Acum Henric este cel slab, şi voi cei puternici. Vezi bine că joc mereu acelaşi rol.

— Doar că treci dintr-o tabără în alta.

— Domnule, acesta este un drept pe care mi l-am cîştigat salvîndu-ţi viaţa.

— Bine, doamnă, și cum atunci cînd se despart îndrăgostiții își înapoiază darurile ce și-au făcut, vă voi salva și eu viața dacă se va ivi prilejul. În felul acesta vom fi chit.

Și spunînd acestea, ducele făcu o plecăciune și ieși, fără ca Margareta să fi schițat vreun gest ca să-l oprească. În anticameră o găsi pe Gillonne, care-l însoți pînă la fereastra de la parter, iar în șanț pe pajul său cu care se întoarse acasă.

În acest timp, Margareta se duse visătoare la fereastră.

— Ce noapte a nunții! murmură ea. Soțul fuge de mine, iar iubitul mă părăsește!

În clipa aceea, un student ce trecea de partea cealaltă a șanțului, venind dinspre Tour du Bois și îndreptîndu-se spre moara Monnaie, cînta cu mîna-n șold:

De ce, hai spune, draga mea,
Cînd părul să ți-l muște aș vrea,
Să-ți muște și gura ta frumoasă,
Să-ți mîngîi sînul c-o privire,
Te-arăți atît de sperioasă
De parc-ai fi la mănăstire?

Și ochii tăi tu cui i-ai dat,
Și sînul tău cel minunat,
Și fruntea-ți, buzele surori?
Pe Pluton vrei a-l săruta,
Ori lîngă Caron vrei să mori
Cînd el te-o duce-n barca sa?

Și după ultimu-ți popas
Din tine nu va fi rămas
Decît o gură vineție;
Iar cînd eu, mort, te-oi mai vedea,
N-oi spune umbrelor, să știe
Că tu ai fost iubita mea!

Așa că, mîndro, cît trăiești,
Într-una să mă tot iubești,
Nu-mi mai feri gurița ta,
Fiindcă-n ziua de-i muri,
Tu, ce mi-ai frînt inima mea,
Zău, crede-mă, te vei căi.

Margareta ascultă acest cîntec zîmbind melancolică; apoi, cînd glasul studentului se stinse în depărtare, închise fereastra şi o chemă pe Gillonne să-i pregătească patul.

III

UN REGE POET

În cea de-a doua zi, ca şi în următoarele, serbările, dansul şi întrecerile de arme se ţinură lanţ.

O împăcare asemănătoare urma să se petreacă şi între cele două tabere. Se schimbau cuvinte curtenitoare şi se trăiau clipe de duioşie, care puteau să-l ameţească pînă şi pe cel mai înverşunat hughenot. Părintele Cotton fusese văzut la masă, chefuind cu baronul Courtaumer, iar ducele de Guise plimbîndu-se în susul Senei, cu barca, împreună cu principele de Condé, în cea mai desăvîrşită armonie.

Regele Carol părea să fi uitat de obişnuita lui melancolie şi era nedespărţit de cumnatul lui. În sfîrşit, regina-mamă era atît de bine dispusă şi atît de preocupată de broderii, bijuterii şi podoabe de tot felul, că nici nu mai apuca să doarmă.

Hughenoţii, moleşiţi întrucîtva de această Capua [1], au început să-şi îmbrace din nou jachetele de mătase, să-şi arboreze emblemele şi să bată drumurile pe sub unele balcoane de parcă ar fi fost catolici. De pretutindeni se simţea o înclinare în favoarea religiei reformate, de parcă întreaga curte urma să devină protestantă. Pînă şi amiralul, om cu atîta experienţă, se lăsase luat de vîltoare ca şi ceilalţi şi mintea i se înfierbîntase pînă într-atît, încît într-o seară

[1] Aluzie la cucerirea oraşului de către Hanibal în anul 215, care şi-a instalat aci tabăra de iarnă. Oraşul oferind condiţii minunate de trai, armata lui Hanibal a fost acuzată că „a adormit în deliciile de la Capua". Locuţiunea aceasta a trecut în limbă cu înţelesul de: „A pierde un timp preţios cu plăcerile".

uitase timp de două ceasuri să-şi molfăie scobitoarea, îndeletnicire în voia căreia se lăsa de obicei cam după ora două după-amiază, cînd îşi termina prînzul, şi pînă la opt seara, cînd se aşeza să cineze.

În seara în care amiralul îşi îngăduise, lucru de neerezut, să dea uitării tabieturile sale, regele Carol al IX-lea îl poftise la o gustare între prieteni pe Henric de Navara şi pe ducele de Guise. Cînd aceasta se termină, trecu împreună cu ei în camera lui, unde tocmai le explica mecanismul iscusit al unei capcane pentru lupi, inventată de el ; apoi, întrerupîndu-se brusc, întrebă :

— Domnul amiral nu vine astă-seară ? L-a văzut cineva azi ? Ştie cineva ceva despre el ?

— Eu — îi răspunse regele Navarei — şi dacă maiestatea voastră este îngrijorată de sănătatea lui, aş putea-o linişti spunîndu-i că l-am văzut azi-dimineaţă la şase şi astă-seară la şapte.

— A ! ! ! exclamă regele, ale cărui priviri, pentru o clipă distrate, se opriră acum cu o curiozitate iscoditoare asupra cumnatului său. Te-ai trezit cam devreme, Henric, pentru un tînăr însurăţel.

— Da, sire, — răspunse regele Béarnului. Voiam să aflu de la amiral, care le ştie pe toate, dacă gentilomii pe care îi aştept sînt pe drum.

— Alţi gentilomi ! Aveai opt sute în ziua nunţii şi de atunci sosesc neîncetat alţii. Nu cumva vreţi să ne cotropiţi ? făcu Carol al IX-lea rîzînd.

Ducele de Guise încruntă din sprîncene.

— Sire — spuse bearnezul — se vorbeşte de o campanie în Flandra şi de aceea îi strîng în juru-mi pe toţi cei din ţara mea sau pe vecinii pe care-i socot de trebuinţă maiestăţii voastre.

Ducele, aducîndu-şi aminte de planul de care bearnezul îi vorbise Margaretei în ziua nunţii, deveni mai atent.

— Bine, bine — îi răspunse regele cu un zîmbet hain. Cu cît vin mai mulţi, va fi cu atît mai bine ; să vină, Henric, să vină, dar cine sînt aceşti gentilomi ? Nădăjduiesc că nişte viteji !

— Sire, nu ştiu dacă gentilomii mei vor preţui vreodată cît ai maiestăţii voastre, ai domnului duce de Anjou, sau ai

domnilor de Guise, dar îi cunosc şi ştiu că vor face tot ce le va sta în putere.

— Sînt mulţi ?

— Încă zece sau doisprezece.

— Cum îi cheamă ?

— Sire, numele lor îmi scapă şi, afară de unul din ei, despre care Téligny mi-a spus că ar fi un adevărat gentilom şi pe care îl cheamă de La Mole, nu v-aş putea spune...

— De La Mole ! Nu cumva e un Lerac de La Mole ? întrebă regele, care se pricepea foarte bine în tainele genealogiei. Un provensal ?

— Aşa-i, sire. După cum vedeţi, îmi adun oameni pînă şi din Provenţa.

— Iar eu — răspunse ducele de Guise cu un zîmbet batjocoritor — am mers şi mai departe decît maiestatea sa regele Navarei, pentru că am ajuns pînă la Piemont tot căutîndu-mi credincioşi devotaţi bisericii catolice.

— Catolici ori hughenoţi — îl întrerupse regele — puţin îmi pasă. Viteji să fie !

Şi ca să rostească vorbele acestea, anume că hughenot ori catolic erau totuna, regele îşi luă un aer atît de nepăsător, încît îl uimi chiar şi pe ducele de Guise.

— Maiestatea voastră le poartă de grijă flamanzilor noştri ! se minună amiralul căruia, de cîteva zile, regele îi îngăduise să intre la el fără să mai fie anunţat şi tocmai prinsese ultimele cuvinte ale regelui.

— Ah, iată-l şi pe părintele meu, pe amiral ! exclamă Carol al IX-lea, desfăcîndu-şi braţele. Vorbeşti de război, de nobili, de viteji, şi uite-l aici : unde te întorci, de el dai. Ca un magnet care atrage fierul. Cumnatul meu, regele Navarei, şi vărul meu, ducele de Guise, aşteaptă întăriri pentru armata dumneavoastră. Despre asta vorbeam.

— Şi întăririle sosesc — spuse amiralul.

— Aţi aflat ceva, domnule ? se interesă bearnezul.

— Da, fiul meu, şi în primul rînd, de domnul de La Mole. Ieri era la Orléans, şi mîine sau poimîine va fi la Paris.

— Ei, drăcia dracului ! Care va să zică domnul amiral se ocupă şi cu spiritismul, de vreme ce ştie ce se petrece la treizeci sau patruzeci de leghe depărtare ! Eu unul aş

fi mulţumit să pot şti atît de bine ca dumneata ce s-a întîmplat şi ce-o să se întîmple la porţile Orléans-ului.

Coligny se prefăcu că nu ia în seamă înţepătura usturătoare a ducelui de Guise care, fără doar şi poate, avea o umbră de bănuială că amiralul pusese la cale crima, şi de aceea făcea aluzie la moartea tatălui său, François de Guise, ucis de către Poltrot de Méré în faţa Orléans-ului.

— Domnule — răspunse el rece şi demn — mă ocup cu spiritismul ori de cîte ori vreau să aflu cu precizie cum or să-mi meargă treburile, ale mele şi ale regelui. Acum o oră mi-au sosit veşti de la Orléans şi, venind cu poşta, au putut străbate treizeci şi două de leghe într-o singură zi. Domnul de La Mole, care vine călare, nu face decît zece pe zi, şi o să fie aici abia în 24. Iată cheia vrăjitoriei!

— Bravo, tată! Bine i-ai răspuns! exclamă Carol al IX-lea. Dovedeşte-le acestor tineri că nu numai vîrsta, ci şi înţelepciunea ţi-au albit barba şi părul; aşadar, să-i lăsăm să vorbească de întîlnirile şi aventurile lor amoroase, iar noi să ne ocupăm de războaiele noastre. Nu există regi buni fără sfetnici buni! Domnilor, plecaţi! Am de vorbit cu amiralul.

Cei doi tineri ieşiră, mai întîi regele Navarei, apoi ducele de Guise; dar după ce trecură pragul, cei doi se despărţiră, făcîndu-şi cîte o plecăciune plină de răceală.

Coligny îi urmări cu privirea, cuprins de o oarecare îngrijorare, căci nu-şi închipuia cum s-ar fi putut apropia cele două porniri de ură fără să izbucnească ceva. Carol al IX-lea, înţelegînd ce se petrecea în cugetul lui, se apropie de el şi, sprijinindu-şi braţul de cel al amiralului, îi spuse:

— Fii pe pace! Rostul meu e să veghez ca ficcare să fie supus şi cuviincios. Din ziua în care mama mea nu mai e regină, eu sînt rege. Şi ea nu mai e regină de cînd Coligny îmi este părinte.

— Oh, sire — exclamă amiralul — regina Caterina...

— Ştie doar să învrăjbească! Pacea cu ea nu e cu putinţă. Catolicii ăştia italieni parc-ar fi turbaţi. Sînt puşi doar pe distrugere. Pe cînd eu, dimpotrivă, nu numai că vreau să fie pace, dar mai vreau ca puterea mea să fie în mîinile Bisericii. Ceilalţi sînt putrezi pînă-n măduva oaselor şi mă scot din fire cu aventurile lor amoroase şi cu

dezmățul lor. Uite, să vorbim pe șleau — continuă Carol al IX-lea, deschizîndu-și și mai mult sufletul. N-am încredere în nici unul din cei ce mă înconjoară, în afară de noii mei prieteni ! Ambiția familiei Tavannes îmi dă de bănuit. Lui Vieilleville nu-i e gîndul decît la vinuri bune și ar fi în stare să-și vîndă regele pentru o balercă de vin de Cipru. Lui Montmorency nu-i e capul decît la vînătoare și își trece vremea cu cîinii și cu șoimii lui. Contele de Retz e spaniol, iar de Guise sînt din Lorena. Doamne, iartă-mă, dar parcă în toată Franța asta nici n-ar mai fi francezi adevărați în afară de mine, de cumnatul meu regele Navarei și de tine ! Dar eu sînt legat de tron și nu pot comanda oști. Tot ce-mi pot îngădui e să vînez în voie la Saint-Germain și la Rambouillet. Cumnatul meu e prea tînăr și n-are prea multă experiență. De altfel, pare-mi-se, e leit taică-său, Antoine, căruia femeile i-au mîncat capul. Numai tu, părintele meu, ești și viteaz ca Iuliu Cezar, și înțelept ca Platon. Așa că, zău dacă știu ce e mai bine să fac : să te țin aici ca sfetnic, sau să te trimit acolo ca general. Dacă îmi ești sfetnic, cine să comande ? Și dacă comanzi, cine să-mi fie sfetnic ?

— Sire — făcu Coligny — întîi victoria și, după biruință, sfatul.

— Asta ți-e părerea ! Bine ! Fie ! Așa vom face. Luni ai să pleci în Flandra, iar eu la Amboise.

— Maiestatea voastră pleacă din Paris ?

— Da, sînt obosit de atîta agitație și de atîtea petreceri. Eu nu sînt un om de acțiune, mie îmi place mai mult să visez. Nu sînt făcut să fiu rege : eu m-am născut să fiu poet. Ai să formezi un fel de consiliu care să guverneze cît timp ai să fii în război. Și dacă mama n-o să facă parte din acest consiliu, totul o să meargă bine. Eu i-am și dat de veste lui Ronsard să vină după mine, și acolo, împreună, departe de toate frămîntările, departe de lume, departe de cei răi, la umbra copacilor bătrîni, pe malul rîului, în murmurul pîraielor, vom vorbi despre cele sfinte. Ascultă, te rog, aceste versuri prin care îl poftesc să vină la mine ; le-am făcut azi-dimineață.

Coligny zîmbi. Carol al IX-lea își trecu mîna peste fruntea-i palidă și lucioasă ca fildeșul și, parcă în ritmul unui cîntec, începu să rostească aceste versuri :

Ronsard, prea bine știu, de nu mă vei vedea,
Al rigăi tale glas curînd îl vei uita.
Dar ține bine minte, mă rog domniei-tale,
Că n-am să las vreodată a stihurilor cale ;
Drept care-am vrut la tine s-ajungă acest răvaș.
Să-ți bucure-a ta minte și gîndu-ți nărăvaș.
Mai lasă grija casei, și tot gospodăritul,
Că-i dusă vremea ; lasă, Ronsard, grădinăritul ;
Urmează-ți domnul, care la pieptul lui te ține
Pentru a tale stihuri, și brave și blajine,
Și dacă, cine știe, nu-mi vii tu la Amboise,
Să afli că se iscă, cu sigur, un necaz.

— Bravo ! Sire, bravo ! răspunse Coligny. Eu mă pricep mai bine într-ale războiului decît în ale poeziei, dar îmi pare că versurile astea sînt la fel de luminoase ca și cele ale lui Ronsard, Dorat [1] și chiar Michel de L'Hospital, cancelar al Franței !

— Vai, părinte al meu ! exclamă Carol al IX-lea. De-ar fi adevărat ce spui, căci, vezi tu, numele de poet mi-e mai scump ca orice și cum îi spuneam acum cîteva zile magistrului meu de poetică :

Stihuri de știi a face — pe-oricine ar supăra —
E la un preț mai mare decît a guverna ;
Noi amîndoi, vai, sire, purtăm cîte-o coroană.
Ca rege am primit-o, tu ca poet o dai,
Căci duhul tău zvîcnește de o cerească-ardoare,
Pe cînd eu strălucesc doar prin a mea grandoare.
Și cînd spre zei mă-ntorc și-ncerc să trag foloase,
Ronsard e favoritul, iar eu culeg ponoase.
Ah ! lira ta, poete, subjugă-n vers și rime
Al lumii spirit ; mie, materia-mi rămîne.
Ea-ți scrie un nume-n aur, și-un tron ți-e făurit
Unde tiranul crîncen nicicînd n-a năzuit.

[1] Jean Dorat (1508—1588), poet francez aparținînd Pleiadei, maestrul lui Ronsard, a scris poezii și în limba latină.

— Sire — îi spuse Coligny — știam eu de multă vreme că maiestatea voastră e un favorit al muzelor, dar nu știam că ele vă sînt sfetnicul cel mai de preț.

— După tine, părinte al meu, după tine, și tocmai pentru că nu vreau să mă stric cu ele, doresc ca tu să ții frînele. Așadar, ascultă : trebuie să răspund acum unui nou madrigal pe care marele și scumpul meu poet mi l-a trimis... deci, deocamdată nu-ți pot pune la dispoziție toate documentele necesare, ca să iei cunoștință de marea neînțelegere ce există între mine și Filip al II-lea. Pe deasupra, mai e și un plan strategic pe care l-au elaborat miniștrii mei. Am să le caut pe toate și am să ți le dau mîine dimineață.

— La ce oră, sire ?

— La zece ; și dacă, din întîmplare, tocmai voi compune vreo poezie, dacă voi sta cumva în cabinetul meu... ei bine, tu să intri totuși și să iei documentele pe care ai să le găsești pe masa aceasta, închise în mapa roșie ; e o culoare care îți sare în ochi, nu te poți înșela ; eu unul vreau să-i scriu lui Ronsard.

— Rămîneți cu bine, sire.

— Mergi sănătos.

— Mîna voastră, sire.

— Ce aud ? Mîna ? Vino în brațele mele, la pieptul meu, aici e locul tău ! Hai, vino, bătrîne ostaș, vino !

Și Carol al IX-lea, trăgîndu-l la pieptul său pe Coligny, care tocmai se înclina în fața lui, îi sărută părul nins.

Amiralul ieși, ștergîndu-și o lacrimă.

Carol al IX-lea îl urmări cu privirea pînă dispăru și îi ascultă pașii cît timp îi putu auzi ; pe urmă, cînd nu mai văzu și nu mai auzi nimic, își lăsă ca de obicei capul lui palid pe umăr și intră agale în sala armelor.

Sala aceasta era locul preferat al regelui ; aci lua lecții de scrimă cu Pompée și de poezie cu Ronsard. Și tot aci își adunase o colecție bogată de arme de atac și apărare, dintre cele mai frumoase din cîte se găseau. Așa că toți pereții erau împodobiți cu securi, scuturi, sulițe, halebarde, pistoale și muschete ; și chiar în acea zi, un ar-

murier îi adusese o minunată arhebuză, pe țeava căreia erau încrustate aceste patru versuri făcute de el însuși:

Ca să apăr o lege,
Sînt credincioasă și frumoasă;
Ca să-l apăr pe rege,
Sînt crudă și frumoasă.

Așadar, după cum am mai spus, Carol al IX-lea intră în această sală. După ce închise ușa principală prin care venise, ridică o perdea în dosul căreia se afla intrarea unei camere. Aci, îngenuncheată pe un scăunaș de rugăciune, o femeie se ruga.

Cum totul se petrecuse în tăcere, iar pașii regelui, al căror zgomot fusese înghițit de covor, nu se auziseră mai mult decît cei ai unei fantome, femeia ce stătea îngenuncheată, neauzind nimic, nici nu întoarse capul, ci se rugă mai departe. Dus pe gînduri, Carol al IX-lea rămase o clipă în picioare, uitîndu-se la ea.

Era o femeie tînără încă, a cărei frumusețe robustă era pusă în valoare de veșmintele țărănești din regiunea Caux, pe care le purta. Pe cap avea o bonetă din acelea înalte, foarte la modă la curtea Franței, pe vremea domniei Isabelei de Bavaria, iar pieptarul ei roșu era brodat în întregime cu aur, asemenea pieptarelor țărăncilor de azi din Nettuno și Sora. Încăperea, pe care o locuia de aproape douăzeci de ani, era vecină cu dormitorul regelui și vădea un ciudat amestec de eleganță rafinată și de rustic. Căsuța de țară înrîurise stilul palatului aproape în aceeași măsură în care acesta îl înrîurise pe al căsuței. Și așa se stabilise un echilibru între simplitatea țărăncii și eleganța unei doamne din lumea mare. Într-adevăr, scăunașul pe care stătea îngenuncheată era din lemn de stejar sculptat cu măiestrie și acoperit cu o catifea de care atîrnau franjuri de aur; iar biblia — căci femeia era protestantă — biblia din care își citea rugăciunile era un ceaslov vechi și zdrențuit, cum găsești doar în casele cele mai sărmane.

Și totul în această încăpere era asemenea scăunelului de rugăciuni și bibliei.

— Ei, Madelon! spuse regele.

Femeia îngenuncheată își înalță capul, zîmbind la auzul acestui glas cunoscut ; apoi se ridică.

— Ah, tu erai, fiul meu ! făcu ea.

— Da, doică ; vino încoace !

Carol al IX-lea lăsă perdeaua să cadă și se așeză pe brațul unui fotoliu. Doica se apropie de el.

— Ce vrei de la mine, Charlot ? îl întrebă ea.

— Vino lîngă mine și răspunde-mi în șoaptă.

Doica se apropie cu acea căldură care nu-și are izvorul decît în duioșia maternă a femeii față de copilul pe care l-a alăptat, dar căreia, în cazul de față, pamfletele vremii îi atribuiau o cauză mai puțin nevinovată.

— Sînt aici, spune !

— A venit omul pe care l-am chemat ?

— Da. De o jumătate de ceas.

Carol se ridică, se apropie de fereastră, se uită să vadă dacă nu pîndea nimeni, se apropie de ușă, puse urechea ca să se asigure că nimeni nu ascultă, suflă praful de pe panoplia cu trofee, își mîngîie ogarul lui mare, care se ținea după el pas cu pas și se oprea ori de cîte ori se oprea stăpînul, ca s-o pornească apoi o dată cu el ; se apropie după aceea de dădacă, spunîndu-i :

— Bine, doică, să vină !

Femeia ieși prin aceeași ușă prin care intrase regele, iar acesta se sprijini de o masă pe care se aflau tot felul de arme.

Abia se sprijinise de masă că perdeaua se ridică iarăși și cel așteptat intră.

Era un om de aproape patruzeci de ani, cu ochii cenușii și nesinceri, cu nasul adus ca un cioc de cucuvae și a cărui față era lățită de umerii obrazului, foarte ieșiți. Chipul acestuia încercă să exprime respect, dar de pe buzele vinete de spaimă izbuti să-și smulgă doar un zîmbet ipocrit.

Carol duse încetișor mîna la spate și apucă un pistol de o construcție foarte nouă, care lua foc cînd piatra se atingea de o rotiță de oțel — și nu ca la celelalte, cu ajutorul fitilului, și cu privirea lui ștearsă se uită la noul personaj pe care l-am introdus în scenă. Pe cînd îl cerceta

din ochii, Carol fluiera cu mult meşteşug şi muzicalitate unul din cîntecele lui favorite, de vînătoare.

După cîteva clipe, în care timp chipul străinului se descompunea văzînd cu ochii, regele îi vorbi :

— Dumneata eşti deci François de Louviers-Maurevel ?

— Da, sire.

— Şeful artificier ?

— Da, sire.

— Am vrut să te cunosc.

Maurevel făcu o plecăciune.

— Precum ştii — urmă Carol apăsînd pe cuvinte — îmi iubesc toţi supuşii deopotrivă.

— Ştiu — bîigui Maurevel — ştiu că maiestatea voastră este părintele poporului.

— Şi că, hughenoţi sau catolici, toţi sînt copiii mei.

Maurevel amuţi ; dar tremurul ce-i zguduia trupul nu scăpă privirii pătrunzătoare a regelui, deşi cel căruia îi vorbea era pe jumătate în întuneric.

— Dumitale, care te-ai războit atît de crîncen cu hughenoţii, văd că nu-ţi prea place.

Maurevel căzu în genunchi.

— Sire — bîigui el — vă rog să credeţi...

— Cred — continuă Carol al IX-lea, aţintindu-şi tot mai mult asupra lui Maurevel privirea lui care, din sticloasă cum fusese la început, aproape că scăpăra acum — cred că la Montcontour ţi-a venit pofta să-l ucizi pe domnul amiral care a ieşit adineauri de la mine ; cred că lovitura ţi-a dat greş şi cînd ai văzut asta, ai trecut în armata ducelui de Anjou, fratele nostru ; în sfîrşit, cred că ai trecut din nou, după aceea, de partea principilor şi că ai intrat în compania domnului de Mouy de Saint-Phale...

— Vai, sire !

— Viteaz gentilomul acela din Picardia, nu-i aşa ?

— Sire, sire — strigă Maurevel — nu mă năpăstuiţi !

— Vrednic ostaş era — urmă Carol al IX-lea şi pe cînd vorbea, o grimasă de cruzime, aproape sălbatică, i se întipărea tot mai mult pe chip — vrednic ostaş cel care te-a primit ca pe un fiu, ţi-a dat adăpost, te-a îmbrăcat, ţi-a dat demîncare !

Maurevel oftă deznădăjduit.

— Pare-mi-se, îi spuneai „tată" — urmă regele cu cruzime — și între dumneata și fiul lui, tînărul de Mouy, se legase o caldă prietenie, nu-i așa ?

Maurevel, tot în genunchi, se încovoia din ce în ce mai mult sub povara vorbelor lui Carol al IX-lea, care se ținea drept, nepăsător, ca o statuie la care doar buzele aveau viață.

— Ia stai puțin — începu regele din nou — n-aveai oare de primit zece mii de scuzi de la domnul de Guise dacă l-ai fi ucis pe amiral ?

Copleșit de spaimă, ucigașul se izbea cu fruntea de pardoseală.

— Iar pe bunul tău părinte, domnul de Mouy, îmi amintesc că l-ai însoțit într-o zi, cînd a pornit-o în recunoaștere spre Chevreux. La un moment dat, a scăpat biciul din mînă și a descălecat ca să-l ridice. Erai numai tu cu el ; atunci ai smuls un pistol din cobur și, pe cînd se apleca, l-ai izbit în șale ; pe urmă, cînd ai văzut că e mort, pentru că l-ai ucis dintr-o singură lovitură, ai luat-o la fugă pe calul dăruit de el. Asta-i povestea, nu-i așa ?

Maurevel rămase încremenit în fața acestei învinuiri care era adevărată pînă în cele mai mici amănunte, iar Carol al IX-lea începu din nou să fluiere, la fel de meșteșugit și de muzical, același cîntec de vînătoare.

— Și știi tu oare, meșter ucigaș — reluă el după o clipă — știi tu că tare aș avea chef să te trimit la spînzurătoare ?

— Vai, maiestate ! se tîngui Maurevel.

— Nu mai departe decît ieri tînărul de Mouy mi-a cerut aceasta ; și zău dacă am știut ce să-i răspund, pentru că ce-mi cerea era îndreptățit.

Maurevel își împreună mîinile.

— Și era cu atît mai îndreptățit cu cît, așa cum îți spuneam, eu sînt părintele poporului meu și precum ți-am mai pomenit, acum cînd m-am împăcat cu hughenoții, ei sînt în aceeași măsură copiii mei ca și catolicii.

— Sire — grăi Maurevel deznădăjduit — viața mea e în mîinile voastre, faceți ce vreți cu ea.

— Asta așa e și de aceea nu dau un ban pe ea.

— Dar, sire — întrebă ucigașul — nu există oare nici un mijloc să-mi răscumpăr crima ?

— Nu. Nu există. Dar dacă aș fi în locul tău, ceea ce nu e cazul, slavă Domnului... !

— Și dac-ați fi în locul meu, sire ? îngăimă Maurevel, cu ochii țintă la buzele lui Carol.

— Cred că m-aș descurca — îi răspunse regele.

Maurevel se ridică într-un genunchi și într-o mînă, ațintindu-și asupra lui Carol al IX-lea privirile, ca să se asigure că nu-și bate joc de el.

— Bineînțeles că mi-e foarte drag tînărul de Mouy — urmă regele — dar la fel de drag îmi e și vărul meu, ducele de Guise ; și dacă el mi-ar cere viața unui om, iar celălalt moartea lui, te rog să mă crezi că aș fi în mare încurcătură. Cu toate astea, ca un bun politician și un adevărat credincios, ar trebui să-i dau ascultare vărului meu de Guise, pentru că oricît de viteaz ostaș ar fi de Mouy, el e mult prea neînsemnat față de un principe de Lorena.

Pe cînd regele rostea aceste cuvinte, Maurevel se ridică încet-încet, ca un om care își revine la viață.

— Așa că pentru tine, în situația în care te afli, lucrul de căpetenie e să-i cîștigi bunăvoința vărului meu ; ah, da, uite ce-mi spunea el ieri :

Maurevel făcu un pas înainte.

— „Sire, închipuiți-vă că în fiecare dimineață, pe la zece, dușmanul meu de moarte trece pe strada Saint-Germain-l'Auxerrois, venind dinspre Luvru. Îl văd mereu de la o fereastră cu zăbrele, de la parter. E fereastra încăperii în care locuiește fostul meu preceptor, canonicul Pierre Piles. Și cum vă spun, îmi văd dușmanul trecînd în fiecare zi și de fiecare dată mă rog diavolului să-l înghită pămîntul". Eh, ia spune, jupîn Maurevel — continuă Carol — dacă ai fi diavolul, sau dacă i-ai ține locul măcar o clipă, nu crezi că i-ar face plăcere vărului meu de Guise ?

Maurevel își regăsi zîmbetul lui drăcesc și buzele-i vinete încă de spaimă rostiră aceste cuvinte :

— Sire, n-am cum să fac să-l înghită pămîntul!

— Dar cu viteazul de Mouy îmi pare că ai știut. Și să nu-mi spui că asta e din pricină că ai avut pistol... Dar, ia ascultă, îl mai ai?

— Sire, dacă-mi dați voie — spuse tîlharul aproape stăpîn pe el — trag mai bine cu archebuza decît cu pistolul.

— Ce spui — făcu Carol al IX-lea — cu pistolul sau cu archebuza e totuna și sînt sigur că vărul meu n-o să facă greutăți în privința asta.

— Numai că — răspunse Maurevel — mi-ar trebui o armă de mare precizie, căci s-ar putea să fie nevoie să trag de la depărtare.

— Am aici în cameră zece archebuze cu care pot să nimeresc un scud de aur la cincizeci de pași. Vrei să faci o încercare?

— Oh, sire, cu cea mai mare plăcere! strigă Maurevel, îndreptîndu-se spre archebuza proptită într-un colț, pe care Carol al IX-lea o primise chiar în acea zi.

— Nu, nu cu aia — spuse regele — nu cu aceea! O țin pentru mine. Peste cîteva zile am să plec la o mare vînătoare și sper să-mi fie de folos. Dar poți să alegi pe oricare alta.

Maurevel desprinse o archebuză de pe panoplie.

— Și acum, sire, cine e dușmanul? întrebă ucigașul.

— De unde vrei să știu eu? făcu Carol al IX-lea, zdrobindu-l pe nemernic cu privirea lui disprețuitoare.

— Am să-l întreb atunci pe domnul de Guise — îngăimă Maurevel.

Regele ridică din umeri.

— Nu-l întreba nimic — spuse el. Domnul de Guise n-o să-ți răspundă. Crezi că-ți răspunde cineva la o astfel de întrebare? Cine vrea să nu nimerească cu gîtul în laț trebuie să ghicească.

— Dar, vorba e, după ce să-l recunosc?

— Ți-am mai spus că în fiecare dimineață, la ora zece, trece prin fața ferestrei canonicului.

— Mulți trec prin fața acestei ferestre. Maiestatea voastră să-mi dea măcar un semnalment oarecare.

— A! Foarte simplu! Mîine, de pildă, o să aibă la subsuoară o mapă de marochin roșu.

— De ajuns, sire !

— Mai ai calul pe care ţi l-a dat domnul de Mouy şi care alerga atît de bine ?

— Am un pursînge care aleargă ca vîntul.

— A ! Nu mi-e grijă de tine. Numai că ar fi bine să ştii că mănăstirea are şi o ieşire dosnică.

— Mulţumesc, sire, şi rugaţi-vă Domnului pentru mine !

— Eh, mii de draci ! Mai bine te-ai ruga tu diavolului, că numai el te mai poate feri de streang.

— Rămîneţi cu bine, sire.

— Cu bine. Ah, ia stai puţin, domnule Maurevel, să ştii un lucru, că dacă aud vorbindu-se de tine pînă mîine înainte de ora zece, sau dacă nu aud nimic după, există un beci la Luvru !

Şi zicînd acestea, Carol al IX-lea începu iarăşi să fluiere, mai frumos ca oricînd, cîntecul lui preferat.

IV

SEARA ZILEI DE 24 AUGUST 1572

Cititorul nostru n-a uitat poate că în capitolul precedent a fost vorba de un gentilom, un anume La Mole, pe care Henric de Navara îl aştepta cu destulă nerăbdare. Şi aşa cum prevăzuse amiralul, tînărul gentilom intră în Paris pe poarta Saint-Marcel la 24 august 1572, spre seară. Uitîndu-se cu dispreţ la puzderia de hanuri ce se înşirau pe stînga şi pe dreapta drumului, cu pitoreştile lor firme, pătrunse cu calul lui înspumat pînă în inima oraşului. După ce străbătu piaţa Maubert, trecu Petit-Pont şi podul Notre-Dame, merse de-a lungul cheiului. Se opri în capul străzii Bresec, care azi se cheamă Arbre-Sec, şi căreia, spre uşurinţa cititorului, îi vom păstra actualul ei nume.

Fără îndoială că numele acesta îi plăcu, pentru că o şi porni înainte, şi cum în stînga lui zări o placă de tablă de

toată frumusețea, care se bălăbănea scîrțiind de vergeaua de care atîrna, sunîndu-și în același timp clopoțeii, se opri din nou ca să citească aceste cuvinte : „Sub cerul liber", scrise sub o pictură care înfățișa o priveliște dintre cele mai încîntătoare pentru călătorul flămînd : o pasăre la frigare pe fondul unui cer negru, în timp ce un om îmbrăcat într-o mantie roșie întindea brațele spre acest astru fără seamăn, aducîndu-i, o dată cu prinosul lui de recunoștință, și punga sa.

„Iată — își zise gentilomul — iată un han care făgăduiește mult, și un hangiu care, pe legea mea, trebuie să fie tare isteț. Știam eu de mult că strada asta, Arbre-Sec, se află prin cartierul Luvrului ; și dacă ce-i pictat pe firmă înăuntru e viu și natural, o să mă simt ca în rai."

Pe cînd oaspetele își spunea acestea în sinea lui, un alt călăreț, care venea dinspre celălalt capăt al străzii, adică din strada Saint-Honoré, se opri și el, plin de încîntare, în fața firmei „Sub cerul liber". Unul din cei doi, pe care îl cunoaștem cel puțin după nume, avea un cal alb, spaniol, și purta o tunică neagră, împodobită cu mărgele negre. Pe deasupra avea o mantie de catifea violet-închis ; cizmele îi erau din piele neagră și umbla înarmat cu o sabie, al cărei mîner de fier era fin cizelat, și cu un pumnal de același fel. Și dacă trecem acum de la veșminte la înfățișare, vom spune că era un bărbat cam de 24—25 de ani, cu pielea arsă de soare, cu ochi albaștri, o mustață subțire și dinți strălucitori ce păreau că-i luminează tot chipul atunci cînd gura-i de o frumusețe fără seamăn și de o rară noblețe încolțea un zîmbet duios și nostalgic.

Cît despre celălalt călător, acesta era cu totul opus celui dintîi. De sub pălăria sa cu borurile întoarse ieșea un păr des și creț, mai mult roșcat decît blond : și de sub podoaba aceasta de păr scăpărau ca niște săgeți, de-ai fi zis că sînt mai degrabă negri, niște ochi cenușii.

În rest, fața îi era trandafirie, buzele subțiri, cu o mustață bătînd în roșcat și niște dinți minunați. Într-un cuvînt, cu pielea-i albă, cu talia lui înaltă și spătos cum era, omul părea un chipeș cavaler, în înțelesul obișnuit al acestui cuvînt. De un ceas de cînd își tot plimba privirile pe la ferestre, chipurile căutînd o firmă, femeile își întindeau gîtul după el, iar bărbații, care ar fi avut poate

chef să rîdă cu poftă văzîndu-l mantia ce nu-l ajungea, pantalonii strîmți și cizmele demodate, își curmau rîsul pornit cu un „Să te ocrotească Dumnezeu !", spus cu toată drăgălășenia, de îndată ce-i vedeau chipul care, într-o clipită, își schimba de zeci de ori expresia, dar n-o arăta niciodată pe cea de provincial stingherit.

Intră mai întîi în vorbă cu celălalt gentilom care, după cum am spus, cerceta cu privirea hanul „A la Belle-Etoile".

— Ei, drăcia dracului ! exclamă el cu acel accent îngrozitor, de muntean, după care îl recunoști dintr-o sută pe piemontez, de la primul cuvînt — nu cumva sîntem pe aproape de Luvru ? Oricum, eu cred că avem același gust. Mare cinste pentru mine !

— Domnule — răspunse celălalt, cu un accent provensal, cu nimic mai prejos de cel piemontez — și eu cred că hanul ăsta e pe aproape de Luvru. Numai că nu-s așa de sigur că voi fi de părerea dumneavoastră. Stau în cumpănă.

— Încă nu v-ați hotărît, domnule ? Totuși, casa asta este îmbietoare. Și apoi, poate că m-am lăsat atras de persoana dumneavoastră. Spuneți drept, nu-i frumoasă pictura asta ?

— O, fără îndoială ! Dar tocmai asta mă face să mă îndoiesc că așa-i și-n realitate. Mi s-a spus mie că Parisu-i plin de șarlatani și că te trag pe sfoară cu orice, chiar și cu o firmă.

— La dracu, domnule ! Nu mă sinchisesc eu de șmecheriile lor, dar dacă hangiul ăsta nu-mi dă o pasăre tot ca asta de friptă, îl pun pe el la frigare și nu-l las pînă nu se rumenește cum trebuie. Să intrăm, domnule — spuse piemontezul.

— Eh, m-ați convins ! îi răspunse provensalul rîzînd. După dumneavoastră, domnule !

— Vai, domnule, pe legea mea, asta n-o pot primi, căci nu-s decît umilul dumneavoastră servitor, contele Annibal de Coconnas.

— Iar eu, domnule, nu sînt decît contele Joseph-Hyacinthe-Boniface de Lerac de La Mole, care vă stă cu totul la dispoziție.

— Atunci, domnule, să ne luăm de braţ şi să intrăm.

După această invitaţie împăciuitoare, cei doi tineri descălecară aruncînd dîrlogii cailor unui rîndaş, se luară de braţ şi, potrivindu-şi spadele, o porniră spre uşa hanului unde în prag stătea hangiul. Dar contrar obiceiului pe care-l au aceşti oameni, cinstitul jupîn nu păru că-i ia în seamă, cufundat cum era în discuţie cu un vlăjgan uscăţiv şi gălbejit, înfăşurat într-o mantie de culoarea iascăi, de parc-ar fi fost o bufniţă înfoiată. Cei doi gentilomi ajunseseră atît de aproape de hangiu şi de omul cu mantia de culoarea iascăi, încît Coconnas, intrigat de lipsa de atenţie cu care erau trataţi el şi tovarăşul lui, îl trase de mînecă pe hangiu. Acesta tresări ca trezit din somn şi curmă discuţia cu vlăjganul cel uscăţiv, spunîndu-i : „Cu bine. Întoarce-te degrabă, şi nu uita să-mi spui la ce oră".

— Ei, burtă-verde — făcu Coconnas — nu vezi că te aşteptăm ?

— Vai, iertaţi-mă, domnilor — răspunse hangiul — nici nu vă văzusem !

— Ei, drăcia dracului ! Trebuia să ne vezi ! Şi acum, că ne-ai văzut, în loc să spui doar „domnule", ai să ne spui, te rog, „domnule conte".

La Mole se ţinea mai la o parte, lăsîndu-l să vorbească pe Coconnas, care părea că ţine să se ocupe el de hangiu.

Totuşi, după cum stătea de încruntat, îţi puteai da bine seama că, la nevoie, i-ar fi sărit pe dată în ajutor.

— Da, domnule conte, spuneţi-mi ce doriţi ? îl întrebă hangiul, pe tonul cel mai molcom din lume.

— Bine... aşa mai merge, ce zici ? făcu Coconnas întorcîndu-se către La Mole, care încuviinţă dînd din cap. Domnul conte şi cu mine, care am fost atraşi de firma ta, am vrea să mîncăm şi să ne odihnim aici.

— Domnilor — le spuse hangiul — nu ştiu cum să fac, dar n-am decît o odaie şi mă tem că s-ar putea să nu vă placă.

— Drept să spun, cu atît mai bine — zise La Mole — o să mergem în altă parte.

— Ah, nu, nu ! protestă Coconnas. Eu rămîn. Calul meu e istovit. Pentru că nu doriţi odaia, am s-o iau eu.

— Ei, atunci se schimbă lucrurile — spuse hangiul, cu aceeaşi nepăsare obraznică. Singur nu vă pot găzdui.

— Ei, drăcia dracului ! se răsti Coconnas. Pe legea mea ! N-am văzut animal mai caraghios ! Adineauri, doi eram prea mulţi, şi acum unul e prea puţin ! Şi zi aşa, mişelule, nu vrei să ne primeşti ?

— Domnilor, zău aşa, pentru că îmi vorbiţi astfel, am să v-o spun şi eu pe şleau !

— Hai, spune, dar mai repede !

— Ei bine, m-aş lipsi de cinstea de a vă găzdui.

— Şi de ce ? întrebă Coconnas, învineţindu-se de mînie.

— Pentru că n-aveţi valet şi în felul ăsta îmi rămîn două camere de servitori goale. Şi dacă vă dau dumneavoastră odaia stăpînilor, nu prea văd cum le-aş închiria pe-ale slugilor.

— Domnule de La Mole — spuse Coconnas întorcîndu-se — n-aveţi impresia că o să-l facem harcea-parcea pe flăcăul ăsta ?

— Nimic mai uşor ! îi răspunse La Mole, pregătindu-se şi el ca şi tovarăşul lui să-l snopească în bătaie cu cravaşa pe hangiu.

Dar cu toată demonstraţia celor doi, care nici pe departe nu te putea face să te simţi prea bine — căci gentilomii noştri păreau foarte porniţi — hangiul nu se pierdu cu firea, ci, trăgîndu-se un pas înapoi, ca să fie mai la el acasă, le spuse în zeflemea :

— Se vede că domnii vin din provincie ! Aici, la Paris, s-au dus vremurile cînd îl făceai bucăţi pe hangiu dacă nu voia să-ţi închirieze o odaie. Acum sînt făcuţi bucăţi seniorii cei mari şi nu burghezii, şi dacă mai răcniţi, îmi strig vecinii şi o să fiţi dumneavoastră snopiţi în bătaie, ceea ce nu prea le şade frumos unor gentilomi.

— Ăsta îşi bate joc de noi ! strigă Coconnas, ieşindu-şi din fire. Ei, drăcia dracului !

— Grégoire, archebuza ! îi spuse calm hangiul slugii sale, ca şi cînd i-ar fi poruncit „un scaun la domnu' !"

— *Trippe del papa !* strigă Coconnas, trăgîndu-şi spada. Dar înfierbîntaţi-vă odată, domnule de La Mole !

— Nu, dacă nu te superi, nu, pentru că în timp ce noi ne înfierbîntăm, se răceşte mîncarea...

— Cum adică ? Credeţi că... ? strigă Coconnas.

— Cred că domnul *„Sub cerul liber"* are dreptate : doar că nu ştie să se poarte cu călătorii, mai ales cînd i se

întîmplă să fie gentilomi. În loc să ne fi spus cu groselănie : domnilor, nu vreau să vă primesc, mai bine ne-ar fi spus politicos : poftiți, domnilor, și să-și treacă pe nota de plată camera stăpînilor atît, camera servitorilor atît, pentru că dacă, pînă una-alta, nu avem servitori, oricum o să angajăm unii.

Și zicînd acestea, La Mole îl dădu încetișor la o parte pe hangiu, care tocmai întindea mîna după archebuză, îi făcu loc lui Coconnas și intră după el în han.

— Ce-are a face — zise Coconnas — îmi vine tare greu să-mi vîr sabia în teacă pînă nu mă conving că înțeapă la fel de bine ca și frigările ăstuia.

— Răbdare, scumpe prietene — spuse La Mole — răbdare ! Toate hanurile sînt înțesate de gentilomi veniți la Paris pentru nunta regească și pentru războiul cu Flandra care bate la ușă. Nu cred că găsim loc în altă parte, și pe urmă așa sînt primiți la Paris străinii.

— Drăcia dracului ! Cîtă răbdare aveți ! bombăni Coconnas, răsucindu-și furios mustața-i roșie și fulgerîndu-l pe hangiu cu privirea. Dar să-și vîre mințile în cap, pungașul, că dacă mîncarea e proastă, patul e tare, vinul nu-i de trei ani în sticlă și servitorul nu-i sfîrlează...

— Eh, eh, domnule gentilom ! făcu hangiul, trăgîndu-și cuțitul pe o piatră. Potoliți-vă, potoliți-vă, aici sînteți ca-n sînul lui Avram.

Apoi, cu glas scăzut și dînd din cap, adăugă :

— Asta trebuie să fie hughenot ; trădătorii ăștia și-au luat nasul la purtare de cînd cu căsătoria bearnezului lor cu principesa Margot !

Și apoi, cu un zîmbet care le-ar fi vîrît oaspeților frica în oase dacă l-ar fi văzut, adăugă :

— Eh, eh ! Asta ar fi bună ! Să mă fi trezit cu niște hughenoți aici... și să...

— Ei ! Da' nu ne aduci odată demîncare ? întrebă țîfnos Coconnas, curmîndu-i hangiului șirul gîndurilor.

— Cum doriți, domnule — îi răspunse acesta, muiat de gîndul care-l fulgerase prin minte.

— Ei bine, dorim, și încă repede — zise Coconnas.

Pe urmă, întorcîndu-se spre La Mole :

— Ei, domnule conte, pînă se pregătește odaia, spuneți-mi, găsiți că Parisul e un oraș vesel ?

— Nu, zău că nu ! îi răspunse La Mole. Pînă acum am impresia că n-am întîlnit decît mutre înspăimîntate şi potrivnice. Poate că şi cei din Paris se tem de furtună. Nu vedeţi ce întunecat e cerul şi cît de apăsător e aerul ?

— Căutaţi Luvrul, conte, nu-i aşa ?

— Ca şi dumneavoastră, domnule de Coconnas.

— Ei bine, dacă voiţi, îl vom căuta împreună.

— Ei — făcu La Mole — nu-i oare cam tîrziu să mai ieşim ?

— Tîrziu-netîrziu, trebuie să ies. Ordinele mele sînt precise : să ajung cît mai repede la Paris şi să-l caut imediat pe ducele de Guise.

La auzul acestui nume, hangiul se dădu mai aproape, ciulind urechea.

— Îmi pare că tîlharul ăsta ascultă — spuse Coconnas, care, ca orice piemontez, nu uita uşor şi nu putea să-i ierte hangiului felul nu prea politicos de a-şi primi călătorii.

— Da, domnilor, ascult — le răspunse acesta ducînd mîna la bonetă — ascult, dar ca să vă pot fi de folos. Am auzit pomenindu-se de numele marelui duce de Guise şi am dat fuga. Cu ce vă pot servi, domnilor ?

— Ha-ha, ăsta pare să fie un cuvînt magic, pentru că din obraznic te-ai făcut deodată supus ! La naiba, jupîne, jupîne... Cum îţi spune ?

— Jupîn La Hurière — îi răspunse hangiul cu o plecăciune.

— Ei bine, jupîne La Hurière, crezi tu că braţul meu nu-i tot atît de zdravăn ca al domnului duce de Guise, care văd că are darul să te facă să fii atît de cuviincios ?

— Da' de unde, domnule conte, numai că e mai scurt — îi zise La Hurière. Şi apoi — adăugă el — marele Henric e Dumnezeul nostru, al parizienilor.

— Care Henric ? întrebă La Mole.

— După cîte ştiu, nu-i decît unul ! făcu hangiul.

— Iartă-mă, amice, dar mai există unul despre care te poftesc să nu scoţi o vorbă rea : e Henric de Navara, ca să nu mai pomenesc de Henric de Condé, care îşi are meritele lui.

— De ăştia n-am auzit — răspunse hangiul.

— În schimb eu îi cunosc — îi zise La Mole. Şi cum sînt trimis la regele Henric de Navara, te poftesc să nu spui ceva rău despre el în faţa mea.

Fără să-i răspundă domnului de La Mole, hangiul se mulţumi să-şi atingă uşor boneta cu vîrful degetelor şi, continuînd să-i facă ochi dulci lui Coconnas, adăugă :

— Aşadar, domnul îl va întîlni pe marele duce de Guise ? Domnul este deci un fericit gentilom ; şi, de bună seamă, vine pentru...

— Pentru ce ? întrebă Coconnas.

— Pentru serbare — răspunse hangiul cu un zîmbet ciudat.

— Sau mai bine zis pentru serbări, căci Parisul, după cum am auzit, geme de atîtea serbări. Nu se mai vorbeşte decît de baluri, banchete şi bîlciuri. Nu-i aşa că e vesel la Paris ?

— Da, domnule, dar pînă acum nu cine ştie ce — spuse hangiul.

— Ei, trag nădejde că o să fie vesel.

— Nunta maiestăţii sale regelui Navarei atrage totuşi multă lume aici — ţinu să precizeze La Mole.

— Da, mulţi hughenoţi — i-o trînti scurt hangiul. Apoi, dîndu-şi seama : Mă iertaţi, vă rog — făcu el — poate că domnii sînt şi ei...

— Cine, eu ? izbucni Coconnas. Haida-de ! Sînt la fel de catolic ca şi sfîntul nostru părinte, papa.

Hangiul se întoarse apoi către La Mole, parcă întrebător. Dar fie că La Mole nu-i pricepu căutătura, fie că nu găsi cu cale să-i răspundă altfel decît printr-o întrebare, îi zise :

— Dacă pe maiestatea sa regele Navarei nu-l cunoşti, jupîne La Hurière, îl cunoşti poate pe domnul amiral ? Am auzit că domnul amiral are trecere la curte ; şi pentru că i-am fost recomandat, aş dori, dacă asta nu-ţi strepezeşte dinţii, să-mi spui unde locuieşte.

— Locuia în strada Béthisy, aici imediat la dreapta — răspunse hangiul cu o bucurie pe care nu şi-o puţu stăpîni.

— Cum adică, locuia ? întrebă La Mole. S-a mutat cumva ?

— Da, poate în lumea ailaltă.

— Cum adică ? strigară deodată cei doi domni. Amiralul, pe lumea cealaltă ?

— Cum vine asta, domnule de Coconnas ? le vorbi iarăşi hangiul, cu un zîmbet răutăcios. Sînteţi de-ai lui de Guise şi nu ştiaţi asta ?

— Care asta ?

— Că alaltăieri, pe cînd trecea prin piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, prin faţa locuinţei canonicului Pierre Piles, l-a lovit un foc de archebuză.

— Şi a fost ucis ? strigă La Mole.

— Nu. S-a ales cu braţul sfărîmat şi cu două degete lipsă. Nădăjduim însă că plumbii erau otrăviţi.

— Cum, ticălosule, nădăjduim ?! izbucni La Mole.

— Adică, vreau să spun, aşa credem — făcu hangiul. Să nu ne supărăm pentru o vorbă. M-a luat gura pe dinainte.

Şi, întorcîndu-se pe călcîie, jupîn La Hurière îşi ţuguie buzele, făcîndu-i în acelaşi timp cu ochiul lui Coconnas.

— Aşa-i, aşa-i — încuviinţă acesta radios.

— Aşa-i ! murmură La Mole, copleşit de durere.

— E aşa cum am avut cinstea să vă spun, domnilor — adăugă hangiul.

— Atunci — zise La Mole — mă duc de îndată la Luvru. Oare am să-l găsesc pe regele Henric ?

— S-ar putea, de vreme ce locuieşte acolo.

— Merg şi eu la Luvru — zise Coconnas. Oare am să-l găsesc acolo pe ducele de Guise ?

— Se poate. Tocmai l-am văzut trecînd, însoţit de vreo douăsute de gentilomi.

— Atunci, să mergem, domnule de Coconnas — spuse La Mole.

— După dumneavoastră, domnule — îi răspunse Coconnas.

— Şi cu masa cum rămîne, domnilor ? îi întrebă jupîn La Hurière.

— Ei — făcu La Mole — poate că am să iau masa la regele Navarei.

— Şi eu cu ducele de Guise — adăugă Coconnas.

— Iar eu — spuse hangiul, după ce-i petrecu cu privirea pe cei doi gentilomi, care o apucaseră spre Luvru — eu am să-mi lustruiesc coiful, am să pun fitil nou la arcebuză şi am să-mi ascut halebarda. Cine ştie ce se mai poate întîmpla!

V

DESPRE LUVRU ÎN SPECIAL ŞI DESPRE VIRTUŢI ÎN GENERAL

Îndrumaţi de primul om ieşit în cale, cei doi gentilomi o apucară pe strada Averon, apoi pe strada Saint-Germain-L'Auxerrois şi se pomeniră curînd în faţa Luvrului, ale cărui turnuri începeau să se topească în primele umbre ale serii.

— Ce-i cu dumneavoastră? îl întrebă Coconnas pe La Mole care, în faţa priveliştii palatului, se oprise şi se uita cu multă cucernicie la podurile mobile, la ferestrele acelea înguste şi la turnuleţele ţuguiate ce i se iviseră dinaintea ochilor.

— Zău dacă ştiu... — făcu La Mole — îmi bate inima. Nu-s eu chiar aşa de sfios... dar nu ştiu de ce palatul ăsta îmi pare întunecat şi... aş zice... înfricoşător.

— Eu — făcu Coconnas — nu ştiu ce-i cu mine, dar mă simt mai vesel ca niciodată. Poate că ţinuta mea cam lasă de dorit — urmă el, plimbîndu-şi privirea peste veşmintele cu care călătorise. Da' nu-i nimic! Tot a cavaler arăt! Şi pe urmă, ordinu-i ordin şi trebuie să mă grăbesc. Aşa că voi fi binevenit pentru că l-am executat la timp.

Şi cei doi tineri îşi urmară drumul, fiecare fiind frămîntat de gîndurile pe care le mărturisise mai înainte.

La Luvru, garda fusese întărită: toate posturile erau dublate. Aşa că cei doi călători se pomeniră de la început în încurcătură. Dar Coconnas, care băgase de seamă că la Paris numele ducelui de Guise deschidea orice uşă, se

apropie de o santinelă și, invocînd acest nume atotputernic, întrebă dacă n-ar putea să intre în palat.

Numele acesta păru să aibă asupra soldatului efectul obișnuit. Îi ceru totuși lui Coconnas parola.

Coconnas n-o știa și se văzu nevoit s-o mărturisească.

— Atunci, valea, domnule gentilom ! spuse soldatul.

În clipa aceea, însă, un om care stătea de vorbă cu comandantul gărzii, și care-l auzise pe Coconnas că cere să fie lăsat în Luvru, își curmă discuția și, apropiindu-se de el, îi zise :

— Ce foiți tumneavoastră cu tomnul ti Gouise ?

— Eu vreau vorbește lui — răspunse Coconnas, zîmbind.

— Imbozibil ! Dugele ezde la rege.

— Dar am o scrisoare către dînsul !

— Ah ! Afeți eine scrisoare ?

— Da, și vin de foarte departe.

— Ah ! Feniți de forte departe ?

— Din Piemont.

— Pine, pine ! Alteeva. Și cum cheama... ?

— Contele Annibal de Coconnas.

— Pun, pun ! Tați scrisoare, tomn Annipal, tați...

„Uite, zău, un gentilom adevărat ! își zise La Mole. Cum să dau și eu de unul care să mă ducă la regele Navarei ?"

— Tați odat scrisoare — urmă gentilomul german întinzînd mîna către Coconnas, care se codea.

— Ei, drăcie ! strigă italianul din el. Nu știu dacă pot... Nu am cinstea să vă cunosc, domnule.

— Pesme, numește ! Zînt de la dugele de Gouise.

— Pesme — îngînă Coconnas — nu cunosc numele ăsta...

— E domnul de Besme, domnule gentilom — zise santinela. Pronunță greșit, asta e ! Dați-i scrisoarea, hai, pe răspunderea mea !

— Ah, domnul de Besme ! exclamă Coconnas. Sigur că vă cunosc... cum să nu ! Cu cea mai mare plăcere ! Poftiți scrisoarea ! Iertați-mă că m-am codit. Dar, ca să fii credincios, trebuie să te îndoiești !

— Pine, pine — spuse de Besme — nu nevoie sguse.

— Domnule — îndrăzni La Mole apropiindu-se şi el — pentru că sînteţi atît de binevoitor, n-aţi vrea, zău aşa, să luaţi şi scrisoarea mea ?

— Cum chcamă ?

— Contele Lerac de La Mole.

— Condele Lerag de La Mole ?

— Da.

— Nu gunosc.

— Nu-i de mirare că n-am avut cinstea să mă cunoască domnia-voastră ; sînt străin şi, ea şi contele de Coconas, am venit astă-seară de departe.

— Si te unte feniţi ?

— Din Provenţa.

— Cu eine scrisoare ?

— Da, cu o scrisoare.

— Pentru tomn de Gouise ?

— Nu, pentru maiestatea sa regele Navarei.

— Eu nu zint la rege de Navar, tomnule — răspunse Besme cu o neaşteptată răceală. Şi nu pot iei scrisoare.

Şi Besme, întorcîndu-i spatele lui La Mole, intră în palat, făcîndu-i semn lui Coconnas să-l urmeze.

La Mole rămase singur.

Dar, în aceeaşi clipă, prin poarta alăturată celei prin care intraseră Besme şi Coconnas, ieşi un grup de vreo sută de călăreţi.

— Aha ! făcu santinela către camaradul lui. Asta-i de Mouy cu hughenoţii lui ; nu-şi mai încap în piele. Pesemne că regele le-a făgăduit capul celui care a tras în amiral ; cum tot el l-a ucis şi pe tatăl lui de Mouy, fiul culcă doi iepuri dintr-o lovitură.

— Iartă-mă — se adresă La Mole soldatului — ai spus cumva că ofiţerul acesta este domnul de Mouy ?

— Da, domnule.

— Şi că cei ce-l însoţesc sînt...

— Nişte păgîni... Sigur că am spus.

— Mulţumesc — zise La Mole, părînd că nici nu ia în seamă vorba dispreţuitoare a santinelei. Atîta voiam să ştiu.

Şi îndreptîndu-se degrabă spre cel din fruntea călăreţilor :

— Domnule — i se adresă el — am aflat că sînteţi domnul de Mouy.

— Da, domnule — îi răspunse ofiţerul, politicos.

— Numele dumneavoastră, atît de cunoscut printre cei de o credinţă cu noi, m-a făcut să îndrăznesc să mă apropii de domnia-voastră, ca să vă rog ceva.

— Ce anume, domnule ?... Dar mai întîi, cu cine am onoarea ?

— Cu contele Learc de La Mole.

Cei doi tineri se salutară.

— Vă ascult, domnule — spuse de Mouy.

— Domnule, vin de la Aix şi am o scrisoare din partea domnului d'Auriac, guvernatorul Provenţei. Scrisoarea e pentru regele Navarei şi conţine ştiri preţioase, care nu suferă întîrziere. Cum i-aş putea înmîna această scrisoare ? Cum aş putea să intru în Luvru ?

— Nimic nu-i mai uşor, domnule ! răspunse de Mouy. Mă tem să regele e încă prea ocupat acum ca să vă poată primi. Dar n-are nici o importanţă. Dacă vreţi să mă urmaţi, am să vă conduc în apartamentele lui. Restul vă priveşte.

— Vă mulţumesc de mii de ori.

— Veniţi, domnule — îi spuse de Mouy.

Apoi descălecă, aruncă dîrlogii valetului său, se îndreptă spre ferestruia de la intrare, dădu parola, îl introduse pe La Mole în palat şi, deschizînd uşa apartamentelor regelui, zise :

— Intraţi, domnule, şi mai departe întrebaţi.

Îl salută apoi pe La Mole şi plecă. Rămas singur, acesta privi în jurul său.

Anticamera era goală, iar una din uşi deschisă.

Făcu cîţiva paşi şi dădu într-un coridor.

Bătu la o uşă şi întrebă, dar nu-i răspunse nimeni.

În această aripă a Luvrului domnea o tăcere de mormînt.

„Cine-mi tot vorbea— îşi zise în sinea lui — de eticheta atît de severă de la Luvru ? Pe aici se umblă ca prin piaţă !“

Mai chemă o dată, dar cu acelaşi rezultat.

„Hai, dă-i drumul înainte ! îşi zise. Pînă la urmă tot am să dau de cineva !“

Şi o porni prin culoarul care devenea tot mai întunecos.

Deodată, uşa din faţa celei prin care intrase el se deschise şi apărură doi paji cu sfeşnice în mînă, luminînd calea unei femei de statură impunătoare, cu o înfăţişare maiestuoasă, şi mai ales de o rară frumuseţe.

La Mole se trezi deodată în plină lumină şi rămase locului.

Femeia se opri şi ea.

— Ce căutaţi, domnule ? îl întrebă ea pe tînăr, cu un glas care acestuia îi sună în urechi ca o muzică încîntătoare.

— Oh, doamnă — răspunse La Mole plecînd ochii — iertaţi-mă, vă rog ! M-am despărţit de domnul de Mouy, care a avut bunăvoinţa să mă conducă pînă aici şi îl căutam pe regele Navarei.

— Maiestatea sa nu este aici, domnule ; cred că e la cumnatul său. Dar n-aţi putea să-i spuneţi reginei...

— Da, fără îndoială, doamnă — răspunse La Mole — dacă cineva ar binevoi să mă conducă la ea.

— Dar sînteţi în faţa ei, domnule.

— Ce aud ! exclamă La Mole.

— Sînt regina Navarei — îi spuse Margareta.

Uimit şi speriat, La Mole tresări. Regina zîmbi.

— Spuneţi-mi repede ce aveţi de spus, domnule, căci sînt aşteptată la regina-mamă.

— Oh, doamnă, dacă sînteţi atît de grăbită, îngăduiţi-mi atunci să mă retrag, pentru că mi-ar fi cu neputinţă să vorbesc în clipa aceasta. Nu sînt în stare să-mi adun gîndurile ; apariţia dumneavoastră mi-a luat ochii. Nici nu mai gîndesc, sînt în extaz.

Regina se apropie, plină de graţie şi frumuseţe, de tînărul care, fără să-şi dea seama, se purtase ca un curtezan rafinat.

— Veniţi-vă în fire, domnule ! Am să aştept şi am să fiu aşteptată.

— Oh, iertaţi-mă, doamnă, dacă n-am salutat-o pe maiestatea voastră cu tot respectul ce i se cuvine din partea unuia dintre cei mai supuşi servitori ai săi, dar...

— .. dar — urmă Margareta — m-aţi luat drept una dintre doamnele din suita mea.

— Nu, doamnă, ci drept umbra frumoasei Diana de Poitiers. Mi s-a spus că e iarăși la Luvru.

— Ei bine, domnule, n-am nici o grijă pentru dumneavoastră. O să vă croiți drum la curte. Spuneați că aveți o scrisoare pentru rege ? Nici nu era nevoie, dar n-are importanță. Dați-mi-o ! Am să i-o înmînez eu... Dar repede, vă rog !

La Mole își desfăcu într-o clipă eghiletele de la tunică și scoase de la piept o scrisoare într-un plic de mătase.

Margareta luă scrisoarea și cercetă scrisul.

— Nu cumva sînteți domnul de La Mole ? întrebă ea.

— Ba da, doamnă. Dumnezeule ! Am cinstea ca numele să-mi fie cunoscut de maiestatea voastră !

— I-am auzit pe soțul meu, regele, și pe fratele meu, ducele d'Alençon, pomenindu-l. Știu că sînteți așteptat.

Margareta vîrî la sînul ei, sub pieptarul plin de broderii și de diamante, scrisoarea pe care tînărul o scosese de sub tunică, și care mai păstra căldura trupului său. La Mole sorbea din ochi fiecare mișcare a Margaretei.

— Și acum, domnule — îi spuse ea — coborîți în galeria de jos și așteptați pînă va veni cineva din partea regelui Navarei sau a ducelui d'Alençon. Un paj de-al meu vă va conduce.

Și zicînd acestea, Margareta își urmă drumul.

La Mole se lipi de perete. Dar locul era atît de strîmt și rochia de mătase a reginei Navarei atît de largă, încît atinse în treacăt haina tînărului, lăsînd în urmă o dîră stăruitoare de parfum.

La Mole fu pătruns de un fior și, clătinîndu-se pe picioare, se sprijini de zid.

Margareta dispăru ca o nălucă.

— Veniți, domnule ? îl întrebă pajul, care urma să-l conducă la galeria de jos.

— Da, da — făcu La Mole amețit, căci văzînd că pajul îi arăta tocmai direcția în care o apucase Margareta, nădăjduia că, dacă se va grăbi, o s-o mai poată zări.

Și, într-adevăr, cînd ajunse în capul scării, o văzu la etajul de jos ; și fie din întîmplare, fie că zgomotul pașilor lui ajunsese pînă la ea, Margareta ridică ochii și astfel o mai putu vedea o dată.

— Dumnezeule ! exclamă el mergînd în urma pajului. Nu-i muritoare, e o zeiță !

— Veniți, domnule ? întrebă pajul.

— Iată-mă ! făcu La Mole. Vin ! Iartă-mă, te rog !

Pajul o luă înaintea lui, coborî un etaj, deschise o ușă, apoi alta și, oprindu-se în prag, îi zise :

— Aici trebuie să așteptați.

La Mole intră în galerie. Ușa se închise în urma lui. Galeria era goală ; doar un gentilom se plimba în sus și în jos, părînd că așteaptă pe cineva.

Seara începea să cearnă umbre uriașe din înălțimea bolților și cu toate că cei doi oameni erau numai la douăzeci de pași unul de altul, nu-și puteau deslușî chipul. La Mole se apropie.

— Doamne Dumnezeule ! murmură el cînd ajunse la numai cîțiva pași de celălalt. Domnul conte de Coconnas !

Auzind zgomotul de pași, piemontezul se și întorsese și acum se uita la el la fel de uimit.

— Ei, drăcie — strigă el — domnul conte de La Mole ! Dracu să mă ia dacă nu-i el ! Vai, dar ce m-a apucat ! Înjur în casa regelui ; numai că regele înjură mai al naibii ca mine, ba chiar și în biserică. Și-n Luvru ne întîlnim ?...

— Cum se vede. Domnul de Besme v-a introdus ?

— Da. Simpatic neamțul ăsta, domnul de Besme... Și domnia-voastră ? Pe dumneavoastră cine v-a introdus ?

— Domnul de Mouy... Vă spuneam eu că nici hughenoții nu-s prea rău văzuți la curte. L-ați întîlnit pe domnul de Guise ?

— Nu, încă nu... Dar dumneavoastră ați obținut audiența la regele Navarei ?

— Nu, dar nu cred să mai întîrzie. Am fost adus aici mi s-a spus să aștept.

— Trebuie să fie vorba de vreun banchet și să vedeți că o să mai și stăm unul lîngă altul la masă. Curios, nu ? De vreo două ceasuri soarta ne pune unul lîngă altul... Dar ce-i cu domnia-voastră ? Păreți dus pe gînduri...

— Eu ? făcu La Mole tresărind, căci într-adevăr îl mai stăpînea încă apariția ce i se arătase. Eu ? Nu, dar locul acesta îmi trezește o seamă de gînduri.

— Filozofice, nu-i așa ? Ca și mie. Chiar în clipa în care intrați, mi-au venit în minte toate sfaturile pe care

mi le-a dat preceptorul meu. Domnule conte, cunoaşteţi pe Plutarc ?

— Asta-i bună ! exclamă La Mole zîmbind. Este unul din autorii mei preferaţi.

— Ei bine — urmă Coconnas cu seriozitate — acest om ilustru nu cred că exagerează atunci cînd asemuieşte darurile naturii cu nişte flori minunate dar trecătoare, în timp ce virtutea o consideră o plantă binefăcătoare, cu un parfum nepieritor şi care vindecă fără greş rănile.

— Cunoaşteţi elina, domnule de Coconnas ? îl întrebă La Mole, privindu-l ţintă.

— Nu, dar preceptorul meu o cunoaşte şi m-a povăţuit ca atunci cînd voi ajunge la curte să fac teorii despre virtute. Asta, îmi spunea el, face impresie bună. Aşa că în chestia asta sînt tobă de carte. Vă asigur. Apropo, vă e foame ?

— Nu.

— Mi se pare totuşi că vă cam lăsa gura apă după pasărea la frigare de la *„Sub cerul liber“ ;* eu unul mor de foame.

— Ei bine, domnule de Coconnas, iată un prilej minunat să aplicaţi teoriile dumneavoastră despre virtute şi să vă dovediţi admiraţia pentru Plutarc, căci acest mare scriitor spune undeva : „E bine să-ţi deprinzi sufletul cu durerea şi pîntecele cu foamea“ *(preopon esti tén, en psuchén oduné ton de gastéra semo askein).*

— Ia uite ! Care va să zică, cunoaşteţi elina ? exclamă Coconnas încremenit.

— Sigur că da — răspunse La Mole — m-a învăţat preceptorul meu.

— Ei, drăcie, domnule conte ! Atunci v-a zîmbit norocul. Veţi face versuri împreună cu regele Carol al IX-lea şi veţi vorbi greceşte cu regina Margareta.

— Fără să mai socotim — adăugă La Mole rîzînd — că voi putea să vorbesc şi în gasconă cu regele Navarei.

În clipa aceea uşa galeriei care dădea la rege se deschise ; se auziră paşi şi o umbră se desprinse din întuneric. Umbra prinse trup, iar trupul acesta era al domnului de Besme.

Se uită la amîndoi, cînd la unul, cînd la celălalt, privindu-i pe sub sprîncene ca să-şi recunoască omul, şi-i făcu semn lui Coconnas să-l urmeze.

Coconnas îi făcu un semn cu mîna lui La Mole, salutîndu-l.

De Besme îl conduse pe Coconnas la celălalt capăt al galeriei şi deschise o uşă de unde începea o scară. Odată ajunşi aci, de Besme se opri şi, privind jur împrejur, apoi în sus şi în jos, zise :

— Tomnule de Gogonnas, unte tormiţi ?

— La hanul „*Sub cerul liber*", din strada l'Arbre-Sec.

— Pun, pun, eşti la toi başi... Merge iude la han vostru şi in acest nopte...

Se uită iarăşi în jur.

— Ei bine ? În noaptea aceasta ? întrebă Coconnas.

— Ei pine, în acest nopte întoarce aci gu o gruce alpă la biebt. Parol este Gouise. Sst ! Gura închis !

— Dar la ce oră trebuie să vin ?

— Chind ausiţi glopod.

— Ce glopod ? întrebă Coconnas.

— Ta, clopod ! Pum, pum...

— Ah, clopotul ?

— Ta, asta spus eu !

— Bine, voi fi ! răspunse Coconnas.

Şi, salutîndu-l pe de Besme, se depărtă întrebindu-se :

„Ce dracu' o fi vrînd să spună ? Şi de ce să sune clopotul ? Dar n-are nici o importanţă, eu rămîn la părerea mea : domnul de Besme este un tedesco de treabă. Ce-ar fi să-l aştept pe contele de La Mole ?... Ah, ba nu ! S-ar putea să ia masa cu regele Navarei".

Şi Coconnas se îndreptă spre strada l'Arbre-Sec, unde firma „*Sub cerul liber*" îl atrăgea ca un magnet.

Între timp, o uşă a galeriei care dădea spre încăperile regelui Navarei se deschise şi un paj se apropie de domnul de La Mole.

— Dumneavoastră sînteţi contele de La Mole ? îl întrebă el.

— Da, eu sînt.

— Unde locuiţi ?

— În strada l'Arbre-Sec, la hanul „*Sub cerul liber*".

— Bine ! E la doi pași de Luvru. Ascultați-mă... Maiestatea sa vă trimite vorbă că nu vă poate primi acum ; s-ar putea să vă cheme la noapte. Oricum, dacă pînă mîine dimineață nu v-a dat de veste, veniți la Luvru.

— Dar dacă santinela nu mă lasă să intru ?

— Ah, da, așa-i... Parola este Navara. Rostiți acest cuvînt și toate ușile vi se vor deschide.

— Mulțumesc !

— Așteptați, domnule ; am ordin să vă conduc înapoi pînă la poartă, ca nu cumva să vă rătăciți prin Luvru.

„Dar Coconnas ? se întrebă La Mole, cînd ajunse dincolo de poartă. Aha, să știi că a rămas la masă cu ducele de Guise.

Dar cînd păși pragul jupînului La Hurière, primul peste care dădu cu ochii gentilomul nostru fu Coconnas, care stătea la masă, cu o omletă cu slănină, cît toate zilele, dinainte.

— Eh ! strigă Coconnas, rîzînd în hohote. Pare-mi-se că ați mîncat cu regele Navarei, așa cum am mîncat și eu cu ducele de Guise !

— Zău că ai dreptate !

— Dar foame... vi s-a făcut ?

— Aș zice că da.

— Cu toate teoriile lui Plutarc ?

— Domnule conte — spuse La Mole rîzînd — tot Plutarc mai zice undeva : „Cel care are trebuie să împartă cu cel ce nu are". N-ați vrea oare, pentru numele lui Plutarc, să împărțiți omleta cu mine, și pe urmă să vorbim despre virtute mîncînd ?

— Da' de unde — răspunse Coconnas — despre virtute e bine să vorbești cînd ești în Luvru, unde ți-e teamă să nu fi auzit și unde rămîi cu burta goală. Luați loc și să mîncăm !

— Fie ! Văd că soarta ne leagă ! Rămîneți aici peste noapte ?

— Habar n-am.

— Nici eu.

— Dar știu eu unde o să-mi petrec noaptea.

— Unde ?

— Acolo unde o să v-o petreceți și dumneavoastră. Nu se poate altfel!

Și pufniră în rîs amîndoi, cinstind cum puteau mai bine omleta lui jupîn La Hurière.

VI

DATORIA PLĂTITĂ

Și dacă cititorul vrea să afle de ce domnul de La Mole n-a fost primit de regele Navarei, de ce domnul de Coconnas nu l-a putut vedea pe domnul de Guise și, în sfîrșit, de ce și unul și altul, în loc să ia masa la Luvru, o masă cu fazan, potîrnichi și căprioară, mîncau acum la hanul „Sub cerul liber" o omletă cu slănină, să aibă bunăvoința să se întoarcă, împreună cu noi, în vechiul palat regal, și să meargă pe urmele reginei Margareta de Navara, pe care La Mole a pierdut-o din ochi atunci cînd a intrat în galeria cea mare.

Pe cînd Margareta cobora pe scara galeriei, ducele Henric de Guise, pe care nu-l mai văzuse din noaptea nunții, se afla în cabinetul regelui. La capătul acestei scări era o ieșire, iar cabinetul în care se afla domnul de Guise avea o ușă. Și atît ușa cît și ieșirea dădeau într-un culoar, care ducea în apartamentele reginei-mame, Caterina de Medicis.

Caterina de Medicis ședea singură la o masă, cu coatele sprijinite pe o carte de rugăciuni deschisă și cu capul rezemat în mîna ei încă nespus de frumoasă, datorită cosmeticelor florentinului René, adus la palat de regină ca meșter în parfumuri și otrăvuri.

Văduva lui Henric al II-lea purta doliul pe care nu-l mai părăsise de cînd își pierduse soțul. Avea acum cam 52—53 de ani și cum era plină la trup, păstra încă urmele frumuseții și prospețimii de odinioară. Atît încăperea cît și veșmintele ei erau acelea ale unei văduve. Totul de culoare închisă: stofe, tapete, mobile. Doar pe un soi de

baldachin al unui fotoliu regal, unde în clipa aceasta dormea cățelușa favorită, primită în dar de la ginerele ei, Henric de Navara, și căreia i se dăduse numele mitologic de Phebe, fusese pictat un curcubeu în culori naturale, înconjurat de acea deviză grecească pe care i-o închinase Francisc I : „*Phos phere i é de kai aithben*“, ce poate fi tradusă astfel : „Vestește lumină și seninătate“.

Deodată, chiar în clipa în care regina-mamă părea mai cufundată în acele gînduri ce făceau să-i înflorească pe buzele vopsite cu carmin un zîmbet leneș și șovăielnic, un om deschise ușa și, dînd perdeaua la o parte, își arătă chipul palid zicînd :

— Merge prost.

Caterina ridică capul și îl recunoscu pe ducele de Guise.

— Cum adică, merge prost ? făcu ea. Ce vrei să spui, Henric ?

— Vreau să spun că pe rege l-au îmbrobodit ca niciodată blestematii lui de hughenoți și că dacă o să așteptăm să ne dea el voie să trecem la înfăptuirea marilor noastre planuri, o să așteptăm mult și bine, și poate pînă-n vecii vecilor.

— Dar ce s-a întîmplat ? îl întrebă Caterina cu aceeași expresie calmă de totdeauna și căreia, totuși, se pricepea de minune să-i dea, după împrejurare, nuanțele cele mai felurite.

— S-a întîmplat că adineauri am întrebat-o pe maiestatea sa, poate pentru a douăzecea oară, dacă o să mai îndurăm mult obrăzniciile pe care ceilalți și le îngăduie de cînd cu rănirea amiralului lor.

— Și fiul meu ce ți-a răspuns ? îl întrebă Caterina.

— Mi-a răspuns : „Domnule duce, ați putea fi bănuit de popor pentru asasinatul pus la cale împotriva părintelui meu de-al doilea, domnul amiral ; apărați-vă cum poftiți. Eu, unul, am să știu să mă apăr singur dacă voi fi insultat...“ Și zicînd acestea, mi-a întors spatele ca să se ducă și să dea demîncare la cîini.

— Și n-ai încercat să-l reții ?

— Ba da. Dar mi-a răspuns cu acel glas pe care i-l cunoașteți și dumneavoastră, și mi-a aruncat privirea aceea pe care numai el o are : „Domnule duce, cîinilor

mei le e foame, și nu-s oameni ca să-i las să aștepte..." Așa că am venit să vă spun...

— Și bine ai procedat — spuse regina-mamă.

— Dar ce-i de făcut ?

— O ultimă încercare.

— Și cine s-o facă ?

— Eu. Regele e singur ?

— Nu. E cu domnul de Tavannes.

— Așteaptă-mă aici. Sau, mai bine, urmează-mă la distanță.

Caterina se ridică pe dată și se duse în camera unde, ghemuiți pe covoare turcești și perne de catifea, ședeau ogarii favoriți ai regelui. Cocoțați pe niște stinghii în vîrful unor prăjini, stăteau vreo doi-trei șoimi de rasă și o coțofană cu care Carol al IX-lea se distra vînînd păsărelele în grădina Luvrului și a Tuileriilor, a căror construcție începuse atunci.

Pe cînd se îndrepta spre apartamentele regelui, regina-mamă își luă un aer îngrijorat și se potrivi în așa fel, încît să arate cît mai palidă. Pe obraz i se prelingea o ultimă, ba mai curînd o primă lacrimă. Se apropie fără zgomot de Carol al IX-lea, care le dădea cîinilor bucăți dintr-o prăjitură tăiată în porții egale.

— Fiule ! zise încet Caterina, cu un tremur în glas, prefăcîndu-se atît de bine, încît regele tresări.

— Ce s-a întîmplat, doamnă ? făcu regele, întorcîndu-se brusc.

— Fiule — începu Caterina — vreau să te rog să mă lași să mă retrag într-unul din castelele tale, oricare din ele. Nu cer decît atît : să fie departe de Paris.

— Și de ce, doamnă ? o întrebă Carol al IX-lea, fixînd-o cu privirea lui sticloasă, atît de pătrunzătoare uneori.

— Pentru că nu trece o zi să nu fiu jignită de ceilalți, pentru că am aflat chiar azi că ai fost amenințat de protestanți aici, în Luvru, la tine, și pentru că nu vreau să mai fiu de față la astfel de spectacole.

— Dar bine, mamă — spuse Carol al IX-lea, cu o expresie plină de convingere — au vrut să li-l ucidă pe amiral. Un ucigaș nemernic le-a ucis bieților oameni pe viteazul lor de Mouy. Dar, mamă, pentru numele lui

Dumnezeu, totuşi trebuie să existe o dreptate în regatul ăsta !

— Oh, fii pe pace, fiule — spuse Caterina — de dreptate n-or să ducă ei lipsă, pentru că, dacă n-ai să le-o faci tu, or să şi-o facă ei singuri, în felul lor ; azi împotriva domnului de Guise, mîine împotriva mea, mai tîrziu împotriva ta...

— Oh, doamnă — făcu Carol al IX-lea, în glasul căruia apăreau acum primele semne ale îndoielii — crezi ?

— Eh, fiule ! reluă Caterina, dînd frîu liber gîndurilor ei pătimaşe. Parcă tu nu ştii că nu mai e vorba de moartea domnului François de Guise sau a domnului amiral, de protestanţi ori catolici, ci pur şi simplu de înlocuirea fiului lui Henric al II-lea cu cel al lui Antoine de Bourbon ?

— Eh, eh, mamă, iar ai început să exagerezi ca de obicei ! făcu regele.

— Atunci, tu ce crezi ?

— Aşteaptă, mamă, aşteaptă ! Toată înţelepciunea omenească e cuprinsă în acest singur cuvînt. Cel mai mare, cel mai puternic şi cel mai iscusit e cel ce ştie să aştepte !

— Atunci n-ai decît să aştepţi ; eu, una, nu mai aştept !

Zicînd acestea, Caterina făcu o plecăciune şi se îndreptă spre uşă, ca să se ducă în apartamentele ei. Carol al IX-lea o opri :

— Ei, şi ce-i de făcut, mamă ? o întrebă el. Căci, în primul rînd, sînt un om drept şi vreau ca toată lumea să fie mulţumită de mine.

Caterina se apropie iarăşi.

— Apropiaţi-vă, domnule conte — îi spuse ca lui Tavannes care mîngîia coţofana regelui — apropiaţi-vă şi spuneţi-i regelui care e părerea dumneavoastră.

— Maiestatea voastră îmi îngăduie ? întrebă contele.

— Spune, Tavannes, spune !

— Ce face oare maiestatea voastră la vînătoare, cînd vede mistreţul năpustindu-se asupră-i ?

— Ei, drăcia dracului, domnule, mă opresc în loc hotărît şi aştept — spuse Carol al IX-lea — iar pe urmă, îi spintec beregata cu lancea !

— Şi asta numai ca să nu-ţi poată face vreun rău — adăugă Caterina.

— Şi ca să mă distrez — spuse regele cu un oftat care îi trăda curajul vecin cu sălbăticia. Dar niciodată nu m-aş distra ucigîndu-mi supuşii, căci, la urma urmei, şi hughenoţii îmi sînt supuşi ca şi catolicii.

— Atunci, sire — îi zise Caterina — supuşi tăi hughenoţii or să facă întocmai ca mistreţul căruia nu i-ai înfipt lancea în gît. Or să-ţi sfîrtece tronul.

— Ei ! Sînteţi sigură, doamnă ? făcu regele cu un aer care arăta că nu pune mare preţ pe profeţiile mamei sale.

— Dar nu l-ai văzut azi pe de Mouy cu ai lui ?

— Cum să nu, abia m-am despărţit de el, dar nu mi-a cerut nimic care să nu se cuvină. Mi-a cerut moartea ucigaşului tatălui său şi a asasinului domnului amiral ! Noi nu l-am pedepsit oare pe domnul de Montgommery pentru moartea tatălui meu şi a soţului tău, cu toate că această moarte n-a fost decît un accident ?

— Bine, sire — făcu Caterina înţepată — să nu mai vorbim ! Maiestatea voastră e în paza Domnului, care i-a dat tărie, minte şi încredere ; eu însă, o biată femeie de pe care Dumnezeu şi-a luat mîna din pricina păcatelor pe care le-a săvîrşit, eu mă tem şi mă dau bătută.

Spunînd acestea, Caterina salută din nou şi ieşi din încăpere, făcîndu-i semn ducelui de Guise, care tocmai intrase, să rămînă şi să mai facă o ultimă încercare.

Carol al IX-lea o urmări cu privirea pe maică-sa, dar de astă dată n-o mai opri ; începu apoi să-şi mîngîie iarăşi ciinii, fluierînd un cîntec vînătoresc.

Deodată se întrerupse.

— Mama mea e făcută să fie regină : nu şovăie niciodată ; hai să ucidem cu sînge rece vreo cîteva duzini de hughenoţi, pentru că au venit să ne ceară dreptate ! Dar, la urma urmei nu e dreptul lor ?

— Hm, cîteva duzini ! murmură ducele de Guise.

— Ah, aici erai, domnule ! zise regele, prefăcîndu-se că atunci îl vede pentru prima oară. Da, cîteva duzini ; o frumoasă ciopîrţeală ! Ah ! Dacă cineva mi-ar spune : „Sire, vă veţi descotorosi dintr-o dată de toţi duşmanii şi mîine nu va mai fi unul care să vă învinuiască de moartea celorlalţi", ei, atunci aş mai zice !

— Ei bine, sire !

— Tavannes — îl întrerupse regele — ai s-o oboseşti pe Margot, pune-o la locul ei, pe stinghie. Nu-i un motiv pentru că o cheamă la fel ca pe sora mea, regina Navarei, s-o mîngîie toată lumea.

Tavannes puse coţofana pe stinghia ei şi începu să se joace cu urechea unui ogar.

— Dar, sire — reluă ducele de Guise — dacă i s-ar spune maiestăţii voastre : „Sire, mîine maiestatea voastră va fi scăpată de toţi duşmanii ei !“

— Şi ce sfînt ar face minunea asta ?

— Sire, azi sîntem în 24 august, şi cel care ar face minunea e sfîntul Bartolomeu.

— Ce mai sfînt, care s-a lăsat jupuit de viu !

— Cu atît mai bine ! Cu cît a suferit mai mult, cu atît îşi urăşte mai tare călăii.

— Şi tu, vărul meu — zise regele — tu ai să fii acela care cu frumoasa ta săbiuţă cu mîner de aur ai să ucizi pînă mîine zece mii de hughenoţi ! Ha-ha-ha ! Zău, domnule de Guise, mă faci să rîd !

Şi regele izbucni în rîs, dar un rîs atît de fals, încît, repetat de ecoul încăperii, răsună lugubru.

— Sire, un cuvînt, doar un cuvînt — urlă ducele, cutremurîndu-se fără voie la auzul acestui rîs ce nu avea nimic omenesc. Un semn, şi totul e gata ! Am garda elveţiană, am o mie o sută de gentilomi, cavaleria uşoară şi pe burghezi ; pe de altă parte, maiestatea voastră îşi are garda, prietenii şi nobilimea catolică. Sîntem douăzeci contra unul.

— Ei bine, vere ! Dacă te simţi atît de puternic, la ce dracu vii să-mi mai împuiezi urechile ? Dă-i drumul şi singur !...

Şi regele se întoarse din nou la cîinii lui.

Atunci perdeaua se dădu într-o parte şi apăru Caterina.

— E în ordine — îi spuse ea ducelui. Stăruie, şi se va da bătut.

Perdeaua căzu la loc, fără ca regele Carol al IX-lea s-o fi văzut sau, cel puţin, să fi părut c-o vede.

— Dar — adăugă ducele de Guise — trebuie să ştiu dacă, făcînd cum cred eu că-i mai bine, îi voi fi pe plac maiestăţii voastre.

— Într-adevăr, Henric, mă încolțești ? Numai că eu, să mă ia toți dracii, am să-ți țin piept. Nu sînt eu regele ?

— Nu, sire, încă nu ; dar, dacă vreți, mîine veți fi !

— Așa ! urmă Carol al IX-lea. Deci să moară și regele Navarei, și principele de Condé... în Luvrul meu !... Ah !

Adăugă după aceea, cu un glas abia auzit :

— Afară, n-am nimic împotrivă.

— Sire — exclamă ducele — astă-seară ies cu toții din palat, ca să chefuiască cu ducele d'Alençon, fratele vostru.

— Tavannes — zise regele cu o nerăbdare bine jucată. Nu vezi că-mi sîcîi cîinele ! Vin-aici, Acteon, vin-aici !

Și Carol al IX-lea ieși fără să mai asculte ce i se spune, apoi intră la el, lăsîndu-i pe Tavannes și pe de Guise la fel de nedumeriți ca și mai înainte.

Între timp, se petrecea cu totul altceva în încăperile Caterinei. După ce-l sfătuise pe ducele de Guise să nu se dea bătut, ea se întorsese în apartamentele ei, unde o așteptau doamnele din suită care, de obicei, erau de față cînd se culca.

Pe cît de posomorîtă fusese la plecare, pe atît de zîmbitoare era acum. Rînd pe rînd își expedie cu aerul cel mai binevoitor doamnele și curtenii ; lîngă ea nu mai rămase decît Margareta, care, așezată pe un cufăr lîngă fereastra deschisă, privea cerul, cufundată în gînduri.

Rămînînd singură cu fiica ei, regina-mamă încercă în două sau trei rînduri să-i vorbească, dar de fiecare dată un gînd negru îi înăbușa vorba în gît. Într-un timp, perdeaua se ridică și apăru Henric de Navara.

Cățelușa, care dormea pe tron, sări și dădu fuga la el.

— Aici era, fiul meu ! făcu Caterina tresărind. Iei masa în Luvru ?

— Nu, doamnă — răspunse Henric. În seara asta o să hoinărim prin oraș, cu domnii d'Alençon și de Condé. Era cît pe ce să cred că am să-i găsesc aici, făcîndu-vă complimente.

Caterina zîmbi.

— Duceți-vă, duceți-vă... Bărbații sînt foarte fericiți cînd pot să hoinărească puțin... Nu-i așa, fata mea ?

— Da, da — răspunse Margareta — libertatea e un lucru atît de frumos, de minunat !

— Adică vreți să spuneți că eu o pun în lanțuri pe a voastră ? o întrebă Henric, făcîndu-i o plecăciune soției lui.

— Nu, domnule, nu pe mine mă plîng, ci situația femeii în general.

— Te duci cumva să-l vezi pe domnul amiral, fiule ? îl întrebă Caterina.

— Da, poate.

— Du-te. În felul ăsta ai să dai un frumos exemplu, iar mîine ai să-mi aduci veşti despre el.

— Doamnă, pentru că îmi îngăduiți, mă duc.

— Eu — făcu Caterina — nu îngădui nimic... Dar cine-i acolo ? Să plece, să plece ! Nu mai primesc pe nimeni !

Henric făcu un pas spre uşă ca să îndeplinească porunca dată de Caterina ; dar, în aceeaşi clipă, perdeaua se ridică şi capul blond al doamnei de Sauve îşi făcu apariția.

— Doamnă — zise ea — a venit meşterul René, pe care l-a chemat maiestatea voastră.

Caterina aruncă o privire iute ca fulgerul spre Henric de Navara.

Tînărul principe roşi uşor, dar pe dată se îngălbeni îngrozitor. Se pomenise de fapt numele ucigaşului mamei lui. Îşi dădu seama că pe faţă i se putea citi tulburarea lăuntrică şi se duse să se sprijine de pervazul ferestrei.

Căţeluşa scoase un schelălăit.

În aceeaşi clipă, intrară două persoane, dintre care una fusese anunţată, iar cealaltă nu avea nevoie să fie.

Prima persoană era René, meşterul de parfumuri, care se apropie de Caterina cu toată politeţea slugarnică a servitorilor florentini ; aducea o cutie pe care o deschise şi ale cărei despărţituri erau pline cu pudră de tot felul şi flacoane.

Cea de-a doua era doamna de Lorena, sora mai mare a Margaretei. Intrase printr-o uşiţă mascată ce dădea în cabinetul regelui. Era albă ca varul la faţă şi tremura toată. Nădăjduind că nu va fi băgată în seamă de Caterina, care împreună cu doamna de Sauve cerceta conţinutul cutiei adusă de René, doamna de Lorena merse să se aşeze aproape de Margareta, lîngă care regele Navarei

stătea în picioare, ţinîndu-şi mîna la frunte, de parc-ar fi încercat să-şi vină în fire după o ameţeală.

Caterina se întoarse chiar atunci.

— Fata mea — îi spuse ea Margaretei — te poţi retrage. Iar tu, fiul meu — urmă ea — poţi să te duci în oraş să te distrezi.

Doamna de Lorena o apucă de mînă pe Margareta.

— Soră dragă, domnul duce de Guise, care vrea să te salveze, pentru că şi tu l-ai salvat pe el, îţi trimite vorbă să nu ieşi de aici, să nu mergi în apartamentele tale — îi şopti ea pe nerăsuflate.

— Ei, ce tot spui tu acolo, Claude ? o întrebă Caterina, întorcîndu-se.

— Nimic, mamă.

— I-ai şoptit ceva Margaretei !

— N-am făcut decît să-i urez noapte bună şi să-i spun toate cele bune din partea ducesei de Nevers.

— Dar unde e frumoasa ducesă ?

— E cu ducele de Guise, cumnatul ei.

Caterina se uită la cele două femei cu ochi bănuitori, încruntîndu-şi sprîncenele.

— Claude, vino încoace ! făcu regina-mamă. Claude se supuse. Ce i-ai spus, guralivă ce eşti ? bombăni ea, strîngînd-o de încheietura mîinii, pînă o făcu să ţipe.

— Doamnă — îi spuse soţiei sale Henric, căruia, deşi nu auzise ce se vorbise, nu-i scăpase nimic din această pantomimă a reginei, a Margaretei şi a surorii ei Claude. Doamnă, îmi faceţi cinstea să-mi întindeţi mîna ca să v-o sărut ?

Margareta îi întinse o mînă tremurîndă.

— Ce v-a spus ? o întrebă Henric în şoaptă, pe cînd se apleca să-i sărute mîna.

— Să nu plec de-aici. Dar nu plecaţi nici dumneavoastră, pentru numele lui Dumnezeu !

A fost doar cît o scăpărare a fulgerului, dar în lumina aceasta de o clipită, Henric îşi dădu seama de un întreg complot.

— Şi nu-i totul — adăugă Margareta — iată o scrisoare pe care a adus-o un gentilom din Provenţa.

— Domnul de La Mole ?

— Da.

— Vă mulţumesc — zise Henric, luînd scrisoarea şi vîrînd-o în tunică.

Şi trecînd prin faţa soţiei sale, năucită cu totul, se duse şi puse mîna pe umărul florentinului.

— Eh, meştere René — făcu el — cum îţi merge negustoria ?

— Destul de bine, monseniore, destul de bine — îi răspunse aducătorul de otrăvuri cu zîmbetul lui perfid.

— Nu mă îndoiesc — făcu Henric — de vreme ce eşti furnizorul tuturor capetelor încoronate din Franţa şi din străinătate.

— Afară de cel al regelui Navarei — răspunse cu obrăznicie florentinul.

— Ei, drăcia dracului ! Ştii că ai dreptate, meştere René ! Şi trebuie să-ţi spun că pe patul de moarte, mama mea, sărmana, care tot de la dumneata cumpăra şi ea, mi te-a recomandat, meştere René. Treci mîine sau poimîine pe la mine, prin apartamentele mele, şi adu-mi cele mai bune parfumuri pe care le ai.

— Nu prea-l văd bine — spuse Caterina zîmbind — căci se spune...

— Că am mirosul fin — urmă Henric rîzînd. Cine v-a spus asta, mamă ? Margot ?

— Nu, fiul meu — răspunse Caterina — doamna de Sauve.

Doamna ducesă de Lorena, care încerca din răsputeri să se stăpînească, izbucni în hohote de plîns. Henric nici măcar nu întoarse capul.

— Soră dragă — strigă Margareta, repezindu-se spre ea — ce-i cu tine ?

— Nimic — spuse Caterina, postîndu-se între cele două tinere. Nimic, are o febră nervoasă pe care Mazille i-a prescris să şi-o trateze cu aromate.

O strînse apoi de mînă cu şi mai multă putere pe fiica ei cea mare şi, întorcîndu-se către cea mică, îi zise :

— Ei, Margot, n-ai auzit că te-am poftit să te duci la tine în apartament ? Nu-i de ajuns ? Îţi poruncesc atunci !

— Iertați-mă, doamnă — răspunse Margareta, palidă și tremurînd — îi doresc maiestății voastre noapte bună!

— Nădăjduiesc că dorința ta va fi împlinită. Noapte bună, noapte bună!

Margareta plecă clătinîndu-se pe picioare și încercînd în zadar să întîlnească privirea soțului ei, care nici măcar nu se întoarse spre ea.

Se lăsă o clipă de tăcere, în răstimpul căreia Caterina rămase cu ochii ațintiți asupra ducesei de Lorena. Aceasta, la rîndu-i, se uita la maică-sa, cu mîinile împreunate și fără să scoată un cuvînt.

Henric era cu spatele, dar urmărea scena într-o oglindă, făcîndu-se că-și aranjează mustața cu o pomadă pe care i-o dăduse René.

— Henric — îl întrebă Caterina — mai ieși în oraș?

— Ah, da, așa-i! făcu regele Navarei. Ah, pe legea mea, uitasem că mă așteaptă ducele d'Alençon și principele de Condé! Cred că de vină sînt parfumurile astea minunate care mă îmbată și mă fac să uit de toate. La revedere, doamnă!

— La revedere! Ai să-mi spui mîine cum îi merge amiralului, nu-i așa?

— Voi avea grijă. Ei, Phebe, ce e?

— Phebe! strigă nerăbdătoare regina-mamă.

— Chemați-o, doamnă — zise bearnezul — căci nu vrea să mă lase să plec.

Regina-mamă se ridică, luă cățelușa de zgardă și o ținu, în timp ce Henric se îndepărtă atît de senin și de zîmbitor, de parcă nici n-ar fi simțit în adîncul inimii că îl paște o primejdie de moarte.

În urma lui, cățelușa lăsată în voie de Caterina de Medicis se repezi să-l ajungă; dar ușa era închisă și nu putu decît să-și vîre botul ei lung pe sub perdea și să scoată un urlet jalnic și prelung.

— Acum, Charlotte — îi spuse Caterina doamnei de Sauve — du-te și caută-i pe domnul de Guise și pe Tavannes care sînt în capela mea, adu-i aici ca să-i țină de urît ducesei de Lorena, care iarăși nu prea e în apele ei.

VII

NOAPTEA DE 24 AUGUST 1572

După ce La Mole și Coconnas își terminară sărăcăcioasa lor cină — căci la „*Sub cerul liber*“ păsările doar pe firmă erau fripte — Coconnas își răsuci scaunul pe unul din cele patru picioare, se întinse și, sprijinindu-se cu cotul de masă, sorbi un ultim pahar de vin și întrebă :

— Vă duceți la culcare chiar acum, domnule de La Mole ?

— Zău, tare aș avea chef, domnule, pentru că s-ar putea să fiu trezit peste noapte !

— Și eu — făcu Coconnas — dar cred că în situația asta, în loc să ne culcăm și să-i lăsăm pe cei care vor trimite după noi să ne aștepte, am face mai bine să cerem niște cărți de joc. Așa or să ne găsească gata.

— Aș primi cu plăcere, domnule ; dar n-am destui bani ca să pot juca ; am cu totul, în cufărul meu, vreo sută de scuzi de aur. Și, pe deasupra, asta-i toată bogăția mea. Depinde de mine să fac avere din ei.

— O sută de scuzi de aur ! exclamă Coconnas. Și vă mai plîngeți ! Drăcia dracului ! Dar, domnule, eu nu am decît șase !

— Haida-de ! făcu La Mole. V-am văzut scoțînd din buzunar o pungă care părea plină, ba chiar îndesată bine.

— Ah ! zise Coconnas. Asta e ca să achit o veche datorie; trebuie s-o plătesc unui vechi prieten al tatălui meu, hughenot. Într-adevăr, am aici o sută de piese — urmă Coconnas, plesnindu-se cu palma peste buzunar — dar sînt ale lui jupîn Mercadou. Averea mea personală, după cum v-am mai spus, e doar de șase scuzi.

— Și-atunci, cum să jucăm ?

— Tocmai de aceea vreau să joc. De altfel, mi-a venit o idee.

— Ce idee ?

— Amîndoi am venit la Paris cu același scop, nu-i așa ?

— Da.

— Și amîndoi avem cîte un protector puternic !

— Da.

— Şi nu-i aşa că vă bizuiţi pe el, cum mă bizui şi eu pe-al meu ?

— Da.

— Ei bine ! M-am gîndit să jucăm mai întîi pe bani, pe urmă să jucăm pe primele favoruri ce le vom dobîndi fie la curte, fie din partea iubitei.

— Foarte ingenios — făcu La Mole zîmbind. Numai că eu nu sînt un jucător atît de pasionat încît să-mi risc toată viaţa pe o carte sau pe un zar, căci de primul favor de care ne vom bucura va atîrna, poate, toată viaţa noastră.

— Atunci să lăsăm la o parte primul favor al curţii şi să jucăm pe-al iubitei.

— Nu văd decît un neajuns — spuse La Mole.

— Care ?

— Că n-am iubită.

— Nici eu. Dar cred că n-o să treacă prea multă vreme şi o să am. Slavă Domnului ! Nu sîntem noi făcuţi să nu avem parte de femei !

— Chiar aşa cum spuneţi, domnule de Coconnas, cred că n-o să duceţi lipsă de femei ; dar cum în dragoste eu mă încred mai puţin în steaua mea, mă tem că mizînd împotriva dumneavoastră, ar însemna să vă înşel. Aşa că, hai să jucăm pînă la suma celor şase scuzi şi dacă, din nenorocire, o să-i pierdeţi şi o să vreţi totuşi să mai jucaţi, ei bine, sînteţi un gentilom şi cuvîntul dumneavoastră e pentru mine aur.

— S-a făcut ! strigă Coconnas. Aşa vorbă mai zic şi eu ! Aveţi dreptate, domnule, cuvîntul unui gentilom este aur, mai cu seamă cînd acest gentilom are trecere la curte. Aşa că vă rog să mă credeţi că nu risc prea mult dacă joc primul favor de care mă voi bucura.

— Da, fără îndoială, dumneavoastră îl puteţi pierde, numai că eu nu-l pot cîştiga ; căci, fiind de partea regelui Navarei, nu pot primi nimic de la domnul duce de Guise.

— Ah, păgînul ! murmură hangiul lustruindu-şi de zor coiful său vechi. Te-am mirosit eu bine !

Şi se întrerupse, ca să se închine.

— Ah, da, sigur ! făcu Coconnas, amestecînd cărţile pe care tocmai i le adusese băiatul. Aşadar, sînteţi... ?

— Ce ?
— Din ceilalți.
— Eu ?
— Da, dumneavoastră.
— Ei bine, să zicem că aș fi ! spuse La Mole cu un zîmbet. Aveți ceva împotriva noastră ?
— Oh, nu ! Slavă Domnului, nimic ! Mi-e totuna. Urăsc din suflet religia hughenotă, dar nu și pe hughenoți. Și, la urma urmei, așa e moda.
— Da — răspunse La Mole, rîzînd — dovadă împușcarea domnului amiral : jucăm și pe o împușcătură.
— Cum vreți — zise Coconnas — pe orice, numai să jucăm.
— Atunci, hai — spuse La Mole, făcînd cărțile.
— Da, jucați, jucați cu încredere, căci de-ar fi să pierd o sută de scuzi de aur ca ai dumneavoastră, mîine tot o să am de unde să-i plătesc.
— Așadar, norocul va veni peste noapte ?
— Nu, am să mă duc eu după el.
— Unde ? Spuneți-mi și mie ! Merg cu dumneavoastră.
— La Luvru.
— Vă întoarceți la Luvru în noaptea asta ?
— Da, în noaptea asta am o audiență personală la marele duce de Guise.

Din clipa în care Coconnas spuse că se duce să-și caute norocul la Luvru, La Hurière pusese coiful deoparte, întrerupîndu-și lustruitul, și venise în spatele lui La Mole, în așa fel încît numai Coconnas să-l poată vedea. Din acest loc îi făcu semne pe care piemontezul, cufundat cum era în joc și conversație, nu le vedea.

— Ei bine ! Asta-i extraordinar ! făcu La Mole. Aveți dreptate cînd spuneți că ne-am născut în aceeași zodie. Și eu am întîlnire la Luvru în astă-noapte ; dar nu cu domnul duce de Guise, ci cu regele Navarei.
— Aveți și o parolă ?
— Da.
— Un semn de recunoaștere ?
— Nu.
— Ei bine, eu am unul. Parola mea este...

Auzind aceste cuvinte, La Hurière făcu un gest atît de expresiv, chiar în clipa în care indiscretul gentilom își

ridica privirile, încît Coconnas rămase încremenit mai mult din pricina acestui gest decît al cărţii care-l făcuse să piardă trei scuzi. Văzînd uimirea ce se zugrăvea pe faţa partenerului său, La Mole se întoarse ; dar nu văzu altceva decît pe hangiu, care stătea cu braţele încrucişate şi avînd pe cap coiful pe care cu o clipă mai înainte îl lustruise.

— Ce s-a întîmplat ? îl întrebă La Mole pe Coconnas.

Coconnas se uită cînd la hangiu, cînd la tovarăşul lui, fără să răspundă, căci nu pricepea nimic din gesturile repetate pe care le făcea jupîn La Hurière. Hangiul îşi dădu seama că trebuie să-i vină în ajutor :

— Să vedeţi — se grăbi el să spună — îmi place foarte mult să joc cărţi şi cum tocmai mă apropiasem să văd cu ce carte aţi cîştigat, domnul m-o fi văzut cu coiful pe cap, gata de război. Pesemne că asta l-o fi mirat foarte mult din partea mea, biet burghez.

— Ce-i drept, arăţi grozav ! exclamă La Mole, izbucnind în rîs.

— Ei, domnule! îi întoarse vorba la Hurière, cu o bunăvoinţă prefăcută şi ridică din umeri, cu un adînc sentiment al inferiorităţii sale. Nu sîntem viteji, noi ăştia, şi n-avem o ţinută prea aleasă. Numai gentilomilor viteji ca dumneavoastră le stă bine să-şi lustruiască coifurile aurite şi spadele lor fine. Cît despre noi, e de ajuns dacă facem cum se cuvine de gardă...

— Ah ! făcu La Mole, amestecînd cărţile la rîndul lui. Dumneata faci de gardă ?

— Ei, Doamne, sigur că da, domnule conte : sînt sergent într-o companie a miliţiei burgheze !

Şi spunînd acestea, în timp ce La Mole împărţea cărţile, La Hurière se retrase ducînd degetul la buze şi făcîndu-i astfel semn să tacă lui Coconnas, care era mai uluit ca oricînd.

Această precauţie îl făcu, fără îndoială, să piardă la fel de repede ca şi prima oară.

— Ei bine — zise La Mole — asta face tocmai cei şase scuzi pe care îi ai ! Vrei revanşa pe averea dumitale viitoare ?

— Cu plăcere — răspunse Coconnas — cu plăcere !

— Dar înainte să continuăm jocul, aș vrea să știu, nu mi-ați spus că aveți întîlnire cu domnul de Guise ?

Coconnas întoarse capul spre bucătărie și văzu ochii holbați ai lui La Hurière, care îl preveni din nou.

— Da — îi răspunse el — dar nu e încă ora. Dar să vorbim puțin și despre dumneavoastră, domnule de La Mole.

— Mai bine să vorbim despre joc, dragă domnule de Coconnas, căci, dacă nu mă înșel, sînt pe cale să vă mai iau șase scuzi.

— Ei, drăcia dracului ! Aveți dreptate... Mi se spunea mie mereu că hughenoții au noroc la joc. Tare îmi vine să mă fac și eu hughenot, lua-m-ar dracu !

Ochii lui La Hurière scînteiară ca doi cărbuni ; dar Coconnas, cufundat cu totul în joc, nu băgă de seamă.

— Făceți-vă, conte, făceți-vă — spuse La Mole — și cu toate că e cam ciudat felul cum v-ați simțit chemarea, veți fi bine primit printre noi.

Coconnas se scărpină după ureche.

— Dacă aș ști că aici e cheia norocului, vă spun drept că... la urma urmei, nu prea mă omor eu cu liturghia și cum nici regele nu se prăpădește...

— Și apoi... e o religie atît de frumoasă — spuse La Mole — atît de simplă, atît de pură !

— Și pe urmă... e la modă — zise Coconnas — și apoi... poartă noroc la joc, pentru că, dracu să mă ia ! Văd că așii sînt doar pentru dumneavoastră. Și cu toate astea, de cînd ne-am așternut la joc, v-am urmărit cu atenție și am văzut că jucați cinstit, nu trișați... Pesemne că religia...

— Îmi mai datorați șase scuzi — spuse calm La Mole.

— A, cum mă mai duceți în ispită ! făcu Coconnas. Dacă în noaptea asta domnul de Guise o să mă supere...

— Ei bine ?...

— Ei bine, mîine am să vă cer să mă prezentați regelui Navarei, și vă rog să mă credeți că dacă mă fac hughenot, am să fiu mai hughenot decît Luther, decît Calvin și decît toți reformații din lume !

— Sst ! făcu La Mole. Vă puneți rău cu hangiul nostru !

— Da, așa-i ! făcu Coconnas, aruncînd o privire spre bucătărie. Da' de unde ! Nu ne ascultă ! E prea ocupat în acest moment !

— Dar ce face ? întrebă La Mole, care, din locul în care se afla, nu-l putea zări.

— Vorbește cu... Ei, drăcia dracului ! Chiar el e !

— Cine ?

— Pasărea aia de noapte, cu care stătea de vorbă cînd am venit noi. Omul cu tunică galbenă și mantie de culoarea iascăi. Drăcia dracului ! Cu cît foc vorbește ! Ei, jupîn La Hurière, ia spune, nu cumva faci politică ?

De astă dată însă, răspunsul jupînului La Hurière fu atît de energic și de poruncitor, încît, cu toată patima pe care o avea pentru cartonașele pictate, Coconnas se ridică de pe scaun și se apropie de el.

— Dar ce s-a întîmplat ? întrebă La Mole.

— Vreți vin, domnule ? întrebă La Huère, apucîndu-l repede de mînă pe Coconnas. Îndată, îndată ! Grégoire, vin la domnii !

Și îi șopti apoi la ureche :

— Tăcere, tăcere ! Dacă țineți la viață, făceți-l pe tovarășul dumneavoastră să plece !

La Hurière era atît de palid, iar omul galben atît de înfiorător la vedere, încît Coconnas simți că îl trece un fior și, întorcîndu-se spre La Mole, zise :

— Scumpe domnule de La Mole, vă rog să mă iertați. Am pierdut cincizeci de scuzi cît ai zice pește. În seara asta n-am noroc și mi-e frică să nu intru rău la apă.

— Foarte bine, domnule, foarte bine ! îi răspunse La Mole. Cum doriți. De altfel, nu-mi displace să mă întind o clipă pe patul meu. Jupîn la Hurière !...

— Domnule conte ?

— Dacă mă caută cineva din partea regelui Navarei, trezește-mă ! Mă culc îmbrăcat, așa că am să fiu gata repede.

— Ca și mine — zise Coconnas. Și pentru ca alteța sa să nu aștepte nici măcar o clipă, am să-mi pregătesc și semnul. Jupîne La Hurière, dă-mi o foarfecă și hîrtie albă.

— Grégoire ! strigă la Hurière — hîrtie albă pentru scrisori și foarfecă pentru plic.

„Aha, aha ! Nu încape îndoială — își spuse piemontezul — aici se întîmplă ceva neobișnuit !“

— Noapte bună, domnule de Coconnas ! zise la Mole. Și dumneata, hangiule, fii bun, te rog, și arată-mi unde-i camera mea. Noroc, prietene !

Și La Mole se făcu nevăzut pe scara în spirală, urmat de La Hurière. Omul misterios îl apucă la rîndu-i pe Coconnas de braț și, trăgîndu-l spre el, îi vorbi cu aprindere :

— Domnule, de o sută de ori ați fost gata-gata să trădați un secret de care atîrnă soarta regatului. Dar a voit bunul Dumnezeu să vi se închidă gura la timp. Încă un cuvînt, și v-aș fi doborît cu un foc de archebuză ! Acum, cînd din fericire sîntem singuri, ascultați-mă !

— Dar cine ești dumneata, de-mi vorbești pe tonul ăsta poruncitor ? îl întrebă Coconnas.

— Ați auzit cumva de domnul de Maurevel ?

— Ucigașul amiralului ?

— Și al căpitanului de Mouy.

— Da, fără îndoială.

— Ei bine, eu sînt domnul de Maurevel !

— Oh ! Oh ! făcu Coconnas.

— Ei bine, și acum ascultați-mă !

— Ei, drăcie ! Bineînțeles că vă ascult !

— Sst ! făcu domnul de Maurevel, ducînd un deget la buze.

Coconnas ciuli urechile.

În aceeași clipă, se auzi zgomotul ușii pe care hangiul o închidea, apoi ușa de pe coridor, pe urmă cum se puneau zăvoarele, și după aceea niște pași zoriți ce se apropiau de cei doi bărbați care stăteau de vorbă.

Hangiul îi pofti să ia loc, dînd un scaun lui Coconnas, altul lui Maurevel, și luîndu-și unul pentru sine. După aceea, spuse :

— Am încuiat peste tot, domnule de Maurevel. Puteți vorbi.

La Saint-Germain-l'Auxerrois, bătea ora unsprezece. Maurevel număra una după alta bătăile de ciocan care vibrau în noapte răsunător și sinistru și cînd ultima se stinse în depărtări, începu :

— Domnule — spuse el, întorcîndu-se spre Coconnas, pus în gardă de măsurile de prevedere pe care le luaseră cei doi oameni — domnule, sînteţi bun catolic ?

— Cred că da — răspunse Coconnas.

— Domnule — urmă Maurevel — sînteţi credincios regelui ?

— Cu trup şi suflet. Ba chiar mă şi jigniţi punîndu-mi o astfel de întrebare.

— N-o să ne certăm noi pentru asta. Dar acum trebuie să ne urmaţi.

— Unde ?

— Nu vă priveşte. Lăsaţi-mă să vă conduc. De asta atîrnă soarta, poate chiar viaţa dumneavoastră.

— Domnule, trebuie să vă spun că la miezul nopţii am treabă la Luvru.

— Chiar acolo şi mergem.

— Domnul de Guise mă aşteaptă.

— Şi pe noi.

— Dar eu am o parolă specială — continuă Coconnas, destul de nemulţumit că trebuie să împartă cinstea audienţei cu Maurevel şi cu jupînul La Hurière.

— Şi noi.

— Dar eu am şi un semn de recunoaştere.

Maurevel zîmbi şi scoase de sub tunică o mînă de cruci de stofă albă, îi dădu una lui La Hurière, una lui Coconnas şi una şi-o opri pentru el. La Hurière şi-o prinse pe a lui la coif, iar Maurevel la pălărie.

— Eh ! făcu Coconnas uluit. Întîlnirea, parola, semnul de recunoaştere sînt, deci, pentru toată lumea ?

— Da, domnule, adică pentru toţi bunii catolici.

— Atunci e vreo serbare la Luvru, vreun banchet regal ? exclamă Coconnas. Şi vor să-i ţină deoparte pe ciinii ăştia de hughenoţi ? Bun ! Bine ! Minunat ! Destul s-au învîrtit pe-acolo !

— Da, e serbare la Luvru — îi spuse Maurevel — banchet regal, şi hughenoţii vor fi şi ei poftiţi... Ba mai mult, vor fi eroii serbării. Vor plăti banchetul şi, dacă vreţi să fiţi de-ai noştri, să începem prin a-l pofti pe eroul lor de frunte, Ghedeonul lor, cum îi spun.

— Domnul amiral ? exclamă Coconnas.

— Da, pe copoiul ăla bătrîn, care mi-a scăpat ca un dobitoc ce sînt, cu toate că am tras în el chiar cu arche-buza regelui !

— D-aia, domnule gentilom, îmi lustruiam coiful, îmi ascuțeam sabia și-mi trăgeam cuțitele pe piatră — spuse cu un glas ascuțit jupîn La Hurière, care se echipase de luptă.

La aceste cuvinte, Coconnas se înfioră și se făcu alb ca varul, pentru că începea să priceapă.

— Cum, într-adevăr ? ! exclamă el. Sărbătoarea aceasta... adică... au să-i...

— V-a trebuit cam mult ca să ghiciți, domnule — îi spuse Maurevel — și se vede limpede că nu vi s-a făcut lehamite, ca nouă, de obrăzniciile ereticilor ăstora.

— Și luați asupra voastră — spuse el — să vă duceți la amiral și să... ?

Maurevel zîmbi și, trăgîndu-l pe Coconnas la fereastră, îi zise :

— Priviți ; vedeți acolo în piața mică, la capătul străzii, în dosul bisericii, ceata aceea ce se orînduiește tăcută în umbră ?

— Da.

— Oamenii din ceata asta au, ca și jupîn La Hurière, ca și dumneavoastră și ca și mine, o cruce la pălărie.

— Ei bine ?

— Ei bine, oamenii aceștia alcătuiesc o companie de elvețieni din micile cantoane, aflați sub comanda lui Tocquenot. Știți doar că cei din micile cantoane sînt de partea regelui.

— Oh ! Oh ! făcu Coconnas.

— Acum priviți ceata aceea de călăreți ce trec pe chei ; îl cunoașteți pe comandantul lor ?

— Cum să-l cunosc ! răspunse Coconnas, înfiorat. Abia în seara asta am sosit la Paris.

— Ei bine ! Cu el aveți întîlnire la miezul nopții, la Luvru. O să vă aștepte acolo.

— Ducele de Guise ?

— Chiar el. Cei ce-l însoțesc sînt Marcel, fostul staroste al negustorimii, și Choron, actualul staroste. Aceștia

doi se duc să ridice companiile de burghezi. Ah, uitați-l și pe căpitanul gărzii, cel care vine pe stradă acum ! Uitați-vă bine ce face !

— Bate la fiecare ușă. Dar ce e pe ușile la care bate ?

— O cruce albă, tinere ; o cruce ca asta pe care o avem la pălărie. Altădată, Dumnezeu avea grija să-i deosebească pe credincioși. Dar azi ne-am civilizat și îl scutim de grijă asta.

— Dar văd că la fiecare casă la care bate, ușa se deschide și ies burghezi înarmați.

— O să bată și la a noastră, ca la celelalte, și o să ieșim și noi.

— Eh — făcu Coconnas — toată omenirea asta a fost adunată să ucidă un bătrîn hughenot ! La dracu' ! Ce rușine ! Asta-i treabă de ucigași, nu de soldați !

— Tinere — spuse Maurevel — dacă bătrînii nu-ți plac, n-ai decît să-ți alegi tineri. Sînt pentru toate gusturile. Dacă disprețuiești pumnalul, te poți folosi de spadă, pentru că hughenoții nu-s oameni să se lase tăiați fără să se apere și, după cum știi, un hughenot, fie el bătrîn ori tînăr, are șapte vieți.

— Atunci, asta înseamnă că-i vor ucide pe toți ? strigă Coconnas.

— Pe toți.

— Din porunca regelui ?

— Din porunca regelui și a domnului de Guise.

— Și cînd ?

— Cînd veți auzi clopotul de la Saint-Germain-l'Auxerrois.

— Oh, de aceea simpaticul acela de neamț, care e în slujba domnului de Guise... cum îl cheamă ?

— Domnul de Besme ?

— Exact. De aceea îmi spunea domnul de Besme că la prima bătaie de clopot să vin în fuga mare.

— Așadar, l-ați văzut pe domnul de Besme ?

— L-am văzut și am și vorbit cu el.

— Unde ?

— La Luvru. El mi-a înlesnit intrarea, mi-a dat parola și mi-a...

— Priviți !

— Ei, drăcie ! El e !

— Vreţi să-i vorbiţi ?

— Zău că nu mi-ar displăcea !

Maurevel deschise încetişor fereastra. Într-adevăr, Besme trecea cu vreo douăzeci de oameni.

— Guise şi Lorena ! rosti Maurevel.

Besme se întoarse şi, înţelegînd că lui i se adresase, se apropie.

— Aha ! Tumneafoastră este, tomnu de Maurefel ?

— Da, eu. Ce căutaţi pe-aici ?

— Cautam han *„Sub cerul liber“* ca înştiinţam unul tomn Gogonnas.

— Sînt aici, domnule de Besme ! spuse tînărul nostru.

— Ah, un, oh, pine !... Esteţi cata ?

— Da. Ce am de făcut ?

— Fa spune la tumneavoastră tomn de Maurefel. Trebuie fiţi pun gatolic.

— L-aţi auzit ? întrebă Maurevel.

— Da — răspunse Coconnas. Dar domnia-voastră, domnule de Besme, unde vă duceţi ?

— Eu ?... întrebă de Besme rîzînd.

— Da, dumneavoastră.

— Eu mercem spune cuvinţel la amiral.

— Spuneţi-i şi două, dacă e nevoie — zise Maurevel — şi dacă de data asta mai scapă de primul, după al doilea n-o să se mai ridice.

— Fiţi linijdit, tomn de Maurefel, fiţi linijdit şi înfăţaţi pine tiner acesta ce se fac.

— Da, da, n-aveţi nici o grijă. Cei din neamul Coconnas sînt nişte copoi straşnici, şi ştii doar, cîine de rasă, vînătoare aleasă.

— Atio !

— Cu bine, cu bine !

— Şi tumneavoastră ?

— Începeţi goana, că sosim şi noi la împărţeala vînatului.

De Besme se depărtă şi Maurevel închise fereastra.

— Ai înţeles, tinere ? spuse Maurevel. Dacă ai cumva vreun duşman personal, chiar dacă nu e tocmai hughenot, pune-l pe listă şi-l curăţăm o dată cu ceilalţi.

Coconnas, mai năucit ca niciodată de tot ceea ce auzea şi vedea, se uita cînd la hangiu, care îşi dădea aere de viteaz, cînd la Maurevel, care scoase calm o hîrtie din buzunar.

— Iată lista mea — zise el — trei sute. Dacă în noaptea asta fiecare catolic adevărat ar face măcar a zecea parte din ce am să fac eu, mîine n-o să mai existe picior de eretic în regat.

— Sst ! făcu La Hurière.

— Ce e ? întrebară deodată Coconnas şi Maurevel.

De la Saint-Germain-l'Auxerrois se auzi prima bătaie de clopot.

— Semnalul ! strigă Maurevel. Să se fi schimbat ora ? Era vorba de miezul nopţii, după cîte mi s-a spus... Cu atît mai bine ! Cînd e vorba de slava lui Dumnezeu şi a regelui, sînt mai bune orologiile care merg înainte decît cele care rămîn în urmă.

Într-adevăr, se auzi bătaia lugubră a clopotului bisericii. După cîteva clipe, primul foc sparse tăcerea nopţii şi aproape în acelaşi timp mai multe torţe trecură ca un fulger pe strada l'Arbre-Sec.

Coconnas îşi trecu mîna pe fruntea-i îmbrobonită de sudoare.

— A început ! strigă Maurevel. Să mergem !

— O clipă ! O clipă ! spuse hangiul. Înainte s-o pornim la luptă, să ne asigurăm că-i în regulă la vatră, cum se spune în război. N-am poftă să-mi ucidă nevasta şi copiii în lipsa mea. Avem aici un hughenot.

— Domnul de La Mole ? strigă Coconnas, tresărind.

— Da ! Păgînul ăsta s-a vîrît în gura lupului.

— Cum? făcu Coconnas. Ai de gînd să-ţi ataci oaspeţii?

— Mai mult pentru el mi-am ascuţit spada.

— Oh ! Oh ! făcu piemontezul încruntîndu-se.

— Pînă acum n-am ucis decît iepuri de casă, raţe şi pui de găină — îi răspunse vrednicul hangiu — aşa că nu prea ştiu cum se omoară un om. Da' nu-i nimic. Am să încerc pe ăsta. Şi dacă n-o să fiu prea dibaci, barem n-o să fie nimeni care să rîdă de mine.

— Ei, drăcie ! Îmi vine tare greu ! se împotrivi Coconnas. Domnul de La Mole e tovarășul meu, am mîncat împreună și am jucat cărți.

— Da, dar domnul de La Mole e un eretic — spuse Maurevel. Domnul de La Mole e osîndit. Și dacă nu-l ucidem noi, or s-o facă alții.

— Ca să nu mai punem la socoteală — adăugă hangiul — că v-a cîștigat și cincizeci de scuzi.

— E adevărat — zise Coconnas — dar i-a cîștigat cinstit, de asta sînt sigur.

— Cinstit ori ba, tot trebuie să-i plătiți ; pe cîtă vreme, dacă îl ucid, v-ați achitat.

— Hai, hai, să ne grăbim, domnilor — strigă Maurevel — un foc de archebuză, o lovitură de spadă, una de ciocan, alta cu grătarul sobei, cu ce-ți vine la îndemînă, numai să terminăm cu el mai repede, ca să ajungem la timp, cum i-am făgăduit domnului de Guise, la locuința amiralului.

Coconnas oftă.

— Vin îndată ! strigă La Hurière. Așteptați-mă !

— Drăcia dracului ! exclamă Coconnas. O să-l chinuiască pe nenorocitul ăla și o să-l și jefuiască ! Mă duc eu sus să-i dau lovitura de grație, de-o fi nevoie, și să-l împiedic să-i ia banii.

Și împins de gîndul acesta bun, Coconnas o apucă pe scară după jupîn La Hurière, pe care îl ajunse din urmă ; căci pe măsură ce urca, La Hurière încetinea pasul, pentru că stătea probabil să chibzuiască.

În clipa în care ajunse la ușă, cu Coconnas în urma lui, în stradă răsunară mai multe focuri de armă. Aproape în aceeași clipă îl auziră pe La Mole sărind din pat și dușumeaua scîrțiind sub pașii lui.

— Drace ! bombăni La Hurière cam îngrijorat. Cred că s-a trezit !

— Așa mi se pare și mie — răspunse Coconnas.

— Și o să se apere, nu-i așa ?

— E în stare. Ia spune, jupîn La Hurière, n-ar fi caraghios să te omoare ?

— Hm ! Hm ! făcu hangiul.

Ştiindu-se însă înarmat cu o archebuză bună, îi mai veni inima la loc şi cu o lovitură de picior dădu uşa de perete.

Atunci îl văzură pe La Mole, cu capul descoperit, dar îmbrăcat, cu spada în dinţi şi pistoalele în mînă, de veghe, retras în spatele patului.

— Oh ! Oh ! făcu Coconnas, umflîndu-şi nările ca o fiară care adulmecă sînge. Interesant, jupîne La Hurière, interesant, nu-i aşa ? Ei, hai, înainte !

— Ah, se pare că vor să mă ucidă ! strigă La Mole, cu ochi scăpărători. Tu, ticălosule ?

Jupînul La Hurière nu răspunse la această ocară decît ţintind cu archebuza spre tînărul nostru. La Mole însă prinsese mişcarea şi cînd arma luă foc se lăsă în genunchi, iar glonţul îi trecu pe deasupra capului.

— Ajutor ! strigă La Mole. Ajutor, domnule de Coconnas !

— Ajutor, domnule de Maurevel, ajutor ! strigă La Hurière.

— Pe legea mea, domnule de La Mole ! zise Coconnas. Tot ce pot face în povestea asta este să nu fiu împotriva dumneavoastră. Se pare că regele a dat poruncă să fie ucişi toţi hughenoţii în noaptea asta. Salvaţi-vă cum puteţi !

— Ah, trădătorilor ! Ucigaşilor ! Aşa stau lucrurile ! Ei bine, aşteptaţi puţin !

Şi La Mole, ţintind la rîndul său, apăsă pe cocoşul unuia din pistoale. La Hurière, care nu-l scăpa din ochi, avu timp să sară în lături ; dar Coconnas, care nu se aştepta la acest răspuns, rămase pe loc şi plumbul îl atinse uşor la umăr.

— Ei, drăcia dracului ! urlă el, scrîşnind din dinţi. Hai să ne măsurăm, dacă aşa vrei !

Şi trăgîndu-şi spada, se repezi către La Mole.

Dac-ar fi fost singur, fără îndoială că La Mole l-ar fi aşteptat, dar în spatele lui Coconnas era jupîn La Hurière, care-şi încărca iarăşi archebuza, ca să nu-l mai socotim şi pe Maurevel care, la strigătele hangiului, urca scara sărind cîte patru trepte deodată. Aşa că La Mole dădu buzna într-o cămăruţă şi zăvorî uşa în urma lui.

— Ah ! exclamă Coconnas furios, izbind în uşă cu mînerul spadei. Aşteaptă, aşteaptă ! Pentru fiecare scud pe care mi l-ai luat astă-seară, am să-ţi fac o gaură în trup cu spada. Aşa, va să zică, eu vreau să te împiedic să suferi şi să nu-i las să te jefuiască, şi tu mă răsplăteşti cu un glonţ în umăr ! Îţi arăt eu ţie, mişelule !

Între timp, jupîn La Hurière se apropie şi, izbind cu patul archebuzei în uşă, o făcu să zboare în ţăndări.

Coconnas dădu buzna în cămăruţă, dar se izbi cu nasul de perete : înăuntru nu era nimeni, iar fereastra era deschisă.

— O fi sărit pe fereastră — spuse hangiul — şi cum sîntem la etajul patru, s-o fi curăţat.

— Sau poate că a trecut pe acoperişul vecin — spuse Coconnas, încălecînd pervazul ferestrei şi pregătindu-se s-o pornească în urmărirea lui, pe marginea aceea lunecoasă şi aplecată.

Dar Maurevel şi La Hurière se repeziră şi-l traseră înapoi, în cameră, strigînd amîndoi deodată :

— Aţi înnebunit ? Vă riscaţi viaţa !

— Aş ! făcu Coconnas. Eu sînt de la munte şi-s deprins să alerg şi pe gheţari. Şi-apoi, cînd m-a jignit cineva, merg de gît cu el pînă la Dumnezeu sau pînă la dracu, pe orice drum ar lua-o ! Lăsaţi-mă să fac cum ştiu.

— Ehe ! făcu Maurevel. Dacă n-a murit, e departe acum. Haideţi cu noi şi, dacă ăsta v-a scăpat, o să aveţi alţi o mie în locul lui.

— Aveţi dreptate — făcu Coconnas. Moarte hughenoţilor ! Trebuie să mă răzbun, şi cu cît mai curînd, cu atît mai bine !

Toţi trei coborîră valvîrtej.

— La amiral ! strigă Maurevel.

— La amiral ! repetă La Hurière.

— La amiral, dacă aşa vreţi ! zise la rîndu-i Coconnas.

Şi toţi trei o porniră în goană, ieşind de la han, pe care îl lăsară în paza lui Grégoire şi a rîndaşilor, şi se îndepărtară spre palatul amiralului din strada Béthisy : o vîlvătaie puternică şi bubuiturile de archebuză îi călăuzeau într-acolo.

— Eh, cine-i acolo ? strigă Coconnas. Un om fără tunică şi fără eşarfă !

— Unul care încearcă să scape — zise Maurevel.

— Pe el ! Pe el ! Cu archebuzele ! strigă Coconnas.

— Pe legea mea, nici prin cap nu-mi trece ! făcu Maurevel. Îmi ţin plumbii pentru vînat mai de soi.

— Pe el, La Hurière !

— Acuşi, acuşi ! spuse hangiul, ţintind.

— Da, acuşi, acuşi, numai că pînă atunci o să scape !

Şi Coconnas se repezi în urmărirea nefericitului, pe care îl ajunse în curînd, căci omul era rănit. Dar în clipa în care, nevoind să-l lovească pe la spate, îi striga : „Întoarce-te, întoarce-te odată !", răsună un foc de archebuză, un plumb îi şuieră pe la ureche şi fugarul se rostogoli ca un iepure, lovit în plină goană de glonţul unui vînător.

Un strigăt de triumf se auzi din spatele lui Coconnas. Piemontezul se întoarse şi-l văzu pe La Hurière fluturîndu-şi arma.

— Ah ! strigă el. De data asta am făcut safteaua !

— Da, dar n-a lipsit mult să mă străpungă glonţul pe mine !

— Luaţi seama, domnule, luaţi seama ! strigă La Hurière.

Coconnas făcu un salt înapoi. Rănitul se ridicase într-un genunchi şi, clocotind de răzbunare, era gata să-l înjunghie cu pumnalul pe Coconnas, drept în clipa în care hangiul îi dăduse de veste.

— Ah, viperă ! strigă Coconnas.

Şi, năpustindu-se asupra rănitului, îi înfipse de trei ori spada în piept pînă la mîner.

— Şi acum — strigă Coconnas, lăsîndu-l pe hughenot în spasmele morţii — la amiral, la amiral !

— Ah, ah, domnule — zise Maurevel — aţi prins gust !

— Da, pe legea mea că da ! făcu Coconnas. Nu ştiu dacă mă îmbată mirosul de pulbere ori mă asmute vederea sîngelui, dar pe toţi dracii, am prins gust de măcel ! E, cum s-ar zice, o vînătoare de oameni. Pînă acum n-am hăituit decît urşi şi lupi, dar zău că vînătoarea de oameni îmi place mai mult !

Şi toţi trei o porniră din nou, în goană.

VIII

VICTIMELE

După cum am mai spus, palatul amiralului se afla pe strada Béthisy. Era o clădire mare, care se ridica în fundul unei curți, și avea două aripi îndreptate spre stradă. La intrare era un zid în care se deschidea poartă mare și alte două portițe cu grilaj.

Cînd cei trei guiziști ai noștri ajunseră în capătul străzii Béthisy, care e în prelungirea străzii Fossés-Saint-Germain-l'Auxerrois, văzură clădirea împresurată de garda elvețiană, de soldați și burghezi înarmați; toți țineau în mîna dreaptă săbii, sulițe sau archebuze, iar unii din ei aveau în mîna stîngă torțe care răspîndeau o lumină lugubră și tremurătoare. Și după cum se mișca mîna, lumina se împrăștia pe caldarîm, se cățăra pe ziduri ori învăluia în văpaie marea aceasta de oameni, făcînd să le scapere armele. Jur împrejurul palatului și pe străzile Tirechappe, Etienne și Bertin-Poirée masacrul era în toi. Se auzeau urlete prelungi, muschetele scăpărau și, din cînd în cînd, cîte un nenorocit pe jumătate gol, palid și plin de sînge, trecea sărind ca o căprioară urmărită prin cercul de lumină funebră în care părea că se frămîntă o lume de demoni.

Coconnas, Maurevel și La Hurière, recunoscuți de departe după crucile lor albe și întîmpinați cu strigăte de bucurie, se pomeniră într-o clipă în mijlocul acestei mulțimi ce se îmbulzea gîfîind ca o haită. Dacă Maurevel n-ar fi fost recunoscut, de bună seamă că nimeni nu le-ar fi făcut loc să treacă. Coconnas și La Hurière se strecurară pe urma lui, și așa izbutiră să pătrundă toți trei în curte.

În mijlocul curții aceleia, ale cărei porți fuseseră sfărîmate, un bărbat stătea drept, sprijinindu-se în spadă, privind țintă spre un balcon aflat la vreo cincisprezece picioare deasupra capului, în fața ferestrei principale a casei. Ucigașii adunați în jurul lui, păstrau o distanță respectuoasă. Omul bătea din picior plin de nerăbdare și din cînd în cînd se întorcea să întrebe ceva pe cei aflați mai aproape de el.

— Încă nimic. Nimeni... Poate că i-a dat cineva de veste ! Poate că a fugit ! Dumneata ce zici, Du Gast ?

— Cu neputință, monseniore !

— Și de ce nu ? Nu mi-ai spus chiar dumneata că o clipă înainte să ajungem noi, un om cu capul descoperit, cu spada în mînă și gonind de parc-ar fi fost urmărit, a bătut la poartă, și i s-a deschis ?

— Da, monseniore ; dar domnul de Besme a sosit aproape în același timp. Porțile au fost sfărîmate și casa împresurată. Omul a intrat, fără îndoială, dar cu siguranță că n-a putut să iasă.

— Ei ! făcu Coconnas, adresîndu-se lui La Hurière. Mi se pare mie, sau acesta e domnul de Guise ?

— Chiar el, domnule. Da, e marele Henric de Guise, în carne și oase și fără îndoială că îl așteaptă pe amiral să iasă din casă, ca să-i plătească moartea tatălui său. Fiecare la vremea lui și, slavă Domnului, acum e rîndul nostru !

— Hei, Besme ! Hei ! strigă ducele cu glasul lui răsunător. N-ai terminat încă ?

Și izbind caldarîmul cu vîrful spadei, la fel de nerăbdătoare ca și el, făcu să sară scîntei.

În aceeași clipă, în clădire se auziră strigăte, apoi împușcături, pe urmă un tropot puternic de pași și zăngănit de arme, după care din nou se așternu tăcerea.

Ducele făcu o mișcare, ca și cum ar fi vrut să se năpustească înăuntru.

— Monseniore, monseniore ! îi spuse Du Gast apropiindu-se și oprindu-l. Rangul dumneavoastră vă cere să rămîneți pe loc și să așteptați.

— Ai dreptate, Du Gast ; mulțumesc, am să aștept. Dar zău că mor de grijă și nerăbdare ! Vai, dacă-mi scapă !...

Deodată, zgomotul de pași se apropie... geamurile de la primul etaj scăpărară de parc-ar fi izbucnit un incendiu. Fereastra la care ducele se uitase atît de stăruitor se deschise, sau mai degrabă zbură în țăndări, și un bărbat palid la față și plin de sînge pe gîtul lui alb, se ivi în balcon.

— Besme — strigă ducele — în sfîrșit, tu ești ! Ei bine ?

— Poftiți, fedeți ! răspunse cu răceală neamțul, care se aplecă și aproape în același timp se ridică, părînd că poartă o povară nemaipomenită.

— Dar ceilalți — întrebă nerăbdător ducele — ceilalți unde sînt ?

— Geilalzi topoară pe geilalzi.

— Și tu, tu, ce-ai făcut tu ?

— Ei, feți fetea, înaboi puțin !

Ducele se trase un pas îndărăt.

Se putu deslușî atunci lucrul acela pe care Besme îl trăgea după el cu atîta greutate.

Era cadavrul unui bătrîn.

Îl ridică peste balcon, îl legănă o clipă în aer și-l aruncă la picioarele stăpînului său.

Zgomotul înfundat al căderii, valurile de sînge care țîșniră din trup și împroșcară pînă departe caldarîmul, îl făcură pînă și pe duce să se cutremure de groază. Dar simțămîntul acesta nu dură mult și curiozitatea îi făcu pe toți să se apropie cu cîțiva pași ; și astfel licărirea unei torțe lumină tremurătoare victima.

Se putu deslușî o barbă albă, un chip venerabil și două mîini înțepenite de moarte.

— Amiralul ! strigară deodată douăzeci de glasuri, care amuțiră în același timp.

— Da, amiralul ! El e — zise ducele, apropiindu-se de cadavru ca să-l privească cu o bucurie mută.

— Amiralul ! Amiralul ! adăugară cu jumătate de gură toți martorii acestei scene înfiorătoare, strîngîndu-se unii în alții și apropiindu-se cu sfiiciune de maiestuosul bătrîn răpus.

— Ah ! Iată-te, Gaspard ! spuse ducele de Guise biruitor. Mi-ai ucis tatăl, eu îl răzbun !

Și cuteză să pună talpa pe pieptul eroului protestant.

Dar, aproape în același timp, ochii muribundului se deschiseră anevoie, mîna-i însîngerată și strivită se încleștă pentru ultima oară și amiralul, încremenit cum era, îi spuse nelegiuitului cu un glas ca din mormînt :

— Henric de Guise, într-o bună zi ai să simți și tu pe piept talpa unui ucigaș. Nu eu ți-am ucis tatăl. Fii blestemat !

Ducele păli și, tremurînd fără să vrea, simți un fior de gheață prin trup ; își trecu mîna peste frunte de parc-ar fi vrut să alunge o vedenie înfricoșătoare ; apoi, cînd o lăsă să cadă și cuteză să se uite din nou la amiral, ochii acestuia se închiseseră, mîna îi încremenise din nou și un șuvoi de sînge negru îi țîșnise pe gură pătîndu-i barba albă, după ce apucase să rostească cumplitele cuvinte.

— Ducele ridică spada, cu o hotărîre deznădăjduită.

— Ei pine, tomnule — i se adresă Besme — ești mulzumit ?

— Da, da — îi răspunse Henric — căci tu ai răzbunat...

— Pe dugele Francisc, nu-i așa ?

— Nu, credința — îi spuse Henric cu un glas înăbușit. Și acum — urmă el întorcîndu-se către gărzile elvețiene, soldații și burghezii care se îmbulzeau în curte și în stradă — acum la treabă, prieteni, la treabă !

— Ei, bună ziua, domnule de Besme — spuse Coconnas cu un fel de prețuire, apropiindu-se de neamțul care își șterge calm spada pe balcon.

— Dumneata l-ai trimis pe lumea cealaltă ? exclamă La Hurière, plin de admirație. Cum ai făcut-o, cinstite gentilom ?

— Ah ! Foarte zimblu, zimblu de dot ! El auzit zgomot, el deschis, ușa și noi fîrît zpada în gorp la el. Dar asta nu tot, eu crede Téligny rezista, eu aude cum striga.

Într-adevăr, în clipa aceea se auziră cîteva strigăte de deznădejde, care păreau să fie scoase de un glas de femeie ; pîlpîiri roșcate luminară pentru o clipă una din cele două aripi ale galeriei. Se zăriră doi oameni care alergau urmăriți de un șir lung de ucigași. Un foc de archebuză îl doborî pe unul din ei ; celălalt găsi o fereastră deschisă și, fără să mai măsoare înălțimea sau să-i mai pese de dușmanii ce-l așteptau jos, sări în curte.

— Ucideți-l ! Ucideți-l ! strigară urmăritorii lui, văzînd că victima le scapă.

Omul se ridică apucîndu-și spada care, în cădere, îi scăpase din mînă. Apoi o porni în goană, cu capul în piept, prin mulțime, răsturnă vreo doi-trei care-i stăteau în drum, pe un al patrulea îl străpunse cu spada și, în timp ce o puzderie de pistoale se descărcau asupra lui, iar soldații înjurau furioși că le scăpase, el trecu ca un fulger

pe dinaintea lui Coconnas, care îl aştepta în poartă cu un pumnal în mînă.

— Atins ! strigă piemontezul, străpungîndu-i braţul cu lama subţire şi ascuţită.

— Laşule ! îi răspunse fugarul, biciuind obrazul duşmanului cu lama spadei, pentru că nu avea cum să-l atace din faţă.

— Oh, mii de draci ! strigă Coconnas. Asta-i domnul de La Mole !

— Domnul de La Mole ! repetară La Hurière şi Maurevel.

— El i-a dat de veste amiralului ! strigară cîţiva soldaţi.

— Ucide ! Ucide !... urlau toţi din toate părţile.

Coconnas, La Hurière şi zece soldaţi se năpustiră după La Mole care, plin de sînge şi încordat la culme, adunîndu-şi ultimele puteri, o pornise la voia întîmplării pe străzi, condus numai de instinct. Din spate, paşii şi strigătele duşmanilor îl îmboldeau şi parcă îi dădeau aripi. Cînd şi cînd un plumb îi şuiera pe la ureche. Şi atunci, La Mole, care începuse să încetinească, o pornea iarăşi cu avînt. Nu mai respira, nu mai răsufla, ci horcăia înăbuşit, cu un geamăt răguşit. Sudoarea şi sîngele îi picurau din păr şi se amestecau şiroindu-i pe obraz.

Curînd, simţi că tunica îi e prea strîmtă pentru bătăile inimii lui. O smulse şi o aruncă. Apoi spada deveni prea grea şi o azvîrli cît colo. Uneori i se părea că paşii se depărtau şi că era cît pe ce să scape din ghearele călăilor săi ; dar, la strigătele acestora, alţi ucigaşi, ce se iveau în drum şi mai aproape, îşi părăseau îndeletnicirea lor sîngeroasă şi porneau în urmărirea lui. Deodată, zări în stînga fluviul ce curgea domol. Simţi, asemenea cerbului încolţit, o dorinţă nespusă să se arunce în el şi numai raţiunea îl putu opri. În dreapta se afla Luvrul, sumbru, încremenit, dar vuind de zgomote surde şi înfricoşătoare. Pe puntea suspendată era un du-te-vino de căşti şi platoşe care răsfrîngeau rece razele lunii. La Mole se gîndi la regele Navarei, cum se gîndise şi la Coligny ; erau singurii lui protectori. Îşi adună toate puterile, îşi ridică privirea spre cer, făgăduind în sinea lui să se lepede de credinţa protestantă de va scăpa cu viaţă, şi făcînd un ocol,

care îl mai depărtă cu vreo treizeci de paşi de haita de urmăritori, se năpusti de-a dreptul spre Luvru. Se amestecă printre soldaţii de pe puncte, primind o nouă lovitură de pumnal care-i alunecă pe lîngă coaste, şi cu toate strigătele „ucide, ucide", ce răsunau în urmă şi în jurul lui, cu toată împotrivirea santinelelor, zvîcni ca o săgeată în curte, făcu un salt pînă în vestibul, urcă scara pînă la etajul al doilea, unde zări o uşă pe care o recunoscu şi de care se sprijini bătînd în ea cu mîinile şi cu picioarele.

— Cine-i ? se auzi un glas de femeie.

— O, Doamne Dumnezeule ! murmură La Mole. Vin... îi aud... iată-i... îi văd... eu sînt !... eu !...

— Care eu ? întrebă glasul.

La Mole îşi aminti parola.

— Navara ! Navara ! strigă el.

Uşa se deschise pe dată. La Mole, fără să se mai uite cine e, fără să-i mai mulţumească Gillonnei, se năpusti într-un vestibul, străbătu un coridor, vreo două-trei încăperi, ajungînd în cele din urmă într-o cameră luminată de o lampă ce atîrna din tavan.

Sub nişte draperii de catifea cu crini de aur pe ele, întinsă pe un pat de stejar sculptat, şi sprijinindu-se într-un cot, se afla o femeie, pe jumătate dezbrăcată, care, de spaimă, holba ochii la el.

La Mole se repezi la ea.

— Doamnă ! strigă el. Îmi ucid fraţii, îi măcelăresc ! Vor să mă ucidă, să mă măcelărească şi pe mine ! Sînteţi regina... salvaţi-mă !

Şi se aruncă la picioarele ei, lăsînd o dîră groasă de sînge pe covor.

Văzînd bărbatul acela alb ca varul, sfîrşit, îngenuncheat dinaintea ei, regina Navarei se ridică înspăimîntată, ascunzîndu-şi faţa în mîini, şi strigă după ajutor.

— Doamnă — spuse La Mole, făcînd o sforţare să se ridice — pentru numele lui Dumnezeu, nu strigaţi, căci dacă vă aude cineva, sînt pierdut ! Ucigaşii mă urmăresc ! Urcau scările după mine ; îi aud... Iată-i ! Iată-i !...

— Ajutor ! strigă iarăşi regina Navarei, ieşită din minţi de spaimă. Ajutor !

— Ah, dumneavoastră m-aţi ucis ! făcu La Mole deznădăjduit. Să mor ucis de un glas atît de frumos, ucis de o mînă atît de frumoasă ! N-aş fi crezut asta niciodată !

În aceeaşi clipă uşa se dădu de perete şi o haită de oameni care gîfîiau furioşi, plini de sînge şi de pulbere pe faţă, cu archebuzele, halebardele şi spadele întinse, se năpustiră în cameră.

În fruntea lor era Coconnas, cu părul lui roşu zbîrlit, cu ochii de un albastru-deschis grozav de dilataţi, cu obrazul învineţit de lovitura de spadă a lui La Mole, care îi lăsase o urmă sîngerîndă. Aşa desfigurat cum era, piemontezul părea înfricoşător.

— Drăcia dracului ! exclamă el. Uite-l ! A, de astă dată nu ne mai scapă !

La Mole căută în juru-i o armă, dar nu găsi nici una. Îşi aruncă privirile spre regină şi văzu că pe chipul ei se întipărise o nesfîrşită milă. Înţelegînd atunci că numai ea îl mai putea salva, se repezi şi o cuprinse cu braţele.

Coconnas făcu trei paşi şi cu vîrful spadei sale lungi străpunse dintr-o dată umărul duşmanului său şi cîteva picături de sînge cald şi purpuriu se împrăştiară ca nişte broboane de rouă pe aşternutul alb şi parfumat al Margaretei.

Margareta văzu sîngele curgînd şiroaie, şi simţi trupul acesta, ce se agăţase de ea, scuturat de friguri. Se repezi în alcov trăgîndu-l după ea. Era şi timpul. La Mole, la capătul puterilor, nu mai era în stare nici să fugă, nici să se apere. Îşi lăsă fruntea palidă pe umărul tinerei femei şi degetele lui crispate se agăţară, sfîşiind cămaşa fină şi brodată care acoperea ca un văl trupul Margaretei.

— Ah, doamnă ! şopti el cu glasul stins. Salvaţi-mă !

Atît mai putu spune. Privirea lui, peste care trecu un nor ce părea să fie umbra morţii, se întunecă ; capul îngreuiat îi căzu pe spate, braţele se lăsară moi, se îndoi de şale şi alunecă pe duşumea, scăldat în propriul lui sînge, şi trăgînd-o pe regină după el. În clipa aceea, Coconnas, aţîţat de strigăte, îmbătat de mirosul de sînge, ajuns la capătul răbdării după atîta goană, întinse braţul spre alcovul regal. Încă o clipă şi spada lui ar fi străpuns inima lui La Mole, şi poate, în acelaşi timp, şi pe aceea a Margaretei. La vederea lamei şi poate mai mult în faţa acestei

îndrăzneli sălbatice, fiica din neam de regi își îndreptă statura-i impunătoare și scoase un asemenea strigăt de spaimă, indignare și mînie, încît piemontezul rămase încremenit, cuprins de un sentiment necunoscut lui pînă atunci.

E drept că dacă această scenă ar mai fi continuat, și cu aceiași actori, acest simțămînt s-ar fi topit asemenea zăpezii în zori, în bătaia soarelui de aprilie.

Deodată însă, o ușă mascată se deschise și un tînăr cam de șaisprezece-șaptesprezece ani, îmbrăcat în negru, palid și ciufulit, se repezi în cameră.

— Așteaptă, surioară, așteaptă ! strigă el. Am venit !

— Francisc ! Francisc ! Ajutor ! strigă Margareta.

— Ducele d'Alençon ! șopti La Hurière, lăsînd jos archebuza.

— Drăcia dracului ! Un principe al Franței ! mormăi Coconnas, dîndu-se un pas înapoi.

Ducele d'Alençon aruncă o privire în jur. O văzu pe Margareta cu părul despletit, mai frumoasă ca oricînd, cum sta așa, sprijinită de perete și înconjurată de bărbați, cărora le ardea mînia în ochi, li se prelingea sudoarea pe frunte și aveau spume la gură.

— Nemernicilor ! strigă el.

— Scapă-mă, frățioare ! strigă Margareta sfîrșită. Vor să mă ucidă !

Pe chipul palid al ducelui păru că trece o văpaie. Deși neînarmat, bizuindu-se de bună seamă pe numele ce-l purta, înaintă cu pumnii strînși spre Coconnas și spre însoțitorii lui, care se dădură înapoi înspăimîntați de fulgerele care-i țîșneau din ochi.

— Vreți să ucideți pe un principe al Franței ?

Văzîndu-i că se dau mereu înapoi, adăugă :

— Ei, căpitan al gărzii, la mine ! Să mi-i spînzure pe toți tîlharii ăștia !

Mai înfricoșat de vederea acestui tînăr neînarmat decît în fața unei companii de pedestrași sau cavalerișți, Coconnas se pomeni de-a dreptul la ușă. La Hurière cobora treptele ca o căprioară. Soldații se ciocneau unul de altul și se îmbrînceau în vestibul ca să fugă mai degrabă, pentru că ușa era prea strîmtă față de marea lor dorință de a ajunge cît mai repede afară.

În acest timp, Margareta aruncă instinctiv cuvertura ei de damasc peste tînărul care leşinase şi apoi se depărtă de el.

Cînd ultimul ucigaş dispăru, ducele d'Alençon se întoarse.

— Surioară — strigă el, văzînd-o pe Margareta pătată toată de sînge — nu cumva eşti rănită ?

Şi se repezi spre ea cu o îngrijorare care i-ar fi făcut cinste, dacă despre dragostea aceasta nu s-ar fi spus că era mai mare decît se cuvenea din partea unui frate.

— Nu — răspunse ea — nu cred, sau dacă sînt, doar uşor.

— Dar sîngele acesta — urmă ducele, cercetîndu-i tot trupul cu mîini tremurătoare — sîngele acesta de unde e ?

— Nu ştiu — spuse tînăra femeie. Unul din ticăloşii aceia a pus mîna pe mine : poate că era rănit.

— A pus mîna pe sora mea ! strigă ducele. Oh ! Dacă mi l-ai fi arătat, dacă mi-ai fi spus cine e, l-aş fi găsit şi în gaură de şarpe !

— Sst ! făcu Margareta.

— Şi de ce ? întrebă Francisc.

— Pentru că dacă te-ar vedea cineva la ora asta în camera mea...

— Cum, un frate n-are dreptul să-şi vadă sora ?

Regina îi aruncă ducelui d'Alençon o privire atît de fixă şi de ameninţătoare, încît tînărul se dădu înapoi.

— Da, da, Margareta — făcu el — ai dreptate. Mă întorc la mine. Dar nu poţi rămîne singură pe o noapte atît de îngrozitoare cum e asta. S-o chem pe Gillonne ?

— Nu, nu, pe nimeni, du-te, Francisc ! Ieşi tot pe unde ai intrat.

Tînărul principe se supuse ; dar abia se făcuse nevăzut, că Margareta auzi un geamăt lîngă patul ei, se repezi spre uşa secretă, puse zăvorul, apoi se repezi la cealaltă uşă pe care o încuie, chiar în clipa în care o ceată întreagă de arcaşi şi soldaţi, ce urmăreau alţi hughenoţi adăpostiţi în Luvru, treceau ca o furtună la capătul coridorului.

După ce se uită cu băgare de seamă în jur, ca să fie sigură că nu e nimeni, se duse iarăşi în alcov, ridică cuvertura de damasc care îl ascunsese pe La Mole privirilor ducelui d'Alençon, tîrî anevoie trupul inert al acestuia în

cameră și văzînd că nefericitul respira încă, îi luă capul în poală și începu să-l stropească cu apă de față, ca să-l aducă în simțiri.

Abia atunci, după ce apa spălă stratul de praf, singe și pulbere de pe fața rănitului, Margareta îl recunoscu pe chipeșul gentilom care, plin de viață și de nădejde, venise cu trei-patru ceasuri mai înainte să-i ceară sprijinul pe lîngă regele Navarei, și se despărțiseră, el uluit de frumusețea ei, ea pradă visurilor.

Margareta scoase un țipăt de spaimă, căci ceea ce simțea acum pentru rănit era mai mult decît milă — era interes. Într-adevăr, rănitul nu era un străin oarecare, ci aproape un cunoscut. Sub mîngîierea ei, chipul frumos al lui La Mole se dezvălui cu totul — palid încă și supt de suferință ; cu un fior de spaimă și aproape tot atît de palidă ca și el, Margareta îi puse palma pe inimă : bătea încă. Întinse apoi mîna după o sticluță cu săruri ce se afla pe o masă lîngă ea și i-o duse la nas.

La Mole deschise ochii.

— O, Dumnezeule ! îngînă el. Unde sînt ?

— Liniștiți-vă ! Sînteți salvat ! Sînteți salvat ! îi răspunse Margareta.

La Mole își întoarse cu greu privirea spre regină, o clipă, o sorbi din ochi, și bîigui :

— O, ce frumoasă sînteți !

Și, ca orbit, închise pe dată pleoapele, suspinînd.

Margareta scoase un țipăt ușor. Tînărul se făcuse și mai palid, dacă așa ceva mai era cu putință. O clipă i se păru că acesta fusese ultimul lui suspin.

— O, Doamne Dumnezeule ! se rugă ea. Îndură-te de el !

În aceeași clipă, cineva bătu cu putere în ușa de la coridor.

Margareta se ridică în genunchi, ținîndu-l pe La Mole de subsuori.

— Cine-i acolo ? strigă ea.

— Eu sînt, doamnă, eu ! se auzi un glas de femeie. Eu, ducesa de Nevers.

— Henriette ! exclamă Margareta. Vai, să nu vă fie frică, domnule ! E o prietenă de-a mea. Auziți ?

La Mole făcu o sforțare și se ridică într-un genunchi.

— Încercați să nu cădeți pînă deschid ușa — îi spuse regina.

La Mole se sprijini cu o mînă de dușumea și izbuti să se țină.

Margareta făcu un pas spre ușă ; dar deodată se opri, tremurînd de spaimă.

— Ah, nu ești singură ? strigă ea, auzind zăngănit de arme.

— Nu, sînt însoțită de doisprezece soldați din gardă, pe care mi i-a lăsat cumnatul meu, domnul de Guise.

— Domnul de Guise ! șopti La Mole. O ! Ucigașul ! Ucigașul !

— Tăcere — făcu Margareta — tăcere, nici o vorbă !

Și aruncă o privire în jur, să vadă unde l-ar putea ascunde pe rănit.

— O spadă ! Un pumnal ! șopti La Mole.

— Ca să vă apărați ? De prisos ; n-auziți ? Ei sînt doisprezece, și dumneavoastră singur.

— Nu, nu ca să mă apăr, dar ca să nu cad viu în mîinile lor !

— Nu, nu ! spuse Margareta. Am să vă scap ! Da, cămăruța asta ! Veniți ! Veniți !

La Mole făcu încă o sforțare și, sprijinit de Margareta, se tîrî pînă în cămăruță. Margareta închise ușa în urma lui și puse cheia în săculețul ei. Apoi șopti prin panoul ușii :

— Nici un strigăt, nici un geamăt, nici un suspin, și sînteți salvat !

După aceea, aruncîndu-și pe umeri o pelerină, se duse să-i deschidă prietenei sale, care i se aruncă în brațe.

— Ah — exclamă aceasta — nu vi s-a întîmplat nimic, doamnă, nu-i așa ?

— Nu, nimic — îi răspunse Margareta, strîngîndu-și pelerina ca să nu se vadă petele de sînge de pe rochia de casă.

— Cu atît mai bine, dar, în orice caz, cum ducele de Guise mi-a dat doisprezece soldați ca să mă însoțească pînă la el acasă și cum nu am nevoie de un asemenea cortegiu, șase din ei îi las maiestății voastre. Șase soldați

de-ai ducelui de Guise fac în noaptea asta mai mult decît un regiment de gardă al regelui.

Margareta nu cutează s-o refuze ; îi postă pe cei șase soldați pe coridor, o sărută pe ducesă care, însoțită de ceilalți șase, plecă spre locuința ducelui de Guise, unde stătea în timpul absenței soțului ei.

IX

UCIGAȘII

Coconnas nu fugise, se retrăsese doar. La Hurière nu fugise nici el, ci o luase la sănătoasa. Unul dăduse înapoi ca un tigru, celălalt ca un lup.

Așa că La Hurière se și găsea în piața Saint-Germain-l'Auxerrois, cînd Coconnas abia ieșea din Luvru.

La Hurière, trezindu-se singur cu archebuza în mijlocul trecătorilor ce alergau de colo-colo, a plumbilor ce șuierau și a cadavrelor ce cădeau de la ferestre, unele întregi, altele ciopîrțite, începu să-i fie frică și căută, prudent, să ajungă la hanul său ; dar cînd să dea colțul străzii l'Arbre-Sec, venind din strada Averon, se pomeni cu o trupă de soldați elveției și cavalerișți : era trupa de sub comanda lui Maurevel.

— Ei bine ! îi strigă acela care își luase singur numele de „Ucigaș în solda regelui". Gata, ai și terminat ? Te întorci acasă, jupîne, și cu gentilomul piemontez ce dracu ai făcut ? Sper că nu i s-a întîmplat nimic ! Ar fi păcat, făcea treabă bună !

— Nu, cred că nimic — răspunse La Hurière — și sper că o să dea de noi.

— Dumneata de unde vii ?

— De la Luvru, unde, să vă spun drept, am fost primiți destul de prost.

— Și de cine, mă rog ?

— De domnul duce d'Alençon. El nu ține cu noi ?

— Domnul duce d'Alençon nu ţine decît cu propriile lui interese. Propune-i să-i trateze pe cei doi fraţi ai lui mai mari drept hughenoţi şi ai să vezi că o face. Totul e ca lucrurile să se petreacă fără ca el să iasă compromis. Dar nu vrei să mergi cu oamenii ăştia de nădejde ai mei, jupîn La Hurière ?

— Unde se duc ?

— Of, Doamne, în strada Montorgueil ! Stă acolo un pastor hughenot, pe care-l cunosc. Are nevastă şi şase copii. Ereticii ăştia sînt ai nabii de puioşi. O să fie de pomină !

— Dar dumneavoastră unde mergeţi ?

— Ah, eu ? Am o chestiune personală.

— Dar nu fără mine ! se auzi un glas care-l făcu pe Maurevel să tresară. Dumneavoastră ştiţi unde-i vadul bun şi vreau să fiu şi eu acolo.

— A ! Ăsta-i piemontezul ! exclamă Maurevel.

— Domnul de Coconnas ! adăugă La Hurière. Şi eu care credeam că sînteţi în urma mea !

— Pe dracu ! Fugi prea repede ca să se poată ţine cineva după dumneata ; şi pe urmă, am zăbovit puţin să-l arunc în apă pe un ticălos de copil care striga : „Jos papiştaşii, trăiască amiralul !“ Din păcate, cred că nemernicul ştia să înoate. Pe păgînii ăştia ticăloşi, dacă vrei să-i îneci, trebuie să-i azvîrli în apă ca pe pisoi, pînă nu fac ochi.

— Ei, şi ziceţi că veniţi de la Luvru ? Aşadar, acolo s-a ascuns hughenotul dumneavoastră ? întrebă Maurevel.

— Ah, Dumnezeule, da !

— Am tras cu pistolul în el chiar în clipa cînd îşi ridica spada acolo, în curtea amiralului. Nu ştiu cum s-a făcut că nu l-am nimerit.

— Eu însă — făcu Coconnas — eu l-am nimerit. I-am înfipt spada în spate şi lama era udă de sînge la un lat de palmă de vîrf. De altfel, l-am văzut căzînd în braţele Margaretei. Frumoasă femeie ! Drăcia dracului ! Cu toate astea, zău că mi-ar plăcea să mă pot asigura că a murit de-a binelea ! Vlăjganul ăsta părea grozav de răzbunător şi-ar putea să-mi poarte pică toată viaţa. Dar parcă ziceaţi că mergeţi undeva ?

— Ţineţi neapărat să veniţi cu mine ?

— Drăcia dracului ! Ţin să nu stau degeaba. N-am ucis pînă acum decît vreo trei-patru şi cînd stau degeaba, începe să mă doară umărul. S-o pornim ! S-o pornim !

— Căpitane ! îl strigă Maurevel pe comandant. Dă-mi trei oameni şi cu ceilalţi du-te, fă-i de petrecanie pastorului !

Trei soldaţi se desprinseseră din grup şi i se alăturară lui Maurevel. Cele două grupuri merseră totuşi împreună, pînă în dreptul străzii Tirechappe. Aici, călăreţii şi pedestraşii elveţieni o luară pe strada Tonnellerie, în timp ce Maurevel, Coconnas, La Hurière şi cei trei soldaţi o apucară pe strada Ferronnerie, apoi pe strada Trousse-Vache şi dădură în strada Sainte-Avoye.

— Dar unde dracu' ne duceţi ? întrebă Coconnas, căruia începuse să i se urască de atîta drum.

— Vă duc într-o expediţie frumoasă şi utilă în acelaşi timp. Nici nu v-aş putea oferi ceva mai bun după amiral, Téligny şi după principii hughenoţi, aşa că aveţi răbdare. În strada Chaume vom găsi ceea ce căutăm şi într-o clipită sîntem acolo.

— Spuneţi-mi — întrebă Coconnas — nu cumva strada Chaume e pe lîngă Temple ?

— Ba da, de ce ?

— Ah ! Pentru că acolo stă un vechi creditor al familiei noastre, un anume Lambert Mercandon. Tatăl meu mi-a cerut să-i plătesc o datorie. E vorba de o sută de monede pe care le am la mine în buzunar.

— Ei bine — făcu Maurevel — e un prilej cum nu se poate mai bun ca să i-o plăteşti.

— Cum adică ?

— Azi e ziua socotelilor. Mercandon ăsta e hughenot ?

— Aha — făcu Coconnas — înţeleg acum... cred că este !

— Ssst ! Am ajuns !

— Ce e clădirea aceea mare cu o aripă spre stradă ?

— Palatul de Guise.

— Într-adevăr — făcu Coconnas — nu se putea să nu vin pe aici, pentru că am sosit la Paris sub patronajul marelui Henric. Ei, drăcia dracului ! Dar liniştit cartier

mai e ăsta ! Îți vine să crezi că te afli pe undeva, în provincie. Să mă ia dracu dacă nu dorm cu toții !

Ce-i drept, pînă și palatul lui de Guise părea la fel de liniștit, ca într-o zi obișnuită. Toate ferestrele erau închise, doar o singură lumină strălucea în spatele ferestrei principale a pavilionului, care îi atrăsese atenția lui Coconnas de cum o apucase pe strada aceasta. Ceva mai încolo de palatul lui de Guise, adică la colțul străzii Petit Chantier cu strada Quatre-Fils, Maurevel se opri.

— Aici locuiește omul pe care-l căutăm — spuse el.

— Cel pe care îl căutați — făcu La Hurière — adică...

— Pentru că sînteți cu mine, să-l căutăm împreună.

— Cum, casa aceasta care pare cufundată într-un somn atît de adînc ?...

— Exact ! Dumneata. La Hurière, cu mutra asta a dumitale de om cumsecade, pe care ți-a dat-o Dumnezeu din greșeală, ai să bați la poartă. Archebuza trece-i-o domnului de Coconnas, pentru că de vreun ceas îl văd cum îi lasă gura apă după ea. Dacă ți se răspunde, cere să vorbești cu seniorul de Mouy.

— Aha — făcu Coconnas — pricep, pare-mi-se că și dumneavoastră aveți un creditor în cartierul Temple !

— Exact — îi răspunse Maurevel. Vă veți preface că sînteți hughenoți și veți urca la de Mouy, ca să-i dați de veste despre tot ce se petrece. Cum știu că e viteaz, va coborî...

— Și după ce-o să coboare ? întrebă La Hurière.

— După ce-o să coboare, am să-l poftesc să încrucișeze sabia cu mine.

— Pe legea mea, curajos gentilom ! exclamă Coconnas. La fel am să fac și eu cu Lambert Mercandon. Și dacă-i prea bătrîn, o să-mi încerc puterile cu unul din feciorii sau nepoții lui.

Fără să scoată o vorbă, La Hurière se duse să bată la ușă ; bătăile lui, care răsunau în bezna nopții, făcură să se deschidă ușile palatului de Guise și prin crăpăturile ușilor se arătară cîteva capete. În palat domnea liniștea, așa ca într-o cetățuie — căci era ticsit de soldați.

Capetele acestea se făcură numaidecît nevăzute, ghicind pesemne despre ce era vorba.

— Aşadar, aici locuieşte de Mouy al dumneavoastră ? făcu Coconnas, arătînd spre clădirea în poarta căreia bătea hangiul mai departe.

— Aş ! Aici stă amanta lui.

— Ei, drăcia dracului ! Ce galant sînteţi cu el, să-i daţi prilejul să tragă spada sub ochii iubitei lui ! Atunci noi o să fim martorii duelului. Mi-ar fi plăcut totuşi să mă bat chiar eu. Mă furnică prin umăr.

— Dar faţă ? îl întrebă Maurevel, care adăugă : Şi ea e cam mototolită.

Coconnas scoase un soi de răget.

— Drăcia dracului ! făcu el. Sper că şi-a dat suflarea, altfel m-aş întoarce la Luvru să-i dau lovitura de graţie.

La Hurière bătea într-una. Curînd, o fereastră de la primul etaj se deschise şi pe balcon se ivi un om îmbrăcat sumar, cu scufie de noapte pe cap şi neînarmat.

— Cine-i acolo ? strigă el.

Maurevel le făcu un semn elveţienilor care se dădură după colţul unei clădiri, în timp ce Coconnas se lipi şi el de zid.

— A, dumneavoastră sînteţi, domnule de Mouy ? întrebă hangiul cu glasul lui mieros.

— Da, eu. Ce este ?

— El este ! murmură Maurevel, fremătînd de bucurie.

— Vai, domnule — urmă La Hurière — pe ce lume trăiţi ? Nu ştiţi că îl măcelăresc pe domnul amiral şi pe toţi fraţii noştri întru credinţă ? Săriţi-le în ajutor, repede, veniţi !

— Oh ! strigă de Mouy. Bănuiam eu că s-a urzit ceva pentru noaptea asta. N-ar fi trebuit să-i las singuri pe bravii mei tovarăşi. Vin îndată, prietene, vin îndată, aşteaptă-mă !

Şi, fără să închidă fereastra, prin care răzbiră ţipetele speriate şi rugăminţile duioase ale unei femei, de Mouy îşi căută tunica, mantia şi armele.

— Coboară, coboară ! murmură Maurevel, pălind de bucurie. Atenţie, voi, cei de colo ! le şopti el la ureche elveţienilor.

Apucînd apoi archebuza din mîinile lui Coconnas şi suflînd asupra feştilei ca să se încredinţeze că e aprinsă,

i se adresă hangiului, care se dăduse înapoi, spre grosul trupei :

— Ţine, La Hurière, ia-ţi archebuza !

— Ei, drăcia dracului ! strigă Coconnas. Uite, şi luna iese dintr-un nor, ca să fie martoră la această minunată întîlnire. Ce n-aş da să fie aici şi Lambert Mercandon, ca să-i fie secund domnului de Mouy !

— Staţi puţin, staţi puţin ! le spuse Maurevel. Domnul de Mouy face cît zece şi abia de-o să putem toţi şase să-l dăm gata ! Hai, apropiaţi-vă — urmă Maurevel, făcîndu-le semn elveţienilor să se strecoare lîngă poartă — ca să-l loviţi cînd iese.

— Oho ! făcu Coconnas, văzînd aceste pregătiri. S-ar spune că lucrurile n-au să se petreacă întocmai aşa cum mă aşteptam eu.

În aceeaşi clipă se auzi zgomotul drugului de fier de la uşă, pe care de Mouy îl trăgea. Elveţienii ieşiseră din ascunzătoare, ca să-şi ia locul lîngă poartă. Maurevel şi La Hurière se apropiau în vîrful picioarelor, în timp ce Coconnas, care mai păstra o urmă de noblete, rămase locului, cînd, deodată, tînăra femeie, la care nu se mai gîndea nimeni, apăru şi ea în balcon şi scoase un ţipăt înfiorător văzîndu-i pe elveţieni, pe Maurevel şi pe La Hurière.

De Mouy, care tocmai crăpase uşa, se opri.

— Înapoi ! Înapoi ! strigă tînăra femeie. Văd cum sclipesc spadele şi feştila aprinsă a unei archebuze ! E o capcană !

— Aha ! scrîşni tînărul printre dinţi. Ia să vedem despre ce e vorba.

Şi spunînd acestea, închise uşa la loc, puse iarăşi drugul, împinse zăvorul şi urcă înapoi.

De îndată ce Maurevel văzu că de Mouy nu are de gînd să iasă din casă, îşi schimbă ordinea de bătaie. Elveţienii ocupară poziţie pe celălalt trotuar al străzii şi La Hurière, cu archebuza în mînă, aştepta ca duşmanul să-şi facă din nou apariţia la fereastră. Aşteptarea nu-i fu prea lungă. De Mouy îşi făcu apariţia în urma a două pistoale de o lungime atît de respectabilă, încît La Hurière, care sta să ochească, se gîndi pe loc că plumbii hughenotului aveau de făcut tot atîta drum pînă la stradă, ca şi ai lui pînă la

balcon. „De bună seamă — își zise — l-aș putea ucide pe acest gentilom, dar și el pe mine, în același timp."

Dar cum, la urma urmei, jupîn La Hurière, hangiu de felul lui, ajunsese soldat prin forța împrejurărilor, gîndul acesta îl făcu să bată în retragere și să-și caute un adăpost după colțul străzii Braque. Locul era destul de departe pentru ca, mai ales pe întuneric, să-l poată ochi, cu oarecari sorți de izbîndă, pe de Mouy.

De Mouy își roti privirea în jur și începu să înainteze fandînd, ca și cum și-ar fi luat poziția pentru duel. Văzînd însă că nu se întîmplă nimic, zise :

— Hei, domnule care mi-ai dat sfaturi, pare-mi-se că ți-ai uitat archebuza la poarta mea. Hai, iată-mă ! Vrei ceva de la mine ?

— Ehe — făcu Coconnas — viteaz, nu glumă !

— Ei bine — urmă de Mouy — prieteni ori dușmani, oricine ați fi, nu vedeți că aștept ?

La Hurière nu scoase o vorbă. Nici Maurevel nu răspunse, iar cei trei elvețieni tăcură chitic.

Coconnas mai așteptă o clipă, apoi văzînd că nimeni nu întreține discuția începută de La Hurière și continuată de de Mouy, ieși din locul în care se afla și, înaintînd pînă în mijlocul străzii, își scoase pălăria.

— Domnule — zise el — n-am venit aici să săvîrșim o crimă, cum v-ați putea poate închipui, ci pentru un duel... Sînt cu un dușman de-al dumneavoastră care ar vrea să lichideze în chip cavaleresc o veche neînțelegere. Ei, drăcia dracului ! Dar ieși odată, domnule de Maurevel, și n-o mai lua la sănătoasa ! Domnul primește lupta.

— Maurevel ! exclamă de Mouy. Maurevel, ucigașul tatălui meu ! Maurevel, ucigașul plătit de rege ! Ah, pe toți sfinții, da ! Primesc lupta !

Și ținîndu-l pe Maurevel, care tocmai voia să bată la poarta lui de Guise după întăriri, îi găuri pălăria cu un glonț.

La auzul împușcăturii și al strigătelor lui Maurevel, soldații care o însoțiseră pe ducesa de Nevers ieșiră împreună cu vreo trei sau patru gentilomi, urmați de pajii lor, și se îndreptară spre casa amantei tînărului de Mouy.

Încă un foc de pistol, tras în mijlocul cetei, îl ucise pe soldatul care se afla chiar lîngă Maurevel și după aceea,

de Mouy, nemaiavînd arme — sau avînd cel mult arme ce nu-i puteau fi de nici un folos, căci pistoalele erau descărcate, iar dușmanii prea departe ca să-i ajungă cu spada — se trase la adăpost, în galeria din spatele balconului.

Între timp, ici-colo, ferestrele vecine începeau să se deschidă și după cum cei dinapoia lor erau mai pașnici sau mai războinici, se închideau la loc sau arătau în rama lor, ca o droaie de copii, muschete și archebuze.

— Aici, aici, viteazul meu Mercandon ! strigă de Mouy, făcîndu-i semn unui bărbat mai vîrstnic, care, de la o fereastră ce se deschise peste drum de palatul de Guise, căuta să deslușească ceva în această învălmășeală.

— M-ați chemat, domnule de Mouy ? strigă bătrînul. Au ceva cu dumneavoastră ?

— Cu mine, cu dumneata și cu toți protestanții ! Uite și dovada !

Într-adevăr, în clipa aceea de Mouy zări archebuza lui La Hurière îndreptată spre el. Împușcătura porni, dar tînărul avu timp să se lase în jos, și glonțul făcu țăndări un geam de deasupra capului său.

— Mercandon ! strigă Coconnas, pe care încăierarea îl făcuse să freamăte de plăcere, uitînd că are de căutat un creditor. Chemarea lui de Mouy îi aminti însă. Mercandon ! Strada Chaume ! Asta trebuie să fie ! Aci stă ! Strașnic ! Acum fiecare cu omul lui.

Și pe cînd oamenii ducelui de Guise sfărîmau porțile casei în care se afla de Mouy, pe cînd Maurevel, cu o torță în mînă, încerca să dea foc casei și pe cînd porțile. odată sfărîmate, o luptă cumplită se încinse împotriva unui singur om care la fiecare lovitură de spadă dobora cîte un dușman, Coconnas căuta să spargă cu un bolovan ușa lui Mercandon. Acesta, fără să-i pese că luptă de unul singur, trăgea cu archebuza de la fereastră, cum se pricepea mai bine.

Atunci întreg cartierul acesta pustiu și cufundat în beznă fu luminat ca ziua și începu să mișune de oameni, de parc-ar fi fost un furnicar ; șase sau opt gentilomi hughenoți, ajutați de prieteni și slugi, dezlănțuiseră un atac furibund din palatul de Montmorency și, sprijiniți de tirul de la ferestre, începuseră să-i respingă pe oamenii lui

Mourevel și ai lui de Guise pe care, pînă la urmă, îi înghesuiră în zidul palatului din care ieșiseră.

Coconnas, care nu izbutise încă să sfărîme ușa lui Mercandon, deși încerca din toate puterile, fu luat de valul celor ce se retrăgeau. Proptindu-se cu spatele de zid și apucînd spada, el începu nu numai să se apere, dar și să atace, scoțînd strigăte atît de cumplite, încît domina toată lupta. Izbi în dreapta și în stînga, prieteni și dușmani, pînă ce în jurul lui se făcu un gol mare. Pe măsură ce spada străpungea un piept, iar sîngele călduț îi împroșca mîinile și fața, el, cu pupilele dilatate, cu nările umflate, cu dinții încleștați, cîștiga teren, apropiindu-se din nou de clădirea asediată.

De Mouy, după o bătălie cumplită pe scară și în vestibul, izbutise să iasă ca un adevărat erou din casa cuprinsă de flăcări. Cît ținu încăierarea, el nu contenise să strige : „La mine, Maurevel ! Maurevel ! Unde ești ?", batjocorindu-l cum îi venea la gură. În cele din urmă ieși în stradă, cu o mînă sprijinindu-și amanta pe jumătate goală și aproape leșinată și ținînd un pumnal între dinți. Spada lui, care scînteia pe cînd o rotea deasupra capului, desena cercuri albe sau roșii, după cum luna îi poleia lama în argint sau vreo torță făcea să lucească sîngele de pe ea.

Maurevel fugise. La Hurière, împins de de Mouy, ajunsese pînă lîngă Coconnas care, nerecunoscîndu-l, îl împingea cu vîrful spadei, în timp ce hangiul cerșea îndurare și dintr-o parte, și din alta. În clipa aceea Mercandon îl zări și după eșarfa albă îl recunoscu că e unul dintre ucigași.

Împușcătura porni. La Hurière scoase un țipăt, ridică mîinile, scăpă archebuza și, după ce încercă să ajungă la zid ca să se sprijine, căzu cu fața la pămînt.

De Mouy se folosi de această împrejurare, se năpusti pe strada Paradis și se făcu nevăzut.

Împotrivirea hughenoților fusese atît de înverșunată, încît oamenii lui de Guise, împinși înapoi, intraseră și ferecaseră ușile palatului, de teamă să nu fie împresurați și prinși înăuntru.

Coconnas, beat de sînge și de tot acest freamăt, ajunsese, ca toți cei din sud, la acest grad de excitare unde

curajul se preface în nebunie, şi nu auzise, nu văzuse nimic. Băgă de seamă doar că urechile îi vuiau mai puţin, că mîinile şi faţa începuseră să i se usuce şi, aplecînd vîrful spadei, nu mai văzu în preajmă-i decît un singur om care zăcea cu faţa înecată într-un pîrîiaş de sînge, iar de jur împrejur case cuprinse de flăcări.

Dar răgazul îi fu scurt, căci în clipa în care voi să se apropie de omul ce zăcea la pămînt, părîndu-i-se că e La Hurière, uşa casei, pe care zadarnic încercase să o sfărîme, cu o lovitură de bolovan, se deschise, iar bătrînul Mercandon, însoţit de fiul său şi de cei doi nepoţi, se năpusti asupra piemontezului, ce încerca tocmai să-şi vină în fire.

— Uite-l ! Uite-l ! strigară ei într-un singur glas.

Coconnas se afla în mijlocul străzii şi, de teamă să nu fie înconjurat de cei patru care-l atacau toţi odată, făcu un salt înapoi, sprinten ca una din acele căprioare pe care le urmărise de atîtea ori pe munte. Se trezi rezemat cu spatele de zidul palatului de Guise. Acum, pentru că nu mai putea fi luat prin surprindere, se puse din nou în gardă şi buna dispoziţie îi reveni.

— Ehe, moş Mercandon ! făcu el. Nu mă mai recunoşti ?

— Ah, ticălosule ! strigă bătrînul hughenot. Dimpotrivă, te recunosc foarte bine ; mă duşmăneşti pe mine, prietenul, tovarăşului tatălui tău ?

— Şi creditorul lui, nu-i aşa ?

— Da, creditorul lui, de vreme ce-o spui chiar tu.

— Ei bine — răspunse Coconnas — de aceea am şi venit. Să lichidăm socotelile.

— Pe el, legaţi-l le strigă bătrînul băieţilor care, la auzul glasului lui, se năpustiră spre zid.

— Staţi puţin ! le strigă rîzînd Coconnas. Ca să arestaţi oamenii, vă trebuie mandat de arestare şi aţi uitat să-l cereţi.

Şi zicînd aceste cuvinte, Coconnas încrucişă spada cu unul dintre tineri, ce se afla cel mai aproape de el, şi la prima degajare îi reteză mîna cu spada.

Nenorocitul dădu îndărăt, urlînd.

— Unul la rînd ! făcu Coconnas.

În aceeași clipă, fereastra sub care se adăpostise Coconnas se deschise scîrțiind. Coconnas făcu un salt de teamă să nu fie atacat și în partea aceea ; dar în locul unui dușman, zări o femeie ; și în locul unei arme ucigașe, căreia era gata să i se împotrivească, zări un buchet ce-i căzu la picioare.

— Ia te uită ! O femeie !

O salută cu spada și se duse să ridice buchetul.

— Ia seama, bravule catolic, ia seama ! îi strigă ea.

Coconnas se ridică, dar nu destul de repede, încît pumnalul celuilalt nepot îi sfîșie mantia, zgîriindu-i umărul. Doamna scoase un strigăt ascuțit. Cu un singur gest, Coconnas îi mulțumi liniștind-o, apoi se năpusti asupra nepotului care se feri în lături. La al doilea atac însă, piciorul îi alunecă în sînge. Coconnas se repezi la el cu o iuțeală de pisică sălbatică și îi străpunse pieptul cu spada.

— Bine, bine, viteaz cavaler ! îi strigă doamna. Bine, îți trimit ajutoare !

— Nu merită să vă deranjați ! făcu Coconnas. Mai bine uitați-vă la noi, dacă vă interesează, și veți vedea cum contele Annibal de Coconnas le vine de hac hughenoților.

În aceeași clipă, feciorul bătrînului Mercandon își descărcă aproape în plin pistolul și Coconnas se lăsă într-un genunchi.

Doamna de la fereastră scoase un țipăt, dar Coconnas se ridică din nou. Îngenunchease doar ca să se ferească de plumbul care găurise peretele la două picioare depărtare de frumoasa care îl privea.

De la fereastra locuinței lui Mercandon se auzi pe dată un strigăt de furie și o bătrînă, care îl recunoscuse pe Coconnas drept catolic, după crucea și eșarfa lui albă, azvîrli în el cu un ghiveci de flori, care îl nimeri deasupra genunchiului.

— Așa da — făcu Coconnas — una îmi aruncă flori, alta ghivece ! Dacă mai merge tot așa, se vor dărîma și casele ! Mulțumesc, măicuță, mulțumesc ! strigă tînărul.

— Pleacă femeie, pleacă — zise bătrînul Mercandon — dar ai grijă de noi !

— Aşteptaţi, domnule de Coconnas, aşteptaţi — spuse tînăra doamnă — am să aduc oameni la fereastră să deschidă focul !

— Asta-i bună ! exclamă Coconnas. Aici e un iad de femei ; unele sînt cu mine, altele împotriva mea ! Ei, drăcia dracului ! Ia să isprăvim odată !

Lucrurile se schimbaseră, într-adevăr, şi era limpede că deznodămîntul nu mai era departe. Coconnas rănit, ce-i drept, dar cu toată vigoarea celor douăzeci şi patru de ani ai lui, deprins să mînuiască armele şi mai curînd întărîtat decît slăbit de cele trei sau patru zgîrieturi pe care le primise, avea înaintea lui doar pe Mercandon şi pe feciorul lui. Mercandon, un bătrîn de şaizeci-şaptezeci de ani, feciorul lui, un băieţandru de şaisprezece-optsprezece ani, palid, blond şi firav. Tînărul îşi azvîrlise pistolul descărcat şi deci de prisos, şi vîntura tremurînd o sabie, jumătate cît cea a piemontezului ; tatăl, înarmat doar cu un pumnal şi cu o archebuză descărcată, striga după ajutor. La fereastră, o bătrînă — mama acestui băieţandru — ţinea în mînă o bucată de marmură şi se pregătea s-o arunce. În sfîrşit, aţîţat dintr-o parte, de ameninţări, din cealaltă de încurajări, mîndru de cele două victorii ale lui, ameţit de mirosul prafului de puşcă şi de sînge, cu chipul strălucitor în lumina flăcărilor unei case ce ardea, aprins la gîndul că luptă sub privirile unei femei a cărei frumuseţe i se păruse la fel de mare ca şi rangul, despre care n-avea nici o îndoială, Coconnas, ca ultimul dintre Horaţi, cu forţe îndoite, văzîndu-l pe tînăr că şovăie, se năpusti asupra lui. Încrucişă spada-i cumplită şi sîngeroasă cu săbiuţa duşmanului lui. Din două lovituri i-o aruncă cît colo. Mercandon încercă atunci să-l împingă înapoi pe Coconnas, pentru ca proiectilele azvîrlite de la fereastră să-l nimerească mai sigur. Coconnas, dimpotrivă, ca să zădărnicească cele două atacuri — ale bătrînului Mercandon, care încerca să-l străpungă cu pumnalul, şi al mamei tînărului, ce ar fi vrut să-i zdrobească capul cu piatra pe care se pregătea s-o arunce — îşi luă în braţe duşmanul, folosindu-l drept scut, şi îl strînse cu forţa lui Hercule, să-l sugrume, nu alta.

— Ajutor ! Ajutor ! striga tînărul. Îmi sfarmă pieptul! Ajutor !

Glasul i se stinse într-un horcăit înfundat şi gîtuit.

Mercandon, renunţînd la ameninţări, începu să se roage :

— Iertare ! Iertare, domnule de Coconnas ! se tîngui el. Iertare, e singurul meu copil !

— Copilul meu ! Copilul meu ! strigă mama. Lumina bătrîneţelor noastre ! Nu-l ucideţi, domnule, nu-l ucideţi !

— Ei, nu mai spune ! făcu Coconnas, izbucnind în rîs. Să nu-l ucid ? ! Dar el ce-a vrut să facă cu sabia şi cu pistolul ?

— Domnule — continuă Mercandon, împreunîndu-şi mîinile — am la mine chitanţa semnată de tatăl dumneavoastră, v-o dau înapoi. Am şi zece mii de scuzi de aur, vi-i dau ; am bijuteriile familiei noastre, vi le dau şi pe astea, numai nu-l ucideţi, nu-l ucideţi !

— Iar eu, dragostea mea — spuse cu jumătate de gură doamna din palatul de Guise. Şi v-o făgăduiesc !

Coconnas se gîndi o clipă, apoi întrebă brusc :

— Eşti hughenot ?

— Da — îngînă băieţandrul.

— Atunci trebuie să mori ! răspunse Coconnas, încruntîndu-se şi apropiind de pieptul duşmanului pumnalul ascuţit şi tăios, cu care trebuia să-l izbăvească dintre cei vii.

— Să moară ? urlă bătrînul. Sărmanul meu copil ! Să moară ?

Şi un strigăt de mamă răsună tot atît de jalnic şi de adînc, încît, pentru o clipă zdruncină hotărîrea sălbatică a piemontezului.

— O, doamnă ducesă ! strigă tatăl, întorcîndu-se către femeia din palatul de Guise. Puneţi o vorbă bună şi vă vom pomeni în toate rugile noastre de dimineaţă şi de seară !

— Să treacă atunci la catolicism — răspunse doamna din palatul de Guise.

— Sînt protestant — făcu băiatul.

— Atunci mori ! zise Coconnas ridicînd pumnalul. Mori, dacă nu vrei viaţa pe care o gură atît de frumoasă ţi-o dăruieşte !

Mercandon şi soţia lui văzură tăişul înfiorător scînteind ca un fulger deasupra fiului lor.

— Fiul meu ! Olivier al meu ! urlă mama. Leapădă-te... leapădă-te !

— Leapădă-te, scumpul meu copil ! îi strigă Mercandon, rostogolindu-se la picioarele lui Coconnas. Nu ne lăsa singuri pe pămînt !

— Lepădaţi-vă toţi ! strigă Coconnas. Trei suflete şi o viaţă pentru un Crez !

— Fie — făcu tînărul.

— Sîntem gata ! strigară Mercandon şi nevasta lui.

— În genunchi, atunci ! le zise Coconnas. Fiul tău să rostească cuvînt cu cuvînt rugăciunea pe care am s-o spun eu.

Tatăl se supuse cel dintîi.

— Sînt gata — zise băiatul.

Şi îngenunche şi el.

Coconnas începu atunci să-i rostească în latineşte, cuvînt cu cuvînt, Crezul, dar fie din întîmplare, fie din calcul, tînărul Olivier îngenunchease aproape de locul unde-i zburase sabia. De îndată ce simţi că îi e la îndemînă, fără a înceta să repete după Coconnas, întinse braţul s-o apuce. Coconnas prinse mişcarea, deşi se făcu că n-o vede. În clipa însă în care tînărul atingea cu vîrful degetelor sale încordate mînerul săbiei, Coconnas se repezi la el şi-l doborî la pămînt.

— Trădătorule ! făcu el.

Şi îi înfipse pumnalul în gît.

Tînărul scoase un ţipăt, se ridică, scuturat de spasme, într-un genunchi şi se prăbuşi fără suflare.

— Ah, călăule ! urlă Mercandon. Ne omori ca să ne jefuieşti cei o sută de galbeni pe care ni-i datorezi !

— Pe legea mea că nu ! răspunse Coconnas. Uite dovada...

Şi zicînd acestea, aruncă la picioarele bătrînului punga pe care tatăl său i-o dăduse la plecare ca să achite datoria.

— Şi uite dovada — urmă Coconnas — poftim banii !

— Şi ţie moarte ! îi strigă mama de la fereastră.

— La seama, domnule de Coconnas, ia seama ! îi spuse doamna din palatul de Guise.

Dar Coconnas nu apucă să întoarcă capul, ca să urmeze sfatul ce i se dădea sau să se ferească de cea care îl ameninţa, că un bloc greu sfîşie aerul şuierînd. Căzu cu latul

pe pălăria piemontezului, îi frînse spada în mînă şi-l culcă pe caldarîm, uluit, năucit, ameţit, fără să mai poată auzi nici strigătul de bucurie, nici pe cel de desperare ce ţîşniseră unul din dreapta, altul din stînga.

Mercandon se năpusti cu pumnalul în mînă spre Coconnas, care zăcea leşinat. Dar în aceeaşi clipă, uşa palatului de Guise se deschise, iar bătrînul, văzînd scăpăratul halebardelor şi spadelor, o luă la fugă, în timp ce femeia căreia îi spusese doamna ducesă, frumoasă, de o frumuseţe înfricoşătoare în lumina flăcărilor, sclipind de nestemate şi diamante, se aplecă pe jumătate peste fereastră, strigîndu-le noilor veniţi şi arătîndu-le spre Coconnas :

— Acolo ! Acolo ! În faţa mea, un gentilom cu o tunică roşie. Acela, da, da, acela...

X

MOARTE, LITURGHIE SAU BASTILIA

După cum am spus, Margareta închisese din nou uşa şi se întorsese în camera ei. Dar pe cînd intra, tremurînd toată, o zări pe Gillonne, care, cu faţa spre uşa cămăruţei, se uita cu spaimă la urmele de sînge de pe pat, mobile şi covor.

— Vai, doamnă ! exclamă ea, zărind-o pe regină. Vai, doamnă, a murit ?

— Tăcere, Gillonne ! făcu Margareta pe un ton care dovedea cîtă importanţă avea sfatul acesta.

Gillonne tău.

Margareta scoase atunci din punguliţă o cheie aurită, descuie uşa cămăruţei şi i-l arătă pe tînăr.

La Mole izbutise să se ridice şi să se apropie de fereastră. Dăduse peste un pumnal, unul din acelea cum obişnuiau să poarte femeile pe atunci şi, auzind uşa, pusese mîna pe el.

— Nu vă temeţi, domnule ! îi spuse Margareta. Căci jur pe sufletul meu că sînteţi în siguranţă !

La Mole se lăsă în genunchi.

— Oh, doamnă — izbucni el — sînteţi pentru mine mai mult decît o regină, o zeiţă !

— Nu vă mai frămîntaţi atîta, domnule — strigă Margareta — sîngeraţi încă ! Vai, Gillonne, ia uite cît e de palid ! Ia să văd unde sînteţi rănit ?...

— Doamnă — răspunse La Mole, încercînd să-i arate unde simţea mai puternică durerea care-i răscolea tot trupul — cred că prima lovitură de pumnal am primit-o în umăr, a doua în piept. Celelalte răni nici nu merită să le mai iau în seamă.

— O să vedem — făcu Margareta. Gillonne, adu-mi caseta cu balsamuri !

Gillonne se supuse şi se înapoie, ţinînd într-o mînă caseta, iar în cealaltă un ibric de argint aurit şi nişte albituri din pînză fină de Olanda.

— Gillonne — îi zise regina — ajută-mi să-l ridic, căci şi-a pierdut toată puterea cînd s-a ridicat singur.

— Dar, doamnă — încercă să spună La Mole — sînt încurcat, nu pot primi să...

— Domnule — făcu Margareta — doar n-o să ne împiedicaţi să vă îngrijim ; ar fi o crimă să vă lăsăm să muriţi, cînd vă putem salva !

— Oh ! izbucni La Mole. Mai bine să mor decît să vă văd pe dumneavoastră, regina, mînjindu-vă mîinile cu sîngele unui netrebnic ca mine... Oh, niciodată ! Niciodată !

Şi se trase înapoi, plin de respect.

— Dar, domnule — spuse zîmbind Gillonne — aţi şi pătat cu sîngele dumneavoastră tot patul şi toată camera maiestăţii sale !

Margareta îşi acoperi cu pelerina rochia ei de casă de batist, stropită peste tot cu pete mici, roşiatice. Gestul acesta plin de pudoare feminină îi aminti lui La Mole că o ţinuse în braţe şi o strînsese la piept pe această regină atît de frumoasă, atît de iubită, şi gîndul acesta îi îmbujoră pentru o clipă obrajii palizi.

— Doamnă — bîigui el — nu m-aţi putea lăsa în grija unui medic ?

— A unui medic catolic, nu-i aşa ? întrebă regina, cu o expresie pe care La Mole o înţelese, făcîndu-l să tresară. Nu ştiaţi — continuă regina cu un glas şi cu un zîm-

bet de o nespusă dulceață — nu știați că noi, principesele Franței, am fost învățate să știm la ce sînt bune ierburile și să facem balsamuri din ele ? Căci datoria noastră de femei și de regine a fost dintotdeauna să alinăm suferințele ? Așa că sîntem la fel de bune ca și cei mai mari medici din lume. Cel puțin așa spun cei ce ne laudă. N-ați auzit de faima mea ? Hai, Gillonne, la lucru !

La Mole ar fi vrut să se mai împotrivească ; le spuse din nou că mai bine moare decît să lase pe regină să facă un asemenea lucru, pe care l-ar putea începe din milă și să-l sfîrșească cu dezgust. Dar împotrivirea lui nu avu altă urmare decît să-i sleiască și ultimele puteri. Se clătină, închise ochii, capul îi căzu pe spate și leșină a doua oară.

Margareta apucă atunci pumnalul care căzuse din mîna gentilomului, tăie repede șiretul tunicii, în timp ce Gillonne descosea, sau mai curînd spinteca la rîndu-i cu un cuțit mînecile tunicii lui La Mole. Gillonne muie o rufă în apă curată, opri sîngele ce curgea din umărul și din pieptul tînărului, în timp ce Margareta, cu un ac de aur rotunjit la vîrf, încerca rănile cu toată gingășia și îndemînarea de care ar fi fost în stare în asemenea împrejurare numai un om ca maestrul Ambroise Paré.

Rana de la umăr era adîncă, cea de la piept alunecase pe lîngă coaste, trecînd numai prin carne. Nici una nu pătrunsese înăuntrul acestei fortărețe naturale care ferește inima și plămînii.

— Plagă dureroasă, dar nu mortală. *Acerrimum humeri vulnus, non autem lethale* — murmură frumoasa și savanta doctoriță. Dă-mi balsam și pregătește pansamente, Gillonne.

Între timp, Gillonne, căreia regina îi dăduse aceste porunci, șterse și unse cu miresme pieptul tînărului și brațele parcă modelate după un desen antic, umerii lui cu grație lăsați înapoi, precum și gîtul umbrit de buclele bogate, ce păreau mai degrabă ale unei statui de marmură de Paros decît ale unui rănit de moarte.

— Bietul băiat ! șopti Gillonne, mai atentă la pacient decît la ceea ce avea de făcut.

— Nu-i așa că-i frumos ? făcu Margareta, într-o pornire de sinceritate cu adevărat regească.

— Da, dar cred că mai bine l-am ridica şi l-am întinde pe patul de care zace rezemat, decît să-l lăsăm aşa, pe jos.

— Da — zise Margareta. Ai dreptate.

Şi cele două femei se aplecară şi, unindu-şi forţele, îl ridicară pe La Mole, întinzîndu-l pe o sofa mare, cu spătarul sculptat, ce se afla lîngă fereastră. După aceea deschiseră fereastra ca să-i vină aer.

Mişcat din loc, La Mole se trezi şi scoase un oftat. Deschizînd ochii, se simţi nespus de bine, lucru obişnuit pentru un rănit atunci cînd, trezindu-se la viaţă, e mîngîiat de o boare răcoroasă în loc să fie mistuit de flăcări, în timp ce nările îi sînt gîdilate de parfumul balsamului, în loc să fie înţepate de mirosul călduţ şi greţos al sîngelui.

Îngăimă cîteva cuvinte fără şir şi Margareta îi răspunse cu un zîmbet, punîndu-i degetul pe buze.

În clipa aceea se auziră cîteva bătăi în uşă.

— Bate cineva la uşa secretă — făcu Margareta.

— Cine să fie, doamnă ? întrebă Gillonne, speriată.

— Mă duc să văd — zise Margareta. Tu rămîi lîngă el şi nu-l părăsi nici o clipă.

Margareta se întoarse în cameră şi, închizînd uşa în urma ei, merse s-o deschidă pe cea care dădea la rege şi la regina-mamă.

— Doamna de Sauve ! exclamă ea, dîndu-se brusc îndărăt, cu o expresie care dacă nu trăda spaima, trăda cel puţin ura, pînă într-atît e de adevărat că o femeie nu iartă niciodată altei femei că i-a luat un bărbat, chiar atunci cînd nu-l iubeşte. Doamna de Sauve !

— Da, maiestate ! răspunse aceasta împreunîndu-şi mîinile.

— Dumneavoastră, aici, doamnă ? ! urmă Margareta, din ce în ce mai mirată, dar pe un ton mai poruncitor.

Charlotte căzu în genunchi.

— Doamnă — făcu ea — iertaţi-mă ! Recunosc cît sînt de vinovată în faţa maiestăţii voastre, dar dacă aţi şti ! Vina nu este numai a mea, şi un ordin special al reginei-mame...

— Ridicaţi-vă — spuse Margareta — şi pentru că nu-mi închipui că aţi venit ca să-mi cereţi iertare, spuneţi-mi despre ce e vorba !

— Doamnă — răspunse Charlotte, rămînînd mai departe în genunchi, cu o privire aproape rătăcită — am venit să vă întreb dacă nu e aici!

— Aici?! Cine să fie aici? Despre cine vorbiţi, doamnă? Căci, zău, nu pricep nimic!

— Despre rege!

— Despre rege?! Îl urmăriţi pînă şi la mine? Totuşi, ştiţi destul de bine că nu vine pe-aici!

— Ah, doamnă! urmă baroana de Sauve, fără să răspundă la toate aceste atacuri şi fără măcar să pară că le ia în seamă. Ah, de-ar fi dat Domnul să fie aici!

— Şi de ce să fie?

— Eh, Doamne Dumnezeule, pentru că hughenoţii sînt exterminaţi, doamnă, şi regele Navarei e căpetenia lor!

— Vai! strigă Margareta, apucînd-o pe doamna de Sauve de mînă şi silind-o să se ridice. Vai, uitasem! De altfel, nu mi-aş fi închipuit că un rege ar fi expus la aceleaşi primejdii ca şi cei de rînd!

— Mai mult decît ei, doamnă, de o mie de ori mai mult! strigă Charlotte.

— La drept vorbind, doamna de Lorena mi-a dat de veste şi eu i-am spus să nu plece. Nu cumva a ieşit?

— Nu, e în Luvru. Dar e greu de găsit. Şi dacă nici aici nu e...

— Aici nu e!

— Vai! strigă doamna de Sauve, într-o izbucnire de durere. S-a sfîrşit cu el, pentru că regina-mamă i-a jurat moartea!

— Moartea?! Vai! exclamă Margareta. Mă îngroziţi! E cu putinţă?!

— Doamnă — făcu doamna de Sauve, cu acea energie pe care o dă numai pasiunea — vă repet că nu se ştie unde se află acum regele Navarei.

— Dar regina-mamă unde e?

— Regina-mamă m-a trimis după domnul de Guise şi domnul de Tavannes, care erau în paraclisul ei, şi pe urmă mi-a spus să plec. Atunci, maiestate, vă rog să mă iertaţi, m-am dus la mine în cameră şi, ca de obicei, l-am aşteptat.

— Pe soţul meu, nu-i aşa ? întrebă Margareta.

— N-a venit, doamnă. Atunci l-am căutat peste tot şi am întrebat pe toată lumea. Un singur soldat mi-a răspuns că i se pare că l-a zărit, însoţit de soldaţii lui, cu săbiile trase din teacă, şi aceasta cu puţin înainte să fi început măcelul. Şi măcelul a început de un ceas !

— Vă mulţumesc, doamnă — răspunse Margareta — şi chiar dacă simţămîntul ce v-a împins să veniţi aici ar putea fi o nouă jignire pentru mine, eu tot vă mulţumesc.

— Oh, atunci iertaţi-mă, doamnă — făcu ea — şi mă voi întoarce la mine mai întărită pentru că m-aţi iertat, căci nu îndrăznesc să calc pe urmele dumneavoastră nici chiar de la depărtare.

Margareta îi întinse mîna.

— Eu mă duc s-o caut pe regina Caterina — zise ea. Dumneavoastră duceţi-vă în cameră. Regele Navarei se află sub ocrotirea mea. Îi sînt aliată şi-mi voi ţine făgăduiala.

— Dar dacă nu puteţi intra la regina-mamă ?

— Atunci mă voi duce la fratele meu, Carol. Trebuie să-i vorbesc !

— Duceţi-vă, duceţi-vă, doamnă — adăugă Charlotte, făcîndu-i loc să treacă — şi Dumnezeu să călăuzească paşii maiestăţii voastre.

Margareta o porni pe culoar. Dar odată ajunsă la capăt, ea se întoarse să vadă dacă doamna de Sauve venea şi ea.

Într-adevăr, Charlotte o urma.

Regina Navarei o văzu urcînd scara spre apartamentul ei, apoi merse mai departe, spre camera reginei.

Totul luase o altă înfăţişare ; în locul mulţimii aceleia de curteni agitaţi, care de obicei se înşiruiau pe două rînduri înaintea reginei, înclinîndu-se cu respect, Margareta nu întîlni aici decît gărzile cu halebarde înroşite şi cu veşmintele mînjite de sînge, gentilomi cu mantiile sfîşiate şi faţa neagră de praful de puşcă, sau curierii care intrau şi ieşeau ; tot acest du-te-vino dădea impresia unui furnicar înspăimîntător şi uriaş, ce se revărsa prin coridoarele palatului.

Margareta îşi continuă totuşi drumul şi ajunse pînă la anticamera reginei-mame. Dar anticamera aceasta era pă-

zită de două rînduri de soldați care nu lăsau să intre decît pe cei ce cunoșteau parola.

Margareta încercă zadarnic să pătrundă prin această barieră vie. Văzu de mai multe ori ușa deschizîndu-se și închizîndu-se și de fiecare dată, prin crăpătură, o zări pe Caterina, pe care acțiunea o întinerea. Era atît de activă, de parcă n-ar fi avut decît douăzeci de ani. Scria și primea scrisori, le desfăcea, dădea ordine, adresa unora cîte un cuvînt, altora cîte un zîmbet, și cei cărora le zîmbea cu mai multă prietenie erau tocmai cei mai plini de praf și sînge.

Peste vacarmul din Luvru, care vuia de tot felul de zvonuri înspăimîntătoare, se auzeau tot mai des pocniturile de archebuze din stradă.

— N-am să pot ajunge la ea niciodată — își spuse Margareta, după trei încercări zadarnice pe lîngă halebardieri. Mai bine m-aș duce să-l caut pe fratele meu, decît să-mi pierd vremea pe aici.

În clipa aceea trecu domnul de Guise ; tocmai îi vestise reginei moartea amiralului, și acum se întorcea la locul măcelului.

— Vai, Henric ! exclamă Margareta. Unde e regele Navarei ?

Ducele o privi cu un zîmbet uimit. Se înclină și, fără să-i răspundă, ieși însoțit de soldații lui.

Margareta alergă după un căpitan ce tocmai ieșea din Luvru și care le dăduse ordin soldaților lui să-și încarce archebuzele.

— Regele Navarei — întrebă ea — domnule, unde e regele Navarei ?

— Nu știu, doamnă — răspunse acesta — eu nu fac parte din garda maiestății sale.

— Ah, dragul meu René ! exclamă Margareta, recunoscîndu-l pe meșterul de parfumuri al reginei. Dumneata erai... vii de la mama... știi poate ce s-a întîmplat cu soțul meu ?

— Maiestatea sa regele Navarei nu este prietenul meu, doamnă... N-ar fi trebuit să uitați aceasta. Se spune chiar — adăugă el cu o grimasă care aducea mai degrabă a rînjet decît a zîmbet — se spune chiar că îndrăznește să

mă învinuiască că i-am otrăvit mama, în complicitate cu maiestatea sa regina Caterina.

— Nu ! Nu ! exclamă Margareta. Să nu crezi așa ceva, bunul meu René !

— Oh, puțin îmi pasă, doamnă ! răspunse meșterul. Nici regele Navarei și nici ai lui nu mai sînt de temut în clipa de față.

Și zicînd acestea, îi întoarse spatele Margaretei.

— Oh ! Domnule de Tavannes ! Domnule de Tavannes! strigă ea. Un cuvînt, doar un cuvînt, vă rog !

Tavannes, care tocmai trecea, se opri.

— Unde este Henric de Navara ? îl întrebă Margareta.

— Pe legea mea — răspunse el cu glas tare — cred că cutreieră orașul cu domnii d'Alençon și Condé. Apoi, coborî glasul ca numai Margareta să-l audă : Frumoasă doamnă — îi spuse el — dacă vreți să-l vedeți pe cel în locul căruia mi-aș da viața ca să fiu, bateți la ușa sălii de arme a regelui.

— Oh, îți mulțumesc, Tavannes ! făcu Margareta, care din tot ceea ce îi spusese acesta nu reținuse decît ceea ce o interesa. Îți mulțumesc. Mă duc. Și se îndreptă într-acolo, degrabă, murmurînd : Vai, după făgăduiala pe care i-am făcut-o, și după felul cum s-a purtat cu mine cînd nerecunoscătorul acela de Henric s-a ascuns în cămăruță, nu-l pot lăsa să piară.

Bătu la ușa apartamentelor regelui, dar înăuntru se aflau două companii de soldați.

— Nu se poate intra la rege — spuse ofițerul, tăindu-i calea.

— Nici eu ? întrebă Margareta.

— Ordinul e general.

— Eu, regina Navarei, eu, sora lui !

— Consemnul meu nu îngăduie nici o excepție, doamnă; vă rog să mă iertați.

Și ofițerul închise ușa la loc.

— Vai, e pierdut ! exclamă Margareta, văzînd aceste fețe înspăimîntătoare care, cînd nu clocoteau de ură, păreau în schimb neînduplecate. Da, da, înțeleg totul... s-au slujit de mine ca de o momeală... eu sînt capcana în care i-au prins și i-au ucis pe hughenoți... Ah ! Am să intru, chiar de-ar fi să mor !

Şi Margareta începu să alerge ca ieşită din minţi prin coridoare şi galerii, cînd, trecînd prin faţa unei uşiţe, auzi dintr-o dată un cîntec lin şi atît de monoton, că părea aproape lugubru. Era un psalm calvin pe care îl cînta un glas tremurat, în încăperea de alături.

— Doica regelui, fratele meu, buna Medelon... e aici! exclamă Margareta, lovindu-se peste frunte, străfulgerată de un gînd. E aici... Dumnezeule al creştinilor, ajută-mă!

Şi plină de nădejde, Margareta bătu încetişor la uşiţă.

Într-adevăr, după ce Margareta îi dăduse de veste, după ce stătuse de vorbă cu René şi după ce plecase de la regina-mamă, cu toată împotrivirea căţeluşei Phebe, care, ca un geniu bun, voise să-l oprească, Henric de Navara întîlnise cîţiva gentilomi catolici. Aceştia, sub cuvînt că vor să-i acorde toate onorurile, îl conduseră înapoi în apartamentul lui. Aici îl aşteptau vreo douăzeci de hughenoţi veniţi la tînărul principe. Dar odată ajunşi la el, nu mai voiau să plece, atît de puternică era presimţirea acestei nopţi fatale. Era o presimţire ce plutea de cîteva ceasuri deasupra Luvrului. Şi zăboviseră aici, fără ca cineva să încerce să le tulbure şederea. Într-un tîrziu, cînd se auzi prima bătaie de clopot la Saint-Germain-l'Auxerrois, care răsuna în toate inimile ca un dangăt al morţii, Tavannes intră şi într-o tăcere mormîntală îl anunţă pe Henric că regele Carol al IX-lea vrea să-i vorbească.

Nu era chip să se împotrivească; de altfel, nimănui nu i-ar fi trecut prin cap aşa ceva. Plafoanele, galeriile şi coridoarele Luvrului se auzeau scîrţîind sub pasul soldaţilor adunaţi, în număr de aproape două mii, prin curţile şi apartamentele palatului. După ce şi-a luat rămas bun de la prietenii pe care n-avea să-i mai vadă, Henric îl urmă pe Tavannes, care îl conduse într-o mică galerie de lîngă apartamentele regelui. Aici îl lăsă singur, fără arme şi cu sufletul plin de nelinişte.

Regele Navarei trăi astfel, clipă de clipă, două ceasuri ucigătoare. Asculta cu o spaimă tot mai mare toaca şi ecoul focurilor de archebuză, privea printr-o ferăstruie, şi în lumina văpăilor şi a torţelor, îi vedea pe fugari şi pe ucigaşi; dar nu înţelegea nimic din strigătele ucigaşilor şi din ţipetele deznădăjduite ce-i ajungeau la urechi. În sfîrşit, din toate acestea nu putea să bănuiască îngrozitoarea

dramă ce se petrecea, deşi pe Carol al IX-lea, pe regina-mamă şi pe ducele de Guise îi cunoştea atît de bine.

Henric era înzestrat nu cu curaj fizic, ci cu forţă morală ; deşi îi era teamă de primejdie, el o înfrunta zîmbind, dar primejdia de pe cîmpul de luptă, sub cerul liber şi la lumina zilei, primejdia înfruntată de faţă cu toţi şi însoţită de cîntecul strident al trompetelor, de glasul surd şi răsunător al tobelor... Dar aici era fără arme, singur, închis, părăsit în această penumbră, prin care n-ar fi putut zări nici măcar duşmanul ce s-ar fi strecurat pînă la el, precum nici tăişul ce-ar fi vrut să-l ucidă. Aceste două ceasuri au fost pentru Henric cele mai crude poate din toată viaţa lui. Cînd era vacarmul mai mare şi Henric începea să înţeleagă că de bună seamă era vorba de un măcel organizat, un căpitan veni după el şi-l conduse printr-un coridor la apartamentele regelui. Uşa se deschise şi apoi se închise la loc, în urma lor, ca prin farmec. Căpitanul îl introduse apoi pe Henric la Carol al IX-lea, în sala de arme.

Cînd intrară, regele şedea într-un fotoliu mare, cu mîinile sprijinite pe cele două braţe ale acestuia, şi cu capul căzut în piept. Auzind zgomotul făcut de cei doi, Carol ridică capul şi Henric îi văzu fruntea năpădită de broboane mari de sudoare.

— Bună seara, Henriot — îi zise tăios tînărul rege. La Chastre, lasă-ne singuri !

Căpitanul se supuse.

Se aşternu o clipă de tăcere apăsătoare.

În acest răstimp, Henric privi în jur cu nelinişte şi văzu că era singur cu regele.

Carol al IX-lea se ridică brusc.

— Drăcia dracului ! exclamă el, dîndu-şi peste cap părul blond de pe frunte cu un gest iute şi ştergîndu-se de sudoare. Nu-i aşa că-ţi pare bine că eşti aici, cu mine, Henriot ?

— Bineînţeles, sire — răspunse regele Navarei — am fost întotdeauna fericit să mă aflu lîngă maiestatea voastră.

— Mai fericit decît să fii dincolo ? reluă Carol al IX-lea, urmărindu-şi mai degrabă gîndul ce-l preocupa decît răs-

punzîndu-i lui Henric pentru complimentul pe care i-l făcuse.

— Sire, nu pricep nimic — răspunse Henric.

— Privește, și ai să pricepi.

Dintr-o mișcare, Carol al IX-lea se îndreptă sau mai degrabă făcu un salt la fereastră. Și, trăgîndu-l după sine pe cumnatul lui, care era din ce în ce mai înspăimîntat, îi arătă umbrele înfricoșătoare ale ucigașilor, care pe puntea unui vas își măcelăreau sau înecau, una după alta, victimele.

— Dar, pentru Dumnezeu — strigă Henric alb ca varul — ce se petrece oare în noaptea asta ?

— În noaptea asta, domnule — îi răspunse Carol al IX-lea — voi fi descotorosit de toți hughenoții. Vezi acolo, deasupra palatului Bourbon, fumul și flăcările acelea ? Sînt fumul și flăcările care mistuie casa amiralului. Vezi trupul acela pe care niște buni catolici îl tîrăsc pe o saltea ruptă ? E trupul ginerelui amiralului, cadavrul lui Téligny, prietenul tău.

— Vai, dar ce înseamnă asta ? exclamă regele Navarei, căutînd zadarnic la cingătoare mînerul pumnalului și tremurînd de rușine și de mînie, căci simțea că în același timp e și batjocorit, și amenințat.

— Asta înseamnă — strigă mînios Carol al IX-lea fără vreo altă introducere și galben la față ca ceara — asta înseamnă că nu mai vreau picior de hughenot pe lîngă mine. Ai înțeles, Henric ? Sînt sau nu eu regele ? Sînt sau nu eu stăpînul ?

— Dar, maiestatea voastră...

— Maiestatea mea ucide și măcelărește la ora asta tot ce nu este catolic, așa că asta îi e voia. Ești catolic ? strigă Carol, a cărui mînie creștea necontenit, ca un flux înspăimîntător.

— Sire — răspunse Henric — amintiți-vă cuvintele voastre : „Ce mă interesează religia celui care mă slujește bine !“

— Ha-ha-ha ! făcu Carol, izbucnind într-un rîs sinistru. Să-mi amintesc cuvintele mele, spui tu, Henric ! *Verba volant*, cum obișnuiește să spună sora mea Margot. Dar toți ăștia... privește ! adăugă el, arătînd cu degetul înspre oraș. Toți ăștia nu m-au slujit întotdeauna cu credință ? Nu erau

ei viteji în luptă, sfetnici înțelepți și întotdeauna devotați ? Toți mi-au fost supuși de folos, dar sînt hughenoți, și eu nu mai vreau decît catolici.

Henric rămase mut.

— Așa că, înțelege odată, Henriot ! strigă Carol al IX-lea.

— Am înțeles, sire.

— Ei bine...

— Ei bine, sire, nu văd de ce-ar face regele Navarei ce n-au făcut atîția gentilomi sau oameni de rînd. Căci, la urma urmei, dacă toți nefericiții aceștia mor, este pentru că și lor li s-a propus ceea ce îmi propune mie maiestatea voastră și pentru că nu au primit, după cum nici eu nu primesc.

Carol îl apucă pe tînărul principe de braț și, țintuindu-l cu o privire în care moleșeala se schimba puțin cîte puțin într-o bucurie sălbatică, spuse :

— Ah ! Îți închipui că m-am ostenit măcar să le ofer liturghia ălora care sînt uciși acolo ?

— Sire — făcu Henric, trăgîndu-și brațul — maiestatea voastră nu va muri oare în credința străbună ?

— Ei drăcie, sigur că da ! Dar tu ?

— Ei bine, sire, și eu — răspunse Henric.

Carol scoase un urlet furios și apucă tremurînd archebuza de pe masă. Henric, lipit de tapițerie, cu fruntea brobonită de sudoarea spaimei, dar calm în aparență, datorită stăpînirii lui de sine, nu scăpă nici una din mișcările dezlănțuitului monarh, rămînînd împietrit, cu acea privire stupefiată a păsării hipnotizate de șarpe.

Carol își încărcă archebuza și, orbit de furie, izbi cu piciorul în pămînt.

— Primești liturghia ? îi strigă el lui Henric, luîndu-i ochii cu strălucirea armei ucigașe.

Henric rămase mut.

Carol al IX-lea trînti cea mai cumplită înjurătură ce a ieșit vreodată din gura unui om, de se cutremurară bolțile Luvrului și, din galben cum era, se făcu alb ca varul.

— Moarte, liturghie sau Bastilia ! răcni el, țintind archebuza spre regele Navarei.

— Vai, sire — strigă Henric — vreți să mă ucideți pe mine, fratele vostru ? !

Henric, înzestrat cu acea iscusință neasemuită, una din cele mai mari însușiri ale minții sale, ocolise răspunsul pe care i-l cerea Carol al IX-lea ; pentru că, de bună seamă, dacă răspunsul ar fi fost negativ, Henric ar fi fost mort.

Și așa, după cum furiei ajunsă la culme îi urmează, pe dată, reacția, Carol al IX-lea nu i-a mai repetat prințului de Navara întrebarea și, după o clipă de șovăială, în răstimpul căreia scoase un geamăt surd, se îndreptă spre fereastra deschisă și ținti într-un om ce alerga pe trotuarul celălalt.

— Trebuie totuși să ucid pe cineva ! strigă Carol al IX-lea, palid ca un cadavru și cu ochii injectați de sînge.

Și, descărcîndu-și archebuza, doborî pe omul care alerga.

Henric scoase un geamăt.

Atunci, cuprins de un zel înspăimîntător, Carol al IX-lea începu să încarce și să tragă într-una, scoțînd strigăte de bucurie ori de cîte ori nimerea.

„S-a isprăvit cu mine — își zise regele Navarei — cînd n-o să mai aibă în cine să tragă, o să mă ucidă pe mine !“

— Ei bine ! se auzi deodată un glas în spatele celor doi principi. S-a terminat ?

Era Caterina de Medicis, care tocmai intrase pe nesimțite, o dată cu ultima detunătură a archebuzei.

— Da' de unde, mii de trăsnete ! urlă Carol al IX-lea, aruncîndu-și archebuza cît colo. Nu, nu vrea, încăpățînatul...

Caterina nu scoase un cuvînt. Își întoarse încet privirea spre locul unde se afla Henric. Acesta stătea încremenit, ca și chipurile de pe tapițeria de care se sprijinea. Își îndreptă apoi privirea iarăși spre Carol, dar parc-ar fi vrut să spună : „Atunci de ce mai trăiește ?...“

— Trăiește... trăiește... — murmură Carol al IX-lea, care tălmăcea prea bine înțelesul acestei priviri și care răspundea, după cum se vede, fără greș. Trăiește, pentru că... mi-e rudă...

Caterina zîmbi.

Henric prinse acest zîmbet și pricepu că lupta trebuie s-o dea mai ales cu Caterina.

— Doamnă — îi spuse el — de la dumneavoastră se trag toate, văd bine, şi nu de la cumnatul meu Carol ; a dumneavoastră a fost ideea de a mă atrage într-o cursă ; dumneavoastră aţi făcut din Margareta o momeală care să ne piardă pe toţi ; dumneavoastră m-aţi despărţit de soţia mea, ca să nu trebuiască să mă vadă răpus sub ochii ei.

— Da, dar asta nu se va întîmpla niciodată ! strigă un glas, gîfîitor şi înflăcărat, pe care Henric îl recunoscu numaidecît ; Carol al IX-lea tresări de uimire auzindu-l, iar Caterina de furie.

— Margareta ! făcu Henric.

— Margot ! făcu Carol al IX-lea.

— Fiica mea ! îngînă Caterina.

— Domnule — i se adresă Margareta lui Henric — ultimele dumneavoastră cuvinte erau o acuzaţie împotriva mea ; şi a fost, deopotrivă, drept şi nedrept ; a fost drept, pentru că n-am ştiut că mergeţi la pieire ; eu, însă, domnule, aşa cum mă vedeţi, am scăpat printr-o întîmplare ; poate pentru că mama mea a uitat de mine ; dar de cum am auzit că sînteţi în primejdie, mi-am adus aminte de datoria mea. Şi datoria unei soţii este aceea de a împărtăşi soarta soţului ei. Dacă veţi fi exilat, domnule, vă voi urma în exil ; dacă veţi fi întemniţat, cer să fiu şi eu închisă ; dacă veţi fi ucis, am să mor şi eu.

Şi întinse lui Henric mîna pe care acesta o prinse, dacă nu cu dragoste, cel puţin cu recunoştinţă.

— Ah, Margot, sărmană Margot ! făcu Carol al IX-lea. Mai bine i-ai spune să treacă la catolicism !

— Sire — răspunse Margareta, cu acea demnitate aleasă atît de firească ei — sire, pentru dumneavoastră vă rog, nu-i cereţi unui principe al casei voastre să fie laş !

Caterina se uită cu tîlc la Carol al IX-lea.

— Frate ! strigă Margareta, care pricepea la fel de bine ca şi Carol al IX-lea ce înţeles aveau aceste căutături înspăimîntătoare ale Caterinei. Frate, gîndeşte-te, tu mi l-ai dat de soţ !

Prins între privirea poruncitoare a Caterinei şi privirea rugătoare a Margaretei ca între două principii opuse, Carol al IX-lea rămase o clipă în cumpănă. În cel din urmă, spuse :

— La drept vorbind, doamnă — făcu el, plecîndu-se la urechea Caterinei — Margot are dreptate : Henriot îmi este cumnat.

— Da — răspunse Caterina, apropiindu-se şi ea de urechea fiului ei — da... dar dacă n-ar fi ?

XI

MĂCEŞUL DIN CIMITIRUL INOCENŢILOR

Ajunsă în apartamentul ei, Margareta se strădui în zadar să ghicească ce anume îi şoptise Caterina de Medicis lui Carol al IX-lea, şi care putuse să pună capăt cumplitei judecăţi de care ţinea viaţa sau moartea unui om.

Dimineaţa, un timp îl îngriji pe La Mole, pe urmă încercă să dezlege taina pe care mintea ei n-o putea pătrunde.

Regele Navarei rămăsese prizonier în Luvru. Hughenoţii erau vînaţi mai mult ca oricînd. După o noapte de groază, urmase o zi de măceluri şi mai dezgustătoare. Clopotele nu mai sunau alarma, ci chemau la slujbă, iar glasul vesel al clopotelor, ce răsuna în mijlocul văpăilor şi măcelului, era poate mai trist acum, în bătaia soarelui, decît fusese în întuneric dangătul din noaptea trecută. Dar mai era ceva. Se întîmplase un lucru ciudat : un măceş care înflorise primăvara şi care, ca de obicei, îşi scuturase podoaba înmiresmată în iunie, înflorise din nou peste noapte. Catolicii, care vedeau în aceasta o minune şi făcînd-o cunoscută îl luau pe Dumnezeu drept complice al lor, porneau în procesiune, cu cruci şi prapuri în frunte, spre cimitirul Inocenţilor, unde înflorise măceşul. Această pretinsă consfinţire a măcelului avu darul să îndoiască setea ucigaşilor. Şi pe cînd oraşul continua să fie pretutindeni — pe orice stradă, la fiecare colţ, în fiecare piaţă — martorul unor scene deznădăjduite, Luvrul se şi transformase într-o groapă comună a tuturor protestanţilor ce se aflau în el în

clipa cînd s-a dat semnalul. Doar regele Navarei, principele de Condé şi La Mole rămăseseră în viaţă.

Liniştită în privinţa lui La Mole, ale cărui răni, aşa cum bănuise chiar în ajun, erau grele dar nu mortale. Margareta nu mai era chinuită decît de un singur gînd : să salveze viaţa soţului ei, aflată încă în primejdie. De bună seamă, primul simţămînt care pusese stăpînire pe inima ei fusese de milă sinceră faţă de omul căruia — aşa cum spusese însuşi bearnezul — îi jurase, dacă nu să-l iubească, să-i fie cel puţin aliată. Dar după acest simţămînt, altul mai puţin neprihănit îşi făcuse loc în inima ei. Margareta era ambiţioasă şi căsătorindu-se cu Henric de Bourbon credea că va ajunge aproape sigur regină. Navara era hărţuită pe de o parte de regii Franţei, pe de alta de cei ai Spaniei, care izbutiseră să cucerească, fîşie cu fîşie, jumătate din teritoriul ei. Dacă Henric de Bourbon îndreptăţea speranţele ce se puseseră în curajul său în puţinele împrejurări cînd trăsese sabia din teacă, Navara putea deveni un adevărat regat, avînd ca supuşi pe hughenoţii Franţei. Datorită spiritului ei ascuţit şi atît de luminat, Margareta prevăzuse şi calculase toate acestea. Dacă îl pierdea pe Henric, nu pierdea doar un soţ, ci şi un tron.

Stătea dusă pe gînduri, cînd, deodată, auzi bătăi în uşa de la coridorul secret. Tresări, pentru că numai trei persoane foloseau uşa accea : regele, regina-mamă şi ducele d'Alençon. Crăpă uşa cămăruţei, le făcu semn lui Gillonne şi La Mole să tacă şi se duse să deschidă.

Era ducele d'Alençon.

Tînărul nostru se făcuse nevăzut încă din ajun.

O clipă, Margareta se gîndi să-i ceară să intervină pe lîngă rege în favoarea Navarei ; dar un alt gînd, un gînd înfiorător, o opri. Căsătoria se făcuse împotriva voinţei acestuia. Francisc nu-l putea suferi pe Henric şi dacă se arătase neutru faţă de burghez, fusese pentru că, după părerea lui, Henric şi Margareta rămăseseră străini unul faţă de altul. Aşadar, orice semn de interes din partea ei pentru Henric, în loc să înlăture, n-ar fi făcut altceva decît să-i apropie şi mai mult de piept cele trei pumnale care îl ameninţau.

Aşa încît, văzîndu-l pe tînărul prinţ, Margareta se înfioră mai mult chiar decît dacă în locul acestuia ar fi apă-

rut regele sau regina-mamă. De altfel, după înfățișarea lui, nu s-ar fi putut spune că în oraș și în Luvru se petrecea ceva neobișnuit. Prințul era, ca de obicei, elegant. Hainele și rufăria lui răspîndeau acel parfum pe care Carol al IX-lea nu putea să-l sufere, dar pe care ducele de Anjou și el îl foloseau din abundență.

Numai un ochi încercat ca al Margaretei ar fi putut băga de seamă că deși era mai palid ca de obicei — iar degetele mîinilor sale, atît de frumoase și atît de îngrijite, ca de femeie, îi tremurau ușor — prințul păstra totuși în adîncul inimii lui o bucurie tainică.

Intră ca de obicei. Se apropie de sora lui s-o sărute. Dar în loc să-i întindă obrajii, așa cum ar fi făcut-o dac-ar fi fost regele Carol al IX-lea sau ducele de Anjou, Margareta se aplecă și îi întinse fruntea.

Ducele d'Alençon scoase un suspin și-și lipi buzele palide de fruntea Margaretei.

Apoi, așezîndu-se, începu să-i povestească surorii sale întîmplările sîngeroase de peste noapte ; sfîrșitul lent și înfiorător al amiralului, moartea fulgerătoare a lui Téligny care, străpuns de un plumb, își dăduse duhul pe loc. Din cînd în cînd, se oprea, stăruia și se complăcea să descrie amănuntele sîngeroase ale nopții, dovedind acea patimă pentru sînge atît de caracteristică lui și celor doi frați ai săi. Margareta îl lăsă să vorbească.

În sfîrșit, după ce isprăvi ce avea de spus, tăcu.

— Nu-i așa, frate dragă, că n-ai venit doar ca să-mi istorisești toate astea ? îl întrebă Margareta.

Ducele d'Alençon zîmbi.

— Mai ai să-mi spui ceva ?

— Nu — răspunse ducele — aștept.

— Și ce aștepți ?

— Nu mi-ai spus tu, scumpa mea Margareta — reîncepu ducele apropiindu-și fotoliul de cel al surorii sale — nu mi-ai spus tu că te-ai căsătorit cu regele Navarei împotriva voinței tale ?

— Da, fără îndoială. Nu-l cunoșteam pe principele de Béarn atunci cînd mi-a fost propus ca soț.

— Și nu mi-ai spus tu că de cînd l-ai cunoscut, n-ai simțit nici un pic de dragoste pentru el ?

— E adevărat, așa ți-am spus.

— Şi nu găseai tu că această căsătorie e nenorocirea ta ?

— Dragul meu Francisc — zise Margareta — cînd o căsătorie nu-ţi aduce fericirea cea mare, aduce aproape întotdeauna durerea cea mare.

— Ei bine, scumpa mea Margareta, cum îţi spuneam, aştept.

— Dar ce aştepţi ? Spune-mi !

— Să te văd veselă.

— Şi de ce m-aş bucura ?

— De prilejul acesta neaşteptat de a fi iarăşi liberă.

— Liberă ? urmă Margareta, care voia să-l facă pe prinţ să-şi dezvăluie toate gîndurile.

— Liberă, bineînţeles. Vei fi despărţită de regele Navarei.

— Despărţită ? făcu Margareta, ţintuindu-l pe tînăr cu privirea.

Ducele d'Alençon încercă să-i înfrunte privirea, dar curînd trebui să se uite în altă parte, stînjenit.

— Despărţită ! repetă Margareta. Eh, frate dragă, îmi pare tare bine că aduci vorba serios despre asta ; şi cum vor face să ne despartă ?

— Păi — murmură ducele — Henric e hughenot.

— Fără îndoială, dar nici nu şi-a ascuns religia. Asta se ştia cînd ne-au căsătorit.

— Da, surioară — făcu ducele, lăsînd să-i scape o licărire de bucurie — dar ce-a făcut Henric de cînd v-aţi căsătorit ?

— Tu, Francisc, ştii mai bine ca oricine, pentru că aproape tot timpul a fost în tovărăşia ta, ba la vînătoare, ba la jocuri.

— Ziua, da — făcu ducele — ziua, dar noaptea ?

Margareta tăcu şi de astă dată lăsă ea ochii în jos.

— Noaptea ? urmă ducele d'Alençon. Noaptea ?

— Ei bine ? întrebă Margareta, dîndu-şi seama că trebuia să răspundă ceva.

— Ei bine, şi le-a petrecut la doamna de Sauve.

— De unde ştii ? izbucni Margareta.

— Ştiu, pentru că aveam interes să ştiu — răspunse tînărul prinţ, pălind şi smucindu-şi dantela de la mîneci.

Margareta începea să înţeleagă ce anume îi şoptise Caterina lui Carol al IX-lea, dar se făcu că nu ştie nimic.

— De ce-mi spui asta, frate ? îl întrebă ea cu prefăcută melancolie. Ca să-mi amintești că nimeni dintre cei de aici nu mă iubește și nu ține la mine ? Nici chiar cei pe care natura mi i-a dat să mă ocrotească și nici cel pe care Biserica mi l-a dat ca soț ?

— Ești nedreaptă — se grăbi să-i spună ducele d'Alençon, apropiindu-și mai mult fotoliul de cel al surorii lui. Eu te iubesc și te ocrotesc.

— Frate dragă — făcu Margareta, privindu-l țintă. Ai să-mi spui ceva din partea reginei-mamă ?

— Eu ? Te înșeli, surioară, îți jur. Ce te face să crezi așa ceva ?

— Cred asta, pentru că sfărîmi prietenia ce te leagă de soțul meu și pentru că trădezi cauza regelui Navarei !

— Cauza regelui Navarei ? ! făcu ducele d'Alençon uluit.

— Da, fără îndoială. Ascultă, Francisc, să vorbim deschis. De zeci de ori ați ajuns la concluzia că nici unul din voi doi nu se poate înălța sau rămîne în picioare fără sprijinul celuilalt. Această alianță...

— ...a devenit cu neputință, surioară — o întrerupse ducele.

— Și de ce ?

— Pentru că regele are anumite planuri în privința soțului tău. Ah, iartă-mă, spun soțul tău, greșesc ; voiam să spun Henric de Navara ! Mama noastră a ghicit totul. M-am alăturat hughenoților, pentru că i-am crezut în grația regelui. Dar iată că hughenoții sînt măcelăriți și în opt zile n-o să rămînă nici cincizeci în tot regatul. I-am întins mîna regelui Navarei pentru că era... soțul tău. Dar iată că nu mai e. Eh, ce-ai de spus tu, care ești nu numai cea mai frumoasă femeie din Franța, dar și mintea cea mai luminată din regat ?

— Spun doar atît — răspunse Margareta — îl cunosc eu pe fratele nostru Carol. L-am văzut ieri într-unul din accesele lui de furie, care-i scurtează viața cu cîte zece ani ; și mai spun că, din nenorocire, crizele astea au început să se repete destul de des, ceea ce înseamnă că, după toate probabilitățile, fratele nostru Carol nu mai are mult de trăit. În sfîrșit, mai am de spus că regele Poloniei a murit și se pune serios problema ca în locul lui să fie ales un

principe al Franței, și mai vreau să spun, în sfîrșit, că în astfel de împrejurări nu-i tocmai nimerit să-ți părăsești aliații care, în clipe grele, îți pot veni în ajutor, aducînd sprijinul unui popor și al unui regat.

— Dar tu — strigă ducele — nu mă trădezi oare și mai mult atunci cînd, în locul fratelui tău, preferi un străin ?

— Ce vrei să spui, Francisc ? Cum te trădez și cu ce ?

— L-ai rugat ieri pe rege să-i cruțe viața regelui Navarei ?

— Ei și ? întrebă Margareta, cu o prefăcută candoare.

Ducele se ridică brusc, dădu ocol încăperii cu un aer rătăcit, apoi se întoarse și îi luă mîna Margaretei.

Mîna ei era țeapănă și rece ca gheața.

— Rămîi cu bine, surioară — zise el — n-ai vrut să mă înțelegi, tu ai să porți vina tuturor nenorocirilor ce se vor abate asupra ta.

Margareta păli, dar rămase locului. Îl lăsă să plece fără să facă vreun gest de a-l reține. Dar nu ieși bine pe coridor că se și întoarse din drum.

— Ascultă, Margareta — zise el — am uitat să-ți spun ceva : mîine, la ceasul ăsta, regele Navarei va fi mort.

Margareta scoase un țipăt ; căci gîndul că ea era unealta unei crime îi pricinui o spaimă pe care nu și-o putu stăpîni.

— Și tu n-ai să împiedici moartea aceasta ? îi spuse ea. N-ai să-i scapi viața celui mai bun și mai credincios aliat al tău !

— Începînd de ieri, aliatul meu nu mai e regele Navarei.

— Dar cine atunci ?

— Domnul duce de Guise. Exterminîndu-i pe hughenoți, el devine rege al catolicilor.

— Și tocmai fiul lui Henric al II-lea îl recunoaște drept rege pe un duce de Lorena !...

— Azi ai o zi proastă, Margareta, văd că nu pricepi nimic.

— Trebuie să mărturisesc că încerc zadarnic să-ți citesc gîndurile.

— Surioară, ești dintr-o casă la fel de bună ca și doamna principesă de Porcian, iar de Guise nu e mai nemuritor decît regele Navarei. Ei bine, Margareta ! Să luăm

acum trei ipoteze, toate trei posibile ; prima, că fratele mai mic al regelui ar fi ales rege al Poloniei ; a doua, că m-ai iubi la fel de mult cum te iubesc şi eu ; ei bine, eu sînt rege al Franţei, iar tu... iar tu... regină a catolicilor.

Margareta îşi ascunse capul în mîini, uluită de puterea de pătrundere a acestui adolescent pe care nimeni de la curte nu-l socotea o minte prea luminată.

— Dar — îl întrebă ea după o clipă de tăcere — nu cumva eşti gelos pe domnul duce de Guise, aşa cum eşti pe regele Navarei ?

— Ce-a fost, a fost — răspunse ducele d'Alençon cu un glas surd. Şi dacă am avut pentru ce să fiu gelos pe ducele de Guise, ei bine, am fost.

— Un singur lucru ar putea împiedica planul acesta frumos să izbutească.

— Care ?

— Nu-l mai iubesc pe ducele de Guise.

— Atunci pe cine iubeşti ?

— Pe nimeni.

Ducele d'Alençon se uită la Margareta cu uimirea celui care, la rîndul lui, nu pricepe nici el nimic şi ieşi, scoţînd un suspin şi apăsîndu-şi fruntea, gata să-i plesnească de durere, cu mîna lui îngheţată.

Margareta rămase singură, pe gînduri. Începea să vadă clar şi precis, cum stăteau lucrurile ; regele îşi dăduse îngăduinţa pentru noaptea sfîntului Bartolomeu, iar regina Caterina şi ducele de Guise o înfăptuiseră. Ducele de Guise şi ducele d'Alençon urmau să se alieze pentru a trage foloase cît mai mari. Moartea regelui Navarei trebuia să fie urmarea firească a acestei mari nenorociri. Odată regele Navarei mort, ei ar fi pus mîna pe regatul lui. Cît despre Margareta, ea ar fi rămas văduvă, fără tron, fără putere şi fără vreo altă perspectivă decît mănăstirea, unde n-ar fi avut parte nici de trista suferinţă de a-şi plînge un soţ, căci Henric nu-i fusese niciodată soţ.

Astfel stăteau lucrurile cînd regina Caterina trimise s-o întrebe dacă nu voia să ia şi ea parte, alături de toată curtea, la un pelerinaj la măceşul din cimitirul Inocenţilor.

În prima clipă Margareta se gîndi să refuze să se alăture acestui cortegiu. Dar gîndul că, mergînd, ar putea afla

ceva despre soarta regelui Navarei, o făcu să primească. Trimise vorbă că dacă voiau să-i pregătească şi ei un cal, le va întovărăşi cu plăcere pe maiestăţile lor.

După cinci minute, un paj veni să anunţe că tot cortegiul nu aşteaptă decît ca ea să coboare. Margareta îi făcu semn cu mîna Gillonnei să aibă grijă de rănit şi coborî.

Regele, regina-mamă, Tavannes şi fruntaşii catolicilor tocmai încălecaseră. Margareta aruncă repede o privire asupra grupului alcătuit din vreo douăzeci de persoane ; regele Navarei nu era printre ei.

În schimb, era doamna de Sauve ; ochii li se întîlniră şi Margareta înţelese că iubita soţului ei avea să-i spună ceva.

Porniră la drum, apucînd-o pe strada Saint-Honoré, prin strada de l'Astruce. Zărindu-i pe rege, pe regina Caterina şi pe fruntaşii catolicilor, norodul se îngrămădise în urma alaiului, ca un val care creşte şi strigă :

— Trăiască regele ! Trăiască liturghia ! Moarte hughenoţilor !

Strigătele erau însoţite de fluturarea unor săbii înroşite şi archebuze fumegînde, ce dovedau că fiecare luase parte la înspăimîntătoarele întîmplări de peste noapte.

Ajungînd în dreptul străzii Prouvelles, se întîlniră cu o ceată care tîra după ea un trup decapitat. Era trupul amiralului. Oamenii aceştia îl duceau la Montfaucon ca să-l spînzure de picioare.

Intrară în cimitirul Inocenţilor, pe poarta ce dădea în strada Chaps, astăzi strada Déchargeurs. Clerul, înştiinţat de venirea regelui şi a reginei-mame, le aştepta pe maiestăţile lor ca să ţină o cuvîntare în cinstea lor.

În timp ce Caterina asculta cuvintele ce îi erau adresate, doamna de Sauve folosi prilejul spre a se apropia de regina Navarei, cerîndu-i îngăduinţa de a-i săruta mîna. Margareta i-o întinse şi doamna de Sauve îşi apropie buzele de mîna ei ca să i-o sărute şi să-i strecoare, totodată, în mînecă, un bileţel răsucit.

Oricît de iute şi nebăgată în seamă a fost retragerea doamnei de Sauve, Caterinei nu-i scăpă din vedere şi în clipa în care doamna sa de onoare săruta mîna reginei, se întoarse spre ea.

Cele două femei prinseră privirea aceea care pătrundea pînă la ele ca un fulger, dar rămaseră amîndouă nepăsătoare. Apoi, doamna de Sauve se îndepărtă și își reluă locul lîngă Caterina.

După ce răspunse cuvintelor ce-i fuseseră adresate, Caterina îi făcu reginei de Navara un semn cu degetul, zîmbind, să se apropie.

Margareta se supuse.

— Eh, fata mea ! făcu regina-mamă în dialectul ei italian. Văd că ești în bune relații cu doamna de Sauve !

Margareta zîmbi și cu cea mai mare amărăciune pe care și-o putu întipări pe chip răspunse :

— Da, mamă, șarpele a venit să-mi muște mîna !

— Oh ! făcu Caterina, zîmbind. Nu cumva ești geloasă ?

— Vă înșelați, doamnă — răspunse Margareta. Gelozia mea nu e mai mare decît dragostea soțului meu pentru mine. Mă pricep doar să deosebesc prietenii de dușmani. Iubesc pe cine mă iubește și nu pot suferi pe cine mă urăște. Altfel, doamnă, cum m-aș putea numi fiica dumneavoastră ?

Caterina zîmbi, făcînd-o să înțeleagă că dacă avusese vreo bănuială, aceasta era spulberată acum.

De altfel, în acea clipă alți pelerini atrăseseră atenția augustei adunări. Ducele de Guise venea însoțit de un grup de gentilomi înfierbîntați încă de un măcel recent. Ei însoțeau o litieră bogat împodobită, care se opri în fața regelui.

— Ducesa de Nevers ! exclamă Carol al IX-lea. Ia te uită ! Această frumoasă și vrednică catolică a venit să primească lauda noastră ! Ce-am auzit, verișoară, că i-ai vînat pe hughenoți și că pe unul l-ai ucis de la fereastră cu o piatră ?

Ducesa de Nevers se făcu roșie ca focul.

— Sire — murmură ea îngenunchind în fața regelui — dimpotrivă, am avut fericirea să adăpostesc un catolic rănit.

— Bine, bine, verișoară ! Există două feluri de a mă sluji : nimicindu-i pe dușmanii mei sau ajutîndu-mi prietenii. Fiecare face cum poate și sînt sigur că dacă ai fi putut, ai fi făcut și mai mult.

În tot acest timp, norodul, care vedea ce bună înțelegere domnește între casa de Lorena și Carol al IX-lea, striga cît îl ținea gura :

— Trăiască regele ! Trăiască ducele de Guise ! Trăiască liturghia !

— Te întorci cu noi la Luvru, Henriette ? o întrebă regina-mamă pe frumoasa doamnă.

Margareta îi făcu un semn cu cotul prietenei ei, care pricepu și răspunse pe dată :

— Nu, doamnă, dar dacă maiestatea voastră îmi poruncește, căci altfel am o treabă în oraș cu maiestatea sa regina Navarei.

— Și ce aveți de făcut ? o întrebă Caterina.

— Vrem să vedem niște cărți grecești foarte rare și foarte ciudate, găsite la un bătrîn pastor protestant și care au fost duse în turnul Saint-Jacques-la-Boucherie — îi răspunse Margareta.

— Mai bine v-ați duce să vedeți cum sînt aruncați în Sena, de pe podul Meuniers, ultimii hughenoți — spuse Carol al IX-lea. Acolo e locul bunilor francezi.

— Vom merge și acolo, dacă așa e voia maiestății voastre — răspunse ducesa de Nevers.

Caterina se uită cu neîncredere la cele două femei.

Margareta, mereu la pîndă, îi prinse privirea și, după ce se uită grăbită în jur, se întoarse cu un aer neliniștit.

Prefăcută sau nu, această neliniște nu-i scăpă de fel Caterinei.

— Ce cauți ?

— Caut... Nu mai văd... — făcu ea.

— Ce cauți ? Pe cine nu mai vezi ?

— Pe doamna de Sauve... — răspunse Margareta. Nu cumva s-a întors la Luvru ?

— Ți-am spus eu că ești geloasă ! îi șopti la ureche Caterina fiicei sale. O, bestia ! Hai, hai, Henriette ! urmă ea, ridicînd din umeri. Ia-o pe regina Navarei și duceți-vă.

Margareta se făcu că se mai uită o dată în jur, apoi, aplecîndu-se la urechea prietenei ei, îi spuse :

— Ia-mă mai repede de-aici ! Am să-ți spun lucruri de cea mai mare importanță.

Ducesa făcu o plecăciune în fața lui Carol al IX-lea și a Caterinei, apoi, înclinîndu-se dinaintea reginei Navarei, îi zise :

— Maiestatea voastră binevoiește să se urce în litiera mea ?

— Cu plăcere. Numai că o să trebuiască să mă duci înapoi la Luvru.

— Litiera mea, ca și oamenii mei și eu — răspunse ducesa — sîntem la ordinele maiestății voastre.

Regina Margareta urcă în litieră și la un semn al ei, urcă și ducesa de Nevers, care luă respectuos loc în față.

Caterina și gentilomii ei se întoarseră la Luvru, pe același drum pe care veniseră. Numai că, tot drumul, regina-mamă fu văzută vorbindu-i fără încetare regelui la ureche și arătîndu-i-o de mai multe ori pe doamna de Sauve.

Și de fiecare dată regele rîdea, cu rîsul acela al lui — un rîs mai sinistru decît o amenințare.

Cît despre Margareta, de îndată ce simți că litiera s-a pus în mișcare și că nu mai avea să se teamă de privirile iscoditoare ale Caterinei, scoase repede din mînecă bilețelul doamnei de Sauve și citi :

„Am primit poruncă să-i trimit astă-seară regelui Navarei două chei : una de la camera în care este închis, cealaltă de la camera mea. După ce va intra la mine, trebuie să-l țin pînă la șase dimineața.

Maiestatea voastră să chibzuiască, maiestatea voastră să hotărască, maiestatea voastră să nu țină seama pentru nimic în lume de viața mea".

— Nu mai încape îndoială — murmură Margareta — și această biată femeie e tot o unealtă de care vor să se slujească ca să ne piardă pe toți. Dar vom vedea noi dacă pe regina Margot, cum îmi spunea fratele meu Carol, e chiar așa de ușor s-o trimiți la călugărie.

— De la cine e scrisoarea asta ? o întrebă ducesa de Nevers, arătînd spre bilețelul pe care Margareta îl mai citise o dată cu mare atenție.

— Ah, ducesă ! Am atîtea să-ți spun ! îi zise Margareta, rupînd biletul în mii de bucățele.

XII

DESTĂINUIRILE

— Şi mai întîi, încotro ? întrebă Margareta. Cred că nu la podul Meuniers ?... Mi-e de ajuns cîte măceluri din astea am văzut de ieri pînă azi, biata mea Henriette !

— Mi-am îngăduit s-o conduc pe maiestatea voastră...

— Mai întîi şi întîi, maiestatea mea te roagă să uiţi că e maiestate... Aşadar, mă conduceai la...

— La palatul de Guise, dacă nu cumva vreţi în altă parte.

— Nu, nu, Henriette ! Să mergem la tine ; ducele de Guise nu-i acolo, şi nici soţul tău, nu-i aşa ?

— Oh, nu ! exclamă ducesa cu o bucurie care făcu să-i strălucească ochii ei frumoşi, de culoarea smaraldului. Nu, nici cumnatul meu, nici soţul meu şi nici altcineva ! Sînt liberă, liberă ca vîntul, ca pasărea, ca norul... Liberă, regina mea, înţelegeţi ? Vă daţi seama cîtă fericire e în acest cuvînt : liberă ?... Mă duc, mă întorc, merg unde vreau, poruncesc ! Ah, sărmană regină ! Tu nu eşti liberă ! De aceea şi oftezi...

— Te duci, te întorci, mergi unde vrei, poruncşti ! Oare asta-i tot ? Libertatea ta nu-ţi slujeşte decît la asta ? Eh, draga mea, pentru atîta lucru eşti prea fericită !

— Maiestatea voastră mi-a făgăduit că ne vom descărca sufletele.

— Iar maiestatea mea ! Uite ce e, Henriette, să ştii că ne certăm. Ai uitat cum ne-a fost vorba ?

— Nu, în faţa lumii, plecata voastră slugă, iar între patru ochi, zburdalnica ta confidentă. Nu-i aşa, doamnă ? Nu-i aşa, Margareta ?

— Da, da ! făcu regina zîmbind.

— Între noi nu există nici duşmănii de familie, nici perfidii de dragoste. Totul e cinstit, deschis. În sfîrşit, alianţă ofensivă şi defensivă, cu scopul unic de a descoperi şi de a prinde din zbor, dacă o întîlnim, acea apariţie trecătoare căreia îi spunem fericire.

— Ducesă, aşa e ! Şi ca să întărim din nou legămîntul, să ne sărutăm.

Şi cele două capete fermecătoare, unul palid şi învăluit în tristeţe, celălalt îmbujorat, blond şi zîmbitor, se apropiară cu graţie şi îşi împreunară buzele ca şi gîndurile.

— Ceva nou, deci ? întrebă ducesa, aţintind asupra Margaretei o privire lacomă şi iscoditoare.

— Dar oare de două zile încoace nu-s toate noi ?

— Oh, vorbesc de dragoste, nu de politică ! Cînd vom ajunge la vîrsta doamnei Caterina, mama ta, atunci o să facem şi politică. Noi avem însă abia douăzeci de ani, frumoasa mea regină, aşa că să vorbim despre altele. Ia spune, nu cumva te-ai măritat în lege ?

— Cu cine ? întrebă Margareta rîzînd.

— Ah, mi-a venit inima la loc, zău aşa !

— Ei bine, Henriette, ţie ţi-a venit inima la loc, dar pe mine mă înspăimîntă treaba asta. Ducesă, e nevoie să fiu măritată !

— Cînd ?

— Mîine.

— Ah, nu mai spune, sărmana mea prietenă ! E într-adevăr nevoie ?

— Neapărat !

— Ei, drăcia dracului, cum ar zice o cunoştinţă de-a mea ! Tristă poveste !

— Cunoşti tu pe cineva care obişnuieşte să spună „drăcia dracului“ ? o întrebă Margareta rîzînd.

— Da.

— Cine e ?

— Mă întrebi pe mine, cînd de fapt e rîndul tău să vorbeşti. Termină şi încep şi eu.

— În două cuvinte, iată cum stau lucrurile : regele Navarei e îndrăgostit şi nici nu-i pasă de mine. Eu nu sînt îndrăgostită, dar nici mie nu-mi pasă de el. Totuşi, ar trebui să ne schimbăm amîndouă părerile, sau măcar pentru o zi să avem aerul că ni le-am schimbat.

— Ei bine, schimbă-ţi-le tu ! Şi pot fi sigură că şi le va schimba şi el !

— Tocmai asta nu se poate ! Pentru că niciodată n-am fost mai puţin dispusă ca acum să mi le schimb.

— Nădăjduiesc că numai în privinţa soţului tău ?

— Henriette, ceva mă împiedică.

— Ce anume ?

— Religia. Tu faci vreo deosebire între hughenoți și catolici ?

— În politică ?

— Da.

— Fără îndoială.

— Dar în dragoste ?

— Scumpa mea prietenă, noi, femeile, sîntem atît de păgîne, că atunci cînd e vorba de secte, le îngăduim pe toate, iar cînd e vorba de zei, credem în mai mulți.

— Întruchipat în unul singur, nu-i așa ?

— Da — făcu ducesa, cu o sclipire păgînă în priviri. Da, în cel ce se numește Eros-Cupidon-Amor ; da, cel ce poartă tolbă, e legat la ochi și are aripi... Drăcia dracului ! Trăiască cucernicia !

— Dar tu ai un fel foarte personal de a te închina : azvîrli cu pietre în capul hughenoților.

— Să facem cum e mai bine și să lăsăm lumea să vorbească... Ah, Margareta, cele mai nobile gînduri și cele mai frumoase fapte cum se mai schimbă cînd intri în gura gloatei !

— Gloată ?... Dar parcă tocmai fratele meu, Carol al IX-lea, te lăuda !

— Margareta, fratele tău Carol e un vînător mare, care suflă toată ziulica din corn și d-aia e atît de slab... De la el nu primesc nici măcar complimente. Și de altfel i-am și spus-o... N-ai auzit ce i-am răspuns ?

— Nu. Vorbeai atît de încet !

— Cu atît mai bine. Atunci am și mai multe să-ți spun. Ei, hai, Margareta, termină-ți spovedania.

— Știi că... știi că...

— Ce să știu ?

— Știi că — făcu regina zîmbind — dacă piatra de care vorbea fratele meu Carol ar fi fost o piatră istorică, m-aș fi abținut.

— Bun exclamă Henriette. Ai ales un hughenot. Ei bine, fii pe pace ! Ca să ai conștiința împăcată, îți făgăduiesc să-mi aleg și eu unul cum se ivește un prilej.

— Ah, se pare că de data asta ți-ai luat un catolic ?

— Ei, drăcia dracului ! făcu ducesa.

— Bine, bine, pricep !

— Şi cum arată hughenotul nostru ?

— Nu l-am ales. Între tînărul ăsta şi mine nu-i nimic, şi probabil să nici nu fie vreodată.

— Dar, în sfîrşit, cum arată ? Ăsta nu-i un motiv să nu-mi spui. Ştii doar cît sînt de curioasă !

— Un biet tînăr, frumos ca Nissus al lui Benvenuto Cellini, şi care a căutat adăpost în apartamentul meu.

— Oh, oh !... Şi tu, care nici măcar nu-l poftiseşi !

— Bietul băiat ! Nu mai rîde aşa, Henriette, pentru că chiar în clipa asta mai e încă între viaţă şi moarte.

— E bolnav cumva ?

— E rănit grav.

— Bine, dar e foarte primejdios să ascunzi un hughenot rănit !... Mai ales în vremurile astea ; şi ce-ai de gînd să faci cu hughenotul tău rănit, cu care nu ai nimic şi nici nu ai să ai vreodată ?

— L-am ascuns în cămăruţă ; l-am ascuns şi vreau să-l scap.

— E frumos, e tînăr şi e rănit. Îl ascunzi în cămăruţa ta şi vrei să-l scapi ; ei bine, mare netrebnic ar trebui să fie hughenotul ăsta dacă nu ţi-ar rămîne recunoscător pînă la moarte !

— Mă tem că îmi şi este... chiar mai mult decît aş dori-o.

— Şi te interesează... sărmanul tînăr ?

— Doar... din omenie.

— Ah, omenia ! Sărmană regină ! Virtutea asta ne-a pierdut întotdeauna pe noi, femeile.

— Da, şi îţi dai seama că dintr-o clipă în alta regele, ducele d'Alençon, mama, ba chiar şi soţul meu... ar putea să intre la mine...

— Şi ai vrea să ţi-l ascund pe micul tău hughenot, cît va fi bolnav, cu condiţia să ţi-l înapoiez cînd se va face bine, nu-i aşa ?

— Îţi arde de glumă — făcu Margareta. Nu, îţi jur că nu mă gîndesc atît de departe. Te-aş ruga doar să încerci să-l ascunzi undeva pe bietul băiat ; să încerci să-i ocroteşti viaţa pe care eu i-am salvat-o ; ţi-aş fi atunci recunoscătoare din tot sufletul ! În palatul de Guise eşti ca la tine acasă. N-ai nici cumnat, nici soţ care să te iscodească şi să te ţină din scurt şi mai ales, în spatele camerei tale, draga

mea, unde din fericire n-are voie să calce nimeni, există un cabinet mare, cum am și eu. Ei bine, dă-mi acest cabinet pentru hughenotul meu ; cînd se va face bine, vei deschide colivia și pasărea își va lua zborul.

— O singură piedică există, scumpa mea regină ! Colivia e ocupată !

— Cum ? Ai salvat și tu pe cineva ?

— Tocmai asta i-am răspuns fratelui tău !

— Ah, înțeleg ; de aceea vorbeai atît de încet că nu te-am putut auzi !

— Ascultă, Margareta, e o poveste minunată, nu mai puțin frumoasă și nici mai puțin poetică decît a ta. După ce ți-am lăsat cei șase soldați din garda mea, m-am dus, cu ceilalți șase, la palatul de Guise, și tocmai priveam cum e jefuită și arsă o casă despărțită de palatul fratelui meu doar de strada Quatre-Fils, cînd, deodată, aud niște femei țipînd și bărbați care înjură. Ies pe balcon și văd mai întîi o sabie ale cărei scînteieri păreau să lumineze numai ele întregul tablou. Mă uit plină de admirație la tăișul acela mînios ; știi doar cît de mult îmi plac mie lucrurile frumoase !... Pe urmă, cum era și firesc, încerc să deslușesc brațul care o mînuia și trupul căruia îi aparținea acest braț. Printre lovituri și țipete, zăresc în sfîrșit omul și ce văd... un erou, un Aiax Telamon ; aud un glas, un glas ca un tunet. Mă aprind, inima începe să-mi zvîcnească, tresar la fiecare lovitură ce-l amenința. La fiecare lovitură de sabie pe care o dădea ; vezi tu, regina mea, a fost un sfert de ceas atît de plin de emoție, cum n-am mai cunoscut de cînd sînt, și nici nu credeam că poate exista. Și eu ședeam așa acolo, gîfîind, cu sufletul la gură, mută, cînd deodată, eroul meu se face nevăzut.

— Cum asta ?

— Dispare sub un bolovan pe care l-a aruncat în el o babă ; atunci, ca și Cirus, mi-am regăsit glasul și am strigat : Săriți, ajutor !“ Soldații noștri au venit, l-au ridicat și, în sfîrșit, l-au dus în camera mea, pe care tu mi-o ceri pentru protejatul tău.

— Vai, dragă Henriette, înțeleg povestea ta, cu atît mai mult cu cît seamănă cu a mea !

— Cu o singură deosebire, regina mea, că eu nu trebuie să-l ajung pe domnul Annibal de Coconnas, ca să rămîn credincioasă regelui şi Bisericii !

— Annibal de Coconnas îl cheamă ? întrebă Margareta, pufnind în rîs.

— Grozav nume, nu-i aşa ? făcu Henriette. Ei bine, şi-l merită ! Pe legea mea, e un viteaz ! Şi cît sînge a făcut el să curgă ! Pune-ţi masca, regina mea, pentru că am ajuns la palat.

— Dar de ce să-mi pun masca ?

— Pentru că vreau să ţi-l arăt pe viteazul meu.

— E frumos ?

— Cînd se bătea, mi s-a părut nemaipomenit. Ce-i drept, era noapte, şi la lumina flăcărilor... Dar azi-dimineaţă, la lumina zilei, mi s-a părut mai puţin grozav. Cu toate astea, cred c-o să-ţi placă.

— Prin urmare, protejatul meu n-are ce căuta în palatul de Guise ; îmi pare rău, pentru că e ultimul loc unde hughenoţii ar fi căutaţi.

— Nicidecum, chiar în seara asta am să-l aduc, am să-l culc pe unul în colţul din dreapta şi pe celălalt în colţul din stînga.

— Dar dacă îşi dau seama că unul e protestant şi celălalt catolic, au să se mănînce de vii !

— Oh, nu-i nici o primejdie ! Domnul de Coconnas a primit o asemenea lovitură în faţă, că nici nu prea mai vede ; iar hughenotul tău are o rană în piept că nici nu se poate mişca... Şi apoi, să ai grijă să-i spui să nu deschidă gura despre religie, şi totul va fi de minune.

— Bine, fie şi-aşa !

— Să intrăm ; ne-am înţeles, deci.

— Mulţumesc — făcu Margareta, strîngîndu-i mîna prietenei ei.

— Aici, doamnă, sînteţi din nou maiestate — îi spuse ducesa de Nevers. Îngăduiţi-mi deci să vă fac onorurile casei, aşa cum se cuvine faţă de regina Navarei.

Şi ducesa coborî din litieră, se lăsă într-un genunchi ca să-i ajute Margaretei să coboare. După aceea, arătîndu-i cu mîna intrarea palatului, păzită de două santinele cu archebuză în mînă, o porni la cîţiva paşi în urma reginei,

care trecu maiestuos înaintea ducesei. Aceasta își păstră atitudinea supusă atîta timp cît putea fi văzută. Odată ajunsă în cameră, ducesa încuie ușa ; apoi, chemîndu-și camerista — o siciliană sprintenă ca focul — îi spuse în italienește.

— Mica, cum îi merge domnului conte ?

— Din ce în ce mai bine — răspunse aceasta.

— Și ce face ?

— În clipa de față, doamnă, cred că mănîncă ceva.

— Bine făcu Margareta. Dacă are iar poftă de mîncare, e semn bun.

— Ah, da, uitasm că ești eleva lui Ambroise Paré. Mica, poți să pleci !

— De ce-i spui să plece ?

— Ca să stea de pază.

Mica plecă.

— Acum — zise ducesa — vrei să ne ducem noi la el, sau să-l aducem aici ?

— Nici una, nici alta. Aș vrea să-l văd fără să fiu văzută.

— Ce importanță are, de vreme ce ai mască ?

— M-ar putea recunoaște după păr, după mîini, după vreo bijuterie.

— Vai, ce prevăzătoare s-a făcut frumoasa mea regină de cînd s-a măritat !

Margareta zîmbi.

— Ei bine, atunci nu există decît o cale — urmă ducesa.

— Care ?

— Să ne uităm la el prin gaura cheii.

— Fie ! Hai, du-mă acolo !

Ducesa o luă de mînă pe Margareta și o conduse spre o ușă acoperită de o perdea. Se lăsă într-un genunchi și se uită prin gaura cheii, de unde cheia lipsea.

— E chiar la masă și stă cu fața spre noi — zise ea. Vino !

Regina Margareta îi luă locul și, la rîndu-i, puse ochiul la gaura cheii. Așa cum îi spusese ducesa, Coconnas se înfrupta dintr-o masă bogată, fără ca rănile să-l împiedice cu ceva.

— Ah, Dumnezeule ! exclamă Margareta, trăgîndu-se înapoi.

— Ei, ce e, ce s-a întîmplat ? întrebă ducesa mirată.

— Cu neputinţă! Nu! Ba da! Oh, pot să jur; e chiar el !

— Care el ?

— Sst ! făcu Margareta, ridicîndu-se şi apucînd-o pe ducesă de mînă. Asta a vrut să-l ucidă pe hughenotul meu. Şi l-a urmărit pînă în odaie la mine, împungîndu-l cu spada, chiar şi atunci cînd era în braţele mele ! Oh, Henriette, bine că nu m-a văzut !

— Ei bine, atunci l-ai văzut la treabă ? Ce zici ? Nu era frumos ?

— Nu ştiu ! răspunse Margareta. Nu-l vedeam decît pe cel urmărit.

— Şi cum îl cheamă pe cel urmărit ?

— N-ai să-i pomeneşti numele de faţă cu el ?

— Nu, îţi făgăduiesc.

— Lerac de La Mole.

— Şi, spune-mi, cum îl găseşti acum ?

— Pe domnul de La Mole ?

— Nu. Pe domnul de Coconnas.

— Drept să-ţi spun... — făcu Margareta.

Şi regina se opri.

— Hai, hai — stărui ducesa — văd că nu-i poţi ierta rana pe care i-a făcut-o hughenotului tău.

— Dar mi se pare — zise Margareta rîzînd — că nici hughenotul nu i-a rămas dator şi că tăietura pe care i-a făcut-o sub ochi...

— Ei, atunci sînt chit şi îi putem împăca. Trimite-mi-l şi pe rănitul tău.

— Nu încă, mai tîrziu.

— Cînd ?

— Cînd o să-l duci pe-al tău în altă cameră.

— În care cameră ?

Margareta îi aruncă prietenei ei o privire şi aceasta i-o întoarse, după o clipă de tăcere, şi izbucni în rîs.

— Bine, fie ! făcu ea. Prin urmare, mai aliate ca niciodată ?

— Şi prietenie sinceră pe viaţă ! adăugă regina.

— Iar parola, semnul de recunoaştere în caz de nevoie ?

— Cele trei nume ale triplului tău zeu : Eros-Cupidon-Amor.

Şi cele două femei se despărţiră, după ce se mai îmbrăţişară o dată şi îşi strînseră mîna pentru a douăzecea oară.

XIII

EXISTĂ CHEI CE DESCHID UŞI PENTRU CARE NU SÎNT FĂCUTE

Întorcîndu-se la Luvru, regina Navarei o găsi pe Gillone, foarte tulburată. În lipsa ei, doamna de Sauve o căutase şi adusese o cheie dată de regina-mamă. Era cheia camerei în care fusese închis Henric. Nu mai încăpea nici o îndoială că regina-mamă urmărea, în cine ştie ce scop, ca bearnezul să îşi petreacă noaptea aceea la doamna de Sauve.

Margareta luă cheia şi începu s-o răsucească în mînă. O puse pe Gillonne să repete cuvînt cu cuvînt tot ce spusese doamna de Sauve, cîntări apoi cu grijă fiecare vorbă şi păru să înţeleagă planul pe care-l urzea Caterina.

Luă o pană de cerneală şi scrise pe o hîrtie :

„Nu vă duceţi în noaptea asta la doamna de Sauve. Veniţi la regina Navarei. Margareta".

Făcu apoi hîrtia sul, o vîrî în scobitura cheii şi îi porunci Gillonnei ca îndată ce se va înnopta, să strecoare cheia sub uşa prizonierului.

După împlinirea acestei prime îndatoriri, Margareta se gîndi iarăşi la sărmanul rănit. Încuie toate uşile, intră în cămăruţă şi, spre marea ei uimire, îl găsi pe La Mole îmbrăcat în hainele lui zdrenţuite şi pătate de sînge de sus pînă jos.

Văzînd-o, La Mole încercă să se ridice ; dar, clătinîndu-se pe picioare, nu se putu ţine şi căzu înapoi pe canapeaua care îi slujise de pat.

— Dar ce s-a întîmplat, domnule ? îl întrebă Margareta. Şi de ce nu ascultaţi ce vă spune medicul ? V-am sfătuit să vă odihniţi şi în loc să-mi daţi ascultare, faceţi tocmai pe dos.

— Oh, doamnă ! răspunse Gillonne. Nu sînt eu de vină ! L-am rugat, l-am implorat pe domnul conte să nu facă nebunia asta, dar mi-a declarat că nu mai are ce căuta în Luvru.

— Vreţi să părăsiţi Luvrul ? făcu Margareta, privindu-l uimită pe tînăr, care lăsă ochii în jos. Dar e cu neputinţă ! Nici nu puteţi merge : sînteţi palid şi slăbit ; uitaţi cum vă tremură genunchii ! Azi-dimineaţă rana de la umăr sîngera încă.

— Doamnă — răspunse tînărul — după cum am fost recunoscător aseară maiestăţii voastre că m-a adăpostit, o rog să binevoiască să-mi dea voie să plec chiar azi.

— Nici nu ştiu cum să calific o hotărîre atît de nebunească — îi răspunse mirată Margareta — e mai mult decît lipsă de recunoştinţă !

— Oh, doamnă ! exclamă La Mole, împreunîndu-şi mîinile. Credeţi-mă că, departe de a fi nerecunoscător, port în inima mea un simţămînt de recunoştinţă care o să dăinuiască cît voi trăi.

— Atunci n-o să dăinuiască prea mult — zise Margareta, mişcată de această izbucnire, care nu lăsa nici o îndoială asupra sincerităţii spuselor lui — pentru că ori vi se deschid din nou rănile şi atunci veţi muri din pricina pierderii de sînge, ori veţi fi recunoscut ca hughenot şi nu veţi apuca să faceţi o sută de paşi, că veţi fi ucis.

— Trebuie totuşi să plec din Luvru — murmură La Mole.

— Ei, trebuie ! repetă Margareta, măsurîndu-l cu privirea ei senină şi adîncă.

Apoi, pălind uşor, adăugă :

— Ah, da, înţeleg, iertaţi-mă, domnule ! Dincolo de porţile Luvrului există desigur cineva căruia lipsa dumneavoastră îi pricinuieşte o crudă nelinişte. E drept, domnule de La Mole, e firesc, şi înţeleg. De ce nu mi-aţi spus pe loc, sau, mai degrabă, cum de nu m-am gîndit eu singură la asta ! Este o datorie atunci cînd adăposteşti pe ci-

neva, să ai grijă de simţămintele lui, tot aşa cum ai grijă de răni, şi să-i ocroteşti sufletul, aşa cum i-ai ocroti şi trupul.

— Vai, doamnă — răspunse La Mole — vă înşelaţi amarnic! Sînt aproape singur pe lume şi singur de tot în Paris, unde nu cunosc pe nimeni. Ucigaşul meu e primul om cu care am schimbat o vorbă în oraşul acesta şi maiestatea voastră e prima femeie care mi-a adresat cuvîntul.

— Atunci — făcu Margareta, mirată — de ce vreţi să plecaţi?

— Pentru că, noaptea trecută — îi răspunse La Mole — maiestatea voastră n-a închis ochii şi pentru că în noaptea asta...

Margareta roşi.

— Gillonne — spuse ea — s-a înnoptat; cred că e timpul să duci cheia.

Gillonne zîmbi şi plecă.

— Dar — urmă Margareta — dacă sînteţi singur în Paris, fără prieteni, cum o să vă descurcaţi?

— Doamnă, voi avea mulţi prieteni, căci pe cînd eram urmărit, m-am gîndit la mama mea, care a fost catolică. Am văzut-o parcă trecînd pe dinainte-mi, în drum spre Luvru, cu o cruce în mînă, şi atunci am jurat să îmbrăţişez religia ei dacă Dumnezeu îmi va scăpa viaţa. Şi Dumnezeu nu numai că mi-a salvat viaţa, doamnă, dar mi-a trimis şi un înger, ca să mă facă s-o iubesc.

— Dar nici nu vă puteţi mişca; o să leşinaţi după primii o sută de paşi!

— Doamnă, am încercat să umblu prin această cămăruţă, mă mişc anevoie şi mă doare; dar să mă văd cu ajuns în piaţa Luvrului, că pe urmă, fie ce-o fi!

Margareta îşi sprijini capul într-o mînă şi rămase pe gînduri.

— Şi de regele Navarei nu-mi mai pomeniţi nimic? îl iscodi ea. Acum, cînd aveţi de gînd să treceţi la altă credinţă, nu mai vreţi să-l slujiţi?

— Doamnă — făcu La Mole, pălind — aţi ghicit pricina plecării mele... Ştiu că regele Navarrei se află acum în cea mai mare primejdie, şi că toată trecerea de care vă

bucurați dumneavoastră, ca principesă a Franței, abia de-i va putea scăpa viața.

— Cum, domnule, ce vreți să spuneți și despre ce primejdie este vorba ?

— Doamnă — răspunse La Mole, șovăind — din cămăruța asta se aude tot.

— Asta așa-i — murmură Margareta ca pentru sine. Mi-a mai spus-o și domnul de Guise.

Apoi adăugă, cu glas tare :

— Ei bine, ce-ați auzit ?

— Mai întîi convorbirea pe care maiestatea voastră a avut-o azi-dimineață cu fratele ei.

— Cu Francisc ! exclamă Margareta roșind.

— Da, doamnă, cu ducele d'Alençon ; și apoi, după plecarea dumneavoastră, le-am auzit vorbind pe domnișoara Gillonne și pe doamna de Sauve.

— Și aceste două convorbiri v-au... ?

— Da, doamnă. Sînteți căsătorită doar de opt zile și vă iubiți soțul. Va veni și el aici, așa cum au venit domnul duce d'Alençon și doamna de Sauve. O să vi se destăinuiască și el. Ei bine, eu nu trebuie să aud ; aș fi indiscret... și nu pot... nu trebuie... și mai ales nu vreau să fiu !

Glasul cu care La Mole pronunțase ultimele cuvinte, vocea lui tremurătoare și aerul lui stingherit îi străfulgeră Margaretei un gînd neașteptat

— Ah — făcu ea — de aici, din cămăruța asta, ați auzit tot ce s-a vorbit alături ?

— Da, doamnă.

Cuvintele acestea se auziră doar ca un suspin.

— Și vreți să plecați chiar în noaptea asta, în seara asta, ca să nu mai auziți și altceva ?

— Doamnă, chiar în clipa asta, dacă maiestatea voastră îmi îngăduie !

— Bietul băiat ! exclamă Margareta, cu un ciudat accent de duioșie.

Uimit de un răspuns atît de cald, cînd el se aștepta să i se răspundă cu asprime, La Mole își ridică sfios capul ; privirea lui o întîlni pe a Margaretei și rămase pironită, ca de o forță magnetică, de privirea senină și adîncă a reginei.

— Aşadar, domnule de La Mole, nu vă simţiţi în stare să păstraţi o taină ? întrebă cu blîndeţe Margareta care, aplecată peste spătarul scaunului ei şi pe jumătate ascunsă de umbra unei draperii grele, gusta plăcerea de a-i citi în suflet, fără prea mare greutate, în vreme ce ea rămînea un mister pentru celălalt.

— Doamnă — făcu La Mole — am o fire păcătoasă. Mă tem de mine însumi şi fericirea altuia îmi face rău.

— A cui fericire ? întrebă Margareta, zîmbind. Ah, da, a regelui Navarei ! Bietul Henric !

— Aşadar, e fericit, doamnă ! exclamă pe dată La Mole.

— Fericit ?...

— De vreme ce e compătimit de maiestatea voastră.

Margareta frămînta în mînă săculeţul ei de mătase, deşirîndu-i găietanele de aur.

— Aşadar, nu vreţi să-l vedeţi pe regele Navarei — urmă ea. V-aţi hotărît, nu vreţi să vă mai răzgîndiţi ?

— N-aş vrea s-o stingheresc pe maiestatea sa în clipa aceasta.

— Dar pe fratele meu, ducele d'Alençon ?

— Oh, doamnă — izbucni La Mole — pe domnul duce d'Alençon nu, nu ; mai puţin încă decît pe regele Navarei !

— De ce ?... întrebă Margareta atît de mişcată, încît îi tremura glasul.

— De ce ? Pentru că, deşi am devenit un destul de prost hughenot ca să mai fiu un slujitor credincios al maiestăţii sale regelui Navarei, nu sînt încă destul de bun catolic ca să mă socotesc printre prietenii domnului d'Alençon şi ai domnului de Guise.

De astă dată, Margareta lăsă ochii în jos şi simţi pînă în adîncul sufletului ei ecoul cuvintelor lui La Mole. Cu greu ar fi putut spune dacă vorbele acestuia erau o mîngîiere sau o suferinţă pentru ea. În clipa aceasta, Gillonne îşi făcu apariţia. Margareta îi aruncă o privire întrebătoare. Răspunsul Gillonnei, cuprins de asemenea într-o privire, era afirmativ. Izbutise să-i strecoare cheia regelui Navarei.

Margareta îşi întoarse privirea spre La Mole, care stătea nehotărît dinaintea ei, cu capul lăsat pe piept şi palid ca orice om suferind deopotrivă şi sufleteşte şi trupeşte.

— Domnul de La Mole e mîndru — urmă ea — și nu îndrăznesc să-i propun ceva, de frică să nu mă refuze.

La Mole se ridică, înaintă un pas spre Margareta, și voi să facă o plecăciune în semn că e la ordinele ei, dar o durere sfîșietoare, ascuțită, arzătoare făcu să-l podidească lacrimile și, simțind că e pe punctul să cadă, se apucă cu mîinile de o perdea.

— Vedeți — strigă Margareta, repezindu-se spre el și prinzîndu-l în brațe — vedeți, domnule, că mai aveți nevoie de mine ?

Buzele lui La Mole tremurară ușor.

— Oh, da — murmură el — am nevoie de dumneavoastră cum am nevoie de aer, de lumina zilei !

În clipa aceea se auziră trei bătăi în ușa Margaretei.

— Ați auzit, doamnă ? făcu Gillonne speriată.

— A și venit ! șopti Margareta.

— Să deschid ?

— Așteaptă. Poate că e regele Navarei.

— Oh, doamnă ! exclamă La Mole care, auzind aceste cuvinte pe care regina le rostise în șoaptă, doar pentru Gillonne, simți că prinde iarăși puteri. În genunchi vă implor, doamnă, scoteți-mă de-aici, mort sau viu ! Fie-vă milă de mine ! Oh, nu-mi răspundeți ? Ei bine, atunci am să vorbesc eu și după ce voi vorbi, nădăjduiesc că mă veți alunga.

— Taci, nefericitule ! făcu Margareta, căreia reproșurile tînărului îi făceau o plăcere fără seamăn. Taci o dată !

— Doamnă — urmă La Mole care, bineînțeles, nu găsise în glasul Margaretei asprimea la care se aștepta. Doamnă, vă repet, se aude totul în cămăruța asta. Vă rog, nu-mi hărăziți o moarte pe care nici cei mai cruzi călăi n-ar cuteza s-o născocească !

— Tăcere ! Tăcere ! făcu Margareta.

— Oh, doamnă, sînteți nemiloasă ; nu vreți să ascultați nimic, nu vreți să auziți nimic, dar înțelegeți odată că vă iubesc...

— V-am spus să tăceți ! îl întrerupse Margareta, punînd mîna ei călduță și parfumată pe gura tînărului, care i-o apucă cu amîndouă mîinile și și-o apăsă pe buze.

— Dar... — murmură La Mole.

— Dar taci odată, copilule ! Ce fel de răzvrătit e acesta care nu vrea să asculte de porunca reginei ?

Margareta ieşi apoi în grabă şi încuie uşa. După aceea, se sprijini de perete, apăsîndu-şi pieptul cu o mînă tremurătoare, ca să-şi potolească bătăile inimii.

— Deschide, Gillonne ! spuse ea.

Gillonne ieşi din cameră şi o clipă mai tîrziu, chipul fin, spiritual şi puţin neliniştit al regelui Navarei se ivi de după perdea.

— M-aţi chemat, doamnă ? o întrebă el.

— Da, domnule. Maiestatea voastră a primit scrisoarea mea ?

— Şi, mărturisesc, nu fără oarecare uimire — îi răspunse Henric, privind în jurul său cu o neîncredere care se risipi pe dată.

— Şi nici fără oarecare nelinişte, nu-i aşa, domnule ? adăugă Margareta.

— Trebuie să recunosc, doamnă. Totuşi, aşa înconjurat cum sînt de duşmani înverşunaţi şi de prieteni mai primejdioşi poate decît duşmanii, mi-am adus aminte că într-o seară am văzut strălucind în privirea voastră un simţămînt de generozitate ; era în seara căsătoriei noastre. Şi într-una din zile am văzut sclipind în ei steaua curajului, asta s-a întîmplat ieri, în ziua cînd trebuia să fiu ucis.

— Ei bine, domnule ? făcu Margareta, zîmbind, în timp ce Henric părea că vrea să citească pînă în adîncul sufletului ei.

— Ei bine, doamnă, gîndindu-mă la toate acestea, mi-am spus pe dată, citind bileţelul pe care mi l-aţi trimis : „Fără prieteni, prizonier şi dezarmat, regelui Navarei nu-i rămîne decît o singură cale pentru a muri cu glorie, pentru ca istoria să nu-l uite niciodată : să moară trădat de soţia lui", şi iată-mă !

— Sire — îi zise Margareta — nu veţi mai vorbi astfel cînd veţi afla că tot ce se petrece acum este opera cuiva care vă iubeşte... şi pe care îl iubiţi şi dumneavoastră.

Auzind aceste vorbe, Henric făcu un pas înapoi şi ochii lui cenuşii şi pătrunzători se uitară întrebători, pe sub sprîncenele-i negre, la regină.

— Oh, fiţi pe pace, sire ! făcu regina zîmbind. Nu vreau să spun că eu aş fi aceea !

— Totuși, doamnă — spuse Henric — dumneavoastră mi-ați trimis această cheie! Scrisul acesta este al dumneavoastră!

— Mărturisesc, scrisul e al meu și bilețelul vine de la mine, asta n-am să neg... Cît despre cheie, e altceva. Ajunge să vă spun că a trecut prin mîna a patru femei pînă să ajungă la dumneavoastră.

— Patru femei! exclamă Henric mirat.

— Da, patru femei — repetă Margareta — regina-mamă, doamna de Sauve, Gillonne și eu.

Henric rămase pe gînduri, încercînd să desluşească taina.

— Acum să vorbim serios, domnule — urmă Margareta. Și mai ales sincer. E adevărat ceea ce se zvonește, că maiestatea voastră e gata să se lepede de religia protestantă?

— E un zvon fals, doamnă. N-am acceptat încă.

— Dar sînteți hotărît, nu?

— Adică, mă gîndesc. Ce vreți, cînd ai douăzeci de ani și ești aproape rege, să mă ia dracu, sînt pe lume lucruri care fac cît o liturghie!

— Și printre altele, chiar și viața, nu-i așa?

Henric nu-și putu stăpîni un zîmbet ușor.

— Nu mi-ați spus tot ce aveți pe suflet, sire! făcu Margareta.

— Păstrez unele rezerve față de aliații mei, doamnă; căci după cum știți, noi nu sîntem decît aliați, dacă mi-ați fi totodată și aliată... și...

— Soție, nu-i așa, sire?

— Ei da... soție.

— Atunci?

— Atunci poate că lucrurile ar sta altfel; poate că aș ține să rămîn regele hughenoților, cum spun ei... Acum trebuie să mă mulțumesc cu viața.

Margareta se uită la Henric cu un aer atît de ciudat, încît chiar cineva cu mintea mai puțin isteață decît a regelui Navarei ar fi devenit bănuitor.

— Cel puțin sînteți sigur că veți ajunge la acest rezultat? îl întrebă ea.

— Întrucîtva, da — răspunse Henric. Știți, doamnă, că pe lumea asta nu poți fi sigur de nimic.

— Ce-i drept — urmă Margareta — maiestatea voastră se arată atît de cumpătată și de dezinteresată, încît, după ce a renunțat la coroană și la religie, va renunța, probabil, cel puțin așa se nădăjduiește, la căsătoria cu una din principesele Franței.

Cuvintele acestea aveau în ele semnificație atît de adîncă, încît Henric se înfioră fără să vrea. Stăpînindu-și însă tulburarea cu iuțeala fulgerului, zise :

— Vă rog să vă amintiți, doamnă, că în clipa aceasta nu sînt liber să fac ce vreau. Voi face, deci, ceea ce îmi va porunci regele Franței. Cît despre mine, dac-aș fi întrebat cîtuși de puțin în această chestiune în care e vorba chiar de tonul, de onoarea și de viața mea, decît să-mi clădesc viitorul pe drepturile pe care mi le dă căsătoria noastră silită, mai degrabă m-aș înmormînta într-un castel să mă țin de vînătoare sau m-aș pocăi la mănăstire.

Această resemnare calmă, această renunțare la cele lumești o înspăimîntă pe Margareta. Se gîndi că desfacerea căsătoriei fusese poate o înțelegere între Carol al IX-lea, Caterina și regele Navarei. Și, în definitiv, de ce n-ar putea fi și ea înșelată, de ce n-ar putea fi o victimă ? Pentru că era sora unuia și fiica celeilalte ? Experiența o învățase că acestea erau lucruri pe care nu se putea bizui. Ambiția mușcase din inima tinerei femei, sau mai degrabă a tinerei regine, mult prea adînc față de slăbiciunile de rînd, ca să se mai lase pradă unei crize de orgoliu. La orice femeie, chiar de rînd, atunci cînd iubește, dragostea nu se împiedică în astfel de nimicuri, căci dragostea adevărată înseamnă și ea ambiție.

— Maiestatea voastră — spuse Margareta cu un fel de dispreț batjocoritor — nu are, pe cît mi se pare, o prea mare încredere în steaua care strălucește deasupra frunții fiecărui rege ?

— Oh — făcu Henric — oricît aș căuta-o pe-a mea, acum tot n-o pot vedea, așa pierdută cum e în furtuna ce vuiește deasupră-mi !

— Și dacă suflarea unei femei ar alunga această furtună și ar face ca steaua aceasta să strălucească mai mult ca oricînd ?

— Ar fi greu — răspunse Henric.

— Nu credeţi că există o astfel de femeie, domnule ?

— Ba da, numai că nu cred în puterea ei.

— Vreţi să spuneţi în dorinţa ei de a o face ?

— Am spus şi repet : puterea ei. O femeie nu e cu adevărat puternică decît atunci cînd dragostea şi interesul se contopesc în egală măsură ; şi dacă precumpăneşte doar unul din acestea, e vulnerabilă ca Ahile. Şi dacă nu mă înşel, eu nu mă pot bizui pe dragostea unei astfel de femei.

Margareta tăcu.

— Ascultaţi-mă — urmă Henric, auzind ultima bătaie de clopot la Saint-Germain-l' Auxerrois — vă gîndiţi poate să vă cîştigaţi din nou libertatea de care ai voştri s-au slujit ca să-mi nimicească partizanii. Eu însă m-am gîndit cum să-mi scap viaţa. Era lucrul cel mai grabnic de făcut... Pierdem Navara, ştiu bine ; dar Navara nu înseamnă cine ştie ce, pe lîngă faptul că acum puteţi vorbi cu glas tare la dumneavoastră în cameră, lucru cu neputinţă atunci cînd era cineva care să vă audă din cămăruţa aceasta.

Deşi furată cu totul de gînduri, Margareta nu-şi putu stăpîni un zîmbet. Regele Navarei se ridicase, gata să se înapoieze în apartamentul său, căci bătuse ceasul unsprezece şi tot Luvrul dormea, sau cel puţin părea că doarme.

Henric făcu trei paşi spre uşă ; apoi, oprindu-se brusc, ca şi cum abia atunci îşi amintea ce anume îl adusese la regină, zise :

— Ah, pentru că a venit vorba, doamnă, nu aveţi nimic anume să-mi spuneţi ? Sau poate aţi vrut doar să-mi îngăduiţi să vă mulţumesc pentru răgazul pe care curajoasa dumneavoastră prezenţă în sala de arme a regelui m-a făcut să-l cîştig ieri ? Într-adevăr, doamnă, nu neg, era şi timpul. Aţi apărut acolo ca o zeitate antică, chiar la momentul potrivit ca să-mi salvaţi viaţa.

— Nefericitule ! strigă Margareta cu un glas surd, apucîndu-şi soţul de braţ. Cum nu vedeţi că nimic nu e salvat încă, nici libertatea, nici coroana şi nici viaţa voastră ! Sînteţi orb ! Nebun ! Sărman nebun ! N-aţi văzut oare în scrisoarea mea altceva decît o întîlnire ? Aţi crezut că Margareta, jignită de răceala voastră, nu dorea decît să-i daţi satisfacţie ?

— Dar, doamnă — făcu Henric mirat — mărturisesc...

Margareta ridică din umeri cu o expresie cu neputință de redat.

În aceeași clipă, un zgomot ciudat, ca un zgîriat ascuțit și nerăbdător, se auzi la ușa cea mică și tainică.

Margareta îl trase pe rege lîngă ușă.

— Ascultați ! îi zise ea.

— Regina-mamă iese din apartamentele ei — șopti un glas gîtuit de spaimă, pe care Henric îl recunoscu pe dată. Era doamna de Sauve.

— Și unde se duce ? întrebă Margareta.

— Vine la maiestatea voastră.

Și pe dată foșnetul unei rochii de mătase ce se depărta le arătă că doamna de Sauve pleca în grabă.

— Vai, vai ! exclamă Henric.

— Eram sigură ! îi răspunse Margareta.

— Și eu — adăugă Henric — și ca dovadă, priviți !

Cu un gest grăbit își desfăcu tunica de catifea neagră și-i arătă Margaretei zaua fină de oțel acoperindu-i pieptul și un pumnal lung, milanez, ce-i sclipi numaidecît în mînă, ca o viperă în bătaia soarelui.

— Parcă de fier și platoșă e vorba ! exclamă Margareta. Lăsați, sire, lăsați, ascundeți pumnalul ; e drept că e regina-mamă, dar e singură !

— Totuși...

— Ea e, o aud, tăcere !

Și plecîndu-se la urechea lui Henric, îi spuse în șoaptă cîteva cuvinte pe care tînărul rege le ascultă cu un amestec de atenție și uimire.

Henric se ascunse pe dată după perdelele patului. Margareta se repezi la rîndu-i, sprintenă ca o panteră, către cămăruța în care La Mole aștepta cu înfrigurare, o deschise, îi căută și luîndu-i mîna și strîngîndu-i-o prin întuneric :

— Tăcere ! îi spuse ea, apropiindu-se atît de mult, încît La Mole îi simți suflarea caldă și parfumată învăluindu-i fața ca un abur umed. Tăcere !

Întorcîndu-se apoi în cameră și închizînd ușa, își desfăcu părul, își tăie cu pumnalul șireturile rochiei și se aruncă în pat.

Era şi timpul. Cheia se răsucea în broască.

Caterina avea chei potrivite pentru toate uşile Luvrului.

— Cine-i acolo ? strigă Margareta, în timp ce Caterina lăsa de gardă la uşă pe cei patru gentilomi care o însoţiseră.

Şi, ca şi cum s-ar fi înspăimîntat de această intrare neaşteptată în camera ei, Margareta sări jos din pat, apărînd de sub perdele în rochia ei albă de casă. Recunoscînd-o pe Caterina, veni să-i sărute mîna, cu o mirare atît de bine prefăcută, încît chiar mama ei se lăsă înşelată.

XIV

CEA DE-A DOUA NOAPTE A NUNŢII

Regina-mamă îşi rosti cu o uimitoare iuţeală privirea prin cameră ; papucii de catifea de la picioarele patului, veşmintele Margaretei azvîrlite pe scaune, ochii ce şi-i freca să-şi alunge somnul, totul o convinse pe Caterina că îşi trezise fiica. Zîmbi atunci ca o femeie căreia îi izbutiseră planurile şi, trăgîndu-şi un fotoliu, zise :

— Margareta, hai să ne aşezăm puţin şi să stăm de vorbă.

— Doamnă, vă ascult.

— E timpul — făcu Caterina, închizînd ochii cu acea încetineală caracteristică oamenilor ce gîndesc la ceva sau îşi ascund gîndul — e timpul, fiica mea, să înţelegi cît de mult ţinem, fratele tău şi cu mine, să te facem fericită.

Introducerea aceasta ar fi înspăimîntat pe oricine o cunoştea pe Caterina. „Ce-o fi vrînd să-mi spună ?“ se întrebă Margareta.

— De bună seamă — urmă florentina — atunci cînd te-am căsătorit, am împlinit unul din acele acte politice pe care interese superioare le impun celor ce conduc. Nu trebuie să-ţi mărturisesc, sărmana mea copilă, că nici prin

cap nu mi-a trecut că regele se va încăpăţîna atît de tare să-i fie silă de tine, o fată aşa de gingaşă, tînără şi răpitoare.

Margareta se ridică şi, strîngîndu-şi pulpana rochiei de casă, îi făcu o plecăciune respectuoasă mamei sale.

— Am aflat abia astă-seară — urmă Caterina — căci altfel aş fi venit eu mai demult la tine, îţi spuneam că abia astă-seară am aflat că soţul tău nu se poartă cu tine nici pe departe aşa cum s-ar cuveni faţă de o femeie frumoasă şi, pe deasupra, principesă.

Margareta suspină, iar Caterina, încurajată de această încuviinţare mută, continuă : .

— Aşadar, faptul că regele Navarei întreţine legături în văzul tuturor cu una din doamnele mele de companie care are nerușinarea să-l adore, şi că dispreţuieşte dragostea soţiei pe care am binevoit să i-o dăm, este într-adevăr o nenorocire împotriva căreia noi, nişte bieţi atotputernici, nu putem face nimic. În schimb, ultimul gentilom din regatul nostru l-ar pedepsi, aruncîndu-i el însuşi mănuşa sau punîndu-l pe fiul său s-o facă.

Margareta plecă fruntea.

— De multă vreme, fiica mea, văd, după ochii tăi roşii şi după ieşirile tale amare împotriva doamnei de Sauve, că rana din inima ta, orice-ai face, nu poate să sîngereze numai pe dinăuntru.

Margareta tresări : draperiile se mişcară uşor, din fericire însă Caterina nu băgă de seamă.

— Rana aceasta — adăugă ea cu şi mai multă duioşie — nu poate fi vindecată decît de o mînă de mamă. Cei care au hotărît căsătoria ta, crezînd că te vor face fericită şi care, în dragostea lor pentru tine, observă că noapte de noapte Henric de Navara nimereşte în alt apartament ; cei care nu pot îngădui ca un fleac de rege ca el să jignească în fiecare clipă o femeie de frumuseţea, neamul şi rangul tău, dispreţuind-o şi neavînd grija să-i dea urmaşi ; şi, în sfîrşit, cei care văd că la prima adiere prielnică omul acesta smintit şi nerușinat se va întoarce împotriva familiei noastre şi te va alunga din casă ; ei bine, toţi aceştia n-au oare dreptul ca, despărţindu-te de el, să-ţi asigure un viitor mult mai demn de tine şi de situaţia ta ?

— Şi totuşi, doamnă — răspunse Margareta — cu toate aceste vorbe izvorîte din dragostea de mamă, care mă umplu de bucurie şi mîndrie, îndrăznesc să-i aduc aminte maiestăţii voastre că regele Navarei este soţul meu.

Caterina făcu un gest mînios şi, apropiindu-se de Margareta, îi spuse :

— El, soţul tău ? Ajunge doar binecuvîntarea Bisericii ca să se cheme că eşti soţ şi soţie ? Şi oare consfinţirea căsniciei stă doar în vorbele preotului ? El, soţul tău ? ! Eh, draga mea, dac-ai fi doamna de Sauve, aş mai înţelege să-mi spui una ca asta. Dar împotriva tuturor aşteptărilor noastre, din ziua în care i-ai făcut cinstea să te numeşti soţia lui, alta e femeia căreia el i-a dat ceea ce ţi s-ar fi cuvenit ţie. Hai, vino cu mine, chiar acum — adăugă Caterina ridicînd glasul. Uite, cheia asta se potriveşte la apartamentul doamnei de Sauve. Vino, şi ai să te convingi !

— Vai, mai încet, mai încet, doamnă, vă rog ! făcu Margareta. Nu numai că vă înşelaţi, dar...

— Dar ce ?

— Dar o să-mi treziţi soţul din somn.

Şi zicînd acestea Margareta, cu o graţie plină de voluptate, se ridică şi, lăsînd să-i fluture rochia de casă, din ale cărei mîneci scurte îi ieşeau braţele sculpturale şi mîinile cu adevărat de regină, apucă de lîngă pat o lumînare de ceară trandafirie şi, ridicînd perdeaua, îi arătă cu degetul, zîmbind, mamei ei, profilul semeţ, părul negru şi gura întredeschisă a regelui Navarei care, în patul răvăşit, părea cufundat în cel mai adînc şi dulce somn.

Palidă, cu privirea pierdută şi trupul lăsat pe spate de parcă i s-ar fi deschis dinainte o prăpastie, Caterina scoase, nu un ţipăt, ci un urlet înfundat.

— Vedeţi, doamnă — făcu Margareta — vedeţi că aţi fost informată greşit ?

Caterina aruncă o privire spre Margareta, apoi spre Henric. Mintea ei ageră făcu iute o legătură între fruntea aceasta palidă şi brobonită de sudoare, între ochii aceştia uşor adumbriţi de cearcăne şi zîmbetul Margaretei. Îşi muşcă buzele-i subţiri cu o furie mocnită.

Margareta îi îngădui mamei ei să privească o clipă tabloul acesta care o înspăimînta de parc-ar fi văzut un

cap de meduză. Lăsă apoi perdeaua să cadă, se apropie în vîrful picioarelor de Caterina și, așezîndu-se din nou pe scaun, îi zise :

— Deci, doamnă, cum spuneați...

Caterina încercă timp de cîteva secunde să-și dea seama dacă tînăra ei fiică este într-adevăr sinceră ; apoi, ca și cînd privirea-i vagă s-ar fi destrămat în fața calmului Margaretei, îi spuse :

— Nimic.

Și ieși din cameră cu pași mari.

De îndată ce zgomotul pașilor săi se topi în adîncul coridorului, perdeaua patului se desfăcu iarăși și Henric, cu ochi scînteietori, gîfiind și cu mîinile tremurînde, îngenunche în fața Margaretei, așa îmbrăcat cum era, doar cu pantalonii și cu cămașa de zale. Margareta, văzîndu-l astfel înveșmîntat și strîngîndu-i mîna cu însuflețire, nu se putu stăpîni să nu izbucnească în rîs.

— Vai, doamnă, vai ! Margareta — strigă el — cum v-aș putea mulțumi vreodată ?

Și-i acoperi mîna de sărutări care urcau pe nesimțite pe brațul tinerei femei.

— Sire — făcu ea, ferindu-se încetișor — uitați oare că în clipa aceasta, o biată femeie, căreia îi datorați viața, suferă și oftează după dumneavoastră ? Doamna de Sauve — adăugă ea în șoaptă — și-a călcat pe inimă atunci cînd v-a trimis aici. Și acum, după ce și-a călcat pe inimă, își mai pune poate și viața în primejdie, căci dumneavoastră știți ca nimeni altul cît e de cumplită mama mea la mînie.

Henric se cutremură și, ridicîndu-se, dădu să plece.

— Ah, dar... — făcu Margareta, cu o fermecătoare cochetărie — dacă mă gîndesc mai bine, n-am de ce să mă tem, cheia vi s-a dat fără vreo altă explicație, așa că s-ar putea spune că în noaptea aceasta mi-ați dat mie întîietate.

— Și chiar vă dau, Margareta ; numai dacă ați vrea să uitați...

— Vorbiți mai încet, sire, mai încet — făcu regina, repetînd vorbele pe care le spusese mamei sale cu zece minute mai înainte. Se aude în cămăruță și cum încă nu sînt liberă de tot, sire, v-aș ruga să vorbiți mai încet.

— Oh, oh — exclamă Henric, pe de o parte zîmbind, pe de alta cu părere de rău — asta așa e, uitasem că, pesemne, nu eu sînt cel chemat să joc sfîrșitul acestei interesante scene. Cămăruța aceasta...

— Să intrăm, sire — spuse Margareta — pentru că aș vrea să am cinstea de a-i prezenta maiestății voastre un viteaz gentilom rănit în timpul masacrului, care se încumetase să vină la Luvru spre a-i da de veste maiestății voastre ce primejdie o amenință.

Regina se apropie de ușă. Henric o urmă.

Ușa se deschise și Henric rămase încremenit. În cămăruța aceasta plină de surprize se afla un bărbat.

Dar La Mole rămase și mai încremenit pomenindu-se pe neașteptate în fața regelui Navarei. Drept urmare, Henric îi aruncă o privire ironică Margaretei, care o înfruntă de minune.

— Sire — spuse ea — am ajuns să mă tem că l-ar putea ucide chiar aici, la mine, pe acest gentilom atît de credincios maiestății voastre, sub scutul căruia îl pun acum.

— Sire — vorbi atunci tînărul. Sînt contele Lerac de La Mole, așteptat de maiestatea voastră, căreia îi fusesem recomandat de către sărmanul domn de Téligny, răpus chiar lîngă mine.

— Ah, ah! făcu Henric. Într-adevăr, domnule, regina mi-a înmînat scrisoarea lui ; dar nu aveați cumva și o scrisoare de partea domnului guvernator al Languedoc-ului ?

— Ba da, sire ! Cu recomandarea de a o înmîna maiestății voastre de cum voi fi sosit.

— Și de ce nu mi-ați dat-o ?

— Sire, am venit la Luvru ieri seară, dar maiestatea voastră era atît de ocupat, încît nu m-a putut primi.

— Așa e — făcu regele — dar cred că ați fi putut să mi-o trimiteți.

— Domnul d'Auriac mi-a poruncit să v-o înmînez personal, căci mi s-a spus că e o veste atît de însemnată, încît nu cuteza s-o încredințeze unui curier de rînd.

— Da, da — făcu regele, după ce luă și citi scrisoarea — îmi dădea de veste să părăsesc de îndată palatul și să mă retrag în Béarn. Domnul d'Auriac, deși catolic, este unul din bunii mei prieteni. Și pesemne că, în calitatea

lui de guvernator, aflase ce se punea la cale. Ei, drăcia dracului ! De ce nu mi-ai adus, domnule, acum trei zile scrisoarea asta, în loc să mi-o aduci azi ?

— Pentru că, așa cum am avut cinstea să-i spun maiestății voastre, oricît m-am străduit, pînă ieri n-am putut ajunge.

Păcat, păcat — murmură regele — la ora asta puteam fi în siguranță ori în La Rochelle, ori așteptînd la loc deschis, cu vreo două-trei mii de călăreți în jurul meu !

— Sire, ce-a fost a fost — spuse Margareta cu jumătate de glas. În loc să vă pierdeți timpul regretînd trecutul, mai bine să vă gîndiți cum să trageți cît mai multe foloase în viitor.

— Așadar — făcu Henric, uitîndu-se la ea întrebător — dacă ați fi în locul meu, ați mai nutri vreo speranță, doamnă ?

— Da, sigur că da ! Aș socoti că aceasta este o partidă care se joacă în trei manșe și că eu n-am pierdut-o decît pe prima.

— Ah, doamnă ! îngînă Henric. Dac-aș putea fi sigur că sînteți chiar numai pe jumătate alături de mine...

— Dac-aș fi vrut să trec de partea dușmanilor dumneavoastră — îi răspunse Margareta — cred că n-ar fi trebuit să aștept pînă acum.

— Așa-i — făcu Henric — sînt un nerecunoscător. Și cum spuneați și dumneavoastră, totul mai poate fi îndreptat chiar azi.

— Vai, sire — făcu La Mole — îi doresc maiestății voastre toată fericirea ! Numai că azi domnul amiral nu mai e printre noi !

Henric arboră acel zîmbet de țăran hîtru căruia cei de la curte nu i-au priceput tîlcul decît în ziua în care a ajuns rege al Franței.

— Dar, doamnă — adăugă el, uitîndu-se iscoditor la La Mole — gentilomul acesta nu poate să rămînă aici la nesfîrșit, fără să vă stinghereacă și fără să se expună la neplăceri. Ce aveți de gînd cu el ?

— Sire — îi răspunse Margareta — nu l-am putea ajuta să iasă din Luvru ? Pentru că sînt și eu de aceeași părere.

— E greu.

— Sire, domnul de La Mole n-ar putea face parte din suita maiestății voastre ?

— Vai, doamnă, îmi vorbiți de parc-aș fi încă regele hughenoților și aș mai avea supuși ! Știți doar că pe jumătate am trecut la catolicism și că supuși nu mai am.

Altcineva în locul Margaretei s-ar fi grăbit să-i răspundă : „Și el a trecut la catolicism". Dar regina voia să-l lase pe Henric s-o întrebe ce vrea de la el. La Mole, văzînd că protectoarea lui stă deoparte și cum nu știa încă unde să pună piciorul pe terenul acesta nesigur al unei curți atît de primejdioase cum era curtea Franței, nu mai scoase nici el nici un cuvînt.

— Dar — reluă Henric, citind din nou scrisoarea adusă de La Mole — ce-mi spune domnul guvernator al Provenței ? Că mama dumneavoastră era catolică și că de-aici toată prietenia pe care v-o poartă ?

— Iar mie, domnule conte — adăugă Margareta — îmi vorbeați parcă de un jurămînt pe care l-ați fi făcut, să treceți la altă religie ? Nu mai țin bine minte despre ce anume era vorba. Nu vreți să-mi dați o mînă de ajutor, domnule de La Mole ? Era parcă vorba de ceva la care pare să țină și regele ?

— Vai, da ! Numai că maiestatea voastră a primit cu atîta răceală explicațiile pe care i le-am dat — reluă La Mole — că nici n-am mai îndrăznit...

— Toate acestea nu mă priveau pe mine, domnule. Explicați-i regelui, explicați-i !

— Și despre ce jurămînt e vorba ? îl întrebă regele.

— Sire — făcu La Mole — pe cînd eram urmărit de ucigași, fără să am vreo armă, gata să mă sfîrșesc din pricina celor două răni, mi s-a părut că văd umbra mamei, cu o cruce în mînă, arătîndu-mi calea spre Luvru. Atunci am jurat că dacă scap teafăr, voi trece la religia mamei mele, căreia Dumnezeu i-a îngăduit să iasă din mormînt ca să-mi slujească de călăuză în timpul acelei nopți înspăimîntătoare. Dumnezeu mi-a călăuzit pașii pînă aici, sire. Acum sînt sub ocrotirea unei principese a Franței și a regelui Navarei. O minune mi-a salvat viața ; nu-mi rămîne decît să-mi țin jurămîntul, sire. Sînt gata să trec la catolicism.

Henric se încruntă. Sceptic cum era, înțelegea prea bine că din interes un om poate renega, dar n-avea nici o încredere în renegarea din convingere.

„Regele nu vrea să-l ocrotească pe protejatul meu" — își zise Margareta.

În tot acest timp La Mole aștepta timid și stingher, stînd între două voințe potrivnice. Își dădea bine seama, fără să caute explicații, în ce situație ridicolă se afla. Și tot Margareta, cu gingășia ei feminină, îl scoase din încurcătură.

— Sire — zise ea — să nu uităm că sărmanul rănit are nevoie de odihnă. Și eu pic de somn. Vai, ia uite !

Într-adevăr, La Mole se făcuse alb ca varul. Pricina erau ultimele cuvinte ale Margaretei, pe care le înțelesese greșit și îl făcuseră să pălească.

— Ei bine, doamnă — spuse Henric — nimic mai simplu : să-l lăsăm pe domnul de La Mole să se odihnească.

Tînărul îi aruncă Margaretei o privire rugătoare și, deși se afla în fața a două capete încoronate, se lăsă să cadă pe scaun, zdrobit de durere și de oboseală.

Margareta pricepu toată dragostea din această privire și toată deznădejdea din slăbiciunea lui.

— Sire — spuse ea — cred că s-ar cuveni ca maiestatea voastră să-i facă acestui tînăr gentilom, care și-a pus viața în joc pentru regele lui, de vreme ce venind într-un suflet pînă aici, să vă vestească moartea amiralului și a lui Téligny, a fost rănit, se cuvine deci ca maiestatea voastră să-i facă o onoare pentru care îi va rămîne recunoscător toată viața.

— Ce fel de onoare, doamnă ? o întrebă Henric. Spuneți, și sînt gata !

— Domnul de La Mole se va culca în noaptea asta la picioarele maiestății voastre, care va dormi pe această canapea. Eu, cu îngăduința augustului meu soț — adăugă Margareta zîmbind — o voi chema pe Gillonne și mă voi culca ; căci, vă jur, sire, dintre noi trei nu eu sînt cea mai puțin ostenită !

Henric avea mult duh, poate chiar prea mult ; mai tîrziu prietenii cît și dușmanii lui l-au învinuit pentru aceasta,

dar de astă dată înțelese că cea care îl alunga din patul conjugal își dobîndise acest drept datorită nepăsării pe care el i-o arătase ; de altfel, Margareta se și răzbunase pe această nepăsare, salvîndu-i viața. Așadar, răspunsul lui nu era o chestiune de orgoliu.

— Doamnă — zise el — dacă domnul de La Mole ar fi în stare să meargă pînă în camera mea, i-aș oferi chiar patul meu.

— Da — îi răspunse Margareta — numai că la ora aceasta apartamentul dumneavoastră nu e un loc sigur nici pentru unul, nici pentru celălalt. Ar fi bine ca maiestatea voastră să rămînă aici pînă mîine.

Și fără să mai aștepte vreun răspuns, o chemă pe Gillonne, îi porunci să facă patul regelui și să pună și pentru La Mole un așternut la picioarele acestuia. La Mole părea atît de fericit și de mulțumit de o asemenea cinste, că ai fi putut jura că nu-și mai simte rănile. Margareta, la rîndu-i, făcu o plecăciune ceremonioasă în fața regelui și, întorcîndu-se în camera ei bine zăvorîtă, se întinse pe pat.

„Acum — se gîndi ea — trebuie să-i găsesc mîine domnului de La Mole un protector la Luvru și cine face astă-seară pe surdul mîine se va căi."

O chemă apoi pe Gillonne, care aștepta să-i dea ultimele porunci.

— Gillonne — îi spuse ea în șoaptă — trebuie să găsim un pretext să-l aducem mîine dimineață pe fratele meu, ducele d'Alençon aici, la mine, la opt.

La Luvru băteau tocmai ceasurile două.

La Mole mai făcu puțină politică cu regele, care adormi pe nesimțite. Curînd începu să sforăie zgomotos, de parc-ar fi dormit pe patul lui de piele din Béarn.

La Mole ar fi dormit poate și el întocmai ca regele, dar Margareta nu dormea, ci se zvîrcolea în pat și foșnetul acesta îi tulbura tînărului nostru gîndurile și somnul.

„E foarte tînăr — murmură Margareta, care nu putea să adoarmă. Și e tare timid ; s-ar putea să fie chiar caraghios... dar asta rămîne de văzut ; are însă ochi frumoși, e bine făcut și fermecător ; dar dacă n-o să dea dovadă de curaj !... Fugea... acum reneagă... păcat, visul începuse frumos ; hai... să lăsăm lucrurile în voia lor, iar noi să

ne încredințăm acelei treimi divine a nebunei de Henriette."

Și așa, spre ziuă, Margareta adormi în cele din urmă, murmurînd : „Eros-Cupidon-Amor".

XV

CE VREA FEMEIA VREA ȘI DUMNEZEU

Margareta nu se înșelase. Toată ura adunată în sufletul Caterinei de pe urma acestei comedii — din care ea nu vedea decît intriga, fără să aibă puterea să schimbe cît de cît deznodămîntul — trebuia să se reverse asupra cuiva. Așa că, în loc să se întoarcă la ea, regina-mamă urcă de-a dreptul la doamna ei de onoare.

Doamna de Sauve se aștepta la două vizite : nădăjduia să vină Henric și se temea să nu vină regina-mamă. Și cum stătea lungită pe pat, aproape dezbrăcată, în timp ce Dariole veghea în anticameră, auzi o cheie răsucindu-se în broască, apoi pași apăsați, care ar fi răsunat puternic dacă n-ar fi fost înăbușiți de covorul gros. Își dădu seama că nu era mersul suplu și grăbit al lui Henric ; bănuia că Dariole o să fie împiedicată să-i dea de veste. Sprijinindu-se într-un cot, rămase în așteptare, toată numai ochi și urechi.

Perdeaua se dădu deoparte și tînăra femeie o văzu cu groază intrînd pe Caterina de Medicis.

Caterina părea calmă, dar doamna de Sauve, care de doi ani de zile învățase s-o cunoască bine, pricepu pe dată că sub calmul acesta mocneau gînduri întunecate, poate chiar de crîncenă răzbunare. Cînd o zări, doamna de Sauve dădu să sară din pat ; Caterina însă îi făcu semn din deget să stea pe loc și sărmana Charlotte rămase pironită locului, adunîndu-și tot curajul de care se simțea în stare ca să înfrunte furtuna ce, încet, pe tăcute, se pregătea să se dezlănțuie.

— I-ai dat cheia regelui Navarei ? o întrebă Caterina pe tonul cel mai firesc cu putință.

Atîta doar că vorbele acestea erau rostite de nişte buze din ce în ce mai palide.

— Da, doamnă... — răspunse Charlotte, care încerca şi ea, dar zadarnic, să-şi stăpînească glasul.

— Şi l-ai văzut ?

— Pe cine ? întrebă doamna de Sauve.

— Pe regele Navarei.

— Nu, doamnă ; dar îl aştept şi, cînd am auzit cheia în broască, am crezut că e el.

La răspunsul acesta, care dovedea sau cît de sinceră, sau cît de prefăcută era doamna de Sauve, Caterina nu-şi putu stăpîni un tremur uşor. Mîna ei plină şi scurtă se încleştă.

— Dar ştiai foarte bine — făcu ea cu un zîmbet răutăcios — ştiai foarte bine, Carlotta, că în noaptea asta regele Navarei n-o să vină !

— Cine, doamnă eu ? ! Eu să ştiu aşa ceva ! exclamă Charlotte, prefăcîndu-se de minune că se miră.

— Da, ştiai !

— Mort să fie, şi tot venea — urmă ea, cutremurîndu-se la gîndul acesta.

Sigură că ar fi plătit scump dacă mica ei trădare ar fi fost descoperită, Charlotte îşi găsise curaj să mintă pînă la capăt.

— Şi zici că nu i-ai scris tu regelui Navarei, *Carlotta mia ?* o întrebă Caterina cu acelaşi zîmbet calm şi crud.

— Nu, doamnă — răspunse Charlotte, cu un aer de neînchipuită candoare. După cîte îmi amintesc, maiestatea voastră nu mi-a spus să-i scriu.

O clipă se aşternu tăcerea şi în acest răstimp Caterina o privi pe doamna de Sauve ca un şarpe care încearcă să hipnotizeze o pasăre.

— Te crezi frumoasă — făcu Caterina — te crezi şi iscusită, nu-i aşa ?

— Nu, doamnă — răspunse Charlotte — ştiu doar atît : că maiestatea voastră a fost cîteodată foarte binevoitoare cu mine cînd venea vorba despre frumuseţea sau iscusinţa mea.

— Ei bine — spuse Caterina din ce în ce mai pornită — te înşeli dacă îţi închipui aşa ceva. Şi dacă ţi-am

spus eu una ca asta, te-am minţit. Pe lîngă fiica mea Margot, tu nu eşti decît o proastă şi o pocită !

— Oh, doamnă, aveţi dreptate ! îi zise Charlotte. Şi nici n-aş încerca să tăgăduiesc, mai ales în faţa voastră.

— Şi de aceea — continuă Caterina — regele Navarei ţine mai mult la fiica mea decît la tine. După cîte ştiu, nu asta voiai tu şi nu aşa ne înţeleseserăm noi.

— Vai, doamnă ! se văietă Charlotte, izbucnind în plîns, fără ca de astă dată să mai fi fost nevoie să se silească. Dacă e aşa, atunci sînt foarte nenorocită !

— Aşa e — spuse Caterina, împlîntîndu-şi privirile, ca două pumnale, în inima doamnei de Sauve.

— Dar ce vă face să credeţi una ca asta ? o întrebă Charlotte.

— Du-te pînă la regina Navarei, *pazza*, şi ai să-ţi găseşti iubitul acolo.

— Ah ! făcu doamna de Sauve.

Caterina ridică din umeri.

— Nu cumva eşti geloasă ?

— Cine, eu ? se arătă mirată doamna de Sauve, încercînd să-şi adune puterile care o părăseau.

— Da, tu ! Sînt curioasă să văd cum arată gelozia unei franţuzoaice.

— Dar — făcu doamna de Sauve — cum ar vrea maiestatea voastră să fiu geloasă altfel decît din ambiţie ? Nu-l iubesc pe regele Navarei decît atît cît s-o pot sluji pe maiestatea voastră !

Caterina se uită la ea o clipă, cu privirea pierdută.

— La drept vorbind, s-ar putea să fie adevărat ceea ce îmi spui — îngînă ea.

— Maiestatea voastră îmi citeşte în inimă.

— Şi inima aceasta îmi este cu totul credincioasă ?

— Doamnă, porunciţi şi veţi vedea !

— Ei bine, pentru că eşti gata să te sacrifici pentru mine, Carlotta, tot pentru mine trebuie să fii foarte îndrăgostită de regele Navarei, şi mai ales foarte geloasă, geloasă ca o italiancă.

— Dar, doamnă — o întrebă Charlotte — cum sînt italiencele la gelozie ?

— Am să-ţi spun — îi zise Caterina.

După ce dădu din cap de cîteva ori, ieşi încet, în tăcere, aşa cum venise.

Uluită de privirea sticloasă din ochii aceia dilataţi, ca de pisică, sau de panteră — ceea ce nu-i făcea mai puţin profunzi — Charlotte o lăsă să plece fără să scoată un singur cuvînt, cu răsuflarea tăiată. Respiră doar în clipa în care auzi uşa închizîndu-se în urma reginei-mame, iar Dariole veni să-i spună că cumplita arătare dispăruse.

— Dariole — făcu ea atunci — trage-ţi un fotoliu lîngă patul meu şi dormi aici. Te rog ! Mi-e frică să rămîn singură !

Dariole se supuse ; dar cu toată tovărăşia cameristei ei, cu toată lumina lămpii pe care poruncise s-o lase aprinsă ca să se simtă mai în siguranţă, doamna de Sauve nu adormi decît cînd se crăpă de ziuă, căci toată noaptea îi răsunase în urechi glasul metalic al Caterinei.

Între timp, Margareta, deşi adormise abia cînd începuse să se lumineze de ziuă, se trezi la cea dintîi goarnă, la primul lătrat de cîine. Se ridică pe dată şi se apucă să îmbrace un costum atît de decoltat, că părea pretenţios. Îşi chemă apoi cameristele şi porunci să fie poftiţi gentilomii din serviciul obişnuit al regelui Navarei ; deschizînd apoi uşa înapoia căreia stăteau Henric şi de La Mole, îl salută cu o privire caldă pe acesta din urmă şi, adresîndu-se soţului, îi spuse.

— Sire, nu ajunge doar că am făcut-o pe doamna mama mea să creadă ceea ce nu este, mai trebuie ca dumneavoastră să îi convingeţi pe toţi curtenii că ne înţelegem de minune. Dar fiţi pe pace — adăuga ea rîzînd — şi luaţi bine seama la vorbele mele, care în aceste clipe devin aproape solemne : astăzi va fi ultima oară cînd o voi mai supune pe maiestatea voastră la o încercare atît de crudă.

Regele Navarei zîmbi şi dădu poruncă să intre gentilomii. În clipa în care îi prezentau onorurile, se prefăcu că abia atunci îşi dă seama că mantia îi rămăsese pe patul reginei ; îşi ceru iertare că îi primeşte astfel, îşi luă mantia din mîinile Margaretei, care se făcuse roşie ca focul, şi şi-o prinse pe umăr. Întorcîndu-se apoi spre cei de faţă, le ceru să-i spună ce mai era prin oraş şi pe la curte.

Margareta observă tocmai cu coada ochiului mirarea ce se furişa pe chipurile gentilomilor, văzînd cît de în-

timi erau regele şi regina Navarei, cînd deodată un aprod, urmat de trei sau patru gentilomi, intră anunţîndu-l pe ducele d'Alençon.

Ca să-l determine să vină, Gillonne nu făcuse altceva decît să-i spună că regele îşi petrecuse noaptea la soţia lui.

Francisc intră atît de repede, încît, croindu-şi drum printre gentilomi, era cît pe ce să-i trîntească la pămînt. Prima privire i-o aruncă lui Henric ; Margareta se mulţumi doar cu a doua.

Henric îi răspunse cu un salut curtenitor. Margareta îşi luă un aer de seninătate deplină.

Ducele îşi roti apoi privirea-i vagă, dar iscoditoare, prin încăpere ; dădu cu ochii de patul ale cărui perdele spînzurau în dezordine, de perna cea mare pe care se vedea urma capetelor, şi de pălăria regelui, aruncată pe un scaun.

Păli, dar pe loc îşi veni în fire.

— Frate Henric — i se adresă el — aţi vrea să faceţi în dimineaţa asta o partidă de minge cu regele ?

— Mi-a făcut regele cinstea să mă aleagă — întrebă Henric — sau e numai o atenţie din partea dumneavoastră, cumnate ?

— O, nu, regele n-a spus nimic — răspunse ducele puţin încurcat — dar nu sînteţi de obicei în suita lui ?

Henric zîmbi, căci de la ultima partidă pe care o făcuse cu regele se petrecuseră atît de multe lucruri şi atît de grave, încît n-ar fi fost de mirare ca între timp Carol al IX-lea să-şi fi schimbat partenerii obişnuiţi.

— Vin, frate ! zîmbi Henric.

— Veniţi — urmă ducele.

— Vă duceţi ? îl întrebă Margareta.

— Da, soră dragă.

— Sînteţi grăbit ?

— Foarte grăbit.

— Dacă v-aş ruga totuşi să mai zăboviţi cîteva clipe ?

O astfel de cerere din partea Margaretei era atît de neobişnuită, încît fratele ei se făcu feţe-feţe.

„Ce-o fi vrînd să-i spună ?“ se întrebă Henric, la fel de mirat ca şi ducele d'Alençon.

Ghicind parcă gîndul soţului ei, Margareta se întoarse spre el :

— Domnule —îi zise ea cu un zîmbet fermecător — vă puteţi duce acum, dacă vreţi, la maiestatea sa, pentru că secretul pe care i-l voi împărtăşi fratelui meu îl cunoaşteţi. Maiestatea voastră m-a refuzat aproape ieri, cînd i-am vorbit de acest secret. De aceea n-aş vrea — urmă Margareta — s-o mai plictisesc încă o dată pe maiestatea voastră cu aceeaşi dorinţă care i s-a părut atît de neplăcută.

— Dar despre ce este vorba? întrebă Francisc, uitîndu-se mirat cînd la unul, cînd la altul.

— Ah! ah! exclamă Henric, roşind de ciudă. Doamnă, ştiu ce vreţi să spuneţi. Vă spun drept, îmi pare rău că nu sînt mai liber. Dar dacă nu-i pot acorda domnului de La Mole o ospitalitate care să-i ofere siguranţa, asta nu înseamnă că nu-l voi recomanda pe protejatul dumneavoastră fratelui meu d'Alençon. Poate că — adăugă el ca să-şi întărească cuvintele pe care le-am subliniat mai sus — poate că fratele meu va găsi mijlocul prin care să-l reţineţi pe domnul de La Mole... aici... lîngă dumneavoastră... şi asta ar fi cum nu se poate mai bine... nu-i aşa, doamnă?

„Foarte bine — făcu Margareta în sinea ei — împreună, vor înfăptui ceea ce fiecare în parte n-ar fi făcut."

Şi deschizînd uşa cămăruţei, îl chemă pe tînărul rănit, dar mai întîi îi spuse lui Henric:

— Dumneavoastră trebuie să-i explicaţi fratelui meu de ce îi purtăm de grijă domnului de La Mole.

Prins la strîmtoare, Henric îi spuse domnului d'Alençon care, din spirit de contradicţie, era pe jumătate protestant, întocmai cum Henric, din prevedere, era pe jumătate catolic — îi spuse cum venise La Mole la Paris şi cum fusese rănit pe cînd îi aducea o scrisoare de la domnul d'Auriac.

Cînd ducele se întoarse, La Mole, care ieşise între timp din cămăruţă, stătea în picioare în faţa lui. Văzîndu-l atît de frumos şi de palid, şi prin aceasta de două ori fermecător, Francisc simţi în adîncul sufletului său încolţind o nouă spaimă. Margareta îi stîrnea deopotrivă gelozia şi orgoliul.

— Frate dragă — îi spuse ea — crede-mă că acest tînăr gentilom îi va fi de folos celui care va şti să-l folosească. Dacă-l accepţi, va găsi în tine un stăpîn puternic,

iar tu în el un slujitor credincios. În vremuri ca acestea, e bine, dragul meu frate, să știi de cine să te înconjori, mai ales — adăugă ea coborînd glasul ca numai ducele d'Alençon s-o audă — mai ales cînd ai gînduri mari și ai nenorocul să fii doar al treilea principe al Franței.

Își duse degetul la buze să-i arate lui Francisc că, deși îi făcuse acest început de destăinuire, nu-și spusese încă tot gîndul.

— Și apoi — adăugă ea — poate că vei socoti, spre deosebire de Henric, că nu se cuvine ca acest tînăr să locuiască atît de aproape de apartamentul meu.

— Soră dragă — spuse repede Francisc — dacă domnul de La Mole n-are nimic împotrivă, poate să stea o jumătate de oră la mine, unde cred că n-are de ce să se teamă. Să mă îndrăgească, și am să-l îndrăgesc și eu pe el.

Francisc mințea, căci în fundul sufletului începuse să-l urască pe La Mole.

„Bine, bine... așadar nu m-am înșelat ! murmură Margareta, care îl văzu pe regele Navarei încruntîndu-se. Ah, ca să vă pot conduce pe amîndoi, trebuie să vă strunesc pe fiecare prin celălalt !"

Apoi, completîndu-și gîndul, adăugă :

„Așa, așa, Margareta, dă-i înainte, ar spune Henriette !"

Într-adevăr, după o jumătate de ceas, La Mole, bine dădăcit de Margareta, îi săruta poalele rochiei și urca — destul de sprinten pentru un rănit, scara ce ducea la domnul d'Alençon.

Trecură două-trei zile, în răstimpul cărora buna înțelegere păru că prinde rădăcini între Henric și soția lui. Henric, căruia îi fusese îngăduit să nu-și lepede în public credința, dar care se lepădase în fața duhovnicului palatului, asculta în fiecare dimineață liturghia la Luvru. Seara, se îndrepta în văzul tuturor spre apartamentele soției lui, intra pe ușa principală, schimba cîteva cuvinte cu ea și ieșea prin ușița secretă, ca să urce la doamna de Sauve.

Aceasta nu uitase să-i spună despre vizita Caterinei și să-i atragă atenția asupra primejdiei neîndoielnice care îl amenința. Pus în gardă din amîndouă părțile, Henric se arăta de două ori mai prevăzător cu regina-mamă, cu atît mai mult cu cît Caterina începuse, pe nesimțite, să fie

mai senină. Ba chiar, într-o bună dimineață, Henric avu prilejul să vadă un zîmbet binevoitor înflorind pe buzele-i palide. În acea zi făcu tot ce-i stătu în putință ca să nu mănînce decît niște ouă gătite de el și să nu bea decît apă scoasă de sub ochii lui din Sena.

Măcelurile continuau, dar violența lor era din ce în ce mai scăzută ; fuseseră uciși atîția hughenoți, că mai rămăseseră doar o mînă de oameni. Majoritatea muriseră, mulți fugiseră, iar o parte stăteau ascunși.

Din cînd în cînd se auzea larmă mare într-un cartier sau într-altul ; însemna că dăduseră peste cîte unul din aceștia. Execuția se făcea atunci cu public sau fără, după cum nenorocitul fusese încolțit în vreo fundătură fără scăpare sau putea să fugă. Și atunci, în mahalaua unde se petrecea această întîmplare, era bucurie mare ; căci, în loc să se potolească o dată cu stîrpirea dușmanilor lor, catolicii deveneau tot mai cruzi ; și cu cît numărul hughenoților scădea, cu atît păreau mai înverșunați împotriva nenorociților care mai rămăseseră.

Pe Carol al IX-lea vînătoarea aceasta de hughenoți îl distra de minune ; și cînd nu mai putu să ia parte la ea, se desfăta cu zarva pe care o făceau ceilalți vînători de oameni.

Într-o zi, pe cînd se întorcea de la jocul de popice, una din marile lui distracții alături de jocul cu mingea și de vînătoare, se duse la maică-sa, radiind de bucurie, însoțit de curtenii lui obișnuiți.

— Mamă — făcu el, îmbrățișînd-o pe Caterina care, văzîndu-l atît de vesel, încercă să ghicească motivul. Mii de draci ! Știi una bună ? Ilustrul hoit al domnului amiral, pe care-l credeam dispărut, a fost găsit.

— Ce spui ! exclamă Caterina.

— Pe legea mea, așa e ! Nu-i așa, mamă, că și tu ai crezut, ca și mine, că s-au ospătat cîinii cu el ? Numai că nu s-a întîmplat așa. Poporul meu, scumpul, bunul meu popor, a găsit ceva mai potrivit : l-a spînzurat pe amiral de cîrligul de la Montfaucon :

De sus în jos pe Gaspard l-au zvîrlit
Și-apoi de jos în sus mi l-au suit.

— Ei bine ? făcu Caterina.

— Ei bine, mamă dragă — urmă Carol al IX-lea — de cînd am auzit că a murit scumpetea asta de om, tare îmi era dor să-l mai văd o dată ! Ce vreme frumoasă ! Parcă toate au înflorit azi : văzduhul e plin de viaţă şi de miresme ; mă simt mai bine ca oricînd ; mamă, n-ai vrea să mergem călare pînă la Montfaucon ?

— Cu plăcere, fiul meu — îi zise Caterina — dar am o întîlnire de la care nu vreau să lipsesc ; şi pe urmă, cînd e vorba să faci o vizită unui om atît de însemnat cum e domnul amiral, trebuie să chemi toată curtea. Va fi un prilej să faci unele constatări puţin obişnuite. Am vedea atunci cine vine şi cine nu vine.

— Aşa-i, mamă, ai dreptate ! Să lăsăm pe mîine ; e mai bine ! Atunci tu invită-ţi oamenii tăi şi am să-i invit şi eu pe-ai mei. Sau poate că ajunge dacă spunem că mergem, şi atunci toată lumea o să-şi facă timp. Cu bine, mamă, mă duc să sun din corn.

— Te consumi prea mult, Carol ! Ambroise Paré îţi spune mereu şi are dreptate. E prea greu pentru tine.

— Da' de unde ! făcu Carol. Aş vrea eu să fiu sigur că numai din asta are să mi se tragă moartea ! I-aş îngropa pe toţi de-aici şi chiar pe Henriot care, după cum pretinde Nostradamus, o să ne moştenească pe toţi într-o bună zi.

Caterina se încruntă.

— Fiule — îi spuse ea — să te fereşti întotdeauna de lucrurile ce par cu neputinţă. Şi pînă atunci, cruţă-te !

— Doar două-trei semnale, ca să-mi mai înviorez cîinii, care se plictisesc de moarte. Bietele animale ! Ar fi trebuit să le asmut pe urmele hughenoţilor ! Le-ar fi plăcut !

Şi Carol al IX-lea ieşi din camera mamei sale, intră în sala de arme, desprinse un corn şi suflă în el cu atîta putere, că l-ar fi pizmuit chiar şi Roland. Era de neînchipuit cum putea sufla cu atîta putere în corn un om atît de vlăguit, de bolnăvicios şi cu buze aşa de palide.

Într-adevăr, Caterina, cum îi spusese şi fiului ei, aştepta pe cineva. Îndată după plecarea lui, una din doamnele ei de onoare se apropie şi-i vorbi în şoaptă. Regina zîmbi,

se ridică, salută curtea și o urmă pe ceea care îi adusese vestea.

Réne, florentinul, cel pe care regele Navarei îl întîmpinase cu atîta diplomație chiar în seara sfîntului Bartolomeu, intrase în capelă.

— Ah, dumneata erai, René! îi spuse Caterina. Te așteptam cu nerăbdare!

René făcu o plecăciune.

— Ai primit ieri bilețelul pe care ți l-am trimis?

— Am avut această cinste.

— Ai mai verificat, așa cum îți cerusem, horoscopul lui Rugieri, ce se potrivește atît de bine cu profeția lui Nostradamus, după care toți trei fiii mei vor domni?... De cîteva zile lucrurile s-au schimbat mult, René, și m-am gîndit că s-ar putea ca soarta să fie mai puțin crudă.

— Doamnă — răspunse René, clătinînd din cap — maiestatea voastră știe prea bine că lucrurile nu schimbă ursita; ci, dimpotrivă, ursita înrîurește lucrurile.

— Ai mai repetat totuși jertfa, nu-i așa?

— Da, doamnă — răspunse René — căci prima mea datorie este să vă ascult.

— Și rezultatul?

— Același, doamnă.

— Cum?! Mielul cel negru tot de trei ori a țipat?

— Tot, doamnă.

— Semn că vor fi trei morți năprasnice în familia mea! murmură Caterina.

— Vai, da! făcu René.

— Și apoi?

— Apoi, doamnă, cînd am cercetat măruntaiele, am dat iarăși pestea acea ciudată deplasare a ficatului, pe care am observat-o și la ceilalți doi. Ficatul era întors.

— Schimbare de dinastie. Tot asta, tot asta, tot asta! mormăi Caterina. Ar trebui totuși să facem ceva, René! urmă ea.

René clătină din cap:

— I-am mai spus maiestății voastre că ursita cîrmuiește.

— Tu așa crezi? întrebă Caterina.

— Da, doamnă.

— Îți amintești de horoscopul Jeannei d'Albret ?

— Da, doamnă.

— Mai spune-l o dată, că l-am uitat.

— *Vives honorata* — începu René — *morieris reformidata, regina amplificabere.*

— Ceea ce înseamnă, pare-mi-se : Vei trăi cu cinste, și cînd te gîndești că nici nu avea cu ce trăi, biata femeie ! Vei muri temută, și noi care ne-am bătut joc de ea ! Vei fi mai mare decît ai fost regină ; și iată că a murit și gloria ei zace într-un mormînt pe care am uitat să-i punem pînă și numele.

— Doamnă, maiestatea voastră traduce greșit acel *vives honorata.* Regina Navarei a trăit într-adevăr cu cinste, pentru că atît timp cît a fost în viață, copiii ei au iubit-o, aliații ei au respectat-o, iar dragostea și respectul acesta au fost cu atît mai sincere, cu cît ea era săracă.

— Bine — făcu Caterina — treacă de la mine acel „vei trăi cu cinste" ; dar să vedem cum tălmăcești tu *morieris reformidata ?*

— Cum să-l tălmăcesc ? ! Nimic mai ușor : Vei muri temută.

— Ei bine, a murit ea temută ?

— Atît de temută, doamnă, că n-ar fi moartă acum dacă maiestății voastre nu i-ar fi fost teamă de ea. În sfîrșit, ca regină, vei fi preamărită, sau vei fi mai mare de cum ai fost ca regină ; și asta e adevărat, doamnă, căci în schimbul coroanei pieritoare, ea poartă acum, poate, ca regină și martiră, coroana cerească. Și apoi, cine știe oare ce soartă i-a hărăzit viitorul spiței sale pe pămînt !

Caterina era neînchipuit de superstițioasă. Sîngele rece al lui René o înspăimîntă mai mult decît această încăpățînare a sorții ; și cum pentru ea o împrejurare neplăcută însemna un nou prilej de a ieși cu îndrăzneală din încurcătură, îi spuse lui René pe neașteptate, și urmărindu-și de-a dreptul un gînd stăruitor și nemărturisit :

— Au sosit parfumuri din Italia ?

— Da, doamnă.

— Să-mi trimiți o casetă plină.

— Ce fel să fie ?

— Ultimele, din cele care... — Caterina se opri.

— Din cele care-i plăceau îndeosebi reginei Navarei ? întrebă René.

— Exact.

— Nu-i nevoie să le mai prepar, nu-i așa, doamnă ? Căci maiestatea voastră este acum la fel de pricepută ca și mine.

— Găsești ? întrebă Caterina. Sigur e însă că-mi reușesc.

— Maiestatea voastră nu mai are să-mi spună nimic ? întrebă meșterul de parfumuri.

— Nu, nu — făcu Caterina, pe gînduri. Cred că nu. Totuși, dacă se mai ivește ceva cu jertfele, spune-mi și mie. Și fiindcă veni vorba, să mai lăsăm mieii, și să încercăm și cu găini.

— O, vai, doamnă, mă tem foarte mult că schimbarea jertfei nu va schimba cu nimic prevestirile !

— Fă cum îți spun !

René salută și ieși.

Caterina rămase o clipă pe gînduri. Apoi se ridică și ea și intră în dormitor, unde o așteptau doamnele. Le anunță că a doua zi se mergea la Montfaucon.

Vestea acestui prilej de distracție se răspîndi în seara aceea prin tot palatul și prin întregul oraș. Doamnele își pregătiră toaletele cele mai elegante, iar gentilomii armele și caii lor de gală. Negustorii își închiseră dughenele și atelierele, iar prostimea și pierde-vară mai uciseră, pe ici, pe colo, cîțiva hughenoți, ținuți pentru caz de nevoie, ca să-i dea hoitului domnului amiral un cortegiu cum i se cuvenea.

Toată seara și o bună parte din noapte domni o zarvă de neînchipuit.

La Mole petrecuse cea mai tristă zi din cîte se pot închipui și ziua aceea urmase altor trei sau patru nu mai puțin triste.

Ca să-i facă pe plac Margaretei, domnul d'Alençon îl luase cu el, dar de atunci nu-l mai văzuse. Se simți dintr-o dată ca un copil părăsit, lipsit de grija blîndă, delicată și fermecătoare a celor două femei, dintre care una îi frămînta necontenit gîndul. Prin chirurgul Ambroise Paré primise vești de la ea, dar veștile acestea, auzite din gura unui om de cincizeci de ani, care nu știa, sau se prefăcea

că nu știe cît prețuiau pentru La Mole cele mai mici amănunte despre Margareta, erau incomplete și nu-l mulțumeau. E drept, Gillonne venise odată cu de la ea putere, bineînțeles, să vadă ce e cu rănitul. Vizita aceea fusese ca o rază de soare într-o temniță și La Mole rămăsese ca năucit, așteptînd să mai vadă pe cineva care, deși trecuseră două zile de la cealaltă vizită, tot nu venise.

Așadar, cînd vestea acestei minunate petreceri de a doua zi a întregii curți ajunse la urechile lui La Mole, care era pe cale de însănătoșire, el îi ceru domnului d'Alençon îngăduința să-l însoțească.

Ducele nici măcar nu se întrebă dacă La Mole era în stare să îndure această oboseală, și îi răspunse doar :

— Minunat ! Să i se dea un cal de-al meu !

La Mole nici nu-și dorea mai mult. Maestrul Ambroise Paré veni ca de obicei să-l panseze. Tînărul îi spuse că trebuia neapărat să plece călare și îl rugă să-i potrivească bandajul cu o grijă îndoită. De altfel, cele două răni, atît cea de la piept cît și cea de la umăr, se închiseră și nu-l mai supăra decît umărul. Amîndouă erau stacojii, așa cum trebuia să fie o rană pe cale de vindecare. Maestrul Ambroise Paré le acoperi cu o tafta gumată, la mare preț pe vremea aceea în asemenea împrejurări, și îi făgădui că dacă nu se va agita prea mult pe drum, totul va fi în ordine.

La Mole era în culmea fericirii și, în afara slăbiciunii pricinuită de pierderea de sînge și de o ușoară amețeală, din aceeași pricină, se simțea cum nu se poate mai bine. De altfel și Margareta avea să facă parte din cortegiul acesta ; o va vedea din nou pe regină și cînd se gîndea cît de înviorat fusese cînd o văzuse pe Gillonne, nu se îndoia de fel că întîlnirea cu domnița lui avea să-i facă cu atît mai bine. Așa că La Mole folosi o parte din banii pe care îi primise la plecarea de acasă ca să-și cumpere cel mai frumos pieptar de saten alb și cea mai bogată broderie pentru mantie, de care îi putu face rost croitorul la modă. Tot el îi mai aduse și cizmele de piele parfumată, cum se purta pe vremea aceea. Primi totul dimineața, dar cu o jumătate de ceas mai tîrziu decît le ceruse, ceea ce nu-l supără prea tare. Se îmbrăcă degrabă și se privi într-o oglindă. Hainele, pălăria și parfumul îi plăceau destul de mult ca să se simtă bine.

În cele din urmă, începu să umble prin cameră ca să se asigure că în afara unor dureri mai ascuțite, mulțumirea sufletească îl putea face să uite suferințele trupești.

Mantia de culoarea cireșei, croită după gustul lui, ceva mai lungă decît era moda, îi venea nespus de bine.

În vreme ce în Luvru se petreceau toate acestea, o altă scenă asemănătoare se petrecea în palatul de Guise. Un gentilom înalt, cu părul roșu, își cerceta în fața unei oglinzi dunga roșie ce-i brăzda neplăcut obrazul; își pieptăna și își parfuma mustața și tot parfumînd-o, întindea peste neplăcuta cicatrice — care, în ciuda tuturor sulimanurilor la modă, se încăpățîna să iasă la iveală — întindea, cum spuneam, un strat de alb și roșu întreit; dar cum era neîndestulător, îi veni o idee; un soare dogorîtor, soare de august, își revărsa razele în curte; gentilomul coborî, își scoase pălăria de pe cap și, cu nasul în vînt, cu ochii închiși, se plimbă timp de zece minute, lăsîndu-se de bună voie în bătaia acestor văpăi mistuitoare, ce cădeau din cer în torente.

După zece minute, prins zdravăn de soare, gentilomul nostru avea fața atît de aprinsă, încît dunga aceea roșie, care acum nu se mai potrivea cu restul, părea galbenă. Dar gentilomul nu părea de loc nemulțumit de curcubeul de pe fața lui, peste care întinse, cît putu mai bine, un strat de roșeală, ca să semene cu restul. După aceea, îmbrăcă un minunat costum, pe care croitorul i-l adusese în cămară înainte de a fi chemat.

Gătit astfel, parfumat cu mosc și înarmat pînă în dinți, mai coborî o dată în curte și începu să mîngîie un cal mare și negru, care ar fi fost de o frumusețe fără seamăn dacă n-ar fi avut și el o mică tăietură ca a stăpînului lui, făcută de sabia unui cavaler mercenar, într-unul din ultimele războaie civile la care luase parte.

Cu toate acestea, încîntat de cal, ca și de sine, gentilomul pe care cititorii noștri l-au recunoscut, desigur, cu ușurință, urcă în șa cu un sfert de ceas înaintea tuturor și făcu să răsune curtea palatului de Guise de nechezatul bidiviului său, la care răspundea, pe măsură ce izbutea să-l strunească, cu cîte o sudalmă spusă pe toate tonurile. O clipă mai tîrziu, calul, strunit de-a binelea, recunoștea, prin mlădierea și ascultarea sa, puterea adevăratului său

stăpîn ; dar izbînda nu fusese cîştigată fără zarvă şi zarva aceasta — poate tocmai pe ea se bizuise gentilomul nostru — zarva aceasta atrăsese la fereastră o doamnă pe care îmblînzitorul nostru de cai o salută cu plecăciuni adînci, iar ea îi răspunse cum nu se poate mai drăgălaş.

După cinci minute, doamna de Nevers îşi chemă intendentul :

— Domnule — îl întrebă ea — i s-a servit masa aşa cum se cuvine domnului conte Annibal de Coconnas ?

— Da, doamnă — îi răspunse intendentul. Chiar în dimineaţa aceasta a mîncat cu mai multă poftă ca niciodată.

— Bine, domnule — spuse ducesa.

Apoi, întorcîndu-se spre primul său gentilom, adăugă :

— Domnule d'Arguzon, să pornim spre Luvru şi vă rog să nu-l scăpaţi din ochi pe domnul conte Annibal de Coconnas, căci e rănit şi deci slăbit încă, şi pentru nimic în lume n-aş vrea să i se întîmple ceva. Asta le-ar face plăcere hughenoţilor, care îi poartă pică încă din binecuvîntata noapte a sfîntului Bartolomeu.

Şi doamna de Nevers, încălecînd la rîndul ei, porni strălucitoare spre Luvru — locul de întîlnire al tuturor.

Era două după-amiază cînd un lanţ de călăreţi, acoperiţi din cap pînă-n picioare cu aur, giuvaeruri şi veşminte minunate, se iviră pe strada Saint-Denis, îndreptîndu-se către colţul cimitirului Inocenţilor, desfăşurîndu-se în bătaia soarelui, printre cele două rînduri de case mohorîte, ca un şarpe uriaş cu inele strălucitoare.

XVI

HOITUL UNUI DUŞMAN MIROASE ÎNTOTDEAUNA FRUMOS

Oricît de bogat înveşmîntat ar fi un grup de oameni, el n-ar putea aduce nici pe departe cu cei ce porniseră acum spre cimitirul Inocenţilor.

Veşmintele de mătase, bogate şi strălucitoare — minunată modă lăsată urmaşilor săi de către Francisc I — nu

se transformaseră încă în costumele acelea strîmte și închise la culoare, care se purtau sub Henric al III-lea ; și așa, costumul lui Carol al IX-lea, mai puțin bogat, dar mai elegant decît cele din epocile dinainte, strălucea prin armonia lui fără cusur. Azi nu mai putem întîlni un asemenea cortegiu, căci măreția parăzilor noastre ne face să ne mulțumim cu simetria și uniformitatea. Paji, scutieri, gentilomi de rînd, cîini și cai pe flancuri și în urmă făceau ca acest cortegiu regesc să pară o adevărată oștire. În urma acestuia venea norodul care, la drept vorbind, era pretutindeni. Norodul îl urma, îl însoțea și mergea în frunte ; și-l auzeai cum strigă ba „trăiască", ba „huo, la oase", căci în mijlocul cortegiului se vedeau, ici și colo, vreo cîțiva calviniști renegați, și norodul le purta pică.

Chiar în acea dimineață Carol al IX-lea vorbise ca despre ceva foarte obișnuit — de față cu Caterina, ducele de Guise și Henric de Navara — despre plimbarea pe care aveau s-o facă pînă la Montfaucon, să vadă spînzurătoarea, sau mai degrabă trupul sfîrtecat al amiralului.

În prima clipă Henric voise să renunțe la această plimbare. Atîta aștepta Caterina. De îndată ce Henric încercă să-și arate dezgustul pentru acest lucru, ea și avu un schimb de priviri însoțit de un zîmbet, cu ducele de Guise. Henric prinse aceste ocheade, le înțelese și pe loc, luîndu-și seama, zise :

— La urma urmei, de ce n-aș merge ? Sînt catolic și datorez acest lucru noii mele credințe.

Adresîndu-se apoi lui Carol al IX-lea, adăugă :

— Maiestatea voastră se poate bizui pe mine ; voi fi întotdeauna fericit s-o însoțesc oriunde se va duce. Și își roti privirea ca să vadă cîte sprîncene se încruntau.

De altfel, din tot cortegiul acela, omul privit poate cu cea mai mare curiozitate era acest fiu fără mamă, acest rege fără regat, acest hughenot trecut la catolicism. Chipul lui prelung și cu trăsături puternice, înfățișarea lui puțin grosolană, felul lui familiar de a se purta cu inferiorii, familiaritate pe care o împingea pînă la un grad aproape nelalocul lui pentru un rege, și pe care o deprinsese încă din tinerețe din pricina obiceiurilor lui de om de la munte, și de care nu avea să se dezbare pînă în ceasul morții, toate

acestea îi dădeau un aer deosebit în ochii celor ce-l priveau şi dintre care unii strigau :

— La liturghie, Henriot, la sfînta liturghie !

La care Henric răspundea :

— Am fost ieri, mă duc şi astăzi, şi am să mă duc şi mîine ! Ei, drăcia dracului ! Cred că-i de ajuns !

Margareta venea călare şi era atît de frumoasă, de proaspătă şi de elegantă, încît laudele roiau în jurul ei, iar unele, trebuie să mărturisim, se răsfrîngeau şi asupra însoţitoarei sale, doamna ducesă de Nevers, care tocmai i se alăturase şi al cărei cal alb scutura nărăvaş din cap, de parc-ar fi fost mîndru de povara ce o purta.

— Ei bine, ducesă — o întrebă regina Navarei — ce mai e nou ?

— Nu ştiu nimic, doamnă — răspunse cu glas tare Henriette.

Apoi o întrebă în şoaptă :

— Şi hughenotul ce mai face ?

— I-am găsit o ascunzătoare aproape sigură — răspunse Margareta. Dar, spune-mi, tu ce-ai făcut cu nemaipomenitul tău măcelar de oameni ?

— A ţinut să vină la serbare ; e călare pe un cal de luptă al domnului de Nevers, unul mare cît un elefant. E un călăreţ fără pereche. I-am îngăduit să ia parte la ceremonie pentru că m-am gîndit că hughenotul tău va fi destul de prevăzător ca să rămînă acasă, ca să nu ne temem de vreo încăierare.

— Vai, pe legea mea — răspunse Margareta zîmbind — nu e aici, dar chiar să fi fost, tot nu cred că ar fi ieşit vreo încăierare ! Ce-i drept, e băiat frumos hughenotul meu, dar atîta tot ; e un porumbel, nu un şoim ; gungureşte, dar nu muşcă. La urma urmei — făcu ea pe un ton cu neputinţă de redat şi ridicînd uşor din umeri — la urma urmei, poate că noi l-am luat drept hughenot şi el, săracul, o fi brahman şi credinţa lui îl opreşte să verse sînge.

— Dar unde este ducele d'Alençon ? întrebă Henriette. Nu-l văd de loc !

— Trebuia să ne ajungă din urmă ; azi-dimineaţă îl dureau ochii şi nu prea avea chef să vină ; dar cum se ştie că înclină spre hughenoţi, doar ca să nu fie de ace-

eaşi părere cu fraţii lui, Carol şi Henric, i s-a atras atenţia că regele ar putea să privească cu ochi răi absenţa lui, aşa că s-a hotărît să meargă. Ah, dar ia uită-te într-acolo, unde se uită toată lumea şi strigă ! Să ştii că el a trecut prin poarta Montmartre.

— Da, da, el e ! Îl recunosc ! făcu Henriette. Într-adevăr, arată bine azi ; de un timp încoace parcă se îngrijeşte mai mult. Să ştii că e îndrăgostit. Ce bine e să fii prinţ de sînge ! Treci cu calul peste oameni şi oamenii se dau în lături !

— Ai dreptate — spuse Margareta rîzînd — o să ne strivească ! Doamne fereşte, dar dă-i deoparte pe gentilomii dumitale, ducesă ! Uite pe unul care nu se dă în lături, o să-l ucidă !

— Eh, uite, ăsta-i vitezul meu ! strigă ducesa.

Într-adevăr, Coconnas ieşise din rînd ca să se apropie de doamna de Nevers ; dar în clipa în care calul său traversa şoseaua mărginaşă ce lega strada de mahalaua Saint-Denis, un călăreţ din suita ducelui d'Alençon, încercînd zadarnic să-şi ţină în frîu calul avîntat, îl izbi în plin pe Coconnas. Scuturat zdravăn, Coconnas se clătină pe calul său cît toate zilele, de mai-mai să-i cadă pălăria de pe cap, pe care o prinse cu mîna, şi se întoarse înfuriat.

— Doamne ! făcu Margareta, plecîndu-se la urechea prietenei sale. Domnul de La Mole !

— Tînărul acela frumos şi palid ! exclamă ducesa, neputîndu-şi stăpîni uimirea.

— Da, da, chiar el e acela care era cît pe ce să-l răstoarne pe piemontez !

— Vai — exclamă ducesa — o să se întîmple ceva înspăimîntător ! Uite, se privesc, se recunosc !

Într-adevăr, Coconnas, întorcîndu-se, îl recunoscu pe La Mole ; şi, de uimire, scăpă dîrlogii calului, căci era sigur că-l ucisese pe fostul său tovarăş, sau măcar îl scosese din luptă pentru o bucată de vreme. La Mole îl recunoscu şi el pe Coconnas şi simţi că i se urcă sîngele la cap. Cîteva clipe, care fură de ajuns ca să dea pe faţă toate simţămintele ce mocneau în sufletul celor doi, ei se sfredeliră cu nişte priviri care le făcură pe cele două femei să se-nfioare. Apoi La Mole se uită în jur şi dîndu-şi seama fără îndoială că nu era locul potrivit pentru răfuieli, dădu pin-

teni calului și veni lîngă ducele d'Alençon. Coconnas rămase o clipă pironit locului, răsucindu-și mustața, gata-gata să și-o vîre în ochi ; văzînd că La Mole se depărtează fără să-i spună o vorbă, își văzu și el de drum.

— Vai, vai ! făcu Margareta cu durere, dar plină de dispreț. Nu m-am înșelat, deci... Dar de astă dată e prea mult !

Și își mușcă buzele pînă la sînge.

— E foarte frumos ! răspunse ducesa,compătimind-o.

Chiar în clipa aceea ducele d'Alençon își luă din nou locul în spatele regelui și a reginei-mame, astfel încît curtenii săi, alăturîndu-i-se, erau nevoiți să treacă prin fața Margaretei și a ducesei de Nevers. Trecînd la rîndu-i pe dinaintea celor două principese, La Mole își scoase pălăria, o salută pe regină, aplecîndu-se pînă la grumazul calului și rămase descoperit, așteptînd ca maiestatea sa să-l cinstească cu o privire.

Margareta întoarse însă capul cu mîndrie.

La Mole citi, fără îndoială, disprețul întipărit pe chipul ei și, din palid cum era, se făcu galben ca ceara. Mai mult chiar, ca să nu cadă de pe cal, trebui să se prindă cu mîinile de coama lui.

— Vai, vai — făcu Hennriette, întorcîndu-se spre regină — ia privește cît ești de crudă ! O să i se facă rău !...

— Ei da ! făcu regina, cu un zîmbet nimicitor. Atîta ar mai lipsi ! Ai sărurile la tine ?

Doamna de Nevers se înșelase însă.

Clătinîndu-se în șa, La Mole își recăpătă încet-încet puterile și, întărindu-se în scări, merse să-și ia locul în suita ducelui d'Alençon.

În timpul acesta, cortegiul își urmă drumul și în depărtare se profila silueta sinistră a spînzurătorii ridicate și inaugurate de Enguerrand de Marigny [1]. Niciodată nu avusese parte spînzurătoarea de o pradă mai bună.

Aprozii și gărzile înaintară alcătuind un cerc larg în jurul incintei. La apropierea lor, corbii cocoțați pe spînzurătoare își luară zborul, croncănind deznădăjduiți.

---

[1] Ministru de finanțe al Franței în timpul domniei lui Filip cel Frumos, a fost condamnat la moarte și spînzurat la Montfaucon.

În spatele spînzurătorii de la Montfaucon se adăposteau de obicei cîinii, ademeniți adesea de pradă, și tîlharii filozofii, ce veneau acolo să cugete asupra tristei nestatorniciii a sorții.

În ziua aceea nu se aflau la Montfaucon — cel puțin așa se părea — nici cîinii și nici tîlharii. Aprozii și gărzile îi alungaseră, pe cîini o dată cu corbii, iar tîlharii se pierduseră în mulțime, ca să dea vreo lovitură dintre acelea care alcătuiesc partea veselă a meseriei lor.

Cortegiul înainta : în frunte sosiră regele și Caterina, veneau apoi ducele de Anjou, ducele d'Alençon, regele Navarei, domnul de Guise cu gentilomii lor ; în sfîrșit, urmau doamna Margareta cu ducesa de Nevers și toate femeile ce alcătuiau așa-numitul escadron zburător al reginei ; mai veneau apoi pajii, scutierii, valeții și norodul : în total, zece mii de oameni.

O masă fără formă, un hoit înnegrit, mînjit de sînge, năclăit de noroi, albit de noi straturi de praf, spînzura de stîlpul principal. Hoitului îi lipsea capul. De aceea îl atîrnaseră de picioare. Și apoi, mulțimea, cu obișnuita ei ingeniozitate, îi pusese în loc un șomoiog de paie pe care prinseseră o mască și, în gura măștii, un șugubăț care-i cunoștea obiceiurile domnului amiral, îi vîrîse o scobitoare.

Era un tablou pe cît de sinistru, pe atît de ciudat să-i fi văzut pe toți acești seniori eleganți și pe toate aceste frumoase doamne, defilînd, ca o procesiune pictată de Goya, printre scheletele înnegrite și printre spînzurătorile cu brațe lungi și descărnate. Și cu cît veselia vizitatorilor era mai zgomotoasă, cu atît contrasta ea mai puternic cu tăcerea posomorîtă și nepăsarea rece a acestor leșuri, care-i făceau să se-nfioare pe înșiși aceia ce-și băteau joc de ele.

Dintre cei de față, mulți îndurau cu greu acest spectacol, iar în ceata strînsă a hughenoților îl puteai deslușl, după paloare, pe Henric, care, oricît de bine izbutea să se stăpînească și cu oricîtă prefăcătorie îl înzestrase cerul, nu mai putea să reziste. Pretextînd că aceste leșuri răspîndeau miazme grele, el se apropie de Carol al IX-lea, care, alături de Caterina, se oprise în fața hoitului amiralului, și îi spuse :

— Sire, maiestatea voastră nu găseşte că acest hoit nenorocit miroase prea rău ca să mai putem rămîne aici ?

— Găseşti, Henriot ? făcu Carol al IX-lea, în ai cărui ochi sclipea o bucurie sălbatică.

— Da, sire.

— Ei bine ! Nu-s de aceeaşi părere... hoitul duşmanului miroase întotdeauna frumos...

— Pe cinstea mea, sire — adăugă Tavannes — de vreme ce maiestatea voastră ştia că trebuie să facem o mică vizită domnului amiral, ar fi trebuit să-l invite şi pe Pierre Ronsard, maiestrul vostru în ale poeziei ; cît ai clipi, iar fi făcut un epitaf bătrînului Gaspard.

— Nu mai e nevoie de el — îi răspunse Carol al IX-lea — o să-i facem chiar noi... Eh, ia ascultaţi, domnilor — adăugă el după o clipă de gîndire :

Ici zace... dar nu, am greşit,
Cuvîntul e nepotrivit,
Ici amiralul este spînzurat,
Din lipsă de cap — de glezne-aninat.

— Bravo, bravo ! strigară gentilomii catolici într-un glas, în timp ce hughenoţii, strînşi laolaltă, se încruntau în tăcere.

Cît despre Henric, care stătea de vorbă cu Margareta şi cu doamna de Nevers, se făcu că nu aude.

— Hai, hai, domnule ! făcu Caterina, pe care, deşi îmbibată de parfumuri, duhoarea aceea începuse s-o supere. Să plecăm ; chiar şi de cel mai bun prieten te despărţi. Să-i spunem rămas bun domnului amiral şi să ne întoarcem la Paris.

Făcu un gest ironic cu capul, în semn de batjocură, ca şi cum s-ar fi despărţit de un prieten, şi, trecînd din nou în fruntea cortegiului, făcu calea-ntoarsă, în vreme ce procesiunea se scurgea prin faţa cadavrului.

În zare, soarele mergea spre asfinţit.

Mulţimea porni pe augustele urme, ca să poată gusta pînă la capăt măreţia cortegiului şi să nu scape nimic din spectacol ; tîlharii se luară şi ei după mulţime, aşa că la vreo zece minute după plecarea regelui nu mai rămăsese

nimeni în preajma cadavrului ciopîrțit al amiralului, pe care începeau să-l mîngîie cele dintîi adieri ale serii.

Dar cînd spunem nimeni, ne înșelăm. Un gentilom călare pe un cal negru, și care atîta timp cît avusese cinstea să se afle în fața regeștei adunări nu putuse privi după pofta inimii lui trunchiul acela fără formă și înnegrit, rămase ultimul. Se desfăta privind cu luare-aminte toate lanțurile, cîrligele, stîlpii de piatră, cu un cuvînt — spînzurătoarea — care pentru el, poposit doar de cîteva zile la Paris și necunoscînd perfecțiunile pe care capitala le aduce oricărui lucru, părea să fie culmea a tot ceea ce omul poate născoci mai urît.

De prisos să-i mai spunem cititorului că omul acesta era prietenul nostru Coconnas. Un ochi versat de femeie îl căutase zadarnic în cortegiul călăreților și scrutase șirurile fără să-l poată descoperi.

Domnul de Coconnas, după cum am spus, rămăsese în admirație în fața operei lui Enguerrand de Marigny.

Dar pe domnul de Coconnas nu-l căuta numai femeia aceea. Unui gentilom, pe care-l deosebeai după pieptarul de satin alb și după penele grațioase de la pălărie, după ce privise înainte și pe laturi, îi trecu prin minte să se uite și în urmă. Și așa s-a făcut că a zărit statura înaltă a lui Coconnas și silueta uriașă a calului conturîndu-se puternic pe cerul înroșit de ultimele raze ale apusului.

Pe dată, gentilomul cu pieptarul de satin alb părăsi cortegiul, o porni pe o cărăruie și, făcînd un ocol, se întoarse la spînzurătoare.

Aproape în același timp, doamna, care nu era alta decît ducesa de Nevers, după cum gentilomul acela spătos, călare pe calul negru, fusese Coconnas, se apropie de Margareta și îi spuse :

— Ne-am înșelat amîndouă, Margareta. Piemontezul a rămas în urmă și domnul de La Mole s-a luat după el.

— Drăcia dracului — făcu Margareta, rîzînd — să știi că se întîmplă ceva ! Drept să-ți spun, nu mi-ar părea rău să-mi pot schimba părerea despre el.

Margareta se întoarse și-l văzu într-adevăr pe La Mole pornind înapoi, așa cum am spus.

Cele două principese părăsiră și ele cortegiul ; prilejul era dintre cele mai potrivite ; au făcut calea-ntoarsă chiar

în locul unde începea o potecă mărginită de garduri lungi, care ducea înapoi, pînă la vreo treizeci de paşi de spînzurătoare. Doamna de Nevers îi şopti ceva la ureche căpitanului ei, Margareta îi făcu un semn Gillonnei şi toţi patru o apucară pe acest drum, furişîndu-se înapoia tufişului celui mai apropiat de locul unde avea să se petreacă scena la care păreau că vor să fie spectatori. După cum am spus, de aci şi pînă la locul unde Coconnas, încîntat şi fremătînd de plăcere, gesticula în faţa domnului amiral, erau cel mult treizeci de paşi.

Margareta descălecă ; doamna de Nevers şi Gillonne făcură la fel ; la rîndul lui, descălecă şi căpitanul şi apucă toţi cei patru cai de căpăstru. Iarba proaspătă şi deasă le oferea celor trei femei un loc de odihnă, aşa cum îşi doresc adesea, în zadar, prinţesele.

Un tufiş rărit le îngăduia să nu piardă nici cel mai mic amănunt.

La Mole făcu şi el un înconjur şi, venind cu calul la pas, se opri în spatele piemontezului. Intinzînd braţul, îl bătu pe umăr.

Coconnas se întoarse.

— Aha ! făcu el. Aşadar nu era un vis ! Mai trăieşti !

— Da, domnule — îi răspunse La Mole — da, mai trăiesc. Nu din vina dumitale, dar trăiesc.

— Ei, drăcia dracului ! urmă Coconnas. Te recunosc foarte bine, deşi eşti atît de palid. Ultima oară cînd ne-am întîlnit erai parcă mai rumen la faţă.

— Şi eu — răspunse La Mole — te recunosc, cu toată cicatricea aia galbenă care-ţi brăzdează faţa. Cînd ţi-am făcut-o, erai mai palid ca acum.

Coconnas îşi muşcă buzele, dar, hotărît, după cîte se pare, să continue discuţia pe acelaşi ton ironic, urmă :

— Nu-i aşa, domnule de La Mole, că e ciudat, mai ales pentru un hughenot, să se poată uita la domnul amiral, aşa spînzurat cum e de cîrligul ăsta de fier ; şi cînd te gîndeşti că mai sînt unii care exagerează, învinuindu-ne că am ucis pînă şi pe puii de hughenoţi de la sînul mamei !

— Conte — făcu La Mole înclinîndu-se — nu mai sînt hughenot. Am fericirea să fiu catolic.

— Asta-i bună ! exclamă Coconnas, izbucnind în rîs. Te-ai convertit, domnule ! O, cîtă iscusință !

— Domnule — continuă La Mole, la fel de grav și de politicos — am jurat că dacă scap de acest măcel, mă convertesc.

— Conte — reluă piemontezul — e un jurămînt plin de prevedere și vă felicit ; altele n-ați mai făcut ?

— Ba da, domnule, am mai făcut unul — îi răspunse La Mole, mîngîindu-și calul cum nu se poate mai calm.

— Care ? întrebă Coconnas.

— Să te agăț acolo, sus, vezi, de cuiul ăla mic, de sub domnul de Coligny, care parcă te așteaptă.

— Cum — făcu Coconnas — așa viu și nevătămat ?

— Nu, domnule, după ce te voi fi străpuns cu sabia.

Coconnas se făcu stacojiu ; ochii lui verzi scăpărau.

— Va să zică — făcu el batjocoritor — de cuiul ăla zici ?

— Da — întări La Mole — de cuiul ăla !...

— Nu sînteți destul de înalt pentru asta, domnișorule — îi întoarse vorba Coconnas.

— Atunci am să mă sui pe calul dumitale, bravul meu ucigaș ! îi răspunse La Mole. Îți închipui oare, scumpe domn Annibal de Coconnas, că poți omorî oamenii fără să-ți primești pedeapsa, sub pretextul cinstit și onorabil că ești o sută contra unu ! Aș, vine ziua cînd fiecare își găsește nașul ! Și cred că ziua asta a și venit. Tare-aș avea chef să-ți găuresc căpățîna pocită cu un foc de pistol ; dar, vai, din păcate, cred că n-aș ochi bine, pentru că-mi mai tremură mîna de pe urma rănilor pe care mi le-ai făcut ca un trădător !

— Căpățîna mea pocită ! urlă Coconnas, sărind de pe cal. Descalecă, domnule conte, hai, hai ! Trage sabia ! Și, zicînd acestea, apucă sabia.

— Hughenotul tău n-a spus cumva „căpățînă pocită" ? îi șopti ducesa de Nevers Margaretei. Tu îl găsești urît ?

— E fermecător ! îi răspunse Margareta rîzînd. Și trebuie să-ți spun că domnul de La Mole e orbit de furie ; dar, taci, să privim !

Pe cît descălecase de repede Coconnas, pe atît de încet descăleică La Mole ; își desfăcu mantia de culoarea cireșei, o puse jos, își trase sabia și rămase în gardă.

— Au ! făcu el, întinzînd braţul.

— Of ! murmură Coconnas, la rîndu-i, căci, după cum vă amintiţi, amîndoi fuseseră răniţi la umăr şi orice mişcare mai bruscă îi durea.

Un hohot de rîs greu de reţinut izbucni din tufiş. Prinţipesele nu se putură stăpîni văzîndu-i pe cei eroi cum îşi freacă omoplatul, strîmbîndu-se de durere. Hohotele ajunseră la urechile celor doi gentilomi, care nu ştiau că au şi martori. Se întoarseră şi îşi zăriră îngerii lor păzitori.

La Mole se puse iarăşi în gardă, ţeapăn ca un automat, pe cînd Coconnas încrucişă sabia cu un „drăcia dracului !“ spus printre dinţi.

— Ei, asta e ! Aştia sînt în stare să se spintece dacă nu sărim ! Destul cu gluma ! Hai, domnilor, hei ! strigă Margareta.

— Lasă-i ! Lasă-i ! făcu Henriette care, văzîndu-l pe Coconnas dezlănţuit, nădăjduia în adîncul inimii ei că-l va da gata pe La Mole, la fel cum făcuse cu cei doi nepoţi şi cu fiul lui Mercandon.

— Vai, zău că sînt frumoşi ! zise Margareta. Parc-ar scoate flăcări pe nări !

La drept vorbind, încăierarea pornită cu glume şi cuvinte de batjocură se transformase, din clipa în care cei doi eroi încrucişaseră săbiile, într-o luptă pe tăcute. Nici unul nu se bizuia prea mult pe puterile sale şi, la fiece mişcare mai bruscă, erau nevoiţi să-şi stăpînească cîte un junghi de pe urma vechilor răni. Cu privirea ţintă şi înflăcărată, cu gura crispată, cu dinţii încleştaţi, La Mole înainta cu paşi mici, dar hotărîţi şi apăsaţi, asupra duşmanului său care, în faţa măiestriei lui, dădea înapoi, ce-i drept pas cu pas, dar dădea înapoi. Şi astfel ajunseră amîndoi la marginea şanţului, dincolo de care se aflau spectatorii. Aci, ca şi cum retragerea lui nu avusese alt scop decît să se apropie de doamna sa, Coconnas se opri şi în clipa în care La Mole degajă prea mult, îi dădu cu iuţeala fulgerului o lovitură îndemînatică, şi în aceeaşi clipă pe pieptarul de satin alb al lui La Mole se ivi o pată roşie de sînge, care se întindea.

— Curaj ! strigă ducesa de Nevers.

— Ah, sărmane La Mole ! făcu Margareta, cu un strigăt de durere.

Auzind acest strigăt, La Mole îi aruncă reginei una din acele priviri care pătrund mai adînc în inimă decît vîrful unei săbii și, prefăcîndu-se că-i dă ocol lui Coconnas, fandă în plin.

De astă dată cele două femei scoaseră cîte un strigăt, care se contopiră într-unul singur. Spada lui La Mole îl străpunsese pe Coconnas pînă în spate, pe unde ieși vîrful plin de sînge.

Nu se prăbuși însă nici unul din ei ; rămaseră amîndoi în picioare, privindu-se cu gura deschisă, fiecare simțind că, la cea mai mică mișcare, și-ar pierde echilibrul. În sfîrșit, piemontezul, rănit mai grav decît adversarul lui, și simțind că puterile i se scurg o dată cu sîngele, se lăsă să cadă peste La Mole, cuprinzîndu-l cu un braț, pe cînd celălalt încerca să tragă pumnalul. Pe de altă parte, La Mole își adună toate puterile, ridică mîna și-l izbi pe Coconnas cu mînerul săbiei în creștet. Amețit, acesta se prăbuși, dar în cădere îl trase și pe potrivnicul lui, așa că amîndoi se rostogoliră în șanț. În clipa în care Margareta și ducesa de Nevers văzură că, așa pe moarte cum erau, încercau totuși să-și dea lovitura de grație, se năpustiră spre ei, împreună cu căpitanul gărzii. Dar, pînă să ajungă, mîinile celor doi se desprinseră, ochii li se împăienjeniră și, lăsînd să le scape sabia, cei doi luptători, cu un ultim spasm înțepeniră.

Un val de sînge spumega în jurul lor.

— Oh, viteazule La Mole ! exclamă Margareta, care nu-și putea stăpîni admirația. O, iartă-mă, de o mie de ori iartă-mă că te-am bănuit !

Și ochii i se umplură de lacrimi.

— Vai, vai — murmură ducesa — bravul meu Annibal... Spuneți-mi, doamnă, ați mai văzut de cînd sînteți doi lei paralei ca aceștia ?

Și izbucni în hohote de plîns.

— Sfinte Sisoie ! Sălbatică încăierare ! făcu căpitanul, încercînd să oprească sîngele ce curgea valuri... Hei ! Tu de colo ! Vino mai repede !

Într-adevăr, un bărbat care ședea cocoțat pe un fel de furgon vopsit în roșu se ivi în umbra serii, cîntînd cîntecul acela vechi pe care i-l amintise fără îndoială minunea de la cimitirul Inocenților :

Măceș drăgălaș ce-nfloreşti
Şi-nverzeşti
Pe lîngă malul umbros,
Lăurusca te-a încins,
Cu braţu-i lung te-a împins
Să te-mbrace pînă jos.

O cîntăreaţă privighetoare,
Neştiutoare,
Iubita cîntîndu-şi iar
Dragostea să-şi ostoiască,
Vine să se cuibărească,
Ca-n toţi anii, în frunzar.

Tu, măceș, să trăieşti,
În veci să-nverzeşti
Şi nici suflare de vînt,
Nici secure, nici furtună,
Şi nici vremea cea străbună
Nu te pună la...

— Hei ! strigă din nou căpitanul. Vino-ncoace, cînd te chem ! Vino odată ! Nu vezi că gentilomeii ăştia au nevoie de ajutor ?

Omul din căruţă, a cărui înfăţişare respingătoare şi al cărui chip aspru contrasta cu gingaşul cîntec cîmpenesc pe care l-am pomenit mai sus, îşi opri calul, se dădu jos şi, aplecîndu-se asupra celor două trupuri, zise :

— Tii, strașnice răni ! Da' eu fac şi mai faine !

— Dar, cine eşti dumneata ? îl întrebă Margareta, simţind fără voie o spaimă pe care nu şi-o putu stăpîni.

— Doamnă — răspunse omul cu o plecăciune pînă în pămînt. Eu sînt jupîn Caboche, călăul din Paris, şi veneam să mai atîrn în spînzurătoarea aceasta cîţiva tovarăşi pentru domnul amiral.

— Ei bine, eu sînt regina Navarei — răspunse Margareta — dă jos morţii, aşterne păturile cailor noştri în căruţă şi vino încet în urma noastră, cu aceşti gentilomi, pînă la Luvru.

XVII

CONFRATELE MAESTRULUI AMBROISE PARÉ

Căruţa în care fuseseră aşezaţi Coconnas şi La Mole o apucă spre Paris, urmînd prin întuneric grupul ce-i slujea de călăuză. La Luvru se opri. Vizitiul primi o răsplată grasă. Răniţii fură duşi apoi la domnul duce d'Alençon şi se trimise după maestrul Ambroise Paré.

Cînd acesta sosi, nici unul din cei doi răniţi nu-şi venise încă în fire.

La Mole era rănit mai uşor, căci sabia îl nimerise la subsuoara dreaptă, dar fără să-i atingă vreun organ important; Coconnas avea însă plămînul străpuns şi şuierul care-i ieşea din rană făcea să tremure flacăra lumînării.

Maestrul Ambroise Paré nu-şi luă răspunderea că-l poate face bine.

Doamna de Nevers era deznădăjduită; încrezătoare în puterea, în dibăcia şi curajul piemontezului, ea o impiedicase pe Margareta să oprească lupta. Ar fi putut să-l ducă pe Coconnas la palatul de Guise, ca să-l îngrijească pentru a doua oară; dar dintr-o clipă în alta soţul ei trebuia să soscască de la Roma şi s-ar fi putut să i se pară ciudată prezenţa unui străin în domiciliul conjugal.

Ca să ascundă pricina rănilor, Margareta poruncise ca cei doi tineri să fie duşi la fratele ei, unde şi locuia de altfel unul din ei, spunînd că cei doi gentilomi căzuseră de pe cai pe cînd se plimbau; dar căpitanul, plin de admiraţie, destăinuise adevărul. Nu trecu mult şi toată curtea ştia că gloria şi celebritatea îşi mai aveau doi pretendenţi de soi. Îngrijiţi de acelaşi chirurg ce-i veghea în egală măsură, cei doi răniţi trecură prin toate fazele convalescenţei,

după cît de gravă era rana fiecăruia. La Mole, rănit mai ușor, își veni primul în fire. Coconnas fu cuprins de o febră cumplită și întoarcerea lui la viață o vesti un delir înfiorător.

Deși adăpostit în aceeași cameră cu Coconnas, La Mole, cînd își reveni în fire, nu-și văzu tovarășul, sau poate că nu arătase că l-ar fi văzut. Coconnas, dimpotrivă, deschizînd ochii, îi aținti asupra lui la Mole cu o căutătură care ar fi putut dovedi că sîngele pe care-l pierduse nu făcuse să seadă pornirile acestei firi pătimașe.

Coconnas crezu că visează, că și în vis dădea iar peste dușmanul lui, pe care în două rînduri își închipuise că l-a ucis ; numai că visul se prelungea peste măsură. După ce-l văzu pe La Mole culcat ca și dînsul, bandajat ca și dînsul de către chirurg, îl privi cum se ridică din patul acela în care el era ținuit de friguri, slăbiciune și dureri, îl văzu cum se da jos, cum merge apoi sprijinit de doctor, pe urmă în baston și, în sfîrșit, singur.

Coconnas, care mai aiura încă, privea cum se înzdrăvenește tovarășul lui cînd cu o privire stinsă, cînd furioasă, dar totdeauna amenințătoare.

În mintea înfierbîntată a piemontezului era un amestec înspăimîntător de fantastic și real. Pentru el, La Mole era mort, mort de-a binelea, și nu odată — aici de două ori, și cu toate acestea recunoștea umbra acestui La Mole lungită într-un pat ca al lui ; după aceea, așa cum am arătat, a văzut că umbra se ridică, pe urmă că merge și, lucru înfiorător, că vine spre patul lui. Umbra aceasta, de care ar fi vrut să fugă chiar și în fundul iadului, veni drept spre el și se opri la căpătîiul patului, uitîndu-se la el. Pe figura ei se citea chiar blîndețe și milă, dar Coconnas crezu că nu-i decît o batjocură diavolească.

Și astfel, sufletul lui, mai bolnav poate decît trupul căzu pradă unei patimi oarbe a răzbunării. Nu-l mai frămînta decît un singur gînd : să facă rost de o armă, orice fel de armă, și să izbească cu ea în trupul sau în umbra aceasta a lui La Mole, care-l chinuia cu atîta cruzime. Hainele îi fuseseră așezate pe un scaun, dar fură luate de acolo, căci așa mînjite de sînge cum erau, găsiseră cu cale că era mai bine să fie luate din preajma rănitului. Lăsaseră

însă pe scaun un pumnal, la care nu se gîndea nimeni că ar putea prea curînd să-l îmbie să se folosească de el.

Coconnas văzu pumnalul ; trei nopți în șir, pe cînd La Mole dormea, încercă să întindă mîna după el, dar tot de atîtea ori puterile îl părăsiseră și leșină.

În sfîrșit, în cea de-a patra noapte ajunse la armă, o apucă cu vîrful degetelor lui crispate și, scoțind un geamăt, de durere, o ascunse sub pernă.

A doua zi văzu ceva de neînchipuit pentru el.

Umbra lui La Mole, care părea că în fiecare zi capătă puteri noi, în vreme ce el, urmărit fără încetare de vedenia aceasta înspăimîntătoare, și le cheltuia pe ale sale într-o nesfîrșită urzire a unui complot ce trebuia să-l scape de acest potrivnic, umbra aceasta, din ce în ce mai vioaie, dădu de două sau trei ori ocol odăii cu un aer îngîndurat. Apoi își potrivi mantia, își încinse sabia, își puse o pălărie cu boruri largi, deschise ușa și plecă.

Coconnas răsuflă ușurat ; se vedea scăpat de fantomă. Timp de două-trei ceasuri, sîngele îi circulă prin vine mai liniștit și mai răcorit ca niciodată de la duel încoace ; dacă La Mole ar fi lipsit o zi întreagă, Coconnas și-ar fi venit cu totul în fire ; dac-ar fi lipsit opt zile, poate că s-ar fi vindecat ; din nefericire, La Mole se întoarse după două ceasuri.

Întoarcerea lui înseamnă pentru piemontez o adevărată lovitură de pumnal și, cu toate că acesta nu venșie singur, Coconnas nu-l vedea decît pe el.

Omul care îl însoțea merită totuși atenția.

Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, scund, îndesat și voinic. Părul negru îi cobora pînă la sprîncene, iar barba-i, neagră și ea, îi acoperea toată falca, în pofida modei de pe atunci.

Dar noului venit nu prea părea să-i pese de modă.

Purta un pieptar de piele stropit peste tot cu pete cafenii ; un pantalon de culoare cafeniu-roșcată, o flanelă roșie, niște ghete mari de piele, care îi treceau de glezne, și o bonetă de aceeași culoare cu pantalonii. Mijlocul îi era strîns de o cingătoare lată de care atîrna un cuțit vîrît în teacă.

Personajul acesta ciudat, a cărui prezență în Luvru părea nefirească, își aruncă pe un scaun mantia cafenie în

care era înfăşurat şi se apropie cu gesturi brutale de patul lui Coconnas, care îl fixa, parcă prins în mrejele unei fascinaţii, pe La Mole, ce stătea deoparte. Omul se uită la bolnav şi, dînd din cap, zise :

— Aţi pierdut cam mult timp, nobile domn !

— N-am putut ieşi mai curînd — îi răspunse La Mole.

— Ei, Doamne Dumnezeule ! Trebuia să trimiteţi după mine !

— Pe cine ?

— A, aşa-i ! Uitasem unde sîntem. Le-am spus eu doamnelor, dar n-au vrut să m-asculte. Dac-ar fi folosit leacurile mele, în loc să se ia după vita aia încălţată căruia îi zice Ambroise Paré, de mult aţi fi pornit-o inpreună după aventuri, sau v-aţi mai fi putut înţepa o dată cu sabia, după cum v-ar fi poftit inima. În sfîrşit, o să vedem ce-i de făcut. Pricepe ce i se spune ?

— Nu prea !

— Scoateţi limba, domnule !

Coconnas scoase limba spre La Mole, strîmbîndu-se atît de îngrozitor, încît vraciul mai dădu o dată din cap.

— Ţţ ! Ţţ ! făcu el. Contracţia muşchiului. Nu mai e timp de pierdut. Chiar în seara asta vă trimit o băutură gata pregătită, care să i se dea de trei ori, din ceas în ceas, la miezul nopţii, la unu şi la două.

— Bine.

— Dar cine i-o va da ?

— Eu.

— Chiar dumneavoastră ?

— Îmi făgăduiţi ?

— Pe cuvîntul meu de gentilom !

— Şi dacă vreun doctor ar vrea să şterpelească puţin din ea ca să vadă din ce e alcătuită...

— Aş vărsa-o pînă la ultima picătură.

— Tot pe cinstea dumneavoastră de gentilom ?

— Jur !

— Prin cine să vă trimit băutura ?

— Prin cine vrei.

— Dar trimisul meu...

— Ei biñe ?

— Cum va ajunge pînă la dumneavoastră ?

— Am aranjat eu totul. Să spună că vine din partea domnului René, meșterul de parfumuri.

— Florentinul acela care locuiește la podul Saint-Michel ?

— Exact. Poate intra în Luvru la orice oră din zi sau din noapte.

Omul zîmbi.

— La drept vorbind, măcar atîta lucru poate să facă regina-mamă pentru el ! E în ordine deci. Trimisul meu va veni din partea lui René, meșterul de parfumuri. Pot să împrumut și eu o dată numele lui ; el a împrumutat de atîtea ori meseria mea, fără să aibă patente.

— Ei bine — făcu La Mole — atunci mă bizui pe dumneata ?

— Bineînțeles.

— Iar plata...

— Oh, o să ne socotim noi chiar cu acest gentilom, cînd va fi pe picioare.

— Fii fără grijă. Cred că o să te poată răsplăti din plin.

— Și eu cred. Numai că — adăugă el cu un zîmbet ciudat — oamenii care au de-a face cu mine nu prea au obiceiul să fie recunoscători. Și nu m-ar mira ca, odată vindecat, să uite și să nu-i treacă prin cap că mai exist și eu.

— Bine, bine ! făcu La Mole, zîmbind la rîndu-i. Atunci am să am eu grijă să-i împrospătez memoria.

— Atunci, fie ! În două ceasuri aveți băutura.

— La revedere.

— Cum ați spus ?

— La revedere.

Omul zîmbi.

— Eu — zise dînsul — am obiceiul să spun întotdeauna adio... Așadar, adio, domnule de La Mole. Peste două ceasuri aveți băutura. Ați înțeles, trebuie s-o ia la miezul-nopții... trei doze... din ceas în ceas !

Apoi ieși, iar La Mole rămase singur cu Coconnas.

Coconnas auzise toată convorbirea fără să priceapă însă ceva din ea. Un zvon de cuvinte, un zumzet nedeslușit de vorbe îi ajunse la urechi. Din toată discuția nu reținuse decît atît : „Miezul nopții".

Continuă deci să-l urmărească cu priviri scăpărătoare pe La Mole, care rămase şi el mai departe în cameră, visînd şi plimbîndu-se de colo-colo.

Medicul acela necunoscut se ţinu de cuvînt şi, la ceasul hotărît, trimise leacul pe care La Mole îl puse pe o sobiţă de argint. Luîndu-şi astfel de grijă, se culcă.

Văzîndu-l pe La Mole că se culcă, Coconnas se linişti şi el puţin ; încercă la rîndu-i să închidă ochii, dar delirul lui se transformă într-o toropeală scuturată de friguri. Aceeaşi fantomă care-l urmărea în timpul zilei se ţinea de el şi peste noapte ; pe sub pleoapele uscate, continua să vadă un La Mole ameninţător, apoi auzi un glas ce-i spunea la ureche : „Miezul-nopţii ! Miezul-nopţii ! Miezul-nopţii !"

Deodată, clopotul orologiului vibră în noapte, bătînd de douăsprezece ori. Coconnas îşi deschise ochii umflaţi. Suflarea fierbinte din piept îi usca buzele, o sete nestinsă îi mistuia gîtlejul încins ; lampa cea mică de noapte ardea ca de obicei şi-n lumina ei mohorîtă mii de fantome ţopăiau dinaintea privirii lui nesigure. Văzu atunci — înspăimîntător lucru ! — La Mole se dădea jos din pat... După aceea el dădu ocol de două ori încăperii, ca ogarul care îşi hipnotizează prada, şi se apropie de el, arătîndu-i pumnalul. Coconnas întinse mîna după pumnal, îl apucă de prăsele şi se pregăti să-şi spintece duşmanul.

La Mole continua să se apropie.

Coconnas murmură :

— Ah, tu eşti ! Tot tu ! Mereu tu ! Vino ! Ah, mă ameninţi, îmi arăţi pumnul, zîmbeşti ! Hai, vino, vino ! Aha, te apropii încet, pas cu pas ! Vino să te fac bucăţele !

Zis şi făcut ! În clipa în care La Mole se apleca spre el, Coconnas trase de sub aşternut o lamă scînteietoare, dar sforţarea de a se ridica îi istovi puterile ; braţul întins spre La Mole se opri la jumătatea drumului, pumnalul îi scăpă din mîna slăbită şi muribundul căzu înapoi pe perne.

— Hai, hai ! făcu La Mole, ridicîndu-i uşurel capul şi apropiindu-i o ceaşcă de buze. Bea asta, sărmane prieten, căci arzi ca focul !

La Mole îi întinse o ceaşcă lui Coconnas, pe care acesta o luase drept pumnul ameninţător de care creierul lui pustiit se îngrozise.

Dar la atingerea catifelată a licoarei binefăcătoare, care-i umezea buzele și-i răcorea pieptul, Coconnas își redobîndi luciditatea, sau mai bine zis instinctul, simți cum se revarsă în el o liniște pe care n-o mai cunoscuse pînă atunci ; își întoarse ochii plini de înțelegere spre La Mole, care îl ținea în brațe zîmbindu-i, și din ochii aceștia, altădată încruntați de o mînie neagră, o lacrimă abia întrezărită se rostogoli pe obrazul fierbinte care o sorbi cu lăcomie.

— Drăcia dracului ! șopti Coconnas lăsîndu-se moale pe perne. Dacă scap, domnule de La Mole, ai să-mi fii prieten.

— Și ai să scapi, prietene — îi răspunse La Mole — dacă bei trei cești ca cea pe care ți-am dat-o și nu mai visezi urît.

După un ceas, La Mole, devenit infirmier și urmărind întocmai prescripțiile medicului necunoscut, se sculă iarăși, mai umplu o ceașcă cu licoare și i-o dădu lui Coconnas. De astă dată piemontezul, în loc să-l aștepte cu pumnalul în mînă, îl primi cu brațele deschise și înghiți băutura cu multă plăcere. Apoi, pentru prima oară, adormi liniștit.

A treia ceașcă avu un efect la fel de miraculos.

Bolnavul începu să răsufle normal, deși mai gîfiia uneori. Mădularele înțepenite se destinseră, nădușeala îi apăru în broboane pe pielea încinsă de fierbințeală, și cînd a doua zi maestrul Ambroise Paré veni să-l vadă pe rănit, zîmbi mulțumit, zicînd :

— Din această clipă, răspund de viața domnului de Coconnas și tratamentul acesta este unul din cele mai izbutite din cîte am aplicat vreodată.

Această întîmplare, pe jumătate dramatică, pe jumătate comică, căreia de fapt nu-i lipsea o umbră de poezie înduioșătoare, cînd te gîndești la apucăturile sălbatice ale lui Coconnas, avu drept urmare că prietenia celor doi gentilomi, începută la hanul „*Sub cerul liber*“ și întreruptă atît de furtunos de întîmplările din noaptea sfîntului Bartolomeu, se legă din nou cu și mai multă tărie, întrecînd și pe cea dintre Oreste și Pilade cu cinci împunsături de sabie și un foc de pistol îndurate de cele două trupuri.

Oricum, vechi sau noi, adînci sau uşoare, rănile mergeau spre vindecare. La Mole, credincios îndeletnicirii sale de infirmier, nu mai părăsi camera pînă ce Coconnas nu se vindecă de-a binelea. Îl ridică în pat cît timp puterile nu-l ajutau, îl sprijini să meargă cînd începu să se ţină pe picioare, în sfîrşit, avu pentru el toată grija izvorîtă din firea lui blîndă şi iubitoare, şi toate aceste îngrijiri, la care se adăuga robusteţea piemontezului, îl făcură pe Coconnas să se înzdrăvenească mai curînd decît se putea aştepta.

Pe cei doi tineri îi frămînta însă acelaşi gînd : în timpul delirului, fiecare o văzuse apropiindu-se de el pe femeia care îi umplea inima. Dar de cînd se făcuseră bine cu siguranţă că nici Margareta şi nici doamna de Nevers nu călcaseră pragul acestei camere. Şi pe bună dreptate : una era soţia regelui Navarei, cealaltă cumnata ducelui de Guise şi cum ar fi putut ele să arate, de faţă cu toată lumea, interesul ce-l purtau unor simpli gentilomi ? Nu. Desigur, răspunsul acesta trebuia să şi-l dea singuri. Dar lipsa celor două doamne, care poate că-i şi uitaseră cu totul, nu era mai puţin dureroasă.

E drept că gentilomul care fusese de faţă cînd s-au bătut trecuse din cînd în cînd, cu de la sine putere, să vadă cum le merge celor doi răniţi. E drept că Gillonne, la rîndu-i, făcuse la fel ; dar La Mole nu cutezase s-o întrebe despre Margareta şi nici Coconnas nu cutezase să-l întrebe pe gentilom despre doamna de Nevers.

XVIII

STRIGOII

Un răstimp, fiecare dintre cei doi tineri păstrară taina în suflet. Într-o bună zi, însă, într-o clipă de avînt, gîndul care îi muncea le ajunse pe buze şi amîndoi îşi arătară cît sînt de prieteni prin această ultimă dovadă, fără de care prietenia nu există : încrederea neţărmurită.

Erau îndrăgostiți lulea amîndoi, unul de principesă, celălalt de regină.

În depărtarea aproape de neînvins ce-i despărțea de ființa dorită, exista ceva care îi înspăimînta pe cei doi sărmani îndrăgostiți. Și, totuși, nădejdea este un simțămînt atît de adînc înrădăcinat în sufletul omului că, deși nădejdea lor era o adevărată nebunie, continuau să nădăjduiască.

Altminteri, pe măsură ce se înzdrăveneau, amîndoi își îngrijeau de zor obrazul. Orice bărbat, cît de nepăsător ar fi el în ce privește farmecul înfățișării lui, are în anume clipe un schimb de păreri mut și vreun semn de înțelegere cu oglinda, de a cărei conversație se desparte aproape întotdeauna foarte mulțumit. Or, tinerii noștri nu erau nicidecum dintre aceia cărora oglinzile ar fi avut să le spună lucruri prea neplăcute. La Mole, subțire, palid și elegant, avea acea frumusețe pe care o dă distincția ; Coconnas, vînjos, bine legat și cu obrajii sănătoși, avea frumusețea pe care o dă forța. Și ceva mai mult chiar : de pe urma bolii nu avusese decît de cîștigat. Slăbise și arăta mai palid ; în sfîrșit, vestita lui cicatrice, care îi făcea atîta sînge rău, pentru că adunase în ea toate culorile curcubeului, dispăruse acum, ca și acest fenomen ceresc ce vestește de cînd lumea sfîrșitul ploii, anunțînd un lung șir de zile luminoase și nopți senine.

Altfel, cei doi răniți erau îngrijiți mai departe, cu cea mai mare gingășie. În ziua în care fusese în stare să se ridice din pat, fiecare găsise cîte un halat de casă pe fotoliul de lîngă pat ; în ziua în care fusese în stare să se îmbrace, cîte un costum. Și, pe deasupra, în buzunarul pieptarului, cîte o pungă bine garnisită, pe care, bineînțeles, o păstrară doar cu gîndul de a o înapoia, la vremea și locul cuvenit, necunoscutului protector ce-i veghease. Necunoscutul protector nu putea fi principele la care erau găzduiți cei doi tineri, căci acesta nu numai că nu venise vreodată să-i vadă, dar nici măcar nu se interesase de ei.

În sufletul lui, fiecare păstra o nădejde nedeslușită că protectorul necunoscut era femeia pe care o iubea.

Și așa, cei doi răniți așteptau cu o răbdare fără seamăn clipa cînd vor putea ieși din casă. La Mole, mai în putere, și mai înzdrăvenit, ar fi putut pleca de mult ; dar un fel

de înțelegere mută îl lega de soarta prietenului său. Stabiliseră că în ziua în care vor putea ieși, să facă trei vizite.

Prima, acelui doctor necunoscut, a cărui licoare catifelată adusese atîta alinare pieptului înfierbîntat al lui Coconnas.

A doua, la locuința răposatului jupîn La Hurière, unde își lăsaseră bagajele și caii.

A treia, la René, florentinul, care, adăugînd la meșteșugul în parfumerie pe cel de vrăjitor, vindea nu numai cosmetice și otrăvuri, ci mai pregătea și licori și citea în zodii.

În sfîrșit, după două luni în care stătuseră închiși ca că se înzdrăvenească, sosi și ziua aceasta atît de așteptată.

Am spus închiși, și acesta e cuvîntul nimerit, căci în mai multe rînduri, mînați de nerăbdare, voiseră să grăbească ziua aceasta ; dar o strajă lăsată în fața ușii îi împiedicase de fiecare dată să plece din casă, spunîndu-le că nu vor putea ieși fără o dezlegare de la maestrul Ambroise Paré.

Și într-o bună zi, neîntrecutul medic, văzînd că cei doi bolnavi erau, dacă nu cu totul vindecați, cel puțin nu prea departe de asta, le dădu acel *exeat* și cam la ceasul două după prînz — într-una din frumoasele zile de toamnă pe care le oferă cîteodată Parisul locuitorilor săi uluiți de ceea ce vedeau, căci ei se și împăcaseră cu gîndul iernii — cei doi prieteni ieșiră la braț pe poarta Luvrului.

La Mole, care era fericit că-și găsise pe un fotoliu mantia lui de culoarea cireșei, ce și-o împăturise cu grijă înainte să înceapă lupta, își luase asupră-și să-i călăuzească pașii lui Coconnas, iar acesta se lăsase în voia lui, fără să se împotrivească, și fără măcar să schițeze un gest. Știa că prietenul său îl ducea la medicul acela necunoscut, a cărui licoare, neștiută de nimeni, îl tămăduise într-o singură noapte, pe cînd doctoriile maestrului Ambroise Paré îl ucideau încet-încet. Cei două sute de galbeni din pungă îi împărțise în două. O sută era răsplata necunoscutului Esculap, care îi vindecase ; Coconnas nu se temea de moarte, dar aceasta nu însemna că nu-i plăcea să trăiască ; așa că, după cum se vede, se pregătea să-l răsplătească din plin pe salvatorul său.

La Mole o apucă pe strada l'Astruce, apoi pe calea Saint-Honoré, pe strada Prouveiles și se pomeni curînd în piața Halelor. Nu departe de fîntîna veche, în locul căruia astăzi i se spune Carreau des Halles, se înălța o construcție octogonală de zid, prelungită cu o turlă de lemn și cu un acoperiș ascuțit, în vîrful căruia scîrțîia o morișcă de vînt. Această turlă avea opt deschizături cu cîte o roată de lemn la mijloc — asemenea acelei piese heraldice numită fasce, care taie cîmpul blazonului. Roata aceasta de lemn era tăiată la mijloc, pentru ca în deschizătura ei să poată fi vîrîte capul și mîinile osînditului sau osînditilor, expuși într-una, în mai multe sau chiar în toate cele opt deschizături.

Ciudata clădire, fără seamăn în jur, se chema Stîlpul infamiei. O casă diformă, gheboasă, scîrnavă, chioară și șchioapă, cu acoperișul năpădit de pete de mușchi ca pielea unui lepros, crescuse ca o ciupercă la picioarele acestui turn.

Aici locuia călăul.

Un om care scotea limba la trecători fusese pus la vedere. Era un hoț care operase pe la spînzurătoarea de la Montfaucon și care fusese prins, din întîmplare, în plină activitate.

Lui Coconnas îi trecu prin minte că prietenul său îl adusese anume ca să vadă acest spectacol ciudat; se amestecă în mulțimea celor care priveau și care răspundeau la schimonoselile osînditului strigînd și huiduindu-l.

Coconnas avea o cruzime instinctuală și acest spectacol îl înveseli grozav; numai că dac-ar fi fost pe gustul lui, i-ar fi plăcut mai degrabă să se azvîrle cu pietre în osîndit decît să fie numai înjurat și huiduit, pentru că omul era destul de nerușinat și scotea limba nobililor seniori ce-i făceau cinstea să-l viziteze.

Și așa, cînd turla mobilă se roti pe soclul ei, ca să se mai înveselească și alții la vederea acestui nenorocit, iar mulțimea se urni și ea după turlă, Coconnas dădu și el să-i urmeze, dar La Mole îl ținu, șoptindu-i:

— Nu de asta am venit aici.

— Da' pentru ce, mă rog? întrebă Coconnas.

— Ai să vezi — îi răspunse La Mole.

Cei doi prieteni începuseră să se tutuiască încă din ziua ce urmă nopții în care Coconnas voise să-l spintece pe La Mole.

Și La Mole îl duse pe Coconas de-a dreptul la ferestruia acelei case ce stătea lipită de turn. Un om se sprijinea cu coatele de pervazul ei.

— Aha, dumneavoastră sînteți, domnii mei ! făcu omul ridicîndu-și boneta sîngerie și descoperindu-și capul cu păr negru ce-i cobora pînă la sprîncene. Bine-ați venit !

— Cine e omul acesta ? întrebă Coconnas, încercînd să-și amintească, pentru că i se părea că mai întîlnise mutra asta pe cînd îl scuturau frigurile.

— Salvatorul tău, dragul meu prieten — îi răspunse La Mole — omul care ți-a adus la Luvru licoarea aceea răcoritoare ce ți-a făcut așa de bine.

— Oh, oh ! făcu Coconnas. În cazul acesta, prietene... Și îi întinse mîna.

Omul, însă, în loc să dea urmare acestui semn de prietenie, răspunzînd cum se cuvine, se trase înapoi și astfel puse între el și cei doi prieteni distanța pe care o ocupase trupul lui aplecat.

— Domnule — îi zise el lui Coconnas — vă mulțumesc de cinstea pe care binevoiți să mi-o faceți. Dar socot că dac-ați ști cine sînt, v-ați lua seama.

— Pe legea mea ! făcu Coconnas. Chiar diavolul de-ai fi, ți-aș fi îndatorat, căci fără dumneata aș fi mort acum.

— Nu-s chiar diavolul — îi răspunse omul cu boneta roșie — dar adesea mulți ar vrea mai degrabă să dea ochii cu el decît cu mine.

— Dar cine sînteți ? îl întrebă Coconnas.

— Domnule — îi răspunse omul — sînt jupîn Caboche, călăul din Paris.

— A !... făcu Coconnas, trăgîndu-și mîna înapoi.

— Vedeți ! îi zise jupîn Caboche.

— Ba nu, am să-ți dau mîna chiar dacă m-ar lua dracu ! Întinde-o...

— Nu glumiți ?

— Întinde-o cum se cuvine.

— Poftim !

— Și mai mult... încă... așa !

Şi Coconnas scoase din buzunar pumnul de galbeni pe care îi pregătise pentru necunoscutul doctor şi îi puse în palma călăului.

— M-aş fi bucurat mai mult să-mi fi dat doar mîna — spuse jupîn Caboche clătinînd din cap — căci de aur nu duc lipsă. Dar de mîini care s-o strîngă pe-a mea nu prea am eu parte. Nu-i nimic! Să vă binecuvinteze Domnul, nobilul meu senior!

— Aşa, va să zică, prietene! făcu Coconnas, uitîndu-se la călău plin de curiozitate. Dumneata eşti, prin urmare, acela care îi face pe oameni să spună tot, care îi tragi pe roată, îi sfîrteci, le tai capetele şi le frîngi oasele! Eh, îmi pare nespus de bine că te-am cunoscut!

— Domnule — spuse jupîn Caboche — nu fac totul singur, căci aşa cum voi, seniorii, aveţi slugi care să facă ceea ce vouă nu vă place, tot aşa am şi eu ajutoarele mele care se ocupă de partea neplăcută a meseriei şi-i trimite pe lumea cealaltă pe cei de rînd. Cînd se întîmplă să am de-a face cu gentilomi ca dumneavoastră şi prietenul dumneavoastră, eh, atunci se schimbă lucrurile. E o cinste pentru mine să iau asupră-mi toate amănuntele execuţiei de la tortură pînă la decapitare.

Coconnas simţi că-l trece, fără voia lui, un fior şi că-i îngheaţă sîngele în vine, de parcă pana vrăjmaşă i-ar fi apăsat picioarele şi lama de oţel i-ar fi gîdilat gîtlejul. Fără să înţeleagă de ce, La Mole simţea acelaşi lucru.

Dar Coconnas îşi birui tulburarea aceasta de care îi era ruşine şi, vrînd să-şi ia rămas bun cu o glumă de la jupîn Caboche, spuse:

— Ei bine, jupîne, să nu-ţi uiţi vorba cînd îmi va veni rîndul să urc treptele spînzurătorii lui Enguerrand de Marigny sau ale eşafodului domnului de Nemours. Altul decît dumneata să nu pună mîna pe mine.

— Vă făgăduiesc.

— De astă dată — zise Coconnas — iată, ai mîna mea drept chezăşie că îţi primesc făgăduiala.

Şi îi dădu mîna călăului, pe care acesta o atinse cu timiditate, deşi se vedea bine că tare ar fi vrut să i-o strîngă. La simpla atingere a mîinii, Coconnas păli uşor, dar zîmbetul îi rămase pe buze. În acest timp, La Mole, care nu se simţea în apele lui şi vedea cum mulţimea se

ține după turla care se învîrtea și astfel se apropia de ei, îi făcea semn lui Coconnas, trăgîndu-l de haină. Coconnas, care, la drept vorbind, ținea la fel de mult ca și La Mole să pună capăt acestei scene, în care, din pricina felului lui de a fi, se lăsase prins mai mult decît ar fi vrut, făcu un semn din cap și se depărtă.

— Pe legea mea! izbucni La Mole cînd ajunse, împreună cu prietenul lui, la crucea du Trahoir — trebuie să recunoști că ne simțim mai la largul nostru aici decît în piața Halelor.

— Recunosc — răspunse Coconnas — dar nu-mi pare rău că l-am cunoscut pe jupîn Caboche. E bine să ai prieteni pretutindeni.

— Chiar și firma „*Sub cerul liber*“ — spuse La Mole, rîzînd.

— Eh, cît despre bietul jupîn La Hurière — făcu Coconnas — ăla a dat de mult ortul-popii. Am văzut doar focul archebuzei, am auzit plumbii cum răsunau de parc-ar fi izbit în clopotul cel mare de la Notre-Dame. Și cînd am plecat, zăcea în șanț, lîngă caldarîm, iar sîngele îi curgea pe nas și pe gură. Și chiar dac-ar fi să-l socotim prieten, e doar un prieten pe lumea cealaltă.

Și cum vorbeau așa, cei doi prieteni pătrunseră pe strada l'Arbre-Sec, și o apucară spre firma „*Sub cerul liber*“, care scînteia mai departe, la locul ei, oferind călătorului imaginea aceluiași prînz din basme, cu ispititoarea lui inscripție.

Coconnas și La Mole se așteptau să găsească casa pradă desperării, văduva îndoliată și plozii cu bandă neagră la braț. Spre marea lor uimire, însă, casa fremăta de activitate, doamna La Hurière, era mai strălucitoare ca niciodată, iar copiii cum nu se putea mai veseli.

— Vai, necredincioasa — făcu La Mole — să știi că și-a găsit alt soț!

Apoi, adresîndu-se noii Artemise, zise:

— Doamnă, sîntem doi gentilomi cunoscuți ai sărmanului domn La Hurière. Am lăsat aci doi cai și două geamantane pe care am vrea să le luăm.

— Domnilor — răspunse stăpîna casei, după ce încercă să-și amintească — cum n-am cinstea să vă cunosc,

am să mă duc, dacă îmi îngăduiți, să-l chem pe soțul meu... Grégoire, du-te și cheamă-l pe stăpînul tău !

Grégoire trecu prin prima bucătărie, care era un adevărat iad, și intră în cea de-a doua, laboratorul unde se preparau mîncărurile pe care jupînul La Hurière, cînd mai era în viață, le socotea demne de a fi gătite chiar de mîna lui.

— Să mă ia dracu — bîigui Coconnas — dacă nu mă doare în suflet cînd văd cîtă veselie e în casa asta, cînd ar trebui să fie cufundată în tristețe ! Bietul La Hurière !

— A vrut el să mă ucidă — spuse La Mole — dar îl iert din tot sufletul.

Nici nu apucase bine La Mole să pronunțe aceste cuvinte, că își făcu apariția un om care ținea în mînă o tigaie cu ceapă prăjită, în care învîrtea cu o lingură de lemn. La Mole și Coconnas scoaseră un strigăt de uimire.

Auzind acest strigăt, omul ridică fruntea și răspunzînd tot cu un strigăt, scăpă tigaia, rămînînd în mînă doar cu lingura de lemn.

— *In nomine Patris* — făcu omul agitînd lingura ca un mătănaz — *et filii, et spiritus sancti*...

— Jupîn La Hurière ! exclamară cei doi tineri.

— Domnii de Coconnas și de La Mole ! spuse La Hurière.

— Cum, n-ai murit ? întrebă Coconnas.

— Cum, mai sînteți în viață ? făcu gazda.

— Bine, dar te-am văzut prăbușindu-te — spuse Coconnas — am auzit cu urechile mele cum plumbul îți frîngea ceva, nu știu ce. Doar te-am lăsat zăcînd în șanț, și sîngele îți dăduse pe nas, pe gură și chiar pe ochi !

— Drept e ca și Sfînta Scriptură, domnule de Coconnas, numai că zgomotul pe care l-ați auzit l-a făcut plumbul cînd m-a izbit în coiful de care s-a și turtit din fericire. Dar n-am scăpat teafăr de împușcătura asta și dovadă e, precum vedeți, că nu mi-a rămas un singur fir de păr pe cap — adăugă La Hurière, scoțîndu-și boneta și arătîndu-și creștetul jupuit ca un genunchi.

La vederea acestei imagini grotești, cei doi tineri izbucniră în rîs.

— Aha, rîdeți ! făcu La Hurière, mai liniștit. Prin urmare, n-ați venit cu gînduri rele !

— Şi ţie, jupîn La Hurière, ţi-a trecut pofta de războială ?

— Da, pe legea mea, domnilor ! Şi acum...

— Ei bine ? Şi-acum...

— Acum am jurat să nu mai văd alt foc decît pe cel din bucătărie.

— Bravo ! izbucni Coconnas. Asta zic şi eu prudenţă. Şi acum — adăugă piemontezul — am lăsat în grajd doi cai şi în odăi două cufere.

— Vai, drăcia dracului ! făcu hangiul, scărpinîndu-se după ureche.

— Ei bine ?

— Doi cai aţi spus ?

— Da, în grajd.

— Şi două cufere ?

— Da, în odaie.

— Vedeţi... ştiţi... M-aţi crezut mort, nu-i aşa ?

— Desigur.

— Recunoaşteţi că dacă dumneavoastră v-aţi putut înşela, m-am putut înşela şi eu.

— Şi pentru că ne-ai crezut morţi, ţi-ai luat libertatea...

— Păi vedeţi... de vreme ce-aţi murit fără testament... — urmă jupîn La Hurière.

— Ei şi ?

— Am crezut, am greşit, văd bine acum...

— Da' ce naiba ai crezut ?

— Am crezut că vă pot moşteni.

— Aha ! Aha ! făcură cei doi tineri.

— Şi cu toate astea nici nu vă închipuiţi ce mare plăcere îmi face să vă văd în viaţă, domnilor !

— Aşa că ne-ai vîndut caii — zise Coconnas.

— Vai, da ! exclamă La Hurière.

— Şi geamantanele noastre ? continuă La Mole.

— Nu, geamantanele nu... — strigă La Hurière — numai ce era în ele.

— Ce zici, La Mole — reluă Coconnas — mi se pare că ăsta e un pungaş şi jumătate... Ce-ar fi să-l facem bucăţi...

Ameninţarea aceasta păru să-şi facă din plin efectul asupra lui La Hurière, care se încumetă să spună :

— Dar, domnilor, putem cădea la o învoială, nu-i așa ?

— Ascultă — făcu La Mole — din toate astea eu am mai multe pricini să mă plîng de tine.

— Sigur, domnule conte, pentru că într-o clipă de nebunie am avut îndrăzneala să vă amenințț.

— Da, cu un plumb care mi-a trecut la două degete pe deasupra capului.

— Credeți ?

— Sînt sigur.

— Dacă sînteți sigur, domnule de La Mole — zise La Hurière ridicînd cratița cu un aer nevinovat — vă sînt o slugă preaplecată ca să vă pot contrazice.

— Ei bine — făcu La Mole — eu unul n-am nici o pretenție.

— Cum, domnul meu ? !

— Afară doar...

— Vai, vai ! izbucni La Hurière.

— Afară doar de un prînz pentru mine și prietenii mei, ori de cîte ori voi călca prin această mahala.

— S-a făcut ! exclamă La Hurière încîntat. Cum poruncițți, domnule !

— Așadar, ne-am înțeles ?

— Din tot sufletul... și dumneavoastră, domnule de Coconnas — adăugă hangiul — încheiați și dumneavoastră tîrgul acesta ?

— Da, dar, ca și prietenul meu, mai pun o mică condiție.

— Care ?

— Să-i dai domnului de La Mole cei cincizeci de scuzi pe care i-i datorezi și pe care ți i-am încredințat.

— Mie, domnule ? Cînd asta ?

— Cu un sfert de ceas înainte să-mi fi vîndut calul și lucrurile.

La Hurière făcu un semn că a priceput.

Se îndreptă spre un dulap din care scoase și numără, unul cîte unul, cincizeci de scuzi pe care i-i aduse domnului de La Mole.

— Bine, domnule — făcu gentilomul — bine. Dă-ne, te rog, o omletă. Cei cincizeci de scuzi sînt pentru domnul Grégoire.

— Oh ! exclamă La Hurière. Zău așa, domnii mei, aveți suflete nobile și vă puteți bizui pe mine, pe viață și pe moarte.

— În cazul acesta — îi zise Coconnas — fă-ne omleta pe care ți-am cerut-o și nu te scumpi nici la unt, nici la slănină.

Apoi, întorcîndu-se spre pendulă :

— Pe legea mea, ai dreptate, La Mole — spuse el. Avem încă trei ceasuri de așteptare, așa că e mai bine să ni le petrecem aici și nu în altă parte. Cu atît mai mult cu cît, dacă nu mă înșel, sîntem la jumătatea drumului de podul Saint-Michel.

Și cei doi tineri se așezară la masă în odăița din fund, ocupînd aceleași locuri ca și în faimoasa seară de 24 august 1572, cînd Coconnas îi propusese lui La Mole să joace la cărți prima iubită pe care o vor cuceri.

Să mărturisim, spre a cinsti moralitatea celor doi, că de data asta nici unuia, nici celuilalt nu i-a trecut prin gînd să-i facă tovarășului lui o asemenea propunere.

XIX

LOCUINȚA LUI RENÉ, MEȘTERUL DE PARFUMURI AL REGINEI-MAME

În epoca în care se desfășoară întîmplările pe care le istorisim cititorilor noștri, ca să treci dintr-o parte a orașului în cealaltă, nu erau decît cinci poduri, unele de piatră, altele de lemn ; și toate cinci duceau în Cité. E vorba de Pont des Meuniers, Pont-au-Change, Pont Notre-Dame, Petit-Pont și Pont Saint-Michel.

În celelalte locuri, unde era nevoie să se asigure trecerea, se înființaseră poduri plutitoare care, de bine de rău, le înlocuiau pe celelalte.

Aceste cinci poduri erau împovărate de case, așa cum mai e încă și astăzi Ponte Vecchio la Florența.

Dintre toate cinci — fiecare avîndu-și povestea lui — ne vom ocupa deocamdată îndeosebi de podul Saint-Michel.

Podul Saint-Michel fusese zidit din piatră în 1373 ; cu toate că părea trainic, revărsarea Senei din 31 ianuarie 1408 îl dărîmase în parte ; în 1416 fusese refăcut din lemn ; dar în noaptea de 16 decembrie 1547 apele îl luaseră iarăși ; către 1550, adică cu douăzeci de ani înainte de epoca în care am ajuns, fusese din nou construit din lemn și cu toate că avea nevoie de unele întăriturî, era socotit destul de trainic.

Printre casele care străjuiau marginea podului, față în față cu ostrovul, pe care fuseseră arși templierii și unde se sprijină astăzi ridicăturile de pămînt ale lui Pont-Neuf, se vedea o casă cu tăblii de lemn, peste care se lăsa un acoperiș mare, ca pleoapa unui ochi uriaș. La singura fereastră de la primul etaj, ce se deschidea deasupra unei alte ferestre și a unei uși de la parter, ermetic închise, se zărea o lumină roșiatică, ce atrăgea privirile trecătorilor spre fațada ei scundă, dar lată, zugrăvită în albastru și cu stucaturi aurite. Pe un fel de friză ce despărțea parterul de etaj se vedeau o sumedenie de diavoli în fel de fel de poziții, unele mai caraghioase decît altele ; iar între friză și fereastra de la etaj, se întindea o dungă lată, vopsită în albastru ca și fațada, cu această inscripție :

René din Florența, meșter în parfumuri al maiestății sale regina-mamă

După cum am spus, ușa acelei dughene era bine zăvorîtă ; dar înfricoșătoarea faimă ce-și făcuse locatarul ei o ferea de atacurile nocturne mai bine decît zăvoarele, așa că cei ce treceau podul în acest loc făceau un ocol care îi ducea către celălalt rînd de case, de parcă le-ar fi fost frică ca mirosul parfumurilor să nu răzbească prin pereți pînă la ei. Mai mult chiar : vecinii din dreapta și din stînga, temîndu-se fără îndoială să nu le umble vorbe rele din pricina acestei vecinătăți, de cînd meșterul René se mutase pe Pont Saint-Michel, își luaseră tălpășița unul cîte unul, din locuințele lor, așa că cele două case alăturate

rămăseseră pustii și închise. Totuși, deși goale și părăsite, trecătorii întîrziați zăriseră prin obloanele trase raze de lumină și ar fi pus mîna în foc că se auziseră și zgomote ce păreau tînguielile cuiva. Faptul dovedea că cele două case nu erau cu totul părăsite ; numai că nu se știa dacă acele făpturi erau de pe pămînt sau din lumea cealaltă.

Ca urmare, și vecinii acestor două case pustii se întrebau, din cînd în cînd, dacă n-ar fi mai bine să urmeze pilda vecinilor lor.

De bună seamă că mulțumită acestei înfricoșătoare faime, meșterul René își îngăduia să stea cu lumina aprinsă după ora stingerii. De altfel, nici paznicul, nici străjerul de noapte n-ar fi îndrăznit să tulbure un om pe care maiestatea sa îl iubea îndoit : o dată pentru că îi era compatriot, și în al doilea rînd, meșter de parfumuri.

Și cum bănuiesc că cititorul, îmbîcsit cu filozofismul secolului al XVIII-lea, nu mai crede nici în magie, nici în magicieni, îl invităm să intre cu noi în această locuință care, în acele vremuri de credință plină de superstiții, răspîndea în jurul ei o groază atît de mare.

Dugheana de la parter e întunecoasă și pustie de la opt seara — oră la care se închide — spre a se redeschide, de multe ori, a doua zi tîrziu ; aici se vînd zi de zi parfumuri, alifii și dresuri de tot felul, pe care le scoate priceputul spițer. Doi ucenici îl ajută la vînzare, dar nu rămîn să doarmă în casă : ei se duc să se culce în strada Calandre. Seara, ucenicii ies cu o clipă înainte de închiderea prăvăliei. Dimineața se plimbă în sus și-n jos prin fața ușii, pînă ce prăvălia se deschide.

Dugheana de la parter, așa cum am spus, este întunecoasă și pustie.

În interiorul ei, destul de larg și de adînc, sînt două uși, fiecare dînd spre cîte o scară. Una trece chiar prin zid, într-o parte. Cealaltă e pe dinafară și poate fi văzută de pe cheiul căruia azi i se spune Quai des Augustins și de pe malul care azi poartă numele de Quai des Orfèvres.

Amîndouă duc la încăperea de la primul etaj.

Această încăpere e la fel de mare ca cea de la parter, numai că o perdea întinsă paralel cu podul o împarte în două. În fundul primei despărțituri se deschide o ușă care

dă pe scara exterioară. În cea de-a doua despărțitură se află, în partea laterală, ușa ce dă spre scara secretă ; numai că această a doua ușă e invizibilă, fiind ascunsă de un dulap înalt, sculptat, fixat de ea prin niște cîrlige de fier care, cînd ușa se deschide, e împins. Numai Caterina și cu René cunoșteau taina acestei uși. Pe aici urca și cobora regina ; lipind urechea sau ochiul de peretele dulapului în care s-au făcut niște găuri, ea asculta și vedea tot ce se petrecea în odaie.

Alte două uși, care se văd, se deschid de o parte și de alta a acestei a doua despărțituri. Una din ele dă spre o cămăruță luminată de o lucarnă și care n-are drept mobilă decît un cuptor mare, retorte, alambicuri și creuzete ; e laboratorul alchimistului. Cealaltă dă spre o chilie, mai ciudată decît restul locuinței, căci nu e luminată de loc, n-are nici covoare, nici mobilier, ci doar un fel de altar din piatră.

Podeaua e făcută din lespezi aplecate din mijloc spre margini, iar zidul e mărginit de un soi de jgheab care se termină într-o pîlnie prin gaura căruia se văd curgînd apele întunecate ale Senei. De niște cuie înfipte în pereți atîrnă instrumente de forme stranii, toate ascuțite sau tăioase ; vîrful le e subțire ca al unui ac, tăișul ascuțit ca briciul ; unele strălucesc ca fața oglinzii ; altele, dimpotrivă, sînt de un cenușiu-șters sau de un albastru-întunecat.

Într-un colț se zbat două găini negre legate una de piciorul celeilalte ; aici e sanctuarul prezicătorului.

Să ne întoarcem în încăperea din mijloc, cea care are două despărțituri.

Aici intră clienții de rînd : ibișii egipteni, mumiile cu panglici aurite, crocodilul care cască spre tavan, tidvele cu orbitele goale și cu dinții șubrezi, bucoavnele prăfuite, roase venerabil de șoareci, se învălmășesc în ochii oaspetelui tulburîndu-l și împiedicîndu-i mintea să gîndească drept. În dosul perdelei sînt sticluțe, cutii de forme deosebite, amfore cu înfățișare sinistră : toate acestea sînt luminate de două candele de argint absolut la fel, care par să fi fost răpite altarului de la Santa-Maria-Novella sau bisericii Dei-Servi din Florența și în care arde un ulei înmiresmat, aruncîndu-și lumina gălbuie din susul boltei

întunecate, unde sînt agățate cu cîte trei lănțișoare de fier înnegrite.

René, singur, cu brațele încrucișate, se plimba cu pași mari prin cea de-a doua despărțitură a camerei din mijloc, clătinînd din cap. Rămase adîncit în gînduri triste o vreme, apoi se opri în fața unei nisiparnițe.

— Ah, ah ! făcu el. Am uitat s-o întorc și, uite, poate că-i mult de cînd s-a scurs tot nisipul.

Și privind la luna care se desprindea cu greu dintr-un nor mare și negru ce părea să apese vîrful clopotniței bisericii Notre-Dame, adăugă :

— E nouă. Dacă vine, va veni ca de obicei într-o oră sau o oră și jumătate ; deci o să fie timp pentru toate.

În clipa aceea pe pod se auzi un zgomot ușor.

René își lipi urechea la gura unei țevi lungi al cărei capăt răspundea în stradă printr-o altă gură terminată în cap de balaur.

— Nu — făcu René — nu-i nici ea, nici ele. Sînt pașii unor bărbați. Se opresc în fața ușii mele ; vin aici !

În același timp se auziră trei lovituri scurte.

René coborî iute ; cu toate acestea, se mulțumi să-și lipească urechea de ușă și nu se pripi să deschidă.

Cele trei lovituri scurte se auziră din nou.

— Cine-i acolo ? întrebă meșterul René.

— Trebuie neapărat să ne spunem numele ? întrebă un glas.

— Neapărat — răspunse René.

— Dacă-i așa, mă numesc contele Annibal de Coconnas — se auzi același glas.

— Iar eu, contele Lerac de La Mole — adăugă un altul, care se auzea acum pentru prima oară.

— Așteptați, așteptați, domnilor, îndată sînt al dumneavoastră !

În același timp, René, trăgînd zăvoarele, ridicînd drugii, le deschise celor doi tineri ușa pe care se mulțumi apoi s-o încuie doar cu cheia ; le arătă drumul spre scara exterioară și îi pofti în cea de-a doua despărțitură.

În clipa în care păși înăuntru, La Mole își făcu pe sub mantie semnul crucii : era palid și mîna-i tremura, fără să își poată stăpîni această slăbiciune.

Coconnas privi, pe rînd, fiecare lucru și tot scrutînd, dădu la un moment dat de ușa chiliei, pe care vru s-o deschidă.

— Dacă nu vă supărați, domnul meu — spuse René cu glasul lui adînc, apucîndu-l pe Coconnas de mînă — oaspeții care îmi fac cinstea să intre aici nu-s poftiți decît în această parte a odăii.

— Ah, atunci se schimbă lucrurile ! reluă Coconnas. De altfel, și simt nevoia să mă așez. Și se lăsă să cadă pe un scaun.

Se scurse o clipă de tăcere adîncă ; meșterul René aștepta ca unul sau altul din cei doi tineri să-l lămurească. În răstimp, se auzea respirația șuierătoare a lui Coconnas, încă nu de tot vindecat.

— Meștere René — se hotărî el în sfîrșit — ești un om priceput, spune-mi atunci, te rog, dacă voi rămînc schilod de pe urma rănii, adică dacă totdeauna voi avea această respirație tăiată, care mă împiedică să călăresc, să scot sabia și să mănînc omletă cu slănină.

René își apropie urechea de pieptul lui Coconnas și-i ascultă atent plămînii.

— Nu, domnule conte — îi spuse el — vă veți vindeca.

— Adevărat ?

— Vă asigur.

— Îmi faci o mare bucurie.

O nouă tăcere se așternu.

— Nu doriți să mai aflați și altceva, domnule conte ?

— Ba da — zise Coconnas — aș dori să știu dacă-s cu adevărat îndrăgostit.

— Sînteți — îl încredință René.

— De unde știi ?

— Pentru că mă întrebați.

— Ei, drăcia dracului ! Cred că ai dreptate. Dar de cine sînt îndrăgostit ?

— De femeia care la fiecare vorbă rostește exclamația pe care ați scos-o și dumneavoastră.

— Într-adevăr — făcu Coconnas înmărmurit — jupîne René, ești un om priceput. E rîndul tău acum, La Mole !

La Mole se îmbujoră la față și se fîstîci.

— Ei, ce dracu — zise Coconnas — vorbește odată !

— Vorbiți ! adăugă florentinul.

— Eu, domnule René — se bîlbîi La Mole, al cărui glas se liniștea încetul cu încetul — nu vreau să vă întreb dacă sînt îndrăgostit, fiindcă știu că sînt și nu mă ascund ; dar spuneți-mi dacă voi fi iubit, fiindcă adevărul este că tot ce-mi dădea la început speranțe se întoarce acum împotriva mea.

— Poate n-ați făcut tot ce era de făcut pentru asta.

— Dar ce se poate face mai mult, domnule, decît să dovedești, prin respect și devotament, femeii gîndurilor tale că e cu adevărat și profund iubită ?

— Știți — spuse René — că astfel de dovezi trec de multe ori nebăgate de seamă ?

— Atunci orice nădejde e pierdută ?

— Nu trebuie să chemăm știința în ajutor. Există în firea omenească antipatii pe care le poți învinge și simpatii pe care le poți forța. Fierul nu-i magnet, dar magnetizîndu-l, la rîndul său atrage fierul.

— Fără îndoială, fără îndoială — murmură La Mole — dar toate aceste mașinații nu-mi fac plăcere.

— Ah, dacă nu vă fac plăcere, atunci n-ar fi trebuit să veniți la mine.

— Ei, haide, haide — interveni Coconnas — nu mai fi copil ! Domnule René, poți să mi-l arăți pe diavol ?

— Nu, domnule conte.

— Păcat. Voiam să-i spun vreo două vorbe, poate că așa i-aș insufla curaj lui La Mole.

— Atunci bine, fie ! spuse La Mole. Să vorbim deschis. Mi s-a pomenit despre niște păpuși de ceară care seamănă de minune cu ființa iubită. Oare acesta e un mijloc ?

— Fără greș.

— Și printr-o astfel de experiență nu e primejduită întru nimic viața sau sănătatea celei dragi ?

— De loc.

— Atunci, să încercăm.

— Vrei să încep eu ? se oferi Coconnas.

— Nu — zise La Mole — pentru că am intrat în joc, am să merg pînă la capăt.

— Țineți mult, arzător, neapărat să știți la ce să vă așteptați, domnule de La Mole ? întrebă florentinul.

— Oh ! strigă La Mole. Mor să stiu, meștere René !

În clipa aceasta, la ușa din stradă se auzi o bătaie ușoară, atît de ușoară că numai meșterul René o auzi și asta doar pentru că o aștepta.

Fără să dea de bănuit, își apropie urechea de țeavă, în timp ce îi punea întrebări întîmplătoare lui La Mole, și prinse frînturi de glasuri care avură darul să-l lămurească.

— Spuneți-vă acum pe scurt dorința — îi ceru el — și chemați în gînd ființa pe care-o iubiți.

La Mole îngenunche de parc-ar fi vorbit unei zeități, iar René trecu în prima despărțitură, de unde se strecură fără zgomot pe scara exterioară ; o clipă mai tîrziu, pași ușori lunecau pe podeaua dughenei.

Ridicîndu-se, La Mole văzu în fața sa pe meșterul René : florentinul ținea în mînă o păpușă mică de ceară, destul de prost lucrată, care purta o coroană și o mantie.

— Vreți să fiți totdeauna iubit de către augusta dumneavoastră stăpînă ? întrebă meșterul de parfumuri.

— Da, chiar de m-ar costa viața, chiar de mi-aș pierde sufletul — răspunse La Mole.

— Bine — murmură florentinul, luînd dintr-o cristelniță cîteva picături de apă pe virful degetelor, cu care stropi capul păpușii, rostind totodată cîteva vorbe în latinește.

La Mole fu străbătut de un fior, înțelegînd că se împlinea un sacrilegiu.

— Ce faceți ? întrebă el.

— Botez această păpușă cu numele Margareta.

— Dar de ce ?

— Ca să fac legătura.

La Mole deschise gura spre a-l împiedica să continue. dar o privire batjocoritoare din partea lui Coconnas îl opri. René, care prinsese mișcarea, se întrerupse.

— Doar dacă sînteți pe deplin de acord — zise el.

— Fă-o ! îi dădu dezlegare La Mole.

René desenă pe o fîșie de hîrtie roșie cîteva semne cabalistice, o înfipse într-o andrea de oțel și cu andreaua împunse inima păpușii.

Ciudat lucru ! Pe buza rănii se ivi o picătură de sînge, după care el dădu foc hîrtiei.

Căldura andrelei topi ceara din jur și uscă picătura de sînge.

— Așa — spuse René — prin forța acestei legături dragostea dumneavoastră va străpunge și va arde inima femeii pe care o iubiți.

Coconnas, tare de înger cum era, își rîdea în barbă și își bătea joc în sinea lui de toate astea ; dar La Mole, îndrăgostit și superstițios, simțea cum îl trec sudori de gheață la rădăcina părului.

— Și acum — i se adresă René — lipiți-vă gura de buzele păpușii, rostind : „Margareta, te iubesc ; vino, Margareta !“

La Mole făcu întocmai.

În această clipă se auzi deschizîndu-se ușa celei de-a doua încăperi, în care era împărțită camera, și pași ușori se apropiară. Coconnas, curios și neîncrezător, își trase pumnalul și temîndu-se ca nu cumva René să-i facă aceeași observație ca atunci cînd vrusese să deschidă ușa, sfîșie cu pumnalul perdeaua cea groasă și, apropiindu-și ochiul de crestătura făcută, scoase un strigăt de uimire, căruia îi răspunseră două strigăte de femeie.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă La Mole, gata să lase să-i cadă păpușa de ceară, pe care René i-o luă din mînă.

— Nimic — îi răspunse Coconnas — nimic, decît că ducesa de Nevers și doamna Margareta sînt aici.

— Ei bine, necredincioșilor — le vorbi René cu un zîmbet aspru — vă mai îndoiți de puterea legăturii ?

La Mole rămase împietrit, zărindu-și regina. Coconnas avu o tresărire de încîntare recunoscînd-o pe doamna de Nevers. Unul își închipui că vrăjitoriile meșterului René chemaseră umbra Margaretei ; celălalt, văzînd ușa încă întredeschisă prin care pătrunseseră încîntătoarele fantome, găsi îndată dezlegarea minunii într-o lume vulgară și materială.

În timp ce La Mole își făcea cruci și suspina de-ar fi putut face stîncile să se despice, Coconnas avusese tot timpul să-și pună întrebări filozofice și să gonească diavolul cu ajutorul acelui drăcușor care se cheamă îndoială. Văzînd prin deschizătura perdelei zăpăceala doamnei de Nevers și zîmbetul puțin batjocoritor al Margaretei, Coconnas chibzui că e clipa hotărîtoare și înțelegînd că poți

spune, în numele unui prieten, ceea ce în numele tău însuți nu îndrăznești să spui, în loc să se îndrepte spre doamna de Nevers, merse drept spre Margareta și cu un genunchi în pământ, așa cum a arătat marele Artaxerxes în spectacolele de bîlci, strigă cu un glas căruia șuierăturile din piept îi dădeau o anume forță :

— Doamnă, chiar în această clipă, la cererea prietenului meu contele de La Mole, meșterul René cheamă umbra dumneavoastră ; dar, spre marea mea mirare, umbra dumneavoastră s-a ivit însoțită de o făptură care mi-e tare dragă și pe care-mi dați voie s-o prezint prietenului meu. Umbră a maiestății sale regina de Navara, binevoiți să spuneți trupului însoțitoarei dumneavoastră să treacă de cealaltă parte a perdelei ?

Margareta izbucni în rîs și-i făcu semn Henriettei, care trecu dincolo.

— La Mole, prietene — spuse Coconnas — fii bun de gură ca Demostene, ca Cicero, ca domnul cancelar de l'Hospital ; și gîndește-te că e în joc viața mea, dacă nu convingi trupul doamnei ducese de Nevers că-i sînt cea mai credincioasă, mai ascultătoare și mai umilă slugă.

— Dar... — se bîlbîi La Mole.

— Fă ce-ți spun ; și dumneata, meștere René, ia seama să nu ne tulbure cineva !

René făcu ce-i cerea Coconnas.

— Ei, drăcia dracului, domnule — spuse Margareta — dumneavoastră sînteți un om de duh ! Vă ascult : să vedem, poftim, ce aveți să-mi spuneți !

— Vreau să vă spun, doamnă, că umbra prietenului meu, fiindcă umbră este, și aduc drept mărturie faptul că nu mai scoate o vorbuliță, umbra lui, zic, mă roagă să mă folosesc de darul de a vorbi pe înțeles pe care-l au trupurile, pentru a vă spune : „Frumoasă umbră, gentilomul descătușat în ăst chip de trupu-i și-a pierdut și trupul și răsuflarea din pricina asprimii ochilor dumneavoastră. Dac-ați fi dumneavoastră însivă, aș cere mai bine meșterului René să mă arunce într-o groapă cu pucioasă, decît să rostesc astfel de vorbe față de fiica regelui Henric al II-lea, față de sora regelui Carol al IX-lea și de soția regelui Navarei. Dar umbrelor le lipsește mîndria pămîntească și nu se supără cînd te îndrăgostești de

ele. Deci, rugați-vă, doamnă, de trupul dumneavoastră să iubească puțin sufletul acestui biet de La Mole, suflet amărît cum n-a mai fost vreodată ; suflet suferind mai întîi datorită prieteniei care de trei ori a făcut să-i fie înfiptă de cîteva degete sabia în pîntec ; suflet ars de focul ochilor dumneavoastră, foc de mii de ori mai mistuitor decît toate flăcările iadului. Fie-vă milă dar de acest biet suflet, iubiți-l puțin pe cel ce-a fost frumosul La Mole și, dacă nu mai aveți grai, faceți un semn, zîmbiți. Duhul prietenului meu e un suflet foarte deștept și o să priceapă totul. Încercați, pentru numele lui Dumnezeu, sau îmi înfig sabia în trupul lui René, ca datorită puterii pe care el o are asupra umbrelor, să o silească pe a dumneavoastră, pe care a adus-o la momentul cel mai potrivit, să facă lucruri puțin cumsecade pentru o umbră cinstită cum păreți a fi.

La această cuvîntare a lui Coconnas, care se proțăpise în fața reginei ca un Eneas coborît în infern, Margareta nu-și putu stăpîni hohotul de rîs și, păstrînd totuși tăcerea potrivită unei umbre auguste într-o asemenea împrejurare, îi întinse mîna lui Coconnas.

El i-o luă cu gingășie într-a sa, chemîndu-l pe La Mole :

— Umbră a prietenului meu — strigă el — vino repede încoace !

La Mole, înmărmurit și tremurînd, se supuse.

— Așa — făcu Coconnas, luîndu-l de ceafă — acum apropie-ți umbra frumosului tău chip oacheș de această mînă vaporoasă și albă.

Și Coconnas, însoțindu-și gestul de vorbe, duse mîna gingașă către gura lui La Mole, ținîndu-le o clipă lipite una de alta, fără ca mîna să încerce să se desprindă din dulcea strînsoare.

Margareta zîmbea mai departe, dar doamna de Nevers, speriată încă de ivirea neașteptată a celor doi gentilomi, nu zîmbea. Se simțea prost, cu atît mai mult cu cît un început de gelozie o făcea să creadă că lui Coconnas nu-i era îngăduit să-și uite de propriile sale treburi pentru ale altora.

La Mole îi văzu încruntarea sprîncenelor, îi surprinse fulgerul amenințător din ochi și cu toată tulburarea amețitoare spre care voluptatea îl împingea să se lase pradă,

înțelesese primejdia prin care trece prietenul lui și ghici cum trebuia să încerce să-l scape. Se ridică deci și, lăsînd mîna Margaretei să se odihnească într-a lui Coconnas, se duse s-o strîngă pe cea a ducesei de Nevers și, plecîndu-și un genunchi, îi vorbi astfel :

— O, cea mai frumoasă, cea mai iubită dintre femei ! Vorbesc de femeile vii și nu de umbre — și-i aruncă o privire zîmbitoare Margaretei — îngăduiți unui suflet lipsit de învelișuri pămîntene să dreagă scăpările unui trup absorbit de o prietenie materială. Domnul de Coconnas nu-i decît un bărbat, un bărbat înzestrat cu forță și îndrăzneală, adică o ființă poate frumoasă la vedere, dar pieritoare ca orice ființă. Cu toate că zi și noapte îmi vorbește de dumneavoastră, cu glas rugător, cu toate că l-ați văzut dînd lovituri dintre cele mai puternice din cîte au fost vreodată date în Franța, acest maestru al vorbei cîtă vreme se află lîngă o umbră nu se încumetă să vorbească unei femei vii. De aceea s-a adresat umbrei reginei, însărcinîndu-mă pe mine să vorbesc frumosului dumneavoastră trup, să vă spun că vă depune la picioare inima și sufletul ; că roagă ochii dumneavoastră dumnezeiești să-l privească cu milă, degetele trandafirii și arzătoare să-i facă un semn ; glasul cald și armonios să-i spună cuvinte care nu se uită ; și de nu, m-a mai rugat ceva, adică, de nu va putea să vă înduplece, să împlîntați pentru a doua oară spada mea, care are un tăiș adevărat, căci săbiile n-au umbre decît la soare, să împlîntați, vă spun, pentru a doua oară sabia mea în trupul lui, fiindcă n-ar putea trăi dacă nu-i îngăduiți să trăiască doar pentru dumneavoastră.

Pe cîtă vervă și haz pusese Coconnas în cuvîntarea lui, pe atîta simțire, forță îmbietoare și sfiiciune gingașă arătase La Mole în ruga sa.

Ochii Henriettei se întoarseră de la cel pe care-l ascultase tot timpul cît vorbise, ațintindu-se asupra lui Coconnas, să vadă dacă expresia de pe chipul gentilomului se potrivea cu predica de îndrăgostit a prietenului său. Păru să fie mulțumit, căci îmbujorată, gîfîind, învinsă, îl iscodi pe Coconnas cu un zîmbet care-i descoperi două șiraguri de perle înfipte în mărgean :

— Să fie oare adevărat ?

— Ei, drăcia dracului — strigă Coconnas, vrăjit de această privire și arzînd de același foc — e adevărat !... Oh, da, doamnă, e adevărat, adevărat, v-o spun, pe viața dumneavoastră, v-o spun pe moartea mea, e adevărat !

— Atunci, vino ! spuse Henriette întinzîndu-i mîna, cu o dăruire pe care o adeverea și tînjirea ochilor.

Coconnas își aruncă în aer toca de catifea și dintr-un salt fu lîngă tînăra femeie, în timp ce La Mole, chemat la rîndul său de un gest al Margaretei, schimbă locul cu cel al prietenului, ca într-o figură de cadril.

În aceeași clipă, pe ușa din fund se ivi René.

— Tăcere !... strigă el cu un glas care le stinse înflăcărarea. Tăcere !

În zidul gros se auzi scîrțîitul cheii în broască și scrîșnetul ușii care se învîrtea în balamale.

— Dar, pare-mi-se — vorbi Margareta cu trufie — că nimeni n-are dreptul să intre aici cînd sîntem noi !

— Nici chiar regina-mamă ? îi murmură René la ureche.

Margareta se repezi pe scara exterioară, trăgîndu-l pe La Mole după ea ; Henriette și Coconnas, pe jumătate îmbrățișați, o zbughiră pe urmele lor, toți patru zburînd cum zboară, la cel mai mic zgomot nedorit, păsările gingașe care s-au giugiulit pe o ramură înfloritâ.

XX

GAINILE NEGRE

Era și timpul să dispară cele două perechi. Caterina tocmai vîra cheia în broasca celei de-a doua uși în clipa în care Coconnas și doamna de Nevers ieșeau prin ușa din fund, așa încît Caterina, intrînd, mai auzi totuși scîrțîitul scării sub pașii fugarilor.

Își plimbă în jur ochii ei cercetători și oprindu-și în cele din urmă privirea bănuitoare asupra lui René, care stătea în picioare, aplecat în fața ei, îl întrebă :

— Cine era aici ?

— Niște îndrăgostiți care au luat de bune vorbele mele cînd le-am dat asigurări că se iubesc.

— Să lăsăm asta — zise Caterina, ridicînd din umeri. Mai e cineva pe-aici ?

— Nimeni decît maiestatea voastră și cu mine.

— Ai făcut ce ți-am spus ?

— Vă referiți la găinile negre ?

— Da.

— Sînt gata, doamnă.

— Ah, de-ai fi fost evreu ! murmură Caterina.

— Eu, evreu, doamnă, de ce ?

— Ai fi putut să citești acele cărți prețioase pe care le-au scris evreii în privința sacrificiilor. Am pus să mi se traducă una din ele și am văzut că evreii nu căutau ca romanii prevestirile în inimă sau în ficat, ci în felul cum e așezat creierul și în literele ce au fost desenate acolo de mîna atotputernică a destinului.

— Da, doamnă ! Am auzit și eu pe unul din prietenii mei un rabin bătrîn, vorbind despre aceasta.

— Există litere în așa fel desenate — spuse Caterina — încît deschid o adevărată cale pentru profeții ; numai că învățații caldeeni recomandă...

— Recomandă... ce anume ? întrebă René, văzînd că regina șovăie.

— Recomandă ca experiența să se facă pe creiere omenești, pentru că sînt mai dezvoltate și mai ușor de supus voinței celui ce întreabă.

— Vai, doamnă — făcu René — dar maiestatea voastră știe prea bine că e cu neputință !

— Sau cel puțin greu — recunoscu Caterina — dar dac-am fi știut aceasta de sfîntul Bartolomeu... He-he, René, ce recoltă bogată ! Dar o să am grijă să mă gîndesc... la primul osîndit. Și pînă atunci, să rămînem la ceea ce putem face... Odaia pentru jertfe e pregătită ?

— Da, doamnă.

— Să trecem acolo.

René aprinse o lumînare făcută dintr-un amestec ciudat, cu un miros cînd suav și pătrunzător, cînd înecăcios și fumegînd, ceea ce arăta că era făcută din mai multe ma-

terii ; apoi, făcînd lumină în calea Caterinei, păși el mai întîi în chilie.

Caterina alese ca însăși dintre uneltele de sacrificiu un cuțit de oțel albăstrui, în timp ce René se duse să aducă una din cele două găini care, într-un colț al odăii, își roteau neliniștite ochii lor de aur.

— Cum să facem ?

— Să întrebăm ficatul uneia și creierul celeilalte. Dacă cele două încercări vor da același rezultat, va trebui să credem, mai ales dacă rezultatele se potrivesc cu cele căpătate mai înainte.

— Cu ce începem ?

— Cu încercarea ficatului.

— Bine — făcu René.

Și prinse găina de cele două inele așezate de fiecare parte a micului altar, în așa fel încît pasărea întoarsă pe spate nu putea decît să se zbată fără să se urnească din loc.

Caterina îi spintecă pieptul cu cuțitul dintr-o dată.

Pasărea scoase trei țipete și muri după ce se zbătu îndelung.

— Tot trei strigăte — murmură Caterina — prevestirea a trei morți !

Apoi îi deschise măruntaiele.

— Și ficatul la stînga — urmă ea — tot la stînga, moarte întreită urmată de o prăbușire ! René, știi, e înspăimîntător !

— Doamnă, trebuie să vedem dacă prevestirile celui de-al doilea sacrificiu vor fi la fel cu ale celui dintîi.

Florentinul desprinse stîrvul găinii și-l zvîrli într-un colț ; se duse apoi spre cealaltă pasăre, care, văzînd ce soartă avusese surata ei, încercă să scape gonind prin încăpere. În sfîrșit, văzîndu-se încolțită într-un ungher, zbură peste capul lui René și în zborul ei stinse lumînarea pentru descîntece din mîna Caterinei.

— Vezi, René ? făcu regina. Așa o să se stingă și stirpea noastră. O să sufle moartea peste ea și o să piară de pe fața pămîntului. Totuși, sînt trei fii, trei fii ! șopti ea abătută.

René îi luă lumînarea stinsă din mînă și se duse în odaia de alături s-o aprindă.

Cînd se întoarse, văzu că găina își vîrîse capul în jgheab.

— De astă dată — spuse Caterina — n-o să mai țipe, pentru că o să-i retez capul dintr-o dată.

Și, într-adevăr, cînd găina fu legată, Caterina îi reteză capul dintr-o dată, așa cum spusese. Dar în ultimul ei spasm ciocul păsării se deschise de trei ori și se închise pentru totdeauna.

— Vezi ! făcu Caterina înspăimîntată. Dacă nu-s trei strigăte, sînt trei suspine. Trei, tot trei ! Vor muri toți trei ! Înainte să se ducă, toate aceste suflete numără și cheamă pînă la trei. Să vedem acum semnele capului.

Și Caterina tăie creasta pălită a păsării, deschise cu băgare de seamă craniul și, spintecîndu-l în așa fel încît să lase descoperiți lobii creierului, încercă să dea de conturul unei litere oarecare în sinuozitățile sîngerînde pe care le desenează despărțitura dintre părțile creierului.

— La fel ! strigă ea plesnind din palme. La fel ! Și de astă dată prevestirea e limpede, mai limpede ca niciodată ! Vino și privește !

René se apropie.

— Ce literă e asta ? întrebă Caterina arătîndu-i un semn.

— Un H — răspunse René.

— De cîte ori se repetă ?

René numără :

— De patru ori — răspunse el.

— Eh, eh ! Sau nu ? Asta e, adică, Henric al IV-lea ! Oh ! bombăni ea azvîrlind cuțitul. Urmașii mei sînt blestemați !

Femeia palidă ca un cadavru, luminată de flacăra lugubră a lumînării, încleștîndu-și mîinile însîngerate, avea o înfățișare înspăimîntătoare.

— O să domnească — spuse ea cu un suspin de desperare — o să domnească !

— O să domnească ! repetă René, învăluit într-o adîncă visare.

Cu toate acestea, umbra întunecată de pe fața Caterinei se șterse curînd la scăpărarea unui gînd care păru să se nască în adîncul minții ei.

— René — spuse ea, întinzînd mîna spre florentin, fără să-și ridice capul lăsat pe piept — René, nu există oare o poveste cumplită a unui medic din Peruza, care dintr-o singură lovitură, cu ajutorul unei alifii, și-a otrăvit fiica și pe iubitul ei ?

— Da, doamnă.

— Cine era acest iubit ?... urmă Caterina, mereu gînditoare.

— Era regele Ladislau, doamnă.

— Ah, da, adevărat ! murmură ea. Știi vreun amănunt al acestei povești ?

— O am într-o carte veche — răspunse René.

— Ei bine, să trecem în odaia de alături. Și să mi-o împrumuți.

Ieșiră amîndoi din chilie și René închise ușa în urma lui.

— Maiestatea voastră îmi poruncește să pregătesc vreo nouă jertfă ? întrebă florentinul.

— Nu, René, nu ! Deocamdată sînt destul de lămurită. Să așteptăm pînă ce vom putea avea capul vreunui osîndit și în ziua execuției te vei înțelege cu călăul. René se plecă în semn de încuviințare, apoi se apropie cu lumînarea în mînă de rafturile unde erau așezate cărțile, se urcă pe un scaun, luă una din ele și o înmînă reginei.

Caterina o deschise.

— Ce-i asta ? zise ea. „Despre felul de a crește și hrăni șoimi, ereți și ulii, ca să fie curajoși, cutezători și gata oricînd de zbor".

— Ah, iertare, doamnă, am greșit ! Acesta e un tratat de vînătoare scris de un învățat, anume Lucquois, pentru vestitul Castruccio Castracani. Era alături de cealaltă și e legată la fel. Am luat-o din greșeală. De altfel, și asta e o carte de preț ; sînt doar trei exemplare pe lume : unul al bibliotecii din Veneția, altul care a fost cumpărat de străbunul vostru, Laurențiu, și care a fost dăruit de către Petru de Medicis regelui Carol al VIII-lea cînd a trecut prin Florența, și al treilea pe care îl vedeți.

— Îl respect — spuse Caterina — din pricina rarității sale ; dar fiindcă n-am nevoie de el, ți-l înapoiez.

Întinse mîna dreaptă spre René, ca să primească cealaltă carte, în timp ce cu stînga îi înapoie tomul primit mai înainte.

De astă dată René nu se înșelase, era chiar cartea pe care ea o dorea. Florentinul coborî, o frunzări o clipă și i-o întinse deschisă.

Caterina se așează la o masă. René puse alături luminarea pentru făcut descîntece și la lumina acelei flăcări albăstrui regina citi cîteva rînduri cu glas scăzut.

— Bine — făcu ea după un răstimp, închizînd cartea. Iată tot ce voiam să știu.

Se ridică, lăsînd tomul pe masă și luînd cu sine, în adîncul cugetului ei, gîndul ce-i încolțise și trebuia să crească.

René aștepta respectuos ,cu luminarea în mînă, ca regina, care părea gata de plecare, să-i dea noi porunci, ori să-i pună vreo altă întrebare.

Caterina făcu cîțiva pași cu capul înclinat, cu degetul la gură și fără să scoată o vorbă.

Apoi, oprindu-se deodată în fața lui René și ridicînd spre el ochii ei rotunzi și nemișcați, ca ai unei păsări răpitoare, îi zise :

— Hai, mărturisește-mi acum că i-ai pregătit o licoare !

— Cui ? întrebă René, tresărind.

— Doamnei de Sauve.

— Eu, doamnei de Sauve ? ! făcu René. Niciodată !

— Niciodată ?

— Pe legea mea, jur !

— Și totuși la mijloc e o vrăjitorie, căci o iubește ca un nebun, deși n-are faimă de bărbat credincios.

— Cine, doamnă ?

— Ei, blestematul de Henric, care va urma la tron celor trei fii ai noștri, și i se va spune într-o bună zi Henric al IV-lea, și care e fiul Jeannei d'Albret.

Și după aceste ultime cuvinte, Caterina scoase un suspin care-l făcu pe René să tremure, căci îi amintea de faimoasele mănuși pe care, din ordinul Caterinei, le pregătise pentru regina Navarei.

— Tot se mai duce pe acolo ? întrebă René.

— Tot se mai duce — îi răspunse Caterina.

— Credeam că regele Navarei s-a întors definitiv la soţia lui.

— Comedie, René, comedie ! Nu ştiu ce urmăresc, dar se unesc cu toţii ca să mă înşele. Chiar fiica mea Margareta e împotriva mea ; poate că şi ea aşteaptă moartea fraţilor ei, poate că nădăjduieşte să ajungă regina Franţei.

— Da, poate — zise René cufundat din nou în visurile lui şi făcîndu-se ecoul cumplitelor bănuieli ale Caterinei.

— În sfîrşit, o să vedem noi — adăugă Caterina.

Şi se îndreptă spre uşa din fund, socotind fără îndoială că era de prisos să mai coboare prin scara secretă, convinsă că nu mai era nimeni pe acolo.

René o luă înainte şi după cîteva clipe amîndoi se aflau în dugheana meşterului de parfumuri.

— Mi-ai făgăduit dresuri noi pentru mîini şi pentru buze, René — îi zise ea. A venit iarna şi ştii bine că pielea suferă la frig.

— Le-am şi pregătit, doamnă, şi mîine vi le-aduc.

— Mîine seară n-ai să mă găseşti decît după nouă sau chiar zece. Peste zi am să-mi fac rugăciunile.

— Bine, doamnă, voi fi la Luvru la orele nouă.

— Doamna de Sauve are mîini frumoase şi gură frumoasă — făcu Caterina pe un ton nepăsător. Ce alifie foloseşte ?

— Pentru mîini ?

— Da, să spunem pentru mîini.

— Alifie de floarea-soarelui.

— Şi pentru buze ?

— Pentru buze o să folosească noul amestec pe care l-am născocit şi din care gîndeam să aduc mîine maiestăţii voastre, şi ei, într-o cutie.

Caterina rămase pe gînduri o clipă.

— La drept vorbind, fiinţa asta e frumoasă — zise ea, răspunzînd unui gînd ascuns — şi nu-i nimic de mirare că bearnezul o iubeşte pătimaş.

— Mai cu seamă că vă este credincioasă — spuse René — sau cel puţin aşa cred.

Caterina zîmbi și ridică din umeri.

— Cînd o femeie iubește — zise Caterina — e ea vreodată credincioasă altcuiva decît iubitului ei ? ! I-ai pregătit vreo licoare, René ?

— Vă jur că nu, doamnă !

— Bine ! Să nu mai vorbim. Arată-mi alifia cea nouă de care mi-ai vorbit și care trebuie să-i facă buzele și mai proaspete, și mai trandafirii.

René se apropie de un raft și îi arătă Caterinei șase cutiuțe de argint de aceeași formă, adică rotunde, așezate una lîngă alta.

— Iată singura licoare pe care mi-a cerut-o — spuse René. E adevărat, așa cum spune maiestatea voastră, că am pregătit-o anume pentru ea, căci are buzele atît de catifelate și de gingașe, încît și soarele, și vîntul le crapă.

Caterina deschise una din cutiuțe, în care se afla o alifie de un roșu fermecător.

— René — zise ea — dă-mi alifia pentru mîini ; o voi lua cu mine.

René plecă cu lumînarea să caute într-un sertar special ceea ce îi ceruse regina. Totuși se întoarse destul de iute încît să i se pară că o vede pe Caterina că ascunde cu repeziciune una din cutiuțe sub mantia ei. Era prea obișnuit cu aceste furtișaguri ale reginei-mame, ca să mai aibă stîngăcia să-i arate că a văzut-o. El luă deci alifia cerută, o puse într-o pungă înflorată și i-o întinse.

— Iat-o, doamnă !

— Mulțumesc, René ! reluă Caterina.

Apoi, după o clipă de tăcere :

— Nu-i duce alifia asta doamnei de Sauve decît peste opt sau zece zile. Vreau să fiu prima care o încearcă.

Și dădu să plece.

— Maiestatea voastră vrea s-o însoțesc ? întrebă René.

— Doar pînă la capul podului — răspunse Caterina. Acolo mă așteaptă gentilomii mei cu litiera.

Ieșiră amîndoi și merseră pînă la colțul străzii Barillerie, unde patru gentilomi călări și o litieră fără blazon o așteptau pe Caterina.

Cum se întoarse, prima grijă a lui René fu să-și numere cutiuțele cu alifie.

Una lipsea.

XXI

LOCUINȚA DOAMNEI DE SAUVE

Bănuielile Caterinei se adevereau. Henric își reluase vechile lui obiceiuri și seară de seară se ducea la doamna de Sauve. La început făcea drumul acesta în cea mai mare taină ; apoi, pierzîndu-și neîncrederea, se arătă încetul cu încetul mai puțin prevăzător, așa încît Caterinei nu-i trebui prea mult ca să-și dea seama că Margareta era numai cu numele regina Navarei, adevărata regină fiind doamna de Sauve.

La începutul acestei povestiri am pomenit cîte ceva despre locuința doamnei de Sauve ; dar ușa pe care Dariole i-o deschise reginei Navarei s-a închis ermetic în urma lui, așa că locuința aceasta, leagănul iubirilor tainice ale bearnezului, ne rămîne de fapt cu totul necunoscută.

Locuința aceasta — una de felul acelora pe care prinții le dăruiesc tovarășilor lor de petreceri, în palatele lor, ca să-i poată avea oricînd aproape — era mai mică și mai puțin plăcută decît oricare alta din oraș. Se afla, după cum am mai spus, la al doilea cat, aproape deasupra apartamentelor lui Henric, iar ușa dădea într-un coridor al cărui capăt era luminat de o fereastră în ogivă, împărțită în ochiuri cu ramă de plumb, care, și în cele mai frumoase zile ale anului, nu lăsau să pătrundă decît o geană de lumină. Iarna, încă de pe la trei după-masă, trebuia să aprinzi aici o lampă și cum, atît vara cît și iarna, avea aceeași cantitate de ulei în ea, pe la zece se stingea, oferind astfel îndrăgostiților, o dată cu venirea iernii, o siguranță și mai mare.

O mică anticameră tapisată cu damasc de mătase, cu flori mari, galbene pe ea, o cameră de primire îmbrăcată în catifea albastră, un dormitor al cărui pat cu coloane răsucite și perdele de mătase vișinie era așezat într-un alcov împodobit cu o oglindă înrămată în argint și cu două tablouri pictate reprezentînd pe Venus și Adonis — aceasta era locuința, astăzi am spune cuibul, încîntătoarei doamne din suita reginei Caterina de Medicis.

Dac-ai fi căutat bine, ai mai fi găsit într-un colț întunecat, în fața unei măsuțe de toaletă de pe care nu lipsea nici una din ustensile, o ușiță ce dădea într-un fel de cameră de rugăciune, unde, așezat pe un podium cu două trepte, se afla un scăunel de rugăciune. În această încăpere, parcă pentru a îndrepta păcatul celor două tablouri mitologice de care am pomenit mai sus, erau atîrnate trei sau patru icoane de cea mai exaltată spiritualitate. Printre ele, atîrnate de cuie aurite, se aflau arme dintre acelea pe care le purtau doar femeile, căci în acele vremuri de tainice uneltiri, femeile umblau înarmate ca și bărbații și uneori mînuiau arma cu tot atîta îndemînare ca și ei.

În seara aceea — a doua zi după întîmplările petrecute la meșterul René și pe care le-am povestit — doamna de Sauve, așezată pe o canapea în dormitor, îi vorbea lui Henric despre temerile și despre dragostea ei și ca să-i dovedească cît se temea și cît îl iubea, îi aminti ce mare credință îi arătase în noaptea aceea de pomină de după sfîntul Bartolomeu, pe care, dacă cititorul n-a uitat, Henric o petrecuse în apartamentele soției lui.

La rîndu-i, Henric îi spunea cît îi e de recunoscător.

Doamna de Sauve, îmbrăcată într-o simplă rochie de casă de batist, era încîntătoare în seara aceea, iar Henric părea cum nu se poate mai recunoscător.

Și în această atmosferă, cum Henric era cu adevărat îndrăgostit, se lăsă pradă visurilor, iar doamna de Sauve, care în cele din urmă se lăsase și ea în voia acestei iubiri pe care i-o poruncise Caterina, se uită stăruitor la Henric, să-i citească în privire dacă vorbele nu mințeau.

— Haide, Henric — îl îndemnă doamna de Sauve — fii cinstit și spune : în noaptea pe care ai petrecut-o în cămăruța maiestății sale regina Navarei, cu domnul de La Mole la picioarele tale, nu ți-a părut rău că acest gentilom se găsea între tine și dormitorul reginei ?

— Ba da, e adevărat, draga mea — îi răspunse Henric — căci ca să pot ajunge aci, în camera unde mă simt atît de bine și unde sînt atît de fericit, trebuia să trec prin încăperea aceea.

Doamna de Sauve zîmbi.

— Și de-atunci n-ai mai intrat acolo ?

— Decît atunci cînd ţi-am spus.

— Şi nici n-ai să te mai duci vreodată fără să-mi spui ?

— Niciodată.

— Juri ?

— Bineînţeles că da, dac-aş mai fi hughenot, numai că...

— Numai că ce ?

— Numai că religia catolică, ale cărei dogme le învăţ acum, ne spune că nu trebuie să jurăm niciodată.

— Gasconule ! făcu doamna de Sauve, clătinînd din cap.

— Dar tu, Charlotte — reluă Henric — dacă te-aş întreba, tu mi-ai răspunde ?

— Bineînţeles. Eu n-am ce ascunde.

— Haide, Charlotte, explică-mi o dată pentru totdeauna, cum se face că, după ce te-ai împotrivit cu atîta îndărătnicie înainte de căsătoria mea, te-ai arătat apoi mai puţin crudă cu mine, care nu sînt decît un bearnez stîngaci, un provincial caraghios şi, în sfîrşit, un prinţ prea sărac ca să pot păstra strălucirea nestematelor coroanei mele ?

— Henric — spuse Charlotte — îmi ceri cheia enigmei pe care o caută de trei mii de ani încoace toţi filozofii lumii ! Henric, să nu întrebi niciodată o femeie de ce te iubeşte ; mulţumeşte-te s-o întrebi : „Mă iubeşti ?“

— Mă iubeşti, Charlotte ? o întrebă Henric.

— Te iubesc — răspunse doamna de Sauve cu un zîmbet fermecător, strecurîndu-şi mîna ei frumoasă în cea a iubitului ei.

Henric îi ţinu mîna.

— Dar — îşi urmă el gîndul — dar dacă aş găsi eu cheia pe care o caută zadarnic filozofii de trei mii de ani, sau cel puţin dac-aş găsi-o doar în ceea ce te priveşte pe tine, Charlotte ?

Doamna de Sauve roşi.

— Mă iubeşti — continuă Henric — aşa că n-am ce să te mai întreb şi mă pot socoti cel mai fericit om din lume. Dar fericirii îi lipseşte întotdeauna ceva. În sînul paradisului Adam n-a fost cu totul fericit şi a muşcat din mărul acela blestemat, care ne dă la toţi o nevoie a curiozităţii, făcîndu-ne să ne trecem viaţa în căutarea necunoscutului.

Spune-mi, draga mea, dacă vrei să mă ajuți să găsesc ceea ce încerc să aflu : nu cumva, la început, regina Caterina te-a îndemnat să mă iubești ?

— Henric — făcu doamna de Sauve — vorbește mai încet cînd pomenești de regina-mamă.

— A — izbucni Henric, cu o nepăsare și o încredere care o înșelară chiar și pe doamna de Sauve — altădată trebuia să mă feresc de ea, de această mamă minunată, căci pe atunci nu ne aveam bine ; acum însă, cînd soțul fiicei ei...

— Soțul doamnei Margareta ! zise Charlotte, roșind de gelozie.

— E rîndul tău să vorbești mai încet — îi spuse Henric. Acum cînd am devenit soțul fiicei ei, sîntem cei mai buni prieteni din lume. Ce voiau ? Să trec la catolicism, pare-se. Ei bine ! Harul divin a coborît asupra mea ; și prin mijlocirea sfîntului Bartolomeu, am trecut. Ne avem acum ca frații, ca niște buni creștini.

— Și regina Margareta ?

Regina Margareta — spuse Henric — ei, da ! Ea e legătura care ne unește.

— Dar mi-ai spus, Henric, că regina Navarei, ca răsplată pentru credința mea față de ea, a fost generoasă cu mine. Dacă nu m-ai mințit și dacă această generozitate, pentru care îi păstrez atîta recunoștință, e adevărată, atunci nu e nimic mai mult decît o legătură convențională, ce poate fi ruptă cu ușurință. Pe un astfel de sprijin nu te poți deci bizui, căci pe nimeni nu l-ai putut convinge de această pretinsă înțelegere.

— Mă bizui totuși, și de trei luni de asta dorm liniștit.

— Atunci, Henric — strigă doamna de Sauve — m-ai înșelat și doamna Margareta e într-adevăr soția ta !

Henric zîmbi.

— Ascultă, Henric ! făcu doamna de Sauve. Zîmbetele astea mă scot din sărite și, cît ai fi tu de rege, îmi vine cîteodată să-ți scot ochii.

— Iată dar — făcu Henric — că această legătură a început să fie ceva convingător, de vreme ce, așa rege cum sînt, ai vrea să-mi scoți ochii, crezînd că între mine și ea ar fi ceva.

— Henric ! Henric ! spuse doamna de Sauve. Cred că nici bunul Dumnezeu nu mai știe ce ai în cap.

— Cred, draga mea — îi răspunse Henric — că la început Caterina te-a îndemnat să mă iubești, că apoi te-a îndemnat propria ta inimă, și că atunci cînd aceste două glasuri îți vorbesc, tu nu-l mai auzi decît pe al inimii. Acum te iubesc și eu, din tot sufletul, și de aceea cînd voi avea vreo taină, nu ți-o voi încredința, bineînțeles de frică să nu te compromit... căci prietenia reginei e schimbătoare, e prietenia unei soacre.

Dar nu asta era ceea ce aștepta Charlotte ; ei i se părea că ori de cîte ori voia să scotocească în adîncurile nesfîrșite ale acestei inimi, vălul dintre ea și iubitul ei se îngroșa, devenea tare ca un zid și îi despărțea.

La auzul acestor vorbe, ea simți cum ochii i se umplu de lacrimi și cum tocmai bătea ceasul zece, spuse :

— Sire, e ora de culcare ; obligațiile mele îmi impun să fiu dis-de-dimineață lîngă regina-mamă.

— Deci, draga mea, astă-seară mă gonești ? o întrebă Henric.

— Sînt tristă, Henric, și ai să mă găsești morocănoasă, n-ai să mă mai iubești. Vezi deci că e mai bine să pleci.

— Fie ! răspunse Henric. Dacă vrei așa, atunci plec, Charlotte, numai că, pe toți dracii, ai să-mi îngădui să mai rămîn pînă te culci !

— Dar n-ai s-o faci pe regina Margareta să aștepte dacă rămîi, sire ?

Charlotte — rosti Henric cu seriozitate — ne înțelesesem parcă să nu mai pomenim de regina Navarei, și pare-mi-se că astă-seară numai de ea am vorbit.

Doamna de Sauve oftă, așezîndu-se în fața măsuței de toaletă. Henric luă un scaun și, trăgîndu-l lîngă fotoliul iubitei sale, se lăsă pe el cu un genunchi, sprijinindu-se cu coatele de spătar.

— Hai, micuța mea Charlotte, vreau să văd cum te faci frumoasă și, orice-ai spune tu, frumoasă doar pentru mine. Dumnezeule ! Ce de lucruri, ce de flacoane de parfum, cîte punguțe cu pudră, și cîte sticluțe, cîte borcănașe !

— Par multe — suspină Charlotte — şi sînt totuşi prea puţine, dacă n-am găsit încă mijlocul să-ţi stăpînesc singură inima !

— Hai, te rog — făcu Henric — să nu ne întoarcem iar la politică ! La ce-i bună pensuliţa asta atît de subţire şi de gingaşă ? Nu cumva Jupiterul meu olimpian îşi face sprîncenele cu ea ?

— Da, sire — zîmbi doamna de Sauve — ai ghicit dintr-o dată.

— Şi pieptănaşul ăsta frumos de fildeş ?

— Cu el îmi fac cărarea.

— Dar această încîntătoare cutiuţă de argint cu capacul gravat ?

— Oh, mi-a trimis-o René, sire, e vestita alifie pe care mi-o făgăduise de atîta vreme ca să-mi îndulcească buzele pe care maiestatea ta a binevoit să le găsească cîteodată destul de dulci.

Vrînd parcă să întărească ceea ce spusese fermecătoarea femeie, a cărei frunte se lumina pe măsură ce discuţia se întorcea pe făgaşul cochetăriei, Henric îşi lipi buzele de buzele baroanei pe care aceasta şi le privea cu grijă în oglindă.

Charlotte luă în mînă cutiuţa cu pricina, fără îndoială pentru a-i arăta lui Henric cum se foloseşte alifia vişinie, dînd, deodată, se auzi un ciocănit scurt în uşa anticamerei, la care cei doi îndrăgostiţi tresăriră.

— Bate cineva, doamnă — anunţă Dariole, vîrîndu-şi capul prin crăpătura perdelei.

— Vezi cine bate şi întoarce-te ! îi porunci doamna de Sauve.

Henric şi Charlotte se priviră cu nelinişte. Henric se pregătea să se retragă în camera de rugăciuni, unde se mai adăpostise şi în alte rînduri, cînd Dariole se întoarse.

— Doamnă — spuse ea — e René, meşterul de parfumuri.

La auzul acestui nume, Henric se încruntă şi, fără să vrea, strînse din buze.

— Să nu-l primesc ? întrebă Charlotte.

— Nu ! răspunse Henric. Meşterul René nu face nimic fără vreun motiv anume ; dac-a venit, înseamnă că are motive să vină.

— Atunci vrei să te ascunzi ?

— Ar fi de prisos — spuse Henric — căci meşterul René ştie tot, ştie deci şi că mă aflu aici.

— Dar nu cumva maiestatea voastră are de ce să se supere de prezenţa lui ?

— Eu ? ! făcu Henric, silindu-se să pară nepăsător, ceea ce, cu toată stăpînirea lui de sine, nu-i izbuti pe deplin. Eu ? ! De loc ! Ce-i drept, prea bine nu ne avem ; dar din seara sfîntului Bartolomeu ne-am împăcat.

— Să intre ! porunci doamna de Sauve Dariolei.

O clipă mai tîrziu apăru René, care dintr-o privire, cuprinse toată încăperea.

Doamna de Sauve rămase în faţa măsuţei de toaletă.

Henric îşi reluase locul pe canapea.

Charlotte era în lumină şi Henric în întuneric.

— Doamnă — începu René, pe un tot familiar, dar cuviincios — am venit să vă cer iertare.

— Pentru ce anume, René ? întrebă doamna de Sauve, cu acea bunăvoinţă pe care o au întotdeauna femeile frumoase faţă de furnizorii din jur care le ajută să fie şi mai frumoase.

— Pentru că vă făgăduisem de atîta vreme alifiile acelea pentru frumoasele dumneavoastră buze şi pentru că...

— Şi pentru că ţi-ai ţinut făgăduiala abia azi, nu-i aşa ? îl întrerupse Charlotte.

— Azi ? făcu René.

— Da, abia azi, şi mai precis, astă-seară, cînd am primit cutia pe care mi-ai trimis-o.

— Da, adevărat — zise René, aruncînd o căutătură ciudată spre cutiuţa cu dresuri, care se afla pe măsuţa doamnei de Sauve şi care era aidoma cu cele pe care le avea el în prăvălie.

— Eram sigur ! şopti el. Aţi folosit din ea ?

— Nu încă, voiam tocmai să încerc, cînd ai intrat dumneata.

Pe chipul lui René se întipări o expresie visătoare, care nu-i scăpă lui Henric, aşa cum nu-i scăpau decît foarte puţine lucruri.

— Ei, René, ce-i cu dumneata ?

— Cu mine nimic, sire — îi răspunse meşterul — aştept cu umilinţă un cuvînt al maiestăţii voastre, înainte de a-mi lua rămas bun de la doamna baroană.

— Hai, hai ! zîmbi Henric. Trebuie neapărat să-ţi vorbesc, ca să ştii că-mi face plăcere să te văd ?

René se uită în jur, dădu ocol încăperii de parc-ar fi vrut să cerceteze cu privirea şi cu auzul uşile şi perdelele, apoi, oprindu-se din nou, în aşa fel încît să-i cuprindă cu o singură privire pe doamna de Sauve şi pe Henric, spuse :

— Nu ştiu.

Henric, îndemnat de acel minunat instinct care, asemenea unui al şaselea simţ, l-a ferit de primejdii în tot timpul primei jumătăţi a vieţii sale, simţi că se petrece ceva ciudat, că în sufletul meşterului se dă o luptă şi, întorcîndu-se spre el, avînd totuşi grijă să rămînă în umbră în timp ce obrazul florentinului era pe deplin luminat, îl întrebă :

— Dar atunci, ce cauţi la ora asta aici, René ?

— N-aş vrea să am nenorocul de a stînjeni cumva pe maiestatea voastră — răspunse el făcînd un pas înapoi.

— De loc ! Aş vrea doar să ştiu ceva.

— Ce anume, sire ?

— Te aşteptai să mă găseşti aici ?

— Eram sigur.

— Atunci... mă căutai ?

— Cel puţin sînt fericit să vă întîlnesc.

— Ai ceva să-mi spui ? stărui Henric.

— S-ar putea, sire — răspunse René.

Charlotte se înroşi de teamă ca nu cumva această destăinuire, ce părea că meşterul de parfumuri ar vrea să i-o facă, să nu fie în legătură cu purtarea ei din trecut faţă de Henric şi, ca şi cum singura ei grijă în clipa de faţă ar fi fost doar pentru toaletă, se prefăcu că n-a auzit nimic şi întrerupse convorbirea :

— Ah, René, să ştii că eşti într-adevăr un om încîntător ! exclamă ea, deschizînd cutiuţa cu dresuri. Alifia are o culoare minunată şi cum tot eşti aici, am să încerc, în cinstea dumitale, cît eşti de faţă, noul preparat.

Luă cu o mînă cutia, în timp ce cu cealaltă atinse cu vîrful degetului pasta trandafirie, pe care se pregăti s-o întindă pe buze.

René tresări.

Baroana își apropie zîmbind degetul de gură.

René păli.

Henric, care rămase mai departe în umbră, cu o privire încordată și rugătoare, nu pierdea din ochi nici mișcarea unuia, nici tresărirea celuilalt.

Mîna Charlottei era gata să atingă buzele, dar René îi prinse brațul chiar în clipa în care Henric se ridica pentru a face același lucru.

Henric se prăbuși la loc, pe canapea, fără zgomot.

— O clipă, doamnă — spuse René, cu un zîmbet silit — dresul acesta nu trebuie folosit decît cu recomandări speciale.

— Și cine-mi va da aceste recomandări ?

— Eu.

— Dar cînd ?

— După ce-i voi fi spus maiestății sale regelui Navarei ceea ce am de spus.

Charlotte făcu ochii mari, neînțelegînd nimic din acest grai misterios ce se vorbea lîngă ea și, rămînînd cu cutia într-o mînă, se uita la vîrful înroșit al degetului.

Henric se ridică și, mînat de un gînd care, ca tot ce gîndea tînărul rege, avea două fețe una ce părea ușuratică și cealaltă adîncă, luă mîna Charlottei și duse degetul înroșit spre buzele lui.

— O clipă — făcu repede René — o clipă ! Binevoiți, doamnă, să vă spălați frumoasele mîini cu acest săpun de Napoli, pe care am uitat să vi-l trimit o dată cu alifia, și pe care am onoarea să vi-l înmînez eu însumi.

Scoțînd dintr-o învelitoare argintată o bucată de săpun verzui, meșterul de parfumuri îl lăsă să alunece în ligheanul de porțelan, turnă apă și, îngenunchind, întinse vasul doamnei de Sauve.

— Într-adevăr, meștere René, mă uimești — făcu Henric. Frumoasele dumitale purtări întrec pe cele ale oricărui curtean.

— Ce parfum încîntător ! strigă Charlotte, frecîndu-și mîinile frumoase cu spuma sidefie care se scurgea din săpunul parfumat.

René își îndeplini îndatoririle de cavaler pînă la capăt : dădu doamnei de Sauve un ștergar de pînză subțire de Frigia ca să-și șteargă mîinile.

— Și acum — zise florentinul întorcîndu-se spre Henric — la dispoziția dumneavoastră, monseniore.

Charlotte îi întinse mîna lui Henric, care i-o sărută, și în timp ce ea se răsuci în fotoliu ca să-l asculte mai bine pe René, regele Navarei se întoarse la locul său, și mai convins ca înainte că în sufletul meșterului se petrecea ceva cu totul neobișnuit.

— Ei bine ? întrebă Charlotte.

Florentinul își adună toată hotărîrea și se întoarse spre Henric.

XXII

SIRE, VEȚI FI REGE !

— Sire — începu René — aș dori să vă vorbesc despre ceea ce mă frămîntă de multă vreme.

— Parfumurile ? glumi Henric.

— Dacă vreți... parfumurile, sire — murmură René, cu un gest ciudat de încuviințare.

— Vorbește, te ascult. E un subiect care m-a interesat întotdeauna.

René îl privi, încercînd să citească dincolo de vorbe, în gîndurile sale de nepătruns, dar văzînd că e în zadar, continuă :

— Sire, un prieten de-al meu din Florența a venit la Paris. Se ocupă cu astrologia.

— Da, da — îl întrerupse Henric — știu că asta e una din îndeletnicirile preferate ale florentinilor.

— Împreună cu cei mai înțelepți savanți din lume, el a alcătuit horoscopul celor mai de seamă nobili ai Europei.

— Ah ! făcu Henric.

— Și cum casa de Boubon e fruntea, descinzînd precum se știe din contele de Clermont, cel de-al cincilea fiu

al regelui Ludovic cel Sfînt, maiestatea voastră își dă seama că horoscopul său n-a fost uitat.

Henric asculta din ce în ce mai atent.

— Și îți amintești cumva de acest horoscop ? zîmbi regele Navarei, străduindu-se să pară cît mai nepăsător.

— Oh — clătină din cap René — nu e unul dintre acelea pe care le poți uita !

— Adevărat ! făcu Henric, însoțindu-și spusele de un gest batjocoritor.

— Da, sire ! După semnele acestui horoscop, maiestatea voastră urcă treptele cele mai strălucite.

Ochii tînărului prinț aruncară fără voie un fulger, care se stinse pe dată într-un nor de nepăsare.

— Toate aceste oracole italienești sînt lingușitoare — făcu Henric — și lingușirea e de fapt minciună. N-a fost cumva și vreun horoscop care să prezică, să zicem, că eu voi comanda oști ? Și zicînd acestea, izbucni în rîs.

Un altul decît René, mai puțin preocupat de sine, ar fi observat cît de silit era rîsul lui Henric.

— Sire — vorbi René cu răceală — horoscopul dumneavoastră arată lucruri ce au o mult mai mare însemnătate.

— Poruncește că voi fi cîștigătorul vreunei bătălii, conducînd o armată ?

— Mult mai mult și decît asta, sire.

— Oh ! exclamă Henric. Mă voi număra atunci printre cuceritori !

— Sire, veți fi rege !

— Ei drăcie ! făcu el, ca să-și liniștească bătăile repezi ale inimii. Oare nu sînt rege ?

— Sire, prietenul meu știe ce spune. Nu veți fi numai rege, ci veți și domni.

— Atunci — făcu Henric cu glas tărăgănat și pe același ton batjocoritor — prietenul dumitale poate că are nevoie de zece galbeni, nu-i așa, René ? Căci în vremea noastră o asemenea prorocire este foarte greu de înfăptuit. Cum însă nu sînt bogat, eu n-am să-i dau acum decît cinci, iar ceilalți cinci o să și-i primească după împlinirea profețirilor.

— Sire — îi aminti doamna de Sauve — uitați că i-ați făgăduit ceva și Dariolei. Să nu vă încărcați prea mult !

— Doamnă — răspunse Henric — dacă va veni vreodată o astfel de clipă, sper că am să fiu tratat ca un rege și deci fiecare va fi mulțumit dacă îmi voi împlini măcar pe jumătate făgăduielile.

— Sire, mai am ceva de spus — continuă René.

— Cum, nu-i totul ? îl întrerupse Henric. Fie, dacă ajung împărat, dau de două ori pe-atît.

— Sire, prietenul meu a venit din Florența cu horoscopul de care v-am vorbit. Aici, la Paris, l-a făcut încă o dată și semnele fiind aceleași, mi-a încredințat o taină.

— O taină în ceea ce privește pe maiestatea sa ? întrebă cu însuflețire doamna de Sauve.

— Cred că da — răspunse florentinul.

„Își caută cuvintele — se gîndi Henric, fără să încerce să-l ajute. Se pare că-i vine greu să-mi mărturisească."

— Haide, spune — zise din nou baroana de Sauve — despre ce e vorba ?

— E vorba — își cîntări cuvintele unul cîte unul florentinul — e vorba de zvonurile și bănuielile cum că în ultimul timp ar fi otrăviri la curte.

Regelui Navarei îi palpitară ușor nările, dar acesta fu singurul semn că interesul său față de întorsătura pe care o lua convorbirea crescuse.

— Și florentinul, prietenul dumitale, știe ceva despre aceste otrăviri ?

— Da, sire.

— Și, cum se face că vrei să-mi încredințezi o taină ce nu-ți aparține, mai ales cînd e o taină atît de importantă ? îl întrebă Henric pe un ton cît putu el mai firesc.

— Prietenul meu ținea să-i ceară un sfat maiestății voastre.

— Mie ?

— Nu văd ce-i de mirare, sire ! Amintiți-vă de bătrînul soldat din Actium, care, avînd un proces, s-a dus să-i ceară sfat lui August.

— August era avocat, René ; eu nu sînt.

— Sire, cînd prietenul meu mi-a încredințat taina, maiestatea voastră era încă de partea calvinilor, a căror căpetenie erați socotit, domnul de Condé fiind a doua.

— Şi ce-i cu asta ? întrebă Henric.

— Prietenul meu nădăjduieşte că veţi folosi înrîurirea dumneavoastră atotputernică asupra domnului prinţ de Condé, pentru a-l convinge să nu-i poarte duşmănie.

— Dacă vrei să pricep, lămureşte-mă pe de-a-ntregul, René — rosti Henric, fără să-i apară vreo cută pe chip şi fără să-i tremure glasul.

— Sire, maiestatea voastră va înţelege dintr-un cuvînt. Prietenul meu ştie cum s-a petrecut încercarea de otrăvire a prinţului de Condé.

— S-a încercat otrăvirea prinţului de Condé ? întrebă Henric, prefăcîndu-se de minune că se miră. Adevărat ? Şi cînd asta ?

René îl privi ţintă şi îi răspunse scurt :

— Acum opt zile, maiestate.

— Vreun duşman ?

— Da — îi răspunse René — un duşman pe care maiestatea voastră îl cunoaşte şi care vă cunoaşte.

— Parcă-mi aduc aminte că am auzit vorbindu-se ceva. Dar nu cunosc nici un amănunt dintre acelea pe care se pare că ar dori să mi le destăinuiască, după cîte spui, prietenul dumitale.

— Ei bine, i s-a dăruit prinţului de Condé un fruct aromat ; din fericire, cînd i-a fost adus, se afla lîngă el medicul său. Luînd fructul din mîinile solului, medicul a vrut să-i simtă aroma şi să-i încerce puterea. După două zile, o umflătură gangrenoasă a obrazului, o hemoragie şi o plagă vie care i-a mîncat trupul au fost răsplata devotamentului şi urmarea imprudenţei sale.

— Din nefericire — răspunse Henric — pentru că acum sînt pe jumătate catolic, mi-am pierdut cu totul înrîurirea asupra domnului de Condé. Rugămintea prietenului dumitale e deci fără sorţi de izbîndă.

— Nu numai pe lîngă prinţul de Condé i-ar putea fi prietenului meu folositoare influenţa maiestăţii voastre, ci şi pe lîngă prinţul de Porcian, fratele celui ce a fost otrăvit.

— Ei, asta-i ! Ştii, René — interveni Charlotte — istoriile dumitale sînt poveşti de groază ! Cred că n-ai găsit momentul cel mai bun pentru a cere favorurile astea. E

tîrziu şi convorbirea dumitale e funebră. Cred că-ţi preţuiesc mai mult parfumurile.

Şi Charlotte întinse din nou mîna spre cutiuţa cu dresuri.

— Doamnă — o opri René — înainte de a încerca preparatul aşa cum i se pare că aveţi de gînd, ascultaţi ce sînt în stare cei răi.

— Hotărît, René — exclamă baroana — astă-seară eşti lugubru !

Henric se încruntă, dar înţelegînd că René voia să atingă un ţel pe care el încă nu-l pricepea, se hotărî să îndure pînă la sfîrşit convorbirea care-i trezea amintiri atît de dureroase.

— Şi — aduse iar vorba — după cum spui, cunoşti amănuntele otrăvirii prinţului de Porcian ?

— Da — îi răspunse florentinul. Se ştie că în fiecare noapte lîngă patul său ardea o candelă. Untdelemnul a fost otrăvit şi cel de care pomenim s-a sufocat respirîndu-l.

Reci de sudoare, degetele lui Henric se încleştară.

— Încep să cred — murmură el — că cel pe care-l numeşti prietenul dumitale ştie nu numai amănuntele acestei otrăviri, dar şi cine a făptuit-o.

— Da, şi de aceea el ar fi dorit să afle dacă puteţi pune un cuvînt pentru iertarea ucigaşului fratelui său pe lîngă celălalt prinţ de Porcian, care a rămas în viaţă.

— Din nefericire, fiind încă pe jumătate hughenot, n-am nici o trecere pe lîngă prinţul de Porcian. Deci prietenul dumitale a greşit adresîndu-mi-se mie.

— Dar ce fel de gînduri credeţi că nutresc prinţul de Condé şi domnul de Porcian ?

— Cum pot eu oare să ştiu ce gîndesc ei, René ? Bunul Dumnezeu, din cîte cunoşti, nu mi-a dat darul să citesc în cugetul oamenilor.

— Maiestatea voastră poate să se întrebe pe sine — rosti liniştit florentinul. Nu e oare în viaţa maiestăţii voastre vreo întîmplare atît de întunecată, încît iertarea ei să poată servi drept pildă de iertare şi drept piatră de încercare a generozităţii ?

Cuvintele acestea fură rostite de florentin cu un glas ce-o făcu să tremure chiar şi pe Charlotte. Era o aluzie atît de directă, atît de apropiată, încît tînăra femeie se întoarse pentru a-şi ascunde roşeaţa şi ocoli privirile lui Henric.

Stăpînindu-se cu ultimele puteri, Henric îşi descreţi fruntea care, în timp ce vorbise florentinul, se încruntase ameninţătoare şi, înlăturîndu-şi adînca suferinţă filială ce-i încleştase inima, spuse pe un ton gînditor :

— În viaţa mea... o întîmplare întunecată... nu, René, nu-mi amintesc decît de nebuniile şi nepăsarea tinereţii mele, împletite cu nevoile mai mult sau mai puţin aspre impuse de natură sau cu care Domnul ne-a pus pe toţi la încercare.

René se sili o dată mai mult să-i facă pe cei doi să-l asculte, căci Charlotte se pregătea din nou — de fapt doar pentru a-şi ascunde stînjeneala — să-şi reînceapă dichisul, şi din nou întindea mîna spre cutiuţa cu dresuri.

— Totuşi, sire, dacă aţi fi fratele prinţului de Porcian sau fiul prinţului de Condé, şi dacă fratele dumneavoastră ar fi fost otrăvit, sau dacă tatăl dumneavoastră ar fi fost asasinat ?...

Charlotte scoase un ţipăt uşor şi-şi apropie dresul de buze ; René surprinse gestul, dar de data aceasta nu o opri nici cu vorba, nici cu vreo mişcare, ci strigă doar :

— În numele cerului, răspundeţi, sire ! Sire, dacă aţi fi în locul lor, ce-aţi face ?

Henric se reculese, îşi şterse cu mîna tremurîndă stropii de sudoare rece ce-i broboneau fruntea şi, ridicîndu-se impunător în picioare, răspunse, în mijlocul tăcerii ce parcă oprise răsuflarea lui René şi a Charlottei :

— Dac-aş fi în locul lor şi aş fi sigur că voi fi rege, adică unsul Domnului pe pămînt, aş face ca Cel de Sus : aş ierta !

— Doamnă — strigă René, smulgînd cutiuţa din mîinile doamnei de Sauve — doamnă, daţi-mi înapoi cutia ! Văd că ucenicul meu s-a înşelat aducîndu-vi-o. Mîine vă voi trimite alta.

XXIII

UN PROASPĂT CONVERTIT

A doua zi, în pădurea de la Saint-Germain, urma să înceapă vînătoarea călare.

Henric poruncise să i se pregătească la opt dimineața, gata înșăuat și cu frîul pe el, un căluț bearnez, pe care avea de gînd să-l dăruiască doamnei de Sauve, dar pe care voia mai întîi să-l încalece el. La opt fără un sfert calul era gata. Cînd bătu opt, Henric coborî.

Mîndru și focos, deși mic de stat, calul își înfoia coama, tropăind prin curte. Se lăsase frig și un polei subțire acoperea pămîntul.

Henric porni să străbată curtea, ca să ajungă la grajdurile unde-l așteptau calul și rîndașul. Dar cînd trecu pe dinaintea unui soldat elvețian care făcea de gardă la poartă omul îi dădu onorul spunînd :

— Domnul să-l aibă în pază pe maiestatea sa regele Navarei.

Auzind această urare și mai ales glasul ce o rostise, bearnezul tresări.

Se întoarse și se dădu un pas înapoi.

— De Mouy ! murmură el.

— Da, sire, de Mouy.

— Dar ce faci aici ?

— Vă căutam.

— Și ce vrei de la mine ?

— Să vă vorbesc, maiestate.

— Nenorocitule — făcu regele apropiindu-se de el — nu știi că poți plăti cu capul ?

— Ba da.

— Atunci ?

— Atunci, iată-mă !

Henric păli ușor căci își dădu seama că primejdia care-l pîndea pe înflăcăratul tînăr îl amenința și pe el.

Se uită neliniștit în jur și se dădu încă un pas înapoi, la fel de repede ca și prima oară.

Îl zărise la una din ferestre pe ducele d'Alençon.

Pe loc își schimbă purtarea și luă muscheta din mîinile

lui de Mouy, care, cum am spus, făcea pe santinela, şi părînd că o cercetează, îi zise :

— De Mouy, cred că nu degeaba ai venit să te vîri în gura lupului.

— Nu, sire. De opt zile stau la pîndă ca să vă văd. Abia ieri am aflat că maiestatea voastră urmează să încerce calul azi-dimineaţă, şi atunci m-am postat de gardă la poarta Luvrului.

— Da' uniforma de unde o ai ?

— Căpitanul companiei e protestant şi mi-e prieten.

— Iată-ţi muscheta şi reia-ţi postul. Sîntem priviţi. Am să încerc să-ţi vorbesc cînd mă întorc, dar dacă n-o fac, să nu mă opreşti. Cu bine.

De Mouy începu din nou să patruleze prin faţa intrării, iar Henric se îndreptă spre cal.

— Ce-i cu animalul ăsta frumos ? i se adresă ducele d'Alençon de la fereastră.

— Un cal pe care vreau să-l încerc în dimineaţa asta — răspunse Henric.

— Dar nu-i un cal pentru un bărbat !

— Cred şi eu, e pentru o femeie frumoasă.

— Ai grijă, Henric, începi să fii indiscret, pentru că la vînătoare o s-o recunoaştem pe doamna aceea, şi dacă nu ştiu al cui cavaler eşti, o să aflu în schimb cine te are de scutier.

— Pe Dumnezeul meu că n-ai să afli — îi răspunse Henric, cu voioşie prefăcută — căci frumoasa doamnă despre care e vorba n-o să poată ieşi, pentru că în dimineaţa asta nu se simte bine.

Şi zicînd acestea, urcă în şa.

— Ei, poftim — rîse ducele — biata doamnă de Sauve !

— Francisc, Francisc, tu eşti indiscret !

— Şi de ce se simte rău frumoasa Charlotte ? reluă ducele d'Alençon.

— Nu prea ştiu bine — îi răspunse Henric, purtîndu-şi calul în galop — după cîte îmi spune Dariole, are un fel de amorţeală, o slăbiciune în tot trupul şi-şi simte capul greu.

— Şi asta o să te împiedice să vii cu noi ? îl întrebă ducele.

— Pe mine, de ce ? Știi că sînt nebun după vînătoarea călare și n-aș scăpa vreuna pentru nimic în lume !

— Pe asta însă ai s-o scapi — îi spuse ducele după ce se întoarse și schimbă cîteva cuvinte cu o persoană pe care Henric nu o putea vedea, căci stătea în fundul camerei. Maiestatea sa mi-a trimis vorbă că vînătoarea nu mai are loc.

— Vai ! exclamă Henric, cum nu se putea mai dezamăgit. Și de ce ?

— Se pare că au sosit scrisori foarte importante din partea ducelui de Nevers. Regele, regina-mamă și fratele meu, ducele de Anjou, țin consiliu acum.

„Aha-aha ! făcu Henric pentru sine. Au venit vești din Polonia." Și apoi, cu glas tare :

— Atunci nu mai are nici un rost să încerc să merg pe poleiul ăsta. La revedere, frățioare.

Și oprindu-și calul în fața lui de Mouy, zise :

— Prietene, cheamă-ți un camarad să te înlocuiască în post. Dă o mînă de ajutor rîndașului să desfacă chinga calului ; ia șaua în spinare și du-o la șelar. Trebuie să-i facă o broderie pe care n-a apucat s-o termine pînă azi. Și pe urmă să te întorci să-mi spui ce-ai făcut.

De Mouy se grăbi să-i dea ascultare, căci ducele d'Alençon plecase de la fereastră și era limpede că intrase oarecum la bănuieli.

Într-adevăr, nici nu dădu bine colțul gheretei, că ducele d'Alençon și apăru. Numai că acum în locul lui de Mouy făcea de gardă un elvețian adevărat.

Ducele cercetă cu băgare de seamă noua santinelă, apoi, întorcîndu-se către Henric, îi spuse :

— Nu-i așa, dragul meu, că nu cu omul ăsta vorbeai adineauri ?

— Nu, era unul din oamenii mei, pe care l-am vîrît în corpul elvețienilor ; i-am dat un ordin și acum îl execută.

— Așa ! făcu ducele, ca și cînd s-ar fi mulțumit cu acest răspuns. Și Margareta ce mai face ?

— Mă duc s-o întreb, frățioare.

— N-ai mai văzut-o de ieri ?

— Ba da, m-am dus la ea aseară pe la unsprezece, dar Gillonne mi-a spus că e obosită și doarme.

— N-ai s-o găsești. A ieșit.

— Da — făcu Henric — se poate. Trebuia să se ducă la mînăstirea Bunavestire.

Altceva nu mai aveau ce să-şi spună, căci Henric părea hotărît să nu facă nimic mai mult decît să răspundă. Cei doi cumnaţi se despărţiră aşadar, ducele d'Alençon pornind să afle noutăţi, cum zice el, iar regele Navarei întorcîndu-se în apartamentele lui.

Dar abia sosise de vreo cinci minute, cînd auzi o bătaie în uşă.

— Cine-i acolo ? întrebă el.

— Sire, am adus răspunsul şelarului — se auzi un glas pe care-l recunoscu. Era de Mouy.

Henric, vădit emoţionat, îi deschise tînărului şi apoi încuie uşa în urma lui.

— Tu, de Mouy ! se miră el. Nădăjduiam că ai să te răzgîndeşti !

— Sire — răspunse de Mouy — de trei luni mă tot gîndesc. Mi-e de ajuns. A venit timpul să trecem la fapte.

Henric tresări îngrijorat.

— Nu vă fie teamă, sire, sîntem singuri şi mă grăbesc, căci fiecare clipă e preţioasă. Cu un singur cuvînt, maiestatea voastră ne poate înapoia tot ceea ce întîmplările din acest an au răpit religiei. Să vorbim limpede, scurt şi deschis.

— Te ascult, viteazule de Mouy — răspunse Henric, dîndu-şi seama că nu putea ocoli în nici un fel explicaţia.

— E adevărat că maiestatea voastră a renegat religia protestantă ?

— Adevărat.

— Bine. Dar cum, doar de formă, sau din inimă ?

— Sîntem totdeauna recunoscători Domnului cînd ne scapă viaţa — îi răspunse Henric întorcînd vorba, aşa cum obişnuia el în asemenea situaţii. Şi e limpede că pe mine Dumnezeu m-a salvat dintr-o mare primejdie.

— Sire — răspunse de Mouy — să recunoaştem un lucru.

— Anume ?

— Că n-aţi renegat din convingere, ci din interes. V-aţi lepădat, ca regele să vă lase viaţa şi nu pentru că v-ar fi păstrat-o Dumnezeu.

— Oricare ar fi pricina trecerii mele la catolicism — răspunse Henric — asta nu înseamnă că sînt mai puțin catolic, de Mouy.

— Da, dar aveți de gînd să rămîneți pentru totdeauna ? Nu vreți să vă redobîndiți cu primul prilej libertatea faptelor și a conștiinței dumneavoastră ? Ei bine, iată prilejul : La Rochelle s-a răsculat, Roussillon-ul și Béarn-ul așteaptă doar un cuvînt ca să se răscoale și ele. Toată suflarea din Guenne cheamă la luptă. Spuneți-mi doar atît, că silit ați devenit catolic, și viitorul vă este asigurat.

— Un nobil de rangul meu, dragul meu de Mouy, nu poate fi silit. Ceea ce am făcut, am făcut de bună voie.

— Dar, sire — făcu tînărul cu inima grea din pricina acestei împotriviri la care nu se aștepta — nu vă gîndiți că astfel ne părăsiți... ne trădați ?

Henric rămase neclintit.

— Da — reluă de Mouy — da, ne trădați, sire, căci mai mulți dintre ai noștri am venit aci, punîndu-ne viața în primejdie, ca să vă salvăm onoarea și libertatea. Am pregătit totul pentru a vă da tronul, sire, mă auziți ? Nu numai libertatea, ci și puterea. În două luni veți putea alege tronul pe care-l doriți : al Franței sau al Navarei.

— De Mouy — răspunse Henric, lăsîndu-și pleoapele, căci fără să vrea, ochii îi străluciseră la auzul acestor vorbe — de Mouy, sînt liber, sînt catolic, sînt soțul Margaretei, sînt fratele regelui Carol, sînt ginerele bunei mele mame, Caterina. Legîndu-mă într-astfel, n-am pus la socoteală numai șansele, ci și îndatoririle.

— Dar, sire — spuse de Mouy — ce trebuie să credem ? Căsătoria maiestății voastre, mi s-a spus, e neconsumată, în cugetul vostru nu vă simțiți cu nimic legat, și că ura Caterinei...

— Minciuni, toate sînt doar minciuni — îl întrerupse brusc bearnezul. Ai fost înșelat cu nerușinare, prietene. Scumpa mea Margareta îmi este soție, iar Caterina, mamă. În sfîrșit, regele Carol al IX-lea e atotputernic și stăpîn pe viața și inima mea.

De Mouy se cutremură, un zîmbet aproape disprețuitor îi flutură pe buze.

— Așadar, sire — și mîinile îi căzură fără vlagă de-a lungul trupului, în timp ce privirea-i încerca să iscodească

acel suflet plin de ascunzişuri — iată deci răspunsul pe care îl voi duce fraţilor mei. Le voi spune că regele Navarei întinde mîna şi-şi dăruieşte inima celor ce ne-au gîtuit, le voi spune că e trepăduşul reginei-mame şi prietenul lui Maurevel...

— Dragul meu de Mouy — îi zise Henric — regele va sfîrşi curînd consiliul pe care-l ţine, şi trebuie să mă duc să aflu ce anume a putut face ca un lucru atît de important cum e o partidă de vînătoare să fie amînat. La revedere. Fă ca mine, prietene. Lasă-te de politică, întoarce-te la rege şi treci la catolicism. Zicînd acestea, Henric îl duse, sau mai bine zis îl împinse în anticameră pe tînărul a cărui uimire începea să facă loc furiei.

Abia se închise uşa şi de Mouy, dornic să se răzbune măcar pe careva, dacă nu pe cineva, îşi sfîşie pălă ia, şi-o trînti la pămînt, călcînd-o în picioare întocmai cum un taur calcă sub copite mantia matadorului.

— Afurisit ! izbucni el. Prinţ netrebnic ! Mai bine aş fi eu ucis aici, pe loc, pentru ca sîngele meu să-l mînjească pentru totdeauna !

— Sst ! Domnule de Mouy — se strecură o voce prin crăpătura unei uşi întredeschise — sst, s-ar putea să te mai audă şi altcineva !

De Mouy se întoarse pe loc şi-l zări în faţa sa, învăluit în mantie, pe ducele d'Alençon, care tocmai îşi scoase capul palid pe coridor, să se încredinţeze că erau într-adevăr singuri.

— Domnul duce d'Alençon ! strigă de Mouy. Sînt pierdut !

— Dimpotrivă — murmură prinţul — şi poate că ai găsit chiar ce căutai. Dovadă că nu te voi lăsa să fii ucis aici, aşa cum doreai. Crede-mă, sîngele dumitale îşi poate găsi o întrebuinţare mai bună decît să înroşească pragul regelui Navarei.

Şi zicînd acestea, ducele deschise larg uşa pe care o ţinuse crăpată.

— Aceasta e camera a doi dintre gentilomii mei — îi spuse ducele. Nimeni nu ne va tulbura aici. Putem vorbi deci în tihnă. Vino, domnule.

— Vin, monseniore ! spuse conspiratorul înmărmurit.

Și intră în cameră. Ducele d'Alençon închise ușa în urma lui la fel de grăbit ca și regele Navarei.

De Mouy intrase mînios, scos din sărite, blestemînd, dar încetul cu încetul căutătura rece și nemișcată a tînărului duce Francisc avu asupra căpitanului hughenot înfiurirea unei oglinzi fermecate care risipește beția.

— Monseniore — i se adresă el — dac-am înțeles bine, alteța voastră dorește să-mi vorbească.

— Da, domnule de Mouy — răspunse Francisc. Cu toată travestirea, am avut impresia că te recunosc și atunci cînd i-ai prezentat onorul fratelui meu Henric, te-am recunoscut de-a binelea. Ei, de Mouy, nu pari să fii mulțumit de regele Navarei !

— Monseniore !

— Hai, hai, nu te codi ! Nici nu-ți dai seama poate că îți sînt prieten !

— Dumneavoastră, domnule ? !

— Da, eu. Vorbește deci.

— Nu știu ce i-aș putea spune alteței voastre. Ceea ce voiam să-i spun regelui Navarei sînt lucruri cu care alteța voastră nu are nimic a face. De altfel — adăugă el, încercînd să pară nepăsător — sînt niște fleacuri.

— Fleacuri ? făcu ducele.

— Da, monseniore.

— Fleacuri care te-au făcut să-ți riști viața intrînd în Luvru, unde știai că s-a pus preț pe capul dumitale ? Căci aici toată lumea știe că alături de regele Navarei și de prințul de Condé, dumneata treci drept una dintre căpeteniile hughenoților.

— Dacă așa credeți dumneavoastră, monseniore, atunci purtați-vă cu mine așa cum trebuie s-o facă fratele regelui Carol și fiul Caterinei.

— De ce vrei să mă port așa, cînd ți-am mărturisit că-ți sînt prieten ? Spune-mi adevărul !

— Monseniore — zise de Mouy — vă jur...

— Nu jura, domnule, religia reformată interzice jurămîntul și cu atît mai mult pe cel fals.

De Mouy se încruntă.

— Îți spun că știu totul — reluă ducele.

De Mouy rămase tăcut.

— Te îndoiești ? zise prințul cu o stăruință îmbietoare. Atunci, dragul meu de Mouy, trebuie să te conving. Hai să vedem dacă mă înșel. I-ai propus sau nu cumnatului meu, Henric, adineauri, acolo (și ducele întinse mîna spre camera bearnezului) sprijinul dumitale și pe cel al prietenilor dumitale, pentru a-l readuce pe tronul Navarei ?

De Mouy se uită la duce îngrozit.

— Ceea ce el a refuzat plin de spaimă.

De Mouy rămase înmă murit.

— I-ai amintit, nu-i așa, de vechea voastră prietenie și de religia pe care o împărtășeați amîndoi ? L-ai ademenit cu speranțe strălucitoare, atît de strălucitoare că i-ai luat ochii, cu speranța că va ajunge pe tronul Franței ? Ei ? Zi, mi-a scăpat oare ceva ? Sînt sau nu propunerile pe care i le-ai făcut boa nezului ?

— Monseniore — strigă de Mouy — e atît de exact, încît mă întreb chiar în această clipă dacă n-ar fi mai nimerit să-i spun alteței voastre că a mințit, să stîrnesc aici o luptă fără de cruțare pentru ca, pierind amîndoi, secretul acesta cumplit să fie îngropat !

— Mai încet, viteazule de Mouy, mai încet ! îl sfătui ducele, fără să clintească și fără să schițeze vreun gest la auzul acestei amenințări înspăimîntătoare. Secretul va fi păstrat mai bine dacă vom trăi amîndoi, decît dacă va pieri vreunul din noi. Ascultă-mă și nu mai frămînta așa mînerul săbiei. Îți spun pentru a treia oară că ai în fața ta un prieten. Răspunde-mi deci ca unui prieten : regele Navarei n-a primit așadar propunerea pe care i-ai făcut-o ?

— Nu, monseniore, și v-o mărturisesc, deoarece această mărturisire mă compromite numai pe mine.

— Oare n-ai strigat, ieșind din camera sa și călcîndu-ți în picioare pălăria, că e un prinț laș și netrebnic, care nu merită să vă fie mai departe conducător ?

— Ba da, e adevărat, monseniore, am spus-o.

— Așadar, e adevărat ! În sfîrșit, mărturisești ?

— Da.

— Și tot nu ți-ai schimbat încă părerea ?

— De fel, monseniore.

— Ei bine, domnule de Mouy, eu, al treilea fiu al lui Henric al II-lea, principe al Franței, sînt, oare, destul de nobil ca să fiu conducătorul soldaților dumneavoastră? Ce părere ai? Gîndește-te, crezi că nu sînt destul de cinstit ca să poți avea încredere în cuvîntul meu?

— Dumneavoastră, monseniore, dumneavoastră, conducătorul hughenoților?

— De ce nu? E epoca convertirilor, asta o știi prea bine. Henric s-a făcut catolic, pot și eu să mă fac foarte bine protestant.

— Da, fără îndoială, monseniore. Aștept să-mi explicați.

— Nimic mai simplu, am să-ți explic în două cuvinte dedesubturile politice ale fiecăruia. Fratele meu Carol îi omoară pe hughenoți ca să domnească în voie. Fratele meu, ducele de Anjou, lasă să fie omorîți hughenoții, fiindcă va fi urmașul fratelui meu Carol, care, după cum știi, e mai mult bolnav. Cu mine, însă, lucrurile stau cu totul altfel, eu nu voi domni niciodată, în Franța cel puțin, fiindcă am doi frați mai vîrstnici. Pe mine ura mamei și a fraților mei mă îndepărtează de tron mai mult decît legea firii. Eu nu mă pot aștepta nici la dragoste din partea rudelor, nici la glorie, nici la vreun tron; și totuși am în piept o inimă la fel de nobilă ca și frații mei mai mari. Ei bine, de Mouy, vreau să-mi cîștig cu sabia regatul în această Franță pe care ei au înecat-o în sînge. De Mouy, iată deci ce vreau și ascultă-mă. Vreau să fiu regele Navarei nu prin naștere, ci prin alegere. Și ia bine seama, nu-mi poți găsi nici o pricină, căci uzurpator nu sînt, de vreme ce fratele meu îți refuză propunerile și, lăsîndu-se pradă moleșelii, declară sus și tare că regatul Navarei nu-i decît un basm. Cu Henric de Béarn nu cîștigi nimic. Cu mine găsești o spadă și un nume. Francisc d'Alençon, principe al Franței, e o pavăză pentru toți tovarășii sau complicii, oricum vei vrea să-i numești. Ei, domnule de Mouy, ce spui de această propunere?

— Spun că mă uimește.

— De Mouy, de Mouy, vom avea multe piedici de învins. Așa că nu te arăta atît de pretențios și de bănuitor cu fiul și fratele unui rege, cînd îți întinde mîna.

— Monseniore, ne-am înțelege lesne, dacă ar fi vorba numai de mine. Avem însă un consiliu și oricît de strălucită ar fi propunerea dumneavoastră, ba poate chiar tocmai de aceea, conducătorii noștri nu o vor primi fără nici o condiție.

— Asta e cu totul altceva, și răspunsul dumitale e al unui om cu sufletul cinstit și plin de prudență. După purtarea mea, te-ai putut convinge, de Mouy, că sînt cinstit. Poartă-te deci cu mine cum te-ai purta cu un om care îl prețuiești și nu cu un prinț pe care-l măgulești. Crezi că am sorți, de Mouy ?

— Pe cinstea mea, monseniore, și fiindcă alteța voastră îmi cere părerea, toți sorții au fost de partea voastră din clipa în care regele Navarei a refuzat propunerea pe care veniserm să i-o fac. Dar, v-o spune încă o dată, monseniore, trebuie să mă văd cu căpeteniile noastre și să mă sfătuiesc cu ele.

— Atunci, faceți cum credeți, domnule — răspunse d'Alençon. Vreau să știu doar cînd voi avea răspunsul.

De Mouy îl privi în tăcere. Apoi, părînd că ia o hotărîre :

— Monseniore — spuse el — dați-mi mîna ; țin ca mîna aceasta, care e a unuia dintre principii Franței, să o strîngă pe a mea, ca să fiu sigur că nu voi fi trădat.

Ducele, nu numai că îi întinse mîna lui de Mouy, dar i-o și strînse cu putere.

— Acum, monseniore, sînt liniștit — făcu tînărul hughenot. Dacă vom fi trădați, voi spune că nu aveți nici un amestec. Căci dacă ați avea cel mai mic amestec, ați fi dezonorat.

— De ce-mi vorbești despre toate astea, de Mouy, în loc să-mi spui cînd îmi aduci răspunsul mai-marilor tăi ?

— Pentru că, monseniore, dacă mă întrebați cînd vă aduc răspunsul, e ca și cum m-ați întreba unde se află mai-marii mei și dacă v-aș spune „astă-seară", ați ști foarte bine că ei sînt la Paris și că stau ascunși.

Zicînd acestea, de Mouy schiță un gest de neîncredere, scrutîndu-l pînă-n albul ochilor pe tînărul prinț cu privire falsă și tulbure.

— Vezi — făcu ducele — tot te mai îndoiești, domnule de Mouy ! Dar nu pot avea pretenția de la început să

ai încredere deplină în mine. Cu timpul o să mă cunoașteți mai bine. Interesele comune, care ne vor uni, ne vor risipi bănuielile. Ai spus deci că deseară, domnule de Mouy, da ?

— Da, monseniore, căci timpul ne mînă din urmă. Deseară. Dar în ce loc ?

— Aici, la Luvru, în camera asta, dacă n-ai nimic împotrivă.

— Locuiește cineva aici ? se interesă de Mouy, întorcîndu-se spre cele două paturi aflate unul în fața celuilalt.

— Da, doi dintre gentilomii mei.

— Monseniore, mi se pare că ar fi un act necugetat din partea mea să mă întorc la Luvru.

— Și de ce ?

— Pentru că, așa cum m-ați recunoscut dumneavoastră, mai sînt și alți ochi pătrunzători care își pot da seama și ei cine sînt. Mă voi întoarce totuși la Luvru, dacă îmi veți da ceea ce vă cer.

— Ce anume ?

— Un bilet de liberă trecere.

— De Mouy — îi răspunse ducele — dacă se va găsi asupra dumitale un astfel de bilet semnat de mine, eu aș fi pierdut și nici dumneata n-ai scăpa. Nu pot să-ți fiu de vreun ajutor decît dacă în fața lumii rămînem străini unul față de altul. Dacă mama și frații mei ar afla că avem, cît de cît, relații unul cu altul, aceasta m-ar costa viața. Din clipa în care mă voi fi compromis cu ceilalți, la fel cum m-am compromis cu dumneata acum, va fi în interesul meu să te apăr. Atîta timp cît pot acționa liber, cît sînt puternic, pentru că nu mă cunoaște nimeni, și cît timp nu sînt descoperit, vă apăr pe toți ; asta să n-o uiți. Adună-ți deci iarăși curajul și încearcă, bizuindu-te pe cuvîntul meu, ceea ce voiai să faci fără cuvîntul fratelui meu. Vino astă-seară la Luvru.

— Dar cum să intru ? Nu mă încumet să intru îmbrăcat astfel. Hainele astea erau bune la intrare și prin curți. Dar în propriile mele haine ar fi și mai primejdios, pentru că aici toată lumea mă cunoaște și nu-mi pot ajuta cu nimic.

— Lasă-mă să mă gîndesc, așteaptă... Cred că... da, am găsit.

Într-adevăr, ducele își roti privirea și ochii i se opriră asupra hainelor de gală ale lui La Mole, care zăceau pe pat. O minunată mantie vișinie, brodată în fir de aur despre care am mai pomenit, o tocă împodobită cu o pană albă, brodată cu un șirag de mărgele din aur și argint, și un pieptar de satin de un cenușiu-deschis, cu fir de aur în el.

— Vezi mantia asta, pana albă și pieptarul ? zise ducele. Sînt ale domnului de La Mole, unul din gentilomii mei, un domnișor care ține pasul cu moda. Hainele acestea au făcut multă vîlvă la curte și oricine îl recunoaște de la distanță, cînd e îmbrăcat cu ele, pe domnul de La Mole. Am să-ți dau adresa croitorului. Dacă îi plătești îndoit, pînă deseară ai un costum aidoma. N-ai să-i uiți numele lui La Mole, nu-i așa ?

Ducele d'Alençon nu termină bine sfaturile pe care i le dădea, că pe coridor se auziră pași ce se apropiau și, curînd după aceea, o cheie răsucindu-se în broască.

— Cine-i acolo ? strigă ducele, repezindu-se la ușă și punînd zăvorul.

— Zău că mi se pare curios ! răspunse cel de afară. Dumneata cine ești ? Auzi vorbă ! Să intru la mine în casă și să mă întrebe cine sînt !

— A, dumneata ești, domnule de La Mole ?

— Ba bine că nu ! Dar dumneata cine ești ?

Pe cînd La Mole se arăta mirat că i se ocupase camera și se întreba cine ar putea fi noul locatar ducele d'Alençon se întoarse brusc cu o mînă pe clanță și alta pe zăvor.

— Îl cunoști pe domnul de La Mole ? îl întrebă el pe de Mouy.

— Nu, monseniore.

— Dar el te cunoaște ?

— Nu cred.

— Atunci e bine. Fă-te că te uiți pe fereastră.

De Mouy făcu ce i se ceruse, fără să crîcnească, căci La Mole își pierduse cumpătul și începuse să bată cu pumnii în ușă.

Ducele d'Alençon aruncă o ultimă privire spre de Mouy și, văzînd că stă cu spatele, deschise.

— Domnule duce ! strigă La Mole, dîndu-se înapoi uimit. Oh, iertați-mă, iertați-mă, monseniore !

— Nu-i nimic, domnule. Am avut nevoie de camera dumitale ca să primesc pe cineva.

— Vă rog, vă rog, monseniore! Îngăduiți-mi să-mi iau doar mantia și pălăria de pe pat, căci astă-seară am fost atacat de hoți pe cheiul Grève și le-am pierdut pe amîndouă.

— Ce-i drept, domnule — zîmbi prințul întinzîndu-i lucrurile — ești cam prost îmbrăcat. Se pare că ai avut de-a face cu niște pungași cam afurisiți.

Și zicînd acestea, îi dădu lui La Mole mantia și toca.

Tînărul salută și ieși să se schimbe în anticameră, fără să se mai întrebe ce caută ducele în camera lui. Căci se obișnuia la Luvru ca principii să folosească încăperile suitei pentru tot felul de oaspeți. De Mouy se apropie de duce și împreună așteptară ca La Mole să fie gata și să plece. Dar după ce acesta se schimbă, îi scoase tot el din încurcătură, căci, apropiindu-se de ușă, zise :

— Iertați-mă, monseniore, nu cumva alteța voastră l-a întîlnit pe contele de Coconnas ?

— Nu, domnule conte. Cu toate că azi-dimineață era de serviciu.

„Să știi că mi l-au ucis" — își spuse La Mole, depărtîndu-se.

Ducele ascultă pașii al căror zgomot se stingea, apoi deschise ușa și-l trase pe de Mouy după el.

— Uită-te la el cum merge — îi spuse el — și caută să-i deprinzi mersul lui atît de deosebit.

— Am să încerc pe cît îmi stă în putință — răspunse de Mouy. Din nefericire, eu nu-s domnișor, ci soldat.

— Oricum, te aștept înainte de miezul-nopții pe acest coridor. Dacă odaia gentilomilor mai e liberă, te voi primi acolo ; dacă nu, o să găsim un alt loc.

— Da, monseniore.

— Deci, pe deseară, înainte de miezul nopții.

— Pe deseară, înainte de miezul nopții.

— Ah, bine că mi-am adus aminte, de Mouy, cînd mergi, ai grijă să-ți legeni foarte tare brațul drept. Asta este o caracteristică a domnului de La Mole.

XXIV

STRADA TIZON ŞI STRADA CLOCHE-PERCÉE

La Mole ieşi în goană din Luvru şi se apucă să răstoarne Parisul în căutarea bietului Coconnas.

Prima lui grijă fu să se îndrepte spre strada l'Arbre-Sec şi să intre la jupîn La Hurière. Îşi aducea aminte că-i citase adesea piemontezului un proverb latinesc care voia să spună că Amor, Bahus şi Ceres sînt zei de care oamenii nu se pot lipsi şi nădăjduia că Coconnas, pentru a împlini zicala romană, se va fi oprit la hanul „Sub cerul liber", după o noapte care, bănuia el, va fi fost la fel de agitată ca şi a lui.

Dar aici La Mole nu găsi nimic mai mult decît un hangiu care ţine să-şi îndeplinească făgăduiala şi un prînz servit cu destulă bunăvoinţă, încît gentilomul nostru — cu toată neliniştea lui, îl înfulecă cu mare poftă.

După ce-şi potoli foamea, deşi cugetul îi era mai departe frămîntat, La Mole o porni din nou în susul Senei, ca un bărbat care îşi caută nevasta înecată. Ajungînd pe cheiul Grève, recunoscu locul unde, aşa cum îi povestise domnului d'Alençon, fusese încolţit peste noapte, cu vreo trei-patru ceasuri mai înainte — lucru de loc neobişnuit într-un Paris cu o sută de ani mai bătrîn decît cel în care Boileau se trezea din somn în pocnetul unui glonţ ce-i străpungea oblonul. O frîntură din pana de la pălărie îi rămăsese pe cîmpul de luptă.

Omul se naşte cu simţul proprietăţii. La Mole avea zece pene, una mai frumoasă ca cealaltă, totuşi se aplecă să o ridice şi o privi cu un aer jalnic, cînd deodată se auziră paşi greoi apropiindu-se, iar nişte glasuri aspre îi porunciră să se dea la o parte. La Mole ridică ochii şi zări o litieră însoţită de doi paji şi un scutier.

I se păru că o recunoaşte şi se dădu iute în lături.

Tînărul gentilom nu se înşelase.

— Domnul de La Mole ! se auzi o voce suavă, în timp ce o mînă albă şi catifelată dădea la o parte perdelele.

— Da, doamnă, chiar eu — se înclină La Mole.

— Domnul de La Mole cu o pană în mînă ? urmă doamna din litieră. Sînteţi cumva îndrăgostiţi şi căutaţi să găsiţi urmele pierdute ?

— Da, doamnă — răspunse La Mole — sînt îndrăgostit, şi încă foarte tare ; dar deocamdată îmi găsesc propriile mele urme, deşi nu după ele am pornit. Dacă maiestatea voastră îmi îngăduie, am s-o întreb cum se simte ?

— Minunat, domnule ; cred că mai bine ca oricînd. Poate pentru că mi-am petrecut noaptea departe de lume.

— A, departe de lume ! făcu La Mole, privind-o ciudat.

— Ei bine, da ! Şi nu văd ce-i de mirare !

— Dacă nu săvîrşesc vreo indiscreţie, v-aş putea întreba în ce mănăstire ?

— Bineînţeles, domnule, nu am ce să ascund : în mănăstirea Bunavestire... Dar dumneata ce cauţi pe-aici cu aerul ăsta atît de înspăimîntat ?

— Doamnă, şi eu mi-am petrecut noaptea tot departe de lume, în împrejurimile aceleiaşi mănăstiri, iar acum, de dimineaţă, îmi caut prietenul care a dispărut şi, tot căutîndu-l am găsit această pană.

— E a lui ? Ştii că mă faci să mă tem pentru el ? Locurile acestea sînt primejdioase.

— Maiestatea voastră poate fi liniştită, pana este a mea. Eu am pierdut-o, cam pe la cinci şi jumătate, scăpînd din mîinile a patru tîlhari care voiau cu orice preţ să mă ucidă. Aşa cred, cel puţin.

Margareta abia îşi stăpîni un tremur de spaimă.

— Ah ! Povesteşte-mi cum s-a întîmplat — îi zise ea.

— Nimic mai simplu, doamnă. Aşadar, cum am avut cinstea să vă spun, era aproape cinci dimineaţa...

— Şi la cinci dimineaţa plecaseşi de acasă ? îl întrerupse Margareta.

— Să mă ierte maiestatea voastră — făcu La Mole — mă întorceam acasă.

— Ah, domnule La Mole ! Să te întorci la cinci dimineaţa ! spuse Margareta cu un zîmbet pe care toţi ceilalţi îl găsiră zeflemitor, în afară de La Mole, care avu vanitatea să i se pară fermecător. Să te întorci atît de tîrziu ! Ţi-ai meritat pedeapsa.

— De aceea nici nu mă plîng, doamnă — se înclină respectuos La Mole — și chiar dacă m-ar fi spintecat, tot aș găsi că am fost de o sută de ori mai fericit decît merit. Și cum spuneam, mă întorceam acasă, tîrziu sau devreme, cum va voi maiestatea voastră să socotească, mă întorceam din acel minunat lăcaș unde îmi petrecusem noaptea departe de lume, cînd patru cuțitari se năpustiră asupra mea, venind dinspre strada Mortellerie, luîndu-se după mine cu niște cuțite cît toate zilele. E ridicol, doamnă, nu-i așa ? Dar, în sfîrșit, așa s-a întîmplat. A trebuit s-o iau la goană, căci îmi uitasem sabia.

— Ah, înțeleg ! făcu Margareta cu o încîntătoare nevinovăție. Și acum te întorci să-ți cauți sabia ?

La Mole se uită la ea de parcă i s-ar fi strecurat o îndoială în suflet.

— Doamnă, m-aș întoarce, și încă foarte bucuros, mai ales că sabia mea are un tăiș grozav, dar nu știu unde se află casa cu pricina.

— Cum, domnule, nu știi unde se află o casă în care ți-ai petrecut noaptea ?

— Nu, doamnă, și să mă ia dracu' dacă bănuiesc !

— Ciudat lucru ! Povestea dumitale pare un întreg roman.

— Un adevărat roman, doamnă.

— Povestește-mi-l !

— E cam lung.

— Ei și ? Am timp.

— Și mai ales e de necrezut.

— Povestește-mi-l, totuși ! Eu cred orice.

— Maiestatea voastră îmi poruncește ?

— Dacă e nevoie, da.

— Mă supun. Aseară, după ce ne-am despărțit de două femei minunate, cu care ne-am întîlnit pe lîngă podul Saint-Michel, cinam la jupîn La Hurière.

— Mai întîi — întrebă Margareta cu nevinovăție — cine-i jupîn La Hurière ?

— Jupînul La Hurière, doamnă — îi răspunse La Mole, privind-o încă o dată cu îndoiala pe care am mai observat-o o dată la el — jupîn La Hurière e stăpînul hanului „*Sub cerul liber*", de pe strada l'Arbre-Sec.

— Bine, acum pricep... Cinai, fără îndoială, la jupîn La Hurière, cu prietenul dumitale Coconnas.

— Da, doamnă, cu prietenul meu Coconnas, cînd deodată intră un om care ne dădu fiecăruia cîte un bilețel.

— Semănau între ele ? îl iscodi Margareta.

— Ca două picături de apă. Înăuntru, cîte un singur rînd : „Ești așteptat în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy".

— Și nu era nici o iscălitură pe bilețel ? întrebă Margareta.

— Nici una. În schimb, aveau trei cuvinte, trei cuvinte fermecătoare, care făgăduiau de trei ori același lucru, sau altfel zis, o întreită fericire.

— Și care erau aceste trei cuvinte ?

— Eros-Cupidon-Amor.

— Ce-i drept, trei cuvinte fermecătoare ; și ți-au ținut făgăduiala ?

— Ah, mai mult decît atît, doamnă de o sută de ori mai mult ! strigă La Mole cu înflăcărare.

— Mai departe ! Sînt curioasă să aflu cine vă aștepta în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy.

— Două bătrîne, fiecare cu cîte o batistă în mînă. Trebuia să ne lăsăm legați la ochi. Maiestatea voastră cred că ghicește că nu ne-am împotrivit, ci ne-am supus bucuroși, predîndu-ne de bună voie. Călăuza mea m-a întors la stînga, călăuza prietenului meu l-a întors la dreapta, și ne-am despărțit.

— Și mai departe ? făcu Margareta, care părea hotărîtă să își ducă cercetările pînă la capăt.

— Nu știu — continuă La Mole — nu știu unde l-a dus pe prietenul meu. Poate că în iad. Cît despre mine, știu că m-a dus într-un loc care cred că e raiul.

— Și de unde, pesemne, ai fost izgonit din pricina prea marii curiozități ?

— Într-adevăr, doamnă. Aveți darul de a ghici. Așteptam cu nerăbdare revărsarea zorilor ca să văd unde mă aflu, cînd, pe la patru și jumătate a intrat bătrîna aceea, m-a legat din nou la ochi, mi-a cerut să-i făgăduiesc că n-am să încerc să ridic legătura, m-a dus afară, m-a însoțit o sută de pași și m-a pus din nou să jur că n-am să-mi scot legătura decît după ce voi număra pînă la cincizeci. Am

numărat pînă la cincizeci şi m-am trezit în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy.

— Mai departe... ?

— Mai departe, doamnă, eram atît de fericit, încît nu i-am băgat de seamă pe cei patru derbedei din mîinile cărora abia am scăpat cu viaţă. Dar, doamnă — urmă La Mole — dînd aici peste o frîntură de pană de la pălăria mea, inima mi-a tresărit de bucurie şi am culeş-o de jos, făgăduindu-mi s-o păstrez drept amintire a acestei nopţi minunate. Dar, fericirea nu mi-e deplină, căci mă frămîntă un gînd : ce s-o fi întîmplat cu prietenul meu ?

— Nu s-a întors la Luvru ?

— Din păcate, nu, doamnă. L-am căutat pretutindeni unde aş fi putut să dau peste el, la hanul *„Steaua de aur"*, la jocurile cu mingea şi în atîtea şi atîtea alte preacinstite locuri. Dar de Annibal nici urmă, iar de Coconnas, încă mai puţin.

Şi rostind aceste cuvinte însoţite de un gest plin de tristeţe, La Mole deschise braţele şi, desfăcîndu-şi mantia, lăsă să i se vadă pieptarul, prin ale cărui spintecături se vedea căptuşeala, de parc-ar fi fost o croială la modă.

— Bine, dar te-au ciuruit ! făcu Margareta.

— Ciuruit, ăsta-i cuvîntul ! răspunse La Mole, care nu se simţea de loc stingherit că se lăuda cu primejdia prin care trecuse. Priviţi, doamnă, uitaţi-vă !

— Dar de ce nu ţi-ai schimbat pieptarul la Luvru, de vreme ce ai fost acolo ? îl întrebă Margareta.

— Ah — răspunse La Mole — pentru că la mine în cameră am dat peste cineva.

— Cum, cineva în camera dumitale ? făcu Margareta cu ochii scînteind de uimire. Şi cine era în camera dumitale ?

— Alteţa sa...

— Sst ! îl întrerupse ea.

Tînărul se supuse.

— *Quid ad lecticam meam stant ?* i se adresă ea apoi.

— *Duo pueri et unus eques.*

— *Optime, barbari !* spuse ea. *Dic. Moles, quem inveneris in cubiculo tua ?*

— *Franciscum ducem.*

— *Agentem ?*

— *Nescio quid.*
— *Quocum ?*
— *Cum ignoto* [1].
— Ciudat — zise Margareta. Deci n-ai putut da de Coconnas ? continuă ea, gîndindu-se la altceva decît la ceea ce spunea.
— Așa că, doamnă, cum am avut cinstea să-i spun majestății voastre, mor de neliniște.
— Ei bine — oftă Margareta — nu vreau să te mai reții mult timp din investigațiile dumitale, dar nu știu de ce, cred că o să se descurce el și singur. Totuși, caută-l !
Și regina își duse degetul la buze. Dar cum frumoasa Margareta nu-i încredințase vreo taină, și nici nu-i făcuse vreo mărturisire, tînărul pricepu că semnul acela fermecător nu însemna să păstreze tăcerea, ci cu totul altceva.
Cortegiul o porni din nou. La Mole, care voia să-și continue cercetările, plecă mai departe în sus, pe chei, pînă în strada Long-Pont, ce dădea în strada Saint-Antoine.
În dreptul străzii Jouy, se opri.
Seara trecută, cele două bătrîne îi legaseră la ochi, pe el și pe Coconnas, chiar în acest loc. Se întoarse deci la stînga și făcuse douăzeci de pași, începu așadar să repete drumul făcut cu o seară mai înainte și se trezi în fața unei case sau mai bine zis a unui zid, în spatele căruia se ridica o casă. În zid era o poartă cu streașină, bătută în piroane și cu lucarne.
Fațada casei privea spre strada Cloche-Perce, o străduță îngustă care începea din strada Saint-Antoine și dădea pe strada Roi-de-Sicile.
— Drace ! exclamă La Mole... Asta e... aș jura... Cînd am ieșit, am întins mîna și am simțit piroanele, pe urmă am coborît două trepte. Omul acela care fugea strigînd „ajutor !“ și pe care l-au omorît în strada Roi-de-Sicile,

[1] — Cine e la ușa lecticei ?
— Doi paji și un scutier.
— Bine ! Sînt barbari ! Spune-mi, La Mole, pe cine ai găsit în cameră ?
— Pe ducele Francisc.
— Ce făcea ?
— Nu știu.
— Cu cine era ?
— Cu un necunoscut.

tocmai trecea cînd eu puneam piciorul pe prima treaptă. Să vedem.

La Mole se apropie de poartă şi bătu.

Poarta se deschise şi se ivi un soi de portar cu mustăţi.

— *Was ist das ?* [1] întrebă portarul.

— Ah, ah ! făcu La Mole. Mi se pare că sîntem elveţian. Prietene — urmă el, luînd aerul cel mai îmbietor — aş vrea să-mi iau sabia pe care am lăsat-o în această casă noaptea trecută.

— *Ich verstehe nicht* [2] — răspunse portarul.

— Sabia mea... — reluă La Mole.

— *Ich verstehe nicht* — repetă portarul.

— ... pe care am lăsat-o... Sabia mea, pe care am lăsat-o...

— *Ich verstehe nicht.*

— ... în casa asta, noaptea trecută.

— *Gehe zum Teufel !* [3]

Şi îi trînti poarta în nas.

— La naiba ! mormăi La Mole. Dac-aş fi avut sabia pe care i-o ceream, îl străpungeam pe ticălosul ăsta... Dar nu o am, aşa că amîn pe altă dată.

Şi La Mole îşi reluă drumul pînă în strada Roi-de-Sicile, o apucă la dreapta, făcu vreo cincizeci de paşi, o coti din nou la dreapta şi se pomeni în strada Tizon, o străduţă mică, paralelă cu strada Cloche-Percée şi întru totul asemănătoare cu ea. Ba mai mult, abia făcu vreo treizeci de paşi şi se pomeni din nou în faţa porţii bătută în piroane, cu streşina în lucarne, a celor două trepte şi a zidului aceluia. Ai fi zis că strada Cloche-Percée se întorsese să-l vadă trecînd.

La Mole se gîndi atunci că poate îşi luase dreapta drept stînga şi se apucă să bată în poartă, ca să ceară aici ceea ce ceruse şi la cealaltă poartă. De astă dată însă bătu zadarnic, căci nici măcar nu i se deschise.

Dădu de două, ba chiar de mai multe ori acelaşi ocol, ceea ce-l făcu să creadă, cum era şi firesc, că locuinţa avea două intrări, una prin strada Cloche-Percée, alta prin strada Tizon.

---

[1] Ce e asta ? (în limba germană în text).

[2] Nu înţeleg (în limba germană în text).

[3] Du-te la dracu' (în limba germană în text).

Dar raționamentul, oricît de logic, nu-i înapoia sabia și nu-i spunea unde se află prietenul lui. O clipă, se hotărî să-și cumpere altă sabie, cu care să-l spintece pe mizerabilul de portar care se încăpățîna să vorbească numai nemțește, dar se gîndi că e portarul Margaretei, că Margareta l-a ales anume așa și că o fi avînd ea motivele ei pentru aceasta. S-ar putea deci ca lipsa lui să-i fie neplăcută.

Or, La Mole, pentru nimic în lume n-ar fi făptuit vreun lucru neplăcut Margaretei.

De teamă să nu cadă în ispită, porni deci, cam pe la două după-amiază, spre Luvru.

Cum de astă dată își găsi camera neocupată, intră. De altfel, era și timpul, pentru că așa cum îi atrăsese regina atenția, pieptarul era într-o stare jalnică.

Se duse deci la pat, să-și ia frumosul pieptar cenușiu-deschis. Dar, spre marea lui mirare, primul lucru de care dădu cu ochii lîngă pieptar fu sabia cu pricina, uitată în strada Cloche-Percée. La Mole o luă, o suci și o răsuci ;

— Ah, ah ! făcu el. O fi vreo vrăjitorie.

Și apoi, cu un suspin :

— Dacă l-aș găsi și pe Coconnas !

La vreo două-trei ceasuri după ce La Mole se săturase tot dînd tîrcoale casei cu două intrări, poarta din strada Tizon se deschise. Era către ora cinci seara, așa că se înnoptase de-a binelea.

O femeie, învăluită într-o mantie lungă, împodobită cu blană, urmată de o însoțitoare, ieși prin poarta pe care i-o ținea deschisă o altă femeie, de vreo patruzeci de ani. Se streceră iute pînă în strada Roi-de-Sicile, ciocăni în strada d'Argenson la o portiță care se deschise, ieși prin poarta mare a aceleiași case care răspundea în Vieille-rue-du-Temple, se îndreptă spre una din intrările palatului de Guise, pe care o deschise cu o cheie scoasă din buzunar, și se făcu nevăzută.

După vreo jumătate de ceas, un tînăr legat la ochi ieșea prin aceeași ușă a aceleiași căsuțe, îndrumat de o femeie care-l duse pînă în strada Geoffroy-Lasnier, colț cu strada Mortellerie. Apoi îi ceru să numere pînă la cincizeci și după aceea să-și scoată legătura de pe ochi.

Tînărul făcu întocmai cum i se spusese și, numărînd pînă la cincizeci își scoase batista ce-i acoperea ochii.

— Drace ! făcu el privind în jur. În streang să ajung dacă știu unde mă aflu ! E ceasul șase ! exclamă el, auzind orologiul de la Notre-Dame. Și ce s-o fi ales de bietul La Mole ? Să mă reped la Luvru, poate că aflu noutăți.

Zicînd acestea, Coconnas coborî în fugă strada Mortellerie și ajunse la Luvru parcă mai repede decît ar fi venit călare. Îmbrînci și înghionti în cale toată revărsarea de burghezi onorabili care se plimbau pașnici la acea oră în jurul dughenelor din piața Baudoyer, și intră în palat.

Aici luă la întrebări pe elvețian și santinela. Elveția-nului i se părea că-l zărise pe domnul de La Mole intrînd dimineața în Luvru, dar că nu-l văzuse ieșind.

Santinela era în post doar de o oră și jumătate și nu văzuse nimic.

Urcă în fugă în cameră și dădu ușa de perete, dar în cameră nu se afla decît haina lui La Mole, ba încă și aceasta sfîșiată toată, ceea ce îi spori neliniștea.

Îl duse atunci gîndul la jupîn La Hurière, și dădu fuga la cinstitul hangiu de la „Sub cerul liber".

La Hurière îl văzuse pe La Mole. Prînzise la dînsul.

Coconnas se potoli și cum îi era foame, ceru — la rîndu-i — să i se servească cina.

Coconnas îndeplinea acum amîndouă condițiile omului care poate să cineze în tihnă : era cu sufletul împăcat și cu stomacul gol. Cină așadar atît de bine, încît masa se prelungi pînă către ora opt. Atunci, pus iar bine pe picioare de două sticle de vinișor de Anjou, care îi plăcea grozav, și pe care îl sorbise cu o poftă vădită, clipind din pleoape și plescăind din limbă, o porni din nou în căutarea lui La Mole, folosindu-se de astă dată de pumni și lovituri de picior, împărțite mulțimii cu o forță sporită, direct proporțională cu creșterea sentimentului de prietenie, care vine întotdeauna după o masă îmbelșugată.

Treaba asta ținu un ceas și în acest timp Coconnas cutreieră străzile din jurul cheiului Crève, străzile Tizon și Cloche-Percée, gîndindu-se că poate prietenul lui se întoarse acolo. În sfîrșit, înțelese că mai e un loc pe unde

ar fi trebuit să treacă și anume ghereta santinelei din fața Luvrului, și se hotărî să-l aștepte aci, pînă se va întoarce.

Mai avea doar o sută de pași pînă la Luvru și tocmai ridicase de pe jos o femeie pe al cărei soț îl dăduse grămadă în goana lui prin piața Saint-Germain-l'Auxerrois, cînd zări în față, la lumina îndoielnică a unui felinar mare, așezat lîngă podul suspendat al Luvrului, mantia de catifea vișinie și pana albă a prietenului său, care, asemenea unei umbre, dispărea pe lîngă ghereta Luvruiui, răspunzînd la salutul santinelei.

Vestita mantie vișinie făcuse atîta vîlvă în lume, încît nu puteai să n-o recunoști.

— Ei, drăcia dracului — răcni Coconnas — de data asta sigur că e el, și uite că se întoarce ! Hei, hei, La Mole, hei, prietene ! Hei, fir-ar să fie ! Doar eu am glas, nu glumă ! Cum dracu de nu mă aude ! Din fericire, am și picioare zdravene și-am să-l ajung.

Mînat de această speranță, Coconnas o porni cît îl țineau picioarele și ajunse în Luvru cît ai clipi, dar oricît se grăbise el, în clipa în care punea piciorul în curte, mantia vișinie, ce păra la fel de grăbită, se făcu nevăzută în vestibul.

— Hei, La Mole ! strigă Coconnas, pornind-o iarăși la fugă — așteaptă-mă, sînt eu, Coconnas ! Ce dracu te-a apucat de alergi așa ? Te urmărește cineva ?

Într-adevăr, mantia vișinie, ce parcă avea aripi, mai mult zbură pînă la etajul al doilea decît urcă treptele.

— Ah, nu vrei să mă auzi ! strigă Coconnas. Ai ceva cu mine, de te-ai supărat ? Ei bine, la dracu', fir-ar să fie ! Nu mai pot !

Coconnas azvîrli aceste vorbe fugarului, din josul scării. Se mulțumi să-l mai urmărească doar cu privirea de-a lungul scării răsucite, pînă îl văzu că se oprește în dreptul apartamentelor Margaretei.

Deodată, din odaie ieși o femeie și-l luă de braț pe cel urmărit de Coconnas.

— Ah, ah ! făcu el. Mi se pare că e regina Margareta. Îl aștepta. Atunci se schimbă lucrurile. Pricep de ce nu mi-a răspuns.

Se întinse pe balustradă, privind deschizătura scării.

„Bun, bun — gîndi Coconnas. Va să zică asta era ! Nu

m-am înșelat. Sînt clipe cînd chiar și cel mai bun prieten te stingherește și bunul meu La Mole e într-o astfel de situație."

Coconnas urcă domol scările și se așeză pe o canapea de catifea din coridor, zicîndu-și :

„Fie. O să-l aștept. Da, dar — adăugă el — mă gîndesc că s-ar putea să-l aștept cam mult, dacă e la regina Navarei... și-i un frig, Dumnezeule ! Și-atunci, îmi zic, pot să-l aștept la fel de bine și în camera mea. Tot se întoarce el, chiar și din iad !"

Abia sfîrșise gîndul, și se pregătea să treacă la fapte cînd niște pași iuți și ușori răsunară deasupra capului său, întovărășiți de un cîntec binecunoscut lui Coconnas, care întinse repede gîtul spre partea de unde se auzea zgomotul de pași și cîntecul. Era La Mole, care cobora de la catul de deasupra, unde se afla camera lor și care, zărindu-l, începu să sară cîte patru trepte care-l despărțeau de el și odată ajuns la dînsul, i se aruncă în brațe.

— Oh, drăcia dracului, tu ești ? grăi Coconnas. Dar pe unde dracu ai ieșit ?

— Eu, prin strada Cloche-Percée.

— Nu de acolo te întreb cum ai ieșit

— Dar de unde ?

— De la regină.

— De la care regină ?

— Regina Navarei.

— N-am fost la ea.

— Lasă, lasă...

— Scumpul meu Annibal, aiurezi. Vin din camera mea, unde te-am așteptat două ceasuri.

— Vii din camera ta ?

— Da.

— Nu pe tine te-am urmărit eu din piața Luvrului ?

— Cînd asta ?

— Adineauri.

— Nu.

— Nu tu ai dispărut pe lîngă ghereta santinelei Luvrului acum zece minute ?

— Nu.

— Nu tu ai urcat scara asta, de parcă te urmăreau toți dracii din iad ?

— Nici gînd !

— Drăcia dracului ! strigă Coconnas. N-o fi vinul de la „Sub cerul liber" atît de păcătos să mi se urce la cap în halul ăsta ! Îţi spun că ţi-am zărit mantia vişinie şi pana albă pe lîngă ghereta Luvrului, că le-am urmărit pe amîndouă pînă în josul scării acesteia şi că mantia, pana, parcă şi braţul tău legănat erau aşteptate toate împreună, aici, de o doamnă care mult aş crede că era regina Navarei. Le-a dus pe toate prin această uşă care, dacă nu mă înşel, e a frumoasei Margareta.

— Dumnezeule ! păli La Mole. Atît de repede înşelat ?

— Mă rog ! făcu Coconnas. Înjură cît pofteşti, dar nu-mi spune că eu mă înşel.

La Mole se codi o clipă, strîngîndu-şi capul în palme, şovăind între respect şi gelozie, dar gelozia fu mai tare, şi se repezi în uşa pe care începu s-o împingă din răsputeri, ceea ce stîrni un vacarm nu prea potrivit, dacă ţinem seama unde se aflau.

— O să fim arestaţi — îi atrase atenţia Coconnas — dar atîta pagubă, asta-i prea de tot ! Spune-mi, La Mole, există fantome în Luvru ?

— Habar n-am — răspunse tînărul, tot atît de alb la faţă ca şi pana care-i umbrea fruntea — dar am dorit întotdeauna să zăresc una şi o să fac tot ce-i omeneşte cu putinţă ca să dau piept cu ea.

— N-am nimic împotrivă — i se alătură Coconnas — numai că bate şi tu mai încet, dacă nu vrei s-o sperii.

La Mole, oricît era de furios, îi dădu dreptate şi continuă să bată, dar mai încet.

XXV

MANTAUA VIŞINIE

Coconnas nu se înşelase. Doamna care îl oprise pe cel ce purta mantaua vişinie fusese chiar regina Navarei ; cît despre cavaler, cititorul a şi ghicit, cred, că nu era altul decît curajosul de Mouy.

Recunoscînd-o pe regina Navarei, tînărul hughenot înţelese că a fost luat drept altul ; dar nu îndrăzni să spună nimic, de teamă că un ţipăt al Margaretei l-ar putea trăda. Lăsă, aşadar, să fie condus pînă în cameră, ca odată ajuns acolo să-i spună frumoasei lui călăuze :

— Discreţie, pentru discreţie, doamnă.

Într-adevăr, Margareta strînse uşor braţul aceluia pe care, în semiîntuneric, îl luase drept La Mole, şi, aplecîndu-se la urechea lui, îi spuse în latineşte :

— *Sola sum ; introito, carissime* [1].

De Mouy o urmă fără să răspundă : dar de îndată ce uşa se închise în urma lui şi se trezi în anticamera mai luminată decît scara, Margareta îşi dădu seama că omul acesta nu era La Mole.

În aceeaşi clipă, scăpă un strigăt uşor, strigătul de care se temuse grijuliul hughenot ; din fericire, însă, nu mai era nici o primejdie.

— Domnul de Mouy ! făcu ea, dîndu-se un pas înapoi.

— Chiar eu, doamnă, şi rog pe maiestatea voastră să mă lase să-mi urmez drumul fără să pomeniţi nimănui despre prezenţa mea la Luvru.

— Oh, domnule de Mouy — repetă Margareta — aşadar, m-am înşelat ?

— Da — răspunse de Mouy — înţeleg, maiestatea voastră m-a luat, pesemne, drept regele Navarei ! Sîntem cam de aceeaşi statură, purtăm aceeaşi pană albă şi mulţi, fără îndoială, vrînd să mă măgulească, mi-au spus că avem aceeaşi ţinută.

Margareta îl privi ţintă.

— Ştii latineşte, domnule de Mouy ? îl întrebă ea.

— Am ştiut altădată — răspunse tînărul — dar am uitat.

— Margareta zîmbi.

— Domnule de Mouy — îi zise — poţi fi sigur de discreţia mea. Totuşi, deoarece cred că ştiu numele aceluia pe care îl cauţi aci, în Luvru, îţi voi oferi serviciile mele ca să ajungi mai sigur pînă la el.

---

[1] Sînt singură ; intră, dragul meu (în limba latină în text).

— Iertați-mă, doamnă făcu de Mouy dar cred că vă înșelați, și că, dimpotrivă, nu știți de loc cine e...

— Cum — strigă Margareta — nu-l căutați pe regele Navarei ?

— Vai, doamnă — zise de Mouy — cu părere de rău trebuie să vă rog să-i ascundeți mai ales maiestății sale regelui, soțului dumneavoastră, prezența mea în Luvru.

— Ascultă, domnule de Mouy — se arătă uimită Margareta — te-am crezut pînă acum unul din cei mai hotărîți șefi ai partidului hughenot, unul din cei mai credincioși sprijinitori ai regelui, soțul meu ; m-am înșelat oare ?

— Nu, doamnă, azi-dimineață mai eram încă întru totul așa cum spuneți.

— Și ce anume te-a făcut să te schimbi de azi-dimineață și pînă acum ?

— Doamnă — se înclină de Mouy — vă rog să-mi îngăduiți să nu vă răspund și să-mi faceți cinstea de a primi omagiile mele.

Și într-o atitudine plină de respect, dar hotărîtă, de Mouy făcu cîțiva pași spre ușa pe care intrase.

Margareta îl opri.

— Totuși, domnule — îi vorbi ea — dac-aș îndrăzni totuși să vă cer o explicație ; cuvîntul meu merită încrede, nu-i așa ?

— Doamnă — îi răspunse de Mouy — trebuie să tac și să vă închipuiți cît de mare trebuie să fie această ultimă datorie a mea, dacă nici maiestății voastre nu i-am răspuns încă.

— Totuși, domnule...

— Maiestatea voastră poate să mă piardă, doamnă, dar nu îmi poate cere să-mi trădez noii prieteni.

— Dar cei vechi, domnule, nu au și ei unele drepturi asupra dumitale ?

— Cei care au rămas credincioși, da ; cei care nu numai că ne-au părăsit, dar s-au părăsit și pe ei înșiși, nu.

Gînditoare și neliniștită, Margareta se pregătea fără îndoială să-i răspundă printr-o nouă întrebare, cînd, deodată, Gillonne năvăli în încăpere.

— Regele Navarei ! strigă ea.

— Pe unde vine ?

— Prin coridorul secret.

— Scoate-l pe domnul pe cealaltă ușă.
— Cu neputință, doamnă, n-auziți ?
— Bate cineva ?
— Da, la ușa prin care ați vrut să-l scot pe domnul.
— Și cine bate ?
— Nu știu.
— Du-te de vezi și întoarce-te să-mi spui.
— Doamnă — zise de Mouy — îmi îngăduie maiestatea voastră să-i spun că dacă regele Navarei mă vede aci, la ora asta și în costumul ăsta, sînt un om pierdut ?

Margareta îl apucă de mînă pe de Mouy, împingîndu-l spre faimoasa cămăruță.

— Intră aici, domnule — îi spuse ea — ai să fii la fel de bine ascuns și la adăpost ca la dumneata acasă, căci te bizui pe cuvîntul meu.

De Mouy se năpusti în cămăruță și abia apucă să închidă ușa în urma lui, că Henric și apăru.

De astă dată Margareta n-avea de ascuns nici un fel de tulburare ; era doar întunecată și gîndurile de dragoste fugiseră departe.

Cît despre Henric, se strecură înăuntru cu acea băgare de seamă care, atunci cînd primejdia nu era prea mare, îl făcea să surprindă și cele mai mici amănunte ; și cu atît mai mult în aceste împrejurări în care se afla, regele Navarei era cu ochii în patru.

Așa că băgă de seamă numaidecît că fruntea Margaretei era întunecată de un nour.

— Erați ocupată, doamnă ? o întrebă el.
— Eu, da, desigur sire, visam.
— Și pe bună dreptate ; vă stă bine să visați. Și eu visam : dar, spre deosebire de dumneavoastră, care căutați singurătatea, eu am coborît spre a vă împărtăși visurile mele.

Margareta îi făcu regelui un semn de bun venit și, după ce-i arătă un fotoliu, se așeză și ea pe un scaun de abanos, sculpat cu multă atenție, dar tare ca oțelul.

Între cei doi soți se așternu o clipă de tăcere ; apoi, Henric sparse primul tăcerea :

— Mi-am adus aminte, doamnă, că în visurile mele de viitor, deși ca soți n-aveam nimic comun, doream să ne unim norocul.

— E adevărat, sire.

— Şi mai credeam că în toate planurile pe care mi le-aş fi putut închipui pentru binele nostru comun, voi găsi în dumneavoastră o aliată, nu numai credincioasă, dar şi activă.

— Aşa e, sire, şi nu cer decît ca atunci cînd veţi trece la fapte, să-mi daţi pe dată prilejul să te ajut.

— Doamnă, sînt fericit să te aud vorbind astfel şi cred că nu te-ai îndoit o clipă că n-am să dau uitării planul la a cărui înfăptuire mă hotărîsem să trec, chiar în ziua în care, datorită amestecului dumitale curajos, am fost aproape sigur că voi trăi.

— Domnule, cred că nepăsarea dumitale e doar o mască şi am încredere nu numai în prezicerile astrologilor, dar şi în geniul dumitale.

— Dar, doamnă, ce-ai spune dacă cineva s-ar aşeza în calea planurilor noastre şi ar ameninţa să ne tirască, pe dumneata şi pe mine, spre o viaţă de rînd ?

— Aş spune că sînt gata să lupt alături de dumneata împotriva acestuia, pe faţă sau din umbră, împotriva oricui, oricine-ar fi el.

— Doamnă — urmă Henric — nu-i aşa că poţi intra la orice oră la domnul d'Alençon, fratele dumitale ? Te bucuri de încrederea lui şi ţi-e bun prieten. Aş putea să te rog să afli dacă în această clipă nu are o întrevedere secretă cu cineva ?

Margareta tresări.

— Cu cine, domnule ? îl întrebă ea.

— Cu de Mouy.

— Şi de ce asta ? întrebă din nou Margareta, stăpînindu-şi tulburarea.

— Pentru că, doamnă, dacă este aşa, putem spune adio tuturor planurilor noastre, sau cel puţin alor mele.

— Sire — vorbeşte mai încet — îl rugă Margareta, făcînd un semn cu ochii şi cu buzele şi arătînd cu degetul spre cămăruţa de alături.

— Of — făcu Henric — iar cineva ?! Într-adevăr, cămăruţa asta e atît de des locuită, încît face ca propria dumitale cameră să fie de nelocuit.

Margareta zîmbi.

— Sper, cel puţin, că e tot domnul de La Mole ?

— Nu, sire, e domnul de Mouy.

— El ? strigă Henric, cuprins de o mirare amestecată cu bucurie. Atunci nu e la ducele d'Alençon ? Oh, adu-l aici, să-i vorbesc !

— Margareta dădu fuga spre cămăruță, o deschise și apucîndu-l de mînă pe de Mouy, îl aduse, fără multă vorbă, în fața regelui Navarei.

— Ah, doamnă ! spuse tînărul hughenot, cu un glas în care se simțea o mustrare mai mult tristă decît amară. Deși mi-ați făgăduit că nu mă veți trăda, ați făcut-o totuși, și e urît ! Ce-ați zice să mă răzbun spunînd...

— N-ai să te răzbuni, de Mouy — îl întrerupse Henric, strîngîndu-i mîna tînărului hughenot — sau cel puțin n-ai s-o faci înainte să asculți ce am să-ți spun. Doamnă — continuă Henric, adresîndu-se reginei — ai grijă, te rog, să nu fim auziți de nimeni.

Abia termină aceste cuvinte, că Gillonne, foarte speriată, intră în cameră și îi șopti reginei la ureche ceva ce o făcu să sară de pe scaun.

Și pe cînd ea și Gillonne dădeau fuga spre anticameră, Henric, fără să se sinchisească de ce anume o făcuse să fugă, cercetă patul, nișa, tapiseriile și pipăi cu degetul pereții. Cît despre de Mouy, speriat de toate aceste pregătiri pe care le vedea, căută să se asigure că sabia lui nu înțepenise în teacă.

Ieșind din dormitor, Margareta se năpustise în anticameră și acum era față în față cu La Mole, care, în ciuda rugăminților Gillonnei, ținea cu orice preț să intre la Margareta.

Coconnas se ațintea în spatele lui, gata să-l împingă înainte sau să-i acopere retragerea.

— Ah, dumneata ești, domnule de La Mole ! îi strigă regina. Dar ce ai, de ce ești atît de palid și tremuri ?

— Doamnă — zise Gillonne — domnul de La Mole a bătut în ușă atît de tare că, în ciuda poruncii dumneavoastră, am fost nevoită să-i deschid.

— Oh, oh, dar ce înseamnă toate astea ? întrebă regina cu severitate. Este adevărat ce mi se spune, domnule de La Mole ?

— Doamnă, am vrut doar s-o previn pe maiestatea voastră că un necunoscut, un hoț poate, purtînd mantia și pălăria mea, a intrat la dînsa.

— Domnule — făcu Margareta — ai înnebunit de-a binelea ! Mantia văd că o ai pe umerii dumitale și, să mă ierte dumnezeu, dar văd că și pălăria o ai pe cap, deși vorbești cu o regină !

— Oh, iertare, doamnă, iertare ! strigă La Mole, descoperindu-se degrabă. Totuși, mi-e martor Cel de Sus că nu respectul îmi lipsește.

— Nu, ci încrederea, nu-i așa ? făcu regina.

— Ce vreți să fac — strigă La Mole — cînd la maiestatea voastră intră un bărbat îmbrăcat în hainele mele și ascunzîndu-se poate sub numele meu, cine știe ?...

— Un bărbat ! făcu Margareta, strîngîndu-l încetișor de braț pe bietul îndrăgostit. Un bărbat !... Ești modest, domnule de La Mole. Apropie-te de crăpătura perdelei și ai să vezi doi bărbați !

Și Margareta dădu puțin la o parte perdeaua de catifea brodată cu aur, și astfel La Mole putu să-l recunoască pe Henric, care stătea de vorbă cu omul ce purta mantia roșie ; Coconnas, curios de parc-ar fi fost el în joc, se uită la rîndu-i și-l recunoscu pe de Mouy ; rămaseră amîndoi înmărmuriți.

— Acum, că v-ați liniștit, sau cel puțin sper că e așa — zise Margareta — postați-vă la ușa apartamentului meu și, pe viața dumitale, dragul meu La Mole, nu lăsa pe nimeni să intre. Dacă se apropie cineva, fie chiar numai de etajul ăsta, dă-mi de veste.

La Mole, neajutorat și ascultător ca un copil, ieși uitîndu-se la Coconnas, care-l privea la rîndu-i, și amîndoi se pomeniră afară, fără să-și fi venit de tot în fire.

— De Mouy ! exclamă Coconnas.

— Henric ! murmură La Mole.

— De Mouy, cu mantaua ta vișinie, cu pana ta albă și legănîndu-și brațul ca tine !

— Ia te uită... — reluă la Mole — de vreme ce nu este vorba de dragoste, desigur că e vorba de un complot !

— Ah ! Drăcia dracului, iată-ne vîrîți și în politică ! bombăni Coconnas. Din fericire, n-o văd și pe doamna de Nevers amestecată în toate acestea.

Margareta se întoarse în cameră și se așeză lîngă cei doi bărbați care discutau ; nu lipsise mai mult de un minut și își întrebuințase timpul cu folos.

Gillonne, de veghe la intrarea secretă, iar cei doi gentilomi păzind intrarea principală o făceau să se simtă în deplină siguranță.

— Doamnă — se interesă Henric — credeți că ar putea cineva să tragă cu urechea la ce vorbim și să ne audă ?

— Domnule — îi răspunse Margareta — această cameră e capitonată și vătuită și un rînd dublu de labriuri fac să nu se audă nimic în afară.

— Mă bizui pe dumneata — răspunse Henric zîmbind.

Apoi, întorcîndu-se spre Mouy :

— Dar — adăugă el cu glas scăzut, ca și cînd, cu toate încredințările Margaretei, temerile lui nu se spulberaseră cu totul — ce căutai aici ?

— Aici ? făcu de Mouy.

— Da, aici, în această cameră ? repetă Henric.

— Nu căuta nimic — interveni Margareta — eu l-am adus.

— Deci știai ?...

— Ghicisem totul.

— Vezi bine, de Mouy, că se poate ghici.

— Azi-dimineață, domnul de Mouy — continuă Margareta — se afla împreună cu ducele de Francisc în camera celor doi gentilomi.

— Vezi bine, de Mouy — repetă Henric — vezi bine că se știe totul !

— E adevărat — făcu de Mouy.

— Eram sigur — zise Henric — că domnul d'Alençon te-a luat de partea lui.

— Vina e a voastră, sire. De ce-ați refuzat cu atîta încăpățînare propunerea mea ?

— Ai refuzat ! exclamă Margareta. Prin urmare, refuzul pe care-l presimțeam era adevărat ?

— Doamnă — zise Henric dînd din cap — și tu, viteazul meu de Mouy, mă faceți pur și simplu să rîd de exclamațiile voastre. Cum adică ? Vine un om la mine, îmi vorbește de tron, de revoltă, de răzmeriță, mie, Henric, prințul tolerat atîta timp cît sînt cu capul plecat, hughenotul crutat cu condiția să fac pe catolicul, și eu să

accept, cînd aceste propuneri îmi sînt făcute într-o cameră necapitonată şi fără lambriuri duble ! Pe toţi sfinţii, ori sînteţi copii, ori sînteţi nebuni !

— Dar sire, maiestatea voastră nu putea oare să-mi lase nici o speranţă, dacă nu prin cuvinte, cel puţin printr-un gest, printr-un semn ?

— Ce ţi-a spus cumnatul meu, de Mouy ? întrebă Henric.

— Oh, sire, acest secret nu-mi aparţine !

— Eh, pentru numele lui Dumnezeu ! reluă regele, arătînd o oarecare nerăbdare că are de-a face cu un om care înţelegea atît de greşit cuvintele sale. Nu te întreb care sînt propunerile pe care ţi le-a făcut, te întreb numai dacă te-a ascultat, dacă te-a auzit !

— M-a ascultat, sire. M-a auzit.

— L-a ascultat, l-a auzit ! Dumneata o spui singur, de Mouy ! Sărman conspirator ! Un singur cuvînt dac-aş fi spus, eram pierdut ; căci habar n-aveam, dar bănuiam că era acolo, dacă nu el, altcineva, ducele de Anjou, Carol al IX-lea, regina-mamă ; dumneata nu cunoşti pereţii Luvrului, de Mouy ; de la ei s-a iscat zicala că pereţii au urechi ; şi cunoscînd aceşti pereţi, puteam eu să vorbesc ? ! Haide, haide, de Mouy, proastă părere ai despre bunul simţ al regelui Navarei, şi mă mir că, avînd o astfel de părere, ai venit să-i oferi coroana.

— Dar, sire — reluă Mouy — refuzînd această coroană, n-aţi fi putut să-mi faceţi măcar un semn ? Cel puţin aş fi putut să cred că nu s-a pierdut orice speranţă !

— Ei, pe dracu' ! strigă Henric. Aşa cum cineva ar fi putut să asculte, la fel de bine ne-ar fi putut şi vedea, şi nu crezi că un semn te poate duce la pieire tot atît de uşor ca şi un cuvînt ? Uite, de Mouy — continuă regele, privind în jurul său — la această oră şi stînd atît de aproape de dumneata, încît spusele mele să nu poată fi auzite atunci cînd spun : de Mouy, repetă-mi propunerile pe care mi le-ai făcut.

— Dar, sire — strigă de Mouy desperat — acum i-am dat cuvîntul domnului d'Alençon !

De ciudă, Margareta bătu din palme.

— Atunci e prea tîrziu ? făcu ea.

— Dimpotrivă — murmură Henric — de ce nu vreţi să înţelegeţi că şi aici se simte mîna Celui de Sus, care ne apără. Respectaţi-vă cuvîntul, de Mouy, căci ducele Francisc e salvarea noastră, a tuturor. Crezi oare că regele Navarei ar putea răspunde de capetele voastre ? Dimpotrivă, nenorocitule ! Eu n-aş putea decît să vă aduc moartea, la toţi, şi asta la cea mai mică bănuială. Dar un principe al Franţei este altceva ; strînge dovezi, de Mouy, cere garanţii ; dar, neghiobule, te-ai angajat cu sufletul, cînd cuvîntul ţi-ar fi fost de ajuns !

— Oh, sire ! Desperarea că mă-aţi părăsit, credeţi-mă, m-a aruncat în braţele ducelui ; şi, pe deasupra, şi teama de a fi trădat, căci el ne cunoştea taina.

— Atunci, n-ai decît s-o cunoşti şi tu pe-a lui, de Mouy, asta depinde doar de tine. Ce urmăreşte el ? Să fie rege al Navarei ? Făgăduieşte-i coroana. Ce vrea ? Să părăsească curtea ? Pune-i la îndemînă mijloace de fugă, lucrează pentru el, de Mouy, ca şi cum ai lucra pentru mine, mînuieşte scutul în aşa fel, încît să ne apere de toate loviturile ce ne vor fi date. Cînd va trebui să fugim, vom fugi amîndoi. Cînd va trebui să luptăm şi să domnim, voi domni eu singur.

— Fereşte-te de duce — zise Margareta — e un spirit întunecat şi pătrunzător, care nu cunoaşte nici ură, dar nici prietenie, gata întotdeauna să se poarte cu prietenii de parcă i-ar fi duşmani şi cu duşmanii de parcă i-ar fi prieteni.

— Şi — întrebă Henric — el te aşteaptă, de Mouy ?

— Da, sire.

— Unde ?

— În camera celor doi gentilomi.

— La ce oră ?

— Pînă la miezul nopţii.

— E aproape unsprezece — constată Henric — nu e timpul pierdut ; du-te, de Mouy !

— Avem cuvîntul dumitale, domnule ? făcu Margareta.

— Lasă asta, doamnă ! zise Henric, cu acea încredere pe care știa atît de bine să o arate unor anumiți oameni și în anumite împrejurări. Cu domnul de Mouy aceste lucruri nici nu se cad a fi discutate.

— Aveți dreptate, sire — răspunse tînărul — dar eu am nevoie de cuvîntul dumneavoastră, căci trebuie să le spun conducătorilor că l-am primit. Nu sînteți catolic, nu-i așa ?

Henric ridică din umeri.

— Nu renunțați la domnia Navarei ?

— Nu renunț la nici o domnie, de Mouy ; numai că-mi rezerv dreptul de a o alege pe cea mai bună, adică pe aceea care să-mi convină cel mai mult și mie, și vouă.

— Și dacă între timp maiestatea voastră va fi arestată, îmi făgăduiți că nu veți da nimic în vileag, nici chiar în cazul cînd maiestatea voastră ar fi supusă la torturi ?

— De Mouy, o jur pe Dumnezeu !

— Încă un cuvînt, sire ; cînd vă voi vedea din nou ?

— De mîine încolo vei avea o cheie de la camera mea ; vei intra, de Mouy, ori de cîte ori va fi nevoie și la orice oră vei dori. Ducele d'Alençon va răspunde de șederea dumitale în Luvru. Deocamdată, urcă pe aci, pe scara aceasta mică, iar eu am să-ți arăt drumul. Între timp regina va lăsa să intre aici mantaua vișinie, care seamănă cu a dumitale și care adineauri era în anticameră. Nu trebuie să se constate vreo deosebire între ele și să se afle că te dai drept celălalt, nu-i așa, de Mouy ? Nu-i așa, doamnă ?

Henric rosti aceste ultime cuvinte rîzînd și uitîndu-se la Margareta.

— Da — rosti ea fără să se tulbure — căci, la urma urmelor, acest domn de La Mole este omul ducelui, fratele meu.

— Ei bine, încearcă să-l cîștigi de partea noastră, doamnă — o sfătui Henric, păstrîndu-și pe deplin seriozitatea. Nu precupeți nici aurul, nici făgăduielile. Îi pun toată averea mea la dispoziție.

— Atunci — zise Margareta cu un zîmbet din acelea pe care nu-l au decît femeile lui Boccacio — dacă aceasta ți-e dorința, voi face tot ce-mi va sta în putință.

— Bine, bine, doamnă ; iar dumneata, de Mouy, întoarce-te la duce și cîștigă-i încrederea.

XXVI

MARGARITA

În timpul convorbirii pe care am reprodus-o, La Mole și Coconnas stăteau de gardă ; La Mole, puțin trist, Coconnas, puțin neliniștit.

Lucru sigur e că La Mole avusese timp să se gîndească și Coconnas îl ajutase de minune.

— Ce crezi tu despre toate astea, prietene ? îl întrebă La Mole pe Coconnas.

— Cred — îi răspunse piemontezul — că la mijloc e o intrigă de curte.

— Și, la nevoie, ai fi dispus să joci vreun rol în această intrigă ?

— Dragul meu — făcu Coconnas — ia seama bine la ce am să-ți spun și nu uita cuvintele mele. În mijlocul atîtor intrigi de curte și atîtor uneltiri de palat, noi nu putem face altfel decît să trecem neobservați ; căci acolo unde regele Navarei își poate lăsa doar o bucată din pana sa, iar ducele d'Alençon un petic din mantie, noi ne-am putea pierde viața. Regina își face un gust cu tine, și nici ție nu-ți displace ; nimic mai frumos. Dragul meu, n-ai decît să-ți pierzi capul în dragoste, dar în politică, nu.

Era un sfat cuminte. Dar La Mole îl ascultase cu acea tristețe a omului care, aflat în cumpănă între rațiune și nebunie, simte că nebunia îi va da ascultare.

— La mine nu e vorba doar că nu-mi displace regina, Annibal, eu o iubesc ; și din nefericire, sau poate din fericire, o iubesc din tot sufletul. Asta-i o nebunie, ai să-mi spui. De acord, sînt nebun. Dar tu, care ești un înțelept, Coconnas, tu nu trebuie să ai de suferit de pe urma prostiilor și a nefericirii mele. Du-te deci și îți caută stăpînul și nu te compromite.

Coconnas se gîndi o clipă, apoi, ridicînd capul, zise :

— Dragul meu, tot ce spui e foarte adevărat ; dacă ești îndrăgostit, atunci fii îndrăgostit. Eu unul sînt un ambițios și de aceea cred că viața prețuiește mai mult decît sărutul unei femei. Cînd am să-mi pun viața în pri-

mejdic, o să am grijă să fixez mai întîi condiţiile. Iar tu, biet căţeluş, ai grijă să ţi le fixezi pe ale tale.

Zicînd acestea, Coconnas îi întinse mîna lui La Mole şi, după ce mai schimbară o privire zîmbind, plecă.

Nu trecuse nici zece minute de cînd plecase, că uşa se deschise şi Margareta scoase capul cu băgare de seamă. Îl apucă pe La Mole de mînă şi, fără o vorbă, îl atrase din coridor în fundul odăii, închizînd apoi cu grijă toate uşile, semn că avea să-i spună lucruri de mare însemnătate.

Ajungînd în cameră, Margareta se opri, se aşeză pe scaunul ei de abanos şi trăgîndu-l pe La Mole spre ea, îşi strecură mînuţele în palmele lui, spunîndu-i :

— Acum, că sîntem singuri, scumpul meu prieten, să discutăm serios.

— Să discutăm serios, doamnă ? întrebă La Mole.

— Sau ca nişte îndrăgostiţi, dacă vrei ! Îţi convine mai mult ? Într-o dragoste pot fi şi lucruri serioase, mai ales în dragostea unei regine.

— Să vorbim atunci despre aceste lucruri serioase, dar cu condiţia ca maiestatea voastră să nu se supere cînd o să audă ce nebunii îi spun.

— Un singur lucru mă poate supăra, La Mole : dacă îmi mai spui doamnă sau maiestate. Pentru dumneata, dragul meu, sînt doar Margareta.

— Da, Margareta ! Da, Margarita ! Da, comoara mea ! făcu tînărul sorbind-o din ochi pe regină.

— Aşa e bine — îi zise Margareta. Prin urmare, eşti gelos, frumosul meu gentilom ?

— Oh, îmi pierd minţile !

— Doar atît ?

— Înnebunesc, Margareta !

— Şi pe cine eşti gelos ? Spune-mi !

— Pe toată lumea !

— Şi mai ales pe cine ?

— Mai ales pe rege.

— Credeam că, după cîte ai văzut şi auzit, nu-ţi mai faci griji din partea asta.

— Mai sînt gelos şi pe acest domn de Mouy, pe care azi-dimineaţă l-am văzut pentru prima oară şi pe care astă-seară îl găsesc în relaţii atît de strînse cu tine.

— Pe domnul de Mouy ?

— Da.

— Şi ce te face să-l bănuieşti ?

— Ascultă... l-am recunoscut după statură, după culoarea părului şi după un simţămînt firesc de ură. El e acela care a fost azi-dimineaţă la domnul d'Alençon.

— Ei bine, şi ce legătură au toate acestea cu mine ?

— Domnul d'Alençon ţi-e frate ! Şi se spune că-l iubeşti foarte mult ; poate i-ai spus ce ai pe suflet şi el, aşa cum se obişnuieşte la curte, a vrut să-ţi facă o plăcere şi ţi l-a prezentat pe domnul de Mouy. Te întrebi poate cum de am avut norocul ca regele să se afle acolo în acelaşi timp cu el ? Ei bine, asta n-o mai ştiu ; dar oricum, doamnă, te rog să fii sinceră cu mine ; dacă n-ai alte sentimente faţă de mine, o dragoste ca a mea are dreptul să ceară măcar sinceritate. Uite, îţi cad la picioare. Şi dacă sentimentele pe care le ai faţă de mine nu sînt decît un capriciu trecător, atunci te dezleg de încrederea ce mi-ai arătat, de făgăduielile şi de dragostea ta, renunţ la favorurile domnului d'Alençon şi la onoarea de a fi gentilom şi mă duc să mor la asediul oraşului La Rochelle, dacă nu cumva pînă atunci mă va fi ucis dragostea.

Margareta ascultă zîmbind aceste cuvinte pline de farmec şi sorbi din ochi expresia fermecătoare de pe faţa lui ; apoi, lăsîndu-şi frumosul ei cap visător pe mîna lui arzătoare, zise :

— Mă iubeşti ?

— Oh, doamnă, mai mult decît viaţa, mai mult decît mîntuirea mea, mai mult decît orice pe lume ? Dar tu, tu... tu nu mă iubeşti.

— Sărman nebun ! murmură ea.

— Eh, da, doamnă ! strigă La Mole, care nu se ridicase încă de la picioarele ei. Ţi-am spus doar că sînt nebun !

— Deci, tot ce ai mai de preţ în viaţă e dragostea, scumpul meu La Mole ?

— Numai dragostea, doamnă, doar ea !

— Ei bine, fie ! Atunci toate celelalte vor fi subjugate dragostei. Mă iubeşti ? Vrei să rămîi lîngă mine ?

— Singura mea rugă către Dumnezeu e să nu mă îndepărtez vreodată de tine.

— Şi n-ai să mă părăseşti ? Am nevoie de tine, La Mole.

— Ai nevoie de mine ? Soarele are nevoie de un licurici ?

— Dacă-ţi spun că te iubesc, ai să-mi fii cu adevărat credincios ?

— Cum ! Dar nu-ţi sînt oare acum credincios cu adevărat ?

— Da ; dar să mă ierte Dumnezeu, mai ai îndoieli !

— Oh, greşesc, sînt recunoscător, sau mai degrabă, ţi-am spus şi tu ai repetat-o, sînt nebun. Dar ce căuta aseară domnul de Mouy la tine ? Ce căuta azi-dimineaţă la ducele d'Alençon ? Ce e cu mantia asta vişinie şi pana albă ? Şi de ce încerca să mă imite ?... Ah, doamnă, nu pe tine te bănuiesc, pe fratele tău ?

— Nenorocitule ! făcu Margareta. Nenorocitule care poţi crede că ducele Francisc merge cu bunăvoinţa pînă acolo încît să introducă un curtezan la sora lui ! Nebun este acela care pretinde că e gelos, dar care n-a ghicit despre ce e vorba ! Ei bine, află, La Mole, că ducele d'Alençon te-ar ucide chiar mîine, cu propria lui sabie, dac-ar şti că în seara asta eşti aici, la picioarele mele şi că în loc să te gonesc, eu îţi zic : „Rămîi, La Mole, căci te iubesc, frumosul meu gentilom, mă auzi ? Te iubesc !“ Ei bine, da, ţi-o repet, te-ar ucide !

— Dumnezeule mare ! strigă La Mole, dîndu-se înapoi şi privind-o pe Margareta cu spaimă. E oare cu putinţă ?

— Totul e cu putinţă, prietene, în vremurile noastre şi la această curte. Şi-acum, un singur cuvînt : nu pentru mine venea la Luvru de Mouy îmbrăcat în mantia ta, cu faţa ascunsă sub borurile pălăriei tale. Pe domnul d'Alençon îl căuta. Iar eu l-am adus aici, crezînd că eşti tu. Omul acesta cunoaşte secretul nostru, La Mole, deci trebuie să fim prevenitori cu el.

— Aş prefera să-l ucid — zise La Mole. E mai simplu şi mai sigur.

— Iar eu, viteazul meu gentilom — zise regina — prefer ca el să trăiască şi ca tu să ştii totul, căci viaţa lui nu numai că ne este folositoare, dar şi necesară. Ascultă şi cîntăreşte-ţi bine cuvintele înainte să-mi răspunzi : mă

iubeşti destul, La Mole, ca să te bucuri dac-aş deveni o adevărată regină, adică stăpînă peste un adevărat regat ?

— Vai, doamnă, te iubesc destul ca să doresc ceea ce doreşti şi tu, chiar dacă această dorinţă ar aduce cu ea nenorocirea vieţii mele.

— Ei bine, vrei să mă ajuţi să-mi îndeplinesc această dorinţă, care te va face şi mai fericit ?

— Oh, am să te pierd, doamnă ! strigă La Mole, ascunzîndu-şi capul în mîini.

— Ba dimpotrivă : în loc să fii primul dintre servitorii mei, ai să fii primul dintre supuşii mei. Asta e totul.

— Oh, nu-mi vorbi de interese... nu-mi vorbi de ambiţii, doamnă... Nu murdări sentimentul pe care ţi-l port... nu e vorba decît de devotament şi numai devotament !

— Suflet nobil ! făcu Margareta. Ei bine, da, primesc devotamentul tău şi voi şti să-l preţuiesc.

Şi îi întinse amîndouă mîinile, pe care La Mole le acoperi cu sărutări.

— Atunci ? întrebă ea.

— Atunci, da — răspunse La Mole. Da, Margareta, încep să înţeleg acel plan abia încolţit de care vorbeau pe la noi hughenoţii înaintea sfîntului Bartolomeu, planul acela pentru a cărui înfăptuire, ca atîţia alţii mai de soi decît mine, am fost trimis atunci la Paris. Vrei să fii adevărată regină a Navarei şi nu una de formă. Regele Henric te împinge din urmă. De Mouy pune la cale urzeli împreună cu voi, nu-i aşa ? Dar ce amestec are ducele d'Alençon în toată această poveste ? Unde se găseşte aici un tron şi pentru el ? Nu văd nici unul. Oare ducele d'Alençon vă este de ajuns de... prieten ca să vă ajute în toate acestea, fără să ceară nimic în schimbul primejdiei care-l paşte ?

— Ducele, prietene dragă, urzeşte pe propria-i socoteală. Să-l lăsăm să se încurce în propriile lui iţe ; viaţa lui o apără pe a noastră.

— Dar eu, care sînt al lui, îl pot trăda oare ?

— Să-l trădezi ? Şi prin ce anume ? Ce ţi-a încredinţat ? Nu este ducele cel care te-a trădat, punîndu-i la îndemîna lui de Mouy mantia şi pălăria ta, ca să poată astfel să ajungă la el ? Eşti al lui, zici ? Dar nu erai al meu înainte de-a fi al lui ? Ţi-a dat el vreo dovadă de prietenie mai mare decît cea de dragoste pe care ţi-am dat-o eu ?

La Mole se ridică palid și ca străfulgerat.

— Oh ! murmură el. Coconnas a mirosit bine. Urzeala mă înfășoară în iețele ei. Mă voi înăbuși.

— Așadar — întrebă Margareta.

— Așadar — grăi La Mole — iată răspunsul meu : se spune, și am auzit vorbindu-se în celălalt capăt al Franței, unde numele tău atît de strălucit, faima frumuseții tale atît de mari, ajungeau la mine ca o chemare a unei dorințe spre necunoscut, care-mi răsuna în inimă, se spune, zic, că s-a mai întîmplat să iubești și că dragostea ta le-a adus întotdeauna nenorocire celor pe care i-ai iubit, probabil fiindcă moartea, fără îndoială geloasă, ți-a răpit iubiții.

— La Mole !...

— Nu mă întrerupe, scumpa mea Margarita, căci se mai spune că tu păstrezi în casete de aur inimile unor astfel de credincioși prieteni [1], spre care uneori arunci cîte o privire cuvioasă, plină de triste amintiri, învăluind într-însa bietele lor rămășițe. Suspini, regina mea, și ochii ți se încețoșează ; e adevărat. Ei bine, fă din mine cel mai iubit și cel mai fericit dintre favoriți. Altora le-ai străpuns inima și le-o păstrezi ; fă mai mult cu mine : păstrează-mi capul... Așadar, Margareta, jură-mi în fața icoanei bunului Dumnezeu care mi-a salvat în acest loc viața, jură-mi că dacă voi muri pentru tine, așa cum o neagră presimțire îmi spune, ai să păstrezi pentru a-ți lipi cîteodată buzele de el, capul acesta pe care călăul îl va desprinde de trupul meu ; jură, Margareta, și făgăduiala unei astfel de răsplate, dăruită de regina mea, va face din mine un mut, un trădător și un laș la nevoie, adică cu totul și cu totul devotat, așa cum trebuie să fie amantul și complicele tău.

— Ce nebunie lugubră, sufletul meu drag ! rosti Margareta. Ce gînduri sinistre, dulcea mea dragoste !

— Jură-mi...

---

[1] Ea purta o cingătoare lată cu buzunare de jur împrejur, iar în fiecare buzunar avea cîte o casetă în care se găsea inima unuia din iubiții ei morți, căci regina se îngrijea ca pe măsură ce mureau, să le îmbălsămeze inima. Această cingătoare era atîrnată în fiecare seară de un cuier, care se închidea cu zăvoare, ascuns înapoia patului ei. (Tallemant des Réaux, Istoria Margaretei de Valois.) (n.a.).

— Să jur ?

— Da, pe crucea acestui cuțăraș de argint. Jură-mi !

— Ei bine — zise Margareta — dacă, ferească Dumnezeu, presimțirile tale întunecate se vor împlini, frumosul meu gentilom, îți jur pe această cruce că vei fi alături de mine, viu sau mort, atîta vreme cît voi mai fi în viață ; iar dacă nu te voi putea scăpa de primejdia în care te azvîrli pentru mine, numai și numai pentru mine, o știu, îi voi da cel puțin bietului tău suflet mîngîierea pe care o ceri și pe care o vei fi meritat din plin.

— Încă ceva, Margareta. Aș putea muri chiar acum. Iată-mă, sînt liniștit în privința morții mele. S-ar putea însă tot atît de bine să și trăiesc, s-ar putea să izbutim : regele Navarei va deveni rege, tu regină și atunci te va duce de aici, iar acest legămînt de neunire făcut între voi se va rupe într-o zi, făcînd astfel ca și al nostru să se rupă. Așa că, Margareta, mult iubita mea Margareta, cum mi-ai potolit gîndul că voi muri, potolește-l cu o vorbă și pe cel că voi trăi.

— Oh, nu te teme de nimic, sînt a ta trup și suflet ! strigă ea, întinzînd mîna spre crucea micului cuțăraș. Dacă plec, mă vei urma, și dacă regele nu va voi să te ia, nu voi pleca nici eu.

— Dar cum vei îndrăzni să i te împotrivești ?

— Neprețuitul meu iubit — spuse Margareta — nu-l cunoști pe Henric ; el nu se gîndește în clipa aceasta decît la un singur lucru : să fie rege ; acestei dorințe îi va sacrifica tot ce are, și cu atît mai mult ce nu are. Adio !

— Doamnă — zîmbi La Mole — mă gonești ?

— E tîrziu.

— Fără îndoială, dar unde vrei să mă duc ? Domnul de Mouy e în camera mea cu ducele d'Alençon.

— Ah, e adevărat ! îi răspunse Margareta cu un zîmbet minunat. De altfel, am încă multe să-ți spun în legătură cu această conspirație.

Începînd din acea noapte, La Mole nu a mai fost un favorit oarecare. El a putut să-și poarte sus capul, capul acesta care, viu sau mort, era hărăzit unui atît de dulce viitor.

Cu toate acestea, uneori fruntea-i grea se apleca spre pămînt, obrazul îi pălea şi gînduri apăsătoare săpau brazde între sprîncenele tînărului atît de vesel altădată, atît de fericit acum !

XXVII

MÎNA DOMNULUI

Henric îi spusese la plecare doamnei de Sauve :

— Charlotte, bagă-te în pat. Fă-te că eşti rău bolnavă şi mîine, toată ziua, nu primi pe nimeni, orice s-ar întîmpla.

Charlotte îl ascultă, fără să înţeleagă însă de ce o sfătuise regele să procedeze astfel. Începuse să se obişnuiască însă cu excentricităţile lui, cum am zice noi azi, sau cu fanteziile lui, cum se spunea pe atunci.

De altfel, ştia că Henric ascunde în inima lui taine pe care nu le împărtăşea nimănui şi planuri pe care se temea să le mărturisească chiar şi în vis, aşa că-i împlinea toate voile, sigură că şi cele mai ciudate gînduri ale lui nu erau lipsite de un tîlc.

În aceeaşi seară i se plînse deci Dariolei că simte o greutate care o apasă pe creştet şi că are ameţeli.

Henric o sfătuise să spună că are aceste simptome.

A doua zi, se prefăcu că vrea să se dea jos din pat, dar abia atinse podeaua, că se şi plînse că nu se poate ţine pe picioare, şi se culcă iar.

Faptul că nu se simţea bine, lucru pe care ducele d'Alençon îl şi aflase de la Henric, fu prima veste care îi ajunse la urechi Caterinei, a doua zi, cînd întrebă cu un aer calm de ce doamna de Suave nu se află ca de odicci prezentă la toaleta ei de dimineaţă.

— E bolnavă — răspunse doamna de Lorena, care se afla acolo.

— Bolnavă ! repetă Caterina, fără ca vreun muşchi al feţei să arate cît de mult o interesa răspunsul. Bolnavă de lene !

— De loc, doamnă — spuse principesa. Se plînge de o grozavă durere de cap şi de o slăbiciune care o face să nu se poată ţine pe picioare.

Caterina nu răspunse, dar, fără îndoială, ca să-şi ascundă bucuria, se întoarse spre fereastră şi zărindu-l pe Henric care trecea prin curte după ce terminase de vorbit cu de Mouy, se ridică să-l vadă mai bine şi, împinsă de acea conştiinţă care tresare totdeauna, deşi nevăzută, chiar în fundul inimilor celor mai înrăite şi criminale, zise :

— Nu ţi se pare — se adresă ea căpitanului gărzii — că fiul meu Henric e mai palid azi-dimineaţă ca de obicei ?

Nu era aşa ; Henric era foarte neliniştit, dar sănătos tun.

Încetul cu încetul, persoanele care luau parte de obicei la toaleta de dimineaţă a reginei plecară ; trei sau patru curteni mai apropiaţi rămaseră ; Caterina, neliniştită, le făcu şi lor semn să se retragă, pretextînd că vrea să rămînă singură.

După ce şi ultimul curtean ieşi, închise uşa în urma lui şi se îndreptă spre un dulap secret, ascuns înapoia unei tăblii de pe peretele camerei, împinse o uşiţă care alunecă pe un şănţuleţ al panoului şi din firidă scoase o carte, ale cărei file mototolite dovedeau cît de des era folosită.

Puse volumul pe masă, îl deschise cu ajutorul unui semn de carte, se sprijini în cot şi îşi propti capul în mînă.

— Asta-i ! murmură ea, în timp ce citea. Dureri de cap, slăbiciune generală, dureri de ochi, inflamaţia cerului gurii. N-a fost însă vorba de dureri de cap şi slăbiciune... dar n-or să întîrzie nici celelalte semne.

Citi mai departe :

— Apoi inflamaţia se întinde asupra pieptului, stomacului, învăluie inima ca un cerc de foc şi face să plesnească creierul ca un trăsnet.

Caterina reciti totul în tăcere, apoi trecu mai departe, rostind cuvintele cu glas scăzut :

— Pentru febră, şase ore, pentru inflamaţia generală. douăsprezece ore, pentru gangrenă, pentru agonie, şase ore, în total treizeci şi şase de ore. Acum, să presupunem că absorbţia e mai lentă decît înghiţirea şi că în loc de

treizeci și șase de ore vor trece patruzeci, chiar patruzeci și opt ; da, patruzeci și opt de ore trebuie să fie de ajuns. Dar el, Henric, cum se mai ține pe picioare ? Fiindcă e bărbat, fiindcă are o fire robustă, fiindcă o fi băut după ce a sărutat-o și s-o fi șters pe buze după ce a băut.

Caterina aștepta ora prînzului cu nerăbdare. Henric lua masa cu regele. Veni și el și se văietă la rîndul lui de junghiuri în creier, nu mîncă de loc și plecă îndată după-masă, spunînd că deoarece veghease o parte din noaptea trecută, simțea mare nevoie să doarmă.

Caterina îi ascultă pînă departe pașii șovăitori și puse să fie urmărit. I se raportă că regele Navarei luase drumul camerei doamnei de Sauve.

„Henric — își spuse Caterina — se va duce în seara asta să termine opera morții pe care o întîmplare nenorocită a lăsat-o poate neterminată."

Într-adevăr, regele Navarei intrase la doamna de Sauve, dar numai ca să-i spună să-și continue jocul.

A doua zi el nu ieși de loc toată dimineața din cameră și nu apăru la masa regelui. Doamnei de Sauve se spunea că-i merge din ce în ce mai rău, iar zvonul despre boala lui Henric, lansat chiar de Caterina, se răspîndea asemenea unor presimțiri pe care nimeni nu știa să le explice, dar care se simt în aer.

Caterina se felicita : îl îndepărtase încă din ajun pe Ambroise Paré, trimițîndu-l să îngrijească pe unul din valeții ei preferați, bolnav la Saint-Germain.

Astfel că era nevoie ca la doamna de Sauve și la Henric să fie chemat unul dintre oamenii ei ; și acesta nu va spune decît ce va voi ea să spună. Dacă, contra oricărei așteptări, un alt doctor avea să fie chemat și dacă zvonul despre otrăvire va alarma curtea, această curte unde mai circulaseră destule zvonuri asemănătoare, Caterina se bizuia pe bîrfelile despre gelozia Margaretei, pricinuită de aventurile soțului ei. Ne amintim că, pentru a face față oricărei eventualități, ea mai pomenise multe și mărunte despre această gelozie, care izbucnise de mai multe ori și vorbise despre ea chiar cu prilejul plimbării organizate la măceșul înflorit, cînd i se adresase fiicei ei în public : „Așadar, ești tare geloasă, Margareta ?"

Aştepta deci acum, luîndu-şi un aer neştiutor, clipa în care uşa se va deschide şi un servitor, galben la faţă şi înspăimîntat, va intra strigînd : „Maiestatea sa regele Navarei e în agonie, iar doamna de Sauve a murit !“

Bătu ora patru după-amiază. Caterina îşi termina gustarea pe pervazul unde obişnuia să fărîmiţeze biscuiţi, aruncînd firimiturile cîtorva păsări rare pe care le hrănea chiar cu mîna ei. Cu toate că obrazul îi era, ca totdeauna, neclintit, ba mai mult : posomorît, inima începea să-i bată cu putere la cel mai mic zgomot.

Deodată, uşa se deschise.

— Doamnă — anunţă comandantul gărzii — regele Navarei e...

— Bolnav ? îl întrerupse pe dată Caterina.

— Nu, doamnă, slavă Domnului ! Maiestatea sa arată minunat.

— Atunci ce tot spui ?

— Spun că regele Navarei e aici.

— Ce vrea de la mine ?

— Îi aduce maiestăţii voastre o maimuţică mică, de un soi foarte rar.

În acea clipă, Henric intră, ţinînd în mînă un coş şi mîngîind o maimuţă culcată înăuntru.

Henric zîmbea pe cînd intra şi părea absorbit cu totul de farmecul micului animal pe care îl aducea.

Dar, oricît de preocupat părea, nu uită să arunce acea privire care lui îi era de ajuns ca să se orienteze în împrejurări grele. Cît despre Caterina, era tare palidă, de o paloare ce creştea treptat, pe măsură ce vedea că obrajii tînărului care se apropia sclipeau îmbujoraţi de sănătate.

Regina-mamă era copleşită de această lovitură.

Primi maşinal darul lui Henric, se tulbură şi îl complimentă pentru înfăţişarea-i înfloritoare, adăugînd :

— Sînt cu atît mai mulţumită să te văd atît de sănătos, fiule, cu cît auzisem spunîndu-se că ai fi bolnav şi îmi amintesc bine, te-ai plîns în faţa mea că nu te afli în apele tale ; dar înţeleg acum, căutai doar un pretext ca să fii liber.

— Am fost, ce-i drept, foarte bolnav, doamnă — răspunse Henric — dar un leac din munţii noştri, pe care îl am de la mama, a vindecat această indispoziţie.

— Ah ! Mi-l vei destăinui şi mie, nu-i aşa, Henric ? îl rugă Caterina, surîzînd cu adevărat de data aceasta, dar cu o ironie ce nu putea fi ascunsă.

„Vreo contraotravă — îşi spuse în sinea ei — o să-i venim noi de hac şi ei ; sau, mai bine, nu. Văzînd-o pe doamna de Sauve bolnavă, s-o fi pus în gardă. Într-adevăr, s-ar putea crede că Dumnezeu îşi ţine mîna deasupra capului acestui om."

Caterina aşteptă cu nerăbdare seara, dar doamna de Sauve nu apăru. La joc, ceru ştiri despre ea ; i se răspunse că-i din ce în ce mai suferindă. Fu, de aceea, neliniştită toată seara, încît toţi se întrebau, îngrijoraţi, ce gînduri puteau zbuciuma trăsăturile de obicei atît de împietrite ale acestei femei.

Toată lumea plecă. Caterina se lăsă dezbrăcată şi culcată de doamnele ei, apoi cînd întreg Luvrul adormi, se sculă, îmbrăcă o rochie de casă lungă, neagră, luă o lampă, alese dintre toate cheile sale pe cea de la uşa doamnei de Sauve şi urcă la doamna ei de onoare.

Prevăzuse oare Henric această vizită, avea treburi ce-l reţineau, se ascunsese undeva ? Fapt e că tînăra femeie se afla singură.

Caterina deschise uşa cu grijă, străbătu anticamera, intră în salon, puse lampa pe o mobilă, căci o alta ardea în camera bolnavei, şi ca o umbră se strecură în dormitor.

Dariole, lungită într-un fotoliu mare, dormea lîngă patul stăpînei sale.

Acest pat era pe de-a-ntregul ascuns în dosul unor perdele.

Suflarea tinerei femei era atît de slabă, încît Caterina crezu o clipă că nu mai respiră.

În sfîrşit, auzi o respiraţie uşoară şi cu o bucurie răutăcioasă ridică perdeaua să vadă ea însăşi efectul groaznicei otrăvi, tresărind dinainte la gîndul că va vedea acea paloare lividă sau purpura mistuitoare a febrei mortale ; dar în loc de toate acestea, liniştită, cu ochii acoperiţi de pleoapele ei albe, cu gura rumenă şi întredeschisă, cu obrazul uşor transpirat, sprijinit pe unul din braţe, îndoit graţios, în timp ce braţul celălalt, strălucitor, luminos, de culoarea fildeşului, se întindea pe damascul roşu-închis

ce-i servea de învelitoare, tînăra femeie dormea zîmbitoare, căci fără îndoială vreun vis încîntător făcea să-i răsară pe buze zîmbetul şi pe obraz acea îmbujorare de mulţumire pe care nimic nu o tulbură. Caterina nu-şi putu stăpîni un strigăt de uimire, care o trezi pe Dariole pentru o clipă.

Regina-mamă se retrase iute înapoia perdelelor.

Dariole deschise ochii, apoi, doborîtă de somn, fără să caute în mintea-i ameţită de acea trezire bruscă pricina deşteptării sale, fata lăsă să-i cadă pleoapele grele şi adormi din nou.

Atunci Caterina ieşi de după perdele şi întorcîndu-şi privirea în altă parte a încăperii, zări pe o masă o garafă cu vin de Spania, fructe, prăjituri şi două pahare. Henric cinase probabil la baroană, care, după cît se vedea, era la fel de sănătoasă ca şi el.

Atunci Caterina, ducîndu-se la măsuţa de toaletă a baroanei, luă de acolo cutiuţa de argint goală pe trei sferturi. Era aceeaşi sau cel puţin una întru totul asemănătoare cu cea pe care i-o trimisese Charlottei. Luă cu un ac o fărîmă de mărimea unei perle din conţinutul cutiuţei, se întoarse la dînsa în odaie şi i-o dădu maimuţei pe care Henric i-o dăruise chiar în seara aceea. Animalul, atras de aromă, o înghiţi cu poftă şi, încolăcindu-se în culcuşul său, adormi la loc.

— Cu numai jumătate din ce i-am dat ei să mănînce — spuse Caterina — cîinele meu Brutus a murit umflat într-un minut. Am fost trasă pe sfoară. René o fi autorul ? René, nu-i cu putinţă ! Atunci e Henric ! O, fatalitate ! E limpede : deoarece trebuie să domnească, nu poate muri. Dar poate că numai otrava e neputincioasă ; o să încerc sabia şi-mi voi da seama.

Şi Caterina adormi, plămădind în gînd un nou plan care, fără îndoială, a doua zi se desăvîrşi, căci în ziua următoare îl chemă pe căpitanul gărzilor, îi înmînă o scrisoare, îi porunci să o ducă el însuşi la adresă şi să nu o încredinţeze decît în mîinile aceluia căruia îi era adresată.

Era adresată lui Louviers de Maurevel, căpitanul puşcaşilor regelui, din strada Cérisaie, lîngă Arsenal.

XXVIII

SCRISOARE DIN ROMA

Se scurseseră cîteva zile de la evenimentele pe care tocmai le-am povestit, cînd într-o dimineaţă, o litieră însoţită de mai mulţi gentilomi, care purtau culorile domnului de Guise, intră în Luvru; reginei Navarei i se anunţă că doamna ducesă de Nevers roagă să i se facă cinstea de a fi primită.

Margareta avea la ea în vizită pe doamna de Sauve, care ieşea din casa ei pentru prima oară de cînd cu pretinsa boală. Aflase că regina se arătase faţă de soţul ei foarte neliniştită cu privire la sănătatea ei, care timp de o săptămînă fusese obiectul discuţiilor de la curte, şi venise să-i mulţumească.

Margareta o felicită pentru convalescenţă şi pentru norocul că scăpase de acea boală subită şi ciudată, a cărei gravitate nu putea să-i scape ei, o principesă a Franţei.

— Sper — o întrebă Margareta — că nu veţi lipsi de la această mare vînătoare, care a mai fost amînată o dată şi care va avea loc negreşit mîine? Pentru anotimpul iernii, vremea este plăcută. Soarele a înmuiat pămîntul şi toţi vînătorii noştri susţin că vom avea o zi foarte prielnică.

— Da, doamnă — răspunse baroana — dar nu ştiu dacă voi fi îndeajuns de în putere.

— Ei — continuă Margareta — îţi vei da osteneala, şi apoi, cum eu sînt o războinică, i-am ingăduit regelui să dispună cum îi va fi pe plac de un căluţ de Béarn, pe care trebuia să-l încalec eu, dar care dumitale ţi se va potrivi de minune. Nu ai auzit încă nimic despre asta?

— Ba da, doamnă, dar nu ştiam că acest căluţ era menit onoarei de a fi oferit maiestăţii voastre; altminteri nu l-aş fi primit.

— Din mîndrie, baroană?

— Nu, doamnă, dimpotrivă, din modestie.

— Atunci vii, nu-i aşa?

— Maiestatea voastră mă copleşeşte cu atîta cinste! Voi veni, dacă-mi porunciţi.

În acea clipă fu anunțată doamna ducesă de Nevers. La auzul acestui nume, Margareta lăsă să-i scape un gest care dovedea o atît de mare bucurie, încît baroana înțelese că cele două femei aveau de vorbit împreună și se ridică pentru a se retrage.

— Pe mîine, dar — spuse Margareta.

— Pe mîine, doamnă.

— Să nu uit ! Știi, baroană — urmă Margareta, făcîndu-i în același timp semn cu mîna că e liberă să plece — în societate, bineînțeles că nu te pot suferi, pentru că sînt groaznic de geloasă...

— Dar între noi ? întrebă doamna de Sauve.

— Oh, între noi, nu numai că te iert, dar îți sînt și recunoscătoare !

— Atunci maiestatea voastră îmi va da voie...

Margareta îi întinse mîna, baroana i-o sărută cu respect, făcu o plecăciune adîncă și ieși.

În timp ce doamna Sauve sărea pe scară ca o căprioară scăpată din țarc, doamna de Nevers schimbă cu Margareta cîteva cuvinte ceremonioase, care dădură timp gentilomilor ce o însoțiseră să se retragă.

— Gillonne — strigă Margareta, cînd ușa se închise în urma ultimului gentilom — ai grijă să nu ne tulbure nimeni !

— Da — spuse ducesa — căci avem de vorbit lucruri foarte importante. Și zicînd acestea, se lăsă în voie într-unul din fotolii, sigură că nimeni nu va tulbura intimitatea ce se stabilise între ea și regina Navarei, și se așeză cît mai la largul ei, aproape de foc.

— Ei bine — zise Margareta zîmbind — ce mai face vestitul nostru ucigaș de inimi ?

— Scumpă regină — începu ducesa — pe legea mea că e o făptură mitologică. Are spirit ca nimeni altul și un haz nesecat. Trîntește cîte una că și pe sfîntul din icoană l-ar face să se prăpădească de rîs. În schimb, e cel mai cumplit păgîn care s-a îmbrăcat vreodată în piele de catolic ! Mor după el ! Dar ție cum îți merge cu Apolo al tău ?

— Vai !

— Oh, oh, acest suspin mă sperie, scumpă regină ! E cumva prea respectuos, sau prea sentimental drăgălașul

de La Mole ? Asta, trebuie să ţi-o mărturisesc, ar însemna că e tocmai pe dos decît prietenul lui, Coconnas.

— Ba nu, îşi are şi el ale lui — răspunse Margareta — oftatul e doar în ce mă priveşte pe mine.

— Atunci... ce trebuie să înţeleg ?

— Înţelege, scumpă ducesă, doar atît : mă tem foarte mult că îl iubesc de-a binelea.

— Într-adevăr ?

— Pe cuvîntul meu !

— Oh, cu atît mai bine ! Ce viaţă fericită o să ducem ! strigă Henriette. Visul meu era să iubesc puţin, al tău să iubeşti mult. O, scumpa şi atotştiutoarea mea regină, ce plăcut e să-ţi odihneşti mintea cu ajutorul inimii, nu-i aşa ? Şi-apoi, după nebunie, să zîmbeşti ! Ah, Margareta, presimt că anul care vine va fi un an fericit !

— Crezi ? o întrebă Margareta. Eu, dimpotrivă, nu ştiu de ce, le văd pe toate în negru. Toată această politică mă preocupă îngrozitor. Ah, să nu uit, află, te rog, dacă Annibal al tău e chiar atît de credincios fratelui meu după cum pare.... Caută să ştii, e foarte important.

— El să creadă în cineva sau în ceva ?! Se vede că nu-l cunoşti ca mine ! Nu cred că poate fi vreodată credincios altcuiva decît propriei lui ambiţii. Şi numai ei. Eh, dacă fratele tău se pricepe să-i facă făgăduieli frumoase, atunci e bine : Coconnas îi va fi credincios lui ; dar fratele tău să ia seama că oricît e el de prinţ al Franţei, dacă nu-şi ţine făgăduielile, pe legea mea, e mai bine atunci să se păzească dinainte !

— Zău ?

— Aşa cum îţi spun. Ce mai încoace-ncolo, Margareta, sînt clipe cînd tigrul acesta, pe care l-am îmblînzit, îmi inspiră şi mie groază. Mai ieri îi spuneam : „Annibal, ia seama, să nu mă înşeli, căci dacă mă înşeli..." Şi o spuneam cu ochii mei de smarald, care i-au inspirat lui Ronsard versurile :

Ochii doamnei de Nevers,
Cu verzi scînteieri,
De sub blondele ei pleoape,
Lasă fulgere să-i scape.

Cîte n-ar aprinde-n seri
Douăzeci de Iupiteri,
Răscolind furtuni de ape...

— Şi ?

— Şi credeam că-mi va răspunde : „Eu să te înşel ! Eu, niciodată !“ etc., etc... Şi ştii ce mi-a răspuns ?

— Nu.

— Ei bine, uite, ca să-ţi dai seama şi tu ce fel de om e : „Dar dacă şi tu, mi-a răspuns, ai să mă înşeli, aşa prinţesă cum eşti...“ Şi rostind cuvintele astea, mă ameninţă nu numai cu ochii, ci şi cu un deget uscat şi ascuţit, care avea o unghie tăiată ca o lamă de suliţă, pe care aproape că mi l-a vîrît pînă sub nas. În clipa aceea, sărmana mea regină, îţi mărturisesc, avea o mutră atît de puţin blîndă, că m-am înfiorat şi tu ştii că pe mine nu mă apucă uşor tremurul.

— Să te ameninţe pe tine, Henriette ! A îndrăznit ?

— Ei, drăcia dracului ! Şi eu îl ameninţasem. Şi, la urma urmei, avea dreptate. Aşa că vezi, credincios-credincios, dar pînă la un punct, sau mai bine zis, pînă la un punct foarte nesigur.

— Atunci, o să mai vedem noi — se resemnă Margareta visătoare, — îi voi vorbi lui La Mole. Altceva n-aveai să-mi spui ?

— Ba da, ceva foarte interesant, pentru care am şi venit. Dar ce vrei ? Tu mi-ai destăinuit lucruri şi mai interesante. Am primit noutăţi.

— De la Roma ?

— Da, un curier al soţului meu.

— Ei ! E vorba de chestiunea cu Polonia ?

— Da, merge de minune şi probabil că peste puţine zile ai să te descotoroseşti de fratele tău de Anjou.

— Deci, papa a ratificat alegerea lui ?

— Da, draga mea.

— Şi tu nu-mi spui nimic ! îi strigă Margareta — hai, hai, spune-mi amănunte !

— Oh, pe legea mea, nu ştiu nimic mai mult decît ţi-am spus. De altminteri, stai, îţi voi da scrisoarea domnului de Nevers. Uite, iat-o ! Oh, ba nu, nu, astea sînt versuri de-ale lui Annibal, nişte versuri îngrozitoare,

draga mea Margareta, el nu poate face decît de-astea ! Ah, uite, am găsit-o ! Ba nu, nu-i nici asta ; e o scrisoare a mea pe care am adus-o ca tu să i-o trimiţi lui prin La Mole. Ah, în sfîrşit, uite-o, poftim, scrisoarea cu pricina !

Şi doamna de Nevers îi întinse reginei scrisoarea.

Margareta o desfăcu repede şi o citi : într-adevăr, nu spunea nimic altceva decît ceea ce aflase din gura prietenei sale.

— Cum ai primit scrisoarea ?

— Printr-un curier al soţului meu, care avea porunca să treacă pe la palatul de Guise înainte să ajungă la Luvru, şi să-mi dea mie scrisoarea, înainte să-i ducă regelui pe a lui. Ştiam cîtă însemnătate acordă regina mea acestei veşti şi i-am scris domnului de Nevers, rugîndu-l să rînduiască lucrurile astfel. Vezi dar că el m-a ascultat. Nu seamănă monstrului de Coconnas. Acum, în tot Parisul numai regele, tu şi cu mine cunoaştem această veste ; firește, numai dacă omul care-l urmărise pe curierul nostru....

— Ce om ?

— Ah, groaznică meserie ! Închipuie-ţi că acest curier a sosit cum nu se poate mai obosit, aproape frînt şi plin de praf, căci a alergat şapte zile, zi şi noapte, fără să se oprească o clipă.

— Dar despre ce om îmi vorbeai ?

— Ai răbdare. Urmărit tot timpul de un om cu înfăţişarea sălbatică, care îşi schimba caii o dată cu el şi alerga la fel de iute ca şi el ; pe tot parcursul celor patru sute de leghe, curierul nostru s-a aşteptat mereu la un glonţ de pistol în şale. Au sosit amîndoi în acelaşi timp la bariera Saint-Marcel. Au coborît amîndoi în galop strada Mouffetard, au străbătut amîndoi insula Cité. De la capul podului Notre-Dame, curierul nostru a luat-o la dreapta, în timp ce celălalt o apuca la stînga, prin piaţa Châtelet şi se pierdea iute, pe lîngă cheiurile de lîngă Luvru, de parc-ar fi fost un glonţ scăpat din puşcă.

— Mulţumesc, buna mea Henriette, îţi mulţumesc ! strigă Margareta. Aveai dreptate, interesante veşti ! Dar pentru cine o fi fost celălalt curier ? Am să aflu eu. Dar acum, lasă-mă ! Pe deseară, în strada Tizon, nu-i aşa ? Iar mîine, la vînătoare, şi mai ales nu uita să iei un cal nără-

vaș și încăpățînat, care, apucînd-o razna, să ne ajute să rămînem singure. Am să-ți spun deseară ce trebuie să încerci să afli de la Coconnas al tău.

— Să nu uiți ce te-am rugat cu scrisoarea — spuse doamna de Nevers rîzînd.

— Nu, nu, fii pe pace, o va avea la timp !

De îndată ce doamna de Nevers ieși, Margareta trimise după Henric, care sosi neîntîrziat și căruia îi înmînă scrisoarea ducesei de Nevers.

— Oh, oh ! făcu el.

Apoi Margareta îi istorisi pățania celor doi curieri.

— Într-adevăr — mărturisi Henric — l-am văzut intrînd la Luvru.

— Era poate pentru regina-mamă ?

— Nu, de loc, sînt sigur, căci am ieșit ca din întîmplare pe coridor și n-am văzut pe nimeni trecînd.

— Atunci — se uită Margareta la soțul ei — trebuie să fi fost...

— Pentru fratele dumitale, ducele d'Alençon, nu-i așa ?

— Dar, cum putem ști ?

— Nu s-ar putea — întrebă Henric nepăsător — să trimiți după unul din cei doi gentilomi și să afli prin el...

— Ai dreptate, sire ! recunoscu Margareta, simțindu-se cu cugetul împăcat la propunerea lui Henric. O s-o trimit pe Gillonne să-l caute pe domnul de La Mole... Gillonne ! Gillonne !

Fata se ivi.

— Trebuie să vorbesc imediat cu domnul de La Mole — îi zise regina. Încearcă să dai de el și poftește-l aici.

Gillonne se retrase. Henric se așeză la o masă pe care se afla o carte germană cu gravuri de Albert Dürer, pe care începu să le examineze cu o atît de mare atenție, încît, atunci cînd La Mole sosi, păru că nu-l aude și nici nu-și ridică măcar capul.

La rîndul său, tînărul, văzîndu-l pe rege la Margareta, rămase în pragul camerei, mut de uimire și pălind de îngrijorare.

Regina se îndreptă spre el.

— Domnule de La Mole — întrebă ea — ai putea să-mi spui cine e azi de gardă la domnul d'Alençon ?

— Coconnas, doamnă... — răspunse La Mole.

— Încearcă atunci să afli de la el dacă a introdus la stăpînul lui un om plin de noroi, care părea să fi făcut un drum lung călare.

— Ah, doamnă, mă tem că nu-mi va mărturisi. De cîteva zile e tare închis.

— Ce spui ! Dar cred că dacă-i dai acest bilet, îţi va rămîne dator cu ceva.

— Din partea ducesei !... Oh, cu scrisorica asta, firește, voi încerca !

— Adaugă-i — şopti Margareta — că bileţelul pe care ţi-l încredinţez îi va deschide astă-seară poarta unei case pe care o ştii.

— Şi eu, doamnă — întrebă şoptit La Mole — eu... cum voi intra ?

— Îţi vei rosti numele şi asta va fi de ajuns.

— Daţi-mi, daţi-mi biletul ! se însufleţi La Mole, fremătînd de dragoste. Am să izbutesc, pe răspunderea mea !

Şi plecă.

— Mîine vom afla dacă ducele d'Alençon ştie ceva despre chestiunea cu Polonia — spuse calm Margareta, întorcîndu-se spre soţul ei.

— Acest domn de La Mole e cu adevărat un servitor plin de zel — încuviinţă bearnezul, cu un zîmbet de care numai el era în stare — şi, pe sfînta liturghie, am să-l răsplătesc !

XXIX

PLECAREA

Cînd a doua zi, soarele roşu dar fără raze, aşa cum se arată el de obicei în zilele senine de iarnă, răsări de după dealurile Parisului, în curtea Luvrului, încă de cu două ceasuri mai înainte era mare forfotă.

Un minunat cal berber, nervos și zvelt, cu niște picioare de cerb, pe care vinele se încrucișau ca firele unei plase, lovind din copite, cu urechile ciulite și scoțînd foc pe nări, îl aștepta în curte pe Carol al IX-lea ; dar calul era mai puțin nerăbdător decît stăpînul său, pe care Caterina îl oprise tocmai din drum ca să-i vorbească, spunea ea, despre ceva foarte important.

Erau amîndoi în galeria de sticlă ; Caterina, rece, palidă și împietrită ca totdeauna, Carol al IX-lea fremătînd, mîncîndu-și unghiile și biciuindu-și ciinii lui favoriți, îmbrăcați în zale, ca să nu-i poată ajunge colții misterțului pe care trebuiau să-l înfrunte.

Pe pieptul lor era cusută o mică stemă, aproape la fel cu cea de pe pieptul pajilor, care nu o dată îi invidiaseră pentru privilegiile lor de preafericiții favoriți regali.

— Ia bine seama, Carol — îi spuse Caterina — nimeni în afară de tine și de mine nu știe de apropiata sosire a polonezilor, și cu toate astea, să mă ierte Dumnezeu, dar regele Navarei se poartă de parc-ar ști. Cu toată renegarea lui, în care de altfel eu nu am crezut niciodată, are legături cu hughenoții. Ai observat de cîteva zile încoace cît de des iese ? Are bani, el, care n-a avut niciodată ; cumpără cai, arme, și în zilele ploioase face exerciții de scrimă de dimineața pînă seara.

— Dar, pentru Dumnezeu, mamă — făcu Carol al IX-lea cu nerăbdare — dumneata crezi că are de gînd să mă omoare pe mine sau pe fratele meu de Anjou ? Dacă-i așa, îi vor mai trebui cîteva lecții încă, deoarece chiar ieri i-am crestat cu floreta unsprezece butoniere pe vesta care nu avea totuși decît șase. Cît despre fratele meu de Anjou, știi și dumneata că el e încă și mai îndemînatic decît mine, sau cel puțin ca și mine, după cum susține chiar el.

— Ascultă-mă odată, Carol — reluă Caterina — și nu mai lua în glumă lucrurile pe care ți le spune mama dumitale ! Vor sosi ambasadorii și ai să vezi ! Odată sosiți la Paris, Henric va face tot ce-i va sta în putință ca să le atragă atenția asupra lui. Te ia pe departe, e șiret, ca să nu mai vorbim și de nevastă-sa, care, nu pot înțelege de ce, îl ajută. Ai să vezi că o să înceapă să pălăvrăgească cu ei latinește, grecește, ungurește și mai știu eu ce ! Oh ! Îți

spun eu, Carol, și știi că nu mă înșel niciodată ! Ascultă ce-ți spun, în mintea lor coace ceva.

În clipa aceea se auziră bătăile ceasului și Carol al IX-lea, numărîndu-le, nu mai fu atent la ce-i spunea maică-sa.

— Pe viața mea, e șapte ! strigă el. O oră dusul, o să se facă opt ; o oră pînă ajungem la locul de întîlnire și pornim hăitașii, n-o să putem începe vînătoarea decît la nouă. Într-adevăr, mamă, mă faci să-mi pierd timpul ! Jos, Risquetout !... Pe viața mea, jos odată, banditule !

Și o plesnitură zdravănă de curea peste șalele cîinelui îi smulse un scheunat de durere bietului animal, mirat că primește în schimbul guduratului o lovitură.

— Carol — reluă Caterina — ascultă-mă dar, pentru numele lui Dumnezeu, și nu te juca așa cu norocul tău și al Franței ! Vînătoarea, vînătoarea, vînătoarea, numai asta știi... Lasă, vei avea tot timpul să și vînezi, după ce-ai să-ți îndeplinești îndatoririle tale de rege.

— Haide odată, mamă ! păli Carol de nerăbdare. Spune repede ce ai de spus, fiindcă încep să fierb ! Sînt zile cînd nu te înțeleg de loc.

Și se opri locului, lovindu-se cu biciul peste cizmă.

Caterina socoti că a sosit clipa potrivită pe care nu trebuie s-o scape.

— Fiule — îi vorbi — avem dovada că domnul de Mouy s-a întors la Paris. Domnul de Maurevel, pe care tu îl cunoști bine, l-a văzut. De Mouy nu putea veni decît pentru regele Navarei. Atît e destul, cred, ca să fie mai suspect ca niciodată !

— Haide, iată-te iar pe urmele bietului Henriot ! Vrei să mă faci să-l omor, nu-i așa ?

— Oh, nu !

— Să-l exilez ? Dar nu înțelegi că exilat va fi mult mai de temut decît ar putea fi aici, la Luvru, sub ochii noștri, unde nu poate face nimic fără ca noi să și aflăm ?

— De aceea nici nu vreau să-l exilezi.

— Ce vrei atunci ? Spune repede !

— Vreau să fie ținut la loc sigur, cît timp ne vor fi oaspeți polonezii, ținut de pildă la Bastilia.

— Eh, pe legea mea că nu! strigă Carol al IX-lea. Avem de vînat azi-dimineaţă mistreţul şi Henriot e dintre cei mai bun hăitaşi ai mei. Fără el, vînătoarea e ratată. Pe bunul Dumnezeu, mamă, nu te gîndeşti decît să-mi faci necazuri!

— O-o, dragul meu, dar nu spun că neapărat azi-dimineaţă! Trimişii Poloniei nu sosesc decît mîine sau poimîine, aşa că putem să-l arestăm după vînătoare, deseară, la noapte...

— Asta e cu totul altceva. Bine. O să mai vorbim, vom vedea, nu spun nu, după vînătoare. Adio! Haidem! Aici, Risquetout! Îmi faci şi tu mutre?

— Carol — îl opri Caterina, luîndu-l de braţ şi riscînd furia care putea izbucni din pricina acelei noi întîrzieri — cred că ar fi mai bine, cu toate că nu-l vom pune în aplicare decît deseară, sau la noapte, să semnezi chiar acum actul de acuzare.

— Să semnez, să scriu un ordin, să caut sigiliul, cînd sînt aşteptat la vînătoare, eu, care nu mă las aşteptat niciodată? La dracu, e prea de tot!

— De loc, mi-eşti prea drag ca să te fac să întîrzii; am avut eu grijă de toate, intră acolo, la mine, poftim!

Şi Caterina, sprintenă ca la douăzeci de ani, împinse o uşă care dădea în camera ei de lucru, îi arătă regelui o călimară, un pergament, sigiliul şi o lumînare aprinsă.

Regele luă pergamentul şi-l parcurse iute.

„Ordin, etc., etc., de a fi arestat şi dus la Bastilia fratele nostru Henric de Navara."

— Bun, s-a făcut! şi semnă dintr-un condei. Adio, mamă!

Apoi ieşi în goană din odaie, urmat de cîini, vesel că a scăpat atît de uşor de Caterina.

Carol al IX-lea era aşteptat cu nerăbdare şi, cum i se cunoştea punctualitatea cînd era vorba de vînătoare, fiecare se mira de această întîrziere.

Aşa că atunci cînd se ivi, vînătorii îl întîmpinară cu strigătele lor de bună primire, hăitaşii cu goarnele, caii prin nechezături şi cîinii lătrînd. Toată acea larmă, întreaga zarvă stîrnită avu darul să-i împurpureze obrajii

săi palizi, inima îi tresăltă şi, pentru o clipă, Carol se simţi tînăr şi fericit.

Regele de-abia avu timp să salute strălucita societate adunată în curte ; făcu un semn din cap către ducele d'Alençon, un altul cu mîna Margaretei, sora sa, trecu prin faţa lui Henric, părînd că nu-l vede şi se zvîrli în şaua calului său de Barbaria, care se frămînta neliniştit sub el. După trei sau patru struniri, calul înţelese cu ce călăreţ are de-a face şi se domoli.

Îndată goarnele izbucniră din nou şi regele ieşi din Luvru, urmat de ducele d'Alençon, de regele Navarei, de Margareta, de doamnele de Nevers, de Sauve, de Tavannes şi de curtenii cei mai aleşi.

De prisos a mai aminti că La Mole şi Coconnas nu lipseau nici ei.

Cît despre ducele de Anjou, el se afla de trei luni la asediul cetăţii La Rochelle.

În timpul cît fusese aşteptat regele, Henric venise să-şi salute soţia, care, răspunzînd complimentelor sale, strecură la ureche :

— Curierul sosit aseară a fost introdus chiar de domnul de Coconnas la ducele d'Alençon, cu trei sferturi de oră înainte ca trimisul ducelui de Nevers să intre la rege.

— Atunci ştie tot — constată Henric.

— Trebuie să ştie — răspunse Margareta — de altfel aruncă-ţi privirea spre el şi vezi cum, cu toată obişnuita-i stăpînire de sine, ochii îi strălucesc.

— Pe întreg iadul — murmură bearnezul — el vînează azi trei prăzi : Franţa, Polonia şi Navara, fără să mai punem la socoteală mistreţul !

Îşi salută din nou soţia, se întoarse la locul lui şi chemîndu-şi unul din oamenii săi, de fel din Bearn, ai cărui strămoşi slujiseră strămoşilor lui mai bine de un veac, şi pe care îl folosea ca mesager în treburile sale de inimă, îi spuse :

— Orthon, ia cheia asta şi du-o vărului doamnei de Sauve, pe care îl cunoşti, acela care locuieşte la iubita lui, în colţul străzii Quatre-Fils ; îi vei spune că verişoara sa doreşte să-i vorbească astă-seară ; să intre în camera mea şi dacă nu-s acolo, să mă aştepte, iar dacă eu întîrzii, să se întindă pe patul meu şi de asemenea să mă aştepte.

— Nu trebuie să aduc vreun răspuns, sire ?

— Nici unul, ci să-mi spui numai dacă l-ai găsit. Îi dai cheia doar lui în mînă, înţelegi ?

— Da, sire.

— Aşteaptă dar, nu de-aici ai să pleci, găgăuţă ! Înainte de ieşirea din Paris, te chem eu ca şi cum ar trebui să strîngi chinga calului : astfel vei rămîne în urmă ca din întîmplare, vei alerga să-ţi îndeplineşti misiunea şi ne regăseşti la Bondy.

Valetul făcu semn că a priceput şi se îndepărtă.

Porniră din strada Saint-Honoré, trecură prin Saint-Denis, apoi fură la periferia oraşului ; ajunşi în strada Saint-Laurent, calul regelui Navarei se deschingă. Orthon alergă la el şi totul se petrecu după cum se înţelesese cu stăpînul său, care ajunse alaiul regal în strada Récollets, în vreme ce credinciosul său slujitor se îndreptă către strada du Temple.

Cînd Henric îl ajunse pe rege, Carol tocmai se întreţinea cu ducele d'Alençon despre lucruri grozav de interesante în legătură cu timpul, cu vîrsta mistreţului hăituit, care era un singuratic, în sfîrşit despre locul unde îşi făcuse animalul vizuina, încît nici nu-l zări sau se prefăcu a nu-l fi zărit pe Henric, care rămăsese o clipă în urmă.

Între timp, Margareta observa de departe ţinuta fiecăruia şi crezu că desluşeşte în ochii fratelui ei o anumită încurcătură ori de cîte ori îşi pironea privirile asupra lui Henric. Doamna de Nevers era de o veselie nebună, căci Coconnas, straşnic de bucuros în acea zi, făcea o sută de giumbuşlucuri în juru-i, pentru a stîrni rîsul doamnelor.

Cît despre La Mole, acesta şi găsise de două ori prilejul să sărute vălul alb cu ciucuri aurii al Margaretei, fără ca gestul său, întreprins cu obişnuita îndemînare a îndrăgostiţilor, să atragă atenţia a mai mult de trei-patru persoane.

Sosiră la Bondy pe la opt şi un sfert. Prima grijă a lui Carol fu să afle dacă se ştia unde e mistreţul.

Fiara era în vizuina ei şi gonaşul care o silise să se vîre acolo răspundea de ea.

Se pregătise o gustare. Regele bău un pahar de vin unguresc. Carol al IX-lea pofti doamnele să se aşeze la masă şi, tare nerăbdător, trecu să viziteze cuştile de cîini

și cotețele, cerînd să nu i se deshame calul; dat fiind — spunea el — că nu călărise niciodată pe vreun altul mai bun și mai vînjos.

În timp ce regele își făcea inspecția, sosi ducele de Guise. Era înarmat mai mult pentru război decît pentru vînătoare și douăzeci ori treizeci de gentilomi, echipați la fel cu el, îl întovărășeau. Întrebă grabnic unde se află regele, merse să-l întîlnească și se întoarseră vorbind între ei.

Exact la ora nouă, regele dădu chiar el semnalul de pornire și, fiecare încălecînd, o luă spre locul de întîlnire.

Henric găsi pe drum prilejul să se mai apropie încă o dată de soția lui.

— Ei, ia spune-mi — o întrebă — ai cumva vreo noutate ?

— Nimic, decît că fratele meu Carol se uită la tine cam ciudat.

— Am băgat și eu de seamă — răspunse Henric.

— Și ți-ai luat toate măsurile de precauție ?

— Am trupul înzăuat, iar la șold un cuțit de vînătoare spaniol, ascuțit ca un brici, cu vîrful cum e acul ; cu el pot străpunge pînă și un bănuț.

— Atunci — spuse Margareta — Dumnezeu cu noi !

Gonașul din fruntea alaiului făcu un semn : ajunseseră la vizuină.

XXX

MAUREVEL

În vreme ce tot acest tineret, cel puțin în aparență vesel și nepăsător, se răspîndea ca un vîrtej aurit pe drumul dinspre Bondy, Caterina, înfășurînd prețiosul pergament pe care regele își așternuse semnătura, făcu să fie introdus în camera ei de lucru omul căruia căpitanul gărzilor îi dusese, cu cîteva zile mai înainte, o scrisoare în strada Cérisaie din cartierul Arsenal.

Un bandaj mare, negru, ca o legătură mortuară, acoperea unul din ochii acestui om, lăsîndu-i descoperit doar celălalt ochi și dînd la iveală, dintre pometii lui ieșiți, un nas încovoiat ca un cioc de uliu, în timp ce o barbă cenușie îi acoperea partea de jos a obrazului. Era înveșmîntat cu o mantie lungă și groasă, sub care se ghicea un arsenal întreg. Afară de asta, purta într-o parte, cu toate că așa ceva nu sta în obiceiul oamenilor chemați la curte, o sabie lungă de campanie, o sabie lată și cu tăiș în amîndouă părțile. Una din mîini și-o ținea ascunsă, nedezlipindu-și-o — pe sub manta — de mînerul unui pumnal lung.

— Ah, iată-te, domnule ! — exclamă regina, așezîndu-se. Știi că ți-am promis, după noaptea sfîntului Bartolomeu, cînd ne-ai adus servicii atît de însemnate, să nu te las fără ocupație. Prilejul s-a ivit, sau, mai bine zis nu, eu l-am făcut să se ivească. Mulțumește-mi, dar.

— Doamnă, cu umilință mulțumesc maiestății voastre — răspunse omul cu bandaj negru, nu fără o josnică și totodată obraznică rezervă.

— Un prilej rar, domnule, cum nu-ți va mai fi dat de un al doilea în viața dumitale ; deci, folosește-te de el.

— Aștept, doamnă ; introducerea doar mă face să mă tem...

— Ca nu cumva prilejul să nu fie violent ? Nu-s oare de acest fel treburile pe care le caută cei lacomi să se ridice ? Ocazia pe care ți-o ofer ar stîrni pizma unor de Tavannes și chiar unor de Guise.

— Ah, doamnă — reluă omul — vă rog să mă credeți că oricare ar fi, sînt la ordinele maiestății voastre.

— Atunci, citește — îi întinse Caterina pergamentul.

Omul îl parcurse și păli.

— Cum — strigă el — un ordin de arestare a regelui Navarei !

— Desigur ! Ce-i atît de nemaipomenit în asta ?

— Un rege, doamnă ! Cu adevărat, mă îndoiesc, mă tem că nu-s un destul de vrednic gentilom pentru asta.

— Încrederea mea te face primul dintre gentilomii curții, domnule de Maurevel — spuse Caterina.

— Mulțumesc maiestății voastre — vorbi asasinul, atît de emoționat, încît părea că șovăie.

— Nu vei refuza să-mi dai ascultare, deci ?

— Dacă maiestatea voastră poruncește, nu e de datoria mea ?

— Da, poruncesc !

— Atunci mă voi supune.

— Și cum vei proceda ?

— Nu știu prea bine, doamnă, aș dori să fiu povățuit de maiestatea voastră.

— Ți-e teamă de gălăgie ?

— Mărturisesc.

— Ia doisprezece oameni siguri, chiar mai mulți, dacă e nevoie.

— Înțeleg ; fără îndoială că maiestatea voastră îmi dă voie să iau toate măsurile, și-i sînt recunoscător ; dar unde-l vom aresta pe regele Navarei ?

— Unde ți-ar fi mai pe plac, să-l arestezi ?

— Dacă s-ar putea, într-un loc care, fiind important, să mă pună la adăpost.

— Da, înțeleg, vreun palat regal ; ce-ai spune de Luvru, bunăoară ?

— Oh, dacă maiestatea voastră mi-ar îngădui, ar fi pentru mine o mare favoare !

— Îl vei aresta deci la Luvru.

— Și-n ce parte a Luvrului ?

— Chiar în camera sa.

Maurevel se înclină.

— Dar, doamnă, cînd anume ?

— Astă-seară sau, mai curînd la noapte.

— Bine, doamnă. Maiestatea voastră să binevoiască a mă lămuri asupra unui singur lucru.

— Anume ?

— Despre onorurile datorate rangului său.

— Onoruri ! Rang !... se încruntă Caterina. Dar nu știi, domnule, că regele Franței nu datorează onoruri nimănui în regatul său și că nu recunoaște pe nimeni de un rang egal cu el ?

Maurevel făcu a doua reverență.

— Totuși, voi insista asupra acestui amănunt, doamnă — spuse el — dacă-mi dă voie maiestatea voastră.

— Vorbește, domnule !

— Dacă regele Navarei ar contesta autenticitatea acestui ordin, ceea ce nu-i probabil, dar, în sfîrşit !

— Ba dimpotrivă, domnule, e sigur.

— Că o va contesta ?

— Fără îndoială.

— Şi, prin urmare, că nu va voi să se supună ?

— Firește.

— Şi că va rezista ?

— Probabil.

— La dracu ! izbucni Maurevel. Atunci...

— Atunci ? îl înfruntă cu privirea ei fixă Caterina.

— Dacă se împotrivește, ce trebuie să fac ?

— Ce faci cînd eşti însărcinat cu o poruncă a regelui, adică atunci cînd îl reprezinţi pe rege şi cineva ţi se împotrivește, domnule de Maurevel ?

— Dar, doamnă — răspunse zbirul — cînd sînt cinstit cu o astfel de poruncă şi porunca privește pe un gentilom oarecare, îl omor.

— Ţi-am mai spus, domnule — reluă Caterina — şi cred că nu a trecut de atunci atîta vreme încît să fi uitat, că regele Franţei nu recunoaşte nici un privilegiu nimănui în regatul său ; asta înseamnă că regele Franţei e singurul rege şi faţă de el chiar cei mari nu-s altceva decît simpli gentilomi.

— Oh, oh ! spuse el. Să-l omor pe regele Navarei ?

— Dar cine-ţi spune să-l omori ? Unde-i ordinul de omorîre ? Regele vrea ca el să fie dus la Bastilia şi doar atît e scris în ordin. Să se lase arestat, şi e foarte bine, deoarece nu se va lăsa arestat, deoarece se va împotrivi, deoarece va încerca să te omoare...

Maurevel păli.

— O să te aperi — continuă Caterina — nu se poate cere unui viteaz ca dumneata să se lase omorît fără să se apere, şi apărîndu-te, ce vrei, se întîmplă multe ! Mă înţelegi, nu-i aşa ?

— Da, doamnă ; totuşi...

— Atunci, vrei ca după cuvintele : Ordin de arestare, să scriu cu mîna mea : Mort sau viu ?

— Mărturisesc, doamnă, că-n felul acesta n-aş mai avea scrupule...

— Iată, o fac, deoarece crezi că nu poţi altfel îndeplini însărcinarea.

Şi ridicînd din umeri, desfăşură sulul cu o mînă, scriind cu cealaltă pe pergament : Mort sau viu.

— Iată — zise ea — găseşti ordinul destul de bine întocmit acum ?

— Da, doamnă — răspunse Maurevel — aş ruga doar pe maiestatea voastră să lase pe seama mea felul în care-l voi aduce la îndeplinire.

— Asta, întrucît ceea ce propusesem eu îl face anevoie de îndeplinit ?

— Maiestatea voastră spunea să iau doisprezece oameni.

— Da, ca să fie mai sigur.

— Ei bine, aş cere învoirea să nu iau decît şase.

— De ce anume ?

— Fiindcă, doamnă, dacă i s-ar întîmpla vreo nenorocire prinţului, ceea ce nu e cu neputinţă, şase oameni ar fi iertaţi mai uşor că s-au temut că le scapă un prizonier, în timp ce nimeni nu le-ar ierta celor doisprezece că n-au lăsat să fie omorîţi jumătate din camarazii lor înainte să ridice mîna asupra unui rege.

— Halal maiestate, pe legea mea, care n-are regat !...

— Doamnă — spuse Maurevel — nu regatul face un rege, ci naşterea.

— Fie ! încuviinţă Caterina. Fă cum crezi. Numai că te previn, din clipa aceasta nu vreau să mai ieşi din Luvru.

— Dar, doamnă, cum îmi voi aduce oamenii ?

— Cred că ai cumva un fel de sergent căruia îi poţi da această însărcinare.

— Da, am lacheul meu, un băiat nu numai credincios, dar care m-a şi ajutat cîteodată în asemenea împrejurări.

— Trimite să-l cheme şi sfătuieşte-te cu el. Cunoşti cabinetul de arme al regelui, nu-i aşa ? Ei bine, ţi se va aduce acolo prînzul. De acolo vei da ordine. Tot acolo îţi vei aduna şi gîndurile, dacă ţi s-au răvăşit. Apoi, cînd se va întoarce fiul meu de la vînătoare, vei trece la mine în capelă, unde vei aştepta clipa hotărîtă.

— Dar cum voi intra în camera regelui Navarei ? Fără îndoială că regele are oarecari bănuieli şi se va încuia pe dinăuntru.

— Am eu chei duble de la toate uşile, iar zăvorul de la cea a lui Henric a fost scos. Adio, domnule de Maurevel, pe curînd ! Voi dispune să fii condus în cabinetul de arme al regelui. Ah, să nu uit : aminteşte-ţi că ceea ce porunceşte un rege trebuie împlinit, orice s-ar întîmpla. Nici o scuză nu e posibilă ; căci orice înfrîngere, chiar o nereuşită, compromite onoarea regelui. Asta ar fi grav !

Şi Caterina, fără să-i lase timp lui Maurevel să răspundă, chemă pe domnul de Nancey, căpitanul gărzilor, şi îi porunci să-l conducă pe Maurevel în cabinetul de arme al regelui.

„Drace, drace ! îşi zicea Maurevel, urmîndu-şi călăuza. Mă ridic în ierarhia asasinatului : de la un simplu gentilom la un căpitan, de la un căpitan la un amiral, de la amiral la un rege fără coroană. Cine ştie dacă nu voi ajunge într-o zi la un rege încoronat !"

XXXI

VÎNĂTOAREA CĂLARE

Gonaşul care alungase mistreţul şi care-l încredinţase pe rege că animalul n-ar fi părăsit vizuina nu se înşelase. Abia pus pe urmele lui, copoiul se înfundase în hăţiş şi stîrni dintr-o pădurice de spini mistreţul care, aşa cum băgase de seamă hăitaşul, după semnele lăsate în urmă, era un singuratic, adică un exemplar dintre cele mai mari.

Animalul ţîşni drept în faţa lui şi tăie drumul la cincizeci de paşi de rege, urmărit doar de copoiul care-l pornise. Pe dată o primă ceată de vreo douăzeci de cîini sloboziţi se luară după el.

Vînătoarea era pasiunea lui Carol. Jivina abia trecuse de el, că i se şi azvîrli pe urmă, hăulind, urmat de ducele

d'Alençon şi de Henric, căruia un semn al Margaretei îi arătase că nu trebuia să rămînă de loc departe de Carol.

Toţi ceilalţi vînători o porniră după rege.

Pe cînd se petrecea istoria pe care o povestim, pădurile regale erau departe de a fi, aşa cum sînt astăzi, mari parcuri străbătute de alei caroşabile. Pe atunci, pădurile acestea nu erau aproape de loc exploatate. Regilor încă nu le dăduse prin minte să se facă negustori şi să-şi împartă codrii în parcele de tăiat copacii, în pădurici şi păduri.

Arborii, semănaţi nu de pădurari învăţaţi, ci de mîna lui Dumnezeu, care aruncase sămînţa în voia vîntului, nu erau aşezaţi în rînduri drepte, ci creşteau la întîmplare, aşa cum cresc şi azi prin cine ştie ce pădure, necălcată de picior de om, din America. Pe scurt, o pădure pe vremea aceea era un mare bîrlog unde foiau mistreţii, cerbii, lupii şi tîlharii, căci doar vreo duzină de potecuţe, ce plecau dintr-un anumit loc, străbăteau pădurile din Bondy, ca nişte raze ce sfîrşeau toate într-un drum ce-i dădea ocol, ca o şină de fier ce îmbracă roata.

Mergînd mai departe cu comparaţia, nu ar fi rău să asemuim mijlocul acelei roţi cu unica răspîntie din mijlocul pădurii, unde vînătorii rătăciţi se adunau ca să se repeadă iar în direcţia dincotro se ivea vînatul pierdut.

După un sfert de ceas, se petrecu ceea ce se petrece de obicei în asemenea împrejurări : vînătorii se izbiră de piedici aproape de netrecut, lătrăturile cîinilor se stinseră în depărtare, şi regele însuşi se întoarse îndărăt la răspîntie, suduind şi blestemînd, aşa cum îi era felul.

— Ei bine, Francisc, ei bine, Henriot ! strigă el. Afurisită treabă, staţi calmi şi liniştiţi, ca nişte călugăriţe mergînd după stareţă ! He-he, asta nu se cheamă vînătoare ! Tu, d'Alençon, arăţi ca scos din cutie şi eşti atît de parfumat că, dac-ai apărea între jivină şi cîinii mei, aceştia i-ar pierde urma. Şi dumneata, Henric, unde ţi-e suliţa, unde ţi-e flinta ? Să le văd !

— Sire — răspunse Henric — le ce-i bună o flintă ? Ştiu că maiestăţii voastre îi place să doboare animalul cînd e ţinut de cîini. Cît despre suliţă, eu mînuiesc stîngaci soiul ăsta de armă, care nu se foloseşte în munţii noştri, unde vînăm urşii doar cu jungherul.

— Zău așa, Henric, cînd ai să te întorci la tine, în Pirinei, o să trebuiască să-mi trimiți o căruță întreagă de urși, căci frumoasă e, pesemne, vînătoarea aia cînd te iei la trîntă cu o fiară care te poate înăbuși. Ia ascultați și voi, cred că aud ciinii. Nu, m-am înșelat.

Regele luă cornul și sună puternic. Îi răspunseră sunete asemănătoare. Deodată, se auzi cornul unui gonaș, care suna într-alt fel.

— L-au încolțit ! L-au încolțit ! strigă regele.

Și se năpusti în galop, cu toți vînătorii care se apropiaseră de el.

Gonașul nu se înșelase. Pe măsură ce regele înainta, începeau să se audă lătrăturile haitei, alcătuită din peste șaizeci de ciini, căci treptat dăduseră drumul tuturor cetelor de copoi ținute pe la trecerile mistreților. Regele îi zări pentru a doua oară coama și, folosindu-se de niște arbori înalți, se aruncă prin pădure după el, sunînd din corn cu toată puterea.

Prinții îl urmăriră un timp. Dar regele, care avea un cal atît de voinic, se lăsa cu tot elanul în voia calului, tăia drumuri atît de abrupte, trecea prin hățișuri atît de dese, că mai întîi femeile, apoi ducele de Guise și gentilomii săi, apoi cei doi prinți ajunseră să-l piardă din ochi. Doar Tavannes mai rezistă o vreme, apoi se dădu și el bătut.

Toată lumea, în afară de Carol și de cîțiva hăitași care, însuflețiți de răsplata făgăduită, nu voiau să-și părăsească regele, se întîlni iarăși pe lîngă răspîntie.

Cei doi prinți se pomeniră unul lîngă altul, pe o potecă lungă. La o sută de pași de ei, poposise ducele de Guise cu gentilomii săi. Femeile se aflau chiar în răspîntie.

— Nu cumva — i se adresă ducele d'Alençon lui Henric, arătîndu-i din ochi spre ducele de Guise — nu cumva ăsta, cu escorta lui înzăuată, o fi, zău așa, adevăratul rege ? Pe noi niște bieți prinți ce sîntem, nu ne cinstește nici măcar cu o privire.

— De ce s-ar purta cu noi mai bine decît se poartă chiar rudele noastre ? răspunse Henric. Ei, frățioare, nu sîntem noi oare prizonieri la curtea Franței, ostateci ai partidului nostru ?

Ducele Francisc tresări la auzul acestor cuvinte şi-l privi pe Henric ca pentru a-i cere o lămurire mai amănunţită ; dar Henric vorbise mai mult decît îi sta în obicei, aşa că tăcu.

— Ce voiai să spui, Henric ? îl iscodi ducele d'Alençon, vădit supărat pe cumnatul său care, neterminînd ce avea de spus, îl lăsa pe el să încerce să dezlege mai departe tîlcul.

— Spuneam, frăţioare — reluă Henric — că oamenii aceştia bine înarmaţi, care par să fi primit sarcina să nu ne piardă din vedere, au aerul unor paznici care ar voi să împiedice două persoane să fugă.

— Să fugă, pentru ce ? Cum anume ? întrebă d'Alençon, prefăcîndu-se de minune că e mirat şi că n-are habar de ce se petrece.

— Ai aici un minunat cal spaniol, Francisc — zise Henric, urmîndu-şi gîndurile, deşi avea aerul că vrea să schimbe subiectul discuţiei. Sînt sigur că face şapte leghe pe oră şi douăzeci de leghe pînă la prînz. E timp frumos ; mai mare pofta, pe cuvîntul meu, să-i laşi dîrlogul liber. Uite ce drum bun de mers ! Nu-ţi spune nimic, Francisc ? Pe mine mă ard pintenii.

Francisc nu răspunse o vorbă. Roşi, apoi păli, una după alta, apoi îşi ciuli urechile ca şi cum ar fi ascultat zgomotul vînătoarei.

„Vestea sosită din Polonia îşi face efectul — îşi zise Henric — şi scumpul meu cumnat îşi are planul lui. Grozav ar mai vrea să plec singur, dar n-am s-o fac !"

Abia îşi termină gîndul, că mai mulţi oaspeţi, dintre cei convertiţi, întorşi la curte de vreo două sau trei luni, sosiră la galop şi îi salutară pe cei doi prinţi cu un zîmbet dintre cele mai încurajatoare.

Ducele d'Alençon, aţîţat de propunerile lui Henric, n-ar fi avut să spună decît un cuvînt, să facă o singură mişcare şi era limpede că trezeci sau patruzeci de călăreţi, care îl înconjurau în clipa aceea ca pentru a face faţă trupei domnului de Guise, le-ar fi înlesnit fuga ; dar întoarse capul şi, ducîndu-şi cornul la gură, sună adunarea.

Între timp, noii veniţi, ca şi cum ar fi crezut că pricina şovăielilor ducelui d'Alençon erau vecinătatea şi pre-

zența oamenilor lui de Guise, se strecurașeră încetul cu încetul între de Guise și cei doi prinți și se desfășuraseră cu o îndemînare strategică, care dovedea obișnuința vieții militare. Într-adevăr, spre a se ajunge la ducele d'Alençon și la regele Navarei, ar fi trebuit acum să se treacă peste trupurile lor, în timp ce înaintea celor doi cumnați se așternea drum slobod ca-n palmă.

Pe neașteptate, între copaci, la zece pași de regele Navarei, se ivi un alt gentilom, pe care cei doi prinți nu-l văzuseră încă. Henric tocmai căuta să ghicească cine e, cînd gentilomul ridicîndu-și pălăria, recunoscură în el pe vicontele de Turenne, unul din șefii partidului protestant, pe care îl credeau în Poitou.

Vicontele riscă chiar un semn, care voia să spună limpede :

— Veniți ?

Dar Henric, după ce privi bine la chipul nemișcat și la privirea stinsă a ducelui d'Alençon, își răsuci de două-trei ori capul, ca și cum l-ar supăra ceva la gulerul hainei.

Era un răspuns negativ. Vicontele înțelese, dădu pinteni calului și dispăru în codru.

În aceeași clipă se auzi apropiindu-se zgomotul haitei, apoi pe la capătul cărării în care se găseau, se văzu trecînd mistrețul încolțit de cîini și în urma lor, ca un vînător demonic, Carol al IX-lea, fără pălărie, cu cornul la gură, sunînd de să-și spargă plămînii ; după el, trei sau patru gonași.

Tavannes dispăruse.

— Regele ! strigă ducele d'Alençon.

Și se avîntă pe urmele lui.

Henric, liniștit de prezența bunilor lui prieteni, le făcu semn să nu se depărteze și se îndreptă spre doamne.

— Ei ? făcu Margareta, apropiindu-se cîțiva pași de el.

— Ei, doamnă — spuse Henric — vînăm mistrețul.

— Da. Vîntul s-a întors de ieri dimineață ; dar îmi amintesc că am și prezis că așa va fi.

— Aceste schimbări de vînt nu-s bune pentru vînătoare, nu-i așa, domnule ? întrebă Margareta.

— Da — răspunse Henric — cîteodată răstoarnă toate pregătirile făcute și trebuie să le iei de la capăt.

În clipa aceea, lătrăturile haitei începură să se audă apropiindu-se cu iuţeală şi un soi de vîrtej de praf le dădu de veste vînătorilor să fie cu băgare de seamă. Ridicară toţi capetele şi ascultară cu atenţie.

Pe dată aproape năvăli mistreţul şi în loc să se îndrepte spre pădure, o luă pe drumul ce dădea drept în răspîntia unde se găseau doamnele, gentilomii ce le făceau curte şi vînătorii răzleţiţi de grosul celorlalţi.

În spatele lui, gata-gata să-l înhaţe, veneau treizeci sau patruzeci de cîini dintre cei mai voinici ; apoi în urma cîinilor, numai la vreo douăzeci de paşi, regele Carol, fără pălărie, fără mantie, cu veşmintele zdrenţuite de spini, cu faţa şi mîinile însîngerate.

Rămăseseră cu el doar unul sau doi gonaci.

Regele nu-şi lăsa cornul decît ca să-şi întărîte cîinii, şi nu înceta să-şi întărîte cîinii decît ca să-şi reia cornul.

Lumea întreagă dispăruse din ochii lui. Dacă şi-ar fi pierdut calul, ar fi strigat ca Richard al III-lea : „Un regat pentru un cal !“

Dar calul părea la fel de focos ca şi stăpînul, picioarele abia-i atingeau pămîntul, sufla foc pe nări.

Mistreţul, cîinii, regele trecură ca nălucile.

— Hău ! Hău ! striga regele, trecînd, şi-şi ducea cornul la buzele însîngerate.

La cîţiva paşi de el venea ducele d'Alençon cu doi gonaci ; caii celorlalţi rămăseseră în urmă sau renunţaseră.

Toată lumea porni pe urmele lor, se vedea că mistreţul nu va mai rezista mult.

Într-adevăr, abia trecură vreo zece minute, şi fiara părăsi drumul apucat, azvîrlindu-se orbeşte printre copaci, dar, nimerind într-un luminiş, ajunse lîngă o stîncă care îi tăia drumul şi se întoarse, ţinînd piept cîinilor.

La strigătele lui Carol, care-l urmărise, se repeziră cu toţii spre el.

Ajunseră tocmai în clipa cea mai pasionantă a vînătoarei. Animalul părea hotărît să se apere cu deznădejde. Cîinii, însufleţiţi de urmărirea lungă de mai bine de trei ceasuri, se năpusteau spre el cu o întărîtare pe care strigătele şi înjurăturile regelui o sporeau îndoit.

Toţi vînătorii se aşezară în cerc ; regele, puţin mai înainte, avînd în spatele său pe ducele d'Alençon înarmat

cu o flintă, şi pe Henric, care n-avea la el decît cuţitul de vînătoare.

Ducele d'Alençon îşi desprinse de pe umăr flinta, aprinzîndu-i fitilul. Henric îşi răsuci jungherul în teacă. Cît despre ducele de Guise, destul de dispreţuitor faţă de aceste jocuri vînătoreşti, se ţinea deoparte cu gentilomii săi.

Doamnele adunate laolaltă formau un mic grup faţă în faţă cu cel al ducelui de Guise.

Tot ce era suflare de vînător sta cu ochii pironiţi asupra fiarei, într-o aşteptare plină de teamă.

Deoparte, se ţinea un hăitaş, încordîndu-se ca să nu scape cei doi uriaşi buldogi ai regelui, care, acoperiţi cu pieptarele lor de zale, pîndeau urlînd şi smucindu-se, de te făceau să crezi că-şi vor rupe lanţurile, aşteptînd clipa cînd se vor repezi în mistreţ.

Mistreţul făcea minuni ! Atacat deodată de patruzeci de cîini, care îl împresurau ca un talaz asurzitor, acoperindu-l cu covorul lor pestriţ, şi care din toate părţile încercau să-i sfîrtece pielea aspră, cu ţepi, la fiecare izbitură de rît arunca la zece picioare înălţime cîte un cîine, care cădea înapoi cu pîntecul sfîşiat şi care, cu mărunţaiele ieşite, se arunca din nou în încăierare ; în timp ce Carol, cu părul zbîrlit, cu ochii aprinşi, cu nările umflate, aplecat pe coama calului, şiroind de năduşeală, suna din corn ca un apucat.

În mai puţin de zece minute, douăzeci de cîini fură scoşi din luptă.

— Buldogii ! strigă Carol. Buldogii !...

La strigătul acesta, hăitaşul desfăcu lanţul şi cele două animale năvăliră în mijlocul măcelului, răsturnînd şi îndepărtînd totul în cale, făcîndu-şi drum cu colţii lor de fier pînă la dihania înnebunită, pe care o apucară fiecare de cîte o ureche.

Mistreţul, simţindu-se prins de cap, îşi clănţăni colţii de mînie şi durere.

— Bravo, Durodent ! Bravo, Risquetout ! striga Carol. Curaj, zăvozilor ! O suliţă ! O suliţă !

— Vrei flinta mea ? strigă ducele d'Alençon.

— Nu — strigă la rîndul său regele — nu, glonțul nu-l simți intrînd, nu-i nici o plăcere ; o suliță o simți cum pătrunde. O suliță vreau ! O suliță !

I se dădu regelui o suliță călită în foc, avînd la vîrf o țeapă de fier.

— Frate, ia seama ! strigă Margareta.

— Pe el ! Pe el ! strigă ducesa de Nevers. Să nu dai greș, sire ! O lovitură bună nemerniculuí ăsta !

— Fii liniștită, ducesă ! făcu Carol.

Și ridicînd sulița, se prăvăli asupra mistrețului, care, ținut de cei doi câini, nu se putu feri de lovitură. Totuși, la vederea suliței ce scînteia, cîrmi puțin într-o parte, și arma, în loc să-i pătrundă în piept, îi lunecă pe lîngă gît și se izbi de stînca în care se proptise fiara.

— Mii de draci ! strigă regele. Nu l-am nimerit !... O suliță, o suliță !

Și dîndu-se înapoi, asemenea călăreților cînd își iau avînt, el azvîrli la zece pași sulița sfărîmată.

Un gonaci se apropie de el și-i aduse o alta.

Dar în aceeași clipă, ca și cum ar fi ghicit soarta care îl aștepta și ar fi vrut să scape, mistrețul, cu o sforțare cumplită, izbuti să-și smulgă urechile sfîșiate din colții buldogilor și, cu ochii însîngerați, zbîrlit, hidos, cu răsuflarea zgomotoasă ca foalele potcovarilor, clănțănind din colții lui mari, se porni fulgerător, cu capul plecat, spre calul regelui.

Carol era un vînător prea bun ca să nu fi prevăzut acest atac. Își smuci calul care se cabră ; dar calculă greșit : calul, prea strîns de zăbală, sau poate prea speriat, se răsturnă pe spate. Toți cei ce priveau scoaseră un strigăt de groază : calul căzuse și coapsa regelui era prinsă sub el.

— Mîna, sire, dați drumul la mînă ! strigă Henric.

Regele lăsă dîrlogul calului, strînse șaua cu stînga, încercînd să-și scoată cu dreapta cuțitul de vînătoare : dar cuțitul, apăsat de greutatea trupului, nu voi să iasă din teacă.

— Mistrețul ! Mistrețul ! strigă Carol. Ajutor, Francisc, ajutor !

— Între timp, calul, care-şi revenise, ca şi cum ar fi înţeles primejdia prin care trecea stăpînul lui, îşi încordă muşchii şi ajunse să se ridice în trei picioare cînd, la chemarea fratelui său, Henric îl văzu pe ducele Francisc pălind înspăimîntător şi apropiindu-şi flinta de umăr; dar glonţul, în loc să nimerească mistreţul care acum era doar la doi paşi de rege, sfărîmă genunchiul calului, care se prăbuşi pentru a doua oară la pămînt. În aceeaşi clipă mistreţul sfîşie cu rîtul cizma lui Carol.

— Oh — murmură d'Alençon cu buzele albite — cred că ducele de Anjou e regele Franţei şi eu regele Poloniei!

Într-adevăr, mistreţul frămînta coapsa lui Carol, cînd acesta simţi că cineva îi ridică braţul, apoi văzu lucind o lamă ascuţită şi tăioasă care se înfipse şi dispăru pînă la prăsele în grumazul dihaniei, în vreme ce o mînă înmănuşată în fier îndepărta capul fumegînd al mistreţului de sub haina regelui.

Carol, care datorită mişcării calului, izbuti să-şi scoată piciorul, se ridică greoi şi văzîndu-se şiroind de sînge, se făcu alb ca un cadavru.

— Sire — îi zise Henric care, stînd în genunchi, ţinea mistreţul străpuns în inimă — sire, nu-i nimic, am scos colţul şi maiestatea voastră nu-i rănită!

Se ridică apoi, trăgînd jungherul şi mistreţul se rostogoli bolborosind de sînge, căci prin rît îi năpădeau valuri mai mari decît cele ce-i musteau din rană.

Carol, înconjurat de mulţimea gîfiind de groază, asaltat de strigătele de spaimă care ar fi ameţit şi pe cel mai curajos, fu cît pe ce să cadă lîngă fiara în agonie.

Îşi reveni însă şi, întorcîndu-se spre regele Navarei, îi strînse mîna cu o privire în care lucea pentru prima dată, după douăzeci şi patru de ani, o pornire de omenie, ce făcea să-i bată inima.

— Mulţumesc, Henriot! îi spuse el.

— Bietul meu frate! strigă d'Alençon, apropiindu-se de Carol.

— Ah, tu eşti, Francisc! rosti regele. Ei bine, ţintaş vestit, ce s-a întîmplat cu glonţul tău?

— S-o fi turtit de pielea mistreţului — încercă ducele să îngaime.

— O, Dumnezeule! strigă Henric, cu o uimire minunat jucată. Uită-te, Francisc, glonțul tău a sfărîmat piciorul calului maiestății sale! Ce curios!

— Hm! exclamă regele. E adevărat asta?

— Se poate — răspunse ducele abătut — îmi tremura mîna atît de tare!

— Fapt e că pentru un țintaș îndemînatic, ai reușit o lovitură ciudată, Francisc — își încruntă Carol sprîncenele. Încă o dată, mulțumesc, Henriot. Domnilor — continuă regele — să ne întoarcem la Paris. Mi-ajunge atît!

Margareta se apropie și-l felicită pe Henric.

— Ah, pe legea mea, da, Margot — spuse Carol — merită, și încă foarte sincer, căci fără el, regele Franței s-ar numi acum Henric al III-lea!

— Vai, doamnă — spuse bearnezul — domnul duce de Anjou, care mi-e și așa dușman, o să-mi poarte și mai multă pică de acum înainte? Dar, ce vreți? Fiecare face ce poate; întrebați-l pe domnul d'Alençon!

Și, aplecîndu-se, scoase din trupul mistrețului cuțitul său de vînătoare, pe care îl înfipse de două sau de trei ori în pămînt, să-l șteargă de sînge.

XXXII

FRATERNITATE

Salvîndu-l pe Carol, Henric nu numai că scăpase un om de la moarte: împiedicase o schimbare de suverani în trei regate.

Într-adevăr, dac-ar fi murit Carol al IX-lea, ducele de Anjou ar fi devenit rege al Franței și, după toate probabilitățile, ducele d'Alençon, al Poloniei.

Iar pentru că ducele de Anjou era amantul doamnei de Condé, coroana Navarei l-ar fi răsplătit pe soț pentru bunăvoința nevestei. Și din toată această mare răsturnare, n-ar fi ieșit nimic bun pentru Henric. Și-ar fi schimbat stăpînul, și atîta tot; iar în locul lui Carol al IX-lea, care era

îngăduitor cu el, ar fi venit la tronul Franței ducele de Anjou : acesta, ascultînd cu sfințenie de maică-sa, Caterina, îi jurase moartea și s-ar fi ținut de cuvînt.

Toate aceste gînduri veniseră deodată în mintea lui Henric, pe cînd porcul mistreț se năpustise asupra lui Carol al IX-lea, și își dădu seama că viața lui este legată de a regelui : și am putut vedea ce-a făcut în urma fulgerătoarei cugetări. Carol al IX-lea nu putea însă înțelege cauza acestui devotament căruia îi datora viața.

Dar Margareta pricepuse tot și prețuise ciudata cutezanță a lui Henric care, asemenea fulgerului, nu strălucea decît în timpul furtunii. Din păcate, faptul de a scăpa de domnia ducelui de Anjou nu însemna totul ; trebuia ca el să devină rege, să lupte pentru Navara împotriva ducelui d'Alençon și a prințului de Condé. Și mai ales, era nevoie să părăsească această curte, unde mergea pe marginea prăpastiei ; și încă s-o părăsească sub ocrotirea unui vlăstar regesc.

Pe drum, la înapoierea de la Bondy, Henric cumpănise adînc această situație. Odată ajuns la Luvru, planul era făurit.

Fără să-și scoată cizmele, așa cum se afla, plin de praf și de sînge, se duse de-a dreptul la ducele d'Alençon, pe care-l găsi foarte nervos, plimbîndu-se cu pași mari prin cameră.

Văzîndu-l, prințul se arătă surprins :

— Da, da — i se adresă Henric, luîndu-i amîndouă mîinile — da, iubite frate, te înțeleg ! Ești supărat pe mine pentru că am fost primul care i-am atras atenția regelui că glonțul tău a nimerit în piciorul calului și nu în porcul mistreț, așa cum ai avut de gînd. Dar, ce vrei, nu mi-am putut stăpîni mirarea și, la urma urmei, regele tot și-ar fi dat seama. Nu crezi ?

— Firește, firește — îngînă ducele d'Alençon. Cu toate că numai o rea intenție te-a putut împinge la soiul ăsta de defăimare. Și fapta ce-ai săvîrșit a avut drept urmare, nici mai mult nici mai puțin, că fratele meu Carol al IX-lea a devenit bănuitor cu mine și ai semănat discordia între noi.

— Despre asta vom vorbi îndată. Iar în ce privește intențiile bune sau rele pe care le-aș avea față de tine, pentru asta am venit, ca să le cîntărești tu însuți.

— Bine ! făcu d'Alençon, cu obișnuita lui stăpînire de sine. Hai, Henric, vorbește ! Te ascult !

— După ce-o să-ți spun ce am de spus, ai să vezi, Francisc, care îmi sînt adevăratele gînduri. Căci mărturisirea mea nu îngăduie nici ocol, nici ascunziș. Și la urmă ai să mă poți nimici cu un cuvînt.

— Despre ce-i vorba ? îl întrebă Francisc tot mai neliniștit.

— Cu toate astea — continuă Henric — am șovăit mult pînă să-ți vorbesc despre ce m-a adus aici, mai ales, după ce azi te-ai făcut că nu pricepi.

— La drept vorbind, Henric, nu știu ce vrei să spui — zise Francisc, pălind.

— Dragul meu, țin prea mult la tine ca să nu-ți atrag atenția că hughenoții au și făcut unele intervenții pe lîngă mine.

— Intervenții ? ! întrebă ducele d'Alençon. Ce fel de intervenții ?

— Unul din ei, domnul de Mouy de Saint-Phale, fiul viteazului de Mouy, asasinat de Maurevel, știi care...

— Da.

— Ei bine, a venit la mine, punîndu-și viața în primejdie, doar ca să-mi spună că sînt prizonier.

— Ce vorbești ! Și ce i-ai răspuns ?

— Dragul meu frate, știi prea bine cît îl iubesc pe Carol, care mi-a salvat viața, și mai știi că regina Caterina mi-a fost într-adevăr ca o mamă. Așadar, am respins propunerile pe care mi le-a făcut.

— Ce fel de propuneri ?

— Hughenoții vor să refacă regatul Navarei și cum tronul mi se cuvine drept moștenire, mi l-au oferit.

— Da ; și în loc să primești, l-ai refuzat.

— Da, categoric... chiar în scris. Dar de atunci.... — continuă Henric.

— Nu cumva ți-a părut rău, dragă frate ? îl întrerupse d'Alençon.

— Nu, doar am impresia că domnul de Mouy, nemulțumit de mine, și-a îndreptat privirile în altă parte.

— Spre cine ? întrebă regele Francisc.

— Nu știu, poate că spre prințul de Condé.

— Da, s-ar putea — aprobă ducele.

— De altfel — reluă Henric — pot să aflu fără greș pe care căpetenie și-a pus ochii.

Francisc îngălbeni.

— Numai că hughenoții — continuă Henric — sînt dezbinați și de Mouy, oricît de viteaz și de cinstit ar fi, nu reprezintă decît o parte din acest partid. Iar cealaltă, care nu-i de loc de disprețuit, n-a pierdut încă speranța de a-l aduce pe tron pe Henric de Navara, care, după șovăiala de la început, se mai poate răzgîndi.

— Crezi ?

— Firește. Pe zi ce trece mă conving tot mai mult. Ai băgat cumva de seamă din cine era alcătuit grupul pe care l-am întîlnit la vînătoare ?

— Da, nobili convertiți.

— Ai văzut cine era în fruntea grupului și mi-a făcut un semn ? L-ai recunoscut ?

— Da, vicontele de Turenne.

— Ai înțeles ce voiau de la mine ?

— Da, îți propuneau să fugi.

— Așadar, sînt unii care vor altceva decît domnul de Mouy — îi spuse Henric cumnatului său, care era tot mai neliniștit.

— O nouă mișcare ?

— Da, și încă foarte puternică : ascultă ce-ți spun, atît de puternică, încît ca să izbîndească ar trebui să se unească amîndouă : Turenne și de Mouy. Acum se țese urzeala ! Taberele sînt stabilite. Nu se așteaptă decît semnalul ! Numai că eu, în această clipă supremă, care îmi cere o hotărîre grabnică, șovăi între două posibilități. Vreau să ți le împărtășesc și ție, ca unui prieten.

— Sau mai degrabă ca unui frate.

— Da, ca unui frate — repetă Henric.

— Spune dar, te ascult !

— Mai întîi trebuie să-ți destăinuiesc tot ce am pe suflet, dragă Francisc. N-am nici o dorință, nici ambiție, nici

o înzestrare : sînt un biet gentilom de țară, cumsecade și sărac, dornic de plăceri și sfios ; meseria de conspirator îmi pare plină de neplăceri nerăsplătite îndeajuns, nici chiar de perspectiva sigură a unei coroane.

— Vai, dragul meu frate — făcu Francisc — ești prea aspru cu tine însuți și nu cred să fie soartă mai jalnică decît aceea a unui principe care își vede calea tăiată de un zid pe tărîmul părintesc, de un om în cel al onorurilor. Nu cred că-mi spui.

— Totuși, dragul meu frate — reluă Henric — ceea ce-ți spun este atît de adevărat, încît, dac-aș fi convins că am un prieten sincer, aș renunța în favoarea lui la puterea pe care vrea să mi-o încredințeze partidul ce mă sprijină. Dar un astfel de prieten — spuse el oftînd — nu am.

— S-ar putea să te înșeli însă.

— Da' de unde, fir-ar să fie de treabă ! exclamă Henric. În afară de tine, dragul meu frate, nu văd pe nimeni care să-mi fie credincios. Așadar, în loc să las să sfîrșească cu groaznică sfîșiere o încercare ce ar scoate la lumină cine știe ce... pramatie... eu unul prefer, ca să-ți spun drept, să-i dau de veste fratelui meu, regele, despre ceea ce se petrece. Nu am să pomenesc nici un nume, nici țara, nici ziua, dar am să împiedic în felul acesta să se întîmple o nenorocire.

— Dumnezeule ! strigă Francisc înnebunit de groază. Adică ce vrei să spui ?... Cum, tu, singura nădejde a partidului de cînd a murit amiralul, tu, un hughenot convertit, convertit doar de formă, sau, cel puțin așa se crede, ai ridica pumnalul împotriva fraților tăi ? Vai, Henric, vai, știi oare că făcînd una ca asta îi împingi pe toți calvinii din regat spre o nouă noapte a sfîntului Bartolomeu ? Știi oare că numai atît așteaptă Caterina, un prilej ca să-i nimicească și pe cei care au mai rămas ?

Și ducele, tremurînd, cu fața plină de pete roșii și vinete, îi strîngea mîna lui Henric, rugîndu-l stăruitor să renunțe la această idee care îl ducea la pierzanie.

— Cum — se minună Henric, cu o privire dintre cele mai nevinovate — tu crezi, Francisc, crezi că s-ar dezlănțui atîtea nenorociri ? Cred totuși că făgăduiala regelui e un scut pentru cei nesăbuiți.

— Făgăduiala regelui Carol al IX-lea !... Nu i-a făgăduit şi amiralului, şi lui Téligny ? Nu ţi-a făgăduit şi ţie ? O, Henric, ascultă-mă pe mine, dacă faci asta, îi duci pe toţi la pierzanie ; şi nu numai pe ei, ci şi pe cei care, direct sau indirect, au avut legătură cu ei.

Henric păru că se gîndeşte o clipă.

— Dac-aş fi fost un prinţ cu trecere la curte — făcu el — m-aş fi purtat altfel. De pildă, dac-aş fi fost în locul tău, Francisc, principe şi eventual moştenitor al coroanei...

Francisc dădu ironic din cap.

— Ce-ai face în locul meu ?

— În locul tău, dragă frăţioare — îi răspunse Henric — aş lua conducerea partidului. Conştiinţa mi-ar fi împăcată pentru că numele şi prestigiul meu ar apăra viaţa răzvrătiţilor şi dintr-o acţiune care altfel ar putea pricinui cele mai mari nenorociri Franţei, aş trage mai întîi eu foloase şi apoi, cine ştie, poate chiar şi regele.

Chipul ducelui d'Alençon se lumină la auzul acestor cuvinte.

— Crezi că se poate merge pe calea asta şi că ne-ar feri de toate necazurile pe care le prevesteşti ?

— Sînt convins — zise Henric. Hughenoţii te iubesc, pari să fii un om modest şi ai un rang înalt, care le poate fi folositor, iar bunăvoinţa ce le-ai arătat-o întotdeauna îi îndeamnă să te slujească.

— Dar — făcu d'Alençon — partidul e dezbinat. Oare acei care te sprijină vor fi alături de mine ?

— Mă voi strădui să ţi-i fac binevoitori, şi asta pe două căi.

— Care anume ?

— Prima este încrederea pe care conducătorii lor o au în mine ; şi apoi, frica ce ar pune stăpînire pe ei la gîndul că le cunoşti numele şi că astfel...

— Bine, dar cum o să le aflu ?

— La naiba, o să ţi le spun eu !

— Ai fi în stare de aşa ceva ?

— Ascultă, Francisc, ţi-am mai mărturisit : nu iubesc pe nimeni la curte în afară de tine ; pesemne pentru că eşti prigonit ca şi mine, şi apoi soţia mea te îndrăgeşte mai mult decît pe oricare altul...

Francisc roşi de plăcere.

— Crede-mă, frate — urmă Henric — ocupă-te de treaba asta! Domneşte peste Navara şi eu am să mă consider fericit dacă îmi rezervi un loc la masa ta şi o pădure frumoasă, cu mult vînat...

— Să domnesc peste Navara! făcu ducele. Dar dacă...

— Dacă ducele de Anjou devine regele Poloniei? Nu-i aşa că ăsta ţi-a fost gîndul?

Francisc îl privi pe Henric cu o umbră de spaimă.

— Ei bine, ascultă, Francisc! continuă Henric. Cum văd că nu-ţi scapă nimic, hai să cercetăm şi această ipoteză: dacă ducele de Anjou ajunge rege al Poloniei, iar fratele nostru Carol, Domnul să-l aibă în paza lui, ar muri, de la Pau la Paris nu sînt decît două sute de leghe, iar de la Cracovia, patru sute; tu vei fi aici ca să-ţi iei moştenirea, chiar în clipa în care regele Poloniei abia va primi vestea că tronul e liber. Şi atunci, dacă vei fi mulţumit de mine, Francisc, îmi vei da regatul Navarei, care nu va fi decît una din nestematele coroanei tale; în această situaţie primesc; iar în cel mai rău caz, o să rămîi acolo rege, întemeietorul unei stirpe noi, trăind laolaltă cu mine şi cu familia mea. Pe cînd aici, ce eşti? Un biet prinţ prigonit, al treilea fiu al regelui, sclavul celorlalţi doi mai vîrstnici şi care, dintr-un capriciu, poate fi oricînd trimis la Bastilia.

— Da, da — spuse Francisc — înţeleg atît de bine, încît nu ştiu de ce renunţi tu la acest plan. Oare în pieptul ăsta nu bate nimic?

Şi ducele d'Alençon puse mîna pe inima cumnatului său.

— Unele poveri sînt prea grele pentru a fi purtate de anumiţi oameni; şi eu nu voi încerca s-o duc pe aceasta — făcu Henric zîmbind. De frica oboselii îmi piere pofta de a conduce.

— Atunci, Henric, renunţi într-adevăr?

— I-am spus-o lui de Mouy, şi ţi-o repet şi ţie.

— Bine, dar într-o asemenea împrejurare, dragă frate — zise d'Alençon — nu-i de ajuns să faci o simplă afirmaţie, trebuie s-o şi dovedeşti.

Henric respiră adînc, ca un luptător care simte că adversarul este pe punctul de a fi biruit.

— Ţi-o voi dovedi deseară la ora nouă, cînd vei primi lista fruntaşilor mişcării şi întregul lor plan de bătaie. I-am şi înmînat, de altfel, lui de Mouy actul prin care renunţ.

Francisc îi luă mîna lui Henric şi i-o strînse cu căldură într-ale sale. În aceeaşi clipă, Caterina intră în camera ducelui d'Alençon ca de obicei, neanunţată.

— Împreună, ca doi fraţi iubitori — zise ea zîmbind.

— Nădăjduiesc că aşa şi este, doamnă — răspunse Henric cu multă stăpînire de sine, pe cînd ducele d'Alençon păli de groază.

După aceea se dădu cîţiva paşi înapoi, ca să-i îngăduie Caterinei să-i vorbească fiului ei. Regina-mamă scoase din săculeţul ei un giuvaer de toată frumuseţea.

— Această agrafă e din Florenţa, şi ţi-o dăruiesc ca s-o prinzi de cingătoare spadei tale.

Îi şopti însă pe dată :

— Dacă deseară auzi vreo mişcare la fratele tău Henric, să nu faci nici un gest.

Francisc îi strînse mîna maică-si şi o întrebă :

— Îmi îngăduiţi să-i arăt şi lui acest încîntător dar pe care mi l-aţi făcut ?

— Mai mult ! Dăruieşte-i-l din partea noastră, a amîndurora, mai ales că am poruncit încă una, şi pentru el.

— Ascultă, Henric — zise Francisc — scumpa mea mamă îmi aduce în dar acest giuvaer şi îi îndoieşte valoarea, îngăduindu-mi să ţi-l dăruiesc.

Henric nu mai conteni cu laudele, admirînd frumuseţea pietrei preţioase şi mulţumi de nenumărate ori. Cînd, în sfîrşit, conteni, Caterina zise :

— Dragul meu fiu, nu mă simt prea bine şi mă duc să mă culc ; fratele tău Carol se simte prost de pe urma căderii de pe cal şi merge şi el la culcare. Aşa că astă-seară nu vom cina împreună. Fiecare va lua masa la el în cameră. Dragă Henric, bine că mi-am adus aminte — continuă ea — uitasem să te felicit pentru curajul şi îndemînarea ta ! Ţi-ai salvat fratele şi regele, şi-ţi vei primi răsplata.

— Am şi primit-o, doamnă — făcu Henric cu plecăciune.

— Firește, ai conștiința datoriei împlinite — reluă Caterina. Dar nu e de ajuns ! De aceea, Carol și cu mine ne-am gîndit să-ți răsplătim fapta.

— Tot ce veți face dumneavoastră și bunul meu frate pentru mine va fi binevenit.

Făcu o plecăciune și ieși.

„Ei, frate Francisc — își spuse Henric, pe cînd ieșea — acum sînt convins că nu plec singur, iar conspirația care n-avea decît trup, și-a găsit acum și cap, și inimă. Numai că trebuie să fim cu ochii în patru. Caterina îmi face un dar, Caterina îmi făgăduiește o răsplată : trebuie să fie ceva la mijloc ; am să mă sfătuiesc deseară cu Margareta."

XXXIII

RECUNOȘTINȚA REGELUI CAROL AL IX-LEA

Maurevel rămăsese o bună parte din zi în sala de arme a regelui ; dar cînd Caterina văzu că se apropie ceasul întoarcerii de la vînătoare, îl trimise în capela ei, împreună cu zbirii care veniseră cu el.

La înapoiere, aflînd Carol al IX-lea de la doica lui că peste zi un bărbat stătuse într-o cameră a apartamentului regal, se înfurie că s-a îngăduit unui străin să intre la el. Doica i-l descrise, spunîndu-i că este cel pe care-l adusese într-o noapte la palat.

Atunci regele își dădu seama că era vorba de Maurevel și amintindu-și de ordinul pe care mama sa i-l smulsese cu de-a sila în cursul dimineții, înțelese totul.

— Oh, oh ! șopti Carol. Chiar în ziua în care mi-a salvat viața ; momentul e prost ales !

Dădu să pornească spre apartamentele mamei sale, dar un gînd îl opri.

„Drace — își spuse el — dacă deschid vorba despre asta, nu mai terminăm niciodată ! Mai bine trecem fiecare la fapte, pe contul lui."

— Doică — spuse el — închide bine uşile şi spune-i reginei Elisabeta [1] că în seara asta nu mă simt bine din pricina căzăturii de azi şi am să dorm singur.

Doica plecă şi cum era prea devreme să-şi pună planurile în aplicare, Carol începu să scrie poezii. Aşa timpul trecea mai repede. Cînd sunară ceasurile nouă, lui Carol i se păru că se făcuse abia şapte. Numără bătăile clopotului şi la a noua se ridică. „La naiba, abia am vreme să ajung !" îşi zise.

Îşi luă mantia şi pălăria şi ieşi printr-o uşă secretă, construită din porunca lui în tăbliile peretelui, fără să ştie Caterina.

Carol se îndreptă pe dată spre apartamentul lui Henric. După ce se despărţise de ducele d'Alençon, acesta intrase la el doar ca să-şi schimbe hainele şi plecase neîntîrziat.

„Poate că s-a dus să cineze la Margot — îşi zise regele — azi mi s-a părut că se aveau mai bine ca oricînd".

Se îndreptă apoi spre apartamentul Margaretei, care se întorsese acasă împreună cu ducesa de Nevers, Coconnas şi La Mole. Şedeau tocmai la masă şi mîncau dulceţuri şi prăjituri.

Carol bătu la uşă.

Gillonne se duse să deschidă ; cînd îl văzu însă pe rege, se sperie atît de tare, încît abia putu să facă o plecăciune şi în loc s-o înştiinţeze pe stăpîna ei de augusta vizită ce primea, îl lăsă pe Carol să treacă fără să-i dea de veste decît prin ţipătul pe care-l scosese.

Regele străbătu anticamera şi se îndreptă spre sufrageria de unde răzbăteau hohote de rîs. „Sărmanul Henric — îşi spuse el — petrece şi nu ştie ce-l aşteaptă !"

— Eu sînt — spuse el, dînd la o parte perdeaua, cu un aer vesel. Margareta, înspăimîntată, scoase un ţipăt ; cu toate că regele avea un aer zîmbitor, chipul lui o înspăimîntase de parc-ar fi fost un cap de meduză. Cum şedea cu faţa spre perdeaua ce ascundea uşa, ea îl recunoscu pe Carol.

---

[1] Carol al IX-lea se însurase cu Elisabeta de Austria, fiica lui Maximilian. (n.a.).

Cei doi bărbaţi şedeau însă cu spatele la rege.

— Maiestate ! strigă ea îngrozită.

Şi se ridică. Şi cum ceilalţi trei comeseni îşi pierduseră capul, Coconnas fu singurul care îşi păstră calmul. Se ridică cu o neîndemînare atît de bine ticluită, că răsturnă masa cu cristalurile, tacîmurile şi lumînările de pe ea.

Se aşternu pe dată o beznă de nepătruns şi o tăcere mormîntală.

— Şterge-o ! îi şopti Coconnas lui La Mole. Repede ! Repede !

La Mole nu aşteptă să i se spună de două ori ; se trase la perete şi, pipăindu-l cu mîinile, căută să iasă în dormitor, ca să se ascundă în cămăruţa pe care o cunoştea atît de bine. În uşa dormitorului se izbi însă de un bărbat, care intrase prin uşa secretă.

— Ce înseamnă toate acestea ? spuse Carol prin întuneric, cu un glas care începuse să devină nerăbdător. V-am stricat cheful de faceţi atîta zarvă ? Ei, Henric, dragul meu ! Unde eşti ? Răspunde-mi !...

— Sîntem salvaţi ! murmură Margareta apucînd o mînă pe care o credea a lui La Mole. Regele îşi închipuie că şi soţul meu e cu noi la masă.

— Şi-l voi lăsa s-o creadă, doamnă, fiţi fără grijă — îi răspunse Henric, tot în şoaptă, reginei.

— Dumnezeule ! exclamă Margareta, dînd repede drumul mîinii regelui de Navara.

— Tăcere ! făcu Henric.

— Mii de draci ! Dar ce tot aveţi de vorbiţi în şoaptă ? strigă Carol. Henric, răspunde-mi, unde eşti ?

— Aici, sire — se auzi vocea regelui Navarei.

— Ei drăcie, se încurcă iţele ! zise Coconnas, care stătea împreună cu ducesa de Nevers într-un colţ.

— Atunci sîntem de două ori pierduţi — răspunse Henriette.

Coconnas, curajos pînă la nesocotinţă, se gîndi că odată şi odată tot o să trebuiască să aprindă lumînările şi cu cît se va întîmpla mai devreme, cu atît mai bine. O părăsi deci pe doamna de Nevers, ridică de jos un sfeşnic răsturnat, se apropie de vasul cu jeratic, suflă zdravăn într-un cărbune şi aprinse feştila.

În cameră se făcu lumină.

Carol al IX-lea se uită cercetător în jur. Henric era lîngă soţia lui ; ducesa de Nevers stătea singură într-un colţ, iar Coconnas, în mijlocul camerei, cu sfeşnicul în mînă, lumina toată această scenă.

— Iartă-ne, dragă frate — zise Margareta — dar nu te aşteptam.

— Cum vedeţi, maiestate, ne-aţi speriat grozav ! zise Henriette.

— Eu unul -- interveni Henric, care mirosise cum stau lucrurile — m-am speriat aşa de straşnic, încît ridicîndu-mă, am răsturnat masa.

Coconnas îi aruncă regelui Navarei o privire care părea să spună : „Minunat ! Uite un soţ care pricepe totul dintr-o privire !“

— Ce mai balamuc ! repetă Carol al IX-lea. Poftim, toată mîncarea a ajuns pe jos, dragă Henric. Aşa că vino cu mine, să terminăm în altă parte. Astă-seară te iau să petrecem....

— Cum, sire ? Maiestatea voastră îmi face cinstea !... zise Henric.

— Da, maiestatea mea îşi face cinstea să te scoată din Luvru. Margot, împrumută-mi-l ! Mîine dimineaţă ţi-l aduc înapoi.

— Vai, dragă frate — îi răspunse Margareta — dar nici nu e nevoie de îngăduinţa mea, pentru că aici tu eşti stăpîn.

— Sire — făcu Henric — mă duc pînă la mine să-mi schimb mantia şi mă-ntorc îndată.

— Nu-i nevoie, dragă Henric. E bună şi asta...

— Dar, sire... — încercă să-l convingă bearnezul.

— Îţi spun să nu te mai abaţi pe la tine ! Ce dracu, nu mă-nţelegi ? Hai, vino odată !

— Da, da, du-te — îl îndemnă deodată Margareta, strîngîndu-i braţul, căci o privire ciudată a lui Carol îi dăduse să înţeleagă că se petrece ceva neobişnuit.

— Sînt gata, sire — zise Henric.

Dar Carol îşi întoarse privirea spre Coconnas, care îşi vedea mai departe de treabă, aprinzînd lumînările.

— Cine este acest gentilom ? îl întrebă el pe Henric, măsurîndu-l pe piemontez din cap pînă-n picioare. Nu cumva e domnul de La Mole ?

„Cine i-o fi vorbit de La Mole ?“ se gîndi Margareta.

— Nu, sire — răspunse Henric — domnul de La Mole nu e aici. Şi îmi pare rău, că aş fi avut prilejul să-l prezint maiestăţii voastre, o dată cu domnul de Coconnas, prietenul lui. Sînt nedespărţiţi şi amîndoi sînt în slujba domnului d'Alençon.

— Aha ! Marele nostru ţintaş ? făcu Carol. Bun ! După aceea se posomorî. Domnul ăsta de La Mole — adăugă el — nu e cumva hughenot ?

— Convertit, sire — îi spuse Henric — şi răspund de el ca de mine însumi.

— Dragul meu Henric, după felul cum te-ai purtat azi, nu mă mai pot îndoi de cineva pentru care tu răspunzi. Totuşi, aş fi dorit să-l văd pe acest domn de La Mole. Rămîne atunci pe altă dată.

După ce se mai uită pentru ultima oară prin cameră, cu ochii lui mari, Carol o sărută pe Margareta şi luîndu-l de braţ pe regele Navarei, plecară împreună.

La poarta Luvrului, Henric vru să schimbe două vorbe cu cineva.

— Haide, haide, ieşi mai repede, dragă Henric ! îl sfătui Carol. Cînd îţi spun că aerul Luvrului nu-ţi prieşte în seara asta, poţi să mă crezi, ce dracu !

„Doamne Dumnezeule — murmură Henric — ce-o să se facă de Mouy singur în camera mea ? Să sperăm că aerul acesta, care mie nu-mi prieşte, n-o să-i facă lui şi mai mult rău !“

— Ascultă, dragă Henric — zise regele după ce trecură podul mobil — îţi convine ca oamenii lui Francisc să facă curte soţiei tale ?

— Ce vreţi să spuneţi, sire ?

— Nu cumva domnul de Coconnas îi face ochi dulci lui Margot ?

— Cine a putut spune una ca asta, maiestate ?

— Eh, mi s-a spus.

— E doar o glumă, sire. Domnul de Coconnas face într-adevăr ochi dulci cuiva, dar e vorba de doamna de Nevers.

— Cu neputință !

— Vă rog să aveți încredere în cuvintele mele.

Carol izbucni în hohote.

— Ei bine ! Să mai poftească ducele de Guise cu clevetirile lui ! Dacă n-o să-i spun eu una despre cumnată-sa, să facă ochii cît cepele de mari ! La drept vorbind — făcu regele răzgîndindu-se — nu mai știu dacă de domnul de Coconnas mi-a povestit sau de domnul de La Mole.

— Nici de unul, nici de celălalt, sire — îi explică Henric — și mă pun chezaș pentru sentimentele soției mele.

— Bine, bine, dragă Henric — îi răspunse regele. Prefer să te știu așa ! Pe cinstea mea, ești un băiat atît de cumsecade, că pînă la urmă n-o să mă mai pot despărți de tine.

După aceea, regele începu să fluiere într-un anumit fel și se iviră patru gentilomi care așteptau la capătul străzi Beauvais. Se cufundară cu toții în inima orașului.

Băteau orele zece.

— Eh, ce facem cu masa ? întrebă Margareta, după ce regele plecă împreună cu Henric.

— Mi-a trecut cheful, zău așa ! Spaima a fost prea mare ! îi răspunse ducesa. Trăiască căsuța din strada Cloche-Percée ! Acolo nu se poate intra decît cu forța și vitejii noștri au dreptul s-o apere cu spada. Dar, domnule de Coconnas, ce tot cauți pe sub mobile și prin dulapuri ?

— Îl caut pe prietenul meu La Mole — le explică piemontezul.

— Mai bine l-ai căuta în odaia mea, domnule — îl sfătui Margareta. E acolo o cămăruță...

— Bine, am înțeles — făcu Coconnas, și intră în cameră.

— Ei bine, cum stăm ? se auzi o voce din beznă.

— Mii de draci ! Stăm la masă !

— Și regele Navarei ?

— N-a văzut nimic ; e un soț ideal și îi urez și nevestei-mi să aibă unul ca el. Numai că mi-e teamă că o să-l aibă abia la a doua căsătorie.

— Și regele Carol ?

— Ah, cu regele e altceva. L-a luat pe soț cu el.

— Adevărat ?

— Da, cum îţi spun. Pe de altă parte, mi-a făcut cinstea să se uite piezîş la mine, cînd i s-a spus că sînt în slujba domnului d'Alençon. Şi s-a uitat la mine şi mai chiorîş, cînd a aflat că sînt prietenul tău.

— Şi crezi că i s-a spus ceva rău de mine ?

— Dimpotrivă, mă tem că i s-a spus prea mult de bine. Dar acum nu e vorba de asta ; cred că doamnele vor să meargă în pelerinaj spre strada Roi-de-Sicile şi că trebuie să le însoţim.

— Dar nu se poate... ştii prea bine asta !

— De ce ?

— Sîntem de serviciu la alteţa sa regală.

— Eh, pe dracu ! Adevărat ! Întotdeauna uit că facem parte dintr-o ierarhie militară şi că din gentilomi am avut cinstea să devenim valeţi.

Şi cei doi prieteni se duseră la regină să-i explice, ei şi ducesei, că sînt nevoiţi măcar să fie de faţă cînd se culcă domnul duce.

— Foarte bine — aprobă doamna de Nevers — ne ducem şi noi să ne vedem de-ale noastre.

— Şi am putea şti unde vă duceţi ? întrebă Coconnas.

— Oh, eşti prea curios ! făcu ducesa. *Quaere et invenies* [1].

— Cei doi tineri făcură o plecăciune şi se urcară în cea mai mare grabă la domnul d'Alençon. Ducele părea că-i aşteaptă.

— Ah, ah ! îi întîmpină el. Aţi întîrziat foarte mult, domnilor !

— E abia zece, monseniore — observă Coconnas.

Ducele se uită la ceas.

— Într-adevăr. Dar uite că toată lumea din Luvru s-a dus la culcare.

— Da, alteţă, noi însă aşteptăm porunca domniei voastre. Să-i chemăm aci pe gentilomii ce trebuie să asiste cînd vă culcaţi ?

— Dimpotrivă, duceţi-vă în sala mică şi trimiteţi-i la culcare pe toţi.

---

[1] Cercetează şi vei afla (în limba latină în text).

Cei doi tineri făcură întocmai şi nimeni nu se arătă mirat, pentru că toată lumea cunoştea firea ciudată a ducelui. După aceea se întoarseră la el.

— Monseniore — spuse Coconnas — vreţi să vă culcaţi, sau să lucraţi ?

— Nu, domnilor ! Sînteţi liberi pînă mîine.

— Haide, haide ! îi şopti Coconnas lui La Mole. Îmi pare că în noaptea asta toţi de-aici dorm prin vecini. Multe blestemăţii se pot întîmpla într-o noapte ! Să profităm şi noi de împrejurare.

Cei doi tineri urcară în goană scările, îşi luară mantiile şi spadele şi ieşiră din Luvru, repezindu-se pe urma celor două doamne, pe care le ajunseră în colţul străzii Saint-Honoré.

În acest timp, ducele d'Alençon, treaz, cu auzul încordat, aştepta în camera lui întîmplările acelea neaşteptate ce-i fuseseră făgăduite.

XXXIV

DOMNUL HOTĂRĂŞTE

Aşa precum le spusese ducele celor doi tineri, peste Luvru se aşternuse o linişte adîncă.

Într-adevăr, Margareta şi doamna de Nevers plecaseră în strada Tizon, Coconnas şi La Mole porniseră în urmărirea lor. Regele şi Henric hoinăreau prin oraş.

Ducele d'Alençon stătea în apartamentul său, aşteptînd neliniştit evenimentele pe care regina-mamă i le prevestise. În sfîrşit, Caterina se culcase şi doamna de Sauve, la căpătîiul ei, îi citea dintr-o carte de poveşti italiene, iar regina mamă rîdea cu hohote.

De multă vreme nu mai fusese atît de bine dispusă.

După ce luase masa de seară, mîncînd cu poftă împreună cu doamnele ei, după ce-şi consultase doctorul şi-şi pusese la punct toate chestiunile zilei, poruncise să se facă o rugăciune ca să-i izbîndească ceva care — cum pretindea

ea — era de mare însemnătate pentru fericirea copiilor ei. Caterina avea acest obicei de a porunci rugăciuni și slujbe în anumite împrejurări, al căror rost îl știau doar Dumnezeu și ea, de altfel un obicei pur florentin.

În sfîrșit, trecuse și pe la René și alesese din pungulițele parfumate și din nenumăratele lui mărfuri cîteva noutăți.

— Interesați-vă — spuse Caterina — dacă fiica mea, regina Navarei, e în apartamentul ei și rugați-o să vină să-mi țină de urît.

Pajul căruia îi dăduse această poruncă ieși și se întoarse pe dată întovărășit de Gillonne.

— Cum vine asta ? făcu regina-mamă. Am trimis după stăpînă, nu după slujnică !

— Doamnă — zise Gillonne — am crezut că este de datoria mea să vin chiar eu să-i comunic maiestății voastre că regina Navarei a ieșit cu prietena ei, ducesa de Nevers.

— La ora asta ! se încruntă Caterina. Și unde s-au dus ?

— La o ședință de alchimie la palatul de Guise, în pavilionul locuit de doamna de Nevers — răspunse Gillonne.

— Și la ce oră se întoarce ?

— Ședința va ține pînă tîrziu — explică Gillonne — și probabil că maiestatea sa va rămîne și mîine dimineață la prietena ei.

— Fericită e regina Navarei ! șopti Caterina. Are prietene și este regină. Poartă coroană, i se spune maiestate și nu are supuși. Ce fericită e...

Cei de față ascultară această glumă cu un zîmbet lăturalnic.

— De altfel, fiindcă a plecat — murmură Caterina — căci a plecat, nu-i așa ?

— De o jumătate de ceas, doamnă.

— Ei, cu atît mai bine ! Du-te !

Gillonne făcu o plecăciune și ieși.

— Citește mai departe, Charlotte — îi spuse regina.

Doamna de Sauve începu din nou. După zece minute, Caterina o întrerupse :

— Ah, bine că mi-am adus aminte — zise ea — dați drumul santinelelor de pe culoare !

Acesta era semnalul așteptat de Maurevel. Porunca reginei-mame fu îndeplinită și doamna de Sauve își reluă lectura.

Citi fără întrerupere cam un sfert de ceas, cînd, deodată, un țipăt prelung, înfiorător, ajunse pînă în camera regală, făcînd să li se zbîrlească părul de spaimă tuturor celor ce îl auziseră.

Apoi, imediat, urmă un foc de pistol.

— Ce e cu dumneata, Carlotta ? întrebă Caterina. De ce nu citești ?

— Doamnă — îi zise tînăra femeie pălind — n-ați auzit ?

— Ce s-aud ? întrebă Caterina.

— Țipătul.

— Și focul de pistol ! adăugă căpitanul gărzii.

— Un țipăt, un foc de pistol ! se miră Caterina. Nu ! Nu am auzit nimic... Și pe urmă, ce găsiți atît de neobișnuit s-auzi în Luvru un țipăt și un foc de pistol ! Citește, citește mai departe, Carlotta !

— Dar ascultați, doamnă ! spuse ea, în timp ce domnul de Nancey stătea în picioare, cu mîna pe spadă, neîndrăznind să iasă fără încuviințarea reginei. Ascultați, se aud pași și blesteme !

— Îmi ordonați să aflu ce este, doamnă ? întrebă domnul de Nancey.

— Nicidecum, domnule, rămîi aici — îi porunci Caterina, ridicîndu-se într-o mînă, ca și cum ar fi vrut să dea mai multă autoritate ordinului său. Cine m-ar apăra în caz de primejdie ? Sînt, pesemne, cîțiva elvețieni beți, care se bat.

Deosebirea dintre calmul reginei și groaza ce îi cuprinsese pe toți cei de față era atît de izbitoare, încît, cu toată sfiala ei, doamna de Sauve nu se putu stăpîni să n-o privească cercetător pe Caterina.

— Dar, doamnă — strigă ea — mi se pare că e ucis un om !

— Pe cine vrei să-l omoare ?

— Pe regele Navarei, doamnă. Dintr-acolo vine zgomotul.

„Neghioaba asta — bombăni regina, ale cărei buze, cu toată stăpînirea de sine, începuseră să se miște într-un

chip ciudat, căci murmurau o rugăciune — neghioaba asta peste tot numai pe regele Navarei îl vede !"

— Doamne ! Doamne ! exclamă doamna de Sauve, căzînd înapoi în fotoliul ei.

— Gata, s-a terminat ! exclamă Caterina. Căpitane — urmă ea, adresîndu-se domnului de Nancey — sper că mîine dimineaţă vei pedepsi cu asprime pe vinovaţii care au provocat scandalul. Citeşte mai departe, Carlotta !

Caterina îşi lăsă din nou capul pe pernă, dar calmul ei aducea mai mult a leşin, căci cei de faţă băgară de seamă că broboane de năduşeală i se prelingeau pe obraji. Doamna de Sauve se supuse poruncii atît de categorice ; dar numai ochii erau la povestea din carte şi glasul ce citea. Pe cînd gîndurile ei, care rătăceau aiurea, închipuiau o primejdie cumplită care îl ameninţa pe omul iubit. În sfîrşit, după cîteva clipe de zbucium, se simţi atît de strivită între emoţie şi cerinţele etichetei, încît glasul abia i se mai auzea, cartea îi căzu din mîini şi leşină.

Deodată se auzi o larmă şi mai puternică ; paşi greoi şi grăbiţi zguduiră coridorul : două focuri de pistol făcură să zăngăne geamurile. Chiar şi Caterina, uimită de această luptă neaşteptat de lungă, se ridică ţeapănă şi palidă, cu ochii holbaţi, iar cînd căpitanul gărzii voi să se repeadă afară, îl opri zicîndu-i :

— Toată lumea rămîne aici ! Mă duc eu singură să văd ce se întîmplă acolo.

Şi iată ce se petrecea, sau mai bine zis, ce se petrecuse :

De Mouy primise în cursul dimineţii, din mîna lui Orthon, cheia de la apartamentul lui Henric. În scobitura cheii observase o hîrtiuţă făcută sul. O trăsese afară cu un ac. Era parola din noaptea aceea de la Luvru. În afară de aceasta, Henric îi trimisese vorbă prin Orthon să vină să-l găsească la ora zece pe rege la Luvru.

La nouă şi jumătate, de Mouy îmbrăcă o armură, a cărei soliditate avusese prilejul de nenumărate ori s-o pună la încercare : trase o tunică scurtă de mătase ; îşi prinse spada, apoi pistoalele la cingătoare, şi le acoperi cu faimoasa mantie vişinie a lui La Mole. Am văzut cum Henric, înainte să se ducă în apartamentul său, socotise nimerit să-i facă o vizită Margaretei ; am mai văzut cum ajunsese prin scara secretă tocmai la timp în camera Mar-

garetei, unde se izbise de La Mole și cum izbutise să-și ocupe locul în sufrageric, încît regele să-l găsească chiar acolo. Tocmai atunci, de Mouy intra printr-o ușă mică de serviciu a Luvrului, folosindu-se de parola dată de Henric și mai cu seamă de faimoasa mantie vișinie.

Tînărul urcă de-a dreptul la regele Navarei, imitînd pe cît putea, ca de obicei, mersul lui La Mole. Orthon îl aștepta în anticameră.

— Domnule de Mouy — îi explică acest om de la munte — regele a plecat, însă mi-a lăsat poruncă să vă conduc în apartamentul său și să vă spun să-l așteptați. Dacă întîrzie prea mult, vă poftește, după cum știți, să vă trîntiți pe patul lui.

De Mouy intră fără alte lămuriri, căci Orthon repeta acum ceea ce îi mai spusese o dată de dimineață.

Ca să-și treacă timpul, luă o pană și cerneală și, apropiindu-se de o foarte bună hartă a Franței care atîrna pe zid, începu să numere și să socotească etapele între Paris și Pau. Treaba asta însă dură cam un sfert de oră și odată terminată, nu știu ce să mai facă.

Străbătu camera de două-trei ori în lung și-n lat, se frecă la ochi, căscă, se trînti pe pat, se ridică și se trînti iar, în sfîrșit, profitînd de invitația făcută de Henric — și de altfel scuzat de intimitatea ce domnea între principi și gentilomii lor — își puse pistoalele și lampa pe masa de noapte, și se duse în colțul odăii să se întindă pe patul cel mare împodobit cu draperii de culoare închisă, își scoase spada din teacă, lipind-o de coapsă și fără nici o grijă, căci era păzit de un servitor în încăperea alăturată și deci nu se temea că ar putea fi luat prin surprindere, se lăsă furat de un somn adînc; curînd, baldachinul începu să răsune de sforăiturile lui.

De Mouy sforăia ca un adevărat soldățoi și în privința asta s-ar fi putut lua la întrecere chiar cu regele Navarei. Tocmai atunci, șase bărbați cu spadele în mîini și cu pumnale la cingătoare se strecurau în tăcere prin coridorul ce ducea, printr-o ușă mică, spre apartamentul Caterinei, iar printr-una mai mare, spre cel al lui Henric. Unul din ei mergea în frunte. În afară de spada trasă din teacă și de pumnalul zdravăn, ca un cuțit de vînătoare, el mai purta agățate prin copci de argint la cingătoare credincioasele lui

pistoale. Omul acesta era Maurevel. Cînd ajunse în fața ușii lui Henric, se opri.

— Ai controlat dacă au plecat santinelele de pe coridor ? îl întrebă el pe acela ce părea să fie căpetenia.

— Nu mai e nici una la post îi răspunse locotenentul.

— Bine — aprobă Maurevel. Nu ne mai rămîne acum decît să aflăm dacă cel pe care-l căutăm e la el în apartament.

— Dar — făcu locotenentul, prinzînd mîna lui Maurevel, care apucase ciocănașul ușii — acesta este apartamentul regelui Navarei !

— Cine zice altfel ? îi răspunse Maurevel.

Zbirii se priviră uluiți și locotenentul se dădu un pas înapoi.

— Hei — făcu locotenentul — să arestezi pe cineva la ora asta în Luvru, și chiar în apartamentul regelui Navarei ?

— Și ce-ai spune, locotenente — îi zise Maurevel — dacă cel pe care-l vei aresta ar fi chiar regele Navarei ?

— Aș spune că e un lucru grav și că fără un ordin semnat de mîna lui Carol al IX-lea...

— Citește — zise Maurevel.

Și scoțînd din tunică ordinul ce-l primise de la Caterina, i-l dădu locotenentului.

— Bine — încuviință acesta după ce-l citi. Nu mai am nimic de zis.

— Ești gata ?

— Da.

— Și voi ? adăugă Maurevel, adresîndu-se celor cinci zbiri.

Aceștia se plecară cu respect.

— Uite cum procedăm, domnilor — le zise Maurevel. Doi dintre dumneavoastră rămîneți la această ușă, doi la aceea a camerei de culcare, iar doi veți intra cu mine.

— Și pe urmă ? adăugă locotenentul.

— Urmați întocmai porunca ce vă dau acum : prizonierul trebuie împiedicat să cheme, să strige sau să se împotrivească. Orice abatere se pedepsește cu moartea.

— Fără îndoială, are mînă liberă — îi spuse locotenentul celui ce trebuia să-l însoţească, împreună cu Maurevel, în camera regelui.

— Întocmai — întări Maurevel.

— Vai de capul lui de rege al Navarei ! făcu unul dintre oameni. Aşa i-a fost lui scris acolo, în cer, să nu scape.

— Să nu scape aici, pe pămînt — lămuri Maurevel, luînd apoi din mîna locotenentului ordinul Caterinei, pe care îl vîrî în sîn.

Maurevel lăsă doi oameni lîngă prima uşă şi, folosindu-se de cheia dată de Caterina, intră în anticameră, împreună cu ceilalţi patru.

— Aha — făcu Maurevel, auzind sforăiturile ce ajungeau pînă la el. Se pare că vom găsi ceea ce căutăm.

Tocmai atunci, Orthon, crezînd că sosise stăpînul lui, îi ieşi în întîmpinare şi se trezi în faţa a cinci oameni înarmaţi, care intraseră cu forţa în cameră.

Văzînd acest chip sinistru, pe acest Maurevel, poreclit Ucigaşul de regi, credinciosul servitor se trase înapoi şi postîndu-se în faţa celeilalte uşi, zise :

— Cine sînteţi ? Ce vreţi ?

— În numele regelui — răspunse Maurevel — unde ţi-e stăpînul ?

— Stăpînul ?

— Da, regele Navarei.

— Regele Navarei nu-i acasă — răspunse Orthon, apărînd cu mai mare dîrzenie uşa. Aşa că nu puteţi intra.

— Palavre, minciuni ! se răsti Maurevel. Haide, dă-te la o parte !

Bearnezii sînt încăpăţînaţi. Acesta mîrîi ca un cîine de prin munţii lui şi, fără să se lase intimidat, se împotrivi :

— Nu veţi intra ! Regele e plecat !

Şi-şi încleştă mîinile de uşă.

Maurevel făcu un semn ; cei patru oameni îl apucară pe îndărătnic, îl smulseră de lîngă pervazul uşii de care se ţinea cu dîrzenie şi, cum era gata să deschidă gura ca să strige, Maurevel i-o astupă cu mîna. Orthon îl muşcă cu furie pe ucigaş, care îşi trase mîna înapoi, cu un strigăt înăbuşit, şi-l lovi pe servitor cu mînerul spadei în cap. Orthon se clătină şi căzu strigînd :

— Ajutor ! Ajutor ! Ajutor !

Glasul i se stinse. Leşinase.

Asasinii trecură peste trupul lui, apoi doi din ei rămaseră lîngă uşă, iar doi pătrunseră în camera de culcare, conduşi de Maurevel.

La lumina lămpii ce ardea pe masa de noapte, văzură patul. Perdelele erau trase.

— Oho ! făcu locotenentul. Mi se pare că nu mai sforăie.

— Umflaţi-l ! porunci Maurevel.

La auzul acestor cuvinte, un strigăt răguşit, care aducea mai degrabă a răget de leu decît a glas omenesc, izbucni pe neaşteptate, după perdelele care se dăduseră brusc la o parte şi un bărbat îmbrăcat cu platoşă şi cu fruntea acoperită cu un coif ce-i ajungea pînă la ochi, apăru şezînd, cu cîte un pistol în mîini şi cu spada pe genunchi.

Cum îl văzu, Maurevel îl recunoscu pe de Mouy şi simţi că i se zbîrleşte părul pe cap ; păli înspăimîntător ; făcu spume la gură şi se dădu îndărăt de parc-ar fi văzut un strigoi.

Deodată, arătarea înarmată se ridică şi făcu un pas înainte, egal cu cel pe care Maurevel îl făcuse îndărăt, astfel încît cel ce era urmărit părea să fie urmăritorul şi acel ce ameninţa părea să fie fugarul.

— Ah, ticălosule ! zise de Mouy cu glas înăbuşit. Ai venit să mă ucizi cum l-ai ucis şi pe tatăl meu !

Doar cei doi zbiri care intraseră cu Maurevel în camera regelui auziră aceste cuvinte îngrozitoare ; în aceeaşi clipă, de Mouy îndreptă pistolul spre fruntea lui Maurevel. Acesta se aruncă în genunchi în momentul în care de Mouy apăsă pe trăgaci, plumbul porni şi unul din soldaţii care se aflau în spatele lui Maurevel, rămînînd descoperit, căzu lovit drept în inimă. În aceeaşi clipă, Maurevel trase şi el, însă plumbul se turti de platoşa lui de Mouy.

Atunci, avîntîndu-se, de Mouy aprecie distanţa şi crăpă capul cu spada lui lată celui de-al doilea zbir, apoi, întorcîndu-se spre Maurevel, încrucişă spada cu acesta.

Lupta fu cumplită, dar scurtă. După a patra încrucişare de sabie, Maurevel simţi oţelul rece în gîtlej ; scoase un ţipăt înăbuşit, căzînd pe spate, lovi lampa care se stinse.

Pe dată, profitînd de întuneric, sprinten și puternic ca un erou al lui Homer, de Mouy porni vijelios spre anticameră, răsturnă o santinelă, o îmbrînci pe cealaltă, trecu ca fulgerul printre zbirii care păzeau ușa de afară, se feri de două focuri de pistol care zgîriară zidul coridorului și, în sfîrșit, simți că a scăpat, căci îi mai rămăsese un pistol încărcat, în afară de spada care dădea lovituri atît de cumplite.

De Mouy șovăi o clipă dacă trebuie să se adăpostească la domnul d'Alençon, a cărui ușă i se păru că se deschisese, sau să încerce să iasă din Luvru.

Se hotărî pentru această cale ; o luă din nou la goană, coborî scările sărind cîte zece trepte, și ajunse la portița de ieșire, dădu parola și o zbughi, strigînd :

— Duceți-vă sus ! Acolo se ucide în numele regelui !

Și, profitînd de uluiala pe care cuvintele lui și pocnetul pistoalelor o pricinuiseră în corpul de gardă, o luă la goană făcîndu-se nevăzut pe strada du Coq, fără să fie măcar zgîriat. În acel moment, Caterina îl oprise pe căpitanul gărzii, spunîndu-i :

— Rămîi, mă duc singură să văd ce se întîmplă acolo.

— Maiestate — răspunse căpitanul — primejdia ce vă amenință îmi poruncește să vă însoțesc.

— Rămîi aici, domnule — zise Caterina cu un glas mai poruncitor ca prima dată. Rămîi ! Regii sînt apărați de ceva mai puternic decît spada omului.

Căpitanul rămase.

Caterina luă atunci o lampă, își vîrî picioarele goale în papucii de catifea, ieși din cameră și, trecînd prin coridorul încă plin de fum, se îndreptă nepăsătoare și rece, ca o umbră, spre apartamentul regelui Navarei.

Liniștea se așternuse din nou.

Caterina ajunse la ușă, trecu pragul și în anticameră dădu mai întîi de Orthon, leșinat.

„Aha — făcu ea — uite-l pe valet ; ceva mai departe, cu siguranță că trebuie să fie stăpînul !"

Pătrunse în a doua cameră. Aci izbi cu piciorul un cadavru ; îl cercetă cu lampa : era al soldatului, cu capul crăpat ; murise de-a binelea. Trei pași mai departe zăcea locotenentul, atins de un glonț ; horcăia, dîndu-și sufletul.

În sfîrșit, în fața patului, un bărbat cu chipul palid ca de mort, cu două răni la gît din care curgea sînge, încerca cu mîinile încleștate să se ridice.

Era Maurevel.

Pe Caterina o cuprinse un fior ; văzu patul gol, se uită în jur și căută zadarnic printre cei trei bărbați scăldați în sînge cadavrul pe care-l dorea.

Maurevel o recunoscu pe Caterina ; ochii i se holbară înfiorător și făcu o mișcare deznădăjduită spre ea.

— Ei bine — șopti Caterina — unde-i ? Ce s-a întîmplat cu el ? Nenorocitule, nu cumva ți-a scăpat ?

Maurevel încercă să scoată un cuvînt, însă nu se auzi decît un șuierat nedeslușit, ce-i ieșea din rană ; o spumă roșiatică i se învolbura pe buze și dădu din cap în semn de neputință și durere.

— Da' vorbește odată ! se răsti Caterina. Vorbește odată ! Spune-mi măcar un cuvînt !

Maurevel își arătă rana, mai scoase cîteva sunete nearticulate, făcu o nouă sforțare, care se termină cu un horcăit răgușit și căzu în nesimțire.

Caterina se uită atunci în jur ; nu era înconjurată decît de cadavre și muribunzi ; sîngele curgea în valuri, iar în cameră era o tăcere de mormînt. Îi mai spuse cîteva cuvinte lui Maurevel, dar nu izbuti să-l trezească ; nu amuțise numai, ci zăcea în nesimțire ; în tunică zări o hîrtie : era ordinul de arestare iscălit de rege. Caterina îl luă și-l ascunse în sîn.

În clipa aceea auzi în spatele ei scîrțîind ușor podeaua ; se întoarse și în pragul ușii îl văzu pe ducele d'Alençon, pe care larma îl atrăsese fără să vrea și care privea acum uluit.

— Dumneata, aici ? făcu ea.

— Da, doamnă. Dar, Dumnezeule, ce se petrece ?

— Du-te la tine în cameră, Francisc, și ai să afli curînd.

D'Alençon știa mai mult despre cele întîmplate decît credea Caterina. Cînd pe coridor se auziseră abia primii pași, el începuse să tragă cu urechea. Cînd văzu că la regele Navarei intrară oameni înarmați, își aduse aminte de cuvintele rostite de Caterina și ghici ce avea să se întîmple ;

se bucurase nespus că o mînă mai puternică decît a lui avea să-i nimicească un prieten atît de primejdios.

Curînd după aceea, schimbul de focuri şi pasul grăbit al unui fugar îi atraseră atenţia şi, prin crăpătura uşii, văzu dispărînd o mantie vişinie, prea familiară lui ca să n-o recunoască.

„De Mouy — exclamă el — de Mouy la cumnatul meu, regele Navarei ! Cu neputinţă ! Să fie oare domnul de La Mole ?"

Fu cuprins atunci de nelinişte. Îşi aminti că tînărul îi fusese prezentat chiar de soră-sa, Margareta, şi vrînd să se convingă dacă într-adevăr el era, urcă repede în camera celor doi tineri : era goală. Faimoasa mantie vişinie era însă agăţată într-un colţ al odăii.

Îndoiala se risipise ; prin urmare nu La Mole era, ci de Mouy.

Palid, tremurînd la gîndul că hughenotul ar putea fi descoperit şi ar putea trăda secretele conspiraţiei, dădu fuga la portiţa Luvrului. Acolo află că mantia vişinie scăpase teafăr, strigînd că la Luvru se ucide în numele regelui.

„S-a înşelat — murmură d'Alençon — în numele reginei-mame !"

Şi întorcîndu-se pe cîmpul de bătaie, o găsi pe Caterina rătăcind ca o hienă printre morţi.

Se supuse poruncii mamei sale şi se întoarse la el, prefăcîndu-se că e calm şi supus, deşi cugetul îi era frămîntat.

Caterina, cuprinsă de deznădejde din pricina acestei noi încercări neizbutite, îl chemă pe ofiţerul gărzii şi îi porunci să ridice cadavrele, iar Maurevel, care nu era decît rănit, să fie dus la el şi regele să nu fie trezit din somn.

— Oh — murmură ea, intrînd în apartament cu capul în piept — iar a scăpat ! Dumnezeu îl apără pe acest om. Are să domnească ! Are să domnească !

Apoi, pe cînd deschidea uşa camerei ei, îşi trecu mîna peste frunte şi arboră zîmbetu-i obişnuit.

— Ce s-a petrecut, doamnă ? o întrebară toţi cei de faţă, în afară de doamna de Sauve, prea înspăimîntată ca să mai poată scoate un cuvînt.

— Nimic — răspunse Caterina. Zarvă şi atita tot !

— Vai ! strigă deodată doamna de Sauve, arătînd cu degetul în urma Caterinei. Maiestatea voastră spune că nu s-a întîmplat nimic, dar fiecare pas al ei lasă o urmă pe covor !

XXXV

NOAPTEA REGILOR

În vremea asta Carol al IX-lea mergea alături de Henric, sprijinindu-se de braţul lui, urmat de cei patru gentilomi ai săi şi de doi purtători de făclii.

— Cînd ies din Luvru — spunea bietul rege — mă simt atît de bine, de parc-aş intra într-o pădure frumoasă : respir, trăiesc, sînt liber.

Henric zîmbi.

— Ce bine s-ar mai simţi maiestatea voastră în munţii Bearnului ! îi zise Henric.

— Da, şi înţeleg că ţi-e dor să te întorci acolo ; îţi dau însă un sfat, dacă cumva te frige dorul prea tare, dragul meu Henriot — adăugă Carol, zîmbind — ia-ţi măsurile cuvenite, căci mama mea Caterina te iubeşte aşa de mult, că nu se poate lipsi de tine !

— Ce face maiestatea voastră astă-seară ? întrebă Henric, ocolind acest subiect primejdios.

— Vreau să-ţi prezint pe cineva, dragul meu Henric. Să-mi spui ce impresie îţi face.

— La ordinele maiestăţii voastre !

— La dreapta, la dreapta ! Mergem în strada Barres.

Urmaţi de escorta lor, cei doi regi trecură de strada Svonnerie, cînd în dreptul palatului Condé zăriră doi bărbaţi înfăşuraţi în mantiile lor lungi, ce ieşeau printr-o uşă ascunsă, pe care unul din ei o închise fără zgomot.

— Oh, oh ! făcu regele către Henric, care, ca de obicei, privea tăcut. Uite ceva ce merită să fie luat în seamă.

— De ce, maiestate ? întrebă regele Navarei.

— Nu pe tine te priveşte, dragă Henric. Tu eşti sigur de nevastă-ta — adăugă zîmbind Carol — dar vărul tău Condé nu e sigur de-a lui, sau dacă este, dracu să mă ia, se înşală !

— Dar, sire, de unde ştiţi că domnii ăştia vin de la doamna de Condé ?

— O presimţire. Faptul că au împietrit în faţa porţii cînd ne-au văzut, pe urmă croiala mantiei celui mai scund dintre ei... Pe legea mea, m-aş mira !

— Ce s-a întîmplat ?

Se îndreptă spre cei doi bărbaţi care, văzîndu-i venind spre ei, făcură cîţiva paşi, căutînd să se depărteze.

— Hei, domnilor — le strigă regele — staţi !

— Cu noi vorbiţi ? întrebă un glas care îl făcu pe Carol şi pe tovarăşul lui să tresară.

— Ce zici, dragă Henric — spuse Carol — recunoşti acum acest glas ?

— Sire — răspunse Henric — dacă ducele de Anjou, fratele maiestăţii voastre, nu ar fi în oraşul La Rochelle, aş jura că el a vorbit adineauri.

— Ei bine — îi spuse Carol — înseamnă că nu e acolo. Asta-i tot.

— Şi cine e cu el ?

— Nu-l recunoşti ?

— Nu, sire.

— Şi totuşi, după statura lui nu te poţi înşela. Aşteaptă şi ai să-l recunoşti... Hei, staţi puţin ! repetă regele. Ce Dumnezeu, n-auziţi ?

— Da' ce, sînteţi paza de noapte, de ne opriţi ? întrebă cel mai înalt, scoţîndu-şi braţul din mantie.

— Să zicem că am fi — spuse regele — şi opriţi-vă cînd vi se porunceşte !

Apoi, aplecîndu-se la urechea lui Henric :

— Ai să vezi un vulcan care aruncă văpăi — îi spuse el.

— Voi sînteţi opt — îi zise cel înalt, arătîndu-şi de astă dată nu numai braţul, ci şi chipul — dar şi o sută de aţi fi, daţi-vă la o parte !

— Aha ! Ducele de Guise ! făcu Henric.

— Aha ! Vărul nostru, ducele de Lorena ! strigă regele. În sfîrşit, vă daţi pe faţă ! Straşnic !

— Regele ! exclamă ducele.

Cît despre celălalt personaj, la auzul acestor cuvinte, se înfăşură în mantie şi rămase nemişcat, după ce mai întîi se descoperise, în semn de respect.

— Sire — spuse ducele de Guise — veneam de la cumnata mea, doamna de Condé.

— Da... Şi sînteţi însoţit de unul din gentilomii dumneavoastră. Care anume ?

— Sire — răspunse ducele — maiestatea voastră nu-l cunoaşte.

— Ei, să facem cunoştinţă acum — zise regele.

Şi îndreptîndu-se spre celălalt, făcu semn unuia din cei doi purtători de făclii să se apropie.

— Iartă-mă, frate ! zise ducele de Anjou, desfăcîndu-şi mantia şi făcînd o plecăciune, fără să-şi poată ascunde ciuda.

— Ah, Henric, tu eşti ! Nu se poate, mă înşel ! Fratele meu de Anjou nu s-ar fi dus să vadă pe nimeni înainte să vină mai întîi la mine. Dar ştie prea bine că pentru prinţii de sînge ce se întorc în capitală nu este decît o intrare în Paris : poarta Luvrului !

— Iartă-mă, sire — spuse ducele de Anjou. Rog pe maiestatea voastră să-mi treacă cu vederea această greşeală.

— Da, desigur — răspunse în zeflemea regele — şi ce făceai, frăţioare, în palatul Condé ?

— Păi — făcu regele Navarei, cu un aer batjocoritor — ceea ce spunea maiestatea voastră mai adineauri.

Şi plecîndu-se la urechea regelui, sfîrşi fraza printr-un hohot de rîs.

— Şi ce anume ?... întrebă trufaş ducele de Guise, căci, aşa cum făceau toţi curtenii, luase obiceiul să se poarte destul de urît cu sărmanul rege al Navarei. De ce nu m-aş duce s-o văd pe cumnata mea ? Domnul duce d'Alençon nu o vizitează oare pe-a lui ?

Henric se îmbujoră uşor.

— Care cumnată ? întrebă Carol. Nu cunosc decît una singură, pe regina Elisabeta.

— Iertare, sire ! Am vrut să spun sora sa, doamna Margareta, pe care am văzut-o trecînd pe-aici acum o jumătate de oră, întovărăşită de doi coconaşi, călărind de o parte şi de alta a litierei.

— Adevărat ! se miră Carol. Ce-ai de spus, Henric ?

— Că regina Navarei este liberă să meargă unde-i place, dar m-aș mira să fi ieșit din Luvru.

— Eu unul sînt sigur — zise ducele de Guise.

— Și eu — adăugă ducele de Anjou — și în așa măsură încît pot spune că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée.

— În acest caz, cumnata dumneavoastră, dar nu aceasta — zise Henric, arătînd spre palatul Condé — ci cealaltă — și îndreptă arătătorul spre palatul Guise — în acest caz cumnata dumneavoastră le ține tovărășie, căci le-am lăsat împreună și, după cum știți, sînt nedespărțite.

— Nu înțeleg ce vrea să spună maiestatea voastră — răspunse ducele de Guise.

— Dimpotrivă, nimic mai clar — spuse regele — iată de ce erau doi coconași la ușile litierei.

— Ei bine — făcu ducele — dacă regina și cumnatele mele provoacă scandal, atunci ne vom adresa judecății regelui să îi pună capăt !

— Eh, Doamne, Doamne ! exclamă Henric. Dați-le pace doamnelor de Condé și de Nevers ! Regele nu-și face griji din pricina surorii sale... iar eu am încredere în soția mea.

— Ba nu, ba nu ! sări Carol. Vreau să fiu cu sufletul împăcat. Dar să descurcăm ițele noi înșine. Zici că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée, dragul meu văr !

— Da, sire.

— Ai recunoaște locul ?

— Da, sire.

— Ei bine, să mergem acolo ; și dacă trebuie arsă casa pentru a ști cine e înăuntru, îi vom da foc.

Cu o astfel de dispoziție, care nu prevestea nimic bun pentru liniștea celor despre care era vorba, cei patru seniori cu vază ai lumii creștine se îndreptară spre strada Saint-Antoine.

Toți patru ajunseră în strada Cloche-Percée. Carol, care voia să spele rufele murdare în familie, dădu drumul gentilomilor care-l însoțeau, punîndu-le în vedere că sînt liberi pentru restul nopții, dar poruncindu-le să fie prin apropierea Bastiliei la ora șase dimineața, cu doi cai.

Pe strada Cloche-Percée nu erau decît trei case ; așa că cercetările le-au fost cu atît mai ușoare, cu cît la două

dintre ele li se deschise fără nici o greutate ; una era la colțul străzii Saint-Antoine, iar cealaltă la al străzii Roi-de-Sicile.

La a treia, lucrurile se petrecură altfel : era casa păzită de portarul neamț și acesta era neînduplecat. Se părea că Parisul era sortit în noaptea aceasta să ofere dovada celor mai memorabile exemple de slugi credincioase.

În zadar domnul de Guise amenință în cea mai curată saxonă, în zadar Henric De Anjou încercă să-i ofere o pungă plină cu galbeni, în zadar Carol merse pînă acolo încît se dădu drept locotenentul gărzii de noapte ; devotatul neamț nu ținu seama nici de cuvintele îmbietoare, nici de ademeneli, nici de amenințări. Văzînd că stăruințele deveneau îngrijorătoare, portarul strecură între verigile de fier ale porții gura unei archebuze, fapt ce nu avu alt rezultat decît că-i făcu pe trei din cei patru să izbucnească în rîs...

Henric de Navara se ținea deoparte, ca și cum nu l-ar fi interesat ce se petrece acolo... căci arma țintită piezișprintre gratiile porții nu putea fi primejdioasă decît pentru un orb care i-ar fi stat în față.

Văzînd că portarul nu poate fi băgat în sperieți și nici corupt cu bani sau înduplecat, ducele de Guise se prefăcu că pleacă împreună cu ceilalți ; retragerea lui însă fu de scurtă durată.

În colțul străzii Saint-Antoine, ducele dădu peste ceea ce căuta : un bolovan ca acelea folosite cu trei mii de ani în urmă de Ajax, Telamon și Diomede ; îl încărcă pe umăr și se întoarse, făcîndu-le semn celorlalți să-l urmeze. Chiar atunci, portarul, care îi văzuse pe presupușii răufăcători că se îndepărtează, închidea poarta fără să mai apuce însă să împingă zăvoarele. Ducele de Guise se folosi de această împrejurare : azvîrli bolovanul ca o catapultă în poartă. Broasca zbură o dată cu bucata de zid în care era îngropată. Poarta se deschise, prăvălindu-l pe neamț, care scoase un strigăt înspăimîntător, alarmînd garnizoana, care altfel ar fi fost luată prin surprindere.

În acea clipă, La Mole împreună cu Margareta tălmăceau o idilă a lui Theocrit, iar Coconnas, pretextînd că ar fi și el grec, bea pe întrecute vin de Siracuza, împreună

cu Henriette. Conversaţia ştiinţifică şi cea bahică fură întrerupte pe neaşteptate.

Fără să mai piardă o clipă, La Mole şi Coconnas stinseră mai întîi lumînările, apoi deschiseră ferestrele şi se repeziră pe balcon, de unde zăriră în întuneric patru bărbaţi, în care aruncară cu tot ce le cădea la îndemînă. În acelaşi timp, începură să facă o larmă înfricoşătoare, izbind cu latul spadei în zid.

Carol, care era cel mai înverşunat dintre năvălitori, fu izbit în umăr de un ibric de argint, ducele de Anjou de un vas cu compot de portocale şi chitară, iar ducele de Guise de o halcă de carne de vînat.

Henric rămase neatins. El punea în şoaptă întrebări portarului pe care domnul de Guise îl legase de poartă — iar acesta îi răspundea într-una :

— *Ich verstehe nicht.*

Femeile îi încurajau pe asediaţi şi îi aprovizionau cu proiectile, care cădeau afară ca grindina.

— Lua-v-ar dracu ! strigă Carol al IX-lea, trezindu-se cu un taburet în cap, care-i înfundase pălăria pînă la nas. Să se deschidă pe loc, sau vă spînzur pe toţi !

— Fratele meu ! îi şopti Margareta lui La Mole.

— Regele ! îi şuşoti acesta Henriettei.

— Regele, regele ! îi repetă la rîndul ei aceasta lui Coconnas, care împingea un scrin spre fereastră şi ţinea morţiş să-l nimicească pe ducele de Guise, cu care se războia el mai aprig, deşi nu-l cunoştea. Regele, îţi spun că e regele !

Coconnas lăsă scrinul şi se uită mirat.

— Regele ? făcu el.

— Da, regele.

— Atunci, să fugim.

— Ei, La Mole şi Margareta au şi plecat ! Hai, vino !

— Dar pe unde ?

— Haide odată !

Şi apucîndu-l de mînă, Henriette îl trase pe Coconnas după ea, printr-o uşă secretă care dădea în casa vecină ; şi toţi patru, după ce o închiseră în urma lor, fugiră pe poarta din strada Tizon.

— Oh, oh ! făcu Carol. Mi se pare că garnizoana se predă.

Mai aşteptară cîteva clipe ; dar năvălitorii nu mai auziră nici un zgomot.

— Pregătesc vreun şiretlic — spuse ducele de Guise.

— Mai curînd cred că au recunoscut vocea fratelui meu şi au dat bir cu fugiţii — observă ducele de Anjou.

— Numai că tot pe-aici trebuie să treacă — zise Carol.

— Da — răspunse ducele de Anjou — dacă nu cumva casa are două ieşiri.

— Dragul meu văr, ia bolovanul acela şi dă cu el şi în uşa asta — îl îndemnă regele.

Ducele se gîndi că nu mai era nevoie să folosească asemenea mijloace ; şi cum băgase de seamă că cea de-a doua uşă era mai şubredă decît prima, o dădu de perete cu o lovitură de picior.

— Făcliile ! Făcliile ! strigă regele.

Valeţii se apropiară. Făcliile se stinseseră, dar aveau tot ce le trebuia ca să le aprindă din nou.

Se făcu lumină. Carol al IX-lea luă o făclie, iar pe cealaltă i-o întinse ducelui de Anjou. Ducele de Guise trecu primul cu spada în mînă.

Henric încheia plutonul.

Ajunseră la primul etaj.

În sufragerie se servise — sau mai degrabă, se strînsese cina — căci ea furnizase cele mai multe proiectile. Sfeşnicele erau răsturnate, mobilele talmeş-balmeş şi toate vasele — în afară de cele de argint — sparte.

Trecură în salon. Nu găsiră nici aici vreo urmă pentru a-i identifica pe cei dispăruţi. Nu erau decît cărţi greceşti şi latine şi cîteva instrumente muzicale ; atîta tot. Dormitorul spunea şi mai puţin. O lampă ardea într-un glob de alabastru, atîrnat de tavan, dar se părea că nimeni nu intrase în această încăpere.

— Există o a doua ieşire — spuse regele.

— Tot ce se poate — adăugă de Anjou.

— Dar unde ? se miră ducele de Guise.

Căutară pretutindeni ; nu o găsiră.

— Unde e portarul ? întrebă regele.

— L-am legat de gratii — îi răspunse ducele de Guise.

— Trage-l de limbă, vere.

— N-o să vrea să-mi răspundă.

— Eh, asta e ! Să-l punem pe jeratic şi o să vorbească el — îi zise regele rizînd.

Henric se uită încordat pe fereastră.

— Nu mai este acolo — constată el.

— Cine l-a dezlegat ? întrebă ducele de Guise, înfuriat.

— Dracu ! strigă regele. Iar nu aflăm nimic !

— Într-adevăr, sire — spuse Henric — recunoaşteţi că nimic nu dovedeşte că soţia mea şi cumnata domnului de Guise ar fi trecut prin această casă.

— Ce-i drept — făcu Carol — vorba Sfintei Scripturi : trei lucruri nu lasă urme : pasărea în aer, peştele în apă şi femeia... nu, mă-nşel, bărbatul în...

— Aşadar — întrerupse Henric — ce ne mai rămîne de făcut...

— Da — zise Carol — e să ne îngrijim ; eu, vînătaia, dumneata, de Anjou, să-ţi ştergi siropul de portocale, iar dumneata, de Guise, să scapi de grăsimea de mistreţ.

Şi zicînd acestea, ieşiră fără a-şi mai da osteneala să închidă uşa în urma lor. Cînd ajunseră în strada Saint-Antoine, regele se adresă ducelui de Anjou şi ducelui de Guise :

— Încotro, domnilor ?

— Sire, ne ducem la Nantouillet, care ne aşteaptă la cină pe vărul meu, ducele de Lorena, şi pe mine. Maiestatea voastră n-ar vrea să vină cu noi ?

— Nu, mulţumesc. Noi mergem în cealaltă parte. Vreţi unul din purtătorii mei de făclii ?

— Vă sîntem recunoscători, dar nu avem nevoie — spuse grăbit ducele de Anjou.

— Bine ! Se teme să nu-l spionez — îi şopti Carol la ureche regelui Navarei.

Apoi, luîndu-l de braţ, adăugă :

— Vino, Henriot, în seara asta eşti invitatul meu la masă.

— Nu ne întoarcem la Luvru ? întrebă Henric.

— Nu, încăpăţînatule, de trei ori încăpăţînat ! Vino cu mine, dacă-ţi spun să vii, hai, vino !

Şi-l tîrî pe Henric spre strada Geoffroy-Lasnier.

XXXVI

ANAGRAMA

La jumătatea străzii Geoffroy-Lasnier dădeai în strada Garnier-sur-l'Eau, iar la capătul acesteia se întindea — spre dreapta şi spre stînga — strada des Barres.

Acolo, dacă făceai cîţiva paşi spre strada Mortellerie, găseai la dreapta o căsuţă singuratică în mijlocul unei grădini împrejmuite cu un zid înalt, şi cu o singură poartă masivă.

Carol scoase o cheie din buzunar, deschise poarta fără greutate, căci doar broasca era încuiată, apoi, după ce-i făcu loc lui Henric şi valetului cu torţa, o încuie la loc.

O singură fereastră era luminată. Carol i-o arătă lui Henric, zîmbind.

— Nu înţeleg, sire — îi răspunse acesta.

— Ai să înţelegi, dragă Henric.

Regele Navarei se uită mirat la Carol. Glasul, chipul lui căpătaseră o expresie atît de blîndă — cu totul alta decît cea obişnuită — încît Henric nu-l mai recunoştea.

— Dragă Henric — îi vorbi regele — ţi-am spus la ieşirea din Luvru că am ieşit din iad. Cînd intru aici, parcă intru în rai.

— Sire — îi răspunse Henric — sînt fericit că maiestatea voastră mi-a făcut cinstea să mă ia în cer cu ea.

— Drumul e strîmt — spuse regele, urcînd o scăriţă — dar asta doar ca să se potrivească mai bine cu proverbul.

— Şi cine este îngerul care păzeşte intrarea raiului maiestăţii voastre ?

— Ai să vezi — răspunse Carol al IX-lea.

Şi făcîndu-i semn lui Henric să-l urmeze fără zgomot, deschise o uşă, apoi pe a doua şi se opri în prag.

— Priveşte ! spuse el.

Henric se apropie şi privirile lui rămaseră pironite asupra uneia din cele mai încîntătoare privelişti ce-i fusese dat să vadă vreodată.

O tînără de vreo optsprezece-nouăsprezece ani aţipise cu capul lăsat pe căpătîiul patului unde dormea un copil, ale cărui picioruşe le ţinea în mîini, aproape de buze, în

timp ce pletele ei lungi unduiau răsfirate ca un val auriu. Părea un tablou de Albane [1], înfățișînd pe Fecioara Maria cu pruncul Isus.

— Oh, sire — făcu regele Navarei — cine este ființa asta fermecătoare ?

— Îngerul raiului meu, dragul meu Henric, și singurul care mă iubește pentru mine.

Henric zîmbi.

— Da, mă iubește pentru mine, căci m-a iubit înainte de a ști că sînt rege !

— Dar după ce-a aflat ?

— Ei bine, de atunci — zise Carol cu un oftat care dovedea ce grea era pentru el coroana aceasta atît de scumpă de sînge — de cînd știe, tot mă iubește ; stai să vezi !

Regele se apropie tiptil și depuse pe obrazul proaspăt al tinerei femei o sărutare ușoară ca a unei albine pe o petală de crin.

Și totuși femeia se trezi.

— Carol ! șopti ea deschizînd ochii.

— Vezi — făcu regele — îmi zice Carol. Regina îmi spune sire.

— Oh ! strigă tînăra femeie. Nu ești singur, regele meu.

— Nu, draga mea Marie. Am vrut să-ți aduc un alt rege, mai fericit ca mine, căci nu poartă coroană ; mai nenorocit însă, căci nu are o Marie Touchet. Dumnezeu le cumpănește pe toate.

— Spune-mi, sire, e regele Navarei ? întrebă Marie.

— Chiar el, copila mea ; vino-ncoace, dragul meu Henric.

Regele Navarei se apropie. Carol îi apucă mîna dreaptă.

— Privește această mînă, Marie — spuse el — este a unui frate bun și prieten sincer. Știi că de n-ar fi fost această mînă...

— Ce s-ar fi întîmplat, sire ?

— Ei bine, fără această mînă, Marie, copilul nostru n-ar mai fi avut tată.

[1] **Francisco Albane (1578—1660)**, pictor italian, ale cărui **compoziții pline de grație** i-au adus porecla de „pictor al Grațiilor" și **„Anacreon al picturii"**.

Marie scoase un țipăt, căzu în genunchi și apucînd mîna lui Henric, o sărută.

— Bine faci, Marie, bine faci ! zise Carol.

— Și cum l-ați răsplătit, sire ?

— În același fel.

Henric se uită la Carol cu uimire.

— Vei înțelege într-o bună zi tîlcul spuselor mele, dragă Henric. Deocamdată privește.

Și se apropie de patul unde copilul mai dormea.

— Ei — spuse el — dacă băiețelul ăsta durduliu ar dormi la Luvru, în loc să doarmă aici, în această căsuță din strada Barres, s-ar schimba multe și acum, și în viitor [1].

— Sire — spuse Marie — cu voia maiestății voastre, prefer să doarmă aici ; doarme mai bine.

— Să nu-i tulburăm somnul — zise regele — e așa de bine să dormi fără vise !

— Eh, sire ! făcu Marie, întinzînd mîna spre una din ușile camerei.

— Da, ai dreptate, Marie — zise Carol al IX-lea — hai să cinăm !

— Carol, iubitul meu — spuse Marie — mă vei scuza pe lîngă regele, fratele tău, nu-i așa ?

— Pentru ce ?

— Pentru că am dat drumul slugilor. Sire — urmă Marie, adresîndu-se regelui Navarei — trebuie să știți că regele Carol nu dorește să fie servit decît de mine.

— La naiba — făcu Henric — are dreptate !

Cei doi bărbați trecură în sufragerie, în timp ce Marie, ca o mamă bună și grijulie, acoperea cu o cuvertură călduroasă pe micul Carol, care datorită somnului adînc, de copil, pizmuit de tatăl său, nu se trezise.

Marie se întoarse la ei.

— Sînt numai două tacîmuri — observă regele.

— Îmi îngăduiți — zise Marie — să servesc pe maiestățile voastre.

---

[1] Într-adevăr, acest copil natural, care nu era altul decît faimosul duce d'Angoulême, mort în 1650, ar fi suprimat dreptul lui Henric al III-lea, Henric al IV-lea, Ludovic al XIII-lea și Ludovic al XIV-lea, în cazul cînd ar fi fost legitim. Ce-ar fi făcut în locul lor ? În fața unei astfel de întrebări, spiritul se încurcă și se pierde în beznă. (n.a.)

— Dragul meu Henric — spuse Carol — poftim, îmi eşti piază rea !

— De ce, sire ?

— N-ai auzit ?

— Iartă-mă, Carol, iartă-mă !

— Te iert, dar stai aici, lîngă mine, între noi doi.

— Mă supun — zise Marie.

Îşi aduse şi ea un tacîm, se aşeză între cei doi regi şi-i servi.

— Nu-i aşa, dragă Henric, că e plăcut să existe un loc pe lume unde să poţi bea şi mînca fără să fie nevoie să guste mai întîi altcineva vinul şi mîncarea ta ?

— Sire — spuse Henric zîmbind şi în felul acesta răspunzînd unei veşnice nelinişti ce-i frămînta sufletul — puteţi fi sigur că preţuiesc mai mult ca oricine fericirea voastră.

— Da, şi mai spune-i, dragă Henric, că pentru a putea să rămînem tot atît de fericiţi, nu trebuie să se amestece şi ea în politică ; şi, mai ales, să nu ajungă s-o cunoască pe mama.

— Ce-i drept, regina Caterina o iubeşte cu atîta patimă pe maiestatea voastră, încît ar putea fi geloasă pe orice altă dragoste — răspunse Henric, căutînd printr-un şiretlic să scape de încrederea plină de primejdii ce i-o arăta regele.

— Marie — spuse regele — ţi-l prezint pe unul din cei mai iscusiţi şi mai spirituali oameni din cîţi cunosc la curte şi nu e puţin lucru, ne-a dus pe toţi. Sînt poate singurul care i-am pătruns tainele, dacă nu ale inimii, cel puţin ale minţii.

— Sire — îi răspunse Henric — sînt mîhnit că accentuînd prea mult inteligenţa mea, aveţi îndoieli asupra simţămintelor mele.

— Nu exagerez cu nimic, dragă Henric — îi spuse regele. De altfel, într-o bună zi, lumea o să te cunoască.

Apoi, către tînăra femeie :

— Face anagrame încîntătoare. Spune-i să facă una, cu numele tău, şi te asigur că o va face.

— Oh, ce vreţi să găsească în numele unei sărmane fete ca mine ? Ce gînd plăcut poate izvorî din această adu-

natură de litere, prin care întîmplarea i-a alcătuit numele Mariei Touche ?

— Oh, sire, anagrama acestui nume este prea ușoară și deci nu mă pot făli cu ea !

— Ah, ah ! Vezi, Marie, a și găsit-o ! zise Carol.

Henric scoase din buzunarul tunicii un carnet, rupse o filă și sub numele :

Marie Touchet

scrise :

Je charme tout [1].

Apoi întinse fila tinerei femei.

— Într-adevăr ! exclamă ea. Cu neputință !

— Cum, ce-a făcut ? întrebă Carol.

— Sire, nu îndrăznesc să repet !

— Sire — zise Henric — în numele Mariei Touchet, literă cu literă și schimbînd I-ul în J, cum se obișnuiește, se găsește „Je charme tout" !

— Da, chiar așa, literă cu literă ! Ascultă, Marie, vreau ca asta să-ți fie deviza. Nici una nu ți s-a potrivit mai bine ! Mulțumesc, dragă Henric. Marie, am să ți-o dăruiesc bătută în diamante.

Cina luă sfîrșit ; clopotul de la Notre-Dame vestea ceasul două.

— Acum, Marie — zise Carol — drept mulțumire, să-i dai lui Henric un jilț în care să poată dormi pînă la ziuă ; dar departe de noi, căci sforăie îngrozitor. Apoi, dacă te trezești înaintea mea, să mă scoli, căci la ora șase trebuie să fim la Bastilia. Noapte bună, dragă Henric. Cuibărește-te cum crezi mai bine. Apropiindu-se de regele Navarei și bătîndu-l pe umăr, adăugă : Făgăduiește-mi, pe viața ta, mă înțelegi, Henric, pe viața ta, că nu ieși de aici fără mine și mai cu seamă, că nu te întorci la Luvru !

Henric prea bănuia multe din toate cîte nu le înțelegea, ca să nu dea ascultare acestei povețe.

Carol al IX-lea intră în camera lui, iar Henric, ca un muntean călit ce era, se mulțumi cu Jilțul unde curînd îndreptăți prudența cumnatului său de a-l depărta de el.

A doua zi, în zori, fu trezit de Carol.

---

[1] Farmec pe oricine.

Cum adormise îmbrăcat, fu gata îndată.

Regele era fericit și bine dispus, așa cum nu obișnuia să fie niciodată la Luvru. Ceasurile petrecute în căsuța din strada Barres erau ceasurile lui luminoase.

Trecură împreună prin camera de culcare. Tînăra femeie dormea în patul ei ; copilul, în leagăn.

Amîndoi zîmbeau în somn.

Carol îi privi o clipă, cu o duioșie nesfîrșită, apoi, întorcîndu-se spre regele Navarei, îi spuse :

— Dragă Henric, dacă vreodată vei afla binele pe care ți l-am făcut în această noapte și dacă mi s-ar întîmpla vreo nenorocire, adu-ți aminte de acest copil, care se odihnește în leagănul lui.

Îi sărută pe amîndoi pe frunte, fără să-i lase răgaz lui Henric să întrebe ceva.

— Rămas bun, îngerii mei — spuse el.

Și ieși. Henric îl urmă, îngîndurat.

Gentilomii, cărora Carol al IX-lea le dăduse întîlnire, îi așteptau la Bastilia, ținînd caii de dîrlogi.

Carol îi făcu semn lui Henric să-ncalece, încălecă și el și ieșiră prin grădina l'Arbalète, îndreptîndu-se spre bulevardele de la marginea orașului.

— Unde mergem ? întrebă Henric.

— Mergem — îi răspunse Carol — să vedem dacă ducele de Anjou s-a întors numai pentru doamna de Condé și dacă în inima lui e tot atîta ambiție cît și dragoste, lucru de care mă îndoiesc foarte tare.

Henric nu înțelese de fel explicația ; îl urmă însă pe Carol fără să mai spună nimic.

Cînd ajunseră la Marais, printre uluci se zărea ceea ce se chema pe atunci mahalaua Saint-Laurent.

Carol îi arătă lui Henric, prin pîcla cenușie a dimineții, niște oameni înfășurați în mantii lungi, ce purtau căciuli ; veneau călare, în fața unei calești foarte împovărate. Pe măsură ce înaintau se vedeau mai deslușit. În fruntea lor, tot călare și stînd de vorbă cu ei, se afla un bărbat îmbrăcat cu o mantie lungă și cafenie. Fruntea îi era umbrită de o pălărie după moda franțuzească.

— Ah, ah ! făcu Carol, zîmbind. Bănuiam eu !

— Sire — spuse Henric — dacă nu mă-nșel, cavalerul cu mantia cafenie e ducele de Anjou.

— Chiar el — zise Carol al IX-lea. Dă-te mai înapoi, Henriot. Să nu ne vadă.

— Dar bine — întrebă Henric — bărbaţii cu mantii cenuşii şi căciuli cine sînt ? Şi ce duc în caleaşcă ?

— Oamenii aceştia — îl lămuri Carol — sînt solii polonezi şi în această caleaşcă se află o coroană. Şi acum — adăugă el dînd drumul calului său în galop şi întorcîndu-se pe calea ce ducea spre intrarea Templului — vino, dragă Henric, acum am văzut tot ceea ce voiam să ştiu.

XXXVII

ÎNTOARCEREA LA LUVRU

Cînd Caterina găsi cu cale că fuseseră înlăturate orice urme din camera regelui Navarei — gărzile ucise fiind ridicate, Maurevel transportat acasă, iar covoarele spălate — dădeau drumul femeilor care o slujiseră, căci era aproape de miezul nopţii, şi încercă să doarmă. Emoţia fusese însă prea puternică şi dezamăgirea prea mare. Acest blestemat de Henric scăpa mereu din cursele ei, de obicei ucigătoare, şi părea să fie ocrotit de o putere de neînvins, pe care Caterina, în încăpăţînarea ei, o numea întîmplare, cu toate că, în fundul sufletului, un glas îi şoptea că de fapt această putere se cheamă destin.

Gîndul că vestea acestei noi încercări se va afla în Luvru şi dincolo de zidurile lui, dîndu-le şi mai mult încredere în viitor lui Henric şi hughenoţilor, o scotea din minţi ; iar dacă acum întîmplarea, ce-i fusese atît de potrivnică, i-ar fi scos în cale pe acest duşman, n-ar fi şovăit o clipă să-i joace un renghi destinului ce-l ocrotea, folosindu-se de micul pumnal florentin pe care-l purta la brîu.

Ceasurile nopţii, care se scurg atît de încet pentru cel ce aşteaptă zorile, sunară unul după altul, dar Caterina nu putu închide ochii. În aceste ceasuri ale nopţii, nesfîrşit de multe planuri îi trecură prin mintea bîntuită de vedenii.

În sfîrşit, cînd se crăpă de ziuă, se îmbrăcă singură şi se îndreptă spre apartamentul lui Carol al IX-lea.

Gărzile, obişnuite s-o vadă ducîndu-se la rege la orice oră din zi sau noapte, o lăsară să treacă nestingherită. Trecu deci prin anticameră şi ajunse în sala de arme. Aci, însă, veghea doica lui Carol.

— Unde-i fiul meu ? o întrebă regina.

— Doamnă, a poruncit să un intre nimeni la el înainte de opt.

— Consemnul ăsta nu-i şi pentru mine, doică.

— E pentru toată lumea, doamnă.

Caterina zîmbi.

— Da, ştiu bine — urmă doica — că aici nimeni nu are dreptul să se împotrivească maiestăţii voastre. Îndrăznesc totuşi s-o rog să asculte ruga unei sărmane femei şi să nu meargă mai departe.

— Doică, trebuie să-i vorbesc fiului meu !

— Doamnă, nu voi deschide uşa decît dacă îmi poruncîţi.

— Deschide, doică — spuse Caterina — îţi poruncesc !

La auzul acestui glas mai respectat şi în special mai temut la Luvru decît chiar al lui Carol, doica îi dădu Caterinei cheia ; dar Caterina nu avea nevoie de ea. Scoase din buzunar cheia de la uşa apartamentului fiului ei şi, împingînd nerăbdătoare, uşa se deschise.

Camera era goală, patul lui Carol neatins ; pe blana de urs de la picioarele patului stătea ogarul regelui, Acteon, care se ridică, se apropie de Caterina şi îi linse mîinile ca fildeşul.

— Ah — făcu regina încruntîndu-se — a plecat ! Am să aştept.

Şi se aşeză gînditoare şi posacă lîngă fereastra ce dădea spre curtea Luvrului, de unde se vedea portiţa de la intrarea principală.

De două ore stătea şi privea palidă şi nemişcată, ca o statuie de marmură, cînd, în sfîrşit, văzu intrînd în Luvru un grup de călăreţi, în fruntea cărora mergeau Carol şi Henric de Navara.

Înţelese atunci totul. Carol, în loc să se mai certe cu ea pentru că voise să-i aresteze cumnatul, îl luase cu el şi astfel îl salvase.

— Orbul ! Orbul ! Orbul ! murmură ea.

Şi aşteptă.

O clipă mai tîrziu, se auziră paşi în încăperea alăturată, unde era sala de arme.

— Sire, acum că ne-am reîntors la Luvru, spuneţi-mi de ce m-aţi luat cu dumneavoastră şi ce bine mi-aţi făcut ? întrebă Henric.

— Nu încă, nu încă, Henric — îi răspunse Carol rîzînd. Poate că într-o bună zi ai să afli, dar pînă atunci să rămînă o taină. Ajunge să-ţi spun că ai să stîrneşti poate o ceartă cumpliţă între mine şi mama mea.

Zicînd acestea, Carol ridică perdeaua şi se trezi faţă în faţă cu Caterina.

În spatele lui, peste umăr, se vedea chipul palid şi neliniştit al bearnezului.

— Aha, aici erai, doamnă ! făcu Carol al IX-lea, încruntîndu-se.

— Da, fiule — îi răspunse Caterina — am de vorbit cu tine.

— Cu mine ?

— Doar cu tine.

— Atunci, fie — zise Carol, întorcîndu-se spre cumnatul lui. De vreme ce nu există altă scăpare, cît mai curînd, cu atît mai bine.

— Eu vă las, maiestate — spuse Henric.

— Da, da, lasă-ne — îi răspunse Carol. Şi cum te ştiu catolic, dragul meu Henric, du-te şi ascultă liturghia şi pentru mine. Eu rămîn cu predica.

Henric salută şi ieşi.

Carol al IX-lea o luă înaintea întrebărilor Caterinei :

— Ei bine, doamnă — făcu el, încercînd să ia lucrurile în zeflemea — zău aşa, parcă m-ai aştepta să-mi tragi o urecheală ! Ca un păcătos ce sînt, ţi-am stricat planurile ! Ei, trăsni-l-ar pe satana, doar nu era să las eu să fie arestat şi dus la Bastilia tocmai omul care mi-a scăpat viaţa ! Dar nici cu tine nu voiam să mă cert. Sînt un fiu bun. Şi pe urmă adăugă el în şoaptă — bunul Dumnezeu îi pedepseşte pe copiii care se ceartă cu mama lor. Dovadă, fratele meu Francisc al II-lea. Iartă-mă, te rog din inimă, şi recunoaşte că gluma a fost bună !

— Sire, te înşeli. Nu e vorba de o glumă — spuse Caterina.

— Ba da, ba da ! Şi să mă ia dracu dacă într-o bună zi n-ai să priveşti şi tu lucrurile aşa !

— Sire, din vina ta s-a zădărnicit un plan care ne-ar fi dus la o mare descoperire.

— Ei şi ? Un plan... Nu cumva te tulburi dumneata, mamă, din pricina unui plan care a dat greş ? Ai să pui la cale alte douăzeci de planuri şi îţi făgăduiesc că am să le sprijin.

— Cu tot sprijinul tău, e prea tîrziu. A băgat de seamă şi e cu ochii în patru.

— Eh — făcu regele — ia să vedem, la urma urmei, ce ai cu Henriot ?

— Unelteşte.

— Da, pricep, veşnicele acuzaţii pe care le aduci dumneata. Numai că toţi oamenii unelteşte cîte puţin în încîntătoarea reşedinţă regală care se cheamă Luvru.

— Da, dar el unelteşte mai mult ca oricine şi e cu atît mai primejdios cu cît nimeni nu-l bănuieşte.

— Ia te uită, un adevărat Lorenzino ! exclamă Carol.

— Ascultă-mă, ascultă-mă ! făcu Caterina, întunecîndu-se la auzul acestui mare nume ce-i amintea una din cele mai sîngeroase pagini din istoria Florenţei. Ascultă-mă, există un mijloc ca să-mi dovedeşti că greşesc.

— Care, mamă ?

— Întreabă-l pe Henric cine a fost astă-noapte în camera lui.

— În camera lui... astă-noapte ?

— Da, Şi dacă îţi va spune...

— Ei bine ?

— Ei bine, sînt gata să recunosc că m-am înşelat.

— Dar dacă era o femeie, nu putem totuşi să-i cerem...

— O femeie ?

— Da.

— O femeie care ţi-a omorît două santinele şi l-a rănit mortal, poate, pe domnul de Maurevel ? !

— Oho ! făcu regele. Se îngroaşă gluma ! S-a vărsat sînge ?

— Trei oameni au rămas culcaţi pe podea.

— Și cel care i-a doborît ?...

— A fugit nevătămat.

— Pe toți sfinții — exclamă regele — e un viteaz și ai dreptate, mamă, trebuie să-l cunosc !

— Ei bine, ți-o spun de pe acum, n-ai să-l cunoști. În orice caz, nu cu ajutorul lui Henric.

— Poate cu al dumitale, mamă ? Doar omul ăsta n-a dispărut fără urmă, fără să-l fi văzut măcar cineva cum era îmbrăcat !

— Atît s-a putut vedea doar, că purta o mantie vișinie, foarte elegantă.

— Aha ! O mantie vișinie ! făcu Carol. Nu e decît una la curte care poate să atragă astfel privirile.

— Da, ai dreptate — aprobă Caterina.

— Ei bine ? întrebă Carol.

— Da — zise Caterina — așteaptă-mă aici, fiule : mă duc să văd dacă mi s-au îndeplinit poruncile.

Caterina ieși, și Carol rămase singur ; se plimbă distrat în lung și-n lat prin cameră, fluierînd o melodie vînătorească, ținîndu-și o mînă în jachetă, iar pe cealaltă lăsînd-o să atîrne ; de cîte ori se oprea locului, ogarul i-o lingea.

Cît despre Henric, el plecase foarte îngrijorat de la cumnatul său și în loc s-o apuce pe coridorul obișnuit, se îndreptă spre scărița secretă — despre care am mai pomenit — ce ducea la al doilea cat. Abia urcase însă patru trepte, că la prima cotitură zări o umbră. Se opri cu mîna pe pumnal. Recunoscu pe dată o femeie și un glas încîntător, binecunoscut, care îi spuse, apucîndu-l de mînă :

— Slavă domnului, sire, că te văd teafăr ! Am fost foarte îngrijorată, dar Dumnezeu mi-a ascultat ruga !

— Ce s-a întîmplat ? o întrebă Henric.

— Cînd ai să te întorci la dumneata în apartament, ai să afli. De Orthon să n-ai nici o grijă, e la mine.

Și tînăra femeie coborî în grabă, trecînd pe lîngă Henric, ca și cum l-ar fi întîlnit cu totul întîmplător, pe scară.

„Ciudat — se gîndi Henric — ce s-o fi petrecut oare ? Ce-i cu Orthon ?"

Din păcate, întrebarea aceasta nu putea fi auzită de doamna de Sauve, care era acum departe.

În capul scării, Henric văzu deodată altă umbră : de astă dată, însă, a unui bărbat.

— Sst ! făcu acesta.

— Ah, ah, tu eşti, Francisc !

— Nu-mi rosti numele !

— Dar ce s-a întîmplat ?

— Du-te la tine şi o să afli pe urmă, strecoară-te prin coridor, ia aminte să nu te pîndească cineva, şi intră la mine ; uşa n-o să fie încuiată.

Şi dispăru la rîndul său, pe scară, ca fantomele la teatru, ce se scufundă într-o trapă.

— La dracu ! şopti bearnezul. Mister pretutindeni, dar pentru că o să aflu dezlegarea la mine acasă, mă duc acolo şi o să văd.

Totuşi, Henric plecă mai departe, destul de tulburat ; era şi el înzestrat cu o fire simţitoare, această superstiţie a tinereţii. Totul se reflecta clar în acest suflet, ca într-o oglindă lucie şi tot ce aflase de curînd prevestea nenorocire.

Cînd ajunse la uşa apartamentului său, ascultă. Nu se auzea nici un zgomot. De altfel, cum Charlotte îi spusese să se întoarcă la el, era limpede că putea să intre fără teamă. În anticameră aruncă o privire grabnică în jur : era pustie, dar nu zări nici o urmă care i-ar fi putut dezvălui ce se întîmplase.

— Într-adevăr — murmură el — Orthon nu-i aici.

Şi trecu în a doua cameră.

Aici totul se lămuri.

Deşi fusese vărsată apă multă pe podea, se mai vedeau încă pete mari, roşiatice ; o mobilă era sfărîmată ; draperiile patului, zdrenţuite de împunsături de spadă, o oglindă veneţiană făcută ţăndări cu un foc de pistol şi o mînă însîngerată care se sprijinise de perete, lăsîndu-şi teribila ei urmă, dovedeau că această încăpere încremenită fusese martora unei lupte pe viaţă şi pe moarte.

Henric îmbrăţişă totul cu privirea rătăcită, îşi trecu mîna peste fruntea brobonită şi murmură :

— Ah ! Acum înţeleg cît bine mi-a făcut regele : au venit să mă ucidă... Şi... Ah, de Mouy ! Ce i s-o fi întîmplat lui de Mouy ? Ticăloşii ! L-or fi omorît !

Şi la fel de grăbit să afle veştile pe cît era ducele d'Alençon să i le dea, după ce mai aruncă o ultimă privire posomorîtă peste obiectele din jur, Henric se repezi afară, ieşi pe coridor, se încredinţă că nu-i nimeni, împinse uşa întredeschisă, pe care o închise cu grijă în urma lui, şi intră repede la ducele d'Alençon.

Ducele îl aştepta în anticameră. Îi luă repede mîna, îi făcu semn cu degetul la buze să tacă şi îl duse într-o odaie mică, în formă de turn. Încăperea aceasta era complet izolată datorită poziţiei ei, aşa că nu puteau fi spionaţi.

— Ah, dragul meu frate — îi spuse el — ce noapte îngrozitoare !

— Dar ce s-a întîmplat ? îl întrebă Henric.

— Au vrut să te aresteze.

— Pe mine ?

— Da, pe tine.

— Şi de ce ?

— Nu ştiu. Dar unde erai ?

— Regele m-a luat cu el aseară în oraş.

— Atunci el ştia — zise d'Alençon. Dar dacă nu erai la tine, atunci cine era ?

— A fost cineva la mine ? întrebă Henric, de parcă n-ar fi ştiut.

— Da, un bărbat. Cînd am auzit zarva, am alergat să-ţi dau ajutor, dar era prea tîrziu.

— Şi omul acela a fost arestat ? întrebă îngrijorat Henric.

— Nu, a fugit după ce l-a rănit grav pe Maurevel şi a omorît doi soldaţi.

— Ah, viteazul de Mouy ! exclamă Henric.

— De Mouy era deci ? spuse repede d'Alençon.

Henric îşi dădu seama că făcuse o greşeală.

— Cel puţin aşa cred — explică el — căci îi dădusem întîlnire, ca să mă înţeleg cu el în privinţa fugii tale şi să-i spun că am renunţat la toate drepturile mele la tronul Navarei, în favoarea ta.

— Atunci, dacă se află asta, sîntem pierduţi ! zise ducele d'Alençon, pălind.

— Da, căci Maurevel o să vorbească.

— Maurevel a primit o lovitură de sabie în gîtlej ; am aflat de la chirurgul care l-a îngrijit că înainte de opt zile n-o să poată scoate o vorbă.

— Opt zile ! E mai mult decît i-ar trebui lui de Mouy ca să se pună la adăpost.

— La urma urmei, poate că n-a fost domnul de Mouy.

— Crezi ? făcu Henric.

— Da, a dispărut foarte repede şi nu s-a văzut decît mantia vişinie.

— Într-adevăr — reluă Henric — o mantie vişinie este mai potrivită unui curtean decît unui soldat. Niciodată n-o să fie bănuit de Mouy sub o mantie vişinie.

— Dacă o să fie bănuit cineva — zise ducele d'Alençon — o să fie mai curînd...

Se opri.

— Mai curînd domnul de La Mole — completă Henric.

— Firește, de vreme ce eu însumi m-am îndoit o clipă cînd l-am văzut fugind pe acel om.

— Te-ai îndoit ! Într-adevăr, ar putea fi domnul de La Mole.

— Şi nu ştie nimic ? întrebă d'Alençon.

— Nu, nimic, sau cel puţin, nimic de seamă.

— Frate — zise ducele — acum sînt sigur că el era.

— Drace ! exclamă Henric. Dacă-i aşa, regina, care ţine la el, o să se amărască foarte tare.

— Ţine la el ? întrebă ducele, buimac.

— Fără îndoială. Ai uitat, Francisc, că sora ta ţi l-a recomandat ?

— Da, ai dreptate — recunoscu ducele cu glasul stins. De aceea voiam să-i fiu pe plac şi de frică să nu-l compromită mantia lui cea vişinie, am urcat la el şi am luat-o la mine.

— Oh, oh ! făcu Henric. Asta zic şi eu prudenţă ! Acum nu numai că aş pune rămăşag, dar chiar aş jura că el a fost.

— Chiar şi în faţa justiţiei ? întrebă Francisc.

— Pe legea mea că da ! îi răspunse Henric. O fi venit cu vreo scrisoare din partea Margaretei.

— Dac-aş şti sigur că mă pot bizui pe mărturia ta — zise ducele d'Alençon — mai-mai că l-aş acuza.

— Dacă l-ai acuza — răspunse Henric — înţelegi prea bine că nu te-aş contrazice.

— Dar regina ? întrebă d'Alençon.

— Ah, da, regina !

— Trebuie să ştiu ce va face.

— Cu asta mă însărcinez eu.

— Drace ! Ar greşi dacă ne-ar contrazice, căci i se face acestui tînăr o minunată faimă de viteaz, care n-o să-l coste scump, căci a cumpărat-o pe credit. Este însă adevărat că s-ar putea să înapoieze şi capitalul, şi dobînda.

— Ei, ce să-i faci ! exclamă Henric. În lumea asta totul se plăteşte.

Şi salutîndu-l pe ducele d'Alençon cu mîna şi cu un zîmbet, îşi vîrî capul cu luare-aminte prin uşa ce dădea în coridor ; după ce se încredinţă că nu-l vede nimeni, se furişă în grabă şi dispăru pe scara secretă ce ducea la Margareta.

Nici regina Navarei nu era mai liniştită ca soţul ei.

Expediţia nocturnă îndreptată împotriva ei şi a ducesei de Nevers de către rege, ducele de Anjou, ducele de Guise şi Henric, pe care-l recunoscuse, o îngrijora foarte mult. Firește, nu exista vreo dovadă care s-o poată compromite, căci portarul, pe care La Mole şi Coconnas îl dezlegaseră de la gard, le dăduse asigurări că nu suflase o vorbă.

Firește însă că patru seniori, de rangul celor cărora le ţinuseră piept doi simpli gentilomi ca La Mole şi Coconnas, nu se abătuseră întîmplător din drum, fără să ştie pentru ce anume o fac. Margareta se întoarse deci în zori, după ce petrecuseră restul nopţii la ducesa de Nevers. Se culcase pe dată, dar nu putuse dormi şi tresărea la cel mai mic zgomot.

Tocmai cînd era mai frămîntată, auzi bătăi la uşa secretă ; după ce Gillonne îl recunoscu pe Henric, primi poruncă să-l lase să intre.

Henric se opri în pragul uşii ; nimic nu trăda pe soţul jignit ; zîmbetul obişnuit îi flutura pe buzele-i fine şi nici un muşchi al feţei nu-i dezvăluia tulburarea adîncă pe care o încercase de curînd.

Margaretei i se păru că o întreabă cu privirea dacă poate să-i vorbească între patru ochi. Regina îl înțelese și-i făcu semn Gillonnei să plece.

— Doamnă — spuse atunci Henric — știu cît de legată sînteți de prietenii dumneavoastră și mă tem că vă aduc veşti proaste.

— Despre cine vorbiți, domnule ? întrebă Margareta.

— Unul din cei mai scumpi servitori ai noştri este acum foarte compromis.

— Cine ?

— Iubitul conte de La Mole.

— Contele de La Mole compromis ?! De ce ?

— Din pricina celor întîmplate astă-noapte.

Margareta, cu toată stăpînirea de sine, roşi.

În sfîrşit, făcu o sforțare :

— Ce s-a întîmplat ? întrebă ea.

— Cum se poate ! se miră Henric. Nu ați auzit zarva de astă-noapte din Luvru ?

— Nu, domnule.

— Oh, vă felicit, doamnă ! spuse Henric cu o naivitate încîntătoare. Înseamnă că aveți un somn minunat.

— Și, vă rog, ce s-a întîmplat ?

— Buna noastră mamă îi dăduse ordin domnului de Maurevel ca, împreună cu șase soldați, să mă aresteze.

— Pe dumneavoastră, domnule ?

— Da, pe mine.

— Pentru ce ?

— Ah, cine poate tălmăci gîndurile unui spirit atît de profund ca al mamei noastre ? Le respect, însă nu le cunosc.

— Și nu erați la dumneavoastră ?

— Nu, din întîmplare, nu ! Ați ghicit, doamnă, nu mă aflam acasă. Aseară, regele m-a invitat să-l însoțesc ; dar dacă nu eram eu, a fost altcineva la mine.

— Cine ?

— Se pare că era contele de La Mole.

— Contele de La Mole ! exclamă Margareta.

— Pe Dumnezeul meu ! Ce voinic mai e și mititelul ăsta de provensal ! continuă Henric. Închipuiește-ți că l-a rănit pe Maurevel și a omorît doi soldați !

— L-a rănit pe domnul de Maurevel și a omorît doi soldați... nu se poate !

— Cum ! Vă îndoiți de vitejia lui, doamnă ?

— Nu, dar susțin că domnul de La Mole nu putea fi la dumneavoastră.

— De ce nu putea fi la mine ?

— Pentru că... pentru că... — reluă Margareta încurcată — pentru că era în altă parte.

— Ah, dacă puteți dovedi că era în altă parte, atunci se schimbă lucrurile ! O să spună unde a fost și totul se va lămuri.

— Unde a fost ? întrebă repede Margareta.

— Desigur... pînă deseară o să fie arestat și interogat. Din păcate, sînt dovezi...

— Dovezi ? Ce fel de dovezi ?

— Bărbatul care s-a apărat cu atîta înverșunare purta o mantie vișinie.

— Dar nu numai domnul de La Mole poartă o mantie vișinie... mai cunosc eu unul...

— Fără îndoială, și eu îl cunosc... Dar, iată ce se va întîmpla : dacă nu era domnul de La Mole la mine, înseamnă că a fost celălalt, ce poartă o mantie vișinie. Și acesta știți cine este ?

— Doamne Dumnezeule !

— Iată primejdia ; ați sesizat-o ca și mine ; tulburarea dumneavoastră mi-o dovedește. Acum să ne sfătuim ca doi oameni care vorbesc despre cel mai căutat lucru de pe lume... tronul, și despre bunul cel mai prețios... viața. Dacă de Mouy este arestat, sîntem pierduți.

— Da, înțeleg.

— Pe cînd domnul de La Mole nu compromite pe nimeni ; în afară de cazul cînd l-ați crede în stare să născocească vreo poveste ca, de pildă că, din întîmplare, se afla la o petrecere cu anumite doamne... sau mai știu eu ce !

— Domnule — îi răspunse Margareta — dacă nu vă temeți decît de asta, puteți fi liniștit... Nu va spune nimic.

— Cum — făcu Henric — chiar dacă tăcerea lui i-ar putea aduce moartea ?

— Va tăcea, domnule.

— Sînteți sigură ?

— Garantez !

— Atunci totul e în ordine ! spuse Henric, ridicîndu-se.

— Plecați, domnule ? întrebă repede Margareta.

— Oh, da ! Asta e tot ce aveam să vă spun !

— Și vă duceți să... ?

— Să caut o salvare din încurcătura în care ne-a vîrît pe toți năbădăiosul cu mantia vișinie.

— Oh, Doamne, Doamne ! Bietul tînăr ! strigă îndurerată Margareta, frîngîndu-și mîinile.

— Într-adevăr — spuse Henric, retrăgîndu-se — tare serviabil e iubitul domn de La Mole !

XXXVIII

CINGĂTOAREA REGINEI-MAME

Carol se întoarse cu un aer ironic și zîmbitor în apartamentul lui, dar după ce stătu de vorbă zece minute cu mama sa, ai fi putut zice că aceasta îi cedase lui paloarea și mînia ei, în timp ce ea îi luase buna dispoziție.

— Domnul de La Mole — repetă Carol — domnul de La Mole !... Trebuie să-i chem pe Henric și pe ducele d'Alençon. Pe Henric, pentru că tînărul acesta era hughenot, și pe ducele d'Alençon, pentru că se află în slujba lui.

— Cheamă-i, dacă vrei, fiule, dar n-ai să poți afla nimic de la ei. Mi-e teamă că Henric și Francisc sînt mai legați decît se pare. Dacă o să-i întrebi, o să le dai de bănuit ; cred c-ar fi mai nimerit și mai sigur să-i punem la încercare pe îndelete, timp de cîteva zile. Dacă-i lași pe vinovați să răsufle, fiul meu, și să creadă că nu-i mai urmărești, au să devină îndrăzneți, mîndri, și or să-ți dea un prilej mai bun ca să-i nimicești ; atunci o să aflăm totul.

Carol se plimba nehotărît, clocotind de mînie ca un cal ce-și roade frîul, apăsîndu-și cu mîna crispată inima cuprinsă de bănuieli.

— Nu, nu — spuse el în cele din urmă — nu voi aștepta. Nu știi ce înseamnă așteptarea atunci cînd ești, ca

mine, urmărit de vedenii. De altfel, aceştî maimuţoi devin pe zi ce trece tot mai obraznici ; chiar astă-noapte, doi nătărăi au îndrăznit să ne ţină piept şi să se răzvrătească împotriva noastră... Dacă domnul de La Mole este nevinovat, foarte bine ; dar nu m-aş supăra să ştiu unde a fost domnul de La Mole astă-noapte, pe cînd soldaţii mei erau bătuţi în Luvru, iar eu, în strada Cloche-Percée. Să fie căutaţi deci ducele d'Alençon şi pe urmă Henric ; vreau să-i întreb pe fiecare în parte. Cît despre dumneata, mamă, poţi rămîne.

Caterina se aşeză. Pentru un spirit hotărît ca al ei, orice întîmplare — îndrumată de mîna ei puternică — putea s-o apropie de ţel, chiar dacă părea s-o îndepărteze. Orice cioc-nire provoacă un zgomot sau o scînteie. Zgomotul călăuzeşte, scînteia luminează...

Ducele d'Alençon intră ; convorbirea pe care o avusese cu Henric îl pregătise pentru această întrevedere ; era deci destul de calm.

Aşa că răspunse fără şovăială. Cum fusese înştiinţat de maică-sa să nu iasă din camera lui, el nu ştia nimic din toate cîte se petrecuseră peste noapte. Atîta numai că apartamentul lui, dînd pe acelaşi coridor cu cel al regelui Navarei, i se păruse mai întîi că aude un zgomot de parcă cineva ar fi spart o uşă, apoi înjurături şi focuri de armă.

Abia atunci se încumetase să crape uşa, şi văzuse fugind un om îmbrăcat într-o mantie vişinie.

Carol şi mama lui schimbară o privire.

— Cu o mantie vişinie ? întrebă regele.

— Cu o mantie vişinie — răspunse d'Alençon.

— Şi mantia asta vişinie nu te-a făcut să bănuieşti pe nimeni ?

Ducele d'Alençon îşi adună toate puterile ca să mintă cu aerul cel mai firesc din lume.

— La prima vedere — spuse el — trebuie să vă mărturisesc că mi s-a părut că era mantia roşie a unuia dintre gentilomii mei.

— Şi cum îl cheamă ?

— Domnul de La Mole.

— Dar de ce domnul de La Mole nu se afla lîngă tine, aşa cum s-ar fi cuvenit ?

— Îl lăsasem liber — spuse ducele.

— Bine. Poți pleca — făcu Carol.

Ducele d'Alençon se îndreptă spre ușa prin care intrase.

— Nu pe-acolo ! îi strigă Carol. Pe-aici.

Și îi arătă pe cea care dădea în camera doicii.

Carol țînea ca Francisc să nu dea ochii cu Henric. Nici prin gînd nu-i trecea că se și văzuseră pentru o clipă, și că aceasta le fusese de ajuns celor doi cumnați să se pună de acord...

La un semn făcut de Carol, Henric intră la rîndu-i, pe aceeași ușă pe care intrase și d'Alençon.

Henric nu așteptă să fie întrebat de Carol.

— Sire — zise el — ce bine a făcut maiestatea voastră că m-a chemat, căci tocmai veneam să-i cer să-mi facă dreptate.

Carol se încruntă.

— Da, dreptate — spuse din nou Henric. Mai întîi, am să-i mulțumesc maiestății voastre că m-a luat ieri seară s-o însoțesc. Căci, luîndu-mă cu ea, am înțeles acum că mi-a salvat viața. Dar cu ce m-am făcut vinovat ca să încerce cineva să mă ucidă ?

— Nu era vorba de un asasinat — interveni brusc Caterina — ci de o arestare.

— Ei bine, fie — spuse Henric. Ce crimă am făcut ca să fiu arestat ? Dacă am vrea vină, și acum sînt la fel de vinovat ca și aseară. Cu ce am greșit, sire ?

Carol se uită la mama lui, neștiind ce să răspundă.

— Fiul meu — vorbi Caterina — primești oameni dubioși.

— Bine — răspunse Henric. Și oamenii aceștia dubioși mă compromit. Nu-i așa, doamnă ?

— Da, Henric.

— Numiți-i, numiți-i ! Cine sînt ? Puneți-ne față-n față !

— La urma urmei — zise Carol — Henric are dreptul să ceară lămuriri.

— Și le și cer ! reluă Henric, care voia să profite de poziția lui avantajoasă. Te întreb pe tine, bunul meu frate Carol, și pe domnia-voastră, buna mea mamă Caterina. De cînd m-am căsătorit cu Margareta, nu m-am purtat ca un

soţ bun ? Întrebaţi-o pe ea. Nu m-am purtat ca un bun catolic ? Întrebaţi-l pe duhovnicul meu. Nu m-am purtat ca o rudă bună ? Întrebaţi-i pe toţi cei ce au luat parte la vînătoarea de ieri.

— Da, e adevărat, dragă Henric — făcu regele. Dar ce vrei, se spune că te ţii de uneltiri.

— Împotriva cui ?

— Împotriva mea.

— Sire, dac-aş fi uneltit împotriva voastră, n-aveam decît să las lucrurile în voia lor atunci cînd calul, cu coapsa sfărîmată, nu se mai putea ridica şi cînd mistreţul se năpustea ca turbat împotriva maiestăţii voastre.

— Ei, drăcia dracului, mamă ! Ştii că are dreptate !

— Dar, ia spune-mi, cine era la tine astă-noapte ?

— Doamnă — îi zise Henric — într-o vreme în care puţini pot răspunde de ei înşişi, cum aş putea răspunde eu de alţii ? Am plecat de acasă pe la şapte seara, iar pe la zece, fratele meu Carol m-a luat cu el. Şi am rămas împreună toată noaptea. Nu puteam să fiu şi cu maiestatea sa, şi să ştiu şi ce se petrece acasă!

— Dar nu-i mai puţin adevărat că un om de-al tău a ucis doi ostaşi ai maiestăţii sale şi l-a rănit pe domnul de Maurevel — spuse Caterina.

— Un om de-al meu ? întrebă Henric. Şi cine era acest om, doamnă ? Numiţi-l !

— Toată lumea îl acuză pe domnul de La Mole.

— Domnul de La Mole nu e unul din oamenii mei, doamnă. Domnul de La Mole face parte din suita domnului d'Alençon, căruia i-a fost prezentat de către fiica dumneavoastră !

— Ce mai încoace-ncolo ! făcu Carol. Spune, Henriot ı domnul de La Mole a fost sau nu la tine ?

— De unde să ştiu eu asta, sire ? Nu pot spune nici da, nici nu... Domnul de La Mole este o presupusă slugă, credincios ca nimeni altul, reginei Navarei şi care, adesea, îmi aduce răvaşe fie de la Margareta, căreia îi e recunoscător că l-a prezentat domnului duce d'Alençon, fie chiar de la domnul duce. N-aş putea spune că nu era el !

— El era ! exclamă Caterina. A fost recunoscut după mantia lui vişinie.

— Domnul de La Molę are deci o mantie vișinie ?

— Da.

— Și cel care le-a făcut de petrecanie celor doi soldați ai mei și domnului de Maurevel...

— ...purta o mantie vișinie ? întrebă Henric.

— Întocmai — spuse Carol.

— Nu mai am nimic de adăugat — zise bearnezul. Dar, în acest caz, mi se pare firesc ca în loc să mă chemați pe mine, care nu eram acasă, să-l fi întrebat pe domnul de La Mole care, după cum afirmați, se afla în apartamentul meu. Trebuie însă să atrag atenția maiestății sale asupra unui fapt.

— Care ?

— Dacă eu, văzînd un ordin iscălit de regele meu, m-aș fi apărat în loc să mă supun, aș fi fost vinovat și aș fi meritat orice pedeapsă ; dar nu eram eu, ci un necunoscut, pe care acest ordin nu-l privea ; au vrut să-l aresteze pe nedrept și s-a apărat chiar prea bine, dar era în drept să o facă.

— Totuși... — murmură Caterina.

— Doamnă — făcu Henric — ordinul mă privea pe mine ?

— Da — îi răspunse Caterina — și purta semnătura maiestății sale.

— Dar mai scria în el ca să fie arestat oricine va fi găsit în lipsa mea ?

— Nu — spuse Caterina.

— Atunci reluă Henric — dacă nu se dovedește că uneltesc și împreună cu mine și cel care se afla în cameră, omul acela era nevinovat.

După aceea, întorcîndu-se spre Carol al IX-lea :

— Sire, nu părăsesc Luvrul. Sînt chiar gata să mă predau. E de ajuns doar un cuvînt al maiestății voastre și pe loc mă duc la orice închisoare ați vrea. Dar pînă la dovada contrarie, am dreptul să mă numesc și mă voi numi preacredinciosul supus și frate al maiestății voastre.

Și, cu o demnitate ce nu-i fusese cunoscută pînă atunci, Henric făcu o plecăciune în fața lui Carol și se retrase.

— Bravo, Henriot ! zise Carol după plecarea regelui Navarei.

— Bravo pentru că ne-a bătut ? făcu Caterina.

— Şi de ce n-aş aplauda ? Cînd facem exerciţii de scrimă şi el mă atinge, nu-i spun tot „bravo" ? Greşeşti, mamă, cînd îl desconsideri pe băiatul ăsta !

— Fiul meu — zise Caterina, strîngîndu-i mîna lui Carol al IX-lea — nu-l desconsider, mă tem de el.

— Ei bine, nu ai dreptate, mamă. Henric îmi este prieten, şi, aşa cum a afirmat, dacă mi-ar fi fost duşman, nu m-ar fi scăpat de mistreţ.

— Da — răspunse Caterina — pentru ca ducele de Anjou, duşmanul lui personal, să ajungă rege al Franţei ?

— Mamă, n-are importanţă de ce m-a scăpat Henriot de la moarte ; important este că-i datorez viaţa şi, pe toţi dracii, nu vreau să aibă vreo neplăcere. Cît despre domnul de La Mole, ei bine, o să mă înţeleg cu fratele meu, ducele d'Alençon, pentru că este curteanul lui.

Cu aceste cuvinte, Carol al IX-lea lăsă să se înţeleagă că a terminat ce avea de vorbit cu mama sa. Aceasta se retrase, căutînd să găsească un răspuns bănuielilor sale.

Cum domnul de La Mole era un om prea neînsemnat, nu era de nici un folos planurilor ei.

Ajungînd în camera sa, Caterina, la rîndul ei, o găsi pe Margareta care o aştepta.

— Ah, ah ! făcu ea. Tu eşti, fata mea ? Am trimis după tine aseară.

— Ştiu, doamnă ; dar ieşisem.

— Şi azi-dimineaţă ?

— Azi-dimineaţă, doamnă, am venit să vă spun că maiestatea voastră este pe cale să săvîrşească o mare nedreptate.

— Care ?

— Vreţi să-l arestaţi pe contele de La Mole.

— Te înşeli, fiica mea ; eu nu arestez pe nimeni. Regele arestează.

— Să nu ne jucăm cu vorbele, doamnă, atunci cînd se petrec lucruri atît de grave. Domnul de La Mole va fi arestat, nu-i aşa ?

— Probabil.

— Sub acuzarea că se afla astă-noapte în camera regelui Navarei şi a omorît doi soldaţi, rănindu-l pe domnul de Maurevel, nu-i aşa ?

— Într-adevăr, este acuzat de această crimă.

— Este o acuzaţie nedreaptă, doamnă — îi zise Margareta — domnul de La Mole nu este vinovat !

— Domnul de La Mole nu este vinovat ! repetă Caterina, cu o tresărire de bucurie, ghicind că din spusele Margaretei poate să scapere o scînteie din ceea ce-i fusese ascuns.

— Nu — reluă Margareta — nu este vinovat şi nu poate fi, pentru că nu se afla la rege.

— Şi unde era ?

— La mine, doamnă.

— La tine ?

— Da, la mine.

La auzul acestei mărturisiri făcute de un vlăstar regesc, Caterina ar fi trebuit s-o străfulgere cu privirea, dar se mulţumi să încrucişeze braţele.

— Şi... — spuse ea după o clipă de tăcere — dacă domnul de La Mole va fi arestat şi interogat...

— Va mărturisi unde se afla şi cu cine a fost, mamă — răspunse Margareta, deşi era sigură că nu aşa s-ar fi întîmplat lucrurile.

— În cazul ăsta, ai dreptate, fiica mea, domnul de La Mole nu trebuie să fie arestat.

Margareta se înfioră ; i se păru că în felul cum maică-sa pronunţase aceste cuvinte, se ascundea ceva tainic şi îngrozitor ; n-avea însă ce să-i răspundă, pentru că ceea ce ceruse îi fusese acordat.

— Dar atunci— spuse Caterina — dacă domnul de La Mole nu se afla la rege, cine era ?

Margareta tăcu.

— Pe acesta îl cunoşti, fiica mea ? o întrebă Caterina.

— Nu, mamă — îi răspunse Margareta, cu un glas şovăielnic.

— Hai, nu avea încredere în mine doar pe jumătate !

— Vă repet, doamnă, că nu-l cunosc — răspunse din nou Margareta, pălind fără să vrea.

— Bine, bine — zise nepăsătoare Caterina. O să ne informăm. Du-te, fata mea ; liniştește-te, mama ta veghează şi îţi apără onoarea.

Margareta ieşi.

— Ah — murmură Caterina — se unesc ; Henric şi Margareta se înţeleg ; femeia să fie mută iar bărbatul orb. Da, copiii mei, sînteţi dibaci şi vă credeţi puternici ; dar puterea stă în unirea voastră şi am să vă distrug eu unul după altul. De altfel, o să vină o zi cînd Maurevel o să poată vorbi sau scrie, o să rostească un nume sau o să înşire şase litere şi atunci totul se va lămuri... Da, dar de azi pînă atunci vinovatul o să se pună la adăpost. Cel mai bun lucru de făcut acum e să-i despart pe dată...

Chibzuind acest plan, Caterina se îndreptă din nou spre apartamentul fiului ei, pe care-l găsi stînd de vorbă cu ducele d'Alençon.

— Ah, ah ! făcu Carol, încruntîndu-se. Dumneata, mamă ?

— De ce n-ai spus şi „iar" ? Cuvîntul ţi-a trecut prin minte.

— Ce gîndesc mă priveşte doar pe mine, doamnă — spuse regele, cu tonul brutal pe care-l avea uneori chiar cînd i se adresa Caterinei. Ce vrei de la mine ? Spune repede !

— Ei bine, ai dreptate, fiul meu — îi spuse Caterina. Iar tu, Francisc, greşeai.

— De ce, doamnă ? întrebară cei doi prinţi.

— Domnul de La Mole n-a călcat pe la regele Navarei.

— Ah, ah ! exclamă Francisc, pălind.

— Şi atunci, cine era ? întrebă Carol.

— Nu ştim încă, dar o vom afla cînd Maurevel o să fie în stare să vorbească. Deci, să lăsăm chestiunea asta şi să revenim la domnul de La Mole.

— Ei bine, mamă, ce vrei cu domnul de La Mole, dacă nu se afla la regele Navarei ?

— Nu — spuse Caterina — nu era la rege, dar se afla la... regină.

— La regină ! repetă Carol, izbucnind într-un rîs nervos.

— La regină ! şopti d'Alençon, făcîndu-se palid ca un cadavru.

— Nu, nu se poate — zise Carol — ducele de Guise mi-a spus că s-a întîlnit în drum cu litiera Margaretei.

— Da, aşa-i — aprobă Caterina — are o casă în oraş.

— În strada Cloche-Percée ! strigă regele.

— Oh, oh ! Asta le întrece pe toate ! exclamă ducele d'Alençon, înfigîndu-şi unghiile în piept. Şi unde mai pui că mi l-a recomandat tocmai mie !

— Ah ! Da, acum îmi dau seama ! spuse regele, oprindu-se deodată. Atunci el s-a apărat astă-noapte şi mi-a aruncat un vas de argint în cap, ticălosul !

— Da, ticălosul ! repetă Francisc.

— Aveţi dreptate, copiii mei — spuse Caterina, fără să pară a înţelege ce-i îndemna pe fiecare să vorbească cu atîta patimă. Aveţi dreptate ; un singur cuvînt al acestui gentilom ar putea stîrni un scandal fără pereche ; ar dezonora un vlăstar regesc, o clipă de beţie ar fi de ajuns...

— Sau de lăudăroşenie — zise Francisc.

— Da, firește — aprobă Carol — dar nu-l putem da pe mîna justiţiei, decît dacă Henriot consimte să facă o plîngere.

— Fiul meu — zise Caterina, apăsînd cu mîna pe umărul lui Carol, în aşa fel, încît să-i atragă atenţia asupra propunerilor pe care voia să le facă. Ascultă bine ce-ţi spun : s-a săvîrşit o crimă şi e primejdie de scandal. Dar nu cu judecători şi călăi se pedepsesc astfel de crime săvîrşite împotriva unei maiestăţi regale. Dac-aţi fi gentilomi de rînd, n-aş avea nevoie să vă învăţ ce să faceţi, pentru că amîndoi sînteţi viteji ; dar fiind prinţi, nu puteţi să încrucişaţi spada cu a unui boiernaş ; gîndiţi-vă la o răzbunare cu adevărat demnă de rangul unor prinţi.

— Pe toţi dracii — strigă Carol — ai dreptate, mamă, şi am să mă gîndesc !

— Am să te ajut, frate ! exclamă Francisc.

— Eu plec — spuse Caterina, dezlegîndu-şi cingătoarea de mătase neagră, un şnur gros, ce-i înfăşura de trei ori mijlocul şi ale cărui capete, terminate fiecare cu un ciucure, îi atîrnau pînă la genunchi. Eu mă retrag, dar vă las cingătoarea în locul meu.

Şi o aruncă la picioarele lor.

— Ah, ah ! făcu Carol. Înţeleg !

— Cingătoarea asta... — zise d'Alençon ridicînd-o.

— Înseamnă pedeapsă şi tăcere — spuse Caterina, bucuroasă de izbîndă. Dar n-ar strica să-l chemaţi şi pe Henric la treaba asta.

Şi ieşi.

— Pentru numele lui Dumnezeu ! exclamă ducele d'Alençon. Nimic mai uşor : cînd Henric o să afle că nevastă-sa îl înşală... Aşadar — adăugă el întorcîndu-se spre rege — sînteţi de părerea mamei noastre ?

— Din toate punctele de vedere — aprobă Carol, neştiind că înfige o mie de pumnale în inima ducelui d'Alençon. Margareta o să se necăjească, dar Henric o să se bucure.

Apoi, chemînd un ofiţer al gărzii, porunci să fie înştiinţat Henric să vină ; dar se răzgîndi.

— Nu, nu — zise el — mă duc eu să-i vorbesc. Tu, Francisc, anunţă-i pe Anjou şi pe Guise.

Şi ieşind din apartamentul său, o apucă pe scăriţa în formă de melc ce ducea la catul al doilea şi dădea drept în faţa uşii lui Henric.

XXXIX

PLANURI DE RĂZBUNARE

După interogatoriul din care se descurcase atît de bine, Henric folosi clipa de răgaz ca să dea fuga la doamna de Sauve. Aici îl găsi pe Orthon, care îşi revenise cu totul de pe urma leşinului ; dar el nu-i putu spune decît că nişte oameni năvăliseră în apartamentul lui şi căpetenia lor îl lovise cu mînerul spadei în cap, ameţindu-l. Pe urmă nimeni nu i-a mai dat atenţie. Caterina îl văzuse leşinat şi crezuse că e mort. Apoi îşi revenise în fire după plecarea reginei-mame, dar înainte să vină căpitanul gărzii însărci-

nat să înlăture urmele luptei din cameră, Orthon s-a refugiat la doamna de Sauve.

Henric o rugă pe Charlotte să-l adăpostească pe tînăr pînă ce va primi veşti de la de Mouy care, fără îndoială, îi va scrie din locul în care s-a ascuns. Atunci îl va trimite pe Orthon să ducă răspunsul său lui de Mouy şi astfel va putea să se bizuie pe doi oameni devotaţi, în loc de unul.

După ce luase aceste hotărîri, Henric se înapoiase la el şi tocmai se gîndea, măsurînd camera în lung şi-n lat, cînd deodată, uşa se deschise şi apăru regele.

— Maiestatea voastră ! exclamă Henric, ieşindu-i în întîmpinare.

— Chiar eu, în persoană... Într-adevăr, dragă Henric, eşti un băiat minunat şi simt că te iubesc din ce în ce mai mult.

— Sire — spuse Henric — maiestatea voastră mă copleşeşte.

— Ai o singură vină, dragă Henric.

— O vină ? Aceea pentru care maiestatea voastră m-a dojenit de cîteva ori, de a prefera vînătoarea cu cîini celei cu şoimi ?

— Nu, nu vorbesc de asta, dragă Henric. Mă gîndesc la alta.

— O rog pe maiestatea voastră să-mi explice şi voi căuta să mă îndrept — spuse Henric care, după zîmbetul lui Carol, îşi dăduse seama că regele era în toane bune.

— Vina ta e că, deşi ai ochi ageri, nu vezi prea limpede.

— S-ar putea oare, sire, să fiu miop fără să-mi dau seama ?

— Mai rău, dragă Henric, mai rău, eşti orb !

— Ah ! Într-adevăr ! spuse bearnezul. Dar nu cumva sînt orb pentru că închid ochii ?

— Ba bine că nu ! făcu Carol. Te şi cred în stare de aşa ceva ! În orice caz, eu am să ţi-i deschid.

— Domnul a spus : să se facă lumină şi lumină s-a făcut. Maiestatea voastră este trimisul lui Dumnezeu pe pămînt ; poate deci să faci aici ceea ce Dumnezeu face în ceruri ; ascult !

— Cînd Guise a spus ascară că soţia ta tocmai trecuse însoţită de un filfizon, n-ai vrut să crezi.

— Sire — zise Henric — cum să cred că sora maiestăţii voastre ar putea săvîrşi o asemenea imprudenţă !

— Cînd ţi-a spus că soţia ta se dusese în strada Cloche-Percée, tot n-ai vrut să crezi !

— Cum aş fi putut să cred că un vlăstar regesc al Franţei îşi primejduieşte în public bunul său renume ?

— Cînd am asediat casa din strada Cloche-Percée, şi eu m-am trezit cu un ibric de argint în umăr, Anjou cu un compot de portocale în cap şi Guise cu o halcă de porc mistreţ în obraz, ai văzut doi bărbaţi şi două femei ?

— Nu am văzut nimic, sire. Maiestatea voastră poate îşi aminteşte că eu puneam întrebări portarului.

— Da, fir-ar să fie, numai că eu am văzut !

— Ah, dacă maiestatea voastră a văzut, se schimbă lucrurile.

— Adică am văzut doi bărbaţi şi două femei. Ei bine, acum ştiu fără putinţă de îndoială că una din ele era Margareta şi unul din bărbaţi, domnul de La Mole.

— Bine, dar atunci — zise Henric — dacă domnul de La Mole era în strada Cloche-Percée, nu putea fi aici !

— Nu — spuse Carol — nu era aici. Dar nu e vorba de cine era aici ! Asta o s-o aflăm cînd dobitocul de Maurevel o să poată vorbi sau scrie. E vorba de Margareta, care te înşală !

— Ei, — făcu Henric — nu daţi crezare bîrfelilor !

— Cînd îţi spuneam că eşti mai mult decît miop, că eşti orb ! Ce dracu, vrei să mă crezi odată, înoăpăţînatule ! Margareta te înşală şi deseară o să-l strîngem de gît pe amantul ei.

Henric se dădu înapoi, surprins, şi se uită uluit la cumnatul său.

— Mărturiseşte, Henric, că nu eşti supărat. Margareta poate să ţipe ca din gură de şarpe, dar pe legea mea, cu atît mai rău ! Eu însă nu vreau ca ea să te facă nefericit. De Condé, că e înşelat de ducele de Anjou, nu-mi pasă ; căci Condé e duşmanul meu ; dar tu, tu eşti fratele meu ; îmi eşti mai mult decît un frate, eşti prietenul meu...

— Dar, sire...

— Nu vreau să fii jignit, nu vreau să-şi bată joc de tine ; de prea multă vreme eşti luat în zeflemea de filfizonii ăştia care vin din provincie ca să adune firimiturile ospăţurilor noastre şi ne fură femeile ; să poftească să mai vină ! Ai fost înşelat, dragă Henric, se poate întîmpla oricui, dar ţi-o jur, o să primeşti satisfacţie deplină ! Şi mîine o să umple vorba : „Mii de draci ! Se pare că regele Carol îl iubeşte pe fratele său, Henriot, căci astă-noapte i-a ieşit limba de un cot lui La Mole !"

— Bine, sire — zise Henric — lucrul acesta e definitiv stabilit ?

— Stabilit, hotărît, decis ; filfizonul n-o să aibă de ce să se plîngă. La expediţie participă, în afară de mine, ducele de Anjou, ducele d'Alençon şi ducele de Guisse ; un rege, doi vlăstari regeşti şi un prinţ suveran ; fără să te mai punem la socoteală pe tine.

— Cum fără să mă puneţi la socoteală ?

— Da, căci ai să mergi cu noi.

— Eu ? !

— Da, tu , înfigi pumnalul în flăcău, ca un adevărat rege, în timp ce noi îl sugrumăm.

— Sire — spuse Henric — bunătatea dumneavoastră mă copleşeşte ; dar acum aţi aflat ?

— Ei, drace ! Caraghiosul se pare că s-a lăudat. Se duce la ea cînd la Luvru, cînd în strada Cloche-Percée. Fac versuri împreună ; aş dori mult să văd versurile acestui filfizon ; fac pastorale ; vorbesc despre Bion şi Moschus ; uneori de Daphnis, altă dată de Corydon. Roagă-te cel puţin lui Dumnezeu pentru mine !

— Sire — spuse Henric — gîndindu-mă bine...

— Ce ?

— Maiestatea voastră va înţelege că nu pot lua parte la această expediţie. Să particip chiar eu ar fi nepotrivit. Prea mă priveşte îndeaproape, pentru ca prezenţa mea să nu fie socotită drept cruzime. Maiestatea voastră răzbună onoarea surorii sale, pedepsind un înfumurat care mi-a calomniat soţia ; nimic mai firesc ; Margareta, pe care continui s-o socotesc nevinovată, sire, nu va fi dezonorată ; dar, dacă eu iau parte, situaţia se schimbă ; participarea mea ar face dintr-un act de dreptate un act de răzbunare. Nu ar mai

fi o execuție, ci o crimă : soția mea n-ar mai fi o femeie calomniată, ci una vinovată.

— Pe legea mea, Henric, vorba ta e de aur ! Chiar adineauri îi spuneam mamei că ești deștept ca un drac.

Carol se uită cu bunăvoință la cumnatul lui, care răspunse cu o plecăciune complimentului.

— Totuși — adăugă Carol — ești mulțumit că scapi de filfizon ?

— Tot ce face maiestatea voastră e bine făcut — răspunse regele Navarei.

— Bine, bine, atunci lasă-mă pe mine să-ți fac treaba ; fii liniștit, n-o să fie prost făcută.

— Am încredere în voi, sire — zise Henric.

— Da, spune-mi, te rog, la ce oră se duce de obicei la soția ta ?

— Pe la nouă seara...

— Și o părăsește ?

— Înainte de sosirea mea, căci nu-l întîlnesc niciodată.

— Pe la...

— Pe la unsprezece.

— Bine, coboară deseară la miezul nopții, treaba o să fie făcută.

Carol îi strînse călduros mîna lui Henric, îl asigură încă o dată de prietenia lui și ieși fluierînd cîntecul său preferat, de vînătoare.

„Ei, drăcia dracului ! își zise bearnezul, urmărindu-l cu privirea pe Carol. M-ar mira să mă înșel. Să mă ia dracu, dacă și pe asta nu tot regina-mamă a pus-o la cale ! Nu știe ce să mai scornească doar ca să ne învrăjbească pe mine și pe nevastă-mea ! O căsătorie ca a noastră !"

Și Henric izbucni în rîs, așa cum rîdea el cînd nu-l vedea și nu-l auzea nimeni.

În ziua cînd s-au petrecut cele povestite mai sus, pe la ceasul șapte seara, într-o cameră din Luvru, un tînăr frumos, după ce făcuse o baie, se plimba mulțumit de colo pînă colo, prin fața unei oglinzi, fredonînd un cîntec.

Lîngă el, pe un pat, dormea, sau mai bine zis se întinsese la odihnă, un alt tînăr.

Primul era prietenul nostru La Mole, despre care se vorbise atît de mult în cursul zilei și despre care se vorbea

poate că mai mult la această oră, fără ca el să bănuiască; celălalt era Coconnas.

Într-adevăr, vijelia se dezlănțuise în jurul lui La Mole fără ca el să audă bubuitul tunetului și fără să vadă strălucirea fulgerului. După ce se întorsese acasă pe la trei dimineața, lenevise în pat pînă la trei după-amiază, cînd aținind, cînd lăsîndu-se furat de visuri, și clădind castele pe nisipul mișcător care se cheamă viitorul; se sculase apoi din pat, stătuse un ceas la baia la modă pe atunci, mîncase la jupînul La Hurière și, întors la Luvru, își termina găteala spre a se duce la regină la ora obișnuită.

— Și zici că ai mîncat? îl întrebă căscînd Coconnas.

— Pe legea mea, cu o poftă ca de lup!

— La mine nu te-ai gîndit, egoistule?

— Dormeai dus și n-am vrut să te trezesc. Dar știi ceva, poți să sari peste prînz și să iei cina. Și mai ales, nu uita să-i ceri jupînului La Hurière din vinișorul de Anjou, pe care l-a primit zilele astea.

— E bun?

— Încearcă-l, atîta îți spun.

— Și tu unde te duci?

— Ei — făcu La Mole, mirat de întrebare — unde să mă duc?! Să-i fac curte reginei.

— Ascultă — îi zise Coconnas — ce-ar fi să dau o raită pe la căsuța noastră din strada Cloche-Percée, și să mă mai înfrupt din ce-a rămas de ieri? Și, mai ales, să mai trag o dușcă din vinul ăla de Alicante, care te scoală din morți!

— Ar fi primejdios, prietene Annibal, după toată zarva de astă-noapte. De altfel, n-am făcut noi legămînt să nu ne ducem acolo singuri? Dă-mi, te rog, mantia!

— Da, pe legea mea, ai dreptate — aprobă Coconnas — uitasem! Dar unde dracu ți-e mantia? Ah, uite-o!

— Nu, nu pe cea neagră o vreau, pe cea vișinie. Regina mă place mai mult cu asta.

— Pe legea mea — zise Coconnas, după ce se uită după ea pretutindeni — caută-ți-o și singur, că eu n-o găsesc!

— Cum — se miră La Mole — n-o găsești? Unde dracu o fi?

— Poate ai vîndut-o...

— La ce bun ? Mai am şase scuzi.

— Atunci ia-o pe-a mea !

— Ah, da... o mantie galbenă cu un pieptar verde ! O să arăt ca un papagal !

— Pe cinstea mea, eşti prea pretenţios ! Descurcă-te cum te taie capul !

Tocmai atunci, după ce La Mole întorsese camera pe dos şi începuse să-şi înjure pe hoţii care îndrăzniseră să se furişeze pînă la Luvru, sosi un paj al ducelui d'Alençon, cu nepreţuita mantie vişinie, atît de căutată.

— Ah ! strigă La Mole. Uite-o, în sfîrşit !

— Mantia dumneavoastră, domnule ?... întrebă pajul. Da, domnul duce v-a luat-o pentru că pusese rămăşag în privinţa nuanţei ei.

— Oh ! făcu La Mole. O căutam doar pentru că voiam să ies, dar dacă alteţa sa doreşte s-o mai păstreze...

— Nu, domnule conte, nu mai are nevoie.

Pajul ieşi. La Mole îşi prinse mantia.

— Ei bine — continuă La Mole — ce-ai hotărît ?

— Habar n-am !

— Te găsesc tot aici deseară ?

— De unde vrei să ştiu ?

— Aşadar, nu ştii ce-o să faci peste două ore ?

— Ştiu prea bine ce vreau să fac, dar nu ştiu ce-o să mi se poruncească.

— Ducesa de Nevers ?

— Nu, ducele d'Alençon.

— Ai dreptate, am băgat de seamă de la un timp că nu te mai slăbeşte cu prietenia.

— Da, aşa-i — spuse Coconnas.

— Atunci, eşti un om făcut — rîse La Mole.

— Fugi de-aici ! zise Coconnas. El, care e cel mai mic !

— Oh ! exclamă La Mole. Are atîta ambiţie să ajungă el cel mai vîrstnic, că, mai ştii, poate face Dumnezeu vreo minune cu el. Va să zică, nu ştii unde o să fii deseară ?

— Nu.

— Dracu să te ia... sau, mai bine zis, adio !

„Grozav mai e La Mole ăsta — se gîndi Coconnas — vrea totdeauna să ştie unde-o să fiu ! Parcă pot să ştiu ! Mai bine să mai trag nişte aghioase !“

Și se culcă din nou. Cît despre La Mole, își luă zborul spre apartamentul reginei.

Cînd ajunse în coridorul pe care-l cunoaștem, se întîlni cu ducele d'Alençon.

— Ah, dumneavoastră, domnule de La Mole ? se miră prințul.

— Da, monseniore — îi răspunse La Mole, înclinîndu-se respectuos.

— Ieși din Luvru ?

— Nu, alteță ; mă duc la regina Navarei să-i prezint omagiile mele.

— Și pe la ce oră pleci de la ea, domnule de La Mole ?

— Alteța voastră dorește să-mi dea vreo poruncă ?

— Nu, deocamdată nu, dar doresc să-ți vorbesc deseară.

— Pe la ce oră.

— Între nouă și zece.

— Voi avea cinstea să mă prezint alteței voastre la această oră.

— Bine, te aștept !

La Mole mai făcu o plecăciune și își continuă drumul.

„Ducele ăsta — își zise — e uneori palid ca un cadavru. Ciudat !"

Și bătu la ușa reginei. Gillonne, care stătea de veghe, așteptîndu-l să vină, îl conduse la Margareta.

Aceasta se îndeletnicea cu o treabă ce părea că o obosește foarte tare : în fața ei se afla o hîrtie plină de ștersături și un volum din opera lui Isocrate. Îi făcu semn lui La Mole s-o lase să termine paragraful ; după puțin timp terminînd, aruncă pana și-l pofti pe tînăr să se așeze alături de ea.

La Mole strălucea. Niciodată nu fusese atît de frumos, niciodată atît de vesel.

— Din grecește ! exclamă el, aruncîndu-și ochii pe carte. Un discurs de Isocrate ! Ce vreți să faceți cu el ? Iar aci, ați scris pe latinește : *„Ad Sarmatiae legatos reginae Margarite concio !"* Le veți ține un discurs barbarilor acestora pe latinește ?

— Trebuie, pentru că ei nu vorbesc franțuzește.

— Dar cum puteți alcătui răspunsul, înainte de a ști discursul pe care-l vor rosti ei ?

— O femeie mai cochetă decît mine te-ar fi lăsat să crezi că improvizez, dar față de tine, Hyacintul meu drag, nu folosesc asemenea șiretlicuri. Mi s-a comunicat dinainte discursul și fac răspunsul.

— Deci ambasadorii vor sosi curînd ?

— Au și sosit azi-dimineață.

— Nu știe nimeni ?

— Au sosit incognito. Primirea lor oficială a fost amînată, mi se pare, pînă poimîine. De altminteri, ai să vezi că ceea ce am scris astă-seară aduce destul de bine cu un discurs al lui Cicero — spuse Margareta, cu un aer satisfăcut și care nu era lipsit de o nuanță de pedanterie. Dar să lăsăm fleacurile astea ! Să vorbim mai bine de ce ți s-a întîmplat.

— Mie ?

— Da.

— Ce mi s-a întîmplat ?

— Hai, hai ! Degeaba faci pe viteazul, te găsesc puțin cam palid.

— Atunci am dormit prea mult ; vă cer umil iertare.

— Haide, haide, nu face pe grozavul, că știu tot !

— Vă rog, fiți bună, comoara mea, și puneți-mă la curent, căci habar n-am ce s-a petrecut.

— Te rog să-mi răspunzi fără ocol. Ce ți-a cerut regina-mamă ?

— Regina-mamă, mie ? ! Voia să-mi vorbească ?

— Cum, n-ai văzut-o ?

— Nu.

— Nici pe regele Carol ?

— Nu.

— Nici pe regele Navarei ?

— Nu.

— Dar pe ducele d'Alençon ?

— Da, adineauri l-am întîlnit pe coridor.

— Și ce ți-a spus ?

— Că o să-mi dea cîteva ordine deseară, între nouă și zece.

— Altceva nimic ?
— Nu, nimic.
— Ciudat !
— Ciudat ? Dar ce găseşti oare ciudat ?
— Că n-ai auzit vorbindu-se de nimic.
— Dar ce s-a întîmplat ?
— S-a întîmplat că toată ziulica, nenorocitule, ai fost pe marginea unei prăpăstii.
— Eu ? !
— Da, tu.
— De ce ?
— Ascultă ! De Mouy, surprins astă-noapte în camera regelui Navarei, care urma să fie arestat, a omorît trei oameni şi a scăpat, fără să fie recunoscut decît după faimoasa mantie vişinie.
— Ei şi ?
— Ei, şi această mantie vişinie, care m-a înşelat şi pe mine odată, a înşelat acum şi pe alţii ; aşadar, ai fost bănuit şi chiar învinuit de acest triplu asasinat. Azi-dimineaţă era vorba să fii arestat, judecat, şi, cine ştie ? Poate şi condamnat, căci bănuiesc că nu ai fi spus unde ai fost nici chiar cu preţul vieţii, nu-i aşa ?
— Să spun unde am fost ! strigă La Mole. Să vă compromit pe dumneavoastră, frumoasa mea regină ? ! Oh ! Aveţi dreptate ! Aş fi mers la moarte cîntînd, numai ca să le cruţ o singură lacrimă frumoşilor voştri ochi !
— Vai, bietul meu gentilom ! făcu Margareta. Frumoşii mei ochi ar fi plîns lacrimi multe.
— Şi cum s-a potolit furtuna asta grozavă ?
— Ghiceşte !
— De unde vreţi să ştiu ?
— Nu era decît un singur mijloc pentru a dovedi că nu te aflai în camera regelui Navarei.
— Care ?
— Să spun unde ai fost.
— Ei, şi ?
— Ei, şi am spus-o.
— Cui ?
— Mamei mele.
— Şi regina Caterina...

— Regina Caterina știe că ești amantul meu.

— Oh, doamnă, după ce ați făcut atît de mult pentru mine, puteți cere orice sacrificiu servitorului vostru ! Da, e într-adevăr frumos și măreț ce-ați făcut ! Oh, Margareta, viața mea vă aparține !

— Nădăjduiesc, căci am smuls-o acelora care voiau să ți-o ia ; dar acum ești scăpat.

— Grație ție, regina mea adorată ! exclamă tînărul.

Chiar atunci, un zgomot puternic îi făcu să tresară. La Mole se dădu înapoi, cuprins de o nedeslușită teamă. Margareta scoase un strigăt și rămase cu ochii pironiți spre geamul spart al unei ferestre.

Pe acolo pătrunsese o piatră de mărimea unui ou, care se mai rostogolea încă pe podea. La rîndul său, La Mole se uită la geamul spart și înțelese pricina zgomotului.

— Cine a îndrăznit ?... strigă el.

Și se repezi la fereastră.

— Stai o clipă — îl povățui Margareta — mi se pare că e ceva legat de piatră.

— Într-adevăr — zise La Mole — parc-ar fi o hîrtie.

Margareta ridică în grabă ciudatul proiectil și desprinse o foiță ce înfășura piatra ca o panglică, pe la mijloc.

Hîrtia era ținută de o sfoară care ieșea prin geamul spart.

— Margareta despături răvașul și îl citi.

— Nenorocitule ! strigă ea.

Îi întinse hîrtia lui La Mole, care stătea în picioare, palid și încremenit ca o adevărată statuie a spaimei.

Cu inima strînsă de presimțiri negre, La Mole citi aceste cuvinte :

„Domnul de La Mole este așteptat cu spade lungi pe coridorul ce duce la domnul d'Alençon. Poate că preferă să iasă prin această fereastră și să i se alăture domnului de Mouy, la Mantes..."

— Ei — făcu La Mole după ce citi — oare aceste spade sînt mai lungi ca a mea ?

— Nu, dar ar putea fi zece contra una.

— Și cine o fi prietenul care ne trimite acest răvaș ?

Margareta luă din nou hîrtia din mîinile tînărului, privindu-l cu ochi înflăcărați.

— Scrisul regelui Navarei ! exclamă ea. Dacă ne dă de veste, înseamnă că ne pîndeşte cu adevărat o primejdie. Trebuie să fugi, La Mole, fugi, te rog din toată inima !

— Cum vreţi să fug ? zise La Mole.

— Dar fereastra ? Nu se vorbeşte oare în răvaş de această fereastră ?

— Porunciţi-mi, scumpă regină, şi ca să vă ascult, voi sări pe fereastră, chiar de-ar fi să-mi zdrobesc trupul de douăzeci de ori în cădere.

— Stai puţin, aşteaptă o clipă — spuse Margareta. Îmi pare că de sfoară atîrnă o greutate.

— Să vedem — zise La Mole.

Şi amîndoi, trăgînd obiectul legat de sfoară, văzură cu o bucurie nespusă capătul unei scări din păr de cal şi mătase.

— Ah, eşti salvat ! strigă Margareta.

— O minune cerească !

— Nu, e o binefacere a regelui Navarei.

— Dar dacă-i o cursă ? întrebă La Mole. Dacă această scară se rupe sub greutatea mea ? Doamnă, nu aţi mărturisit azi că mă iubiţi ?

Margareta, care se îmbujorase de bucurie, deveni din nou de o paloare cadaverică.

— Ai dreptate — zise ea — s-ar putea.

Şi se repezi spre uşă.

— Ce vreţi să faceţi ? o întrebă La Mole.

— Vreau să mă conving eu însămi dacă eşti aşteptat pe coridor.

— Niciodată, niciodată, pentru că mînia lor se va abate asupra voastră !

— Ce vrei să-i facă unui vlăstar regesc al Franţei ? Unei soţii şi prinţese de sînge regesc ? Iată două motive pentru care nu-mi pot face nici un rău.

Regina rosti aceste cuvinte cu atîta demnitate, încît La Mole înţelese că n-o pîndea nici o primejdie şi că trebuie s-o lase să acţioneze cum crede ea de cuviinţă.

Margareta îl dădu pe La Mole în paza Gillonnei şi lăsă în seama înţelepciunii lui, după cum va fi cazul, fie să fugă, fie să aştepte întoarcerea ei. O porni apoi pe coridorul care printr-o ramificaţie ducea spre bibliotecă şi spre

mai multe saloane de recepție, iar prin alta, ajungea în apartamentele regelui, reginei-mame și la scărița secretă ce urca la ducele d'Alençon și la Henric. Cu toate că era abia ora nouă seara, luminile fuseseră stinse și în afară de o porțiune ceva mai luminată, unde coridorul se bifurca, totul era cufundat în beznă. Regina Navarei înainta fără șovăială, dar abia parcursese o treime din coridor, că auzi niște șoapte ce erau cu atît mai misterioase și mai înspăimîntătoare, cu cît căutau să fie înăbușite.

Deodată, ca la o poruncă, zgomotul încetă și peste tot se așternu întunericul ; căci lumina, așa palidă cum era, păru că scade și mai mult.

Margareta își urmă drumul : se îndreptă spre locul plin de primejdie, care, dacă exista, acolo era.

Părea calmă, deși mîinile încleștate trădau o emoție puternică. Pe măsură ce înainta, teribila tăcere creștea și o umbră, ca o mînă, ascundea lumina tremurătoare și nesigură.

Pe neașteptate, cînd ajunse în locul unde coridorul se bifurca, un bărbat făcu doi pași înainte, dezvălui un sfeșnic de argint poleit, cu ajutorul căruia lumină și strigă :

— Uite-l !

Margareta se pomeni în fața fratelui ei Carol. În urma lui, cu un cordon de mătase în mînă, se afla ducele d'Alençon. Mai departe, două umbre se întrezăreau în întuneric, stînd în picioare una lîngă cealaltă, cu lamele spadelor lucind în beznă.

Margareta cuprinse scena dintr-o singură privire. Făcu o sforțare supraomenească și-i răspunse lui Carol.

— Sire, vreți să spuneți „uite-o" !

Carol făcu un pas înapoi. Ceilalți rămaseră nemișcați.

— Tu, Margot ?! zise el. Unde te duceai la ora asta ?

— La ora asta ! se miră Margareta. E chiar așa de tîrziu ?

— Te întreb unde te duci ?

— Să caut o carte cu discursurile lui Cicero, pe care cred că am lăsat-o la mama.

— Cum, fără lumînare ?

— Credeam că e lumină pe coridor.

— Și vii din apartamentul tău ?

— Da.

Ce faci în seara asta ?

— Îmi pregătesc discursul ce-l voi adresa solilor Poloniei. Nu este oare mîine consiliu şi n-am hotărît că discursurile tuturor vor fi supuse maiestăţii voastre ?

— Şi nu te ajută nimeni la treaba asta ?

Margareta îşi încordă toate puterile.

— Da, frăţioare, domnul de La Mole. E un om foarte instruit.

— Atît de instruit — explică ducele d'Alençon — încît îl rugasem ca, după ce terminaţi, soră dragă, să treacă să-mi dea nişte sfaturi şi mie, care nu mă pot măsura cu tine.

— Îl aşteptaţi ? întrebă Margareta, cu tonul cel mai firesc.

— Da — zise ducele d'Alençon — cu nerăbdare.

— Atunci — făcu Margareta — mă duc să vi-l trimit, frăţioare, căci am terminat.

— Şi cartea ? întrebă Carol.

— O s-o trimit pe Gillonne după ea.

Cei doi fraţi îşi făcură un semn.

— Întoarce-te — zise Carol — noi ne continuăm rondul.

— Rondul ? ! se miră Margareta. Şi ce căutaţi ?

— Un omuleţ în roşu — rîse Carol. Nu ştiai că vine uneori în vechiul Luvru un omuleţ în roşu ? Fratele meu ducele d'Alençon zice că l-ar fi văzut şi sîntem în căutarea lui.

— Noroc la vînătoare ! le ură Margareta.

Se retrase, aruncînd o privire în urma ei. Văzu atunci pe un perete al coridorului patru umbre aplecate, care păreau că stau la sfat. Ajunse pe dată la uşa apartamentului ei.

— Deschide, Gillonne, deschide !

Gillonne se supuse.

Margareta intră degrabă şi-l găsi pe La Mole aşteptînd-o calm şi hotărît, dar cu spada în mînă.

— Fugi — strigă ea — fugi şi nu mai pierde o clipă ! Te aşteaptă pe coridor ca să te ucidă !

— Îmi porunciţi ? întrebă La Mole.

— Da, îţi ordon ! Trebuie să ne despărţim, pentru a ne mai vedea vreodată.

Cît timp Margareta lipsise, La Mole legase scara de fereastră ; încălecă aşadar rama ; dar înainte să pună piciorul pe prima treaptă, sărută cu gingăşie mîna Margaretei.

— Dacă această scară este o capcană şi mor pentru dumneavoastră, Margareta, nu uitaţi de făgăduiala ce mi-aţi făcut-o.

— Nu este o făgăduială, La Mole, ci un jurămînt. Nu te teme. Adio !

Şi La Mole, încurajat, se lăsă mai mult să alunece pe scară decît să coboare.

Chiar atunci, cineva bătu la uşă.

Margareta îl urmări cu privirea pe La Mole în această acţiune primejdioasă şi se întoarse abia după ce se încredinţă că pusese piciorul pe pămînt.

— Doamnă — zise Gillonne — doamnă !

— Ce este ? întrebă Margareta.

— Regele bate la uşă.

— Deschide !

Gillonne se supuse.

După o aşteptare atît de îndelungată, cei patru prinţi îşi pierduseră răbdarea : stăteau acum în prag.

Carol intră primul.

Margareta îi ieşi în întîmpinare, cu zîmbetul pe buze.

Regele se uită repede în jur.

— Ce cauţi, frăţioare ? îl întrebă Margareta.

— Păi — făcu Carol — caut... caut... ei, drace ! Îl caut pe domnul de La Mole.

— Domnul de La Mole ?

— Da, unde-i ?

Margareta îl luă pe frate-său de mînă şi-l duse la fereastră.

În clipa aceea, doi bărbaţi treceau în goana cailor pe lîngă turnul de lemn ; unul din ei, în semn de adio, îşi dezlegă eşarfa şi fîlfîi mătasea albă în bezna nopţii : erau La Mole şi Orthon.

Margareta îi arătă cu degetul lui Carol pe cei doi călăreţi.

— Ei bine, ce-nseamnă asta ? întrebă regele.

— Asta înseamnă că ducele d'Alençon poate să-şi pună cingătoarea în buzunar, şi domnii de Anjou şi de Guise săbiile în teacă, pentru că domnul de La Mole nu va mai trece prin coridor în astă-noapte — răspunse Margareta.

XL

ATRIZII

De cînd se întorsese la Paris, Henric de Anjou nu venise încă să stea de vorbă între patru ochi cu mama sa, Caterina, cu toate că, după cum se ştie, era feciorul ei cel mai iubit. Pentru el, aceasta nu era o satisfacţie deşartă, legată de etichetă, şi cu atît mai puţin un ceremonial care nu-i plăcea să-l îndeplinească, ci împlinirea unei datorii, deosebit de agreabile pentru acest fiu care, dacă nu-şi iubea mama, era cel puţin sigur că ea îl iubea foarte mult.

În realitate, Caterina îl prefera fără îndoială pe acest fiu fie pentru vitejia, fie mai ales pentru frumuseţea lui — căci Caterina, în afară de mamă, mai era şi femeie — fie pentru că Henric de Anjou, după unele bîrfeli de la curte, îi amintea florentinei de o epocă fericită, bogată în tainice iubiri.

Doar Caterina ştia de întoarcerea ducelui de Anjou la Paris, ceea ce Carol al IX-lea n-ar fi aflat dacă din întîmplare nu şi-ar fi întîlnit fratele în faţa palatului prinţului de Condé, chiar în clipa cînd ieşea de acolo. Carol nu-l aştepta decît a doua zi şi Henric de Anjou nădăjduia să poată scăpa să nu-i dezvăluie cele două ţeluri pentru care venise cu o zi mai devreme : vizita la frumoasa Maria de Clèves, prinţesă de Condé, şi întrevederea cu solii polonezi.

Despre acest demers, al cărui rost Carol nu-l înţelegea prea bine, dorea ducele de Anjou să-i dea explicaţii mamei sale ; din ele, cititorul, care ca şi Henric de Navara cu

siguranță că i-a tălmăcit greșit sensul, va trage, firește, foloase. De aceea atunci cînd Henric de Anjou, cel atît de mult așteptat, intră la mama sa, Caterina — de obicei atît de rece și cumpătată — regina, care de la plecarea fiului ei preaiubit nu mai îmbrățișase cu dragoste decît pe Coligny, cel ce fusese ucis în ziua următoare, îl întîmpină acum cu brațele deschise pe acest copil, rodul iubirii ei. Îl strînse la piept cu o afecțiune maternă, de care te întrebai cum de mai există în această inimă împietrită.

Se îndepărtă apoi de el, îl privi și-l sărută din nou.

— Ah, doamnă — îi spuse el — cum cerul îmi îngăduie fericirea de a-mi îmbrățișa mama fără martori, mîngîiați-l pe omul cel mai nefericit din lume!

— Vai, Doamne, dragul meu copil! strigă Caterina. Dar ce rău ți s-a întîmplat?

— Nimic de care să nu știi. Iubesc și sînt iubit; numai că dragostea asta îmi este nenorocirea.

— Explică-mi, fiule — îl îndemnă Caterina.

— Ei, mamă, solii aceștia... plecarea...

— Da — zise Caterina — solii au venit, plecarea ta se apropie.

— Zorul nu ar fi prea mare, dacă fratele meu n-ar fi atît de grăbit, căci mă urăște, se teme că am să-i stric rosturile și vrea să se descotorosească de mine.

Caterina zîmbi.

— Dîndu-ți un tron, sărman cap încoronat!

— Vai, mamă, nu-l vreau — reluă Henric, neliniștit — nu vreau să plec! Eu, vlăstar al regilor Franței, crescut în obiceiurile cele mai alese, lîngă cea mai bună mamă, iubit de una din cele mai încîntătoare femei din lume, să mă duc la capătul pămîntului, pe niște meleaguri unde-i mereu zăpadă și să mă sting încet în mijlocul unor bădărani care beau de dimineața pînă seara și își prețuiesc regele ca pe un butoi, după conținut! Nu, mamă, nu vreau să plec nici în ruptul capului; aș muri!

— Ia să vedem, Henric — zise Caterina, strîngîndu-i amîndouă mîinile într-ale sale — spune-mi, asta să fie oare adevărata cauză?

Henric își plecă ochii, ca și cum n-ar fi îndrăznit să-i mărturisească nici chiar ei, mama lui, ce avea pe inimă.

— Nu cumva — întrebă Caterina — există o cauză mai puțin sentimentală, mai rațională, mai politică ?

— Dragă mamă, nu-i vina mea dacă mi-a rămas gîndul ăsta în minte și poate stăruie mai mult decît ar trebui ; oare nu mi-ai spus chiar tu că zodiacul făcut la nașterea fratelui meu Carol îl osîndea la o moarte timpurie ?

— Da — recunoscu Caterina — numai că un zodiac poate să mintă, fiule. Chiar eu am ajuns acum să doresc ca toate zodiacele să fie mincinoase.

— Dar oare zodiacul lui nu i-a prezis astfel ?

— Zodiacul lui vorbea de un sfert de veac, dar nu pomenea dacă era vorba despre viață sau despre domnie.

— Ei bine, scumpă mamă, fă în așa fel să rămîn.Fratele meu va împlini în curînd douăzeci și patru de ani ; într-un an, deci, îi va veni sorocul.

Caterina rămase adîncită în gînduri.

— Da, firește, ar fi mai bine dacă s-ar putea !

— Oh, mamă ! strigă Henric. Gîndește-te ce deznădejde mă va cuprinde dacă am să-mi dau seama că am schimbat coroana Franței pentru cea a Poloniei ! Acolo m-ar frămînta neîncetat gîndul că aș fi putut domni la Luvru, în mijlocul acestei curți elegante și cultivate, în preajma celei mai bune mame din lume, ale cărei sfaturi m-ar fi scutit de atîta trudă și oboseli, căci obișnuită să ducă împreună cu tatăl meu o bună parte din povara statului, ar fi binevoit, fără îndoială, să o poarte și cu mine. Ah, mamă ! Aș fi fost un mare rege !

— Mai încet, mai încet, scumpul meu copil ! spuse Caterina, care nutrise întotdeauna cele mai dulci speranțe într-un asemenea viitor. Nu te lăsa pradă desperării ! Oare nu te-ai gîndit la vreun mijloc ca treaba asta să meargă bine ?

— Oh, da, firește ! Tocmai de aceea m-am întors cu două-trei zile mai devreme decît eram așteptat, lăsîndu-l totuși pe fratele meu Carol să creadă că o fac pentru doamna de Condé ; pe cînd eu m-am dus în întîmpinarea lui Lasco, cel mai de seamă dintre solii polonezi, pe care l-am cunoscut și m-am străduit, la această primă convorbire, să fac tot ce-mi stă în putință ca să mă urască, și cred că am izbutit.

— Ah, copilul meu drag ! spuse Caterina. N-ai făcut bine. Interesul Franței trebuie să fie mai presus de măruntele tale vrăjbi personale.

— Mamă este oare în folosul Franței ca în cazul cînd i s-ar întîmpla vreo nenorocire fratelui meu, pe tron să ajungă ducele d'Alençon sau regele Navarei ?

— Oh, regele Navarei, niciodată, niciodată ! murmură Caterina, pe a cărei frunte se putu citi acum acea neliniște ce-i apărea întotdeauna ca un văl de îngrijorare cînd se pomenea de această problemă.

— Pe cinstea mea, mamă — adăugă Henric — fratele meu ducele d'Alençon nu prețuiește mai mult și nici nu te iubește mai mult.

— Ei, dar vorbește odată — reluă Caterina — ce-a spus Lasco ?

— Chiar Lasco a șovăit cînd l-am îndemnat să se grăbească să ceară audiență. Oh, dac-ar putea scrie în Polonia să anuleze alegerea !

— E o nebunie, fiule, o nebunie... ce a consfințit o dietă rămîne sfînt !

— Mamă dragă, nu s-ar putea să-i facem să înțeleagă pe acești polonezi că ar fi mai bine să-l primească pe ducele d'Alençon în locul meu ?

— Dacă nu-i cu neputință, e totuși foarte greu — răspunse Caterina.

— Nu-i nimic, mamă. Încearcă, străduiește-te, vorbește cu regele ! Aruncă toată vina pe seama dragostei mele pentru doamna de Condé ; spune-i că sînt nebun, că mi-am pierdut mințile de dragul ei. Din întîmplare, m-a văzut ieșind din palatul ducelui împreună cu de Guise, care mă ajuta, ca un bun prieten.

— Da, ca să pună pe picioare Liga. Tu nu vezi asta, dar eu o văd.

— Ba da, ba da, mamă, dar pînă atunci, mă folosesc de el. Nu sîntem oare fericiți atunci cînd un om ne servește servindu-se pe el ?

— Și ce-a zis regele cînd te-a întîlnit ?

— Am avut impresia că mă crede, atunci cînd i-am spus că numai dragostea m-a făcut să mă întorc la Paris.

— Nu ți-a cerut socoteală cum ai petrecut restul nopții ?

— Ba da ; însă am fost la cină la Nantouillet, unde am făcut un scandal monstru, pentru ca regele să afle şi să-i risipesc îndoiala că aş fi putut să fiu în altă parte.

— Atunci nu ştie de întîlnirea ta cu Lasco ?

— Nu, cu siguranţă că nu.

— Bine, cu atît mai bine. Voi încerca să-i vorbesc, scumpul meu copil ; dar ştii prea bine că-i o fire dîrză, care n-ascultă niciodată de poveţele altora.

— Vai, mamă, dragă mamă, ce fericire nespusă dac-aş rămîne şi te-aş iubi şi mai mult decît aşa ceva e cu putinţă !

— Dacă rămîi ai să fii trimis din nou la război.

— Oh, prea puţin îmi pasă, numai să nu părăsesc Franţa !

— Ai putea fi omorît.

— Mamă, nu se moare de răni... ci de durere, de plictis se moare. Dar Carol n-o să-mi îngăduie niciodată să rămîn ; mă urăşte.

— Te pizmuieşte, preafrumosul meu viteaz. O ştiu toţi. De ce eşti atît de brav şi de dăruit de natură ? De ce, cînd n-ai împlinit nici douăzeci de ani, ai cîştigat bătălii ca Alexandru şi ca Cezar ? Deocamdată, însă, să nu afle încă nimeni, caută să pari resemnat şi să-i intri în voie regelui. Astăzi se întruneşte consiliul de coroană pentru a citi şi discuta discursurile care vor fi rostite la ceremonie ; poartă-te ca un adevărat rege al Poloniei şi lasă pe seama mea restul. Dar, mă ţineam să te întreb, cum ţi-a mers expediţia de aseară ?

— Nu a izbutit, mamă ; curtezanul fusese prevenit şi şi-a luat zborul pe o fereastră.

— O să aflu eu într-o bună zi cine-i duhul rău care pune bete-n roate tuturor planurilor mele. Deocamdată, nu ştiu sigur... dar vai şi amar de el...

— Atunci, mamă ?... spuse ducele de Anjou.

— Lasă-mă pe mine să descurc treaba asta — şi-i sărută drăgăstoasă ochii, împingîndu-l apoi afară din cameră.

Nu trecu mult, şi prinţesele din suită veniră la regină. Carol era bine dispus, căci îndrăzneala surorii sale Margot mai mult îl înveselise decît îl supărase ; iar lui La Mole nu-i purta nici o pică ; îl aşteptase pe coridor cu oarecare

însufleţire, numai pentru că era un soi de vînătoare cu pîndă.

Ducele d'Alençon, dimpotrivă, era foarte preocupat. Pornirea ce-o avea dintotdeauna împotriva lui La Mole se schimbase în ură cînd aflase că este iubit de sora sa.

Margareta era visătoare, dar cu ochii în patru, căci trebuia în orice clipă să-şi aducă aminte şi să supravegheze.

Solii polonezi trimiseseră textul discursurilor pe care urmau să le rostească.

Margareta, căreia nu i se pomenise nimic despre cele petrecute în ajun, de parcă nici nu s-ar fi întîmplat nimic, citi discursurile, şi fiecare, în afară de Carol, îşi spuse părerea. Carol o lăsă pe Margareta să răspundă cum voia ea. El făcu o seamă de obiecţii în ce priveşte termenii folosiţi în discursul lui de către ducele d'Alençon ; cît despre cel al lui Henric de Anjou, vădi mai mult decît rea voinţă : se înverşună să-l corecteze şi să-i găsească pretutindeni greşeli.

Acest consiliu de coroană, fără a dezlănţui vreo ceartă, izbuti să învenineze spiritele.

Henric de Anjou, care trebuia să-şi refacă discursul aproape în întregime, plecă spre a se pune pe treabă. Margareta, care nu mai aflase nici o veste de la regele Navarei, în afară de cea care ajunsese la ea spărgîndu-i geamurile de la cameră, se duse acasă cu speranţa că el va veni s-o vadă.

Ducele d'Alençon, care citise şovăirea în ochii fratelui său, ducele de Anjou, şi surprinsese un schimb de priviri pline de înţeles între acesta şi Caterina, se retrase ca să reflecteze dacă nu cumva pun la cale vreo nouă intrigă.

În sfîrşit, Carol tocmai se pregătea să meargă la atelierul său de fierărie, unde voia să-şi ascută o suliţă făcută chiar de mîna lui, cînd Caterina îl opri.

Carol, care bănuia că maică-sa se va ridica într-un fel împotriva hotărîrilor sale, se opri şi se uită la ea ţintă.

— Mă rog — spuse el — mai ai ceva ?

— Încă un cuvînt, sire. L-am uitat şi totuşi acest cuvînt are oarecare importanţă. În ce zi va avea loc solemnitatea ?

— Ah, da, mamă, ai dreptate — o aprobă regele, așezîndu-se din nou. Să mai stăm puțin de vorbă. Cînd ai vrea să fixăm data ?

— Am crezut — răspunse Caterina — că tăcerea maiestății voastre, aparenta uitare are un tîlc și e adînc chibzuită.

— Nu, mamă — zise Carol — de ce ?

— Pentru că — adăugă Caterina cu un glas foarte blînd — mi se pare, fiule, că nu trebuie să le arătăm polonezilor că sîntem ahtiați după coroana lor.

— Dimpotrivă, mamă — răspunse Carol — ei au venit în marș forțat de la Varșovia pînă aici în cea mai mare grabă. Deci, la cinstea care ne-au făcut-o răspundem cu cinste.

— Maiestatea voastră ar putea avea dreptate într-un fel, iar eu într-altul. Părerea voastră este deci ca solemnitatea să aibă loc cît mai curînd ?

— Pe legea mea, mamă, așa-i ! Nu asta era și părerea dumitale ?

— Știi prea bine că părerile mele au căutat mai presus de toate să contribuie la gloria ta ; așadar, îți spun că această grabă mă tem că ar putea fi folosită spre a fi învinuit că în felul acesta vrei să economisești curții Franței cheltuielile făcute de un frate care, însă, cu siguranță, le răscumpără prin vitejia și devotamentul lui.

— Mamă — zise Carol — la plecarea lui din Franța îi voi înzestra cu atîtea bogății, încît nimeni nu va îndrăzni nici măcar să gîndească ceea ce te temi tu că se va spune.

— Atunci — zise Caterina — mă supun, pentru că îmi răspunzi atît de limpede la fiecare din temerile mele... Dar pentru a primi pe solii acestui popor de războinici, care judecă puterea unui stat după aparențe, trebuie o desfășurare măreață de trupe și cele din Ile-de-France nu cred că sînt de ajuns...

— Iartă-mă, mamă, dar am fost prevăzător și am luat din timp măsurile necesare. Am rechemat două batalioane din Normandia și unul din Guyenne ; compania mea de arcași s-a înapoiat ieri din Bretania, detașamentele de cavalerie ușoară împrăștiate în Turena vor sosi mîine în cursul zilei la Paris ; așadar, deși se crede că

dispun numai de patru regimente, voi avea douăzeci de mii de oameni gata de paradă.

— Ah, ah ! făcu Caterina mirată. Atunci nu-ţi mai lipseşte decît un singur lucru, dar şi acesta va putea fi găsit.

— Care ?

— Banii. Mi se pare că nu ai prea mulţi.

— Dimpotrivă, doamnă, dimpotrivă ! exclamă Carol. Am un milion patru sute de mii de scuzi la Bastilia ; caseta mea personală mi-a trimis zilele trecute opt sute de mii de scuzi pe care i-am ascuns în pivniţele Luvrului şi, la caz de nevoie, Nantouillet îmi mai ţine la dispoziţie încă trei sute de mii de scuzi.

Caterina tresări. Pînă atunci îl ştiuse pe Carol un om violent şi impulsiv, dar niciodată prevăzător.

— Aşadar — spuse ea — maiestatea voastră are grijă de toate. Asta-i minunat, şi dacă s-ar grăbi puţin croitorii, brodezele şi giuvaergiii, maiestatea voastră ar putea fixa data solemnităţii înainte de şase săptămîni.

— Şase săptămîni ! strigă Carol. Croitorii, brodezele şi giuvaergiii s-au pus pe lucru din ziua cînd am aflat de numirea fratelui meu, scumpa mea mamă. La nevoie, ar putea fi gata şi astăzi ; dar cu siguranţă că totul va fi pregătit în trei sau patru zile.

— Oh ! murmură Caterina. Eşti mai grăbit decît îmi închipuiam, fiul meu.

— Cinste pentru cinste ! Ţi-am spus doar !

— Bine. Aşadar, această cinste adusă curţii Franţei te măgulеşte, nu-i aşa ?

— Firеşte.

— Şi vrei, mai presus de toate, să fie înscăunat pe tronul Poloniei un principe francez ?

— Da, ăsta-i adevărul.

— Atunci înseamnă că faptul te interesează şi nu omul şi deci oricine ar domni acolo...

— De loc, de loc, mamă ! La naiba ! Ce-am hotărît e bun hotărît. Polonezii au ales bine. Oamenii ăştia sînt dibaci şi puternici. O naţiune militară de soldaţi îşi alege de rege pe un comandant de oşti, e firesc, ce dracu ! Ducele de Anjou le e pe plac, viteazul de la Jarnac şi de la Moncontour le vine ca o mănuşă. Pe cine ai vrea să le

trimit ? Pe ducele d'Alençon ? Un fricos ! Frumoasă părere şi-ar face despre casa de Valois !... D'Alençon !... Ar fugi cînd i-ar şuiera primul glonţ la ureche. Pe cînd Henric de Anjou e un adevărat luptător, mereu cu spada în mînă, totdeauna primul în focul luptei, pe jos sau călare. Îndrăzneţ, nu glumă ! Împunge, împunge, zdrobeşte, omoară ! Ah, e cineva fratele meu de Anjou ! Viteaz, îi va conduce la bătălii de dimineaţă pînă seara, cîte zile are anul. E adevărat că nu ştie să bea ; dar îi va duce la moarte ! Acolo se va simţi în apele lui drăguţul de Henric ! Haide, haide ! Pe cîmpul de bătălie ! Bravo, trompeţi, tobosari ! Trăiască regele ! Trăiască învingătorul ! Trăiască generalul ! Va fi proclamat imperator de trei ori pe an ! Va fi minunat pentru curtea regală a Franţei şi pentru cinstea casei de Valois ! Va fi poate ucis, dar... pe legea mea... ce moarte măreaţă !

Caterina se înfioră şi un fulger ţişni din ochii ei.

— Spune mai bine — strigă ea — că vrei să-l îndepărtezi pe Henric de Anjou, mărturiseşte că nu-ţi iubeşti fratele !

— Ha-ha-ha ! izbucni Carol într-un rîs nervos. Ai ghicit, ai ghicit chiar şi dumneata că vreau să-l îndepărtez ? Ai ghicit că nu-l iubesc ? Ei şi dacă ar fi aşa ? Să-l iubesc ! La urma urmei, de ce l-aş iubi ? Ha-ha-ha ! Vrei să glumeşti ?

Şi pe cînd vorbea, obrajii lui palizi se îmbujorau tot mai tare.

— Dar el mă iubeşte ? continuă regele. Dumneata mă iubeşti ? În afară de cîinii mei, de Marie Touchet şi de doica mea nu mă iubesc decît pe mine, auzi, doamnă ? Şi nu-l împiedic pe fratele meu să gîndească la fel.

— Sire — vorbi Caterina, însufleţindu-se la rîndul ei în faţa acestor mărturisiri atît de sincere — dă-mi voie să-mi deschid şi eu sufletul. Te porţi ca un rege slab, ca un monarh rău povăţuit ; îţi izgoneşti pe cel de-al doilea frate, sprijinul firesc al tronului, pe cel care este întru totul demn să te urmeze dacă ţi se întîmplă o nenorocire ; aşadar, îţi laşi coroana la voia întîmplării ! Pentru că d'Alençon, după cum ai spus, este prea tînăr, nevrednic, nevolnic şi mai mult decît atît, fricos !... Iar bearnezul pîndeşte din umbră...

— Ei, drace ! strigă Carol. Ce-mi pasă ce-o să fie după moartea mea ? Bearnezul pîndeşte în umbra fratelui meu? La naiba !... Cu atît mai bine. Spuneam că nu iubesc pe nimeni... dar mă înşelam. Îl iubesc pe Henriot ; da, mi-e drag bunul Henriot ; are o fire deschisă, o mînă caldă, pe cînd în jurul meu nu văd decît priviri prefăcute şi nu strîng decît mîini de gheaţă. El, cel puţin, nu m-ar trăda, aş putea pune mîna în foc. De altfel, îi datorez despăgubire : mama lui a fost otrăvită, bietul băiat ! De către unii din familia mea, după cîte am auzit. Cît despre mine, sînt sănătos. Dar dacă m-aş îmbolnăvi, l-aş chema şi n-aş vrea să mă părăsească o clipă, şi n-aş primi nimic decît din mîna lui, iar dac-ar fi să mor, l-aş face rege al Franţei şi Navarei... Şi ăsta, în loc să rîdă la moartea mea, aşa cum ar face fraţii mei, pe sutana papii, ar plînge, sau cel puţin s-ar preface că plînge.

Caterina ar fi fost mai puţin îngrozită dacă trăsnetul ar fi căzut la picioarele ei în clipa aceea. Rămase încremenită, îl privi cu ochii rătăciţi pe Carol şi abia după un timp izbucni :

— Henric de Navara ! Henric de Navara, rege al Franţei, în locul copiilor mei ! Ah, Sfîntă Fecioară ! O să vedem noi ! Aşadar, ăsta ţi-era ţelul cînd voiai să-l îndepărtezi pe fiul meu ?

— Pe fiul dumitale... şi, mă rog, eu ce sînt atunci ? Un fiu de lupoaică, ca Romulus ? strigă Carol tremurînd de mînie şi cu ochii scînteietori ca văpăile de foc. Fiul dumitale ! Ai dreptate, regele Franţei nu-ţi este fiu, regele Franţei nu are fraţi, regele Franţei nu are mamă, regele Franţei nu are decît supuşi. Regele Franţei n-are voie să simtă ca toţi oamenii, el trebuie să poruncească numai. Şi dacă se lipseşte de dragoste, vrea cel puţin să fie ascultat !

— Sire, ai înţeles greşit vorbele mele ; i-am spus fiu aceluia care e pe punctul să mă părăsească. Îl iubesc acum pe el mai mult pentru că mi-e teamă să nu-l pierd. E oare o crimă ca o mamă să dorească să nu fie părăsită de fiul ei ?

— Şi eu îţi spun că o să te părăsească, că o să plece din Franţa, că o să se ducă în Polonia, şi asta de azi în două zile ; şi dacă mai spui o singură vorbă, pleacă chiar

mîine ; şi dacă nu-ţi pleci fruntea şi nu încetezi să mă mai fulgeri cu privirea, îl sugrum chiar în seara asta, aşa cum ai încercat dumneata să faci cu amantul fiicei dumitale. Numai că treaba asta am s-o duc pînă la capăt, şi n-o să-mi mai scape, cum ne-a scăpat La Mole.

În faţa acestei ameninţări, Caterina plecă fruntea ; dar aproape în aceeaşi clipă i se uită iarăşi în ochi.

— Ah, bietul meu copil ! Fratele tău vrea să te ucidă. Ei bine, fii liniştit, mama o să te ocrotească !

— Ah ! Mă înfrunţi ! strigă Carol... Ei bine, pe sîngele lui Crist, o să moară, nu deseară, nu peste o oră ; acum, pe loc ! Ah, daţi-mi o armă ! Un pumnal ! Un cuţit !... Ah !

Şi Carol, după ce se uită zadarnic în jur ca să găsească ce căuta, zări pumnalul pe care maică-sa îl purta la centură, se năpusti asupra lui, îl smulse din teaca de piele încrustată cu argint şi dădu buzna afară din cameră, ca să-l înjunghie pe Henric de Anjou, oriunde l-ar fi găsit. Ajungînd însă în sala de aşteptare, puterile, care îi fuseseră puse peste măsură la încercare, îl părăsiră deodată : întinse braţul, lăsă să-i cadă pumnalul, care se înfipse în podea, scoase un strigăt jalnic, se încovoie şi se rostogoli pe jos.

În aceeaşi clipă, sîngele îi ţîşni puternic pe gură şi pe nas.

— Isuse ! strigă el. Mă omoară ! Ajutor ! Ajutor !

Caterina, care venise în urma lui, îl văzu căzînd ; o clipă, se uită la el nepăsătoare şi nemişcată ; apoi, venindu-şi în fire, nu din dragoste de mamă, ci pentru că îşi dădea seama de gravitatea situaţiei, deschise uşa şi strigă :

— Regelui i s-a făcut rău ! Ajutor ! Ajutor !

La auzul acestor strigăte, o puzderie de servitori, ofiţeri şi curteni dădură fuga în jurul tînărului rege. Dar înaintea tuturor se repezi o femeie, care, dîndu-i în lături pe cei care priveau, îl ridică pe Carol, al cărui chip avea o paloare cadaverică.

— Mă omoară, doică, mă omoară — murmură regele, scăldat în năduşeală şi în sînge.

— Te omoară, iubitul meu Carol ! Cine îndrăzneşte ?

strigă femeia, privind atît de aprig pe toţi cei din jur, încît chiar Caterina se dădu înapoi.

Carol suspină uşor şi leşină de-a binelea.

— Ah, regele s-a îmbolnăvit rău ! exclamă medicul Ambroise Paré, care fu chemat fără întîrziere.

— Acum, de voie, de nevoie — îşi zise neînduplecata Caterina — va fi obligat să amîne solemnitatea.

Şi-l părăsi pe rege, pentru a se duce să-l întîlnească pe cel de-al doilea fiu al ei, care aştepta îngrijorat în capelă rezultatul acestei convorbiri atît de însemnată pentru el.

XLI

ZODIACUL

Ieşind din capelă, unde îi povestise lui Henric de Anjou cele petrecute, Caterina, îl găsi pe René în camera ei.

Regina şi astrologul se întîlneau pentru prima oară după vizita pe care Caterina i-o făcuse la prăvălioara lui din Pont Saint-Michel ; dar în ajun regina îi scrisese, iar acum îi aducea chiar el răspunsul.

— Ei bine, l-ai văzut ? îl întrebă regina.

— Da.

— Cum se simte ?

— Mai degrabă bine decît rău.

— Şi poate vorbi ?

— Nu, spada a pătruns prin laringe.

— Îţi poruncesc atunci să-l pui să scrie.

— Am încercat ; şi-a încordat toate puterile ca să scrie ; dar mîna n-a putut să smîngălească decît două slove, aproape necitete, şi după aceea a leşinat ; vîna jugulară s-a deschis şi din pricina sîngelui pierdut, este sleit de puteri.

— Ai văzut slovele ?

— Iată-le !

René scoase o hîrtie din buzunar şi i-o dădu Caterinei, care o despături în grabă.

— Un M și un O... — spuse ea. Să fie totuși acest La Mole și Margareta să fi jucat o comedie numai pentru a înlătura bănuielile ?

— Doamnă — zise René — dac-aș îndrăzni să-mi spun părerea într-o chestiune în care maiestatea voastră nu și-a precizat-o încă, aș afirma că-l cred pe domnul de La Mole prea îndrăgostit pentru a lua politica în serios.

— Crezi ?

— Da, este prea îndrăgostit de regina Navarei, pentru a-l sluji cu devotament pe rege, căci nu există dragoste adevărată fără gelozie.

— Crezi că dragostea i-a sucit capul ?

— Da, sînt sigur.

— Ți-a cerut ajutorul ?

— Da.

— A vrut vreo băutură, vreun filtru ?

— Nu, ne-am folosit doar de păpușa de ceară.

— Cea înțepată în inimă ?

— Și mai ai păpușa ?

— Da.

— E la tine ?

— Da.

— Ar fi ciudat ca aceste practici cabalistice să aibă într-adevăr efectul care li se atribuie.

— Maiestatea voastră este mai în măsură ca mine să aprecieze.

— Regina Navarei îl iubește pe domnul de La Mole ?

— Îl iubește atît de mult, încît și-ar pune și capul în joc pentru el. Ieri l-a scăpat de la moarte cu prețul onoarei și vieții ei. Vedeți, doamnă, și totuși vă îndoiți mereu !

— De ce ?

— De puterea științei.

— Da, pentru că știința m-a trădat — spuse Caterina, uitîndu-se țintă la René, care îi înfrunta privirea.

— În ce împrejurare ?

— Oh, știi bine la ce mă gîndesc ; doar dacă e de vină învățatul, și nu știința !

— Nu știu ce vreți să spuneți, doamnă — răspunse florentinul.

— Ascultă, René, parfumurile dumitale și-au pierdut mireasma ?

— Nu, doamnă, nu atunci cînd sînt întrebuințate de mine ; dar se poate ca trecînd prin mîna altora...

Caterina zîmbi și clătină din cap.

— Balsamul dumitale a făcut minuni, René — îi spuse ea — și doamna de Sauve are buzele mai fragede și mai rumene ca niciodată.

— Nu datorită balsamului meu, căci baroana de Sauve, slujindu-se de dreptul pe care-l are orice femeie frumoasă de a fi capricioasă, nu mi-a pomenit de el ; cît despre mine, ascultînd sfatul maiestății voastre, am socotit potrivit să nu i-l mai trimit. Așadar, toate cutiile mai sînt la mine acasă, așa cum le-ați lăsat. Doar una a dispărut și nu-i dau de urmă. Nu știu cine o fi luat-o și ce-o fi vrut să facă cu ea.

— Bine, René — spuse Caterina — despre asta o să vorbim poate mai tîrziu ; deocamdată să discutăm despre altceva.

— Vă ascult, doamnă.

— De ce ai nevoie ca să poți stabili durata probabilă a vieții cuiva ?

— Mai întîi, să-i cunosc ziua nașterii, vîrsta și în ce zodie s-a născut.

— Altceva ?

— Să am puțin sînge și cîteva șuvițe din părul acestei persoane.

— Și dacă-ți aduc sîngele, cîteva șuvițe de păr, dacă-ți spun în ce zodie s-a născut, vîrsta și ziua, poți să-mi spui data probabilă a morții ?

— Da, cu o aproximație de cîteva zile.

— Bine. Am șuvițele de păr și o să am și puțin sînge.

— Persoana s-a născut ziua sau noaptea ?

— La cinci și douăzeci și trei de minute, seara.

— Veniți mîine la cinci la mine ; experiența trebuie făcută exact la ora cînd s-a născut.

— Bine — făcu Caterina — vom veni.

René salută și ieși fără să arate că băgase de seamă acel „vom veni“ care dovedea că, în ciuda obiceiului, de astă dată Caterina nu intenționa să vină singură.

A doua zi, în zori, Caterina trecu pe la fiul ei. Pe la miezul nopții se interesase de starea lui și aflase că maes-

trul Ambroise Paré îl îngrijea și se pregătea să-i ia sînge, dacă nervozitatea bolnavului nu contenea.

Tresărind din somn și palid din pricina sîngelui pierdut, Carol dormea pe umărul credincioasei lui doici, care, rezemată de pat, nu se mișcase de trei ceasuri, de frică să nu tulbure odihna iubitului ei copil.

Cînd și cînd, o spumă se ivea în colțul buzelor bolnavului și doica o ștergea cu o batistă fină, brodată. La căpătîi se găsea o batistă mînjită de pete mari de sînge.

O clipită, Caterinei îi trecu prin minte să ia batista, dar se răzgîndi, socotind că sîngele amestecat cu salivă nu avea aceeași valoare ; o întrebă deci pe doică dacă medicul îi luase sînge fiului ei, așa cum îi spusese că are de gînd. Doica îi răspunse că da, explicîndu-i că regele pierduse atît de mult sînge încît leșinase de două ori.

Regina mamă, care avea unele cunoștințe de medicină, ca orice prințesă din acea vreme, ceru să vadă sîngele ; nimic mai ușor, căci medicul dăduse dispoziții să fie păstrat pentru a-l cerceta.

Se afla într-un lighean în camera alăturată. Caterina se duse acolo spre a-l examina și umplu cu sînge o sticluță pe care o adusese cu ea în acest scop ; se întoarse apoi, ascunzîndu-și în buzunare degetele, care ar fi trădat profanarea pe care o săvîrșise.

Tocmai cînd trecea pragul camerei, Carol deschise ochii și o văzu pe mama sa. Ca prin vis își aminti tot necazul pe care i-l pricinuise.

— Ah, dumneata ești, doamnă ? exclamă el. Ei bine, înștiințează pe preaiubitul dumitale fiu, pe Henric de Anjou, că solemnitatea va avea loc mîine.

— Dragul meu Carol, o să aibă loc cînd ai să vrei. Acum liniștește-te și dormi.

Carol, ca și cum i-ar fi ascultat sfatul, închise ochii ; și Caterina, care rostise aceste cuvinte într-o doară — așa cum mîngîi un copil sau un bolnav — ieși din cameră. Dar Carol, după ce auzi ușa închizîndu-se în urma ei, se ridică pe neașteptate și, cu glasul înăbușit de suferința care-l chinuia, strigă :

— Cancelarul ! Sigiliile, curtenii !... Să vină toți ! Doica încercă, plină de tandrețe autoritară, să rezeme iar

capul regelui pe umărul ei și să-l facă să adoarmă din nou, legănîndu-l ca pe vremuri, cînd era copil.

— Nu, nu, doică, n-am să mai dorm ! Cheamă curtenii, vreau să lucrez în dimineața asta !

Cînd Carol vorbea astfel, trebuia să te supui ; chiar și doica care se bucura de anumite privilegii consfințite de regescul ei fecior, nu îndrăznea să i se împotrivească. Cei chemați de rege veniră și hotărîră ca solemnitatea să aibă loc nu a doua zi, căci era cu neputință, ci peste cinci zile.

Între timp, la ora hotărîtă, cam pe la cinci, regina mamă și ducele de Anjou se duseră la René care, înștiințat, după cum știm, de venirea lor, pregătise totul, pentru ședința misterioasă.

În camera din dreapta, destinată sacrificiilor, în văpăile unui foc jucăuș, se împroșca o lamă de oțel, pe ale cărei desene capricioase urma să fie deslușite împrejurările vieții celui căruia i se cerceta soarta ; pe altar era pregătită cartea ursitei, iar în timpul nopții René profitase de cerul senin și studiase mersul și poziția constelațiilor.

Henric de Anjou intră primul ; își pusese perucă, chipul îi era acoperit de o mască, iar o largă mantie îi desăvîrșea deghizarea. Mama lui îl urma și, dacă n-ar fi știut dinainte că cel ce o aștepta era fiul ei, cu siguranță că nici ea nu l-ar fi recunoscut.

Caterina își scoase masca ; dimpotrivă, ducele de Anjou și-o păstră.

— Ai cercetat astă-noapte zodiile ? întrebă Caterina.

— Da, doamnă — răspunse René — iar aștrii mi-au și lămurit trecutul. Persoana despre care m-ați întrebat are, ca toți cei născuți sub semnul racului, inima arzătoare și o mîndrie fără pereche. E puternic ; a trăit aproape un sfert de veac, cerul i-a dăruit acum măriri și bogăție. Așa este, doamnă ?

— Se prea poate — spuse Caterina.

— Aveți șuvițele de păr și sîngele ?

— Iată-le.

Și Caterina îi dădu necromantului o buclă de culoare roșiatică, ca de fiară sălbatică, și o sticluță cu sînge.

René luă sticluța, o scutură pentru a amesteca bine conținutul și lăsă să cadă pe lama înroșită o picătură mare

din această sevă a vieții, care într-o clipă sfîrîi și se întinse, formînd niște desene fantastice.

— Oh, doamnă! strigă René. Îl văd zbătîndu-se în dureri îngrozitoare. Îl auziți cum se vaietă, cum cheamă în ajutor? Vedeți cum totul se preface în sînge în jurul lui? Vedeți, în sfîrșit, cum în preajma patului de moarte se pregătesc lupte mari? Observați sulițe, săbii?

— O să țină mult? întrebă Caterina adînc tulburată, oprindu-l cu mîna pe Henric de Anjou, care se aplecă asupra focului cu o curiozitate nestăvilită.

René se apropie de altar și îngînă cu atîta foc și credință o rugă cabalistică, încît vinele tîmplelor i se umflară; se zbuciuma ca un proroc, sau ca acele preotese antice, ale căror spasme nervoase le urmăresc pînă la moarte.

În sfîrșit, se ridică și anunță că totul era pregătit, luă într-o mînă sticluța plină încă pe trei sferturi, iar în cealaltă bucla de păr; apoi, spunîndu-i Caterinei să deschidă cartea la întîmplare și să citească primul rînd ce-i va cădea sub ochi, turnă pe tăiș tot sîngele și aruncă în foc părul, mormăind niște cuvinte cabalistice în limba ebraică, pe care nici el nu le înțelegea.

Ducele de Anjou și Caterina văzură pe dată cum se conturează pe lama de oțel o figură albă, ce aducea cu un cadavru înfășurat în giulgiu.

O altă figură, care părea a fi a unei femei, se aplecă deasupra primei. În aceeași clipă, părul se aprinse producînd o singură văpaie, clară, jucăușă și ascuțită ca o limbă roșie.

— Un an! strigă René. Nu va trece nici un an și acest bărbat va muri și numai o singură femeie îl va plînge. Ba nu, la capătul lamei se mai află o femeie, care ține un copil în brațe!

Caterina se uită cu înțeles la fiul ei, și deși îi era mamă, părea că-l întreabă cine sînt cele două femei.

Dar de-abia René terminase aceste cuvinte, că lama de oțel se făcu la loc albă; încetul cu încetul totul dispăru.

Atunci Caterina deschise cartea la întîmplare și citi, cu glas puternic, fără să-și poată ascunde totuși tulburarea, distihul următor:

Așa pierit-a cel de care-ți era teamă,
Mai curînd, prea curînd, căci n-a băgat de seamă.

O adîncă tăcere se așternu un timp în jurul focului.

— Și pentru cel care-l știi — întrebă Caterina — ce ți-a spus zodiacul pentru luna asta ?

— Înfloritor ca întotdeauna, doamnă. Afară de cazul că soarta lui este răsturnată de o luptă pe viață și pe moarte între zei, altminteri, viitorul aparține acestui om. Totuși...

— Totuși, ce ?

— Una din stelele zodiacului său a rămas, în timpul cercetărilor mele, ascunsă sub un nor negru.

— Ah : exclamă Caterina. Un nor negru... Va să zică e vreo speranță ?

— De cine vorbiți, doamnă ? întrebă ducele de Anjou.

Caterina îl trase pe fiul ei departe de lumina focului, și îi vorbi în șoaptă.

În acest timp, René îngenunchiase și la lumina flăcării scurse în palmă ultima picătură de sînge ce mai rămăsese în fundul sticluței, exclamînd :

— Ciudată contrazicere, care dovedește cît de șubrede sînt mărturiile științei obișnuite, pe care o practică oamenii de rînd ! Oricare altul, în afară de mine, un medic, un savant, chiar maestrul Ambroise Paré, ar zice că acest sînge este foarte curat, foarte bun, plin de viață și de seve hrănitoare, făgăduind o viață îndelungată trupului căruia îi aparține ; și totuși această vigoare trebuie să piardă curînd, această viață se va stinge mai înainte de a se împlini anul.

La auzul acestor cuvinte, Caterina și Henric de Anjou se întoarseră spre el, ascultîndu-l. Ochii prințului scînteiară de sub mască.

— Ah ! adăugă René. Învățaților de rînd nu le aparține decît prezentul ; pe cînd nouă ne aparțin trecutul și viitorul.

— Așadar, crezi mai departe că va muri înainte de un an ? îl întrebă Caterina.

— Sînt tot atît de sigur cum sînt că ne aflăm aici trei ființe vii, care într-o bună zi se vor odihni la rîndul lor într-un coșciug.

— Totuși, spuneai că sîngele-i curat și sănătos, spuneai că acest sînge vestește o viață îndelungată ?

— Da, dacă toate și-ar urma făgașul lor firesc. Dar care nu-i posibil ca un accident...

— Ah ! Da, da, auzi, un accident ! îi zise Caterina lui Henric.

— Vai — murmură acesta — un motiv în plus ca să rămîn !

— Oh ! Cît despre asta, nu te mai gîndi, e cu neputință !

După aceea, Henric de Anjou se întoarse spre René :

— Mulțumesc spuse tînărul, schimbîndu-și vocea — mulțumesc. Ia această pungă !

— Să mergem, conte — zise Caterina, dînd într-adins fiului ei acest titlu pentru a înșela presupunerile lui René.

Plecară.

— Oh, mamă, vezi — spuse Henric — un accident... Și dacă se întîmplă, n-am să fiu aici ; o să fiu la patru sute de leghe...

— Patru sute de leghe le faci în opt zile, fiule.

— Da, dar cine poate ști dacă de acolo o să mă lase să plec ! Dac-aș putea să aștept, scumpa mea mamă !

— Cine știe ? glăsui Caterina. Accidentul despre care pomenea René n-o fi acela ce îl ține pe rege de ieri pe patul de suferință ? Ascultă-mă, copilul meu, întoarce-te acasă ; cît despre mine, voi intra prin portița mănăstirii Augustinilor ; sînt așteptată acolo de curtenii mei. Du-te, Henric, du-te, și ferește-te să-l scoți din fire pe fratele tău, dacă-l întîlnești.

XLII

MĂRTURISIRI

Cînd ducele de Anjou se înapoie la Luvru, află în primul rînd că primirea solemnă a solilor fusese fixată peste cinci zile. Croitorii și giuvaergiii îl așteptau pe prinț cu haine strălucitoare și găteli minunate, pe care regele le comandase pentru el.

Pe cînd acesta le încerca, atît de mînios încît i se umeziseră ochii, Henric de Navara se bucura nespus privind un minunat colier de smaralde, o spadă cu mînerul de aur şi un inel de preţ, pe care Carol i le trimisese chiar în dimineaţa aceea.

Ducele d'Alençon tocmai primise o scrisoare şi se închisese în camera lui ca s-o poată citi în tihnă.

Cît despre Coconnas, îşi căuta pretutindeni prietenul.

Cum e lesne de înţeles, peste noapte Coconnas nu se arătase prea mirat de lipsa lui La Mole ; cînd însă se lumină de ziuă, începu să-l cuprindă o oarecare nelinişte ; se duse deci să-şi caute prietenul, pornind pe urmele lui, mai întîi pe la hanul „Sub cerul liber", apoi la casa din strada Cloche-Percée, pentru ca de aici să dea o raită prin strada Tizon, şi apoi pe la podul Saint-Michel, de unde se întoarse la Luvru.

Aceste cercetări ale lui erau făcute cu un ton cînd original, cînd plin de pretenţii, lucru uşor de înţeles cînd ştim ce fire anapoda avea Coconnas ; aşa că se iscă o ceartă între el şi trei curteni, care se termină, după obiceiul timpului — printr-un duel. Ca în toate împrejurările asemănătoare, Coconnas se dovedi şi de data aceasta deosebit de conştiincios : îl ucise pe primul şi îi răni pe ceilalţi doi, spunînd :

— Sărmanul La Mole, ce bine ştia latineşte !

Repetase aceasta de atîtea ori, încît ultimul curtean pe care-l rănise, baronul de Bissey, îi spusese, căzînd :

— Pentru numele lui Dumnezeu, Coconnas, mai spune şi altceva, cel puţin că ştia greceşte !

În sfîrşit, aflase de întîmpinarea de pe coridor ; aşa că Coconnas simţi un junghi în inimă, căci o clipă crezu că toţi regii şi prinţii ăştia îi făcuseră de petrecanie prietenului lui şi apoi aruncaseră în cine ştie ce tainiţă.

Coconnas mai află că şi ducele d'Alençon fusese amestecat în afacerea asta şi trecînd peste respectul ce trebuia arătat unui prinţ de sînge regesc, se duse la el şi-i ceru socoteală, ca unui gentilom de rînd.

Ducele d'Alençon se gîndi la început să-l dea afară pe îndrăzneţul care-i cerea astfel socoteală ; dar Coconnas vorbea atît de răspicat, şi ochii îi scînteiau atît de fioros,

iar cele trei dueluri în mai puțin de douăzeci și patru de ore îi creaseră piemontezului o asemenea faimă că, după ce se gîndi bine, se hotărî să-i răspundă cu un zîmbet fermecător, în loc să se lase pradă mîniei :

— Dragul meu Coconnas, este adevărat că regele, înfuriat de lovitura primită în umăr cu ibricul acela de argint, că ducele de Anjou, supărat că s-a pomenit cu un compot de portocale în cap și că ducele de Guise, jignit că cineva și-a îngăduit să-l plesnească cu o ciosvîrtă de mistreț, s-au sfătuit să-l ucidă pe domnul de La Mole ; dar un prieten de-al prietenului dumitale le-a zădărnicit planul. Planul lor nu a reușit, așadar, și te rog să crezi în cuvîntul meu de prinț.

— Ah ! făcu Coconnas, răsuflînd ușurat ca niște foale de potcovar la auzul acestor cuvinte. Ah !... Pe legea mea, monseniore, uite o faptă bună și aș vrea să-l cunosc pe acest prieten, ca să-i arăt recunoștința mea.

Ducele d'Alençon nu răspunse, dar zîmbi și mai îmbietor ca pînă atunci, în așa fel încît Coconnas să creadă că acest prieten nu fusese altul decît el.

— Ei bine, monseniore — adăugă el — v-ați arătat atît de binevoitor spunîndu-mi începutul întîmplării, încît vă rog să duceți bunătatea pînă la capăt și să-mi istorisiți și sfîrșitul ei. Au vrut să-l ucidă, dar spuneți că nu l-au ucis, nu-i așa ? Atunci ce i s-a întîmplat ? Haideți ! Sînt un om tare ! Pot îndura o veste proastă. L-au aruncat poate într-o temniță, nu-i așa ? Cu atît mai bine : o să-l învețe minte ! Niciodată nu vrea să-mi asculte sfaturile. De altfel, o să-l scoatem de-acolo, ce dracu ! Stînca nu-i la fel de tare pentru toți oamenii.

Ducele d'Alençon dădu din cap :

— Ce-i mai rău, viteazul meu Coconnas, e că după această întîmplare, prietenul tău s-a făcut nevăzut, fără să i se mai poată da de urmă.

— Drace ! exclamă piemontezul, pălind din nou. Chiar de-ar fi în iad, tot îl găsesc eu !

— Ascultă — făcu ducele d'Alençon care, din altă pricină, dorea tot atît de mult ca și Coconnas să afle unde era La Mole — îți dau un sfat prietenesc.

— Spuneți-mi, monseniore, spuneți-mi !

— Du-te la regina Margareta ; ea trebuie să știe unde se află cel pe care îl plîngi.

— Trebuie să-i mărturisesc alteței voastre — spuse Coconnas — că m-am gîndit la asta, dar n-am îndrăznit s-o fac ; pentru că, în afară de faptul că doamna Margareta îmi inspiră un mare respect, mă temeam să n-o găsesc prea mîhnită. Cum însă alteța voastră mă asigură că La Mole nu a murit și că maiestatea sa trebuie să știe unde se află, îmi voi lua inima în dinți ca să mă duc la ea.

— Du-te dragul meu, du-te — spuse ducele Francisc. Și după ce afli, dă-mi și mie de veste, căci sînt la fel de îngrijorat ca și tine... Dar nu uita un lucru !

— Care ?

— Să nu spui că vii din partea mea, căci dacă faci imprudența asta, s-ar putea să nu afli nimic.

— Monseniore — îi răspunse Coconnas, pentru că alteța voastră mă sfătuiește să tăinuiesc acest lucru, voi fi mut ca un pește, sau ca regina-mamă.

„Asta prinț, grozav prinț, ce om inimos !“ murmură Coconnas, îndreptîndu-se spre apartamentul reginei Navarei.

Margareta îl aștepta pe Coconnas, căci auzise de deznădejdea lui și de isprăvile prin care acesta se manifestase, așa că aproape îi iertase felul cam brutal de a se purta cu prietena sa, ducesa de Nevers, pe care de vreo două-trei zile piemontezul nu o văzuse, căci se certaseră strașnic. Regina îl primi îndată ce află de venirea lui.

Coconnas intră, fără să-și poată stăpîni o oarecare stinghereală — despre care-i pomenise ducelui d'Alençon — un simțămînt ce-l încerca întotdeauna în fața reginei — nu atît din pricina rangului, cît, mai ales din pricina superiorității ei intelectuale.

Margareta îl primi cu un zîmbet care-l liniști din prima clipă.

— Doamnă — zise el — vă rog din suflet să-mi dați prietenul, sau măcar să-mi spuneți unde se află ; căci nu pot trăi fără el. Închipuiți-vă Euryal fără Nisus. Damon fără Pitias, sau Oreste fără Pilade ! Fie-vă milă de mine, în numele unuia din acești eroi de care v-am pomenit și ale căror inimi, vă asigur, nu erau mai copleșite de duioșie decît a mea.

Margareta zîmbi şi după ce Coconnas îi făgădui că va păstra taina, îi povesti cum La Mole fugise pe fereastră. Cît despre locul unde se afla, cu toate rugăminţile piemontezului, ea nu-i dezvălui nimic.

Coconnas nu era mulţumit decît pe jumătate ; se folosi de cele mai abile subtilităţi diplomatice ca să afle unde se refugiase La Mole. Dar în felul acesta, Margareta înţelese clar că ducele d'Alençon ar fi vrut să ştie în aceeaşi măsură ce anume se întîmplase cu La Mole.

— Ei bine — îl sfătui regina — dacă ţii cu tot dinadinsul să ştii ceva precis despre prietenul dumitale, întreabă-l pe regele Navarei. El este singurul în drept să vorbească. Tot ce-ţi pot spune eu e că trăieşte ; crede-mă pe cuvînt.

— Mă încred în ceva şi mai sigur, doamnă — răspunse Coconnas — în frumoşii dumneavoastră ochi, care nu au plîns.

Apoi socotind că nu mai avea nimic de adăugat la această frază, prin care îşi exprimase atît stima faţă de regină, cît şi preţuirea ce-o avea pentru La Mole, care făcuse o atît de bună alegere, Coconnas se retrase, plănuind cum să se împace cu doamna de Nevers, nu pentru a-i face pe plac, ci pentru a afla de la ea ceea ce nu izbutise să afle de la Margareta.

Marea durere e ceva neobişnuit, de a cărei robie cauţi să scapi cît mai repede. Lui La Mole, gîndul de a o părăsi pe Margareta îi zdrobise inima la început ; şi dacă se învoise să fugă, o făcuse nu atît pentru ca să scape cu viaţă, cît pentru a salva onoarea reginei. De aceea, chiar a doua zi seara, se întoarse la Paris, ca s-o poată vedea pe Margareta în balconul ei. La rîndu-i, regina Navarei, de parc-ar fi simţit o chemare lăuntrică şi ar fi ştiut de reîntoarcerea tînărului, îşi petrecuse întreaga seară la fereastră ; se revăzură deci cu acea bucurie fără margini ce însoţeşte întotdeauna plăcerile neîngăduite.

Mai mult chiar. Firea romantică şi melancolică a lui La Mole găsea un farmec în aceste oprelişti. Dar, ca un adevărat îndrăgostit, care nu se simte fericit decît atunci cînd o vede sau o ţine la piept pe fiinţa iubită, şi suferă cînd ea este departe — La Mole, nerăbdător să se întîlnească din nou cu Margareta, se aşternu pe treabă, pregă-

tind fuga regelui Navarei, ceea ce îi putea da prilejul să se afle iarăşi lîngă ea.

Cît despre Margareta, ea se lăsa pradă acestei fericiri de a fi iubită cu un atît de curat devotament. Descori se căia de ceea ce socotea a fi o slăbiciune ; căci, deşi firea ei dispreţuia micimea unei dragoste de rînd şi nu era simţitoare la nimicurile care, pentru sufletele gingaşe, fac din această iubire fericirea cea mai dulce, mai suavă, mai jinduită, Margareta socotea totuşi că a avut, dacă nu o zi fericită, cel puţin o zi care sfîrşise fericit atunci cînd, spre ceasurile nouă ale serii, ieşind în balcon, îmbrăcată într-o rochie de casă albă, zărea în umbră un cavaler care-şi ducea mîna mai întîi la buze, apoi la inimă. Atunci ea tuşea cu tîle pentru ca iubitul să-i audă glasul. Uneori, aruncat cu putere de o mînă micuţă, un răvaş cu o piatră preţioasă — mai de preţ pentru că aparţinea iubitei decît prin valoare ei însăşi — se rostogolea cu zgomot pe caldarîm, la picioarele tînărului. Atunci, La Mole tăbăra ca un uliu asupra prăzii, o strîngea la piept, răspundea în acelaşi fel, iar Margareta nu pleca din balcon decît cînd auzea pierzîndu-se în noapte tropotul calului, care la venire galopa din răsputeri, iar la plecare abia se urnea, de parc-ar fi fost făcut din material neînsufleţit din care fusese construit gigantul care a pierdut Troia.

Iată de ce Margareta nu era îngrijorată de soarta lui La Mole, căruia — de teamă să nu fie spionaţi îi refuza cu încăpăţînare orice întîlnire — în afară de acestea, după moda spaniolă — care aveau loc în fiecare seară, în aşteptarea solemnităţii primirii solilor — amînată cu cîteva zile, aşa cum am văzut, în urma recomandărilor stăruitoare ale lui Ambroise Paré.

În ajunul solemnităţii, pe la nouă seara, în timp ce la Luvru toată lumea era ocupată cu pregătirile pentru a doua zi, Margareta deschise fereastra şi ieşi pe balcon ; îndată, fără a mai aştepta scrisoarea ei, La Mole, mai grăbit ca de obicei, îi aruncă cu obişnuita lui îndemînare un răvaş care căzu la picioarele iubitei de sînge regesc. Margareta pricepu că trebuie să cuprindă ceva deosebit şi intră în cameră, ca să-l citească.

Pe dosul primei pagini, biletul cuprindea următoarele cuvinte :

„Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept !"

Iar pe cealaltă parte, La Mole scrisese aceste cuvinte, ce puteau fi izolate de celelalte, rupînd biletul în două :

„Doamna şi regina mea, faceţi în aşa fel încît să vă pot da una din sărutările ce vă trimit. Aştept !"

Margareta abia terminase de citit a doua parte a scrisorii, cînd auzi glasul lui Henric de Navara care, cu obişnuita lui reţinere, bătea la uşa ce despărţea apartamentele lor şi o întreba pe Gillonne dacă poate intra.

Regina rupse pe loc biletul în două, punînd o parte în corset, iar cealaltă într-un buzunar şi dădu fuga la fereastră, pe care o închise, apoi se îndreptă degrabă la uşă.

— Intraţi, sire — spuse ea.

Cu toate că Margareta închisese fereastra repede şi cu îndemînare, zgomotul ajunsese pînă la urechile lui Henric, ale cărui simţuri — în mijlocul acestei societăţi de care se temea atît de mult — se ascuţiseră ca la un sălbatic. Regele Navarei însă nu era din acei despoţi care-şi împiedică nevestele să ia aer şi să privească stelele.

Henric zîmbea şi era binevoitor ca de obicei.

— Doamnă — zise el — în timp ce curtenii îşi încearcă hainele de sărbătoare, m-am gîndit să mai schimb cu dumneavoastră cîteva vorbe în legătură cu treburile ce mă interesează şi care vă interesează şi pe dumneavoastră, nu-i aşa ?

— Firește, domnule — răspunse Margareta — nu urmărim oare amîndoi acelaşi lucru ?

— Da, doamnă, şi de aceea doream să vă întreb ce părere aveţi despre ducele d'Alençon, care de cîteva zile mă ocoleşte cu atita grijă, încît de alaltăieri a ajuns chiar să se retragă la Saint-Germain. Oare nu e un mijloc al lui de a pleca singur, mai ales că nu prea e supraveghiat, sau de a nu mai pleca de loc ? Vă rog, doamnă, ce părere aveţi ? Vă asigur că va cîntări greu în atitudinea pe care o voi lua.

— Pe bună dreptate, maiestatea voastră este neliniştită de tăcerea fratelui meu. Toată ziua m-am gîndit la el şi părerea mea e că, schimbîndu-se împrejurările, s-a schimbat şi el.

— Aşadar, văzînd că regele Carol e bolnav şi că ducele de Anjou e rege al Poloniei, nu i-ar displace să rămînă la Paris, ca să nu scape din ochi coroana Franţei ?

— Întocmai.

— Fie ! N-are decît să rămînă — spuse Henric — dar asta ne dă peste cap tot planul nostru ; căci pentru a pleca singur, îmi trebuie de trei ori mai multe garanţii decît dac-aş fi plecat cu fratele vostru, ale cărui nume şi prezenţă ar fi fost un scut pentru mine. Ceea ce mă miră este că nu am veşti de la domnul de Mouy. Şi nu prea e în firea lui să nu dea un semn de viaţă. Nu cumva aveţi vreo veste de la el ?

— Eu, sire ? făcu Margareta mirată. Cum să am ?

— Eh, Doamne, draga mea, nimic mai uşor ; aţi binevoit, ca să-mi faceţi mie pe plac, să-l salvaţi de la moarte pe micuţul La Mole... Băiatul ăsta trebuie că s-a dus la Mantes... şi cînd te duci, poţi foarte bine să te şi întorci.

— Oh ! Iată tîlcul unei taine pe care n-o înţelegeam — răspunse Margareta. Lăsasem fereastra deschisă şi intrînd în cameră, am găsit pe covor un bileţel.

— Asta-i bună ! zise Henric.

— Un bileţel, din care la început n-am priceput nimic şi nu i-am dat nici o importanţă — adăugă Margareta. Poate m-am înşelat şi vine din partea lui.

— Se prea poate — aprobă Henric. Aş îndrăzni să afirm că este probabil. Aş putea să văd biletul ?

— Firește, sire — răspunse Margareta, întinzîndu-i regelui peticul de hîrtie pe care-l vîrîse în buzunar.

Regele îşi aruncă ochii peste el.

— Ce zici, nu e scrisul lui La Mole ? întrebă el.

— Nu ştiu — răspunse Margareta — scrisul mi se pare schimbat.

— Nu fac nimic, hai să-l citim — spuse Henric.

Şi citi :

„Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept".

— Ah, da ! continuă Henric. Vedeţi, spune că aşteaptă !

— Văd şi eu — zise Margareta. Dar ce să facem ?

— Ei... la naiba !... Să vină !

— Să vină ! făcu Margareta, uitîndu-se mirată la Henric, cu ochii ei frumoşi. Cum puteţi spune una ca asta, sire ? Un om pe care regele a vrut să-l ucidă... care este urmărit... ameninţat... Să vină, spuneţi dumneavoastră, e cu putinţă aşa ceva ?... Oare uşile sînt făcute pentru cei care au...

— ...fost siliţi să fugă pe fereastră... vreţi să spuneţi !...

— Da, întocmai ; mi-aţi întregit gîndul.

— Ei bine, dacă cunoaşte drumul pe fereastră, să vină pe acolo, dacă nu poate pe uşă. E simplu.

— Credeţi ? se miră Margareta, îmbujorîndu-se la gîndul că-l va vedea pe La Mole.

— Da, firește.

— Dar cum să urce pînă aici ? întrebă regina.

— Nu aţi păstrat scara de frînghie pe care v-am trimis-o ? Vă ştiam mult mai prevăzătoare de obicei.

— Ba da, sire — zise Margareta.

— Atunci totul e în regulă — răspunse Henric.

— Şi ce porunceşte maiestatea voastră ?

— E foarte simplu — explică Henric — legaţi scara de balcon şi daţi-i drumul. Dacă de Mouy e cel care aşteaptă... şi tare aş crede că el e... dacă-i de Mouy cel care aşteaptă şi vrea să urce, va urca, căci este un prieten de nădejde.

Fără să-şi piardă cumpătul, Henric luă o lumînare ca s-o ajute pe Margareta să caute scara ; dar nu căutară prea mult, căci era pusă bine într-un dulap al faimoasei cămăruţe.

— Uite-o aici — spuse Henric. Acum, doamnă, dacă nu abuzez prea mult de bunăvoinţa dumneavoastră, vă rog să legaţi scara de balcon.

— De ce eu şi nu dumneavoastră, sire ? întrebă Margareta.

— Pentru că cei mai buni conspiratori sînt şi cei mai prudenţi. S-ar putea ca prietenul nostru să se sperie văzînd un bărbat, înţelegi, nu ?

Margareta zîmbi şi legă scara.

— Aşa — spuse Henric, ascuns într-un colţ al camerei — arătaţi-vă, să vă poată vedea ; acum să vadă şi scara. Da, foarte bine, sînt sigur că de Mouy va urca.

Într-adevăr, după zece minute, un bărbat pe al cărui chip se citea o nespusă fericire sări peste balcon și văzînd că regina nu-i iese în întîmpinare, șovăi puțin. În locul ei înaintă Henric.

— Ia te uită — spuse el binevoitor — nu e de Mouy, ci domnul de la Mole. Bună seara, domnule de la Mole. Intrați, vă rog !

La Mole rămase uluit o clipă. Poate dac-ar mai fi fost pe scară, și n-ar fi pus piciorul pe balcon, ar fi căzut.

— Ați vrut să vorbiți cu regele Navarei într-o chestiune urgentă — zise Margareta — l-am înștiințat pe dată și a venit.

Henric se duse să închidă fereastra.

— Te iubesc — îi spuse între timp Margareta, strîngîndu-i la repezeală mîna tînărului.

— Ei bine, domnule — făcu Henric, oferindu-i un scaun lui La Mole — ce veşti ne-aduceți ?

— Vă vestesc, sire — răspunse acesta — că m-am despărțit de domnul de Mouy la barieră. Ar vrea să știe dacă Maurevel a vorbit și dacă s-a aflat că el a fost în camera maiestății voastre.

— Nu încă, dar se va afla curînd, așa că trebuie să ne grăbim.

— Și el tot așa spune, sire, și dacă mîine seară domnul d'Alençon este gata de plecare, de Mouy îl va aștepta la poarta Saint-Marcel, cu o sută cincizeci de oameni ; alți cinci sute or să vă aștepte la Fontainebleau ; și așa veți putea ajunge la Blois, Angoulême și Bordeaux.

— Doamnă — spuse Henric întorcîndu-se spre soția sa — eu unul voi fi gata, mîine veți fi și dumneavoastră ?

La Mole se uită țintă la Margareta, plin de neliniște.

— Aveți cuvîntul meu — spuse regina — că oriunde vă veți duce, vă voi urma ; dar știți prea bine că domnul d'Alençon trebuie să plece o dată cu noi. Cu el nu există cale de mijloc ; ori e cu noi, ori ne trădează ; dacă șovăie, nu ne urnim.

— Știe cumva de acest plan, domnule de La Mole ? întrebă Henric.

— Trebuie să fi primit acum cîteva zile o scrisoare din partea domnului de Mouy.

— Ah, ah ! făcu Henric. Şi nu mi-a spus nimic !

— Feriţi-vă, domnule — zise Margareta — feriţi-vă !

— Fiţi pe pace, mă păzesc ! Cum i se poate răspunde domnului de Mouy ?

— Sire, nu aveţi nici o grijă. La dreapta sau la stînga maiestăţii voastre, fie că-l vedeţi sau nu, mîine, în timpul solemnităţii primirii solilor, el va fi de faţă ; o singură frază în discursul rostit de regină îi va da să înţeleagă dacă sînteţi de acord ; dacă trebuie să fugă sau să vă aştepte. În cazul cînd ducele d'Alençon refuză, el nu cere decît un răgaz de cincisprezece zile ca să reorganizeze totul în numele dumneavoastră.

— Într-adevăr — spuse Henric — de Mouy este un om preţios. Puteţi oare, doamnă, să intercalaţi în discursul dumneavoastră fraza aşteptată ?

— Nimic mai uşor — răspunse Margareta.

— Atunci — spuse Henric — mîine îl voi vedea pe domnul d'Alençon ; de Mouy să fie la postul său şi să tălmăcească fraza din discurs.

— Va fi, sire.

— Ei bine, domnule de La Mole — zise Henric — duceţi-i răspunsul meu. Aveţi cu siguranţă prin împrejurimi un cal, un servitor ?

— Orthon este aci, mă aşteaptă pe chei.

— Duceţi-vă la el, domnule conte. Oh, nu pe fereastră ; asta o întrebuinţaţi numai în clipe grele. Aţi putea fi văzut şi neştiindu-se că vă primejduiţi viaţa pentru mine, aţi compromite-o pe regină.

— Dar pe unde, sire ?

— Dacă nu puteţi intra singur în Luvru, puteţi ieşi cu mine, care cunosc parola. Aveţi o mantie ; o am şi eu pe a mea ; o să ne înfăşurăm în ele şi o să ieşim fără greutate. De altfel, aş vrea să-i dau cîteva ordine speciale lui Orthon. Aşteptaţi aci, mă duc să văd dacă nu e nimeni pe coridoare.

Henric, cu aerul cel mai firesc, plecă să cerceteze drumul. La Mole rămase singur cu regina.

— Ah ! Cînd o să vă revăd ? o întrebă La Mole.

— Mîine seară, dacă fugim ; sau dacă rămîn, într-una din serile astea, în casa din strada Cloche-Percée.

— Domnule de La Mole -- spuse Henric, înapoindu-se — puteți veni, nu e nimeni.

La Mole se înclină respectuos în fața reginei.

— Dați-i mîna s-o sărute, doamnă — zise Henric— domnul de La Mole nu este un slujitor de rînd.

Margareta se supuse.

— Bine că n-am uitat — adăugă Henric — strîngeți scara cu grijă ; este un obiect de preț pentru conspiratori ; și cînd te aștepți mai puțin, poți să ai nevoie de ea. Veniți, domnule de La Mole, veniți !

XLIII

SOLII

A doua zi, toată populația Parisului se îndrepta spre cartierul Saint-Antoine, pe unde solii Poloniei urmau să-și facă intrarea în oraș. Un lanț de gărzi elvețiene stăvileau mulțimea și pîlcuri de călăreți ocroteau circulația seniorilor și a doamnelor de la curte, care ieșeau în întîmpinarea cortegiului.

Curînd se zări, în dreptul mănăstirii Saint-Antoine, un grup de călăreți îmbrăcați în roșu și galben, cu căciuli și haine îmblănite și purtînd în mînă spade late și încovoiate ca iataganele turcești. Ofițerii mergeau de o parte și de alta a alaiului.

Urma apoi un alt pîlc, îmbrăcat cu un lux în adevăr oriental. Veneau după aceea solii, patru la număr, care reprezentau cu strălucire cel mai legendar dintre regatele cavalerești ale secolului al XVI-lea.

Unul din soli era episcopul Cracoviei. Purta veșminte strălucitoare de aur și nestemate — care aduceau și cu cele bisericești, și cu cele ostășești. Calu-i alb, cu o măreață coamă ce flutura în vînt, mergea în pas săltat și părea că scoate foc pe nări ; nimeni nu s-ar fi gîndit că nobilul animal făcuse timp de o lună, în fiecare zi, cîte

cincisprezece leghe pe drumuri aproape de nefolosit din pricina timpului urît.

Alături de episcop mergea palatinul Lasco, boier de vază, atît de aproape de capetele încoronate, încît era mîndru și bogat ca un rege.

În urma celor doi soli de căpetenie, care erau însoțiți de alți doi palatini de neam mare, veneau numeroși boieri polonezi, ai căror cai, împodobiți cu mătase, aur și nestemate, stîrniră admirația zgomotoasă a mulțimii. Într-adevăr, cavalerii francezi, cu toată strălucirea echipajelor lor, erau cu totul puși în umbră de noii veniți, cărora le spuneau cu dispreț — barbari.

Pînă în ultima clipă, Caterina nădăjduise că solemnitatea va fi amînată și că regele, slăbit de boala de care nu se vindecase încă, va reveni asupra hotărîrii luate. Cînd însă veni ziua solemnității și-l văzu pe Carol, palid ca un spectru, îmbrăcat în minunata-i mantie regală — ea înțelese că trebuie să lase impresia că se pleacă în fața voinței de fier a regelui și cel mai bun lucru pentru Henric de Anjou era în surghiunul măreț la care fusese osîndit.

În afară de cele cîteva cuvinte rostite cînd deschisese ochii și o văzuse pe mama sa ieșind din cămăruță, Carol nu mai vorbise cu ea, în urma discuției ce-i pricinuise boala de pe urma căreia era să i se tragă moartea. La Luvru, toată lumea știa că se certaseră îngrozitor, fără să știe din ce cauză și chiar cei mai îndrăzneți — cînd vedeau tăcerea și răceala lor — tremurau ca păsările înaintea liniștii apăsătoare care vestește furtuna.

Totuși, la Luvru se făcură pregătiri — este adevărat — nu ca pentru o sărbătoare, ci ca și cum ar fi avut loc cine știe ce ceremonie funebră. Fiecare se supunea morocănos și apatic. Se știa că însăși Caterina se temea aproape de această solemnitate, și toată lumea tremura.

Marea sală de recepție a palatului fusese pregătită și cum astfel de solemnități erau de obicei publice, oamenii din gardă și santinelele primiseră ordin să lase să intre, o dată cu solii, cît popor putea să încapă în saloanele unde urma să se desfășoare festivitatea.

Iar Parisul avea, ca întotdeauna, înfățișarea marilor orașe în asemenea împrejurări : pretutindeni animație și curiozitate. Numai cine ar fi cercetat cu mai multă atenție

în acea zi populația Parisului ar fi observat între grupurile de burghezi cumsecade, care căscau gura prosteşte, şi un număr destul de mare de bărbați înfăşurați în mantii lungi, ce-şi făceau semne cu ochii sau cu mîna, cînd erau departe unul de altul şi schimbau în şoaptă cuvinte cu tîlc atunci cînd se întîlneau.

Aceşti oameni păreau de altfel foarte preocupați de cortegiu, urmărindu-l îndeaproape şi dădeau ascultare unui bătrîn venerabil, ai cărui ochi negri şi plini de foc trădau o agerime ce nu prea se potrivea cu barba lui albă ca neaua şi cu sprîncenele lui încărunțite. Bătrînul, fie singur, fie ajutat de însoțitorii lui, izbuti să se strecoare printre primii în Luvru şi, multumită bunăvoinței comandantului gărzii elvețiene — un hughenot de nădejde care trecuse de formă la catolicism — se aşeză în spatele solilor, chiar în fața Margaretei şi a lui Henric de Navara.

Henric, înştiințat de La Mole că de Mouy va asista la solemnitate deghizat într-un fel oarecare, se uită cu luare aminte în jurul său. Îl văzu în sfîrşit pe bătrîn şi nu-l mai slăbi din ochi ; un semn al lui Mouy risipi orice îndoială a regelui Navarei. Căci de Mouy se deghizase atît de bine, încît Henric se îndoise că moşneagul cu barbă albă poate fi unul şi acelaşi cu îndrăznețul comandant al hughenoților, care cu numai cinci-şase zile în urmă se apărase atît de dîrz.

Un cuvînt al lui Henric, şoptit la urechea Margaretei, o făcu să-şi aţinteasca privirile asupra lui de Mouy. După aceea frumoşii ei ochi rătăcîră prin sală : îl căutau însă în zadar pe La Mole.

La Mole nu venise.

Începură discursurile. Primul era adresat regelui — Lasco îi cerea în numele Dietei consimțămîntul de a încredința unui prinț al Franței coroana Poloniei.

Carol răspunse printr-o încunoştiințare scurtă şi clară, înfăşurîndu-l solilor polonezi pe fratele său, ducele de Anjou, drept un viteaz fără pereche. Vorbea în franceză : un tălmaci îi traducea răspunsul după fiecare frază. Şi pe cînd tălmaciul vorbea, regele putea fi văzut ducînd batista la gură şi îndepărtînd-o de fiecare dată plină de sînge.

După ce Carol își termină discursul, Lasco se întoarse spre ducele de Anjou, se înclină și rosti o cuvîntare în latinește, prin care îi oferea tronul în numele națiunii poloneze.

Ducele de Anjou răspunse în aceeași limbă — cu un glas a cărui emoție căuta zadarnic s-o stăpînească, afirmînd că primește cu recunoștință cinstea ce i se face. În tot timpul cît fratele său vorbi, Carol rămase în picioare, cu buzele strînse, cu privirea ațintită asupra lui, nemișcat și amenințător ca o pasăre de pradă.

Cînd Henric de Anjou termină, Lasco luă coroana Iagellonilor de pe o pernă de catifea roșie — și în timp ce doi boieri polonezi așezau mantia regească pe umerii ducelui — i-o înmînă lui Carol.

Carol făcu un semn fratelui său. Ducele de Anjou îngenunche în fața lui, iar Carol cu mîna lui îi puse coroana pe cap; atunci, cei doi regi se sărutară, una din sărutările cele mai pline de ură pe care le-au schimbat vreodată doi frați.

În aceeași clipă, un crainic vesti:

— Alexandre-Eduard-Henric al Franței, duce de Anjou, a fost încoronat rege al Poloniei. Trăiască regele Poloniei!

Atunci Lasco se întoarse spre Margareta. Frumoasa regină trebuia să-și rostească discursul la urmă, ceea ce era un semn de deosebită curtenie, căci i se da prilejul să-și afirme minunatul ei talent apreciat de toți; așadar, răspunsul ei în latinește era așteptat cu vădită nerăbdare. Am văzut că Margareta îl scrisese singură.

Discursul lui Lasco era mai curînd un elogiu decît un discurs. Oricît de barbar ar fi fost polonezul, se supuse admirației ce o inspira tuturor frumoasa regină a Navarei; așa că, împrumutînd limba lui Ovidiu, dar folosind stilul lui Ronsard, spuse că părăsind Varșovia în plină noapte, el și însoțitorii lui n-ar fi putut să găsească drumul, dacă n-ar fi fost călăuziți — ca regii magi — de două stele, ce deveneau tot mai strălucitoare pe măsură ce se apropiau de Franța și care acum și-au dat seama că nu erau altele decît frumoșii ochi ai reginei Navarei. În sfîrșit, trecînd de la Evanghelie la Coran, din Siria în Arabia, de la Nazaret la Mecca, el termină afirmînd că era gata — ca și adepții înflăcărați ai Profetului, și care avuseseră ferici-

rea să-i vadă mormîntul — să-şi scoată ochii, socotind că după ce se bucurase de o asemenea privelişte, nimic pe lume nu mai merita să fie admirat.

Discursul fu acoperit de aplauzele celor ce ştiau latineşte, pentru că împărtăşeau părerea oratorului ; şi de ceilalţi, care nu-l înţeleseră, pentru că voiau să pară că-l înţeleg.

Margareta făcu mai întîi o graţioasă reverenţă în faţa curteanului barbar, apoi răspunzînd ambasadorului, îşi aţinti privirea asupra lui de Mouy, şi începu astfel :

— *Quod nunc hac in aula insperati adestis exultaremus ego et conjux, nisi ideo immineret calamitas, acilicet non solum fratris, sed etiam amici orbitas.* [1]

Aceste cuvinte cu două înţelesuri deşi erau destinate lui de Mouy, puteau fi socotite că sînt adresate lui Henric de Anjou. Acesta se plecă în semn de recunoştinţă.

Carol nu-şi aminti să fi citit această frază în discursul pe care i-l dăduse cu cîteva zile mai înainte ; dar nu dădu prea multă importanţă, cuvintelor Margaretei, socotind că e doar un discurs de curtoazie. De altfel, înţelegea destul de prost limba latină.

— *Adeo dolemur a te dividi ut tecum proficisci maluissemus. Sed idem fatum quo nunc sine ulla mora Lutetia cadere juberis, hac in urbe detinet. Proficiscere ergo, frate ; proficiscere, amice ; proficiscere sine nobis ; proficiscentem sequentur spes et desideria nostra*". [2]

Firește, de Mouy asculta cu cea mai mare luare aminte aceste cuvinte, care, deşi adresate solilor, erau numai pentru el. De altminteri, Henric clătinase capul de două-trei ori uitîndu-se la tînărul hughenot, ca acesta să înţeleagă că ducele d'Alençon nu primise ; acest gest însă, care putea fi cu totul întîmplător, nu l-ar fi convins pe de Mouy, dacă n-ar fi fost întărit de cuvintele Margaretei.

[1] Sosirea dumneavoastră la această curte ne-ar umple de bucurie pe mine şi pe soţul meu, dacă nu ne-ar pricinui totodată o deosebită supărare, întrucît nu pierdem numai un frate, ci şi un prieten.

[2] Sîntem deznădăjduiţi de a fi despărţiţi de dumneavoastră, atunci cînd am fi preferat să plecăm împreună. Dar soarta care cere să părăsiţi de îndată Parisul ne înăbuşează pe noi în acest oraş. Plecaţi deci, frate iubit, plecaţi, prietene drag, plecaţi fără noi. Nădejdea şi dorinţele noastre sînt cu dumneavoastră.

Dar pe cînd o asculta şi o privea cu nesaţ pe Margareta, ochii lui de Mouy — negri şi scăpărători sub sprîncenele cărunte — îi atraseră luarea aminte Caterinei, care tresări ca arsă şi nu-şi mai luă privirea din acea parte a sălii, unde se afla căpetenia hughenoţilor.

„Ce figură ciudată ! murmură ea, păstrîndu-şi înfăţişarea gravă pe care i-o cerea împrejurarea. Cine să fie omul acela care se uită cu atîta stăruinţă la Margareta şi la care Margareta şi Henric se uită şi ei cu multă luare aminte ?"

Totuşi, regina Navarei îşi continuă discursul, răspunzînd complimentelor curtenitoare ale solilor, în timp ce Caterina îşi spărgea capul să afle numele frumosului bătrîn ; tocmai atunci, maestrul de ceremonii se apropie de ea, venind din spate, şi îi înmînă un săculeţ de mătase parfumat, ce conţinea o hîrtie împăturită. Caterina îl deschise, scoase hîrtia şi citi aceste cuvinte :

„Mulţumită unei doctorii întăritoare, pe care i-am dat-o chiar acum, Maurevel a mai prins puţină putere şi a putut să scrie numele omului ce se afla în camera regelui Navarei. Este domnul de Mouy".

„De Mouy — se gîndi regina — ei, da, presimţeam eu... Dar bătrînul ăsta... Ei, *cospetto !*... Bătrînul ăsta este..."

Caterina rămase cu ochii ţintă şi cu gura căscată.

Apoi, plecîndu-se la urechea căpitanului gărzii, care se afla lîngă ea, îi şopti :

— Uită-te, domnule de Nancey, fără să atragi atenţia ; uită-te la seniorul Lasco, cel care vorbeşte acum. În spatele lui... da, acolo... îl vezi pe moşneagul cu barba albă, în haine de catifea neagră ?

— Da, doamnă — răspunse căpitanul.

— Bine, să nu-l scapi din ochi.

— Acela căruia regele Navarei îi făcea semn acum ?

— Da, exact. Postează-te la poarta Luvrului, cu zece oameni, şi cînd iese, pofteşte-l, în numele regelui, să vină la masă. Dacă te urmează, du-l într-o cameră unde ai să-l ţii prizonier. Dacă se împotriveşte, pune mîna pe el, viu sau mort. Hai, du-te, du-te...

Din fericire, Henric de Navara nu prea asculta discursul Margaretei şi n-o scăpa din ochi pe Caterina, nepierzînd nici una din schimbările de pe chipul ei.

Văzînd că regina-mamă îşi aţinteşte privirile atît de stăruitor asupra lui de Mouy, se îngrijoră de-a binelea, iar cînd observă că-i porunceşte ceva căpitanului gărzii, pricepu totul.

Atunci făcuse el gestul acela pe care domnul de Nancey îl surprinsese şi care în limbajul lor convenţional avea următoarea semnificaţie : „Ai fost descoperit. Fugi fără întîrziere !"

De Mouy înţelese semnul care însoţea atît de bine cuvintele Margaretei, ce-i erau adresate. Se pierdu pe dată în mulţime şi se făcu nevăzut. Dar Henric nu se linişti decît după ce domnul de Nancey se întoarse la Caterina şi văzu, după strîmbătura ei de ciudă, că o vesteşte că ajunsese prea tîrziu.

Solemnitatea luă sfîrşit. Margareta mai schimbă cîteva cuvinte neoficiale cu Lasco.

Carol se ridică de pe scaun, clătinîndu-se, salută şi ieşi sprijinindu-se, de umărul lui Ambroise Paré, care nu-l mai părăsea pe rege de cînd se îmbolnăvise.

Caterina, vînătă de mînie, şi Henric de Anjou, mut de durere, îl urmară.

Cît despre ducele d'Alençon, se ţinuse deoparte tot timpul ceremoniei, iar privirea regelui, care nu-l slăbise o clipă pe ducele de Anjou, nu se oprise niciodată asupra lui.

Noul rege al Poloniei se simţea pierdut. Departe de maică-sa, răpit de aceşti barbari din nord, era asemenea lui Anteu, fiul Geei, care şi-a pierdut puterea atunci cînd Hercule l-a ridicat în braţe, de n-a mai atins pămîntul. Dincolo de graniţă, Henric se socotea îndepărtat pentru totdeauna de tronul Franţei.

De aceea, în loc să-l urmeze pe rege, se duse la maică-sa.

O găsi la fel de posomorîtă şi de îngrijorată ca şi el, căci se gîndea la capul acela cu o expresie atît de nobilă şi de batjocoritoare, pe care nu-l scăpase din ochi în tot timpul ceremoniei, la bearnezul căruia destinul părea să-i

deschidă calea, măturînd pe toţi regii, prinţii ucigaşi, duşmanii şi piedicile de tot felul.

Văzîndu-şi fiul mult iubit palid sub coroană, copleşit de mantia regală, împreunîndu-şi rugător mîinile frumoase, ce de la ea le moştenise, Caterina se ridică şi-i veni în întîmpinare.

— Oh, mamă ! exclamă regele Poloniei. Iată-mă osîndit să mor în surghiun !

— Fiul meu — îi spuse Caterina — ai uitat atît de repede prezicerea lui René ? Fii pe pace, n-ai să rămîi mult pe meleagurile acelea !

— Scumpă mamă, te implor — spuse ducele de Anjou — la primul zvon, la prima bănuială că tronul Franţei ar putea fi liber, dă-mi de veste...

— Fii pe pace, fiule — spuse Caterina — pînă în ziua pe care o aşteptăm amîndoi, în grajdul meu, zi şi noapte, va sta înşăuat un cal, iar în anticamera mea va aştepta o ştafetă, gata de plecare în Polonia !

XLIV

ORESTE ŞI PILADE

După plecarea lui Henric de Anjou, s-ar fi zis că pacea şi fericirea se înscăunaseră din nou la Luvru, în acest cămin al Atrizilor.

Carol, uitînd de melancolie, îşi redobîndi sănătatea lui de fier de odinioară, şi se ducea la vînătoare cu Henric, sau vorbea cu el despre vînătoare în zilele cînd nu putea să vîneze ; nu-l dojenea decît pentru că nu-i plăcea vînătoarea cu şomi, spunînd că ar fi fost un prinţ desăvîrşit dacă s-ar fi priceput să dreseze şoimul, gaia şi uliul, aşa cum se pricepea să dreseze cîinii şi copoii obişnuiţi.

Caterina redevenise o mamă bună ; blîndă cu ducele d'Alençon şi cu Carol, alintîndu-i pe Henric şi pe Margareta, binevoitoare cu doamnele de Nevers şi de Sauve ; şi, sub pretextul că fusese rănit în timp ce executa un

ordin al ei, împinsese bunătatea pînă acolo, încît îl vizită de două ori pe Maurevel, aflat în convalescență în casa lui din strada Cérisaie.

Margareta își continua întîlnirile de dragostea după moda spaniolă. Seară de seară deschidea fereastra și conversa cu La Mole prin gesturi și bilețele ; și în fiecare din scrisorile lui, tînărul îi amintea frumoasei lui regine că îi făgăduise să petreacă împreună cîteva clipe în strada Cloche-Percée, drept răsplată pentru surghiunul îndurat.

Doar o ființă pe lume era singură și stingheră în Luvrul unde domnea iarăși liniștea și tihna.

Era vorba despre prietenul nostru, contele Annibal de Coconnas.

Firește, era ceva faptul că îl știa pe La Mole în viață ; și însemna mare lucru să fi rămas alesul doamnei de Nevers, cea mai zglobie și mai capricioasă dintre femei. Dar toată fericirea întîlnirilor în doi, pe care frumoasa ducesă i le acorda, și toate asigurările pe care le primea din partea Margaretei în privința soartei prietenului lor comun, în ochii lui Coconnas nu cîntăreau nici cît un ceas petrecut cu La Mole la jupîn La Hurière, dinaintea unei garafe cu vin dulce sau să o facă lată prin cocloaurile Parisului, unde oricînd un gentilom cinstit putea să aibă vreo încurcătură din care să iasă cu pielea găurită, fără pungă sau cu hainele ferfeniță.

Doamna de Nevers — trebuie s-o mărturisim spre rușinea oamenirii— îndura anevoie această concurență a lui La Mole. Nu pentru că l-ar fi urît pe provensal, dimpotrivă, împinsă de acel instinct de nestăvilit — care face pe orice femeie să fie cochetă, fără voia ei, cu iubitul alteia, mai ales cînd aceasta îi este prietenă — ea nu-l cruțase pe La Mole de fulgerele ochilor ei de smarald ; iar Coconnas ar fi putut să rîvnească tandrele strîngeri de mînă și excesul de amabilitate pe care ducesa le acorda prietenului său, în zilele capricioase cînd stăteau piemontezului părea să pălească pe cerul preafrumoasei lui iubite ; dar Coconnas, care ar fi ucis cincisprezece oameni pentru o singură căutătură a iubitei lui, atît de puțin gelos pe La Mole, încît îi șoptise adeseori la ureche, în urma unor astfel de purtări nestatornice ale ducesei, anumite propuneri care îl făcuseră pe provensal să roșească.

Aşadar, Hanriette, pe care absenţa lui La Mole o lipsea de toate foloasele aduse de pietenia lui Coconnas, adică de veselia nesecată şi de nepotolita lui sete de plăcere, veni într-o bună zi la Margareta şi se rugă să-i aducă înapoi pe acest al treilea partener, atît de necesar, fără de care spiritul şi inima lui Coconnas secau din ce în ce.

Margareta, miloasă ca de obicei şi zorită de altfel de stăruinţele lui La Mole şi de îndemnurile propriei ei inimi, îi dădu întîlnire Henriettei în casa cu două intrări, pentru a vorbi pe îndelete despre toate acestea într-un loc unde nimeni nu le putea stînjeni.

Coconnas primi îmbufnat bileţelul Henriettei care-l chema în strada Tizon la orele nouă şi jumătate. Totuşi se duse la locul întîlnirii, unde o găsi pe Henriette mîniată că sosise ea mai întîi.

— Ei, doamne — zise — ce lipsă de bună-cuviinţă să laşi să aştepte astfel... să nu spun o prinţeasă, dar o femeie...

— Oh, aţi aşteptat ? se arătă mirat Coconnas. Auzi vorbă ! Dimpotrivă, mă prind că am venit amîndoi mai devreme.

— Eu, da.

— Şi eu la fel, şi mă prind că este cel mult ora zece.

— Ei bine, pe biletul meu scria nouă şi jumătate.

— De aceea am părăsit Luvrul la ora nouă, căci trebuie să vă amintesc în treacăt că sînt de serviciu pe lîngă domnul d'Alençon şi voi fi silit să vă părăsesc peste o oră.

— Ceea ce, firește, te încîntă ?

— Nu, pe legea mea, pentru că domnul d'Alençon este un stăpîn foarte morocănos şi cu toane şi dacă e vorba să fiu certat, prefer s-o facă preafrumoasele dumneavoastră buze decît gura lui pocită.

— Eh — făcu ducesa — aşa mai zic şi eu... şi spuneai că ai plecat la ora nouă din Luvru ?

— Oh, Doamne, da, ca să vin de-a dreptul aici, dar cînd coteam pe strada Grenelle, zăresc deodată pe unul care semăna cu La Mole.

— Bravo ! Iar La Mole !

— Iarăşi, cu sau fără voia ta !

— Bădăranule !

— Poftim ! Iar o luăm cu amabilităţile !

— Nu, dar termină odată cu istoria asta !

— Nu-s eu de vină dacă mă tot întrebi de ce am întîrziat !

— Firește, crezi că se cuvine să ajung eu prima ?

— Ei, dumneata n-ai pe nimeni pe care să-l cauți !

— Mă cam plictisești, dragul meu ; dar zi mai departe. Așadar, pe cînd coteai pe strada Grenelle, ai zărit un bărbat care semăna cu La Mole... Dar ce ai pe jachetă ? Sînge !

— Poftim, încă unul care m-o fi stropit pe cînd cădea !

— Te-ai bătut ?

— Cred și eu !

— Pentru La Mole al dumitale ?

— Dar pentru cine ai fi vrut să mă bat ? Pentru vreo femeie ?

— Mulțumesc.

— Îl urmăresc deci pe individul care are obrăznicia să aibă o înfățișare ce aducea cu a prietenului meu. Îl ajung pe strada Copuillière, îl întrec, mă zgîiesc la el la lumina unei dughene. Nu era el !

— Bine. Așa îți trebuie !

— Da, numai că nu i-a fost a bună ! „Domnule, i-am spus eu, sînteți un înfumurat, pentru că vă îngăduiți să semănați chiar de departe cu prietenul meu, domnul de La Mole, care este un cavaler desăvîrșit, pe cînd dumneavoastră, se vede prea bine de aproape, nu sînteți decît o pușlama". Atunci a pus mîna pe spadă, firește, am făcut și eu la fel ; la a treia încrucișare l-am dat gata pe neobrăzat... și cînd a căzut, m-a stropit.

— Cel puțin i-ai dat o mînă de ajutor ?

— Tocmai mă pregăteam... cînd apare un călăreț ! Ah, de data asta, ducesă, sînt sigur că a fost La Mole ! Din nefericire, calul galopa din răsputeri. Am alergat după el, și cei care căscau gura la mine în timpul duelului s-au luat după mine. Or, cum puteam să fiu luat drept un hoț cu toată gloata aia care se ținea scai pe urmele mele și urla, am fost silit să mă întorc ca s-o pun pe fugă, ceea ce m-a făcut să pierd puțină vreme. Între timp, călărețul a dispărut. Am căutat să-i dau de urmă, am întrebat, m-am interesat pe la oameni, le-am spus ce culoare avea ca-

lul ; dar, nimic ! Totul în zadar ; nimeni nu-l văzuse. În sfîrșit, cum nu mai aveam ce face, am venit aici !

— Nu mai aveai ce face ! zise ducesa. Ce îndatoritor !

— Ascultă, scumpa mea prietenă — spuse Coconnas, lăsîndu-se nepăsător într-un jilț — iar mă prigonești din pricina bietului La Mole ! Ei bine, nu ai dreptate, pentru că, la urma urmelor, asta-i prietenia, vezi... Aș vrea să am mintea sau cunoștințele acestui biet prieten al meu ; aș găsi atunci vreo comparație care te-ar face să-mi înțelegi gîndul... Prietenia, vezi dumneata, este o stea, pe cînd dragostea... dragostea... ei bine, am găsit o comparație... dragostea nu este decît o luminare. O să-mi spui că există de mai multe feluri...

— De dragoste ?

— Nu, de lumînări, și că printre ele sînt unele mai bune : cea trandafirie... hai să zicem... e cea mai bună ; dar oricît de trandafirie ar fi lumînarea, tot se topește, pe cînd steaua strălucește mereu. La asta ai să-mi răspunzi că atunci cînd lumînarea s-a topit, se pune alta în sfeșnic.

— Domnule de Coconnas, ești un înrezut.

— Ei ?

— Domnule de Coconnas, ești un obraznic !

— Oho !

— Domnule de Coconnas, ești un ticălos !

— Doamnă, îți atrag atenția că ai să mă faci să-l regret de trei ori mai mult pe La Mole.

— Nu mă mai iubești !

— Dimpotrivă, ducesă. Văd că nu prea te pricepi la treburile astea : te idolatrizez. Dar pot să te iubesc, să te ador, să te idolatrizez, și în anumite clipe să-mi laud prietenul.

— Dumneata numești „anumite clipe" cele petrecute lîngă mine ?

— Ce vreai ? Pe bietul La Mole îl port mereu în gînd.

— El ți-e mai drag, nu ți-e rușine ? Uite ce, Annibal, te urăsc ! Te detest ! Îndrăznește, fii sincer, și spune-mi că ți-e mai drag ! Annibal, te înștiințez că dacă ți-e mai drag altcineva pe lume...

— Henriette, cea mai frumoasă dintre ducese ! Pentru liniștea dumitale sufletească, crede-mă, nu-mi mai pune întrebări indiscrete. Te iubesc mai mult decît pe toate fe-

meile, dar pe La Mole îl iubesc mai mult decît pe toţi bărbaţii.

— Bun răspuns ! se auzi deodată o voce.

O perdea de damasc se dădu în lături din faţa unei uşi secrete, săpată în zid, care unea cele două apartamente, şi La Mole apăru în cadrul ei, ca un frumos portret de Tizian în rama lui aurită.

— La Mole ! strigă Coconnas, fără s-o bage în seamă pe Margareta şi fără să mai piardă timp ca să-i mulţumească pentru surpriza ce i-o pregătise. La Mole, prietene, dragul meu La Mole !

Şi se aruncă în braţele prietenului său, răsturnînd jilţul pe care şezuse şi masa ce-i stătea în drum.

La Mole îl îmbrăţişă cu aceeaşi căldură.

— Iertaţi-mă, doamnă — spuse el adresîndu-se ducesei de Nevers — dacă numele meu, pronunţat uneori aici, a putut să tulbure fermecătoarea dumneavoastră prietenie ; firesţe — adăugă el, privind cu nespusă tandreţe pe Margareta — nu din vina mea nu v-am revăzut mai curînd.

— Vezi — zise la rîndu-i Margareta — vezi, Henriette, că m-am ţinut de cuvînt : iată-l !

— Oare datorez această fericire numai rugăminţilor doamnei ducese ? întrebă La Mole.

— Numai rugăminţilor ei — răspunse Margareta, şi adăugă, întorcîndu-se spre La Mole : Îţi dau voie să nu crezi un cuvînt din ce spun.

Între timp, Coconnas îl strînse la piept de zece ori pe prietenul său, umblă în juru-i de douăzeci de ori, apropie un stejnic de chipul lui ca să-l privească mai în voie şi se duse apoi să îngenuncheze în faţa Margaretei, sărutîndu-i poalele rochiei.

— Ei, poftim ! exclamă ducesa de Nevers. Acum o să-ţi fiu şi eu pe plac !

— La naiba ! strigă Coconnas. Întotdeauna te-am găsit încîntătoare ; numai că acum pot s-o spun din toată inima. Ah, de-ar fi pe-aici, prin preajmă, vreo treizeci de polonezi, sarmaţi şi alţi barbari hiperboreeni de soiul ăstora, ca să-i fac să mărturisească pe loc că eşti regina frumoaselor !

— Ei, binişor, binişor, Coconnas, şi atunci doamna Margareta ?... spuse La Mole.

— Oh ! Nu tăgăduiesc ! exclamă Coconnas cu acel accent comic şi naiv totodată pe care numai el ştia să-l aibă. Doamna Henriette este regina frumoaselor, iar doamna Margareta, frumoasa reginelor.

Dar orice zicea, ori făcea, piemontezul era atît de copleşit de fericirea de a-l fi regăsit pe scumpul lui La Mole, încît n-avea ochi decît pentru el.

— Hai, hai, frumoasa mea regină — zise doamna de Neversvino şi să-i lăsăm pe aceşti prieteni desăvîrşiţi să stea de vorbă un ceas. Au atîtea să-şi spună, că nu ne-ar mai lăsa să scoatem o vorbă. Ne vine cam greu, e singurul leac care să-l însănătoşească pe deplin pe domnul Annibal. Fă-o pentru mine, regina mea, pentru că sînt atît de neroadă încît îl iubesc pe căpăţînosul ăsta, cum îi spune prietenul lui, La Mole.

Margareta îi şopti ctîeva cuvinte la ureche lui La Mole, care, oricît de bucuros ar fi fost să-şi revadă prietenul, ar fi dorit totuşi ca accesele de tandreţe ale lui Coconnas să fie mai puţin acaparatoare... Între timp, Coconnas se străduia să facă să înflorească din nou pe chipul Henriettei un zîmbet şi un cuvînt dulce, lucru ce-i izbuti cu uşurinţă.

Aşa că cele două femei trecură în camera de alături unde le aştepta cina. Cei doi prieteni rămaseră singuri.

Se înţelege, Coconnas îi ceru mai întîi prietenului său să-i istorisească în amănunt cum şi-a petrecut seara aceea faimoasă, care era gata-gata să-l coste viaţa. Pe măsură însă ce La Mole îi povestea, piemontezul care, după cum se ştie, nu-şi pierdea cumpătul prea uşor, tremura din toate încheieturile.

— Şi de ce — îl întrebă el — în loc să alergi pe drumuri aşa cum ai făcut, şi să-mi dai atîta bătaie de cap, nu te-ai refugiat la stăpînul nostru, ducele, care te apărase şi te-ar fi ascuns ? Aş fi trăit în preajma ta, m-aş fi prefăcut că sînt mîhnit şi i-aş fi tras pe sfoară pe toţi prostănacii de la curte.

— Stăpînul nostru — murmură La Mole — ducele d'Alençon ?

— Da. După cîte mi-a spus, ar trebui să cred că lui îi datorezi viaţa.

— Îi datorez viaţa regelui Navarei — răspunse La Mole.

— Oh, oh ! se miră Coconnas. Eşti sigur ?

— Nu-ncape îndoială !

— Oh ! Bunul, minunatul rege ! Dar ducele d'Alençon ce învîrtea în treaba asta ?

— Ţinea ştreangul, ca să mă sugrume.

— Mii de draci ! strigă Coconnas. Eşti sigur de ce spui, La Mole ? Cum ! Prinţul ăsta gălbejit, javra asta, fiinţa asta jalnică să-mi sugrume prietenul ! Ah, mii de draci ! Chiar mîine vreau să-i spun ce cred despre el !

— Eşti nebun ?

— Adevărat, ar mai face-o o dată... Dar ce-mi pasă ? N-o să fie cum crede el !

— Hai, hai, Coconnas, linişteşte-te şi încearcă să nu uiţi că a bătut ceasul unsprezece şi jumătate şi astă-seară eşti de serviciu !

— Puţin îmi pasă de serviciul lui ! Ah, asta-i bună ! Să mă aştepte cît o pofti ! Serviciul meu ! Eu să slujesc unuia care ţi-a ţinut ştreangul !... Glumeşti !... Nu !... Aşa a fost să fie ! Trebuie să te regăsesc ca să nu te mai părăsesc. Rămîn aici !

— Dar, nenorocitule, gîndeşte-te bine, dar nu eşti beat !

— Din fericire, căci dac-aş fi, aş da foc Luvrului !

— Hai, hai, Annibal — reluă La Mole — fii înţelegător ! Du-te ! Serviciul este un lucru sfînt.

— Vii şi tu cu mine ?

— Cu neputinţă !

— Crezi cumva că tot mai vor să te ucidă ?

— Nu cred. Sînt prea neînsemnat ca să mai urzească ceva împotriva mea în mod special. Li s-a năzărît aşa, deodată, ca să mă omoare, şi asta-i tot ! Prinţii aveau chef de petrecere în seara aceea.

— Atunci, ce faci ?

— Eu ? Nimic. Hoinăresc, mă plimb !

— Ei bine ! Am să mă plimb cu tine, o să hoinărim împreună. O să fie o plăcere ! Unde mai pui că dac-o să fii atacat, sîntem doi şi o să le cam dăm de furcă. Ah, să poftească gîngania aia de duce ! Îl ţintuiesc ca pe-o potaie la gard !

— Cere-i măcar un concediu !

— Da, nu concediu pentru totdeauna !

— Atunci anunță-l că-l părăsești...

— Ai dreptate. Așa am să fac. Pe loc am să-i scriu !

— Să-i scrii, e cam puțin. Coconnas ! Să-i scrii unui prinț de sînge...

— Da, de sînge ! Pătat de sîngele prietenului meu ! Bagă de seamă — strigă Coconnas, iar ochii lui, întunecați de mînie, îi jucau în cap — ia seama să nu-i dau eu o etichetă să n-o poată duce !

„La urma urmelor — își zise La Mole — peste cîteva zile n-o să mai aibă nevoie nici de prinț, nici de nimeni ; căci dacă vrea să vină cu noi, o să-l luăm."

Coconnas puse mîna deci pe pană, fără ca prietenul lui să se mai împotrivească, și cu multă ușurință compuse această elocventă misivă, pe care o vom citi :

„Monseniore,

Alteța voastră, pricepută cum este în scrierile din timpuri străvechi, nu poate să nu cunoască prea bine povestea mișcătoare a lui Oreste și Pilade, cei doi evrei vestiți pentru nenorocirile și prietenia lor. Prietenul meu La Mole nu este mai puțin nenorocit decît Oreste, iar eu nu sînt mai puțin iubitor decît Pilade. El are acum anumite îndeletniciri însemnate, care cer ajutorul meu. Îmi este deci cu neputință să mă despart de el. De aceea, fără îngăduința alteței voastre, îmi iau un scurt concediu, hotărît să-mi leg soarta de a lui, oriunde m-ar duce aceasta. Alteța voastră înțelege, totuși, cît de greu îmi vine să-mi părăsesc slujba și de aceea nădăjduiesc să-mi dobîndesc iertarea și îndrăznesc să mă numesc mai departe, cu plecăciune.

Al alteței voastre regale,
Monseniore,
preasmeritul și supusul
ANNIBAL, CONTE DE COCONNAS,
prieten nedespărțit al domnului
de La Mole".

Această capodoperă odată terminată, Coconnas i-o citi cu glas tare lui La Mole, care ridică din umeri.

— Ei bine, ce zici ? întrebă Coconnas, care nu-i observase gestul, sau care se prefăcuse că nu-l vede.

— Cred — răspunse La Mole — că domnul d'Alençon o să-şi bată joc de noi.

— De noi ?

— Da, de amîndoi.

— Asta-i mai bine, pare-mi-se, decît să ne sugrume pe fiecare în parte.

— Ei, asta e ! făcu La Mole rîzînd. Poate că una n-o s-o împiedice pe cealaltă.

— Ei bine, cu atît mai rău ! Fie ce-o fi, eu trimit scrisoarea mîine dimineaţă. Cînd plecăm de-aici, unde dormim ?

— La jupîn La Hurière. Ştiţi, în camera aceea mică unde voiai să înfigi pumnalul în mine, pe vremea cînd nu eram încă Oreste şi Pilade !

— Bine, am să trimit scrisoarea la Luvru prin gazda noastră.

În clipa aceea, uşa se deschise.

— Ei bine — întrebară deodată cele două prinţese — unde sînt Oreste şi Pilade ?

— Drace, doamnă — răspunse Coconnas — Pilade şi Oreste se prăpădesc de foame şi de dragoste !

A doua zi, la nouă dimineaţa, jupîn La Hurière duse într-adevăr la Luvru preasmerita misivă a domnului Annibal de Coconnas.

XLV

ORTHON

Chiar după refuzul ducelui d'Alençon, care-i dădea peste cap tot planul şi-i punea în primejdie pînă şi viaţa, Henric devenise — dacă se poate spune astfel — un prieten şi mai bun al prinţului de cum fusese înainte.

Prietenia aceasta o făcu pe Caterina să creadă că cei doi prinți nu numai că se înțelegeau, dar și uneltcau împreună. O iscodi pe Margareta ; dar Margareta era demna ei fiică, așa că regina Navarei — care era deosebit de iscusită în ocolirea explicațiilor neplăcute — se feri atît de bine de întrebările mamei sale, încît după ce-i răspunse la toate, o lăsă mai încurcată ca înainte.

Florentinei nu-i mai rămase deci drept călăuză decît acea pornire lăuntrică de a unelti pe care o adusese cu ea din Toscana — cel mai intrigant din micile stătulețe ale timpului — căruia i se adăugase ura ce o deprinsese la curtea Franței, cea mai dezbinată în interese și păreri de pe vremea aceea.

Caterina înțelese mai întîi că o parte din puterea bearnezului își avea obîrșia în alianța cu ducele d'Alençon și hotărî să-i despartă.

Din ziua în care se hotărîse la aceasta, se îngriji de fiul ei cu răbdarea și iscusința pescarului, care atunci cînd aruncă năvodul departe de pește, îl trage pe nesimțite, pînă cînd a înconjurat prada din toate părțile.

Ducele Francisc își dădu seama de această afecțiune sporită și, la rîndul său, se arătă mai tandru cu mama sa. Cît despre Henric, se prefăcu că nu bagă nimic de seamă, și îl supraveghea pe aliatul său mai îndeaproape ca oricînd.

Fiecare aștepta să se întîmple ceva. Dar în timp ce fiecare aștepta — ceva sigur pentru unii și probabil pentru alții — într-o dimineață, cînd soarele se înălțase trandafiriu pe cer, cernînd acea căldură jilavă și acele dulci miresme care prevestesc o zi frumoasă, un bărbat palid, care se sprijinea într-un baston și mergea anevoie, ieși dintr-o căsuță aflată în dosul Arsenalului și o apucă pe strada Petit-Musc.

În apropierea porții Saint-Antoine, după ce o luă pe promenada care înconjura șanțurile Bastiliei — ca un șes mlăștinos — lăsă marele bulevard în stînga și intră în grădina Arbalète, unde portarul îl primi cu o respectuoasă plecăciune.

Nu era nimeni în această grădină care, după cum arată și numele, aparținea unei corporații : aceea a arbaletierilor. Dac-ar fi fost lume care să se plimbe, acest bărbat

palid ar fi atras privirile asupra lui, căci mustaţa-i lungă, pasul ce mai păstra ceva milităros, deşi trebuia să meargă încet din pricina durerilor pe care le avea, toate dovedeau că era vreun ofiţer rănit de curînd, care îşi încerca puterile prin exerciţii cumpătate, căutînd să se întoarcă la viaţă, la lumină.

Totuşi, lucru ciudat ! Deşi vremea se încălzise, bărbatul — în aparenţă o fire paşnică — era înfăşurat într-o mantie care atunci cînd se desfăcea, lăsa să se întrezărească două pistoale lungi, prinse cu copci de argint de cingătoarea unde era înfipt un pumnal lat ; tot de centură mai atîrna o spadă atît de lungă, încît s-ar fi putut crede că nu o poate trage de mare ce era, şi care îi completa acest adevărat arsenal ambulant şi îi lovea cu teaca picioarele slăbite, ce-i tremurau. Pe deasupra, nespus de prudent, omul nostru, deşi era singur, arunca la orice pas o privire cercetătoare, de parc-ar fi întrebat fiecare cotitură a unei cărări, fiecare tufiş, fiecare şanţ.

Astfel, bărbatul intră în grădină şi se îndreptă calm spre un fel de boltă acoperită cu verdeaţă, ce dădea spre bulevarde, de care nu era despărţită decît printr-un gard de mărăcini şi un mic şanţ, alcătuind o dublă împrejmuire. Acolo, lîngă o masă, se întinse pe un petic de iarbă, iar îngrijitorul locului, care pe lîngă meseria de portar se mai îndeletnicea şi cu aceea de birtaş, îi aduse degrabă o băutură întăritoare.

Bolnavul se afla acolo de zece minute şi dusese la gură de mai multe ori ceaşca de porţelan din care sorbea încet, cînd, deodată, chipul, cu toată paloarea lui interesantă, luă o înfăţişare fioroasă. Zărise venind dinspre Croix-Faubin, pe o cărare care astăzi e strada Neapole, un cavaler înfăşurat într-o mantie lungă, care se opri lîngă turn şi aşteptă.

Cavalerul se afla acolo de cinci minute, iar bărbatul cu faţa palidă, în care cititorul l-a recunoscut poate pe Maurovel abia avusese vreme să-şi revină din tulburarea pe care i-o pricinuise prezenţa lui, cînd un tînăr cu o jachetă strîmtă, ca de paj, îşi făcu apariţia pe aleea ce mai tîrziu avea să devină strada Fosses-Saint-Nicolas, şi îl ajunse pe cavaler.

Ascuns sub bolta lui de verdeaţă, Maurevel putea să vadă şi chiar să audă, fără greutate, tot ce vorbeau ; şi ţi-

nind seama de faptul că acest cavaler era de Mouy, iar tînărul cu jacheta strîmbă Orthon, ne putem da seama că avea şi ce să vadă, şi ce să asculte.

Şi unul şi celălalt se uitară de jur împrejur, cu cea mai mare atenţie ; Maurevel îşi ţinu răsuflarea.

— Puteţi vorbi, domnule — spuse Orthon, care, fiind cel mai tînăr, era şi cel mai încrezător — nimeni nu ne vede, nimeni nu ne aude.

— Bine — făcu de Mouy. Ai să te duci la doamna de Sauve şi dacă o găseşti, ai să-i înmînezi acest răvaş ; dacă nu-i acasă, ai să-l pui sub oglindă, acolo unde regele obişnuia să şi le pună pe-ale lui ; după aceea ai să aştepţi în Luvru. Dacă ţi se dă un răspuns, îl aduci unde ştii ; dacă n-ai răspuns, ai să vii să mă cauţi deseară, cu un pieptar de zale, în locul pe care ţi l-am arătat şi de unde vin acum.

— Bine — zise Orthon — ştiu.

— Eu te las acum, am mai multă treabă toată ziua. tu însă nu te grăbi, ar fi de prisos ; nu e nevoie să ajungi la Luvru înainte ca el să fie acolo şi mi se pare că azi-dimineaţă e la o lecţie de vînătoare cu şoimi. Du-te şi arată-te fără teamă. Te-ai înzdrăvenit şi te duci să-i mulţumeşti doamnei Sauve pentru bunătatea ce ţi-a arătat-o în timpul convalescenţei. Du-te, copile, du-te !

Maurevel ascultă cu ochii ţintă, cu părul măciucă şi cu fruntea brobonită de sudoare. Primul lui gînd fusese să tragă un pistol din cingătoare şi să-l ţintească pe de Mouy ; dar o mişcare a acestuia făcuse să i se dea la o parte mantia şi să-i dezvăluie o platoşă solidă şi bine strînsă. Aşa că, pesemne, plumbul s-ar fi turtit de ea, sau ar fi pătruns în vreo parte a trupului, unde rana pe care ar fi făcut-o n-ar fi fost mortală. De altfel, se gîndi că de Mouy, voinic şi bine înarmat, l-ar fi răpus uşor, mai ales că era rănit ; şi cu un oftat, puse înapoi pistolul pe care-l aţintise asupra hughenotului.

— Ce nenorocire — murmură el — să nu-l pot doborî aici, fără alt martor decît acest pui de tîlhar, căruia un al doilea glonţ i-ar fi prins atît de bine !...

Dar în acea clipă, Maurevel se gîndi că scrisoarea încredinţată lui Orthon şi pe care trebuia să i-o înmîneze

doamnei de Sauve era poate mai însemnată decît însăşi viaţa căpeteniei hughenoţilor.

— Ah ! făcu el. Şi în dimineaţa asta îmi scapi ; fie ! Du-te teafăr acum ; dar mîine o să fie rîndul meu, am să-ţi vin de hac chiar dac-ar trebui să te urmăresc pînă în iadul din care ai ieşit ca să mă nenorocești !

De Mouy îşi acoperi faţa cu mantia şi o porni în grabă spre mlaştinile Temple. Orthon o apucă pe lîngă şanţurile care duceau spre malul rîului.

Atunci Maurevel, mai sprinten şi mai în putere decît ar fi îndrăznit să nădăjduiască, se ridică şi se întoarse în strada Cérisaie, intră la el acasă, puse să i se înşăueze un cal şi, aşa slăbit cum era, cu riscul să i se deschidă rănile, o porni în galop pe strada Saint-Antoine, ajunse pe chei şi dădu buzna în Luvru.

Cinci minute după ce trecuse prin portiţă, Caterina ştia tot ce se petrecuse şi Maurevel primea cei o mie de scuzi de aur care-i fuseseră făgăduiţi pentru arestarea regelui Navarei.

— Oh ! exclamă atunci Caterina. Ori mă înşel, ori acest de Mouy va fi pata neagră pe care a descoperit-o René pe zodiacul blestemului de bearnez.

Un sfert de ceas după Maurevel, Orthon intra în Luvru, în văzul tuturor, aşa cum îl îndemnase de Mouy, şi se îndreptă spre apartamentul doamnei de Sauve, după ce vorbise cu mai mulţi oaspeţi ai palatului.

Dariole rămăsese singură în lipsa stăpînei ei ; Caterina tocmai o chemase pe doamna de Sauve să-i copieze cîteva scrisori însemnate şi de cinci minute se afla la regină.

— Bine — spuse Orthon — voi aştepta.

Şi, fiind socotit ca unul de-al casei, tînărul trecu în dormitorul baroanei şi, după ce se încredinţă că nu-l vede nimeni, ascunse scrisoarea după oglindă.

Chiar cînd îşi trăgea mîna, intră Caterina.

Orthon se îngălbeni, căci i se păru că privirea ageră şi sfredelitoare a reginei-mame se îndreptase mai întîi spre oglindă.

— Ce faci aici, băieţaş ? întrebă Caterina. Nu cumva o cauţi de doamna de Sauve ?

— Da, doamnă ; n-am mai văzut-o de mult şi mi-e teamă că aş fi fost socotit nerecunoscător, dac-aş mai fi întîrziat să-i mulţumesc.

— O iubeşti deci mult pe scumpa Charlotte ?

— Din toată inima, doamnă.

— Şi îi eşti credincios, după cît se spune ?

— Maiestatea voastră vă înţelege că este ceva cu totul firesc, atunci cînd va afla că doamna de Sauve a avut pentru mine a grijă de care nu eram vrednic, căci nu-s decît un servitor de rînd.

— Şi cu ce prilej ţi-a arătat această grijă ? întrebă Caterina, prefăcîndu-se că nu cunoaşte ce i se întîmplase tînărului.

— Doamnă, cînd am fost rănit.

— Ah, bietul băiat ! făcu Caterina. Ai fost rănit ?

— Da, doamnă.

— Şi cînd asta ?

— În seara cînd au venit să-l aresteze pe regele Navarei. Văzînd soldaţi, mi-a fost atît de frică, încît am strigat, am chemat în ajutor ; unul din ei m-a lovit în cap şi am leşinat.

— Bietul băiat ! Şi acum te-ai însănătoşit ?

— Da, doamnă.

— Şi, firește, îl cauţi pe regele Navarei. ca să-ţi reiei slujba ?

— Nu, doamnă. Regele Navarei, aflînd că am îndrăznit să mă împotrivesc poruncilor maiestăţii voastre, m-a alungat fără milă.

— Adevărat ? exclamă Caterina, prefăcîndu-se că o interesează cele afirmate de Orthon. Ei bine, iau asupra mea această treabă. Dar dacă o aştepţi pe doamna de Sauve, a aştepţi în zadar : are de lucru, sus, la mine.

Şi Caterina, crezînd că Orthon nu avusese timp să ascundă răvaşul după oglindă, se duse în salonul doamnei de Sauve, anume ca să-l lase singur pe tînăr.

În această clipă, Orthon, îngrijorat de sosirea neaşteptată a reginei-mame, se întrebă dacă aceasta nu se datora vreunei uneltiri împotriva stăpînului său — auzi trei lovituri uşoare în tavan : era semnalul prin care trebuia el însuşi, în caz de primejdie, să-l anunţe pe stăpînul său,

atunci cînd acesta se afla la doamna de Sauve, iar el îl veghea.

Cele trei lovituri îl făcură să tresară ; îi veni în minte un gînd revelator şi îşi zise că de astă dată semnalul era pentru el. Alergă deci la oglindă şi luă scrisoarea de unde-o pusese.

Caterina urmărea printr-o crăpătură a perdelei toate mişcările tînărului ; îl văzu repezindu-se spre oglindă, dar nu ştia dacă se dusese ca să ascundă răvaşul sau să-l ia.

„Hei — şopti nerăbdătoare florentina — de ce-o fi zăbovind ?"

Şi se întoarse pe dată, zîmbitoare, în cameră.

— Tot aici, băieţaşule ? întrebă ea. Ei bine, ce mai aştepţi ? Nu ţi-am spus că iau asupra mea grija sorţii tale ? Cînd ţi-am spus-o o dată, te mai îndoieşti ?

— Oh, doamnă, feri-m-ar Dumnezeu ! răspunse Orthon.

Şi tînărul, apropiindu-se de regină, se lăsă într-un genunchi, îi sărută pulpa rochiei şi plecă fără să zăbovească.

Ieşind, dădu în anticameră cu ochii de căpitanul gărzii, care o aştepta pe Caterina. Prezenţa acestuia nu numai că nu-i îndepărtă bănuielile, dar i le spori.

Cît despre Caterina, nici nu căzuse bine perdeaua după plecarea lui Orthon, că se şi repezi la oglindă.

Dar scotoci în zadar cu mîna tremurîndă : nu dădu peste nici o scrisoare.

Şi totuşi era sigură că-l văzuse pe băieţandrul ăsta apropiindu-se de oglindă ; fie deci pentru a lua înapoi scrisoarea, fie pentru a o pune. Soarta dăruia o forţă egală adversarilor săi. Un copil devenea un bărbat din clipa cînd lupta împotriva ei.

Scotoci din nou, pipăi de zor, dar nu găsi nimic.

— Oh, nenorocitul ! exclamă ea. Nu-i voiam răul, dar luînd înapoi răvaşul, îşi face răul cu mîna lui ! Ei, domnule de Nancey, ei, unde eşti ?

Glasul puternic al reginei-mame străbătu salonul şi pătrunse în anticamera unde aştepta, cum am mai spus, căpitanul gărzii.

Domnul de Nancey sosi în grabă.

— Iartă-mă, doamnă — spuse el. Ce doreşte maiestatea voastră ?

— Stăteai în anticameră ?
— Da, doamnă.
— Ai văzut ieșind un tînăr, un băiețandru ?
— Chiar adineauri.
— Crezi c-a ajuns departe ?
— Cam pe la jumătatea scării.
— Cheamă-l înapoi.
— Cum se numește ?
— Orthon. Dacă nu vrea să se întoarcă, adu-l cu forța. Totuși nu-l speria, dacă nu se împotrivește. Trebuie să-i vorbesc chiar acum !

Căpitanul gărzii se năpusti afară.

După cum prevăzuse, Orthon se afla la jumătatea scării, căci cobora încet, nădăjduind să întîlnească pe scară sau să zărească pe vreun coridor pe regele Navarei sau pe doamna de Sauve.

Auzi că e chemat și tresări.

Se gîndi să fugă, dar cu o maturitate de judecată care-i depășea vîrsta, înțelese că dacă fuge totul e pierdut.

Așadar, se opri.

— Cine mă strigă ?

— Eu, domnul de Nancey — răspunse căpitanul gărzii, coborînd deodată mai multe trepte.

— Dar mă grăbesc — zise Orthon.

— Din partea maiestății sale, regina-mamă — reluă domnul de Nancey, ajungîndu-l din urmă.

Băiatul își șterse sudoarea care-i curgea pe frunte și urcă înapoi.

Căpitanul îl urma.

Caterina plănuise mai întîi să-l aresteze pe tînăr, să poruncească să fie scotocit prin haine și să pună mîna pe scrisoarea pe care știa că o are asupra lui ; de aceea se gîndise să-l învinovățească că-i furase ceva ; chiar își desprinsese de la rochie o agrafă de diamante, vrînd s-arunce vina pe tînăr de dispariția ei ; dar chibzui că mijlocul acesta era primejdios, că i-ar fi trezit tînărul bănuieli și-ar fi dat de veste stăpînului său, iar la rîndul lui acesta s-ar fi ferit și astfel n-ar mai fi căzut în cursă.

Firește, putea să-l trimită pe băiat la temniță ; dar zarva ce s-ar fi făcut în jurul arestării — oricît s-ar fi

păstrat taina ei — tot s-ar fi răspîndit în Luvru si numai un cuvînt l-ar fi făcut pe Henric să se păzească.

Şi, totuşi, Caterina avea nevoie de răvaş, căci o scrisoare de la domnul de Mouy, adresată regelui Navarei şi trimisă cu atîta grijă, trebuia să dezvăluie o întreagă uneltire.

Îşi puse deci la loc agrafa de unde o desprinsese.

— Nu, nu — zise ea — e o idee de zbir ; proastă idee ! Dar pentru un răvaş... care poate nu merită atîta trudă — urmă ea, încruntîndu-şi sprîncenele şi vorbind atît de încet, încît ea singură abia putea să-şi audă glasul. Ei, la naiba, nu-i vina mea ; e a lui ! De ce puiul ăsta de tîlhar n-a pus răvaşul la locul fixat ? Şi, totuşi, biletul ăsta îmi trebuie ?

Chiar atunci Orthon intră din nou.

De bună seamă, chipul Caterinei avea o expresie fioroasă, ceea ce-l făcu pe băiat să pălească şi să rămînă în prag. Era încă prea tînăr poate, ca să fie cu desăvîrşire stăpîn pe sine.

— Doamnă — zise el — mi-aţi făcut cinstea să mă chemaţi înapoi ; vă pot fi de folos cu ceva ?

Faţa Caterinei se lumină, de parcă o rază de soare ar fi căzut pe ea.

— Te-am chemat, copile — spuse — pentru că-mi place să-ţi văd chipul şi cum ţi-am făgăduit că voi avea grijă de soarta ta, vreau să-mi ţin făgăduiala fără întîrziere. Se spune despre noi, reginele, că am fi uituce. Dar nu sufletul e de vină, ci mintea, înfierbîntată de tot ce se petrece. Mi-am adus însă aminte că regii ţin în mîna lor soarta oamenilor şi te-am rechemat. Vino, copile, urmează-mă !

Domnul de Nancey, care lua în serios ceea ce auzea, privea uimit înduioşarea Caterinei.

— Ştii să călăreşti, băiatule ? îl întrebă Caterina.

— Da, doamnă.

— Atunci, vino la mine. Am să-ţi dau un bileţel pe care ai să-l duci la Saint-Germain.

— Sînt la ordinele maiestăţii voastre.

— Nancey, să i se dea un cal !

Domnul de Nancey plecă.

— Hai, copile — zise Caterina.

Și păși prima. Orthon o urmă.

Regina-mamă coborî un etaj, o apucă pe coridorul unde se aflau apartamentele regelui și ale ducelui d'Alençon, ajunse la scara în spirală, mai coborî un cat, deschise o ușă care dădea într-o galerie rotundă, a cărei cheie n-o avea decît ea și regele, și îl introduse aci pe Orthon ; intră apoi și ea, închizînd ușa. Această galerie înconjura ca un meterez anumite porțiuni ale apartamentelor regelui și reginei-mame. Era, ca și galeria castelului San-Angelo de la Roma, și ca aceea a palatului Pitti de la Florența, un adăpost pregătit în caz de primejdie.

După ce trase ușa, Caterina rămase cu tînărul în coridorul întunecos. Făcură vreo douăzeci de pași, Caterina mergînd înainte, Orthon în urma ei.

Deodată, Caterina se întoarse și tînărul observă pe chipul ei, aceeași expresie fioroasă pe care o avusese cu zece minute mai înainte.

Prin întuneric, ochii ei rotunzi ca de pisică sau de panteră păreau că aruncă foc.

— Stai ! făcu ea.

Orthon simți un fior trecîndu-i prin tot trupul ; o răceală ucigătoare, ca un giulgiu de gheață, se lăsă din tavan ; podeaua părea întunecată ca lespedea unui mormînt ; iar privirea Caterinei era, dacă se poate spune astfel, ascuțită și-i pătrundea pînă în inimă băiețandrului nostru.

Orthon se dădu înapoi și, tremurînd, se lipi de zid.

— Unde-i biletul pe care trebuia să-l dai regelui Navarei ?

— Biletul ? îngăimă Orthon.

— Da, biletul pe care, în cazul că nu-l găseai pe rege, trebuia să-l pui după oglindă ?

— Eu, doamnă ? făcu Orthon. Nu știu ce vreți să spuneți.

— Biletul pe care ți l-a dat de Mouy, acum un ceas, în spatele grădinii Arbalète.

— N-am nici un bilet — spuse Orthon — maiestatea voastră se înșală, desigur.

— Minți ! se răsti Caterina. Dă-mi-l, și-mi țin făgăduiala, pe care ți-am făcut-o.

— Care, doamnă ?

— Te fac bogat.

— N-am nici un bilet, doamnă — reluă tînărul.

Caterina scrîşni din dinţi, apoi zîmbi.

— Dacă mi-l dai — zise ea — primeşti o mie de scuzi de aur.

— N-am nici un bilet, doamnă !

— Două mii de scuzi !

— Cu neputinţă, pentru că nu-l am şi deci nu-l pot da.

— Zece mii de scuzi, Orthon !

Tînărul, care vedea că mînia reginei creşte ca un val, din piept spre creştet, se gîndi că n-are decît un mijloc ca să-şi scape stăpînul : să înghită scrisoarea. Duse mîna la buzunar. Caterina îi ghici însă gîndul şi-i opri mîna :

— Hai, copile — spuse ea, rîzînd. Bine, eşti credincios. Cînd regii vor să-şi ia un servitor, nu strică de loc să-l pună la încercare, să vadă dacă-i credincios. Ştiu ce să cred despre tine. Uite, ţine punga mea, şi ăsta-i doar un început. Du-te şi du-i stăpînului tău biletul şi spune-i că de azi înainte eşti în slujba mea. Du-te ! Poţi să pleci şi fără mine, prin uşa pe care am venit : se deschide pe dinăuntru.

Şi Caterina, punînd punga în mîna tînărului încremenit de mirare, făcu cîţiva paşi şi atinse zidul cu mîna. Orthon rămase totuşi şovăitor, în picioare. Nu-i venea să creadă că primejdia, pe care o simţise gata să se abată asupra lui, se depărtează.

— Hai, nu mai tremura ! îi zise Caterina. Ţi-am spus doar că eşti liber să pleci şi că dacă vrei să te întorci, ai să fi un om făcut.

— Vă mulţumesc, doamnă — zise Orthon. Atunci, mă iertaţi ?

— Mai mult, te răsplătesc ; eşti un bun aducător de bileţele de dragoste, un drăguţ mesager al amorului. Numai că ai uitat că stăpînul te aşteaptă.

— Ah, da ! făcu repezindu-se spre uşă.

Dar abia făcu trei paşi, şi podeaua îi fugi de sub picioare. Se bălăbăni, întinse braţele, scoase un strigăt înfiorător şi se prăbuşi în temniţa Luvrului, după ce Caterina apăsase pe o pîrghie.

— Hai — mormăi regina — din pricina încăpăţînării ticălosului ăstuia, o să trebuiască să cobor o sută cincizeci de trepte !

Caterina se întoarse în apartamentul ei, aprinse un felinar, se înapoie pe coridor, apăsă din nou pe pîrghie, deschise un chepeng ce dădea spre o scară în spirală, care părea că duce în inima pămîntului şi, mînată de nepotolita ei curiozitate, care de fapt nu era decît unealta urii, ajunse la o uşă de fier care se deschidea pe dinăuntru şi dădea în temniţă

Aci zăcea bietul Orthon, plin de sînge, zdrobit, cu oasele sfărîmate din pricina căderii de la înălţime de o sută de picioare · totuşi, mai dădea semne de viaţă.

Dincolo de zidul gros, se auzea bolborosind apa Senei care printr-o infiltraţie subterană, ajungea pînă lîngă scară.

Caterina intră în groapa jilavă şi rău mirositoare, care, de cînd exista, fusese firește martora multor căderi asemănătoare, scotoci prin veşmintele lui Orthon, luă biletul, se asigură că era într-adevăr cel pe care-l căuta, împinse cu piciorul trupul celui căzut, şi apoi apăsă cu degetul pe o altă pîrghie; fundul gropii se mişcă şi trupul, alunecînd dus de însăşi greutatea lui, dispăru sub apă ; după ce închise uşa la loc, urcă scările, se zăvorî în camera ei şi citi cu nesaţ biletul care avea următorul conţinut :

„Deseară, la ora zece, în strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber". Dacă veniţi nu răspundeţi, dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului.

De Mouy de Saint-Phale".

Citind biletul, un zîmbet înflori pe buzele Caterinei ; se gîndea numai la victorie, uitînd că desăvîrşire preţul acestei izbînzi.

De altfel, cine fusese Orthon ? O inimă credincioasă, un suflet devotat, un băieţandru frumos ; atît.

Toate acestea — ne închipuim cu uşurinţă — nu puteau înclina nici o clipă cumpăna balanţei de gheaţă, unde se cîntărea soarta imperiilor.

După ce citi biletul, Caterina urcă pe dată la doamna de Sauve şi-l puse după oglindă.

Coborînd, îl întîlni la intrarea în coridor pe căpitanul gărzii.

— Doamnă — îi aminti domnul de Nancey — aşa cum a poruncit maiestatea voastră, calul e gata.

— Dragă baroane — zise Caterina — nu mai e nevoie. L-am făcut să vorbească pe băieţaş, într-adevăr, e prea prostănac pentru misiunea pe care am vrut să i-o încredinţez. Îl luam drept un lacheu, dar era cel mult un rîndaş. I-am dat cîţiva bani şi l-am scos afară prin portiţa cea mică.

— Dar ceea ce trebuia să facă ? întrebă domnul de Nancey.

— Ceea ce trebuia să facă ? repetă Caterina.

— Vestea pe care trebuia s-o ducă la Saint-Germain. Maiestatea voastră doreşte să mă duc eu sau să trimit pe unul din oamenii mei ?

— Nu, nu — spuse Caterina — dumneata şi oamenii dumitale veţi avea altceva de făcut deseară.

Şi Caterina se întoarse în apartamentul ei, nădăjduind din toată inima că în seara aceea o să ţină, în sfîrşit, în mîinile ei, soarta acestui blestemat de rege al Navarei.

XLVI

HANUL „SUB CERUL LIBER"

Două ceasuri după întîmplarea povestită, care nu lăsase nici cea mai mică urmă pe chipul Caterinei, doamna de Sauve, terminîndu-şi îndatoririle la regină, urcă în apartamentul ei. Îndată sosi şi Henric ; aflînd de la Dariole că Orthon fusese acolo, se duse direct la oglindă şi luă biletul.

Acesta, după cum am mai spus, avea următorul cuprins :

„Deseară, la ora zece, în strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber. Dacă veniţi, nu răspundeţi ; dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului".

Semnătura însă nu exista.

„Henric n-o să lipsească de la întîlnire — îşi zise Caterina — căci chiar dacă n-ar avea poftă să se ducă acum

n-o să-l găsească pe aducătorul biletului ca să-i spună că „Nu".

În această privință, Caterina nu se înșelase. Henric întrebă de Orthon, iar Dariole îi spuse că ieșise cu regina-mamă ; cum găsise biletul la locul stabilit și cum pe biețul băiat îl știa incapabil de trădare — nu se îngrijoră de fel.

Cină, ca de obicei, la masa regelui, care-și bătu joc de stîngăciile lui la vînătoarea cu șoimi, ce avusese loc în cursul dimineții.

Henric ceru iertare, spunînd că el este de la munte și nu de la cîmpie, dar îi făgădui lui Carol c-o să se deprindă și cu vînătoarea de șoimi.

Caterina se arătă încîntătoare ; ridicîndu-se de la masă, o rugă pe Margareta să-i țină de urît toată seara.

La ora opt, Henric luă cu el doi gentilomi, ieși cu ei prin poarta Saint-Honoré, făcu un ocol mare și se întoarse prin la Tour-de-Bois, trecu Sena pe bacul de la Nesle, o apucă în sus pe strada Saint-Jacques și aici le dădu drumul, ca și cum ar fi avut o întîlnire amoroasă. La colțul străzii Mathurins, întîlni un călăreț înfășurat într o mantie ; se apropie de el.

— Mantes — zise omul.

— Pau — răspunse regele.

Omul descălecă pe dată, Henric își puse mantia stropită toată de noroi a acestuia, urcă pe cal, care era numai spumă, se întoarse prin strada La Harpe, trecu peste podul Saint-Michel, străbătu în grabă strada Barthélemy, traversă din nou fluviul pe Pont-aux-Mauniers, coborî de-a lungul cheiurilor, o apucă pe strada l'Arbre-Sec și bătu la ușa hanului jupînului la Hurière.

La Mole se afla în sala pe care o cunoșteam și scria o lungă scrisoare de dragoste unei persoane pe care o știți.

Coconnas era la bucătărie cu La Hurière și privea frigarea unde se perpeleau șase potîrnichi : tocmai discuta cu prietenul său, hangiul, cînd e momentul cel mai potrivit să le scoată din frigare.

În clipa aceea, Henric bătu la ușă. Grégoire îi deschise și duse calul la grajd, în timp ce călătorul intră bocănind

cu cizmele pe podea, ca și cum și-ar fi încălzit picioarele amorțite.

— Ilei, jupîne La Hurière — spuse La Mole, continuînd să scrie. A venit un gentilom care întreabă de dumneata.

La Hurière veni, îl măsură pe Henric din cap pînă-n picioare, și cum mantia de stofă grosolană nu-i inspira prea mult respect, îl întrebă :

— Cine sînteți ?

— Ei, drăcie ! făcu Henric, arătînd spre La Mole. Ți-a spus domnul : sînt un gentilom din Gasconia, care vine la Paris, ca să se înfățișeze la curte.

— Și ce doriți ?

— O cameră și să cinez.

— Hm — făcu La Hurière — valet aveți ?

Aceasta era, după cum se știe, întrebarea lui obișnuită.

— Nu — răspunse Henric — dar am de gînd să-mi iau unul cînd am să mă îmbogățesc.

— Nu închiriez cameră de stăpîn fără cameră de valet — zise La Hurière.

— Chiar dacă-ți propun să-ți plătesc împărățește și să facem socoteala mîine ?

— Oh, oh, sînteți foarte darnic, gentilomul meu ! zise La Hurière, uitîndu-se la Henric cu neîncredere.

— Nu, dar pentru că am să stau astă-seară și la noapte în hanul dumitale, care mi-a fost recomandat din toată inima de un senior de pe meleagurile mele, am chemat un prieten să vină aici să cineze cu mine. Ai vin bun de Artois ?

— Am unul strașnic ! Nici bearnezul nu bea unul mai bun !

— Bine. Îl plătesc separat. Ah, uite, mi-a venit și prietenul !

Într-adevăr, chiar în acea clipă ușa de deschisese și intră un al doilea gentilom — ceva mai în vîrstă decît primul — tîrînd după el o spadă mare.

— Aha-aha ! făcu el. Ești punctual, tînărul meu prieten ! Pentru un om care a bătut două sute de leghe, frumos lucru să fie punctual !

— Pe dînsul îl așteptați ? întrebă La Hurière.

— Da — zise primul sosit, îndreptîndu-se spre tînărul cu spada cea mare şi strîngîndu-i mîna. Dă-ne, te rog, cina.

— Aici, sau în camera dumneavoastră ?

— Unde vrei.

— Jupîne — spuse La Mole, chemîndu-l pe La Hurière — scapă-ne de mutrele astea hughenote. De faţă cu ei, Coconnas şi cu mine n-o să mai putem scoate o vorbă despre treburile noastre.

— Cina la camera numărul 2, la etajul al treilea — strigă La Hurière. Urcaţi, domnilor, poftiţi !

Cei doi călători îl urmară pe Grégoire, care mergea înaintea lor, luminîndu-le calea.

La Mole îi urmări cu privirea pînă dispărură ; întorcîndu-se, îl văzu pe Coconnas care-şi vîrîse capul pe uşa bucătăriei. Ochii mari, bulbucaţi, şi gura căscată exprimau o mirare vădită.

La Mole se apropie de el.

— Mii de draci ! exclamă Coconnas. Ai văzut ?

— Ce să văd ?

— Pe cei doi gentilomi !

— Ei şi ?

— Aş jura că sînt...

— Cine ?

— Păi, regele Navarei şi bărbatul cu mantia vişinie.

— Jură, dacă vrei, dar nu prea tare.

— I-ai recunoscut şi tu ?

— Bineînţeles.

— Ce-or fi căutînd aici ?

— Vreo aventură amoroasă !

— Crezi ?

— Sînt sigur.

— La Mole, eu unul prefer loviturile de spadă acestor aventuri amoroase. Adineauri aş fi putut să jur ; acum pun rămăşag.

— Ce rămăşag ?

— Că-i vorba de o uneltire.

— Eşti nebun ?

— Ei bine, eu îţi spun...

— Şi eu îţi spun că dacă uneltesc, asta-i priveşte...

— Ai dreptate — făcu Coconnas. Doar nu mai sînt în slujba domnului d'Alençon ! Facă ce-or vrea...

Şi cum potîrnichile păreau că se rumeniseră destul, aşa cum îi plăceau lui Coconnas, piemontezul îi strigă jupinului La Hurière să le ia de pe foc, pentru că-i lăsa gura apă şi aştepta cu nerăbdare să le înfulece.

Între timp, Henric şi de Mouy ajunseră în camera lor.

— Ei bine, sire — spuse de Mouy, după ce Grégoire le pregăti masa — l-aţi văzut pe Orthon ?

— Nu, dar am găsit biletul pe care l-a ascuns după oglindă. Bănuiesc că băiatul s-a speriat, pentru că regina Caterina a venit tocmai cînd era acolo ; aşa că a plecat fără să mă aştepte. Am fost cam îngrijoarat, căci Dariole mi-a spus că regina-mamă a căutat să-l tragă de limbă.

— Oh ! Nu-i nici o primejdie, strengarul e dibaci ; şi cu toate că regina-mamă îşi cunoaşte meseria, sînt sigur că i-a dat de furcă.

— Dar dumneata, de Mouy, l-ai văzut întorcîndu-se ? întrebă Henric.

— Nu, dar am să-l văd deseară ; la miezul nopţii trebuie să se întoarcă să mă ia de aici cu o puşcă şi pe drum o să-mi povestească totul.

— Dar cu omul de la colţul străzii des Mathurins, ce-i ?

— Care om ?

— Cel care mi-a dat calul şi mantia ! Ai încredere în el ?

— E unul din oamenii noştri cei mai credincioşi. De altfel, nici n-o cunoaşte pe maiestatea voastră şi habar n-are cu cine a avut de-a face.

— Atunci putem să vorbim în linişte de treburile noastre ?

— Firește. De altminteri, La Mole e de strajă.

— De minune !

— Ei bine, sire, ce spune domnul d'Alençon ?

— Domnul d'Alençon nu mai vrea să plece, de Mouy. Şi-a dat arama pe faţă. Alegerea ducelui de Anjou pe tronul Poloniei şi boala regelui l-au făcut să-şi schimbe planurile.

— Aşadar, din pricina lui planul nostru o să cadă baltă ?

— Da.

— Atunci ne trădează ?

— Nu încă ; dar ne va trăda la prima împrejurare pe care o va socoti prielnică.

— Inimă laşă ! Fire perfidă ! De ce nu mi-a răspuns la scrisorile pe care i le-am trimis ?

— Ca să aibă dovezi şi să nu dea nimic în schimb. Aşadar, totu-i pierdut, de Mouy ?

— Dimpotrivă, sire, totul e de cîştigat. Ştiţi prea bine că întregul partid, în afară de fracţiunea prinţului de Condé, vă sprijină şi nu se folosea de duce, deşi lăsa impresia că intră în relaţii cu el, decît ca mijloc de apărare. Ei bine, din ziua ceremoniei, am legat soarta tuturor lucrurilor de dumneavoastră. Va trebui o sută de oameni ca să fugiţi cu ducele d'Alençon ! Eu v-am asigurat o mie cinci sute ! În opt zile vor fi gata, postaţi de-a lungul drumului spre Pau. Nu va mai fi o fugă, ci o retragere în regulă. O mie cinci sute de oameni vă sînt de ajuns, sire ? V-aţi crede în siguranţă cu o armată ?

Henric zîmbi şi-l bătu pe umăr :

— De Mouy, eşti singrul om care ştie că regele Navarei nu-i de felul lui atît de sperios cum se crede.

— Ei, Doamne ! Ştiu, sire, şi nădăjduiesc că n-o să treacă multă vreme şi întreaga Franţă o s-o ştie ca şi mine.

— Da, cînd pui la cale o uneltire, trebuie să izbuteşti ; iar pentru aceasta, prima condiţie e să fii hotărît ; şi ca să iei o hotărîre grabnică, sinceră, eficace, tebuie să fii încredinţat că vei izbuti.

— Ei bine, sire, cînd are loc vînătoarea ?

— La fiecare opt sau zece zile o dată, are loc fie o vînătoare cu hăitaşi, fie cu şoimi.

— Cînd a avut loc ultima dată ?

— Chiar azi.

— Aşadar, peste opt sau zece zile.

— Fără îndoială, chiar înainte, poate.

— Ascultaţi-mă ! Mi se pare că totu-i în ordine : ducele de Anjou a plecat ; nu se mai gîndeşte nimeni la el. Regele

se înzdrăvenește pe zi ce trece. Prigoana împotriva noastră a încetat aproape. Făceți-i ochi dulci reginei-mame, făceți-i ochi dulci domnului d'Alençon ; spuneți-i mereu că nu puteți pleca fără el ; străduiți-vă s-o creadă, ceea ce este mai greu.

— Fii liniștit, o să creadă.

— Are atîta încredere în dumneavoastră ?

— Zău nu, ferească sfîntul ! Dar are încredere în tot ce-i spune regina.

— Dar regina e cu adevărat de partea noastră ?

— Oh, da, a dovedit-o ! De altfel, este ambițioasă și coroana asta a Navarei, care-i lipsește, îi arde fruntea.

— Ei bine, trei zile înainte de vînătoare, trimiteți-mi vorbă unde va avea loc ; la Bondy, la Saint-Germain sau la Rambouillet ; adăugați că sînteți gata și cînd veți vedea pe domnul de la Mole luînd-o la goană înaintea dumneavoastră, urmați-l în galop, fără șovăire. Cînd ați ieșit din pădure, dacă regina-mamă vrea să vă prindă, va trebui să se poată ține după dumneavoastră ; însă caii ei normanzi, nădăjduiesc, nu vor vedea nici măcar potcoavele cailor noștri arabi sau ale căluților noștri spanioli.

— Bine, de Mouy, atunci ne-am înțeles !

— Bani aveți, sire ?

Henric se strîmbă, așa cum a făcut toată viața cînd i se punea această întrebare.

— Nu prea mulți — răspunse el — dar cred că are Margot.

— Ei bine, de-ai dumneavoastră ori de-ai ei, luați cît puteți mai mulți.

— Și tu, pînă atunci, ce-ai să faci ?

— După ce m-am ocupat de treburile maiestății voastre destul de stăruitor, după cum vedeți, îmi veți îngădui să-mi văd puțin și de-ale mele ?

— Da, de Mouy, firește ! Dar despre ce-i vorba ?

— Sire, Orthon, care este un băiat foarte inteligent și pe care-l recomand atenției maiestății voastre, mi-a spus ieri că s-a întîlnit în preajma Arsenalului cu tîlharul de Maurevel, care s-a înzdrăvenit, mulțumită îngrijirilor date de René, și se încălzește la soare, ca un șarpe ce e.

— Ah, da, înţeleg ! făcu Henric.

— Ah, înţelegeţi ! Prea bine... Într-o zi, dumneavoastră veţi fi rege, sire ; şi dac-o să aveţi vreo răzbunare asemănătoare cu a mea, o să vă răzbunaţi ca un rege. Eu sînt soldat şi trebuie să mă răzbun ca un soldat. Aşadar, după ce-o să punem la cale toate treburile noastre mărunte, ceea ce îi va da tîlharului încă un răgaz de cinci sau şase zile ca să se întremeze, am să dau o raită pe la Arsenal şi din patru lovituri zdravene de spadă am să-l ţintuiesc la pămînt ; pe urmă o să părăsesc Parisul, cu o piatră luată de pe suflet.

— Atunci, la lucru, prietene, la lucru ! îl îndemnă bearnezul. Ei, dar de La Mole eşti mulţumit, nu-i aşa ?

— Încîntător băiat ! Vă este credincios trup şi suflet, sire... Vă puteţi bizui pe el ca şi pe mine... viteaz...

— Şi mai ales discret. Va veni şi el cu noi în Navara, de Mouy ; odată ajunşi, o să vedem ce-o să facem ca să-l răsplătim aşa cum merită.

Cînd Henric termină aceste cuvinte, cu un zîmbet zeflemitor, uşa se deschise, sau mai curînd fu împinsă cu putere, şi cel care fusese lăudat chiar atunci năvăli, palid şi tulburat.

— Băgaţi de seamă, sire ! Băgaţi de seamă ! strigă el. Casa-i înconjurată !

— Înconjurată ! exclamă Henric, ridicîndu-se. De cine ?

— De garda regelui.

— Oh, oh ! făcu de Mouy, trăgîndu-şi pistoalele de la centiron. După cîte se pare, o să încingem o adevărată bătălie.

— Ah, da — zise La Mole — de pistoale şi de bătălie e vorba ! Dar ce vreţi să facem împotriva a cincizeci de oameni ?

— Are dreptate ! zise regele. Măcar de-ar fi vreun mijloc de retragere !...

— Există unul, de care m-am folosit şi eu. Dacă maiestatea voastră vrea să mă urmeze...

— Şi de Mouy ?

— Domnul de Mouy poate să ne urmeze şi el, dacă vrea ; numai că trebuie să vă grăbiţi amîndoi.

Se auziră paşi pe scară.

— E prea tîrziu ! spuse Henric.

— Ah, dacă li s-ar putea da de lucru vreo cinci minute — strigă La Mole — aş răspunde de rege !

— Atunci, domnule, răspundeţi de el ! zise de Mouy. Eu îmi iau sarcina să-i ţin în loc. Duceţi-vă, sire, duceţi-vă !

— Dar ce-ai să faci ?

— Nu-mi purtaţi de grijă, sire ! Grăbiţi-vă !

Şi de Mouy ascunse la repezeală farfuria, şervetul şi paharul regelui, ca să se creadă că fusese singur la masă.

— Veniţi, sire, veniţi ! strigă La Mole, luîndu-l de braţ pe rege şi trăgîndu-l spre scară.

— De Mouy ! Viteazul meu de Mouy ! strigă Henric, întinzîndu-i mîna tînărului.

De Mouy i-o sărută, îl împinse pe Henric afară din cameră şi închise uşa în urma lui cu zăvorul.

— Da, da, înţeleg — zise Henric — vrea să se lase prins, în timp ce noi o să fugim ; dar cine dracu ne-a trădat ?

— Veniţi, sire, veniţi ! N-auziţi ? Urcă, urcă mereu !

Într-adevăr, lumina făcliilor începea să se întrezărească de-a lungul scării înguste, pe cînd jos se auzea zăngănit de spade.

— Atenţie, sire, atenţie ! spuse La Mole.

Şi, călăuzindu-l pe rege prin beznă, îl făcu să urce două etaje, împinse uşa unei camere pe care o închise apoi cu zăvorul şi îl duse într-o cămăruţă, unde deschise o fereastră.

— Sire — spuse el — maiestatea voastră se teme de excursiile pe acoperişuri ?

— Cine, eu ? făcu Henric. Eu, care-s vînător de capre sălbatice !

— Ei bine, urmaţi-mă, maiestate, cunosc drumul şi o să vă fiu călăuză.

— Ia-o înainte — zise Henric — te urmez.

La Mole ieşi primul, sări peste fereastră şi-o apucă de-a lungul streşinii, pînă ajunse la un fel de vale formată din două acoperişuri ; aceasta dădea într-o mansardă fără ferestre, care ducea într-un pod nelocuit.

— Sire — spuse La Mole — aţi ajuns la liman.

— Aha ! Aha ! făcu Henric. Cu atît mai bine. Şi-şi şterse fruntea palidă de pe care picura sudoarea.

— Acum — îl lămuri La Mole — treaba o să meargă strună ; din pod coborîm pe scară, scara dă într-o alee, iar aleea direct în stradă. Am mai făcut drumul ăsta, sire, într-o noapte mult mai îngrozitoare.

— Hai, hai — zise Henric — înainte !

— La Mole se strecură primul prin fereastra deschisă, trecu printr-o uşă care abia se ţinea în balamale, pe care o împinse şi ajunse la o scară în spirală ; aici îi trecu regelui frînghia ce folosea drept rampă şi-l îndemnă :

— Veniţi, sire !

— Pe la jumătatea scării, Henric se opri ; ajunsese la o altă fereastră, care dădea în curtea hanului „*Sub cerul liber*“. Pe scara principală se vedeau soldaţi alergînd unii cu săbii în mînă, alţii cu făclii. Deodată, în mijlocul unui grup, regele Navarei îl zări pe de Mouy. Îşi predase spada şi cobora calm.

— Bietul băiat ! exclamă Henric. Inimă viteză şi credincioasă !

— Pe cinstea mea, sire — zise La Mole — maiestatea voastră a observat, de bună seamă, cît e de calm. Ba chiar rîde ! Trebuie că are el în cap vreo trăsnaie ! O să le joace o festă, căci, după cum ştiţi, nu-l vezi rîzînd prea des.

— Şi tînărul care era cu dumneata ?

— Domnul de Coconnas ? întrebă La Mole.

— Da, domnul de Coconnas. Ce i s-o fi întîmplat ?

— Oh, sire, lui nu-i port grija ! Cînd a zărit soldaţii, nu mi-a spus decît atît :

„E în joc ceva ?“

„Capul“ — i-am răspuns.

„Şi tu o să scapi ?“

„Nădăjduiesc“.

„Ei bine, şi eu la fel !“ mi-a strigat. Şi vă jur c-o să scape ! Pe Coconnas, ascultaţi ce vă spun eu, nu-l prind decît dacă vrea el !

— Atunci — spuse Henric — totu-i în ordine. Să încercăm să ne întoarcem la Luvru.

— Ah, Doamne — zise La Mole — nimic mai uşor, sire ; să ne înfăşurăm în mantii şi să ieşim. Pe stradă e

îmbulzeală din pricina zarvei şi toţi or să ne ia drept nişte curioşi.

Într-adevăr, Henric şi La Mole găsiră poarta deschisă şi nu întîmpinară altă dificultate decît gloata, care îi împiedica să traverseze strada. Totuşi, izbutiră amîndoi să se strecoare prin strada d'Averon ; dar cînd ajunseră în strada des Pou, îl văzură pe de Mouy şi escorta lui, condusă de căpitanul gărzii, domnul de Nancey, traversînd piaţa Saint-Garmain-l'Auxerrois.

— Ah ! Ah ! făcu Henric. Mi se pare că-l duce la Luvru ! Drace ! Porţile or să fie închise... Se vor lua numele celor care se întorc după el. Şi dacă o să fiu văzut intrînd acum, o să se creadă că am fost cu el.

— Ei bine, sire — exclamă La Mole — intraţi în Luvru altfel decît pe poartă.

— Cum dracu vrei să intru ?

— Maiestatea voastră a uitat fereastra reginei Navarei ?

— La naiba, domnule de La Mole ! făcu Henric. Ai dreptate ! Uite, la asta nu m-am gîndit !... Dar cum să-i dau de veste reginei ?

— Oh — zise La Mole, înclinîndu-se cu o recunoştinţă plină de respect — maiestatea voastră aruncă pietricele cu atîta dibăcie !

XLVII

DE MOUY DE SAINT-PHALE

De astă dată, Caterina fusese atît de prevăzătoare, încît era sigură că treaba avea să meargă strună.

Aşadar, pe la ora zece îi spuse Margaretei să plece, convinsă — ceea ce de altfel era şi adevărat — că regina Navarei nu avea habar de ce se urzea împotriva soţului ei ; cu aceste gînduri intră în odaia regelui, rugîndu-l să nu se ducă la culcare încă.

Îngrijorat din pricina expresiei de triumf ce se citea pe chipul mamei sale — cu toate că încerca să o ascundă

ca de obicei — Carol căută s-o iscodească. Caterina îi răspunse în doi peri :

— Nu-i pot spune maiestății voastre decît un singur lucru : astă-seară va fi scăpată de doi dintre cei mai cruzi dușmani ai săi.

Carol ridică din sprîncene, voind parcă să spună : „Bine, o să vedem !“, și fluierîndu-și ogarul lui cel mare, care veni la el tîrîndu-se pe burtă, ca un șarpe, și apoi își lăsă capul fin și inteligent pe genunchiul stăpînului său, regele se puse pe așteptat.

Caterina rămase cîteva clipe cu ochii ficși, trăgînd cu urechea, cînd, deodată, în curtea Luvrului se auzi un foc de pistol.

— Ce-i zarva asta ? întrebă Carol, încruntîndu-se, în timp ce ogarul se ridică brusc, ciulind urechile.

— Nimic — spuse Caterina — un semnal și atîta tot.

— Și ce înseamnă ?

— Că din clipa asta, sire, unicul și adevăratul vostru dușman nu vă mai poate face nici un rău.

— A fost ucis cineva ? întrebă Carol, privind-o pe mamă-sa cu un aer de stăpîn, care ar vrea să spună că moartea și iertarea doar regele le poate hotărî.

— Nu, sire, au fost doar arestate două persoane.

— Aha ! făcu Carol. Tot mereu urzeli și uneltiri, de care regele nu știe nimic ! La naiba, mamă, sînt totuși un om în toată firea și mă pot păzi și singur, fără să am nevoie de tutelă sau chingi ! Dacă ai chef de domnie, n-ai decît să te duci cu fiul dumitale în Polonia ; aici însă, ascultă ce-ți spun, nu-ți merge așa ceva !

— Fiule — spuse Caterina — este ultima oară cînd mă mai amestec în treburile tale. Dar e o chestiune pe care o urmăream de mult și în care niciodată nu mi-ai dat dreptate, iar eu țineam din toată inima să-ți dovedesc că o am.

În aceeași clipă mai mulți soldați se opriră în anticameră și se auzi cum își propteau patul flintelor pe podea.

Imediat, domnul de Nancey ceru să intre la rege.

— Să vină — răspunse repede Carol.

Domnul de Nancey intră, îl salută pe rege și întorcîndu-se spre Caterina, zise :

— Doamnă, poruncile maiestății voastre sînt îndeplinite ; l-am prins !

— Cum, l-ai ?! exclamă Caterina foarte tulburată. N-ai prins decît pe unul ?

— Era singur, doamnă.

— Și s-a apărat ?

— Nu, cina liniștit într-o cameră și a predat spada la prima somație.

— Cine-i ? întrebă regele.

— Veți vedea îndată — îi răspunse Caterina. Să fie adus prizonierul, domnule de Nancey !

Cinci minute mai tîrziu, de Mouy se afla în fața regelui.

— De Mouy ! strigă regele. Dar ce s-a întîmplat, domnule ?

— Ei, sire — făcu de Mouy, cu un calm desăvîrșit — dacă maiestatea voastră îmi îngăduie, i-aș pune aceeași întrebare.

— În loc să pui această întrebare regelui — zise Caterina — fii bun, domnule de Mouy, și spune-i fiului meu cine era persoana care se afla într-o noapte în camera regelui Navarei, și care, împotrivindu-se poruncilor maiestății sale, ca un rebel, a ucis doi soldați și l-a rănit pe domnul de Maurevel ?

— Într-adevăr — spuse Carol, încruntîndu-se — cunoști numele acestei persoane, domnule de Mouy ?

— Da, sire ! Maiestatea voastră dorește să-l afle ?

— Mărturisesc că mi-ar face plăcere.

— Ei bine, sire, se numește de Mouy de Saint-Phale.

— Dumneata erai ?

— Chiar eu.

Caterina, mirată de această îndrăzneală, se dădu înapoi cu un pas din fața tînărului.

— Așadar, ai îndrăznit să nu te supui ordinelor regelui ? spuse Carol al IX-lea.

— Mai întîi, sire, nu știam că era un ordin al maiestății voastre ; apoi, n-am văzut decît un lucru, sau mai degrabă un om : pe domnul de Maurevel, ucigașul tatălui meu și al domnului amiral. Atunci mi-am adus aminte că acum un an și jumătate, chiar în această cameră, în

seara zilei de 24 august, maiestatea voastră mi-a făgăduit că-l va pedepsi pe ucigaș ; or, cum de atunci a trecut mult timp și s-au petrecut evenimente însemnate, am socotit că, împotriva voinței lui, regele nu și-a putut îndeplini dorința. Și văzîndu-l pe Maurevel în ușă, mi-am zis că mi l-a trimis cerul. Maiestatea voastră știe ce-a urmat, sire ; am dat în el ca într-un ucigaș și în oamenii lui ca în niște tîlhari.

Carol nu răspunse nimic ; prietenia lui pentru Henric îl făcea de la o vreme să privească multe lucruri cu alți ochi și, de multe ori, cu spaimă chiar.

La rîndul ei, regina-mamă își amintea că după sfîntul Bartolomeu, regele spusese adesea vorbe care aduceau a remușcări.

— Dar ce căutai la ora aceea la regele Navarei ?

— Oh — răspunse de Mouy — asta-i o poveste cam lungă, dar dacă maiestatea sa are totuși răbdare s-o asculte...

— Da — zise Carol — vorbește, îți poruncesc !

— Mă supun, sire — răspunse de Mouy, cu o plecăciune.

Caterina se așeză, fixîndu-l pe tînăra căpetenie cu o privire îngrijorată.

— Vă ascult — zise Carol. Aici, Acteon !

Cîinele își reluă locul de mai înainte.

— Sire — începu de Mouy — venisem la maiestatea sa, regele Navarei, ca sol al fraților mei, credincioșii dumneavoastră supuși, de religie hughenotă.

Caterina îi făcu un semn lui Carol.

— Fii liniștită, mamă — zise acesta — nu-mi scapă nici un cuvînt. Continuă, domnule de Mouy, continuă, cu ce scop ai venit ?

— Ca să-i atrag atenția regelui Navarei — spuse mai departe de Mouy — că de cînd a trecut iar la catolicism, nu se mai bucură de încrederea hughenoților, dar că în amintirea tatălui său, Antoine de Bourbon, și mai ales a mamei sale, viteaza Jeanne d'Albret, al cărui nume ne este scump, hughenoții îi datorau această dovadă de respect și-l rugau să renunțe la drepturile sale asupra coroanei Navarei.

— Ce zice ! exclamă Caterina, neizbutind, cu toată stăpînirea ei de sine, să primească în tăcere această lovitură neașteptată.

— Aha ! Aha ! făcu Carol. Dar această coroană a Navarei, care zboară de pe un creștet pe altul, fără îngăduința mea, îmi pare că-mi aparține și mie puțin.

— Sire, hughenoții recunosc mai bine ca oricine acest principiu al suzeranității pe care maiestatea voastră l-a amintit adineauri. Și de aceea ei trag nădejde că maiestatea voastră o va pune pe un cap pe care-l prețuiește.

— Eu ! exclamă Carol. Pe un cap pe care-l prețuiesc !... La naiba ! Ce cap, domnule ? Nu te înțeleg.

— Al domnului duce d'Alençon !

Caterina se făcu albă ca varul și-l străfulgeră pe de Mouy cu o privire ucigătoare.

— Dar, fratele meu d'Alençon, știa ?

— Da, sire.

— Și a primit coroana ?

— Sub rezerva ca maiestatea voastră să fie de acord, și de aceea ne-a și trimis acl.

— Oh, oh ! spuse Carol. Într-adevăr, iată o coroană care-l va prinde de minune pe fratele nostru d'Alençon. Și eu, care nici măcar nu mă gîndisem la asta ! Mulțumesc, de Mouy, mulțumesc ! Cînd o să mai ai idei din astea, vei fi binevenit la Luvru...

— Sire, de mult vi s-ar fi adus la cunoștință planul acesta, dacă n-ar fi fost întîmplarea aceea nefericită cu Maurevel, care m-a făcut să mă tem că am căzut în disgrația maiestății voastre.

— Da, dar Henric ce părere avea despre acest plan ? întrebă Caterina.

— Doamnă, regele Navarei se supunea dorinței fraților săi și își pregătise abdicarea.

— Așadar — strigă Caterina — ar trebui să ai această abdicare asupra dumitale ?

— Într-adevăr, doamnă — zise de Mouy — din întîmplare o am asupra mea, semnată de el și datată.

— Data e anterioară întîmplării de la Luvru ? întrebă Caterina.

— Da, cu o zi înainte, cred.

Domnul de Mouy scoase din buzunar abdicarea în favoarea ducelui d'Alençon, scrisă, semnată de mîna lui Henric şi purtînd data indicată.

— Pe cinstea mea, totu-i în regulă !

— Şi în schimbul acestei abdicări, Henric ce voia ?

— Nimic, doamnă, prietenia regelui Carol, ne-a spus el, îl despăgubeşte cu prisosinţă de pierderea unei coroane.

Caterina îşi muşca buzele de furie şi îşi frămînta frumoasele ei mîini.

— Astea toate sînt foarte adevărate — adăugă regele.

— Atunci — reluă regina-mamă — dacă totul era hotărît între dumneavoastră şi regele Navarei, ce scop a avut întrevederea de astă-seară cu el ?

— Eu, doamnă, cu regele Navarei ? ! se miră de Mouy. Domnul de Nancey, care m-a arestat, poate fi martor că eram singur. Maiestatea voastră îl poate chema.

— Domnule de Nancey ! strigă regele.

Căpitanul gărzii apăru din nou.

— Domnule de Nancey — întrebă repede Caterina — domnul de Mouy era singur la hanul „Sub cerul liber" ?

— În cameră, da, doamnă ; dar în han, nu !

— Ah ! exclamă Caterina. Cu cine mai era ?

— Nu ştiu dacă era împreună cu domnul de Mouy, doamnă, dar ştiu că a scăpat printr-o uşă dosnică, după ce-a pus jos doi soldaţi de-ai mei.

— Şi l-ai recunoscut, fără îndoială, pe acest gentilom ?

— Nu eu, oamenii mei.

— Cine era ? întrebă Carol al IX-lea.

— Contele Annibal de Coconnas.

— Annibal de Coconnas — repetă regele, îngîndurat şi posomorît — cel care a măcelărit o mulţime de hughenoţi în noaptea sfîntului Bartolomeu ?

— Domnul de Coconnas, gentilom al domnului d'Alençon — explică domnul de Nancey.

— Bine, bine — zise Carol al IX-lea — poţi să pleci, domnule de Nancey, şi altă dată să nu uiţi un lucru...

— Care, sire ?

— Că eşti în slujba mea şi că trebuie să asculţi doar de ordinele mele.

Domnul de Nancey ieşi de-a-ndăratelea, salutînd respectuos.

De Mouy îi zîmbi ironic Caterinei.

O clipă se aşternu tăcerea.

Regina îşi răsucea firele de mătase ale centurii, iar Carol îşi mîngîia cîinele.

— Şi ce scop urmăreaţi, domnule ? continuă Carol. Aveaţi de gînd să folosiţi violenţa ?

— Împotriva cui, sire ?

— Poate împotriva lui Henric, împotriva lui Francisc, sau a mea.

— Sire, aveam abdicarea cumnatului şi consimţămîntul fratelui vostru ; şi cum am mai avut cinstea să vă spun, voiam tocmai să cerem încuviinţarea maiestăţii voastre, cînd s-a întîmplat încurcătura acea blestemată de la Luvru.

— Ei bine, mamă — spuse Carol — nu văd nici un rău în toate astea. Aveţi tot dreptul, domnule de Mouy, să cereţi un rege. Da. Navara poate şi trebuie să fie un regat despărţit de Franţa. Mai mult, acest regat pare anume creat pentru fratele meu d'Alençon, care a rîvnit întotdeauna atît de mult o coroană, încît, atunci cînd mă vede pe mine cu a mea, nu-şi poate lua ochii de la ea. Singura piedică în calea suirii lui pe tron era dreptul lui Henriot ; dar de vreme ce Henriot renunţă de bună voie...

— De bună voie, sire.

— Pare-se că este voinţa lui Dumnezeu ! Domnule de Mouy, eşti liber să te întorci la fraţii dumitale, pe care i-am pedepsit... puţin cam aspru poate ; dar asta-i o socoteală între Dumnezeu şi mine ; aşadar, spune-le că întrucît îl vor ca rege al Navarei pe fratele meu d'Alençon, regele Franţei le împlineşte dorinţa. Din această clipă, Navara este un regat şi suveranul său se numeşte Francisc. Nu cer decît opt zile ca fratele meu să părăsească Parisul, cu toată strălucirea şi alaiul ce se cuvin unui rege. Du-te, domnule de Mouy, du-te... Domnule de Nancey, lasă-l pe domnul de Mouy să treacă. Este liber !

— Sire — spuse de Mouy, făcînd un pas înainte — maiestatea voastră îmi îngăduie ?

— Da — zise regele.

Şi-i întinse mîna tînărului hughenot.

De Mouy puse un genunchi pe podea și sărută mîna regelui.

— Stai — spuse regele, reținîndu-l tocmai cînd se pregătea să se ridice. Nu mi-ai cerut să-l pedepsesc pe ticălosul de Maurevel ?

— Da, sire.

— Nu știu unde se află ca s-o pot face, pentru că s-a ascuns ; dar dacă dai de el, fă-ți singur dreptate ; îți dau voie și chiar cu mare plăcere.

— Ah, sire — strigă de Mouy — mă copleșiți ! Maiestatea voastră se poate bizui pe mine ; nici eu nu știu unde se află, dar puteți fi liniștit ; dau eu de el !

Și de Mouy, după ce făcu o plecăciune respectuoasă în fața regelui Carol și a reginei Caterina, părăsi încăperea, fără ca soldații ce îl aduseseră să-l mai împiedice. Străbătu coridoarele, ajunse repede la portița cunoscută și, odată afară, nu făcu decît un salt din piața Saint-Germain-l'Auxerrois pînă la hanul „Sub cerul liber", aci își regăsi calul, cu ajutorul căruia, trei ceasuri după scena pe care am povestit-o, tînărul respira în siguranță la adăpostul zidurilor cetății Mantes.

Caterina, roasă de mînie, se întoarse în apartamentul ei ; trecu apoi în acela al Margaretei, unde îl găsi pe Henric în halat, gata de culcare.

— Diavole — murmură ea — ajută pe o regină nenorocită, pentru care Dumnezeu nu mai vrea să facă nimic !

XLVIII

DOUĂ CAPETE, O SINGURĂ COROANĂ

— Rugați-l pe domnul d'Alençon să vină la mine — spuse Carol, cînd se despărți de mama lui.

După cele ce-i spusese regele, domnul de Nancey, hotărît să asculte numai de ordinele acestuia, alergă într-un

suflet la ducele d'Alençon şi-i transmisese porunca regală, fără să schimbe o iotă.

Ducele d'Alençon tresări. Dintotdeauna tremurase în faţa lui Carol şi tremura mai ales acum, cînd avea motive să se teamă, pentru că uneltea împotriva lui.

Cu toate acestea, se grăbi dinadins să se ducă la fratele lui.

Carol stătea în picioare şi fredona un cîntec de vînătoare.

Cînd ducele d'Alençon intră, surprinse în privirea îngheţată a lui Carol ura aceea plină de venin, pe care i-o cunoştea atît de bine.

— Maiestatea voastră m-a chemat ? Iată-mă, sire ! Ce doreşte de la mine maiestatea voastră ?

— Vreau să-ţi spun, bunul meu frate, că pentru a răsplăti adînca prietenie ce o ai pentru mine, m-am hotărît astăzi să-ţi împlinesc dorinţa cea mai scumpă.

— Mie ?

— Da. Ia gîndeşte-te, la ce visezi de atîta vreme şi nu îndrăzneşti să-mi ceri ? Eu îţi împlinesc acum dorinţa.

— Sire, îţi jur ca unui frate, că nu vreau nimic altceva decît ca regele să fie totdeauna sănătos !

— Atunci dorinţa ţi-e împlinită, domnule d'Alençon ; boala de care am suferit la venirea polonezilor mi-a trecut. Mulţumită lui Henriot, am scăpat de un mistreţ furios, care voia să mă sfîşie. Acum sînt atît de zdravăn, încît n-am de ce-l pizmui nici pe cel mai sănătos cetăţean al regatului meu. Aşadar, fără să te învinuiesc că n-ai fi un frate bun, poţi spera şi altceva decît să fiu numai sănătos, pentru că, în privinţa asta, mă simt de minune !

— Nu doresc nimic, sire.

— Ba da, ba da, Francisc — reluă Carol pierzîndu-şi răbdarea. Doreşti coroana Navarei, pentru că te-ai înţeles cu Henric şi cu de Mouy ; primul ca să renunţe, şi cu al doilea ca să te ajute s-o dobîndeşti. Ei bine, Henriot renunţă la ea ! De Mouy mi-a transmis cererea ta şi această coroană la care rîvneşti...

— Ei bine ? întrebă d'Alençon tremurînd.

— Ei bine ? La naiba ! E a ta...

Ducele d'Alençon păli îngrozitor ; apoi, în timp ce inima îi bătea să-i spargă pieptul, se roşi la faţă ca un

rac. Generozitatea regelui tocmai în această clipă îl aducea în culmea desperării.

— Sire, dar n-am dorit nimic şi, mai ales, n-am cerut niciodată o asemenea favoare — zise el, tremurînd de emoţie şi căutînd în zadar să-şi revină.

— Se prea poate ! zise regele. Pentru că eşti atît de tăcut ! Dar s-a cerut asta pentru tine, frăţioare...

— Sire, îţi jur că niciodată...

— Nu jura pe Dumnezeu...

— Aşadar, sire, mă surghiuneşti ?

— Asta numeşti tu surghiun, Francisc ? La naiba ! Mofturos mai eşti ! Atunci ce-ai fi vrut ?

De desperare, d'Alençon îşi muşcă buzele.

— Pe legea mea ! continuă Carol, prefăcîndu-se că e bine dispus. Te credeam mai puţin popular, mai ales printre hughenoţi ; dar ei te cer ; aşa că trebuie să recunosc şi eu că m-am înşelat. De altfel, n-aş fi putut nădăjdui mai bine decît să am un om al meu, pe frăţiorul meu care mă iubeşte şi niciodată nu m-ar trăda, să-l am la conducerea unui partid care de treizeci de ani poartă război împotriva noastră ! Asta o să potolească totul, ca prin farmec, şi pe deasupra vom fi toţi regi în familie ! Doar bietul Henriot nu va fi altceva decît prietenul meu ! Cum însă el nu-i de loc ambiţios şi acest titlu nu-l solicită nimeni, o să-l ia el.

— Vai, sire, te înşeli ! Acest titlu îl solicit eu... Căci cine are mai mult drept ca mine ? Henriot nu-ţi este decît cumnat, rudă prin alianţă, în timp ce eu îţi sînt de sînge, şi mai ales de inimă. Sire, te implor, ţine-mă lîngă tine...

— Nu, nu, ar însemna să-ţi aduc nenorocire...

— De ce ?

— Pentru o mie de motive !

— Gîndeşte-te puţin, sire : nicăieri n-ai să găseşti un prieten mai credincios ca mine. De copil, nu m-am despărţit niciodată de maiestatea voastră.

— Da, da, ştiu prea bine... dar uneori aş fi vrut să te ştiu mai departe.

— Ce vrea să spună maiestatea voastră ?

— Nimic, nimic... zic şi eu aşa... Ce vînători încîntătoare se fac acolo ! Francisc, crede-mă, te invidiez ! Ştii

că în blestemaţii ăia de munţi vînezi ursul ca la noi mistreţul ? O să ne îmbraci pe toţi în blănuri una şi una. Ştii, acolo vînezi cu jungherul ; stai la pîndă, apare jivina, o aţiţi, o întăriţi, şi ursul se repede la vînător şi cînd ajunge la patru paşi de el, se ridică pe labele dinapoi. Acum e momentul potrivit să i se înfigă lama în inimă, aşa cum a făcut Henric cu mistreţul la ultima vînătoare. E un lucru primejdios, dar te ştiu curajos, Francisc, şi o primejdie ca asta e o adevărată plăcere.

— Vai ! Mă mîhniţi de două ori, maiestate, pentru că nici n-o să mai vînăm împreună.

— Pe toţi dracii ! Cu atît mai bine ! Împreună tot nu ne pria, nici unuia, nici altuia !

— Cum adică, maiestate ?

— Că-ţi face o atît de mare plăcere şi-ţi dă un atît de puternic fior să vînezi cu mine, încît tu, care eşti dibăcia în persoană, care cu prima archebuză ce-ţi cade în mînă dobori o coţofană la o sută de paşi, la ultima noastră vînătoare, deşi aveai arma ta favorită, n-ai nimerit cogeamite mistreţul, la douăzeci de paşi de tine ! În schimb, i-ai zdrobit piciorul celui mai bun cal al meu ! La naiba, Francisc ! Asta te poate pune pe gînduri !

— M-am fîstîcit, sire, asta e ! zise ducele d'Alençon, îngălbenindu-se.

— Da, da, te-ai fîstîcit, ştiu eu ! reluă Carol. Tocmai din pricina acestei fîstîceli, pe care o apreciez la justa ei valoare, îţi spun : crede-mă, Francisc, e mai bine să vînăm fiecare pe socoteala lui, mai ales cînd te pierzi atît de uşor cu firea ! Gîndeşte-te la asta, frăţioare ! Fireşte, nu cu mine de faţă ! Prezenţa mea, după cum văd, te tulbură. Fă-o mai bine cînd ai să fii singur ! Şi ai să înţelegi că am toate motivele să mă tem că la o altă vînătoare ai să te fîstîceşti din nou. Şi atunci, cum nimic nu te poate face mai bine decît emoţia să scapi ţeava mai sus, ai să ucizi călăreţul şi nu calul, pe rege în locul animalului. La naiba, un plumb trimis mai sus, ori mai jos, poate schimba faţa lucrurilor, cîrmuirea. Am mai văzut noi din astea în familia noastră ! Cînd Montgomery l-a omorît pe tatăl nostru, Henric al II-lea, din greşeală sau poate tot pentru că s-a fîstîcit, Francisc al II-lea, fratele nostru, a ajuns pe tron,

iar Henric tatăl nostru, la Saint-Denis. Ce puţin îi trebuie lui Dumnezeu ca să facă lucruri mari !

Şocul acesta, pe cît de neprevăzut, pe atît de aprig, îi broboni ducelui fruntea de sudoare.

Regele nici nu i-ar fi putut spune mai clar fratelui său că dibuise totul. Cînd Carol îşi ascundea mînia glumind, era mai de temut decît cînd dădea frîu liber urii ce clocotea în el ; răzbunarea lui era pe măsura urii ce-l rodea. Cînd ura creştea, creştea şi răzbunarea. Pentru prima dată ducele d'Alençon avu remuşcări sau, mai degrabă, îi păru rău că pusese la cale o crimă care nu-i izbutise. Nu se dăduse bătut ; dar ultima lovitură primită îl făcuse să plece capul şi Carol văzu licărind în ochii lui acea flacără mistuitoare, care, la fiinţele simţitoare, vesteşte lacrimile.

Dar ducele d'Alençon era dintre cei care nu plîng decît de furie.

Carol îşi aţintise privirea lui de vultur asupra tînărului, sorbindu-i, ca să spunem astfel, toate simţămintele ce se perindau prin sufletul ducelui. Şi toate simţămintele acestea îi apăreau clare, precise, pentru că-şi cunoştea bine familia : pentru rege, sufletul lui Francisc era ca o carte deschisă.

Îl lăsă o clipă aşa, zdrobit, încremenit şi mut. Şi apoi, cu un glas în care se citea ura şi neînduplecarea, zise :

— Frate, asta e hotărîrea noastră şi nu poate fi schimbată : ai să pleci !

Ducele d'Alençon făcu un gest. Carol păru că nu-l observă şi continuă :

— Vreau ca Navara să fie mîndră că e condusă de un frate al regelui Franţei. Vei avea putere, onoruri, tot ce se cuvine rangului tău, aşa cum le-a avut şi fratele nostru, Henric. Şi, ca şi el — adăugă Carol, zîmbind — ai să mă binecuvîntezi de departe. Dar n-are a face, binecuvîntările nu cunosc distanţă !

— Sire...

— Primeşte sau, mai bine zis, resemnează-te. Odată încoronat, o să ţi se găsească o soţie demnă de un vlăstar regesc al Franţei. Cine ştie ! Poate o să-ţi mai aducă şi un alt tron...

— Dar maiestatea voastră îl uită pe bunul său prieten, Henric — zise ducele d'Alençon.

— Henric ?! Doar ţi-am spus că nu vrea tronul Navarei! Ţi-am spus că Henric renunţă la el pentru tine ! Henric e un băiat de viaţă, nu un înăcrit ca tine. El vrea să rîdă, să petreacă în voie, nu să se plictisească, aşa cum sîntem osîndiţi să ne plictisim noi cei care purtăm coroane.

D'Alençon suspină :

— Va să zică, maiestatea voastră — zise el — îmi porunceşte să mă ocup de...

— Nu, nu ! Nu trebuie să te îngrijeşti de nimic, Francisc, am să aranjez eu totul. Ai încredere în mine ca într-un frate bun. Şi acum, pentru că totu-i stabilit, du-te. Cît despre convorbirea noastră, poţi să vorbeşti despre ea sau nu prietenilor tăi. Eu însă voi lua măsuri să fie adusă la cunoştinţa publică curînd. Du-te, Francisc.

Cum nu mai avea nimic ce să răspundă, ducele salută şi plecă, clocotind de furie.

Ardea de nerăbdare să dea de Henric, ca să vorbească cu el despre tot ce i se întîmplase ; dar n-o găsi decît pe Caterina. De fapt, Henric îl ocolea, iar regina-mamă îl căuta.

Văzînd-o pe Caterina, ducele îşi stăpîni durerea şi încercă să zîmbească. Mai puţin norocos decît Henric de Anjou, el voia să aibă în Caterina nu o mamă, ci o aliată. Aşadar, la început căută să se ascundă de ea, căci pentru a încheia o alianţă trainică, fiecare trebuia să-l înşele puţin pe celălalt.

O întîmpină deci pe Caterina cu un aer în care nu se simţea decît o undă de nelinişte.

— Ei bine, doamnă — zise el — am veşti mari ! Le cunoşti ?

— Ştiu că e vorba să ajungi rege !

— E un semn de mare bunăvoinţă din partea fratelui meu !

— Nu-i aşa ?

— Mai-mai că-mi vine să cred că ţi se cuvine o parte din recunoştinţă şi dumitale ! Pentru că, oricum, dacă l-ai sfătuit să-mi dea un tron, ţi-l datorez ! Deşi mărturisesc că în realitate îmi pare rău că trebuie să-l deposedez astfel de coroană pe Henric de Navara.

— Îl iubeşti mult pe Henriot, fiul meu, după cît se pare ?

— Firește ; de cîtva timp ne-am împrietenit la cataramă.

— Crezi că te iubeşte şi el la fel de mult ?

— Nădăjduiesc, doamnă.

— Ce bine e cînd există o astfel de prietenie, mai ales între prinţi ! Cu atît mai mult cu cît prieteniile de la curte nu prea sînt trainice, scumpul meu Francisc !

— Mamă, nu sîntem doar prieteni, ci aproape fraţi.

Caterina avu un zîmbet ciudat.

— Prea bine ! zise ea. Există oare frăţie între regi ?

— Vai, cît despre asta, mamă, adu-ţi aminte că atunci cînd ne-am împrietenit, nici unul din noi nu era rege ; şi nici măcar prin cap nu ne trecea ; şi de aceea ne iubeam.

— Da, dar lucrurile s-au schimbat !

— Cum s-au schimbat ?

— Fără îndoială. Cine vă spune că acum nu veţi fi amîndoi regi ?

După tresărirea nervoasă a ducelui şi roşeaţa care-i năpădise fruntea, Caterina îşi dădu seama că nimerise în plin.

— Eh ! Henriot rege ?! Peste ce regat, mamă ?

— Peste unul din cele mai măreţe ale creştinătăţii, fiule !

— Ah, mamă, ce vrei să spui ? întrebă d'Alençon, îngălbenindu-se.

— Vreau să spun ceea ce o adevărată mamă trebuie să-i spună fiului ei ! Ceea ce tu însuţi, Francisc, ai visat de nenumărate ori !

— Eu ? făcu ducele. N-am visat nimic, doamnă ! Îţi jur !

— Vreau să te cred ; pentru că prietenul tău, fratele tău Henric, cum îi zici tu, sub înfăţişarea lui deschisă, ascunde multă şiretenie şi dibăcie şi se pricepe să-şi păstreze mai bine secretele decît tine, Francis. De pildă, ţi-a spus el vreodată că de Mouy este omul lui de încredere ?

Şi zicînd acestea, Caterina îşi înfipse privirea ca un pumnal în sufletul lui Francisc.

Dar el avea doar o virtute, sau mai degrabă un viciu : ştia să se prefacă ; aşa că înfruntă privirea fără să clipească.

— De Mouy ? se arătă el mirat, de parc-ar fi auzit pentru prima oară acest nume.

— Da, da, hughenotul de Mouy de Saint-Phale. Cel care era să-l ucidă pe domnul de Maurevel şi care, în ascuns, străbate Franţa şi capitala în lung şi-n lat, îmbrăcat mereu în alte veşminte, ca să ridice o armată pentru a sprijini pe fratele tău Henric împotriva familiei noastre.

Şi zicînd acestea, Caterina dădu să plece, neştiind că în această privinţă fiul ei Francisc ştia tot atît cît şi ea, dacă nu chiar mai mult.

Francisc o opri :

— Mamă — zise el — te rog, numai o vorbă. Dacă tot ai vrut să-mi împărtăşeşti secretele tale, spune-mi, te rog, cum se face că Henric, cu mijloace atît de slabe şi aşa de puţin cunoscut, ni se poate împotrivi încît să trezească familei noastre atîta îngrijorare !

— Copilule — făcu regina zîmbind — are, pe cît se pare, treizeci de mii de soldaţi în spatele lui ; un singur cuvînt de-al lui şi toţi cei treizeci de mii de soldaţi vor ieşi ca din pămînt, şi mai află că aceşti treizeci de mii de oameni sînt hughenoţi, adică cei mai viteji soldaţi din lume. Unde mai pui că el se bucură de o protecţie pe care n-ai ştiut sau n-ai vrut s-o cîştigi.

— Care ?

— Îl are de partea lui pe rege, care-l iubeşte, care-l ajută, pe rege care, gelos pe fratele său din Polonia şi ca să-ţi facă ţie în ciudă, îşi caută urmaşii în altă parte. Numai că eşti atît de orb, că nu vezi că nu-i caută în familia lui.

— Regele ?... Crezi, mamă ?

— Aşadar n-ai băgat de seamă că l-a îndrăgit pe Henriot, pe Henriot al lui ?

— Ba da, ba da, mamă.

— Şi că el îi răspunde la fel ? Pentru că Henriot, uitînd că regele, cumnatul lui, a vrut să-i facă de petrecanie în ziua sfîntului Bartolomeu, i se aşterne la picioare ca un cîine care linge mîna ce l-a bătut.

— Da, da, am băgat de seamă ! Henric e foarte umil în faţa fratelui meu Carol — spuse Francisc.

— Dibaci, ca să-i facă pe plac în toate împrejurările.

— Atît de mult, încît de ciudă că-i luat mereu în zeflemea de rege pentru că nu se pricepe la vînătoarea cu şoimi, ţine să înveţe cu tot dinadinsul... Chiar ieri, da,

chiar ieri, m-a întrebat dacă n-am cîteva cărţi bune despre meşteşugul acesta.

— Ia stai puţin ! zise Caterina, ai cărei ochi scînteiară de parcă o idee neaşteptată i-ar fi străfulgerat prin minte. Ia stai puţin... — şi ce i-ai răspuns ?

— Că am să caut în biblioteca mea.

— Foarte bine, foarte bine, trebuie să capete această carte — şopti Caterina.

— Doamnă, am căutat, dar n-am găsit nimic.

— Am să găsesc eu ; da, da, am să găsesc eu... şi-ai să-i dai cartea ca din partea ta.

— Şi ce-o să se întîmple ?

— Ai încredere în mine, Francisc ?

— Da, mamă.

— Vrei să m-asculţi orbeşte în privinţa lui Henric, pe care, orice-ai zice tu, tot nu-l iubeşti ?

D'Alençon zîmbi.

— Şi pe care eu îl urăsc ! continuă Caterina.

— Da, am să te ascult.

— Vino poimîine aici, să iei cartea, eu am să ţi-o aduc, iar tu ai să i-o dai lui Henric... şi...

— Şi...

— Restul lasă-l în voia Domnului, a providenţei sau a întîmplării.

Francisc o cunoştea foarte bine pe maică-sa ca să ştie că ea nu lăsa de loc pe seama lui Dumnezeu, a providenţei sau a întîmplării grija de a-i sluji ura sau prieteniile ; se feri însă să adauge vreun cuvînt şi, ca unul care primeşte misiunea ce i s-a încredinţat, salută şi se retrase.

„Ce-o fi vrut să zică ? Habar n-am ! făcu tînărul, urcînd scara. Dar în toată treaba asta, e clar pentru mine că lucrează împotriva unui duşman comun. S-o lăsăm să-şi vadă de treabă !"

În acest timp, Margareta, prin La Mole, primea o scrisoare de la Mouy. Şi cum în politică cei doi iluştri soţi n-aveau nici un secret unul faţă de celălalt, regina Navarei deschise scrisoarea şi o citi.

Fără îndoială, scrisoarea i se păru interesantă, căci pe dată Margareta, profitînd de întunericul care începea să coboare peste zidurile Luvrului, se strecură în coridorul secret, urcă scara în spirală şi — după ce se uită cu luare

aminte în stînga și în dreapta — păși ușor, ca o umbră, și dispăru în anticamera regelui Navarei.

Căci după dispariția lui Orthon, anticamera nu mai era păzită de nimeni.

Dispariția acestuia — despre care nu i-am mai spus nimic cititorului după moartea atît de tragică a sărmanului Orthon —îl neliniștise foarte mult pe Henric. Își dezvălui îngrijorarea față de doamna de Sauve și de soția sa, dar nici ele nu știau mai mult ; numai doamna de Sauve îi dăduse cîteva explicații, mulțumită cărora Henric se încredințase că sărmanul băiat fusese victima unei uneltiri a reginei-mame, din pricina căreia era gata-gata să fie arestat împreună cu de Mouy la hanul „sub cerul liber".

Un altul decît Henric ar fi tăcut, n-ar fi îndrăznit să spună nimic ; dar Henric cumpănise totul ; el înțelese că tăcerea l-ar fi trădat. De obicei, nu pierzi astfel pe unul din servitorii tăi, pe unul din cei căruia i te destăinuiești, fără să te interesezi de el, fără să faci cercetări. Așadar, Henric se interesă și făcu cercetări în fața regelui și chiar a reginei-mame ; întrebă pe toată lumea despre Orthon ; de la santinela care străjuia la poarta Luvrului, pînă la căpitanul gărzii de veghe în anticamera regelui.

Dar toate întrebările și cercetările lui fură de prisos ; Henric păru atît de vădit emoționat de această întîmplare și atît de legat de sărmanul servitor, încît afirmă că nu-l va înlocui decît atunci cînd se va încredința că a dispărut pentru totdeauna.

Iată deci cauza pentru care anticamera era goală cînd Margareta se duse la Henric.

Oricît de ușori erau însă pașii reginei, Henric îi auzi și se întoarse.

— Dumneata, doamnă ! exclamă el.

— Da ! Citește repede ! răspunse ea.

Și îi arătă scrisoarea despăturită.

Ea conținea aceste rînduri :

„Sire, a sosit momentul să punem în aplicare planul nostru de fugă. Poimîine are loc o vînătoare cu șoimi de-a lungul Senei, de la Saint-Germain pînă la Maisons, adică atît cît ține pădurea.

Duceți-vă la această vînătoare, deși este o vînătoare cu șoimi ; puneți-vă pe sub haină o cămașă de zale zdra-

vână ; încingeţi cea mai bună spadă, luaţi cel mai ales cal din grajdul dumneavoastră. Către amiază, adică atunci cînd vînătoarea va fi în toi şi regele se va ţine după şoim, furişaţi-vă singur, sau cu regina Navarei, dacă ea vă însoţeşte. În pavilionul lui Francisc I, a cărui cheie o avem, vor sta ascunşi cincizeci de oameni de-ai noştri. Nimeni nu va şti că sînt acolo, pentru că vor veni în timpul nopţii iar obloanele vor fi închise.

Veţi trece prin aleea violetelor, la capătul căreia voi sta eu de veghe ; la dreapta acestei alei, într-o mică poiană, vor fi domnii de La Mole şi Coconnas cu doi cai de rezervă. Aceşti cai odihniţi îi vor înlocui pe al dumneavoastră şi pe al maiestăţii sale regina Navarei, dacă se va întîmpla să fie istoviţi.

Adio, sire ! Fiţi gata, noi vom fi !"

— Veţi fi — zise Margareta, pronunţînd după o mie şase sute de ani aceleaşi cuvinte pe care le rostise Cezar pe malul Rubiconului.

— Fie, doamnă, n-am să vă dezmint tocmai eu — răspunse Henric.

— Sire, fii un erou ! Nu-i greu ; nu trebuie decît să-ţi urmezi calea şi făureşte-mi un tron frumos ! spuse fiica lui Henric al II-lea.

Un zîmbet abia vizibil lumină buzele subţiri ale bearnezului. Îi sărută mîna Margaretei şi ieşi primul ca să cerceteze coridorul, în timp ce fredona refrenul unui cîntec vechi :

Geană, care baţi de zor la poarta zidului,
Nu căta să intri în castel.

Prevederea lui se dovedi a nu fi de prisos ; chiar în clipa în care deschidea uşa dormitorului, ducele d'Alençon venea din anticamera lui, aşa că Henric îi făcu un semn Margaretei, pe urmă spuse cu glas tare :

— A-a-a, dumneata eşti, frate ! Fii binevenit !

Regina înţelese pe loc semnul pe care i-l făcuse soţul ei şi se ascunse degrabă într-un cabinet, a cărui uşă era acoperită cu o perdea mare.

Ducele d'Alençon intră cu teamă, uitîndu-se în jur.

— Sîntem singuri, frate ? întrebă în şoaptă.

— Singuri de tot ! Dar ce s-a întîmplat ? Pari tulburat.
— Sîntem descoperiţi, Henric !
— Cum descoperiţi ?
— Da, de Mouy a fost arestat !
— Ştiu.
— Ei bine, de Mouy i-a mărturisit totul regelui.
— Ce i-a spus ?
— Că rîvnesc la tronul Navarei şi că uneltesc ca să-l obţin.
— Vai ! făcu Henric. Va să zică eşti compromis, sărmanul meu frate ! Cum de n-ai fost încă arestat ?
— Nici eu nu ştiu ; regele m-a luat în zeflemea, prefăcîndu-se că-mi oferă tronul Navarei. Fără îndoială, nădăjduia să-mi smulgă o mărturisire, dar n-am scos nici o vorbă.
— La naiba, bine-ai făcut ! Să ne ţinem tari ! Ne e viaţa în joc ! zise bearnezul.
— Da — reluă Francisc — situaţia e cam încîlcită ; uite de ce am venit să mă sfătuiesc cu tine, frăţioare. Ce crezi că trebuie să fac : să fug sau să rămîn ?
— Firește, l-ai văzut pe rege, de vreme ce ţi-a vorbit, nu-i aşa ?
— Da, fără îndoială.
— Ei bine, trebuia să-i citeşti gîndurile. Fă cum crezi !
— Aş prefera să rămîn ! răspunse Francisc.
Cît era el de stăpîn pe sine, Henric lăsă să-i scape un gest de bucurie ; totuşi, cît de imperceptibil fusese acest gest, Francisc îl observă.
— Atunci rămîi — încuviinţă Henric.
— Dar tu ?
— Ei, dacă rămîi, atunci nici eu n-am vreun motiv să plec. Nu plecăm, de altminteri, decît ca să te urmez : din devotament, ca să nu părăsesc un frate pe care-l iubesc — răspunse Henric.
— Aşadar — continuă d'Alençon — s-a ales praful şi pulberea din toate planurile noastre ! Le părăseşti fără luptă, la prima cotitură nefavorabilă a destinului ?
— Eu nu găsesc că e o nenorocire să rămîn aici ; cu felul meu nepăsător de a fi, eu mă simt bine pretutindeni — îi răspunse Henric.

— Ei, bine, fie ! Să nu mai vorbim ! Dar dacă iei vreo altă hotărîre, dă-mi de veste !

— Mii de draci ! Firește ! Fii sigur ! Nu ne-am învoit doar să n-avem secrete unul față de altul ?

D'Alençon nu mai stărui și se retrase gînditor, căci la un moment dat i se păruse că se mișcase perdeaua din fața cabinetului.

Într-adevăr, d'Alençon abia plecase, că perdeaua se dădu în lături și apăru Margareta.

— Ce credeți despre această vizită ? întrebă Henric.

— S-a petrecut ceva nou și important.

— Ce s-o fi întîmplat ?

— Nu știu încă, dar am să aflu. Pînă atunci, nu uita să vii să mă vezi mîine seară.

— Voi avea grijă să vin, doamnă ! făcu Henric, sărutîndu-i curtenitor mîna soției sale.

Iar Margareta se întoarse la ea, cu aceeași grijă și prevedere ca la venire.

XLIX

CARTEA DE VÎNĂTOARE

Trecuseră treizeci și șase de ore de la întîmplările pe care le-am povestit. Abia se luminase de ziuă, dar la Luvru toți se treziseră, așa cum era obiceiul în zilele de vînătoare ; la această oră, ducele d'Alençon se duse la regina-mamă, în urma invitației primite.

Caterina nu era în dormitorul ei, dar lăsase poruncă s-o aștepte.

Apăru după cîteva minute, venind dintr-o odaie secretă, unde nu intra decît ea, pentru că acolo obișnuia să facă tot soiul de încercări cu preparate chimice.

Cînd intră regina-mamă, fie prin ușa întredeschisă, fie o dată cu straiele ei, pătrunse în cameră o miazmă acră ; iar prin această ușă întredeschisă, d'Alençon observă un abur dens, de parcă s-ar fi ars aromate ; în laboratorul din care ieșea regina stăruia o pîclă ca un nor alb.

Ducele nu se putu stăpîni să nu se uite, plin de curiozitate.

— Da, da, am ars niște hîrțoage. De la ele vine mirosul ăsta puturos, deși am aruncat ienupăr peste jeratic. De acolo vine mirosul.

D'Alençon se înclină.

— Ei bine, ce noutăți ai mai aflat de ieri ? îl întrebă Caterina, ascunzîndu-și în largile mînecile pline de pete galben-roșiatice.

— Nimic, mamă.

— L-ai văzut pe Henric ?

— Da.

— Tot refuză să plece ?

— Firește.

— Vicleanul !

— Ce crezi, doamnă ?

— O să plece !

— Crezi ?

— Sînt convinsă !

— Atunci ne scapă.

— Da.

— Și-l lași să plece ?

— Nu numai că-l las să plece, dar ți-o spun pe șleau ! trebuie să plece !

— Nu te înțeleg, mamă.

— Ascultă cu luare aminte ce-ți spun, Francisc : un medic foarte iscusit, care mi-a dat cartea de vînătoare pe care ai să i-o duci, m-a încredințat că regele Navarei suferă de o boală incurabilă, una din acele boli care nu iartă și pentru care știința nu cunoaște tămăduire. Or, dacă trebuie să aibă o moarte atît de îngrozitoare, înțelegi, e mai bine să-și dea sufletul departe de noi, decît aici, la curte, sub ochii noștri.

— Într-adevăr, — recunoscu ducele — asta ne-ar îndurera prea mult.

— Mai ales pe fratele tău Carol ! zise Caterina. Pe cînd dacă Henric va muri după ce-i va fi arătat că e nesupus, regele va socoti moartea lui ca o pedeapsă a cerului.

— Ai dreptate, mamă ! Trebuie să plece ! încuviință Francisc, plin de admirație. Dar ești sigură că o să plece ?

— Am luat eu toate măsurile. Întîlnirea are loc în pădurea de la Saint-Germain. Cincizeci de hughenoți or să-i slujească de escortă pînă la Fontainebleau, unde îl așteaptă alți cinci sute.

— Sora mea Margot pleacă și ea ? întrebă d'Alençon cu o ușoară șovăială în glas și palid.

— Da — răspunse Caterina. A acceptat. Dar, dacă Henric moare, Margot se întoarce la curte, văduvă și liberă.

— Și Henric o să moară, doamnă ? Ești sigură ?

— Așa cel puțin m-a asigurat medicul care mi-a trimis cartea.

— Și unde-i cartea ?

Caterina se îndreptă încet spre camera misterioasă. deschise ușa, intră și se întoarse după o clipă cu o carte în mînă.

— Iat-o !

D'Alençon se uită cu vădită spaimă la cartea pe care i-o arăta maică-sa.

— Despre ce tratează cartea asta ? întrebă el tremurînd.

— Ți-am mai spus, fiule : este o carte despre arta de a crește și dresa șoimii de toate soiurile, mai ales bărbătușii. Este întocmită de un om foarte învățat, seniorul Castruccio Castraccani, tiranul orașului Luca.

— Și ce să fac cu ea ?

— Doar atît : să i-o dai bunului tău prieten Henriot, care ți-a cerut lucrarea asta sau alta asemănătoare, ca să învețe să vîneze cu șoimi. Cum regele a organizat astăzi o vînătoare cu șoimi, Henric se va grăbi să citească cîteva pagini, ca să-i arate că-i urmează sfaturile și ia lecții. Totu-i să i-o dai lui în persoană.

— Oh ! Nu, n-o să-ndrăznesc ! murmură d'Alençon, înfiorîndu-se.

— De ce ? se miră Caterina. E o carte ca oricare alta : doar atît că n-a fost răsfoită de atît de mult timp, și paginile ei s-au lipit. Așadar, să nu încerci s-o citești, Francisc, căci n-o poți face decît înmuindu-ți degetul în gură și desfăcînd filă cu filă, ceea ce ar cere trudă și zăbavă multă.

— Atît de multă, încît numai cel care arde de dorința de a se instrui poate să piardă atîta vreme și să-și dea atîta osteneală ? zise d'Alençon.

— Firește, fiule, ai înțeles !

— A-a ! exclamă prințul. Iată-l, iată-l pe Henriot în curte ! Dă-mi-o, doamnă, dă-mi-o ! Vreau să profit de lipsa lui ca să duc cartea la el în apartament ; cînd se va întoarce, cu siguranță că va da de ea !

— Aș vrea să i-o dai chiar lui, Francisc. Ar fi mai bine.

— Ți-am mai spus, doamnă ! O să-mi fie cu neputință ! se tîngui ducele.

— Hai, du-te ! Dar pune-o într-un loc cît mai la vedere.

— S-o las deschisă ?... Se întîmplă ceva dac-o las deschisă ?

— Nu, nu !

— Atunci dă-mi-o !

Cu mîna tremurîndă, d'Alençon luă cartea pe care Caterina i-o întinse cu mîna sigură.

— Hai, ia-o, ia-o ! îl zori regina-mamă. Nu-i nici o primejdie, pentru că, uite, și eu o ating ! De altfel, ai mănuși !

Măsura aceasta de prevedere nu i se păru suficientă lui d'Alençon, care înveli cartea în mantia sa.

— Grăbește-te, grăbește-te ! Henric poate să urce dintr-o clipă în alta — zise Caterina.

— Ai dreptate ! Mă duc !

Și ducele plecă, clătinîndu-se pe picioare de emoție.

Pînă acum l-am dus pe cititor de mai multe ori în apartamentul regelui Navarei, și l-am făcut să asiste la întîmplările ce s-au petrecut aici — vesele sau înspăimîntătoare — după cum geniul protector al viitorului rege al Franței zîmbea sau amenința.

Dar niciodată peste zidurile mînjite de sîngele celor uciși, stropite de vin în timpul orgiilor, îmbălsămate de parfumuri în ceasurile de dragoste, în sfîrșit, niciodată acest colț al Luvrului nu văzuse un chip mai palid ca acela al ducelui d'Alençon în timp ce — ținînd cartea în mînă — deschidea ușa dormitorului regelui Navarei.

Şi totuşi, după cum bănuise ducele, nimeni nu se afla în această cameră pentru a pîndi — curios sau neliniştit — fapta ce se pregătea s-o săvîrşească. Numai primele raze ale soarelui luminau apartamentul gol.

Pe un perete atîrna spada pe care de Mouy îl sfătuise pe rege s-o ia cu el. Cîteva verigi ale unui brîu de zale erau risipite pe podea ; o pungă destul de bine garnisită şi un pumnal erau aşezate pe o mobilă ; iar o cenuşă proaspătă şi uşoară zăcea în cămin ; totul îi dezvălui clar lui d'Alençon că regele Navarei îmbrăcase o cămaşă de zale, ceruse bani vistiernicului şi arsese hîrtiile compromiţătoare.

— Mama nu s-a înşelat, ticălosul mă trădează ! îngînă el.

Fără îndoială, această convingere îi dădu tînărului forţe noi, căci după ce cercetă cu privirea toate ungherele camerei, după ce ridică perdelele uşilor, după ce zarva din curţi se potoli şi în apartament se aşternu o linişte adîncă — ceea ce dovedea că nimeni nu se gîndea să-l spioneze — scoase cartea de sub mantie, o puse repede pe masa unde era punga, rezemînd-o de un pupitru de stejar sculptat ; şi, cu o şovăială care-i trăda teama, deschise cartea cu mîna înmănuşată la o pagină cu o gravură reprezentînd o scenă de vînătoare.

După aceea, se dădu degrabă trei paşi înapoi şi, scoţîndu-şi mănuşa, o aruncă în jeraticul aprins încă, după ce mistuise scrisorile. Pielea moale sfîrîi pe cărbuni, se răsuci şi se întinse ca stîrvul unei mari reptile ; curînd, nu mai rămase din ea decît o rămăşiţă neagră şi ţeapănă.

D'Alençon nu se clinti pînă cînd văpăile nu mistuiră cu totul mănuşa ; după aceea, învălătuci mantia sub care ascunsese cartea, o băgă sub braţ şi se întoarse în grabă în camera lui. Tocmai cînd intra în odaie, cu inima zvîcnind de emoţie, auzi paşi pe scara în spirală — aşa că închise degrabă uşa în urma lui, încredinţat că era Henric, care se întorcea.

Se repezi apoi la o fereastră ; dar de aici nu se vedea decît o parte din curtea Luvrului. Pe Henric nu-l zări, ceea ce îi întări convingerea că el fusese cel ai cărui paşi îi auzise.

Aşa că se aşeză, deschise o carte şi încercă să citească. Era o istorie a Franţei de la Faramond pînă la Henric al II-lea, comandată de acesta cîteva zile după urcarea sa pe tron.

Dar gîndurile ducelui zburau aiurea ; febra aşteptării îi mistuia tot trupul. Sîngele îi zvîcnea în tîmple pînă în fundul creierului ; ca într-un vis sau într-un extaz, i se părea că vede prin pereţi ; privirea îi era cufundată în camera lui Henric, cu toate că-l despărţeau de ea trei ziduri.

Ca să-şi mute gîndul de la obiectul îngrozitor pe care i se părea că-l vede cu ochii minţii, ducele încercă să cugete la altceva decît la cumplita carte de pe pupitrul de stejar, deschisă la gravura cu scena de vînătoare ; în zadar îşi cercetă unele după altele armele şi bijuteriile ; în zadar străbătu camera în lung şi în lat de o sută de ori ; fiecare amănunt al gravurii — pe care de altfel ducele o văzuse doar o clipă — i se întipărise în minte. Înfăţişa un senior călare care — asemenea unui valet deprins să crească şoimi — azvîrlea momeala, chemînd şoimul, în timp ce galopa prin smîrcurile unei mlaştini. Oricît se străduia ducele, amintirea era mai puternică decît voinţa.

Dar vedea nu numai cartea, ci şi pe regele Navarei apropiindu-se de ea ; privea gravura, încerca să întoarcă filele şi cum erau lipite — îşi înmuia degetul în gură şi aşa izbutea să le desprindă.

La această privelişte, oricît de închipuită şi de fantastică ar fi fost ea — d'Alençon, înfiorat, se sprijini cu o mînă de o mobilă, şi cu cealaltă îşi acoperi ochii, de parcă aşa, toată privelişteа aceasta, pe care încercase s-o alunge, nu se vedea chiar şi mai bine.

Căci această privelişte erau propriile lui gînduri.

Deodată, ducele îl văzu pe Henric străbătînd curtea. Se oprise puţin în faţa unor oameni care păreau că încarcă pe doi catîri provizii pentru vînătoare, de fapt bani şi straie de călătorie ; pe urmă, după ce dădu cîteva porunci, străbătu curtea de la un cap la altul şi se îndreptă spre poartă.

D'Alençon rămase ţintuit locului. Aşadar nu fusese Henric cel care urcase scara secretă ! Se frămînta deci în

zadar de un sfert de oră ! Ceea ce credea că terminase sau aproape terminase, trebuia să ia de la capăt !

Francisc deschise uşa odăii, apoi — după ce o închise — se duse şi ascultă la aceea de pe coridor.

De astă dată era cu neputinţă să se înşele : într-adevăr, Henric trecuse. Îi recunoscuse paşii şi zgomotul uşor ce-l făcea steluţa de la pinten.

Uşa apartamentului lui Henric se deschise şi se închise la loc.

D'Alençon se întoarse la el şi se prăvăli într-un jilţ.

„Bine — îşi zise — iată ce se întîmplă acum : a trecut prin anticameră, prima odaie, a ajuns în dormitor ; aici îşi caută cu privirile spada, punga, pumnalul, pe urmă zăreşte cartea deschisă, pe pupitru.

„— Ce-o fi cu cartea asta ? Cine mi-a adus-o ?“ se întreabă, firește, Henric.

Apoi se apropie de ea, o să vadă gravura reprezentînd un cavaler chemîndu-şi şoimul, o să vrea s-o citească, o să încerce să întoarcă filele...“

O sudoare rece îi îmbroboni fruntea.

„O să strige oare ? se întrebă. Oare e o otravă cu efect imediat ? Nu, nu, doar mi-a spus mama că o să moară lent !“

Acest gînd îl linişti puţin.

Trecură aşa zece minute ; un secol de agonie, scurs clipă de clipă şi fiecare din aceste clipe aducînd o lume de năluci şi teroare nesăbuită, creată de imaginaţie.

D'Alençon nu mai putu rezista ; se ridică şi traversă anticamera, care începuse să se umple de gentilomi.

— Vă salut, domnilor, cobor la rege — spuse el.

Şi d'Alençon coborî în adevăr la fratele său, pentru a-şi amăgi mistuitoarea sa neliniște, sau poate pentru a-şi pregăti un alibi. De ce cobora ? Nu ştia...

Ce avea să-i spună ?... Nimic. Nu-l căuta de loc pe Carol, ci fugea de Henric.

Se duse pe scăriţa în spirală şi găsi uşa de la apartamentul regelui întredeschisă.

Ostaşii de pază îl lăsară pe duce să intre fără greutate, căci în zilele de vînătoare nu se cerea nici parola şi nu se mai respecta nici protocolul.

Francisc străbătu pe rînd anticamera, salonul şi dormitorul, fără să întîlnească pe nimeni ; în sfîrşit, se gîndi că regele se află în sala de arme şi împinse uşa care o despărţea de dormitor.

Carol stătea la o masă, într-un jilţ sculptat, cu spătar ascuţit, cu spatele la uşa prin care intrase Francisc, şi părea cufundat într-o îndeletnicire care-l absorbea cu totul.

Ducele se apropie în vîrful picioarelor. Carol citea.

— La naiba ! exclamă el pe neaşteptate. Uite o carte minunată ! Auzisem vorbindu-se de ea, dar n-am ştiut niciodată că există în Franţa !

D'Alençon trase cu urechea şi mai atent, apoi mai făcu un pas.

— Ce pagini afurisite ! bombăni regele, ducînd un deget la buze şi apăsînd pe carte pentru a despărţi fila pe care o citise de celelalte. S-ar zice că au fost lipite pentru ca ochii oamenilor să nu vadă minunăţiile ce le conţine !

D'Alençon făcu un salt.

Cartea deasupra căreia Carol stătea aplecat era aceea pe care o dusese la Henric !

Un strigăt înăbuşit îi scăpă.

— Aha ! Dumneata erai, d'Alençon ! zise regele. Fii binevenit şi hai aici să vezi cea mai frumoasă carte de vînătoare cu şoimi pe care a scris-o cîndva un om.

Primul gest al lui d'Alençon fu să smulgă cartea din mîinile fratelui său ; dar un gînd infernal îl pironi locului. Buzele palide schiţară un zîmbet înfiorător şi îşi acoperi ochii cu mîna, ca un năuc.

Apoi, revenindu-şi puţin, fără să se clintească nici înainte, nici înapoi, îl întrebă pe rege !

— Sire, cum a ajuns această carte în mîinile maiestăţii voastre ?

— Nimic mai uşor ! Azi-dimineaţă m-am urcat la Henriot să văd dacă-i gata. Plecase. Firește, umbla prin palat şi prin grajduri. În locul lui, însă, am găsit această comoară şi am coborît aici ca s-o citesc de îndelete.

Şi regele mai duse o dată degetul la buze şi mai întoarse o pagină rebelă.

— Sire, sire, am venit să vă spun... — îngăimă d'Alençon, cu părul zbîrlit pe cap, fiind copleşit de o neliniştе îngrozitoare.

— Lasă-mă să termin capitolul, Francisc — zise Carol — şi pe urmă o să-mi spui ce vrei. Uite, pînă acum am citit cincizeci de pagini sau mai curînd le-am înghiţit.

„De douăzeci şi cinci de ori a pus pe limbă otravă ! îşi zise Francisc. Fratele meu e un om mort !"

Se gîndi că există un Dumnezeu în cer, care nu era poate întîmplarea.

Francisc îşi şterse cu mîna care-i tremura roua rece ce-i şiroia pe frunte şi aşteptă tăcut să termine acest capitol, aşa cum îi poruncise fratele său.

L

VÎNĂTOAREA CU ŞOIMI

Carol citea mai departe. Ros de curiozitate, înghiţea paginile una după alta şi ficcare filă, cum spuneam, fie din pricina îndelungii şederi la umezeală, fie din cu totul altă pricină, era lipită de cea următoare.

D'Alençon se uită cu o privire rătăcită la acest spectacol îngrozitor, al cărui deznodămînt numai el îl întrevedea.

— Ah ! murmură el. Ce-o să se întîmple aici ? Eu plec în surghiun, alerg după un tron imaginar ; pe cînd Henric, cum o afla de boala lui Carol, o să se întoarcă în vreo cetate întărită, la douăzeci de leghe de capitală, ca să-şi pîndească prada pe care întîmplarea ne-o oferă ; şi dintr-un salt o să poată fi la Paris ; aşa că înainte ca regele Poloniei să fi aflat de moartea fratelui meu, dinastia va fi schimbată ! Asta-i cu neputinţă !

Aceste gînduri erau mai puternice decît simţămîntul de groază care la început îl îndemnase fără să vrea pe Francisc să-l oprească pe Carol. Împotriva acestei ursite, care pe Henric părea să-l păzească, iar pe cei din casa de

Valois să-i urmărească în schimb ca o piază rea, ducele încerca acum iarăşi să ridice o stavilă.

Schimbă deci, cît ai clipi, tot planul de luptă împotriva lui Henric. Doar Carol şi nu Henric citise cartea otrăvită. Henric trebuia să plece, dar ca un osîndit. Din clipa în care soarta îl scăpase încă o dată, Henric trebuia să rămînă ; căci Henric, întemniţat la Vincennes sau la Bastilia, era mai puţin de temut decît ca rege al Navarei, în fruntea a 30.000 de soldaţi.

Deci, ducele d'Alençon îl lăsă pe Carol să termine capitolul, iar cînd îl văzu că ridică capul, îi zise :

— Dragul meu frate, am aşteptat aici pentru că maiestatea voastră mi-a poruncit ; dar am făcut-o cu multă părere de rău, pentru că doream să-ţi spun cît mai curînd lucruri de cea mai mare însemnătate.

— La naiba ! ripostă Carol, ai cărui obraji palizi se îmbujorară încet-încet, fie pentru că citise cartea cu prea multă pasiune, fie pentru că otrava începuse să-şi facă efect. La naiba, dacă ai de gînd să-mi pălăvrăgeşti tot despre acelaşi lucru, ai să pleci ca şi regele Poloniei ? Cum m-am descotorosit de el, am să mă descotorosesc şi de tine ! Şi nu mai vreau să aud un cuvînt despre asta !

— Dar nici n-am de gînd — spuse Francisc — să-ţi vorbesc despre plecarea mea, ci de a altuia. Maiestatea voastră m-a lovit în simţămîntul cel mai profund şi mai gingaş, care este ataşamentul faţă de fratele meu, credinţa mea ca supus al lui şi ţin să-ţi dovedesc că nu sînt un trădător.

— Hai — făcu Carol, rezemîndu-şi coatele pe carte, încrucişîndu-şi picioarele şi uitîndu-se la d'Alençon ca unul care, împotriva obiceiului, vrea să se înarmeze cu multă răbdare. Hai, dă-i drumul ! Vreun nou zvon, vreo acuzaţie acum, dis-de-dimineaţă ?

— Nu, sire. Un complot, fără doar şi poate, pe care numai delicateţea mea prostească m-a împiedicat să vi-l dezvălui.

— Un complot ? se miră Carol. Ia să vedem despre ce complot e vorba ?

— Sire — zise Francisc — în timp ce maiestatea voastră se va afla la vînătoarea cu şoimi în apropierea rîului şi în cîmpia Vesinet, regele Navarei se va îndrepta

spre pădurea Saint-Germain, unde o ceată de prieteni îi va aștepta spre a fugi cu el.

— Aha ! Eram sigur ! exclamă Carol. Încă o minciună sfruntată împotriva bietului Henriot ! Nu mai isprăviți odată cu el ?

— Maiestatea voastră nu va trebui să aștepte prea mult ca să se convingă dacă ceea ce am avut onoarea să-i spun este sau nu o calomnie

— De ce ?

— Pentru că chiar astă-seară cumnatul nostru o să plece.

Carol se ridică.

— Ia aminte ce vorbești ! Pentru ultima oară plec urechea la ce-mi spui, dar îți atrag atenția, ție și maică-ti : de astă dată e pentru ultima oară.

Apoi adăugă, ridicînd glasul :

— Să fie chemat regele Navarei !

Soldatul de pază dădu să se supună poruncii, dar Francisc îl opri cu un semn :

— Nu-i bine, frate, așa n-o să afli nimic. Henric o să tăgăduiască, o să se dea un semnal, complicii lui or să fie preveniți și or să dispară ; pe urmă, mama mea și cu mine vom fi acuzați nu numai că ni s-a năzărit nouă cine știe ce, dar ni se va spune că l-am mai și ponegrit.

— Atunci, ce vrei ?

— În numele frăției noastre, maiestatea voastră să mă asculte ! În numele devotamentului meu de care se va convinge, să nu forțeze lucrurile ! Dar să faci în așa fel, sire, încît adevăratul vinovat, acela care de doi ani ne trădează cu gîndul așteptînd să te trădeze și cu fapta, să fie în sfîrșit dat pe față, printr-o dovadă de netăgăduit, și pedepsit așa cum merită.

Carol nu răspunse nimic ; se duse la o fereastră și o deschise ; simțea cum i se urcă sîngele la cap.

— Ei bine — spuse el — ce-ai vrea să fac ? Vorbește, Francisc !

— Sire — zise d'Alençon — aș încercui pădurea Saint-Germain cu trei detașamente de cavalerie ușoară ; la o oră stabilită, la 11 de pildă, ele se vor pune în mișcare și vor împinge pe toți cei ce se vor afla în pădure spre pavilionul lui Francisc I, pe care îl voi fixa, ca din întîmplare,

drept loc de întîlnire pentru dejunul celor ce iau parte la vînătoare. Pe urmă, lăsînd impresia că îmi urmăresc șoimul, cînd o să-l văd pe Henric că se îndepărtează, o să gonesc spre locul întîlnirii, unde o să cadă în cursă cu toți complicii lui.

— Ideea-i bună — aprobă regele. Să vină căpitanul gărzii !

D'Alençon scoase din tunică un fluier de argint, atîrnat de un lanț de aur, și sufiă.

De Nancey apăru și Carol se apropie de el și-i dădu ordine cu glas scăzut.

Între timp, Acteon, ogarul cel mare al regelui, înhățase o pradă pe care o tăvălea prin cameră și o sfîșia de zor cu colții lui ascuțiți, sărind și jucîndu-se ca un zănatic.

Carol se întoarse și trînti o înjurătură îngrozitoare.

Prada pe care Acteon o terfelea era prețioasa carte de vînătoare, din care nu existau — după cum am pomenit — decît trei exemplare în toată lumea.

Osînda fu pe măsura nelegiuirii.

Carol luă un bici și cureaua șuierînd se-ncolăci de trei ori în jurul animalului. Acteon scoase un chelălăit și se furișă sub o masă acoperită cu un covor mare, unde obișnuia să se adăpostească.

Carol ridică degrabă cartea de pe jos și văzu cu bucurie că nu-i lipsea decît o filă ; ba chiar nici nu era o filă cu text, ci cuprindea doar o gravură.

O puse cu grijă într-un raft, unde Acteon nu putea ajunge. Francisc îl urmărea cu neliniște. Ținea foarte mult ca neprețuita carte — ce-și îndeplinise acum groaznica ei misiune — să nu se mai afle în posesia lui Carol.

Tocmai atunci sunară orele șase.

Regele trebuia deci să coboare în curtea ticsită de cai bogat împodobiți, și de curteni îmbrăcați în veșminte de preț. Hăitașii țineau pe pumni șoimi cu capete acoperite : cîțiva argați purtau goarne atîrnate de gît, pentru cazul că regele — obosit de vînătoarea cu șoimi — așa cum i se întîmpla uneori — ar fi vrut să gonească un cerb sau o căprioară.

Regele coborî și, coborînd, închise ușa sălii de arme. D'Alençon îi urmărea fiecare mișcare cu privirea încordată și observă că vîră cheia în buzunar.

Dar pe cînd cobora scara, Carol se opri şi-şi duse mîna la frunte.

Ducelui d'Alençon nu-i tremurau picioarele mai puţin decît regelui.

— Să ştii c-o să vină furtună — bîigui ducele.

— Furtună în ianuarie ? exclamă Carol. Eşti nebun ! Nu, am ameţeli, mi-e pielea uscată ! Sînt slăbit. Asta-i tot ! Asta-i tot !

Pe urmă murmură :

— Or să mă omoare cu ura şi uneltirile lor !

Cînd ajunse însă în curte, aerul proaspăt al dimineţii, strigătele vînătorilor, forfota celor o sută de persoane care se salutau zgomotos — avură asupra lui Carol efectul obişnuit.

Respiră liber şi vesel.

Îl căută pe dată cu privirea pe Henric. Era lîngă Margareta.

Cei doi soţi încîntători păreau că nu se pot despărţi, atît de mult se iubeau.

Cînd îl zări pe Carol, Henric dădu pinteni calului şi din trei salturi fu lîngă cumnatul său.

— A-a, Henriot ! se miră Carol. Văd că te-ai pregătit pentru vînătoare de cerbi ! Totuşi ştiai că astăzi e vînătoare cu şoimi !

Continuă apoi, fără să mai aştepte răspunsul :

— Să plecăm, domnilor, să plecăm ! Trebuie să fim la locul de vînătoare în preajma orei nouă ! strigă, încruntîndu-se, regele, cu un glas aproape ameninţător.

De la o fereastră a Luvrului, Caterina privea tot ce se petrecea. Ridicase puţin perdeaua, strecurîndu-şi capul palid şi voalat, în timp ce trupul înveşmîntat în negru se pierdea în penumbră.

La ordinul lui Carol, toată gloata înveşmîntată în aur, înzorzonată şi parfumată — cu regele în frunte — se înşirui la porţile Luvrului şi porni ca o avalanşă pe drumul spre Saint-Germain, în mijlocul aclamaţiilor poporului, care-l saluta pe tînărul suveran — îngrijorat şi gînditor — pe calul său mai alb ca neaua.

— Ce ţi-a spus ? îl întrebă Margareta pe Henric.

— M-a felicitat pentru calul meu de rasă.

— Atîta tot ?

— Atîta tot.
— Atunci știe ceva.
— Mă tem că da.
— Să fim prevăzători.

Chipul lui Henric se lumină de unul din acele zîmbete încîntătoare, pe care le arbora el adesea — de parc-ar fi vrut s-o încurajeze pe Margareta : „Fii liniștită, draga mea !"

Cît despre Caterina, îndată ce cortegiul părăsise curtea Luvrului, lăsă perdeaua.

Nu-i scăpase însă un lucru : paloarea lui Henric, tresăririle lui nervoase, șușotelile cu Margareta.

Într-adevăr, Henric era palid pentru că, nefiind o fire impulsivă, în toate împrejurările în care viața îi era în joc, sîngele în loc să i se urce la cap — cum se întîmplă de obicei — i se îngrămădea la inimă.

Tresărise nervos, pentru că felul în care îl primise Carol — atît de diferit de cel obișnuit — îl pusese pe gînduri.

În sfîrșit, vorbise în șoaptă cu Margareta, pentru că — după cum știm — soțul și soția încheiaseră, pe plan politic, o alianță ofensivă și defensivă.

Caterina însă tălmăcise cele văzute cu totul altfel.

„De astă dată — murmură ea, cu zîmbetul ei florentin — cred că l-am prins în capcană pe scumpul de Henriot."

Pe urmă, cam după un sfert de oră, timp în care cei ce luau parte la vînătoare avuseseră vreme să iasă din Paris, Caterina, ca să se asigure că și-a atins țelul, ieși din apartamentul ei, o apucă pe coridor, urcă scărița în spirală și, cu ajutorul cheii ei false, descuie apartamentul regelui Navarei.

În zadar căută însă cartea în tot apartamentul.

În zadar privirea ei arzătoare trecu de la mese la bufete, de la bufete la rafturi, de la rafturi la dulapuri ; nicăieri nu zări cartea pe care o căuta.

„O fi luat-o d'Alençon. E prevăzător !" își zise ea.

Se întoarse la ea în apartament, de astă dată aproape convinsă că planul îi izbutise.

Între timp, regele își continuă drumul spre Saint-Germain, unde ajunse după o oră și jumătate de galop ne-

întrerupt ; nici nu urcă măcar în străvechiul castel care se înălța, posomorît și maiestuos, în mijlocul caselor risipite pe înălțimi. Trecură în grabă podul de lemn, care se afla pe atunci în fața pomului denumit și astăzi stejarul lui Sully ; după aceea, făcu semn spre bărcile împodobite care îi urmau pe vînători ca regele și suita lui să poată trece rîul și s-o pornească mai departe.

În aceeași clipă, toată gloata de tineri veseli — însuflețiți de interese atît de diferite — galopau cu regele în frunte, pe încîntătoarea cîmpie care se desfășoară la poalele vîrfului împădurit al Saint-Germain-ului. Aici, cîmpia avea înfățișarea unui covor împodobit cu figuri omenești și smălțat în mii de culori, iar la marginea ei, rîul spumegînd părea un chenar de franjuri de argint.

Regele — tot pe calul său alb — ținea pe pumn șoimul său favorit, iar înaintea lui mergeau valeții de vînătoare îmbrăcați în tunici strîmte, verzi, și încălțați cu cizme groase ; strigau de zor, ținînd în strună o jumătate de duzină de cîini grifoni, care adulmecau vînatul prin trestiile de pe malul rîului.

Deodată, soarele, care pînă atunci se ascunsese după nori, răsări din oceanul întunecat în care se scufundase. Razele lui scînteiau în podoabele de aur, în bijuterii, în ochii strălucitori ai curtenilor ; și toată această lumină îți fura privirile ca un torent de foc.

Atunci, de parcă n-ar fi așteptat decît apariția minunatului astru ca să-i lumineze înfrîngerea, un bîtlan se înălță dintre trestii, scoțînd un strigăt prelung și tînguitor.

— Huu ! Huu ! strigă Carol, scoțîndu-i șoimului legătura de pe cap și dîndu-i drumul după pasărea fugară.

— Huu ! Huu ! se auziră strigăte din toate părțile, care încercau să încurajeze șoimul.

O clipă, orbit de lumină, șoimul se învîrti în loc, descriind un cerc, fără să înainteze sau să dea înapoi ; apoi, deodată, zări bîtlanul și se năpusti asupra lui.

Dar în timpul în care regele scosese legătura șoimului și acesta se obișnuia cu lumina. bîtlanul, pasăre prevăzătoare, se înălțase la mai mult de o sută de pași de valeții de vînătoare și se pierduse în văzduh. Așa că atunci cînd dușmanul său îl zări, se afla la o înălțime de peste cinci sute de pași și, folosind curenții de aer favorabili din

înaltul cerului, urca cu repeziciune, bătînd din aripile lui puternice.

— Huu ! Huu ! Cioc-de-fier — strigă Carol, încurajîndu-şi şoimul — arată-ne că eşti pasăre de soi ! Huu ! Huu !

Ca şi cum ar fi auzit strigătele de încurajare, această pasăre aleasă se năpusti ca o săgeată, străbătînd o traiectorie în diagonală, pentru a întîlni linia verticală urmată de bîtlanul ce suia necontenit, de parc-ar fi vrut să dispară în înaltul cerului.

— Ah, laşule ! ţipă Carol, ca şi cînd pasărea fugară ar fi putut să-l audă. În acest timp îşi mîna calul în galop, urmărind cît putea vînătoarea cu capul lăsat pe spate, pentru a nu pierde o clipă din ochi cele două păsări. Ah, laşule, fugi ! Cioc-de-fier al meu e pasăre de soi ! Aşteaptă, aşteaptă ! Huu ! Cioc-de-fier ! Uuu !

Într-adevăr, lupta fu ciudată ; cele două păsări se apropiau una de alta sau, mai curînd, şoimul se apropia de bîtlan.

Singura problemă era de a şti care din cele două păsări va fi mai presus în acest prim atac.

Frica avu aripi mai puternice ca îndrăzneala.

În zboru-i avîntat, şoimul trecu sub pîntecul bîtlanului, deasupra căruia ar fi trebuit să se înalţe. Bîtlanul se folosi de această superioritate şi cu ciocul său lung îl lovi pe şoim.

Şoimul, ameţit, de parc-ar fi primit o lovitură de pumnal, se rostogoli de trei ori ca năucit şi toţi crezură o clipă că se va prăbuşi. Dar, asemenea unui războinic rănit care porneşte mai avîntat la luptă, şoimul scoase un ţipăt ascuţit şi ameninţător şi îşi reluă zborul spre bîtlan.

Acesta se folosise de succesul dobîndit şi, schimbîndu-şi direcţia, o cotise spre pădure, încercînd de astă dată să scape de şoim nu înălţîndu-se şi mai mult, ci depărtîndu-se cît mai mult de el.

Dar şoimul era o pasăre de soi, care avea o privire la fel de pătrunzătoare ca a eretelui.

Aşadar, repetă aceeaşi manevră şi-l atacă pieziş pe bîtlan, care scoase două-trei strigăte de deznădejde şi încercă să se înalţe perpendicular, aşa cum făcuse prima oară.

În cele cîteva secunde cît ţinu lupta aceasta puţin obişnuită, cele două păsări parcă dispăruseră în nori. Bîtlanul nu era mai mare decît o ciocîrlie şi şoimul părea un punct negru cu fiece clipă era tot mai greu de văzut.

Nici Carol, nici curtenii nu mai mînau caii după cele două păsări. Fiecare rămăsese locului, cu ochii aţintiţi asupra bîtlanului care fugea şi asupra şoimului ce-l urmărea.

— Bravo, bravo, Cioc-de-fier ! strigă deodată Carol. Vedeţi, vedeţi, domnilor, e mai tare ! Huu ! Huu !

— Pe legea mea, eu unul nu-l mai văd nici pe unul, nici pe celălalt ! exclamă Henric.

— Nici eu — aprobă Margareta.

— Da, dar dacă nu le mai vezi, Henriot, poţi să le auzi ! zise Carol. Pe bîtlan, cel puţin ! Îl auzi, îl auzi ? ! Cere cruţare !

Într-adevăr, două sau trei strigăte tînguitoare, pe care numai o ureche versată le putea auzi, coborîră din cer spre pămînt.

— Ascultă, ascultă — făcu Carol — şi ai să le vezi coborînd mai repede decît au urcat !

Chiar în clipa în care regele spuse acestea, cele două păsări începură să se zărească din nou.

Erau doar două puncte negre, dar, după mărimea lor, se vedea bine că şoimul se dovedise mai tare.

— Uite ! Uite !... exclamă Carol. Cioc-de-fier a pus gheara pe el !

Într-adevăr, bîtlanul — învins de pasărea de pradă — nici nu mai încerca să se apere. Cobora în grabă, izbit neîncetat de şoim, şi nu mai răspundea la atacurile acestuia decît prin strigăte ; deodată îşi strînse aripile şi căzu ca o piatră, dar adversarul lui făcu la fel şi cînd bîtlanul vru să-şi reia zborul, o ultimă lovitură cu ciocul îl răzbi ; continuă să cadă învîrtindu-se şi cînd atinse pămîntul, şoimul se năpusti asupra lui scoţînd un strigăt victorios, care acoperi strigătul de înfrîngere al învinsului.

— La şoim ! La şoim ! strigă Carol şi dădu pinteni calului, care porni în galop spre locul unde căzuseră cele două păsări.

Dar, pe neaşteptate, în timp ce-şi strunea calul, scoase el însuşi un strigăt, scăpă frîul şi se agăţă cu o mînă de

coama calului, în timp ce pe cealaltă o duse la pîntec, de parc-ar fi vrut să-şi smulgă măruntaiele.

La acest strigăt, toţi curtenii veniră în goană.

— Nu-i nimic, nu-i nimic ! spuse Carol cu faţa congestionată şi privirea rătăcită. Mi s-a părut doar că mi-a trecut un fier înroşit prin stomac. Hai, hai ! Nu-i nimic !

Şi Carol porni din nou în galop.

D'Alençon păli.

— Ce-o mai fi şi asta ? o întrebă Henric pe Margareta.

— Nu ştiu — răspunse ea — ai băgat de seamă că fratele meu era foarte aprins la faţă ?

— De obicei nu i se întîmplă asta ! murmură Henric.

Curtenii schimbară priviri mirate şi-l urmară pe rege.

Ajunseră îndată la locul unde căzuseră cele două păsări. Şoimul începuse să ciugulească creierul bîtlanului.

Ajungînd, Carol coborî de pe cal, ca să vadă mai îndeaproape lupta.

Cînd puse însă piciorul pe pămînt, se văzu nevoit să se ţină de şa, pentru că totul se învîrtea în jurul lui. Simţi o dorinţă nestăvilită să doarmă.

— Dragă frate ! Dragă frate ! Ce ai ? strigă Margareta.

— Ce-a avut pesemne Porţia, cînd a înghiţit jeratic — zise Carol. Ard şi mi se pare că răsuflarea mi-e o văpaie.

Şi Carol răsuflă o dată şi păru mirat că nu vede ieşindu-i flăcări pe gură.

Între timp, şoimul fusese prins, i se acoperise capul şi toţi se strînseră în jurul lui Carol.

— Ei bine, asta ce să mai fie ! Pe sfînta cuminecătură ! Nu-i nimic sau dacă am ceva, e din pricina soarelui ! M-a bătut zdravăn la cap şi de aceea mă ustură ochii. Hai, hai, la vînătoare, domnilor ! Uite un cîrd întreg de raţe sălbatice. Daţi-le drumul la toţi, daţi-le drumul la toţi ! Pe toţi dracii ! O să petrecem straşnic !

În adevăr, li se dezlegară pe dată ochii la cinci-şase şoimi care se năpustiră pe urmele vînatului, în timp ce toţi — în frunte cu regele — o porniră de-a lungul rîului.

— Ei bine, ce spuneţi, doamnă ? o întrebă Henric pe Margareta.

— Că momentul e bine ales şi că dacă regele nu se întoarce, putem uşor să ajungem în pădure.

Henric îl chemă pe valetul de vînătoare, care ducea bîtlanul, şi în timp ce mulţimea zgomotoasă şi înzorzonată cu aur se năpusti de-a lungul povîrnişului — care astăzi este un platou — el rămase singur în urmă, de parc-ar fi cercetat cu luare-aminte hoitul învinsului.

LI

PAVILIONUL LUI FRANCISC I

Minunată era vînătoarea cu şoimi a regilor, cînd regii erau aproape semizei şi nu era numai un prilej de a-şi trece timpul, ci o artă adevărată.

Totuşi, trebuie să părăsim acest spectacol regesc pentru a pătrunde într-un anume loc din pădure, unde toţi actorii scenei pe care am istorisit-o adineauri ni se vor alătura în curînd.

În dreapta aleii Violetelor — o lungă arcadă de frunziş, loc retras şi năpădit de muşchi, unde printre tufele de levănţică şi bălării, cînd şi cînd un iepure sfios ciuleşte urechile, pe cînd cerbul rătăcitor îşi înalţă creştetul rămuros şi ascultă, cu nările fremătînde — se află un luminiş destul de departe de drum, pentru a nu fi văzut ; dar nu chiar atît de departe, încît drumul să nu poată fi văzut de aci.

În mijlocul luminişului, doi oameni lungiţi pe o mantie de călătorie, întinsă pe iarbă, avînd lîngă ei cîte o spadă lungă şi o flintă cu gura căscată, aduceau de departe, prin eleganţa veşmintelor, cu acei veseli flecari din Decameron ; de aproape, din pricina armelor ameninţătoare, îi luai drept nişte haiduci, ca acei pe care, o sută de ani mai tîrziu, Salvator Rosa i-a pictat după natură, în peisajele lui.

Unul din ei — sprijinit într-un genunchi şi o mînă — asculta cu luare-aminte, ca iepurii şi cerbii despre care am pomenit.

— Mi se pare — spunea el — că vînătorii s-au apropiat de noi foarte mult adineauri. Am auzit pînă şi strigătele hăitaşilor îndemnînd şoimul.

— Acum însă — răspunse celălalt, care părea să aş-

tepte întîmplările cu mai multă înțelepciune decît prietenul său — nu mai aud nimic. Firește, s-au depărtat. Ți-am spus eu că nu-i un loc bun de stat la pîndă. Nu ești văzut, ce-i drept, dar nici nu vezi !

— La naiba, dragul meu Annibal ! reluă primul. Trebuia doar să ne ascundem undeva caii noștri, caii de corvoadă și cei doi catîri, atît de încărcați, că nu știu cum or să ne urmeze. Or, alt loc decît acești fagi și stejari seculari, care ne pot scoate din încurcătură, eu nu cunosc. Așadar, nu numai că nu-l învinuiesc ca tine pe domnul de Mouy, dar îndrăznesc să afirm că a făcut toate pregătirile ca un adevărat conspirator.

— Bine ! aprobă cel de-al doilea gentilom, în care cititorul nostru a recunoscut, firește, pe Coconnas. Bine ! Ai nimerit cuvîntul ! Îl așteptam ! Te-am prins ! Așadar, conspirăm !

— Nu conspirăm : îi slujim pe rege și pe regină.

— Care conspiră, ceea ce înseamnă exact același lucru pentru noi.

— Coconnas, ți-am spus — reluă La Mole — nu te silesc de loc să mă urmezi în această aventură. Eu iau parte dintr-un motiv cu totul personal, pe care tu nu-l împărtășești și nu-l poți împărtăși !

— Eh, la naiba ! Cine ți-a spus că mă silești ? Mai întîi, nu s-a născut încă omul care ar putea să-l silească pe Coconnas să facă ce nu vrea ! Dar crezi că se putea să te las singur, mai ales cînd văd că mergi la pierzanie ?

— Annibal, Annibal ! exclamă La Mole. Mi se pare că zăresc acolo iapa ei albă. Vai ! Ciudat lucru, e de ajuns doar să mă gîndesc că vine, și inima mea o ia razna !

— Ciudat ! făcu Coconnas căscînd. Inima mea n-o ia razna de loc !

— Nu-i ea — reluă La Mole. Ce s-o fi întîmplat ? Parcă era vorba că vine la amiază !

— Eh, s-a întîmplat că nu e încă amiaza ! Atîta tot ! Și pînă una alta, mi se pare că mai avem timp să-i tragem un pui de somn.

Convins că are dreptate, Coconnas se lungi pe mantia lui, ca unul hotărît să și facă ceea ce spunea : dar cînd atinse pămîntul cu urechea, rămase cu degetul ridicat și-i făcu semn lui La Mole să tacă.

— Ce-i ? întrebă acesta.
— Tăcere ! De astă dată aud ceva şi nu mă înşel.
— Ciudat ! Eu ascult degeaba ! N-aud nimic.
— N-auzi nimic ?
— Nu.
— Ei bine, priveşte cerbul de colo — spuse Coconnas, ridicîndu-se şi punînd mîna pe braţul lui La Mole.
— Unde ?
— Acolo !
Şi Coconnas îi arătă lui La Mole animalul cu degetul.
— Ei şi ?
— Ai să vezi !
La Mole se uită la animal. Cerbul asculta nemişcat, ţinînd capul aplecat, de parcă se pregătea să pască. Curînd îşi ridică însă fruntea încărcată de minunatele-i coarne şi ciuli urechea spre locul de unde fără îndoială venea zgomotul ; apoi, deodată, fără motiv, o porni ca un fulger.
— Oh, oh ! exclamă La Mole. Cred că ai dreptate ; uite cum a tulit-o !
— Ei, a tulit-o — zise Coconnas — pentru că el aude ce tu nu auzi.
Într-adevăr, un zgomot înăbuşit şi abia perceptibil freamăta vag în iarbă ; nişte urechi mai puţin atente ar fi crezut că-i vîntul ; dar pentru călăreţ era galopul îndepărtat al unor cai.
La Mole se ridică pe dată şi exclamă :
— Uite-i ! Sîntem în primejdie !
Coconnas se ridică şi el, dar mult mai calm. Vioiciunea piemontezului părea să-l fi molipsit pe La Mole, în timp ce, dimpotrivă, nepăsarea acestuia părea să fi pus stăpînire pe prietenul său ; pentru că, în această împrejurare, unul era plin de entuziasm, iar celălalt fără nici un chef.
Curînd, un zgomot uniform, cadenţat, izbi auzul celor doi prieteni : un nechezat îi făcu pe cei doi cai care se aflau la zece metri de ei să ciulească urechile ; de dată, pe potecă, ca o umbră albă, trecu călare o femeie, care, întorcîndu-se spre ei, le făcu un semn ciudat şi dispăru.
— Regina ! strigară în acelaşi timp.
— Ce-o fi vrut să ne spună ? se miră Coconnas.
— A vrut să spună : „Îndată...“ — explică La Mole.

— A vrut să spună : „Plecați...“ — ripostă Coconnas.

— Semnul însemna : „Așteaptă-mă !“

— Semnul însemna : „Salvați-vă !“

— Ei bine, să facem fiecare după cum crede. Pleacă, eu rămîn.

Coconnas ridică din umeri și se culcă din nou.

Chiar atunci, din direcția opusă de unde venise regina, dar pe aceeași cărare, fugeau mîncînd pămîntul un grup de călăreți. Cei doi prieteni îi recunoscuseră, erau mai mulți hughenoți, îndîrjiți, aproape dezlănțuiți. Caii lor galopau ca lăcustele lui Iov. Apărură și dispărură cît ai clipi.

— La naiba ! Se îngroașă gluma — făcu Coconnas ridicîndu-se. Hai la pavilionul lui Francisc I.

— Dimpotrivă, să nu mergem acolo ! spuse La Mole. Dacă sîntem descoperiți, regele își va îndrepta atenția asupra acestui pavilion, pentru că acolo trebuia să ne întîlnim cu toții.

— De astă dată cred că ai dreptate — bombăni Coconnas.

— Nici nu spusese însă bine aceste cuvinte, cînd un călăreț trecu ca fulgerul printre arbori și, sărind peste hîrtoape, tufișuri, vreascuri, ajunse aproape de cei doi gentilomi.

Ținea cîte un pistol în fiecare mînă și își mîna calul, care gonea nebunește, doar cu genunchii.

— Domnul de Mouy ! strigă Coconnas neliniștit și devenind acum mai îngrijorat decît La Mole. Domnul de Mouy fuge ! E cazul să fugim ?

— Hai ! Repede, repede ! strigă hughenotul. Ștergeți-o ! Totul e pierdut ! Am făcut un ocol doar ca să vă dau de veste ! La drum !

Spusese aceste cuvinte fără să-și oprească calul, așa că, atunci cînd Coconnas și La Mole le înțeleseră bine tîlcul, de Mouy era departe.

— Și regina ? urlă La Mole.

Dar vorbele tînărului se pierdură ; de Mouy era la o distanță prea mare ca să le mai audă și, mai ales, ca să-i răspundă.

Coconnas se hotărî pe dată. În timp ce La Mole rămăsese nemișcat și-l urmărea cu privirea pe de Mouy, care dispărea printre ramurile ce se desfăceau dinainte-i și se

închideau în urmă-i, el dădu fuga după cai, îi aduse, sări pe al său, aruncă frîul celuilalt în mîinile lui La Mole şi se pregăti să dea pinteni.

— Haide, haide ! Îţi repet ce-a spus de Mouy : „La drum !“ Şi de Mouy e om serios ! La drum, la drum, La Mole !

— O clipă ! îngăimă La Mole. Am venit aici să facem o treabă !

— Dar n-am venit să fim spînzuraţi — răspunse Coconnas. Te sfătuiesc să nu mai pierdem vremea. Ghicesc, vrei să tai firul în patru, să afli toate sensurile cuvîntului „a fugi“, să-mi spui cum şi-a aruncat Horaţiu scutul şi cum a fost adus Epaminonda pe scut acasă. Eu însă îţi spun una şi bună : cînd fuge domnul de Mouy de Saint-Phale, toată lumea poate s-o întindă !

— Domnul de Mouy de Saint-Phale — zise La Mole — nu are misiunea s-o ajute pe regina Margareta să fugă. Nu domnul de Mouy de Saint-Phale o iubeşte pe regina Margareta.

— Drăcia dracului ! Şi bine face, dacă o dragoste ca asta l-ar împinge la prostiile pe care văd că eşti gata să le săvîrşeşti. Lua-o-ar toţi dracii dragostea care poate să coste capul a doi gentilomi viteji ! „Pe toţi dracii !“, cum spune regele Carol, noi uneltim, scumpul meu ; şi cînd uneltim prost, trebuie să ne salvăm pielea. În şa, în şa, La Mole !

— Fugi, dragul meu, nu te împiedic ! Dimpotrivă, te sfătuiesc s-o faci ! Viaţa ta este mai preţioasă ca a mea. Aşadar, apără-ţi viaţa !

— Mai bine zi : „Hai Coconnas, să ne lăsăm spînzuraţi împreună“, şi nu „Coconnas, salvează-te singur !“

— Ei, prietene, streangul e făcut pentru mocofani, nu pentru gentilomi ca noi !

— Încep să cred — zise Coconnas oftînd — că n-am făcut rău că am luat unele măsuri de prevedere.

— Care ?

— M-am împrietenit cu călăul.

— Eşti înfiorător, dragul meu Coconnas !

— Dar pînă la urmă, ce facem ? exclamă acesta pierzîndu-şi răbdarea.

— Mergem s-o căutăm pe regină.

— Unde ?

— Habar n-am !... Să-l căutăm pe rege !

— Habar n-am !... Dar o să-l găsim şi-o să facem noi doi singuri ce n-au putut sau n-au îndrăznit cincizeci.

— Vrei să mă atingi în amorul propriu, La Mole ! Asta-i semn rău.

— O să vedem noi ! Să încălecăm şi să plecăm.

— În sfîrşit ! Eşti pe drumul cel bun !

La Mole se întoarse ca să încalece, dar în clipa în care punea piciorul în scară, se auzi un glas poruncitor :

— Stai ! Sus mîinile !

În acelaşi timp, chipul unui bărbat apăru după un stejar, apoi altul, pe urmă treizeci ; erau călăreţi din garda regelui, care acum mergeau pe jos ; se tîrîseră pe burtă printre mărăcini şi răscoleau pădurea.

— Ce ţi-am spus eu ? murmură Coconnas.

Un fel de urlet înăbuşit fu răspunsul lui La Mole.

Călăreţii se aflau acum la treizeci de paşi de cei doi prieteni.

— Ce s-a întîmplat, domnilor ? întrebă piemontezul, vorbindu-i cu glas tare locotenentului de cavalerie care înainta spre ei şi în şoaptă lui La Mole.

Locotenentul ordonă să fie îndreptate puştile spre cei doi prieteni.

Coconnas şopti :

— În şa ! La Mole, mai e timp ! Sări în şa, cum te-am văzut de o sută de ori, şi hai s-o întindem !

Pe urmă se întoarse spre călăreţi :

— Hei, la dracu, domnilor ! Nu trageţi, aţi putea să omorîţi nişte prieteni !

Îi murmură din nou lui La Mole :

— Printre arbori trag prost ! Or să tragă şi n-or să ne nimerească !

— Cu neputinţă ! şopti La Mole. Nu putem să luăm cu noi calul Margaretei şi cei doi catîri. Şi dacă rămîn, ar compromite-o ; pe cînd prin răspunsurile mele dibace, voi înlătura orice bănuială. Pleacă, prietene, pleacă !

— Domnilor — zise Coconnas, trăgînd sabia şi ţinînd-o în aer — ne predăm.

Călăreţii înălţară muschetele.

— Dar mai întîi, pentru ce trebuie să ne predăm ?

— Îl veţi întreba pe regele Navarei.

— Şi ce crimă am săvîrşit ?

— Domnul d'Alençon o să vă spună !

Coconnas şi La Mole se priviră cu înţeles : numele duşmanului lor, pronunţat într-o asemenea împrejurare, nu prea avea darul să-i liniştească. Totuşi, nu se împotriviră. Coconnas fu poftit să descalece, ceea ce făcu fără să crîcnească. Amîndoi fură înconjuraţi de călăreţi şi porniră pe drumul care ducea spre pavilionul lui Francisc I.

— Voiai să vezi pavilionul lui Francisc I ? îl întrebă Coconnas pe La Mole, zărind printre arbori zidurile unei încîntătoare construcţii gotice. Ei bine, se pare că o să-l vezi.

La Mole nu răspunse ; îi întinse doar mîna lui Coconnas.

Lîngă acest fermecător pavilion — clădit în timpul lui Ludovic al XII-lea şi care fusese denumit pavilionul lui Francisc I, pentru că acesta îl alegea mereu ca loc de întîlnire de vînătoare — se afla un fel de colibă pentru hăitaşi ; coliba aceasta dispăruse aproape acum sub un maldăr de muschete, halebarde şi săbii strălucitoare, ca un muşuroi sub holdele aurii.

La această colibă fură conduşi prizonierii. Şi acum să limpezim situaţia, foarte încurcată, firește, pentru cei doi prieteni, istorisind ce se întîmplase.

Gentilomii hughenoţi se adunaseră, aşa cum fusese stabilit, în pavilionul lui Francisc I, de a cărui cheie, după cum se ştie, de Mouy făcuse rost.

Stăpîni pe pădure — cel puţin aşa credeau — ei postaseră ici-colo cîteva sentinele, pe care călăreţii din garda regală, schimbîndu-şi eşarfele albe cu altele roşii — măsură de prevedere datorită zelului şi isteţimii domnului de Nancey — îi luară prin surprindere şi-i îndepărtară fără prea multă bătaie de cap.

Călăreţii continuaseră manevra şi înconjuraseră pavilionul ; de Mouy însă, după cum am mai spus — îl aştepta pe rege la capătul aleii violetelor şi observă eşarfele roşii mergînd cu paşi de lup, ceea ce îi trezi bănuieli. Se dădu în lături ca să nu fie văzut şi băgă de seamă că cercul acela uriaş se strînge în aşa fel, încît să poată răscoli toată pădurea şi să împresoare locul de întîlnire.

În același timp, însă, la capătul aleii principale, zărise egretele albe și sclipirea archebuzelor gărzii regale.

În sfîrșit, îl recunoscu pe însuși regele, iar în direcția opusă îl văzu pe regele Navarei.

Făcu atunci cu pălăria semnul crucii în aer, ceea ce voia să spună că totul era pierdut.

La acest semnal, regele Navarei făcuse calea întoarsă și dispăruse.

Pe dată de Mouy, înfigîndu-și pintenii lui mari în pîntecul calului, o luase la fugă și, din goană, le dăduse de veste lui La Mole și Coconnas.

Între timp, regele, observînd dispariția lui Henric și a Margaretei, sosise escortat de domnul d'Alençon, care era convins că-i va vedea ieșind pe cei doi suverani din coliba unde poruncise să fie închiși toți cei ce fuseseră găsiți nu numai în pavilion, dar chiar în pădure.

Domnul d'Alençon, plin de încredere, galopa alături de rege care, din pricina durerilor cumplite, era tot mai prost dispus. De două ori sau de trei ori era cît pe-aci să-și piardă cunoștința, iar o dată vomită sînge.

— Hai, hai ! făcu regele, ajungînd lîngă colibă. Să ne grăbim ! Vreau să ajung cît mai curînd la Luvru. Să-i scoată pe toți păgînii ăștia de hughenoți din bîrlog. Mai ales că astăzi este sfîntul Blaise, vărul sfîntului Bartolomeu.

La aceste cuvinte ale regelui, furnicarul de lănci și archebuze prinse să se miște și protestanții arestați, fie în pavilion, fie în pădure, ieșiră unul cîte unul din colibă.

De regele Navarei, de Margareta și de de Mouy însă, nici urmă.

— Ei bine, unde-i Henric, unde-i Margareta ? Mi i-ai făgăduit, d'Alençon, pe toți dracii, trebuie să-i găsești ! se răsti regele.

— Pe regele și regina Navarei nici măcar nu i-am zărit, sire — îi explică domnul de Nancey.

— Uite-i ! exclamă deodată doamna de Nevers.

Într-adevăr, chiar atunci, la capătul unei alei care dădea spre rîu, apărură Henric și Margot, amîndoi calmi, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic ; țineau șoimul pe pumni și se îmbrățișau cu atîta foc și abilitate, încît caii lor, deși

galopau, erau aşa de aproape unul de altul, că păreau că şi ei se sărută bot în bot.

Atunci d'Alençon, furios, dădu ordin gărzilor să răscolească împrejurimile şi dădură peste La Mole şi Coconnas, pe culcuşul de iederă.

Curînd, şi aceştia îşi făcură intrarea în cercul pe care soldaţii îl formaseră într-o înlănţuire atît de frăţească. Numai că ei nu erau regi şi nu puteau să lase impresia că sînt atît de calmi ca Henric şi Margareta. La Mole era prea palid, iar Coconnas prea aprins la faţă.

LII

INVESTIGAŢIILE

Cînd cei doi tineri intrară în cercul format de soldaţi, privelişte a care li se înfăţişă era din acelea pe care nu le uiţi niciodată, chiar dacă nu le vezi decît o singură dată şi doar pentru o clipă.

Carol al IX-lea, după cum am spus, se uita cum se perindă prin faţa lui toţi gentilomii hughenoţi, care fuseseră închişi în coliba hăitaşilor şi apoi scoşi afară unul cîte unul, de soldaţi.

Regele şi d'Alençon le urmăreau nu nesaţ fiecare mişcare, aşteptîndu-se dintr-o clipă în alta să-l vadă ieşind şi pe Henric de Navara.

Aşteptară însă zadarnic. Dar atît nu era de ajuns, trebuia aflat ce s-a petrecut şi cu ei.

Aşadar, cînd cei doi tineri căsătoriţi apărură la capul aleii, ducele d'Alençon se îngălbeni, iar regele simţi cum îi creşte inima ; căci, instinctiv, dorea ca tot ceea ce-l silise să facă fratele lui să cadă asupra acestuia.

— Iar o să ne scape ! murmură Francisc pălind.

Chiar atunci, regele simţi o durere atît de puternică în stomac, încît scăpă frîul, se apucă cu amîndouă mîinile de coapse şi începu să ţipe ca un apucat.

Henric se apropie degrabă ; dar pînă să străbată cele două sute de paşi ce-l despărţeau de cumnatul său, Carol îşi veni în fire.

— De unde vii, domnule ? îl întrebă regele cu o asprime în glas care o tulbură pe Margareta.

— Fireşte... de la vînătoare, frate — răspunse ea.

— Vînătoarea era pe malul rîului, nu în pădure.

— Şoimul meu a urmărit un fazan, sire, în clipa în care eu rămăsesem în urmă ca să văd bîtlanul.

— Şi unde-i fazanul ?

— Uite-l ! Minunat ! Nu-i aşa ?

Şi Henric, cu mutra cea mai nevinovată, îi arătă lui Carol pasărea cu penajul de purpură, azur şi aur.

— Bine, bine — făcu Carol — dar după ce-ai prins fazanul, de ce n-ai venit să ne întîlnim ?

— Pentru că zburase spre parc, sire ; aşa că atunci cînd am coborît de-a lungul rîului, v-am văzut la o jumătate de leghe înaintea noastră, urcînd spre pădure, şi am început şi noi să galopăm pe urmele voastre, căci fiind invitaţi la vînătoarea organizată de maiestatea voastră, am vrut să ne bucurăm de ea.

— Şi toţi gentilomii aceştia — reluă Carol — au fost invitaţi şi ei ?

— Care gentilomi ? răspunse Henric, uitîndu-se întrebător în jur.

— Eh, la naiba, hughenoţii dumitale ! Oricum, dacă i-a invitat cineva, nu eu sînt acela ! exclamă Carol.

— Nu, sire ! Dar poate ducele d'Alençon ! zise Henrio.

— Ducele d'Alençon ? Cum adică ?

— Eu ? ! se arătă mirat ducele.

— Fireşte, frate — explică Henric — doar n-ai anunţat ieri că eşti regele Navarei ? Ei bine, hughenoţii, care au cerut să le fii rege, au venit să vă mulţumească, ţie pentru că ai acceptat coroana, iar regelui pentru că ţi-a dat-o. Nu-i aşa, domnilor ?

— Da, da ! strigară douăzeci de glasuri. Trăiască ducele d'Alençon ! Trăiască regele Carol !

— Nu sînt regele hughenoţilor ! se înfurie Franciso, galben ca ceara la faţă.

Apoi, aruncîndu-i o privire pe furiş lui Carol, adăugă :

— Şi nădăjduiesc că n-am să fiu niciodată !

— N-are importanţă — mormăi Carol. Oricum, Henric, toate astea mi se par ciudate.

— Sire — spuse regele Navarei cu dîrzenie — s-ar zice, Dumnezeu să mă ierte, că sînt supus unui adevărat interogatoriu !

— Şi dacă ţi-aş spune că te anchetez, ce-ai răspunde ?

— Că sînt rege ca şi maiestatea voastră — răspunse mîndru Henric — căci nu coroana, ci obîrşia dă rangul regesc, şi că îi voi răspunde fratelui şi prietenului meu, dar niciodată unui judecător !

— Totuşi, o dată în viaţă aş vrea şi eu să ştiu pe cine să cred ! îngînă Carol.

— Să fie adus domnul de Mouy şi atunci o să ştiţi — zise ducele d'Alençon. Domnul de Mouy a fost prins, probabil.

— Domnul de Mouy este printre prizonieri ?

Pe Henric îl cuprinse neliniştea şi schimbă o privire cu Margareta, dar totul dură doar cîteva clipe.

— Domnul de Mouy nu se află printre prizonieri — explică domnul de Nancey. Cîţiva din oamenii mei cred că l-au văzut, dar nici unul din ei nu e sigur.

Ducele d'Alençon trînti o înjurătură.

— Uite ! zise atunci Margareta, arătîndu-i pe La Mole şi pe Coconnas, care auziseră schimbul de cuvinte şi era sigură că se poate bizui pe inteligenţa lor. Sire, iată doi gentilomi ai domnului d'Alençon. Întreabă-i ! Vor răspunde !

Ducele simţi lovitura.

— Am poruncit să fie arestaţi, tocmai pentru a dovedi că n-au nici în clin nici în mînecă cu mine — se răsti el.

Regele îi privi pe cei doi prieteni şi tresări văzîndu-l pe La Mole.

— Ah, tot provensalul ăsta ! exclamă el.

Coconnas salută reverenţios.

— Ce făceaţi cînd v-au arestat ? întrebă regele.

— Sire, sporovăiam despre război şi dragoste !

— Călare ! Înarmaţi pînă-n dinţi ! Gata de fugă !

— De loc, sire ! răspunse Coconnas. Maiestatea voastră a fost informată greşit. Stăteam culcaţi la umbra unui fag : *sub tegmine fagi.*

— Aha ! Stăteaţi culcaţi la umbra unui fag ?

— Şi am fi avut tot timpul să fugim, dac-am fi socotit că v-am supărat cu ceva ! Mărturisiţi, domnilor, pe cuvîntul dumneavoastră de soldaţi — zise Coconnas, întorcîndu-se spre călăreţi — că dac-am fi vrut, puteam să scăpăm !

— Adevărul este că aceşti gentilomi nici n-au încercat să fugă !

— Pentru că aveau caii departe — interveni ducele d'Alençon.

— Vă cer cu umilinţă iertare, monseniore, dar calul meu îl aveam între picioare, iar prietenul meu, contele Lerac de La Mole, îl ţinea pe al său de căpăstru.

— E adevărat, domnilor ? întrebă regele.

— E adevărat, sire — răspunse locotenentul. Cînd ne-a văzut, domnul de Coconnas a descălecat chiar.

Pe chipul lui Coconnas înflori un zîmbet de parc-ar fi spus : „Ei vezi, sire !"

— Dar caii ăştia pe care îi aveaţi cu voi, catîrii şi cuferele astea doldora ? întrebă Francisc.

— Da' ce sîntem grăjdari ? Daţi poruncă să fie căutat argatul care-i păzea.

— Nu l-au găsit — strigă furios ducele.

— Atunci, pesemne că i-a fost frică şi a fugit. Nu se poate pretinde unui ghiorlan să aibă calmul unui gentilom.

— Mereu acelaşi sistem ! murmură ducele d'Alençon, scrîşnind din dinţi. Din fericire, sire, v-am dat de ştire din timp că de cîteva zile aceşti domni nu mai sînt în serviciul meu.

— Ei ! se miră Coconnas. Am oare nenorocirea de a nu mai fi în slujba alteţei voastre ?...

— Eh ! Pe dracu, domnule, ştii mai bine ca oricine că ţi-ai dat demisia printr-o scrisoare destul de obraznică, pe care, mulţumesc lui Dumnezeu că am păstrat-o şi, din fericire, o am la mine !

— Vai — făcu Coconnas — nădăjduiesc că alteţa voastră mi-a iertat nişte rînduri scrise într-o clipă necugetată, de proastă dispoziţie. Am scris-o pentru că aflasem că alteţa voastră voise să sugrume într-un coridor al Luvrului pe prietenul meu La Mole.

— Ei bine — făcu regele — ce tot zice ăsta ?

— Am crezut că alteța voastră era singur. Dar de cînd știu că și alte trei persoane...

— Tăcere ! strigă Carol. Sîntem destul de lămuriți ! Henric, cuvîntul dumitale că n-ai să fugi ! se adresă el apoi regelui Navarei.

— Îl dau maiestății voastre, sire.

— Întoarce-te la Paris cu domnul de Nancey și rămîi prizonier în camera ta. Domnilor, dumneavoastră predați săbiile ! continuă el, adresîndu-se celor doi gentilomi.

La Mole îi aruncă o căutătură furișă Margaretei, care zîmbi.

La Mole înmînă pe loc sabia căpitanului, care se afla mai aproape de el.

Coconnas făcu la fel.

— Domnul de Mouy a fost găsit ? întrebă regele.

— Nu, sire ! Sau n-a fost în pădure, sau a scăpat — explică domnul de Nancey.

— Cu atît mai rău ! Să ne întoarcem. Mi-e frig și sînt amețit — spuse regele.

— Firește, sire, de atîta supărare ! interveni Francisc.

— Da, se prea poate ! Dar ce am ? Parcă nu mai văd ! Unde-s prizonierii ? Nu-i mai văd ! S-a întunecat așa devreme ! Vai, Doamne Dumnezeule ! Ard ! Ajutor ! Ajutor !

Și nenorocitul rege, scăpînd din mînă dîrlogii, întinse brațele și căzu pe spate. Curtenii din jur, înspăimîntați de acest nou atac, îl prinseră în brațe.

Ceva mai încolo, Francisc își ștergea broboanele de sudoare de pe frunte, căci numai el cunoștea pricina răului care-l chinuia pe fratele său.

În cealaltă parte, regele Navarei, sub paza domnului de Nancey, urmărea scena cu o mirare crescîndă.

„La naiba, oare trebuie să mă simt fericit că am fost arestat pe cînd fugeam ?“ murmură el cu acea ascuțită intuiție care-l făcea uneori, ca să zicem așa, un adevărat profet.

Se uita la Margareta care, cu ochi mari, holbați, de uimire, se uita cînd la rege, cînd la el.

De astă dată regele leșinase. Se aduse o targă, pe care fu întins. Îl acoperiră cu o mantie a unui gentilom și cor-

tegiul reluă încet drumul Parisului, de unde dimineața porniseră conspiratori voioși și un rege vesel, pentru ca acum să se vadă întorcîndu-se un rege muribund, înconjurat de rebeli făcuți prizonieri.

Margareta, care în tot acest timp nu-și pierduse nici libertatea, nici cumpătul, îi făcu un semn tainic soțului ei; apoi trecu atît de aproape de La Mole, încît acesta putu să deslușească două cuvinte grecești, pe care le șoptise:

— *Me deide.*

Adică: „Nu te teme de nimic".

— Ce-a zis? întrebă Coconnas.

— Mi-a spus să nu ne temem de nimic! îi explică La Mole.

— Cu atît mai rău, cu atît mai rău — murmură piemontezul — asta înseamnă că nu miroase a bine pe-aici pentru noi. Totdeauna cînd mi s-au adresat cuvintele astea, ca să fiu încurajat, era să-mi facă de petrecanie sau un glonț, sau o lovitură de spadă, sau vreun ghiveci de flori. „Nu te teme de nimic", fie în ebraică, fie în greacă, fie în latină, fie în franceză a însemnat întotdeauna pentru mine: „Păzea, te paște primejdia!"

— La drum, domnilor! zise locotenentul de cavalerie.

— Vă rog, dacă nu sînt indiscret, unde ne duceți? întrebă Coconnas.

— Cred că la Vincennes — îi răspunse locotenentul.

— Mi-ar fi făcut plăcere să merg în altă parte! Dar ce să-i faci, nu mergi întotdeauna unde vrei.

Pe drum, regele își veni puțin în fire din leșin.

La Nanterre, Carol vru chiar să încalece, dar nu l-au lăsat.

— Chemați-l pe maestrul Ambroise Paré — spuse regele, ajungînd la Luvru.

Coborî de pe targă, urcă scara sprijinit de Tavannes și se duse în apartamentul său, dînd poruncă să nu intre nimeni la el.

Toată lumea băgase de seamă că era dus pe gînduri, că tot drumul nu făcuse altceva decît să se gîndească, nu vorbise cu nimeni și nu-l preocupase nici conspirația, nici conspiratorii. Se vedea prea bine că era îngrijorat doar de boala lui.

Își dădea seama că boala îi apăruse pe neașteptate, în chip ciudat, sub o formă acută, că avea simptome care semănau aidoma cu acelea ale fratelui său Francisc al II-lea, cu puțin timp înainte de a muri.

Nu surprinse pe nimeni că regele poruncise să nu intre altcineva la el decît maestrul Paré. Mizantropia — după cum se știe — îl caracteriza pe Carol.

Regele se duse în dormitorul lui, se așeză pe un fel de scaun-canapea, își lăsă capul pe pernă și — zicîndu-și că de bună seamă maestrul Paré ar putea să mai întîrzie — voi să folosească acest răstimp.

Așadar, bătu din palme și apăru îndată un ostaș.

— Spune-i regelui Navarei că vreau să-i vorbesc.

Ostașul salută și se duse să execute ordinul.

Carol își lăsă capul pe spate ; creierul îi era apăsat de o greutate din pricina căreia abia putea să lege o idee de alta : un fel de nor ca de sînge îi plutea dinaintea ochilor ; gura îi era uscată și, deși golise o garafă de apă, nu-și potolise setea.

Pe cînd lîncezea în starea asta de toropeală, ușa se deschise și Henric apăru ; domnul de Nancey îl urma, dar se oprise în anticameră.

Regele Navarei așteptă să se închidă ușa în urma lui și apoi păși înainte.

— Sire — zise el — m-ai chemat. Iată-mă !

Regele tresări auzindu-i vocea și făcu mașinal un gest ca să-i întindă mîna.

— Sire — zise Henric lăsînd mîinile în jos — maiestatea voastră uită că nu-i mai sînt frate, ci prizonier !

— A, da, așa-i ! aprobă Carol. Mulțumesc că mi-ai adus aminte. Mai mult ! Îmi amintesc că mi-ai făgăduit, cînd vom fi numai noi, că ai să-mi răspunzi sincer.

— Sînt gata să-mi respect făgăduiala. Întreabă-mă, sire !

Regele își turnă puțină apă rece în mînă și apoi și-o puse pe frunte.

— Ce e adevărat din toate învinuirile pe care ți le aduce d'Alençon ? Hai să vedem, răspunde, Henric.

— Doar jumătate : domnul d'Alençon trebuia să fugă și eu urma să-l însoțesc.

— Şi de ce trebuia să-l însoţeşti ? întrebă Carol. Va să zică, eşti nemulţumit de mine, Henric !

— Nu, sire, dimpotrivă ! Nu pot decît să-i aduc elogii maiestăţii voastre. Şi Dumnezeu, care citeşte în inimi, vede într-a mea ce adîncă afecţiune îi port fratelui şi regelui meu.

— Mi se pare, Henric, că nu e în firea lucrurilor să fugi de cei pe care-i iubeşti şi te iubesc — observă Carol.

— N-am fugit de cei pe care îi iubesc, ci de cei care mă urăsc. Maiestatea voastră îmi îngăduie să-i vorbesc cu inima deschisă ?

— Vorbeşte, domnule !

— Cei care mă urăsc aici, sire, sînt domnul d'Alençon şi regina-mamă.

— Despre ducele d'Alençon, n-aş nega — zise Carol — dar regina-mamă te copleşeşte cu bunăvoinţa.

— Tocmai de aceea, sire, mă tem de ea. Şi bine-am făcut c-am fost bănuitor !

— Faţă de ea ?

— De ea şi de cei care o înconjoară. Ştiţi, firesc, sire, că nenorocirea regilor nu vine întotdeauna atunci cînd sînt prea rău slujiţi, ci prea bine.

— Vorbeşte mai pe înţeles, Henric ! Mi-ai făgăduit doar că-mi spui totul !

— Maiestatea voastră observă că mă ţin de cuvînt.

— Continuă !

— Maiestatea voastră mi-a zis că mă iubeşte, nu-i aşa ?

— Adică te iubeam înainte de trădare, Henriot.

— Să presupunem că mă mai iubiţi, sire.

— Fie !

— Dacă mă iubiţi, în mod firesc, aţi dori să trăiesc, nu-i aşa ?

— Aş fi adînc mîhnit dacă ţi s-ar întîmpla vreo nenorocire.

— Fi bine, sire, de două ori maiestatea voastră era să aibă prilejul să fie adînc mîhnit.

— Cînd ?

— Da, de două ori Providenţa mi-a scăpat viaţa. Este adevărat că a doua oară Providenţa a luat chipul maiestăţii voastre.

— Dar prima oară ?

— Prima oară a fost al unuia care ar fi fost mirat să se ştie egalul Providenţei : al lui René. Da, sire, dumneavoastră m-aţi scăpat de tăişul sabiei.

Carol îşi încruntă sprîncenele, căci îşi amintea noaptea cînd îl adusese pe Henriot în strada Barres.

— Şi René ? întrebă el.

— René m-a scăpat de otravă !

— La dracu ! Ai noroc, Henriot ! Mai ales că asta nu prea stă în firea florentinului — murmură regele, încercînd să zîmbească, deşi durerea chinuitoare i se citea pe chipul crispat.

— Aşadar, sire, două minuni m-au salvat. Una o datorez remuşcărilor florentinului, iar alta bunătăţii voastre. Ei bine, trebuie să-i mărturisesc maiestăţii voastre că mi-e cam teamă să nu se istovească cerul făcînd atîtea minuni, deci dacă am vrut să fug, m-am călăuzit după vorba care spune : „Ajută-te singur şi cerul o să te ajute".

— De ce nu mi-ai dezvăluit asta mai curînd, Henric ?

— Dacă v-aş fi spus ieri aceste cuvinte, aş fi fost un denunţător.

— Şi pronunţîndu-le azi ?

— Astăzi au alt înţeles : sînt acuzat şi mă apăr.

— Eşti sigur de prima tentativă ?

— La fel de sigur ca şi de cea de-a doua.

— Şi chiar au încercat să te otrăvească ?

— Au încercat.

— Cu ce ?

— Cu opiat.

— Şi cum poţi fi otrăvit cu opiat ?

— La naiba, sire ! Întrebaţi-l pe René ! Poate să te otrăvească foarte bine, folosind şi mănuşile...

Carol încruntă sprîncenele, apoi încetul cu încetul îşi descreţi fruntea.

— Da, da — murmură el, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi — e în firea fiinţelor de pe pămînt să se ferească de moarte. De ce oare însă inteligenţa n-ar face ceea ce poate face instinctul ?

— Ei bine, sire — întrebă Henric — maiestatea voastră este mulţumită de sinceritatea mea şi crede că i-am destăinuit totul ?

— Da, Henriot, da, eşti un om de ispravă ! Dar spune-mi, va să zică crezi că cei care au vrut să-ţi facă de petrecanie nu s-au dat bătuţi şi or să mai încerce să te ucidă ?

— Sire, în fiecare seară mă mir şi eu că mai sînt în viaţă.

— Vor să te ucidă pentru că ştiu prea bine că te iubesc, Henriot. Dar fii pe pace, au să-şi primească pedeapsa pentru faptele lor mîrşave. Pînă atunci eşti liber !

— Sînt liber să părăsesc Parisul, sire ? întrebă Henric.

— Nu ! Ştii prea bine că mi-e cu neputinţă să mă lipsesc de tine. Hai, pe toţi dracii, doar trebuie să am în preajma mea pe cineva care să mă iubească !

— Atunci, sire, dacă maiestatea voastră vrea să fiu lîngă ea, să binevoiască să-mi acorde o favoare.

— Care ?

— Să nu fiu în preajma sa ca prieten, ci ca prizonier.

— Cum, ca prizonier ?

— Da, da ! Maiestatea sa n-a băgat de seamă că prietenia ce-mi poartă îmi aduce nenorocire ?

— Şi ai vrea mai bine să te urăsc ?

— O ură aparentă, sire ! Această ură mă va salva, pentru că atîta timp cît vor crede că sînt în dizgraţie, vor fi mai puţin grăbiţi să mă vadă mort.

— Henriot — zise Carol — nu ştiu ce doreşti şi ce ţel urmăreşti. Dar tare m-aş mira să nu ţi se împlinească ce vrei şi să nu-ţi ajungi scopul !

— Aşadar, pot să mă bizui pe severitatea regelui ?

— Da.

— Atunci, sînt mai liniştit... Ce porunceşte maiestatea voastră ?

— Înapoiază-te la tine, Henriot. Eu sînt bolnav, mă duc să-mi văd cîinii şi apoi mă bag în pat.

— Sire — zise Henric — maiestatea voastră ar trebui să cheme un medic. Starea dumneavoastră proastă de astăzi este poate mai gravă decît bănuiţi.

— Am trimis după maestrul Ambroise Paré, Henriot.

— Atunci plec mai liniştit.

— Pe sufletul meu — exclamă regele — din toată familia asta cred că tu eşti singurul care mă iubeşte cu adevărat !

— Credeţi, sire ?

— Pe cinstea mea de gentilom !

— Ei bine, daţi-mă în primire domnului de Nancey, ca pe unul căruia mînia dumneavoastră nu-i dă mai mult de o lună de trăit. Aşa o să vă pot iubi timp îndelungat.

— Domnule de Nancey ! strigă Carol.

Căpitanul gărzii intră.

— Îţi dau în pază pe cel mai mare vinovat din regat. Răspunzi de el cu capul ! continuă regele.

Şi Henric, cu un aer abătut, ieşi în urma domnului de Nancey.

LIII

ACTEON

Cînd Carol rămase singur, se miră că nu-i ieşise în cale nici una din cele două făpturi credincioase : doica Madelaine şi ogarul Acteon.

„Doica s-o fi dus să spună psalmi la vreun hughenot pe care-l cunoaşte, iar Acteon o mai fi încă supărat că l-am bătut azi-dimineaţă“ — îşi zise el.

Carol luă o lumînare şi se duse în camera doicii.

Ea nu era însă acasă. După cum se ştie, o uşă de la apartamentul Madelainei dădea în sala de arme.

Se îndreptă spre această uşă.

Pe drum, însă, fu cuprins de o criză, aşa cum mai avusese în ultima vreme şi care părea că-l loveşte din senin. Regele simţi o durere îngrozitoare, de parcă i-ar fi fost răscolite măruntaiele cu un fier roşu. O sete nepotolită îl mistuia ; văzu o ceaşcă cu lapte pe o masă, o sorbi dintr-o înghiţitură şi se mai linişti puţin.

Luă din nou lumînarea pe care o lăsase pe o mobilă şi intră în cămăruţă.

Spre uimirea lui, Acteon nu-i ieşi înainte. Să fi fost oare încuiat ? Ar fi simţit însă că stăpînul lui s-a întors de la vînătoare şi ar fi urlat.

Carol îl chemă, fluieră ; dar cîinele nu apăru. Mai făcu patru paşi şi cînd lumînarea lumină un ungher al camerei, zări animalul nemişcat pe podea.

— Hei, Acteon, hei ! strigă Carol.

Şi fluieră din nou.

Cîinele nu se clinti.

Carol se repezi şi puse mîna pe el : sărmanul animal era ţeapăn şi rece. Din botul crîspat de durere i se prelingeau cîteva picături de fiere amestecată cu bale spumoase şi sîngerînde. Cîinele găsise în cămăruţă o bonetă a stăpînului său şi murise lăsîndu-şi capul pe acest obiect, care ştia că este al unui prieten.

Văzînd toate acestea, care-l făcură să uite de propriile lui dureri şi să-şi redobîndească puterea — Carol simţi cum îi clocoteşte sîngele în vine de mînie şi dădu să strige ; numai că regii, încătuşaţi în propria lor măreţie, nu sînt liberi să-şi dea drumul primului impuls, ca să-şi uşureze sufletul sau să se apere, aşa cum face orice om. Carol bănui că la mijloc trebuie să fie vreo trădare şi tăcu.

Îngenunche lîngă cîine şi cercetă cadavrul cu un ochi priceput. Privirile cîinelui erau sticloase, limba roşie şi plină de băşicuţe. Era o boală ciudată, care-l înfioră pe Carol.

Regele îşi puse mănuşile pe care le scosese şi le vîrîse în centiron, ridică buza palidă a cîinelui ca să-i cerceteze dinţii şi observă cîteva bucăţele albicioase între colţii ascuţiţi.

Luă bucăţelele şi văzu că erau de hîrtie. Pe locul de unde luase aceste bucăţele, observă că umflăturile erau mai mari ; gingiile tumefiate, iar pielea roasă ca de vitriol.

Carol se uită cu atenţie în jur. Pe covor mai erau vreo două-trei bucăţele de hîrtie ca acelea pe care le găsise în botul cîinelui. Pe una din ele — care era mai mare — se aflau urmele unei gravuri.

Lui Carol i se zbîrli părul de groază ; recunoscu o parte din imaginea ce înfăţişa un senior la o vînătoare cu şoimi smulsă de Acteon din cartea lui de vînătoare.

— A-a-a ! făcu el, galben ca ceara. Cartea era otrăvită !

Apoi, deodată, își aduse aminte.

„Mii de draci ! își zise. Am atins fiecare pagină cu degetul și la fiecare filă am vîrît degetul în gură, ca să-l umezesc ! Leșinurile astea, durerile, vărsăturile... Sînt pierdut !“

Carol rămase o clipă înmărmurit, sub povara acestui gînd cumplit. Se ridică apoi și, cu un urlet înăbușit dădu fuga spre ușa cămăruței.

— Meșterul René ! Meșterul René, florentinul ! strigă el. Să dea cineva o fugă la podul Saint-Michel și să mi-l aducă aici. În zece minute să fie aici ! Cineva să încalece pe un cal și să mai ia unul ca să se întoarcă mai repede aici cu florentinul. Iar maestrul Ambroise Paré, dacă vine, să mă aștepte !

Un soldat se duse în grabă să execute ordinul.

— Oh ! murmură Carol. De-ar fi să trebuiască să torturez o lume întreagă și tot am să aflu cine i-a dat cartea asta lui Henriot !

Și Carol rămase cu ochii ațintiți asupra cadavrului cîinelui său ; fruntea îi era brobonită de sudoare, mîinile crispate și răsuflarea gîfîitoare.

După zece minute, florentinul bătu timid — și nu fără teamă, la ușa regelui. Mai ales că există unele conștiințe pentru care cerul nu e niciodată senin.

— Intră ! zise Carol.

Meșterul de parfumuri apăru. Carol îi ieși în întîmpinare, cu chipul încruntat și poruncitor.

— Maiestatea voastră m-a chemat ! spuse René, tremurînd.

— Ești un spițer priceput, nu-i așa ?

— Sire...

— Și știi tot ce știu și medicii cei mai pricepuți ?

— Maiestatea voastră exagerează...

— Nu. Mi-a spus mama. De altfel, am încredere în dumneata și vreau să te consult mai mult decît pe oricare altul. Uite — continuă el, arătîndu-i cadavrul cîinelui — uită-te, te rog, ce are între dinți și explică-mi de ce a murit.

Și pe cînd René, cu lumînarea în mînă, se apleca pînă la podea — atît pentru a-și ascunde emoția, cît și spre a se supune cererii regelui — Carol, în picioare, cu ochii

ațintiți asupra florentinului, aștepta cu o nerăbdare lesne de înțeles cuvintele care trebuiau să fie sentința sa de moarte sau chezășia salvării.

René scoase din buzunar un fel de scalpel, îl deschise și cu vîrful desprinse din botul ogarului bucățelele de hîrtie lipite de gingie, se uită îndelung și cu luare aminte la fierea și sîngele de pe fiecare rană.

— Sire — zise el tremurînd — sînt simptome îngrijorătoare...

Carol simți un fior de gheață trecîndu-i prin vine și pătrunzîndu-i pînă la inimă.

— Nu-i așa că a fost otrăvit ? murmură el.

— Mă tem că da, sire !

— Cu ce otravă ?

— Cu o otravă minerală, bănuiesc.

— Poți să-mi spui cu siguranță că a fost otrăvit ?

— Da, firește, dacă-l deschid și-i cercetez stomacul.

— Deschide-l ! Vreau să fiu sigur.

— Ar trebui să chem pe cineva să-mi ajute !

— Am să-ți ajut chiar eu ! zise Carol.

— Maiestatea voastră ? !

— Da, eu ! Și dacă e otrăvit, ce-o să găsim ?

— Inflamații și erborizații în stomac.

— Hai, la treabă !

Cu o tăietură de scalpel, René spintecă burta ogarului și o desfăcu, opintindu-se cu amîndouă mîinile, în timp ce Carol, cu un genunchi pe podea, ținea lumînarea cu o mînă încleștată și tremurătoare.

— Uitați-vă, sire — zise René — uitați-vă, urmele clare : inflamațiile despre care v-am spus, aceste vine sîngerînde, care par rădăcinile unei plante, sînt ceea ce am zis că se cheamă erborizații. Am găsit tot ce căutam !

— Așadar, cîinele a fost otrăvit ?

— Da, sire.

— Cu o otravă minerală ?

— După toate probabilitățile !

— Și ce simte cel care din neatenție a înghițit aceeași otravă ?

— Dureri de cap foarte mari, arsuri ca și cum ar fi înghițit cărbuni aprinși, dureri de stomac, vome...

— Îi e sete ? întrebă Carol.

— O sete nepotolită.

— Asta-i ! Asta-i ! şopti regele.

— Sire, mă străduiesc în zadar să aflu scopul acestor întrebări.

— La ce bun să afli ? Nu e nevoie să ştii. Răspunde doar la ce te-ntreb !

— Sînt la ordinele maiestăţii voastre.

— Ce antidot i se poate da celui care a înghiţit aceeaşi substanţă ca şi cîinele meu ?

René se gîndi puţin.

— Sînt mai multe otrăvuri minerale — zise el. Aş vrea să ştiu însă, înainte de a răspunde, despre care e vorba. Maiestatea voastră bănuieşte cum a fost otrăvit cîinele ?

— Da — răspunse regele — a mîncat o filă dintr-o carte.

— O filă dintr-o carte ? !

— Da.

— Şi maiestatea voastră are această carte ?

— Uite-o ! spuse Carol, luînd tratatul de vînătoare de pe raftul unde se afla şi arătîndu-i-l lui René.

Acesta făcu un gest de uimire, care nu scăpă neobservat de rege.

— A mîncat o filă din această carte ? bolborosi René.

— Da — îi răspunse Carol, arătîndu-i fila ruptă.

— Îmi daţi voie să mai rup una, sire ?

— Da.

— René rupse o filă şi o apropie de lumînare.

Hîrtia luă foc şi un miros puternic de usturoi se răspîndi în cămăruţă.

— Cîinele a fost otrăvit cu o soluţie de arsenic.

— Eşti sigur ?

— Atît de sigur ca şi cînd eu aş fi preparat-o.

— Şi antidotul ?

René clătină din cap.

— Cum, nu cunoşti nici un leac ? făcu regele cu glasul sugrumat de emoţie.

— Cel mai bun şi mai eficace este albuşul de ou bătut în lapte, dar...

— Dar ?...

— Dar trebuie administrat fără întîrziere, altminteri...
— Altminteri ? !...
— Sire, este o otravă îngrozitoare — repetă René.
— Totuşi nu omoară pe loc — observă Carol.
— Nu, dar e sigură, oricît timp i-ar trebui să-şi facă efectul. Ba, uneori, e anume făcută să ucidă pe îndelete...
Carol se sprijini de masa de marmură.
— Acum — zise el punînd o mînă pe umărul lui René — mărturiseşte : cunoşti această carte ?
— Eu, sire ? ! exclamă René, pălind.
— Da, dumneata ! Cînd ai văzut-o, te-ai trădat.
— Sire, vă jur...
— René — zise Carol — ascultă bine ce-ţi spun : dumneata ai otrăvit-o pe regina Navarei cu mănuşile ; dumneata l-ai otrăvit pe prinţul de Porcian cu fumul de la o lampă ; dumneata ai încercat să-l otrăveşti pe domnul de Condé cu un măr parfumat. René, am să poruncesc să-ţi smulgă carnea cu un cleşte bucăţică cu bucăţică, dacă nu-mi spui cui îi aparţine această carte.
Florentinul văzu că nu-i de glumit cu mînia lui Carol al IX-lea şi hotărî să-şi ia inima în dinţi şi să fie îndrăzneţ.
— Dacă vă spun adevărul, sire, cine îmi garantează că nu voi fi pedepsit mai crud decît dacă aş tăcea ?
— Eu !
— Îmi daţi cuvîntul vostru regesc ?
— Pe cuvîntul meu de gentilom că nu ţi se va întîmpla nimic ! îi zise Carol.
— În acest caz, vă mărturisesc : cartea e a mea.
— A dumitale ? ! exclamă Carol, uitîndu-se la ucigaş cu ochii rătăciţi.
— Da, a mea !
— Şi cui i-ai dat-o ?
— Maiestăţii sale reginei-mame, care a luat-o chiar de la mine.
— Regina-mamă ! exclamă Carol.
— Da.
— Cu ce scop ?
— Cred că a vrut s-o facă să ajungă la regele Navarei, care îi ceruse ducelui d'Alençon o astfel de carte ca să studieze vînătoarea cu şoimi.

— Așa ! Așa-i ! Acum îmi explic totul ! Cartea se afla într-adevăr la Henriot. Există un destin, și eu îi sînt victimă !

În acea clipă, Carol avu un acces de tuse seacă și puternică, apoi îl apucară din nou durerile acelea în pîntec. Scoase două-trei strigăte înăbușite și se trînti pe scaun.

— Ce aveți, sire ? întrebă René, înspăimîntat.

— Nimic — murmură Carol. Mi-e sete ! Dă-mi să beau !

René umplu un pahar cu apă și i-l întinse cu o mînă tremurîndă lui Carol, care-l înghiți dintr-o sorbitură.

— Acum — zise regele luînd o pană și muind-o în cerneală — scrie pe această carte !

— Ce să scriu ?

— Ce-ți dictez : „Acest tratat de vînătoare cu șoimi a fost dat de mine reginei-mame Caterina de Medicis".

René luă pana și scrise.

— Semnează !

Florentinul semnă.

— Mi-ați făgăduit să-mi cruțați viața — zise meșterul de parfumuri.

— Dinspre partea mea, am să-mi țin cuvîntul.

— Și regina ? întrebă florentinul.

— Ah ! Asta nu mă mai privește : dacă ești atacat, apără-te !

— Sire, pot părăsi Franța dacă viața mi-e în primejdie ?

— Am să-ți răspund peste cincisprezece zile.

— Dar pînă atunci...

Carol se încruntă și își duse degetul la buzele-i livide.

— Ah ! Să n-aveți nici o grijă, sire !

Bucuros că a scăpat atît de ieftin, florentinul se înclină și ieși.

În urma lui, apăru doica în prag.

— Ce ai, scumpul meu Charlot ? întrebă ea.

— Doică, era vremea umedă și nu mi-e bine.

— Ești tare palid, dragul meu Charlot.

— Mă simt foarte slăbit. Dă-mi, te rog, brațul, doică, să mă pot duce să mă întind pe pat.

Doica se apropie de el în grabă. Carol se sprijini de ea și așa merse în dormitor.

— Acum — zise Carol — pot să mă culc și singur.

— Dar dacă vine maestrul Ambroise Paré ? întrebă doica.

— Spune-i că mă simt bine și nu mai am nevoie de serviciile lui.

— Dar ce doctorie iei ?

— Oh ! Un leac simplu : niște albușuri de ou bătute cu lapte — continuă el. Și mai țineam să-ți spun ceva, dragă doică : bietul Acteon a murit. Mîine dimineață trebuie să fie înmormîntat într-un colț din grădina Luvrului. A fost unul din cei mai buni prieteni ai mei... Am să-i fac un monument... Dacă am să am timp.

LIV

PADUREA VINCENNES

În aceeași seară, așa, cum poruncise Carol al IX-lea, Henric fu dus în pădurea Vincennes. Așa se numea pe atunci vestitul castel din care azi n-a mai rămas decît o ruină, o frîntură uriașă ce-ți amintește de măreția trecută.

Călătoria o făcu într-o litieră flancată de patru soldați. Domnul de Nancey mergea în frunte. Avea asupra lui ordinul prin care i se puteau deschide lui Henric porțile închisorii, ce trebuia să-l ocrotească.

Lîngă fortificațiile donjonului, cortegiul se opri.

Domnul de Nancey coborî de pe cal, deschise poarta zăvorîtă cu lacăt și-l pofti respectuos pe rege să coboare.

Regele se supuse fără o vorbă. Orice locuință-i părea mai sigură decît Luvrul, și cele zece porți care se închiseră în urma lui îl depărtau în același timp de Caterina de Medicis.

Prizonierul regal străbătu podul mobil între doi soldați, trecu prin cele trei uși de la poalele donjonului, apoi prin celelalte trei din josul scării, pe urmă, condus de domnul de Nancey, urcă un etaj.

Cînd ajunse aci, căpitanul gărzii — văzîndu-l că se pregăteşte să meargă înainte — îi zise :

— Monseniore, opriţi-vă !

— Aha, aha ! Am impresia că mi se face cinstea de a locui la primul cat !

— Sire — răspunse domnul de Nancey — sînteţi tratat ca un cap încoronat !

— La naiba ! Dacă mă duceaţi două sau trei etaje mai sus nu m-aţi fi umilit de loc, să ştiţi asta. Aici stau prea bine şi te pomeneşti că o să mai trezească bănuieli.

— Majestatea voastră binevoieşte să mă urmeze ? întrebă domnul de Nancey.

— Pe toţi dracii ! exclamă regele Navarei. Ştiţi prea bine, domnule, că nu e vorba să fac ce vreau sau ce nu vreau, ci ceea ce îmi porunceşte fratele meu Carol. A poruncit să vă urmez ?

— Da, sire !

— În acest caz, vă urmez, domnule.

Pătrunseră într-un coridor la capătul căruia se afla o sală destul de mare, cu pereţi întunecaţi şi cu o atmosferă lugubră.

Henric se uită în jur cu o privire care nu s-ar putea afirma că era lipsită de nelinişte.

— Unde sîntem ? întrebă el.

— Sîntem în sala de tortură, domnule.

— Ah ! Ah ! exclamă regele.

Se uită apoi cu mai multă luare-aminte.

În sală era cîte ceva din toate. Ulcioare şi scaune speciale pentru tortură cu apă, precum şi pene şi ciocane pentru cibotele de lemn cu care se strîng picioarele ; mai erau nenumărate scaune de piatră — destinate nenorociţilor care aşteptau să fie torturaţi şi care se înşirau pe lîngă aproape toate zidurile. Deasupra şi sub aceste scaune, şi chiar legate de ele, se aflau inele de fier fixate în perete, fără nici o ordine anume, decît cea necesară călăilor să-şi facă meseria. Dar faptul că erau fixate atît de aproape de scaune dovedea cu prisosinţă că erau folosite pentru a strînge membrele celor care şedeau pe ele.

Henric continuă drumul fără să scoată o vorbă, dar cercetă cu luare-aminte toate aceste aparate hidoase, care

scriau pe ziduri — dacă putem spune astfel — istoria suferinţelor.

Uitîndu-se cu toată atenţia în jur, Henric nu mai băgă de seamă pe unde calcă şi deodată se împiedică.

— Eh, asta ce-o mai fi ?

Şi arătă un fel de şanţ săpat în piatra jilavă a duşumelelor.

— E un jgheab, sire.

— Va să zică, aici plouă ?

— Da sire, cu sînge !

— Aha ! Prea bine ! Dar nu ajungem mai curînd în camera mea ?

— Ba da, monseniore, vom ajunge — rosti o umbră care ieşi din beznă şi deveni tot mai vizibilă, pe măsură ce se apropia.

Henric, căruia i se păru că mai auzise această voce, făcu cîţiva paşi şi recunoscu pe cel ce vorbise :

— Ah, dumneata eşti, Beaulieu, şi ce naiba faci aici ? întrebă regele.

— Sire, chiar acum am fost numit guvernatorul fortăreţei Vincennes.

— Bravo, dragul meu, te onorează acest debut ; să ai un rege prizonier nu-i rău de loc !

— Iertaţi-mă, sire, dar înaintea dumneavoastră am mai primit doi gentilomi.

— Pe cine ? Ah, iertaţi-mă, fac poate o indiscreţie ! Atunci, să zicem că nu te-am întrebat nimic.

— Monseniore, nu mi s-a recomandat să păstrez secretul numelor lor. Sînt domnii de La Mole şi de Coconnas.

— Aşa-i ! Ai dreptate ! Am văzut cînd au fost arestaţi, bieţii gentilomi. Şi cum îndură nenorocirea ?

— Fiecare în felul lui : unu-i vesel, altu-i trist. Unul cîntă, altul oftează.

— Care din ei oftează ?

— Domnul de La Mole, sire.

— Pe cinstea mea, îl înţeleg mai curînd pe cel care oftează decît pe cel care cîntă. După cîte văd, închisoarea nu-i prea veselă ! Şi la ce etaj sînt găzduiţi ? întrebă Henric.

— Sus de tot, la al patrulea.

Henric oftă. Acolo ar fi vrut şi el să fie.

— Hai, domnule de Beaulieu, fii bun şi arată-mi camera mea. Mă grăbesc s-o văd ! Am avut o zi grea şi sînt istovit.

— Iat-o, domnule — spuse Beaulieu, arătîndu-i o uşă larg deschisă.

— Numărul 2 ? ! se miră Henric. Şi de ce nu-mi daţi camera numărul 1 ?

— Pentru că este reţinută, domnule !

— Aşa ! Va să zică atunci aşteptaţi un prizonier de un rang mai înalt decît al meu ?

— N-am spus că e vorba de un prizonier, monseniore.

— Atunci despre ce e vorba ?

— Vă rog să nu mai stăruiţi, căci tăcînd, aş fi obligat să nu vă dau ascultarea pe care v-o datorez.

— Aşa ! Asta-i altceva ! spuse Henric.

Regele Navarei deveni şi mai gînditor ; camera numărul 1 îl frămînta fără doar şi poate.

De altfel, guvernatorul continuă să fie la fel de politicos ca la început. Cu nesfîrşite amabilităţi îl instală pe Henric în cameră, îi ceru iertare că odaia nu era prea confortabilă, postă doi soldaţi la uşă şi plecă.

— Acum — zise guvernatorul adresîndu-se temnicierului — să trecem la ceilalţi.

Temnicierul o luă înainte. Merseră pe acelaşi drum pe unde veniseră ; traversară sala de tortură, străbătură coridorul şi ajunseră la scară. De aici, urmîndu-şi mereu călăuza, domnul de Beaulieu mai sui trei caturi.

După ce ajunse la capătul celor trei caturi, care împreună cu primul făceau patru, temnicierul deschise pe rînd trei uşi, fiecare cu două broaşte şi trei lacăte uriaşe.

Abia a deschis-o pe a treia, că îl întîmpină un glas vesel :

— Hei, drăcia dracului ! Deschide odată ! Măcar să iau o gură de aer ! Soba asta s-a încins de te-năbuşi !

Coconnas — pe care cititorul l-a recunoscut fără îndoială după înjurătura lui favorită — fu dintr-un salt la uşă.

— O clipă, domnule — făcu temnicierul. N-am venit să vă scot de aici. Am venit să intru eu, şi în urma mea e domnul guvernator.

— Domnul guvernator ? ! se miră Coconnas. Şi ce vrea de la mine ?

— Să vă facă o vizită.

— Ce cinste pentru mine ! răspunse Coconnas. Domnule guvernator, fiţi binevenit !

Într-adevăr, domnul de Beaulieu intră şi risipi îndată buna dispoziţie a lui Coconnas printr-una din acele atitudini glaciale, care sînt atît de caracteristice guvernatorilor de fortăreţe, paznicilor şi călăilor.

— Aveţi bani asupra dumneavoastră, domnule ? îl întrebă el pe prizonier.

— Eu ! Nici o para chioară !

— Dar bijuterii ?

— Am un inel.

— Îmi daţi voie să vă percheziţionez ?

— La dracu ! exclamă Coconnas roşu de mînie. Bine vă mai merge aici, la închisoare ! Ca şi mie !

— Trebuie să înduri totul cînd eşti în slujba regelui.

— Aşadar, preacinstiţii ăia care te buzunăresc pe Pont Neuf sînt, ca şi dumneavoastră, în slujba regelui ? La dracu ! Să ştiţi că am fost nedrept cu ei pînă acum, domnule, pentru că i-am luat drept hoţi !

— Domnule, vă salut, zise Beaulieu. Temnicier, închide-l !

Guvernatorul plecă, luînd inelul lui Coconnas — un minunat smarald pe care i-l dăruise doamna de Nevers, ca să-i amintească culoarea ochilor ei.

— Să trecem la celălalt — zise el ieşind.

Trecură printr-o cameră goală şi din nou temnicerul deschise trei uşi, şase broaşte şi nouă zăvoare.

După ce împinse ultima uşă, pe vizitatori îi întîmpină — de la intrare — un oftat prelung.

Camera era mai tristă decît aceea din care plecase domnul de Beaulieu cu puţin înainte.

Patru ferestrui largi şi strîmte, care se îngustau tot mai mult din interior spre exterior, luminau foarte slab această tristă încăpere. Mai mult, gratii de fier, încrucişate cu destulă artă, împiedicau vederea, astfel că prin ferestrui prizonierul nu putea să zărească nici măcar cerul.

Nişte nervuri ogivale porneau din toate colţurile ca-

merei și se împreunau în mijlocul plafonului, alcătuind o rozetă.

La Mole stătea într-un ungher și la sosirea vizitatorului nu se clinti din loc, de parcă nici nu i-ar fi auzit.

Guvernatorul se opri în prag și-l privi o clipă pe prizonier, care rămăsese nemișcat, cu capul în mîini.

— Bună seara, domnule de La Mole — zise Beaulieu,

Tînărul ridică încet capul.

— Bună seara, domnule — îi răspunse el.

— Domnule — continuă guvernatorul — am venit să vă percheziționez.

— De prisos ! Vă dau tot ce am !

— Ce aveți ?

— Vreo trei sute de scuzi, bijuteriile astea și inelele.

— Dați-mi-le !

— Iată-le !

La Mole își întoarse buzunarele pe dos, își scoase inelele de pe degete și-și smulse agrafa de la pălărie.

— Nu mai aveți nimic ?

— Nimic, după cît știu.

— Dar șnurul acesta de mătase pe care îl purtați la gît, ce atîrnă de el ?

— Domnule, aceasta nu-i o podoabă, ci o amintire.

— Dați-mi-o !

— Cum ? Mi-o cereți ? !

— Mi s-a poruncit să nu vă las decît hainele și o amintire nu-i o haină.

La Mole făcu un gest mînios, care contrasta izbitor cu ținuta îndurerată, calmă și demnă de pînă atunci, ceea ce li se păru înfricoșător chiar și acestor oameni obișnuiți cu emoții tari.

Dar se stăpîni pe dată.

— Prea bine, domnule, o să aveți ceea ce-mi cereți.

Se întoarse, ca și cum ar fi vrut să fie mai aproape de lumină, și desprinse pretinsa amintire, care nu era altceva decît un medalion cu un portret ; scoase portretul și-l duse la buze. După ce îl sărută de mai multe ori, se prefăcu că-l scapă jos ; și călcînd pe el cu tocul cizmei, îl făcu praf.

— Domnule !... exclamă guvernatorul.

Se aplecă repede, ca să vadă dacă nu poate să mai salveze vreo bucăţică din obiectul necunoscut pe care deţinutul voia să-l ascundă, dar portretul era mici fărîme.

— Regele voia să aibă această bijuterie — exclamă La Mole — dar n-are nici un drept asupra portretului pe care îl conţine. Iată medalionul, îl puteţi lua.

— Domnule — zise Beaulieu — mă voi plînge regelui.

Guvernatorul nu-i mai adresă nici o vorbă prizonierului şi plecă atît de supărat, încît îl lăsă pe temnicer să închidă uşile, fără să-l mai asiste.

Temnicerul se depărtă cîţiva paşi, ca şi cum ar fi vrut să plece, dar văzînd că domnul de Beaulieu coborîse primele trepte ale scării, se întoarse.

— Pe cinstea mea, bine am făcut că v-am cerut să-mi daţi pe loc o sută de scuzi ca să vă las să vorbiţi cu prietenul dumneavoastră ! Altminteri, dacă nu mi-i dădeaţi, guvernatorul vi-i lua o dată cu ceilalţi trei sute ! Atunci, conştiinţa mea nu m-ar fi lăsat să fac nimic pentru dumneavoastră. Dar aşa, pentru că mi-aţi dat banii înainte, v-am făgăduit c-o să vă vedeţi prietenul... veniţi... un om cinstit are cuvînt... numai că, vă rog, pe cît vă stă în putinţă, să nu vorbiţi despre politică... e mai bine şi pentru dumneavoastră, şi pentru mine.

La Mole ieşi din încăpere şi se află în faţa lui Coconnas, care se plimba în sus şi-n jos prin sala care-i despărţea.

Cei doi prieteni se aruncară unul în braţele celuilalt.

Temnicerul se prefăcu că-şi şterge ochii şi ieşi ca să vegheze să nu fie surprinşi prizonierii sau, mai curînd, să nu fie el surprins.

— În sfîrşit ! Iată-te ! făcu Coconnas. Bestia aia de guvernator te-a vizitat ?

— Ca şi pe tine, bănuiesc.

— Şi ţi-a luat tot ?

— Ca şi ţie.

— Ei, eu n-aveam mare lucru : un inel de la Henriette. Asta-i tot.

— Şi banii ?

— I-am dat tot ce aveam acestui temnicer de ispravă, ca să ne lase să ne vedem.

— Aha ! Se pare că suge de la două oi !
— Va să zică, i-ai plătit şi tu ?
— I-am dat o sută de scuzi.
— Cu atît mai bine ! Norocul nostru că temnicerul e un tîlhar !
— De bună seamă, dacă ai bani, ai tot ce poftești, şi să nădăjduim că n-o să ducem lipsă de bani.
— Acum, spune-mi, înţelegi ce ni s-a întîmplat ?
— Perfect... Am fost trădaţi !
— De ticălosul de duce d'Alençon. Aveam eu dreptate cînd voiam să-i sucesc gîtul !
— Şi crezi că am intrat rău la apă ?
— Mă tem că da.
— Va să zică, ne paşte tortura...
— Drept să-ţi spun, m-am gîndit la asta...
— Ce-o să spui dacă ajungem acolo ?
— Dar tu ?
— Eu am să tac — răspunse La Mole, roşind de emoţie.
— Ai să taci ? ! exclamă Coconnas.
— Da, dacă o să am putere.
— Ei bine, eu — strigă Coconnas — dacă mi se face această infamie, te asigur c-o să am multe de spus !
— Despre ce ? întrebă repede La Mole.
— Fii pe pace ! Ce-o să spun eu, o să-l împiedice multă vreme pe domnul d'Alençon să doarmă liniştit.

La Mole se pregătea să răspundă, dar tocmai atunci temnicerul — care, fără îndoială, auzise vreun zgomot — veni într-un suflet, îi impinse în camerele lor şi închise uşile.

LV

FIGURINA DE CEARĂ

Carol era ţintuit în pat de opt zile, din pricina slăbiciunii însoţite de febră mare ; uneori îl zguduiau crize puternice, ca nişte atacuri de epilepsie. În timpul acestor

accese, de multe ori scotea urlete înfiorătoare, pe care soldaţii de strajă în anticameră le ascultau îngroziţi şi care răsunau în adîncurile bătrînului Luvru trezit de la o vreme de atîtea zgomote sinistre. Pe urmă, după ce treceau crizele — zdrobit de oboseală şi cu privirile stinse — regele se lăsa în braţele doicii, într-o tăcere în care citeai deopotrivă dispreţul şi spaima.

A spune ce gîndea fiecare în parte — căci mama şi fiul mai curînd se ocoleau decît se căutau ; a spune ce idei sinistre frămîntau sufletul Caterinei de Medicis şi al ducelui d'Alençon — ar însemna să vrem să zugrăvim furnicarul hidos ce colcăie în fundul unui cuib de vipere.

Henric fusese închis în camera sa ; şi după cum îi ceruse el însuşi lui Carol — nimeni nu obţinuse îngăduinţa să-l vadă, nici chiar Margareta. Toţi credeau că era în totală dizgraţie. Caterina şi d'Alençon răsuflau uşuraţi, socotindu-l pierdut, iar Henric bea şi mînca mai liniştit, nădăjduind că fusese dat uitării.

La curte, nimeni nu bănuia cauza bolii regelui. Maestrul Ambroise Paré şi Mazille, colegul său, stabiliseră că suferă de o inflamaţie a stomacului, fără să-şi dea seama de adevărata cauză. Şi, ca urmare, prescriseseră un regim calmant, ceea ce nu putea decît să înlesnească efectul băuturii recomandate de René, care devenise astfel principala hrană a lui Carol şi pe care o primea de trei ori pe zi din mîna doicii lui.

La Mole şi Coconnas se aflau la Vincennes, ţinuţi în celule izolate, fără să poată vedea pe nimeni. Margareta şi doamna de Nevers încercaseră de mai multe ori să ajungă pînă la ei — sau cel puţin să le trimită cîte un bileţel — dar nu izbutiseră.

Într-o dimineaţă, simţindu-se ca de obicei cînd mai rău, cînd mai bine, Carol, ceva mai înzdrăvenit, porunci să vină curtenii, care potrivit protocolului — deşi nu mai luau parte la ceremonialul de dimineaţă al regelui, veneau totuşi cu regularitate în anticameră. Se deschiseră deci uşile şi, după paloarea obrajilor, după gălbeneala ca de ivoriu a frunţii şi după flacăra ce-i ardea în ochii săi înfundaţi şi înconjuraţi de cearcăne, îşi dădură seama ce ravagii făcuse asupra tînărului monarh boala necunoscută de care suferea.

Curînd, odaia regelui fu ticsită de curteni curioşi şi dornici să afle noutăţi.

Caterina, Francisc şi Margareta fură înştiinţaţi şi ei că regele primeşte.

Toţi trei intrară — la puţin timp unul după altul — Caterina calmă, ducele d'Alençon zîmbind, Margareta abătută.

Caterina se aşeză la căpătîiul fiului ei, fără să bage de seamă privirea acestuia cînd se apropiase de el.

Ducele d'Alençon rămase în picioare, la celălalt capăt.

Margareta se rezemă de o mobilă şi, văzînd fruntea palidă, chipul tras şi ochii înfundaţi ai fratelui ei, nu putu să-şi stăpînească un oftat şi o lacrimă.

Carol — căruia nu-i scăpă nimic — văzu lacrima şi auzi suspinul şi făcu din cap un semn abia vizibil Margaretei.

Dar oricît de puţin vizibil era acest semn, el lumină chipul sărmanei regine a Navarei, căreia Henric nu avusese răgazul să-i spună nimic, sau poate chiar nu dorise să-i mărturisească adevărul.

Aşa că Margareta se temea de soarta soţului şi tremura pentru iubit.

Pentru ea nu se temea de fel ; îl cunoştea prea bine pe La Mole şi ştia că se poate bizui pe el.

— Ei bine, scumpul meu fiu, cum te simţi ?

— Mai bine, mamă, mai bine.

— Şi ce spun medicii ?

— Medicii ? Firește, sînt doctori vestiţi, mamă — izbucni Carol în rîs — şi mărturisesc, e o încîntare pentru mine cînd îl aud discutînd despre boala mea. Doică, dă-mi să beau !

Doica îi aduse lui Carol o ceaşcă cu doctoria obişnuită.

— Şi ce ţi-au prescris, fiul meu ?

— Vai, doamnă, cine se pricepe la ce prepară ei ? răspunse regele, înghiţind degrabă băutura.

— Fratele meu ar trebui să se dea jos din pat şi să iasă la soare ! Vînătoarea, pasiunea lui, i-ar face foarte bine ! făcu la rîndu-i d'Alençon.

— Totuşi, ultima vînătoare mi-a făcut mult rău — răspunse Carol, cu un zîmbet al cărui tîlc ducele nu-l putu pricepe.

Carol rostise aceste cuvinte într-un fel atît de ciudat, încît conversația — la care curtenii nu participaseră de loc — se opri aici. După aceea, făcu un semn ușor din cap și curtenii înțeleseră că primirea se terminase și plecară pe rînd.

Ducele d'Alençon dădu să se apropie de fratele lui, dar ceva îl opri. Salută și ieși din cameră.

Margareta îngenunche, strînse mîna osoasă pe care i-o întinse fratele său, o sărută și plecă și ea.

— Buna mea Margot ! îngînă Carol.

Rămase doar Caterina, stînd mai departe la căpătîiul bolnavului. Odată singuri, Carol se trase spre marginea patului, cuprins de spaimă, de parc-ar fi văzut un șarpe.

Mai ales că regele, în urma mărturisirilor lui René și după ce avusese răgazul să se gîndească în liniște, nu mai avea nici măcar binefacerea îndoielii. Știa acum pe deplin cui și cărei cauze i se datorește moartea sa apropiată.

De aceea, cînd Caterina se apropie de pat și-i întinse o mînă rece ca și privirea ei de gheață, se cutremură și fu cuprins de frică.

— Mai rămîi, doamnă ? o întrebă el.

— Da, fiule, vreau să-ți vorbesc despre lucruri importante — îi răspunse Caterina.

— Vorbește, doamnă — zise Carol, trăgîndu-se și mai înapoi.

— Sire — făcu regina — te-am auzit adineauri spunînd că medicii tăi ar fi niște doctori vestiți.

— Și o mai spun și acum, doamnă !...

— Cu toate astea, de cînd ești bolnav, ce-au făcut ei ?

— Ce-i drept, nimic... dar dac-ai fi auzit ce ziceau... pe legea mea, doamnă, că merită să fii bolnav doar ca să auzi discuțiile lor savante !

— Ei bine, fiul meu, vrei să-ți spun ceva ?

— Dar te rog, mamă, spune !

— Eh, mă tem că toate celebritățile astea de doctori n-au habar de ce boală suferi !

— Nu zău, mamă !

— Efectele le văd ei, poate, dar cauza le scapă !

— Poate — făcu Carol, nepricepînd unde vrea să ajungă maică-sa.

— Așa că, în loc să trateze răul, se ocupă de simptomele lui.

— Pe cinstea mea ! exclamă Carol, mirat. Cred că ai dreptate, mamă !

— Ei bine, fiul meu — zise Caterina — cum nici pentru sufletul meu și nici pentru treburile statului nu e bine să fii bolnav atît de mult timp, și cum însuși moralul vostru ar putea să sufere, m-am adresat celor mai renumiți tămăduitori.

— În arta medicală, doamnă ?

— Nu, într-o artă mai profundă : în arta care dezvăluie nu numai suferințele trupului, ci și pe cele ale sufletului.

— Vai, doamnă, minunată artă, care pe bună dreptate regilor e bine să nu le fie predată ! Și strădania voastră a ajuns la un rezultat ? continuă Carol.

— Da.

— Care ?

— Acela pe care-l nădăjduiam : îi aduc maiestății tale leacul care îi va tămădui trupul și sufletul.

Pe Carol îl cuprinseră fiorii. Crezu că maică-sa, socotind că va trăi totuși prea mult, hotărîse să termine cu bună știină ceea ce începuse din întîmplare.

— Și unde-i acest leac ? zise Carol, ridicîndu-se într-un cot și ațintindu-și privirea asupra maică-si.

— Chiar în acest rău — răspunse Caterina.

— Atunci, unde e răul ?

— Ascultă-mă, fiul meu ! spuse Caterine. Ai auzit vorbindu-se uneori că există dușmani tainici, care se răzbună ucigîndu-și victima de la depărtare ?

— Cu sabia sau prin otravă ? întrebă Carol, fără să piardă o clipă din ochi chipul nepăsător al mamei lui.

— Nu, pe căi mult mai sigure și mult mai cumplite.

— Nu te înțeleg !

— Fiul meu — făcu florentina — crezi în practicile vrăjitoriei sau ale magiei ?

Carol își ascunse un zîmbet disprețuitor și neîncrezător.

— Mult de tot.

— Ei bine — spuse cu însuflețire Caterina — de aici îți vine tot răul. Un dușman al maiestății tale, care n-a

îndrăznit să te atace pe față, a uneltit din umbră. El a îndreptat împotriva maiestății tale o uneltire cu atît mai îngrozitoare, cu cît n-a avut complici, iar firele misterioase ale acestei urzeli erau nevăzute !

— Pe legea mea ! Asta-i cu neputință ! exclamă Carol, revoltat de atîta viclenie.

— Gîndește-te bine, fiul meu, amintește-ți de niște planuri de evadare care trebuia să-l scape pe ucigaș de pedeapsă.

— Pe ucigaș, pe ucigaș, ai spus ? Va să zică au încercat să mă omoare, mamă ? exclamă Carol.

Caterina dădu ochii peste cap, cu ipocrizie.

— Da, fiule, te îndoiești poate, dar eu sînt sigură !

— Nu mă îndoiesc niciodată de cele ce-mi spui ! zise regele cu amărăciune. Și cum au încercat să mă ucidă ? Aș vrea foarte mult să știu !

— Prin magie, fiule.

— Explică-mi cum, doamnă ? spuse Carol care, cu dezgust, își reluă rolul de observator.

— Dacă acest conspirator pe care vreau să ți-l dezvălui... și pe care, de altminteri, în adîncul sufletului, l-ai și descoperit... dacă acest conspirator, care, sigur de succesul lui, și-a pus la bătaie toate forțele, ar fi reușit să scape, nimeni n-ar fi descoperit poate cauza bolii voastre. Din fericire însă, sire, fratele vostru veghea asupra voastră.

— Fratele meu ? Care frate ?

— Fratele vostru, ducele d'Alençon !

— Da, da, ai dreptate ! Totdeauna uit că am un frate ! murmură Carol, rîzînd cu amărăciune. Așadar, doamnă, spuneai că...

— Că, din fericire, el a descoperit iețele urzelii țesute împotriva maiestății tale. Numai că el, ca un copil fără experiență ce este, caută doar urmele unui complot obișnuit, dovezile vreunei năzbîtii ale unui tînăr ; eu mă străduiam să aflu dovezile unei acțiuni cu mult mai importante ; pentru că știam de ce forțe diavolești e capabil vinovatul.

— Da, da, mamă ! S-ar zice că de regele Navarei e vorba ? întrebă Carol, voind să vadă pînă unde putea să meargă prefăcătoria florentină.

Caterina plecă ochii cu ipocrizie.

— Mi se pare că pentru pozna pe care a făcut-o, am dat ordin să fie arestat și închis la Vincennes — continuă regele. Crezi că e mai vinovat decît bănuiesc ?

— Simți cum te mistuie febra ? îl întrebă Caterina.

— Da, sigur, doamnă — spuse Carol încruntîndu-se.

— Simți cum îți pîrjolește un foc nestins inima și măruntaiele ?

— Da, sigur, doamnă — spuse Carol întunecîndu-se și mai mult la față.

— Și dureri chinuitoare de cap care trec prin ochi și ajung pînă în creier ca niște împunsături de săgeată ?

— Da, da, doamnă ! Le simt, le simt ! Ce bine îmi descrieți suferința !

— Lucrurile stau foarte simplu — răspunse florentina. Uite...

Și scoase de sub mantie un obiect pe care i-l arătă regelui.

Era o păpușă de ceară gălbuie, micuță, de-o șchioapă. Avea o rochie cu stele aurii pe ea, tot de ceară, iar pe deasupra o mantie regală din aceeași materie.

— Ei bine, ce-i cu figurina asta ? întrebă Carol.

— Vezi ce are pe cap ? făcu Caterina.

— O coroană...

— Dar în inimă ?

— Un ac...

— Ei bine, sire, te recunoști ?

— Eu ? !

— Da, tu, cu coroana și mantia ta !

— Și cine a făcut păpușa ? întrebă Carol, pe care toată comedia asta îl obosea. Fără îndoială că tot regele Navarei !

— Nu, sire.

— Nu ? !... Atunci nu te mai înțeleg.

— Am zis „nu" — reluă Caterina — pentru că maiestatea ta ar putea să țină la înțelesul exact al cuvintelor. Aș fi spus „da", dacă maiestatea ta m-ar fi întrebat în alt fel.

Carol nu răspunse. Încerca să pătrundă toate gîndurile acestui suflet întunecat, care de cîte ori credea că poate citi în el, i se închidea dinainte.

— Sire — continuă Caterina — mulțumită procurorului general Laguesle, figurina asta a fost găsită în locuința aceluia care, în ziua vînătorii cu șoimi, pregătise un cal pentru fuga regelui Navarei.

— La domnul de La Mole ? întrebă Carol.

— Chiar la el ! Te rog să te uiți cu luare aminte la acest ac de oțel, care străpunge inima figurinei și mai ales, litera de pe eticheta ce o poartă.

— Văd un „M".

— Adică moarte. Aceasta-i formulă magică, sire. Vrăjitorul își scrie astfel dorința chiar pe rana care o face. Dac-ar fi vrut ca cineva să înnebunească, așa cum a făcut ducele de Bretania cu regele Carol al VI-lea, ar fi înfipt acul în cap și ar fi pus „N" în loc de „M".

— Așadar — zise Carol al IX-lea — după părerea ta, doamnă, cel care îmi vrea moartea este domnul de La Mole ?

— Da, la fel cum stiletul vrea moartea inimii ; numai că înapoia stiletului e o mînă care împinge...

— Așadar, asta e cauza răului de care sufăr ? Și cînd o să piară vraja, o să dispară și răul ? Și acum, ce-mi rămîne de făcut ? întrebă Carol. Numai tu, mamă, știi cum m-ai putea scăpa ! Pentru că toată viața te-ai îndeletnicit cu magia și vrăjitoriile, pe cînd eu sînt cu totul nepriceput în de-alde astea.

— Pierderea vrăjitorului rupe vraja ! Asta-i adevărul ! În ziua cînd vraja e ruptă, dispare răul... — spuse Caterina.

— Așa !... făcu Carol cu un aer mirat.

— Cum, n-ai știut asta ?

— De ! Eu nu sînt vrăjitor !

— Ei bine ! spuse Caterina. Maiestatea voastră e convins acum, nu-i așa ?

— Desigur.

— Și convingerea asta o să-ți alunge îngrijorarea ?

— Cu desăvîrșire !

— N-o spui cumva din politețe ?

— Nu, mamă, din toată inima.

Caterina se lumină la față.

— Slavă domnului ! exclamă ea, dar parc-ar fi și crezut în Dumnezeu.

— Da, slavă domnului ! repetă ironic Carol. Acum știu eu cine poartă vina suferinței mele și, deși, știu pe cine să pedepsesc.

— Și o să-l pedepsim...

— Pe domnul de La Mole ! Nu ziceai că el e vinovat ?

— Am zis că el era unealta.

— Ei bine — făcu Carol — mai întîi pe domnul de La Mole ; e cel mai important. Toate crizele astea de care sufăr pot stîrni bănuieli primejdioase în jurul nostru. Așadar, trebuie să se facă lumină cît mai degrabă și în bătaia ei o să se vadă adevărul...

— Așadar, domnul de La Mole... ?

— Îmi convine de minune să fie vinovat, și-l accept. Să începem mai întîi cu el ; și dacă are un complice, o să vorbească el !

— Da — murmură Caterina — dacă nu vorbește, îl facem noi să vorbească. Avem noi mijloace care nu dau greș.

Ridicîndu-se apoi, spuse cu glas tare :

— Așadar, sire, îngădui să se înceapă ancheta ?

— O doresc, doamnă — răspunse Carol — și cît mai curînd cu atît mai bine.

Caterina își luă rămas bun de la fiul ei, fără să înțeleagă de ce acestuia îi tremura mîna cînd i-o strînse în a sa, și plecă fără să audă rîsul sardonic al regelui și cumplitul blestem scăpat printre dinți.

Regele se întrebă în sinea lui dacă nu era primejdios să-i dea frîu liber acestei femei ; fără îndoială, în cîteva ceasuri ar fi făcut atîtea, încît cu greu s-ar mai fi putut apoi îndrepta ceva.

Dar, pe cînd Carol se uita cum perdeaua se lăsa peste ușa prin care ieșise Caterina, auzi un foșnet ușor în spatele lui și, întorcîndu-se, o zări pe Margareta, care ridica perdeaua din fața coridorului ce ducea spre camera doicii.

Margareta, a cărei paloare, ale cărei priviri rătăcite și răsuflare grea arătau că e pradă unei emoții neobișnuite, strigă :

— Vai, sire, sire ! Știi prea bine că ea minte ! Și se repezi spre patul fratelui ei.

— Cine, ea ? întrebă Carol.

— Ascultă-mă, Carol : este îngrozitor, desigur, să-ţi învinuieşti mama, dar bănuiam eu că o să vină la tine să le facă de petrecanie. Dar pe viaţa mea şi pe a ta, pe sufletele noastre, îţi jur că minte !...

— Să le facă de petrecanie ? !... Cui ?

Fără să vrea, amîndoi vorbeau în şoaptă ; ai fi zis că le era teamă să-şi audă propriile lor glasuri.

— Mai întîi lui Henric, lui Henriot al tău, care te iubeşte şi care ţi-e mai credincios ca nimeni altul !

— Crezi, Margot ? întrebă Carol.

— Vai, sire, sînt sigură !

— Ei bine, şi eu ! făcu regele.

— Atunci, frăţioare, dacă eşti sigur de ce l-ai arestat şi l-ai trimis la Vincennes ? zise Margareta.

— Pentru că el mi-a cerut-o.

— El, sire ?

— Da, are idei cam năstrușnice Henriot ! Cine ştie, poate că are dreptate, sau poate că n-are ! Oricum, el zicea că e mai în siguranţă în dizgraţie decît în graţiile mele ; departe de mine, decît lîngă mine ; la Vincennes şi nu la Luvru !

— Aha, pricep ! Şi acolo e în siguranţă ? întrebă Margareta.

— Eh, pe dracu ! Cît poate fi cineva cînd Beaulieu răspunde de capul lui !

— Mulţumesc, frate, asta în ce-l priveşte pe Henric ! Dar...

— Dar... ? întrebă Carol.

— Dar mai e cineva, sire, despre care poate n-am dreptul să te întreb, dar eu tot te întreb...

— Despre cine-i vorba ?

— Sire, nu-mi cere asta, pentru că abia aş cuteza să-i pomenesc numele în faţa fratelui meu, dar în faţa regelui, în nici un caz !

— Domnul de La Mole, nu-i aşa ? zise Carol.

— Vai, sire, ai vrut să-l ucizi o dată şi n-a scăpat decît printr-o minune de augusta ta răzbunare ! murmură Margareta.

— Şi atunci, Margareta, era vinovat de o singură crimă, ce să mai spun acum, cînd a săvîrşit două...

— Sire, pentru cea de-a doua n-are nici o vină.

— Sărmana mea Margot, n-ai auzit ce-a spus buna noastră mamă ? zise Carol.

— Doamne, Carol, ţi-am mai spus — stărui Margareta, coborînd glasul — ţi-am mai spus că minte !

— Poate nu ştii că s-a găsit o figurină de ceară la domnul de La Mole ?

— Ştiu, frate dragă, ştiu foarte bine.

— Şi că această figurină are inima străpunsă cu un ac, iar acul poartă un steguleţ cu litera „M“ ?

— Ştiu, sire.

— Şi că această figurină are o mantie regală pe umeri şi o coroană pe cap ?

— Ştiu toate astea !

— Şi ce-ai de zis ?

— Ei bine, această figurină care poartă o mantie regală pe umeri şi o coroană regală pe cap reprezintă o femeie, nu un bărbat.

— Ei ! Şi acul care-i străpunge inima ?

— Era un descîntec pentru dragostea unei femei, şi nu o vrăjitorie ca să moară un om !

— Şi litera „M“ ?

— Nu înseamnă „moarte“, cum a pretins regina-mamă...

— Atunci ce înseamnă ? întrebă Carol.

— Înseamnă.. e numele femeii pe care domnul de La Mole o iubeşte.

— Şi cum se numeşte această femeie ?

— Se numeşte Margareta, dragă frate — îi răspunse regina Navarei, căzînd în genunchi lîngă patul regelui, luîndu-i mîna şi lăsîndu-şi pe ea faţa scăldată în lacrimi.

— Tăcere, surioară ! şopti Carol, uitîndu-se încruntat în jur, cu privirea scînteietoare. Cum ai auzit tu, ar putea auzi şi alţii !

— Vai, frate, puţin îmi pasă ! zise Margareta, ridicîndu-şi capul. Să vină toată lumea să mă audă ce spun. Să se ştie, de faţă cu toţi, că e o mîrşăvie să te foloseşti de dragostea unui gentilom ca să-i pîngăreşti numele, învinuindu-l de crimă.

— Margot, şi dacă ţi-aş spune că ştiu la fel de bine ca şi tine cum stau lucrurile ?

— Frăţioare !

— Dacă ţi-aş spune că domnul de La Mole este nevinovat...

— Ştii asta ?

— Dacă ţi-aş spune că ştiu cine-i adevăratul vinovat ?

— Adevăratul vinovat ! exclamă Margareta. Va să zică s-a săvîrşit o crimă ?

— Da ! Cu sau fără intenţie, s-a săvîrşit.

— Împotriva ta ?

— Împotriva mea !...

— Cu neputinţă !

— Cu neputinţă ? Uită-te la mine, Margot !

Tînăra femeie se uită la fratele ei şi o cuprinse un fior văzîndu-l atît de palid.

— Margot, nu mai am nici trei luni de trăit — zise Carol.

— Vai, frate ! Tu, dragul meu Carol ! exclamă ea.

— Margot, am fost otrăvit.

Margareta scoase un strigăt.

— Taci ! făcu Carol. Trebuie să se creadă că mor din pricina unei vrăji !

— Şi ştii cine-i vinovatul ?

— Da !

— Ziceai că nu-i La Mole ?

— Nu, nu e el !

— Bineînţeles că nici Henric nu e !... Dumnezeule mare, să fie oare... ?

— Cine ?

— Fratele meu... d'Alençon ?... murmură Margareta.

— Poate !

— Sau mai degrabă, mai degrabă... — Margareta coborî glasul, înspăimîntată ea însăşi de cuvintele pe care le rosteau — mai degrabă... mama noastră ?

Carol tăcu.

Margareta se uită la el şi citi în privirea lui tot ceea ce voia să ştie. Căzu în genunchi şi se rezemă de un fotoliu.

— Vai, Doamne Dumnezeule ! murmură ea. Cu neputinţă !

— Cu neputinţă ? ! exclamă Carol cu un hohot de rîs ascuţit. Păcat că nu-i René aici, că ţi-ar povesti istoria mea.

— Cine, René ?

— Da. El ţi-ar fi istorisit, de pildă, că o doamnă, căreia nu îndrăzneşte să-i refuze nimic, i-a cerut într-o bună zi o carte de vînătoare rătăcită în biblioteca lui ; că o otravă puternică a fost vărsată pe fiecare filă a cărţii, că otrava hărăzită unui oarecare, nu ştiu cui, a căzut, printr-un capriciu al întîmplării sau printr-o pedeapsă a cerului, în mîinile altei persoane decît ale aceleia căreia îi era destinată. Dar, în lipsa lui René, dacă vrei să vezi cartea, se află acolo, în biroul meu ; iar pe filele ei, care mai sînt în stare să ucidă încă douăzeci de oameni, ai să poţi citi scris chiar de mîna florentinului, că i-a dat-o compatrioatei lui.

— Tăcere, Carol ! Acum taci tu ! şopti Margareta.

— Îţi dai seama acum că trebuie să se creadă că am fost unic printr-o vrajă !

— Dar e nedrept, îngrozitor ! Iertare ! Iertare ! Ştii prea bine că-i nevinovat...

— Da, ştiu prea bine, dar trebuie să se creadă că-i vinovat. Îndură deci moartea iubitului tău ! Este puţin pentru a salva onoarea casei regale a Franţei ! Eu însumi îndur moartea, pentru ca taina să moară o dată cu mine !

Margareta îşi înclină capul. Înţelese că-i de prisos orice stăruinţă pe lîngă rege pentru a-l salva pe La Mole. Plecă plîngînd în hohote şi nădăjduind să-l scape doar prin propriile ei mijloace.

Între timp, aşa cum prevăzuse Carol — Caterina nu pierduse o clipă şi trimisese procurorului general Laguesle o scrisoare păstrată în întregime în arhivele istoriei — care aruncă o lumină sîngeroasă în povestea noastră :

„Domnule procuror, astă-seară mi s-a afirmat cu certitudine că La Mole a săvîrşit un sacrilegiu. În locuinţa sa de la Paris s-au găsit o mulţime de lucruri dubioase, cărţi şi hîrtii. Vă rog să anunţaţi pe primul preşedinte şi să anchetaţi cît mai degrabă afacerea figurinei de ceară, căreia i s-a străpuns inima... pentru a-l ucide pe rege“ [1].

[1] Textual. (n.a.)

LVI

OCROTITORII NEVĂZUȚI

A doua zi după ce Caterina expediase scrisoarea despre care am pomenit, guvernatorul intră la Coconnas cu o suită impunătoare : doi halebardieri și patru călăi.

Coconnas fu poftit să coboare într-o sală, unde procurorul Laguesle și doi judecători îl așteptau să-i ia interogatoriul, potrivit instrucțiunilor primite de la Caterina.

În cele opt zile petrecute în închisoare, Coconnas avusese timpul să se gîndească îndelung ; ca să nu mai vorbim de faptul că în fiecare zi se vedea pentru o clipă cu La Mole, mulțumită temnicerului care, fără să le spună nimic, le făcea această surpriză — după toate probabilitățile — nu din filantropie ; și să nu mai vorbim că La Mole și prietenul lui se înțeleseseră să nege totul ; așadar, Coconnas era convins că, cu puțină dibăcie, o să se descurce ; mai ales că acuzațiile ce i se aduceau nu erau mai grave decît cele aduse celorlalți. Henric și Margareta nu încercaseră să fugă și nu era să fie tocmai el compromis într-o afacere în care principalii vinovați erau liberi. Coconnas nu știa că Henric locuia în același castel și bunăvoința temnicerului îl făcea să creadă că de el aveau grijă protectorii supuși, pe care îi poreclise ocrotitorii nevăzuți.

Pînă atunci, fuseseră interogați în legătură cu planurile regelui Navarei, cu fuga pusă la cale de acesta și cu rolul pe care cei doi prieteni trebuiau să-l aibă. La toate întrebările Coconnas dăduse răspunsuri foarte vagi și deosebit de dibace. Acum era gata să facă la fel, și își pregătise răspunsurile dinainte cînd — pe neașteptate — băgă de seamă că scopul interogatoriului se schimbase.

Era vorba acum de una sau mai multe vizite făcute lui René și de una sau mai multe păpuși de ceară fabricate la cererea lui La Mole.

Lui Coconnas — pregătit să facă față la orice — i se păru că acuzațiile pierduseră mult din gravitate, pentru că acum nu mai era în discuție trădarea regelui, ci doar confecționarea unei statuete ce înfățișa o regină, și încă o statuetă de o șchioapă.

Răspunse deci amuzat că nici el, nici prietenul său nu se mai jucau demult cu păpușile, și observă cu plăcere că de cîteva ori răspunsurile lui se bucură de privilegiul de a-i face pe judecători să zîmbească.

Pe vremea aceea nu fuseseră scrise încă versurile: „Am rîs, iată-mă dezarmat", dar aceste cuvinte se spuneau mult în proză. Și pentru că judecătorii zîmbiseră, Coconnas crezu că pe jumătate îi dezarmase.

Așa că, odată interogatoriul terminat, se urcă vesel în camera lui, cîntînd și făcînd atîta zgomot, încît La Mole — pentru care făcea toată zarva asta — trase cele mai optimiste concluzii.

La rîndul său, La Mole fu scos din cameră; și, ca și Coconnas, văzu cu mirare că acuzatorii părăsesc prima pistă și pășesc pe un drum nou. Mai întîi fu interogat despre vizitele pe care le făcuse lui René.

El răspunse că a fost la René doar o singură dată.

Fu întrebat dacă nu-i comandase atunci o figurină de ceară. Răspunse că René îi arătase o figurină gata făcută. Fu întrebat dacă figurina înfățișa un bărbat. Răspunse că înfățișa o femeie. Mai fu întrebat dacă vraja nu fusese făcută pentru uciderea unui bărbat. Răspunse că vraja era făcută pentru dragostea unei femei.

Îi puseră aceste întrebări în fel și chip; dar la toate, oricum căutaseră s-o întoarcă, La Mole răspunse mereu la fel.

Judecătorii se priveau oarecum nehotărîți, neștiind ce să mai facă în fața unei asemenea atitudini ferme și simple — cînd un bilet adus procurorului general rezolvă impasul.

Conținea următoarele:

„Dacă acuzatul neagă, recurgeți la torturi.

C"

Procurorul puse biletelul în buzunar, îi zîmbi lui La Mole și, politicos, îi spuse că poate pleca. La Mole se întoarse în celula sa, aproape la fel de liniștit, dacă nu chiar tot atît de vesel ca și Coconnas.

„Cred că totul merge strună" — își zise el.

Peste o oră auzi pași și băgă de seamă că o scrisoare îi e strecurată pe sub ușă, fără să poată vedea cine o adu-

sese. O luă, socotind după toată aparenţele, că era de la temnicer.

La vederea scrisorii, o nădejde aproape la fel de dureroasă ca o dezamăgire îi încolţi în suflet : se aştepta să fie a Margaretei, de la care, de cînd era închis, nu avea nici o veste. Desfăcu biletul tremurînd. Recunoscu scrisul şi-l cuprinse o bucurie fără margini.

„Curaj, stau de veghe !“ scria.

— Ah, dacă ea veghează, dacă ea mă ocroteşte, sînt salvat ! exclamă La Mole, acoperind cu sărutări hîrtia pe care o atinsese o mînă atît de scumpă.

Ca să înţelegem cum îi ajunsese această scrisoare lui La Mole şi ca să arătăm de ce şi el Coconnas aveau o încredere oarbă în ceea ce piemontezul numea ocrotitorii nevăzuţi — trebuie să-l ducem din nou pe cititor în acea cameră dintr-o căsuţă unde atîtea clipe de fericire ameţitoare, şi atîtea parfumuri ce mai pluteau încă, şi atîtea încîntătoare amintiri — care se transformaseră de atunci în nelinişti — zdrobeau inima unei femei aşezată pe nişte perne de catifea.

— Să fii regină, să fii puternică, să fii tînără, să fii bogată şi frumoasă şi să suferi cît sufăr eu ! Vai, cu neputinţă ! exclamă femeia aceasta.

Se ridică neliniştită, se plimbă prin odaie, se opri brusc, îşi rezemă fruntea arzătoare de o marmură rece, se ridică palidă, cu faţa scăldată în lacrimi, îşi frînse mîinile oftînd şi căzu zdrobită pe un fotoliu.

Deodată, perdeaua care despărţea apartamentul din strada Cloche-Percée de cel din strada Tizon se dădu la o parte ; un foşnet mătăsos mîngîia panourile de lemn şi apăru doamna de Nevers.

— Ah, tu eşti ! exclamă Margareta. Cu cîtă nerăbdare te aştept ! Ei bine, ce veşti îmi aduci ?

— Rele, rele, scumpa mea prietenă ! Caterina zoreşte cît poate ancheta. Acum e iar la Vincennes.

— Şi René ?

— A fost arestat.

— Înainte să-i fi putut vorbi ?

— Da.

— Şi prizonierii noştri ?

— Am veşti de la ei.
— Prin temnicer ?
— Ca de obicei.
— Ei bine, ce fac ?
— În fiecare zi comunică între ei. Alaltăieri au fost percheziţionaţi. La Mole a preferat să facă fărîme portretul tău decît să-l dea călăului.
— Scumpul meu La Mole !
— Annibal le-a rîs în nas inchizitorilor.
— Bravul Annibal ! Şi pe urmă ?
— Azi-dimineaţă au fost interogaţi în legătură cu fuga regelui şi cu planurile de răscoală din Navara, dar n-au scos un cuvînt.
— Ah, ştiam eu bine că or să tacă, dar tăcerea asta o să-i coste viaţa, ca şi cînd ar fi vorbit !
— Da, dar o să-i salvăm noi.
— Aşadar te-ai gîndit la planul nostru ?
— De ieri numai cu asta m-am îndeletnicit.
— Ei bine ?
— Adineauri am căzut de acord cu Beaulieu. Oh, scumpa mea regină, ce bărbat sucit şi lacom ! Treaba asta o să coste viaţa unui om şi 300 000 de scuzi !
— Spuneai că-i sucit şi lacom. Şi totuşi... nu cere decît viaţa unui om şi 300 000 de scuzi... Dar e o nimica toată !
— O nimica toată... 300 000 de scuzi !... Toate bijuteriile tale şi ale mele nu valorează atît !
— Ei ! Asta n-are importanţă ! O să plătească regele Navarei, o să plătească ducele d'Alençon, o să plătească fratele meu Carol ; dacă nu...
— Hai, faci socoteli ca o zănatică ! Am cei 300 000 de scuzi !
— Tu ?
— Da, eu.
— Şi cum ai făcut rost de ei ?
— Ei, uite-aşa !
— Ce, e secret ?
— Pentru toată lumea, în afară de tine.
— Vai, Doamne, i-ai furat ? ! şopi Margareta, zîmbind printre lacrimi.

— Ai să vezi.

— Să vedem !

— Ţi-aduci aminte de Nantouillet, mutra aia îngrozitoare ?

— Bogătaşul cămătar !

— Poţi să-i spui şi aşa, dacă vrei.

— Ei bine ?

— Într-o zi a văzut trecînd o doamnă blondă cu ochi verzi, în a cărei coafură, ce o prindea atît de bine, străluceau trei rubine, unul pe frunte şi două pe tîmple. Neştiind că e ducesă, bogătaşul ăsta cămătar a exclamat : „Pentru trei sărutări, pe locul celor trei rubine, i-aş dărui trei diamante, fiecare valorînd 100 000 de scuzi !“

— Şi ce-ai făcut, Henriette ?

— Ei bine, diamantele au apărut şi au fost vîndute.

— Vai, Henriette, Henriette ! murmură Margareta.

— Ce-mi pasă ! Eu îl iubesc pe Annibal ! exclamă ducesa, cu o lipsă de pudoare naivă şi sublimă, ce caracterizează atît de bine secolul în care au fost spuse şi femeia care le-a rostit.

— Ai dreptate, îl iubeşti mult, îl iubeşti chiar prea mult ! încuviinţă Margareta zîmbind şi roşind totodată.

Cu toate acestea, îi strînse mîna.

— Aşadar — continuă Henriette — mulţumită celor trei diamante ale noastre, avem pregătiţi banii şi omul.

— Omul ? Care om ?

— Omul ce trebuie ucis ! Ai uitat că trebuie ucis un om ?

— Şi ai găsit omul care ne trebuie ?

— Firește.

— Cu acelaşi preţ ? întrebă Margareta, zîmbind.

— Cu acelaşi preţ aş fi găsit o mie — răspunse Henriette. Nu, nu, doar cu cinci sute de scuzi.

— Pentru cinci sute de scunzi ai găsit un om care pripeşte să fie ucis ?

— Ce voiai să facă ? Are nevoie omul să trăiască !

— Dragă prietenă, nu te mai înţeleg ! Hai, vorbeşte limpede ! În situaţia noastră, tainele îţi iau prea mult timp ca să le afli tîlcul.

— Atunci ascultă-mă. Temnicerul care-i păzește pe La Mole și pe Coconnas este un vechi soldat care știe ce-i ala o rană. Ține cu tot dinadinsul să-i scape pe prietenii noștri. Dar nu vrea să-și piardă slujba. O loviutră de pumnal dată cu îndemînare ne scoate din încurcătură. Noi o să-i dăm o răsplată și statul o despăgubire. Așadar, omul ăsta de ispravă o să primească banii cu amîndouă mîinile și o să se adeverească fabula cu pelicanul.

— Dar o lovitură de pumnal... — făcu Margareta.

— Fii pe pace, i-o dă Annibal, care se pricepe.

— Ai dreptate — rîse Margareta — doar i-a dat destule lovituri de pumnal și de spadă lui La Mole, și La Mole n-a murit. Avem deci toate motivele să nădăjduim.

— Răutăcioaso ! Ai merita să las totul baltă !

— Nu, nu, dimpotrivă ! Te implor, spune-mi ce-o să se întîmple ! Hai, cum o să-i scăpăm ?

— Ei bine, uite : capela este singurul loc din castel unde au voie să vină femeile care nu sînt întemnițate. Acolo o să ne ascundem după altar ; iar sub fața de masă a altarului o să găsească două pumnale. Ușa paraclisului o să fie deschisă. Coconnas îl lovește pe temnicer, care cade și se preface că-i mort. Atunci apărem noi ; aruncăm fiecare cîte o mantie pe umerii prietenilor noștri, fugim cu ei prin portița paraclisului și, cum avem parola, ieșim fără să ne împiedice nimeni.

— Și după ce ieșim ?

— Doi cai ne așteaptă lîngă poarta castelului. Ei încalecă iute, părăsesc Ile de France și ajung în Lorena, de unde vor veni cînd și cînd, pe ascuns.

— Îmi redai viața ! zise Margareta. Așadar, o să-i scăpăm !

— Aproape sigur.

— Și mai așteptăm mult ?

— La dracu ! În trei-patru zile Beaulieu o să ne dea de veste.

— Dar dacă se întîmplă să te recunoască cineva în apropiere de Vincenne ? Asta ne-ar da planul peste cap.

— Cum să mă recunoască ? Mă îmbrac în călugăriță, cu o scufie mare, că nu mi se vede nici vîrful nasului.

— Trebuie să luăm toate măsurile de prevedere.

— Știu prea bine! Pe toți dracii, cum ar spune sărmanul Annibal!

— Și despre regele Navarei ai aflat ceva?

— Bineînțeles.

— Ce?

— După cît se pare, n-a fost niciodată atît de vesel ca acum. Rîde, cîntă, mănîncă zdravăn și nu are decît o singură dorință: să fie bine păzit.

— Are dreptate. Și mama?

— Ți-am spus: zorește cît poate procesul.

— Dar pe noi nu ne bănuiește chiar de loc?

— Ce-ți trece prin cap? Doar toți care cunosc secretul au interes să-l păstreze! Ah! Și-am mai aflat că s-a grăbit să-i anunțe pe judecătorii din Paris să fie gata.

— Să-i dăm zor, Henriette! Dacă sărmanii noștri prizonieri sînt transportați în altă închisoare, trebuie să luăm totul de la capăt!

— Fii pe pace, țin la fel de mult ca și tine să-i văd scăpați.

— Da, da, fără îndoială. Știu prea bine și-ți mulțumesc, îți mulțumesc de o sută de ori pentru tot ce faci ca să-l vedem acolo!

— Adio, Margareta, adio! Pornesc iar la treabă!

— Și ești sigură de Beaulieu?

— Nădăjduiesc.

— De temnicer?

— Mi-a făgăduit.

— Caii?

— Vor fi cei mai buni din grajdurile ducelui de Nevers.

— Te ador, Henriette!

Și Margareta se aruncă de gîtul prietenei sale.

Apoi se despărțiră, făgăduindu-și să se vadă din nou a doua zi, și în zilele următoare, în același loc și la aceeași oră. Pe aceste două creaturi încîntătoare și devotate le poreclise Coconnas, pe bună dreptate, ocrotitorii săi nevăzuți.

LVII

JUDECĂTORII

— Dragul meu, mi se pare că totul merge strună ! îi şopti Coconnas lui La Mole cînd cei doi prieteni se întîniră din nou, după interogatoriul în cursul căruia, pentru prima dată, fuseseră întrebaţi despre figurina de ceară. În curînd, judecătorii au să ne lase în plata Domnului. Dar cînd te lasă judecătorul nu-i ca atunci cînd te părăseşte doctorul. Doctorul te lasă pentru că eşti pierdut, iar judecătorul cînd îl părăseşte pe acuzat, înseamnă că şi-a pierdut el nădejdea să-i mai taie capul.

— Da, da — aprobă La Mole. Mi se pare chiar că în politeţea ce ni se arată, aceste înlesniri ale temnicerilor, în uşurinţa cu care ni se deschid porţile, recunosc pe nobilele noastre prietene ; dar nu recunosc, cel puţin după cîte mi s-a spus, pe domnul Beaulieu.

— Eu îl recunosc şi încă prea bine ; numai că asta costă scump. Dar, la naiba, una-i prinţesă, alta-i regină ! Bogate sînt amîndouă şi niciodată n-au să aibă un prilej mai bun de a-şi folosi banii. Acum, să recapitulăm bine lecţia. Ne duc în capelă, ne lasă acolo sub paza temnicerului nostru, găsim fiecare la locul indicat cîte un pumnal, îi fac o gaură în burtă călăuzei noastre...

— Nu, nu în burtă, ar însemna să-i iei înapoi cei cinci sute de scuzi ; în braţ.

— Habar n-ai ! În braţ ? L-aş nenoroci pe bietul om ! Ar mirosi imediat că am fost înţeleşi cu el. Nu, nu, mai curînd în partea dreaptă, lăsînd stiletul să alunece cu îndemînare pe lîngă coaste. O să fie o lovitură neprimejdioasă, dar o să semene totuşi a lovitură.

— Bine, aşa să fie ! Pe urmă...

— Pe urmă, tu baricadezi uşa cea mare cu mai multe bănci, iar prinţesele noastre ies de după altar unde sînt ascunse şi deschide portiţa. Pe legea mea, azi o iubesc straşnic pe Henriette ! Pesemne că mi-a pus nişte coarne de m-a apucat aşa un dor de ea !

— Pe urmă, o ştergem în pădure — zise La Mole, cu înfiorare în glas, de parcă o unduire melodioasă i-ar fi

fremătat pe buze. Ne vom săruta cu foc, ceea ce ne va înveseli şi ne va da puteri. Apoi, ne vezi, Annibal, aplecaţi pe caii noştri iuţi ca vîntul şi simţind o strîngere uşoară de inimă ? Oh ! Ce bună-i frica ! Frica în aer liber, cînd ai o sabie bună la şold, cînd strigi „ura" şi dai pinteni calului care parcă zboară, şi care cu fiecare „ura", parcă prinde noi aripi !

— Da, da — făcu Coconnas — dar de frica asta searbădă între patru pereţi ce ai de zis ? Pot vorbi acum despre ea, căci i-am gustat amarul... cînd l-am văzut pe Beaulieu, cu mutra lui acră, intrînd prima oară în camera mea, iar în spatele lui, în penumbră, luceau nişte securi şi am auzit un zăngănit sinistru de fiare ce se izbeau. Îţi jur că m-am gîndit pe dată la ducele d'Alençon şi că mă aşteptam să-i văd chipul zgîit între două capete fioroase de halebardieri. M-am înşelat şi asta a fost singura mea consolare ; dar n-am pierdut ocazia, l-am visat noaptea.

— Aşadar, ele s-au gîndit la toate, chiar la locul unde o să fugim — continuă La Mole, zîmbind şi depănîndu-şi mai departe gîndul, fără să-l însoţească pe prietenul său în excursiile ce le făceau în lumea fantasticului. O să plecăm în Lorena, dragul meu prieten. E drept că aş fi preferat să mergem în Navara. Acolo aş fi fost la ea acasă, numai că Navara e prea departe. Aşa că e mai bine la Nancy, unde nu sîntem decît la optzeci de leghe de Paris. Annibal, dacă plec de aici, am să regret totuşi ceva. Ştii ce ?

— Pe legea mea, habar n-am ! Eu unul mărturisesc că nu regret nimic.

— Ei bine, regret că nu-l putem lua cu noi pe temnicerul ăsta de ispravă, în loc...

— Nici n-ar vrea ; ar pierde prea mult — răspunse Coconnas. Gîndeşte-te : cinci sute de scuzi ai noştri, o recompensă din partea statului, poate o avansare. Ce viaţă o să mai ducă flăcăul ăsta, după ce am să-l omor ! Ei, dar ce-i cu tine ?

— Nimic ! M-am gîndit la ceva.

— La ceva nu prea vesel, pe cît se pare. Prea te-ai făcut deodată ca ceara la faţă !

— Mă întreb de ce să ne ducă la capelă ?

— La naiba ! Să sărbătorim Paştele ! e vremea, mi se pare.

Dar la capelă nu sînt duşi decît osîndiţii la moarte sau cei puşi la caznă.

— Zău, asta-mi dă de gîndit ! făcu Coconnas, pălind uşor la rîndul lui. Să-l tragem puţin de limbă pe omul ăsta de ispravă, căruia în curînd trebuie să-i găurească burta. Hei, temnicer, prietene !

— Domnul mă strigă ? întrebă temnicerul, care făcea de strajă pe primele trepte ale scării.

— Da. Vino încoace !

— Iată-mă !

— Nu-i aşa că a rămas hotărît că din capelă o să fugim ?

— Sst ! făcu gardianul, privind îngrozit în jur.

— Fii pe pace, nu ne aude nimeni !

— Da, domnule, din capelă !

— Aşadar, o să fim duşi la capelă !

— Da, aşa se obişnuieşte.

— Da, după orice condamnare la moarte se obişnuieşte să i se dea voie condamnatului să-şi petreacă noaptea în capelă.

Coconnas şi La Mole tresăriră şi se priviră îndelung.

— Şi crezi că o să fim condamnaţi la moarte ?

— Fără îndoială... asta o ştiaţi şi dumneavoastră.

— Cum ! Şi noi repetă La Mole.

— Firește... dacă n-aţi fi ştiut, n-aţi fi pregătit totul ca să fugiţi.

— Ştiţi că are dreptate ? i se adresă Coconnas lui La Mole.

— Da, da... acum cel puţin ştiu şi eu că jucăm o carte mare, pe cît se arată.

— Şi eu, credeţi că eu nu risc nimic ? întrebă temnicerul. Dacă domnul, într-un moment de emoţie, greşeşte lovitura ?

— Pe toţi dracii ! Aş vrea să fiu în locul tău ! Să n-am de-a face cu altă mînă decît cu mîna asta şi cu alt pumnal decît cel care te va lovi —zise încet Coconnas.

— Condamnaţi la moarte ! E cu neputinţă ! murmură La Mole.

— Cu nepudință? De ce? se miră temnicerul cu naivitate.

— Sst! Îmi pare că aud ușa de jos — făcu Coconnas.

— Aveți dreptate — încuviință degrabă temnicerul. Intrați, domnilor, intrați înapoi în camerele voastre!

— Și cînd crezi că o să aibă loc procesul? întrebă La Mole.

— Cel tîrziu mîine. Dar fiți liniștiți, înștiințez eu pe cine trebuie.

— Atunci, să ne îmbrățișăm și să ne luăm rămas bun de la aceste ziduri.

Cei doi prieteni se aruncară unul în brațele celuilalt și fiecare intră în camera lui; La Mole oftînd, Coconnas fredonînd.

Pînă la șapte seara nu se petrecu nimic nou. Peste turnul cel mare al castelului Vincennes se așternu o noapte întunecoasă și ploioasă, tocmai bună pentru evadare. Curînd lui Coconnas i se aduse cina. Mîncă ca de obicei, cu poftă, în timp ce se gîndea cu plăcere că o să fie făcut leoarcă de ploaia care biciuia zidurile. Și se pregătea tocmai să adoarmă, în murmurul înfundat și monoton al vîntului, cînd deodată i se păru că vîntul — pe care acum îl asculta cu o melancolie pe care n-o încercase niciodată înainte de a fi închis, suflă ciudat pe sub uși și că răbufnește cu mai multă furie în sobă. Asta se întîmpla de cîte ori se deschidea ușa din temnițele de sus și mai ales cea din față. După zgomot, Coconnas știa cînd trebuia temnicerul să vină la el, ținînd seama cînd ieșea din camera lui Le Mole.

De astă dată însă, Coconnas rămase în zadar cu gîtul întins și urechea la pîndă.

Timpul trecu și nu veni nimeni.

„Curios — făcu Coconnas — cineva a deschis camera lui La Mole, dar temnicerul n-a venit și la mine. Să fi chemat oare La Mole? Să fie bolnav? Ce-o fi asta?"

Pentru un prizonier, totul e bănuială și neliniște, după cum totul e bucurie și nădejde.

Se scurse o jumătate de ceas, apoi un ceas, pe urmă un ceas și jumătate.

Coconnas era gata să adoarmă de ciudă, cînd zgomotul cheii răsucite în broască îl făcu să tresară.

„Aha ! Să fi sosit atît de repede ora plecării ? Ne duce oare la capelă fără să fim condamnaţi ? Pe toţi dracii ! Ar fi o plăcere să fugim pe o asemenea noapte ! E beznă ca-n iad ! Măcar de n-ar fi şi caii noştri orbiţi !“

Se pregătea tocmai să-l întrebe vesel pe temnicer, cînd băgă de seamă că acesta îi face un semn cu degetul să tacă, rostogolindu-şi ochii cu tîlc.

Într-adevăr, înapoia temnicerului se auzea zgomot şi zări nişte umbre.

— Hei, ce-i cu alaiul ăsta sinistru ? Unde ne duc ? întrebă el în şoaptă.

Temnicerul nu răspunse decît printr-un oftat, care aducea mai curînd a geamăt.

— Pe toţi dracii ! Nenorocită viaţă ! murmură Coconnas. Mereu lucruri neobişnuite, niciodată pămînt sigur sub picioare ! Cînd te bălăceşti în apă pînă la gît, cînd pluteşti deasupra norilor ! Cale de mijloc, niciodată !... Hai, spune-mi, unde mergem ?

— Domnule, urmaţi-i pe halebardieri — se auzi un glas hîrîit şi Coconnas îşi dădu seama astfel că soldaţii erau însoţiţi de un aprod.

— Şi domnul de La Mole unde-i ? Ce i s-a întîmplat ? întrebă piemontezul.

— Urmaţi-i pe halebardieri — repetă acelaşi glas.

Trebui să se supună. Coconnas ieşi şi dădu cu ochii de omul în robă neagră, cu glasul atît de neplăcut. Era un grefier mic de stat, cocoşat, care fără îndoială îşi alesese cariera judecătorească tocmai ca să nu se observe că avea şi picioarele strîmbe.

Coborî încet scara în spirală. La primul cat, soldaţii se opriră.

— Am coborît mult, dar nu destul — murmură Coconnas.

Se deschise o uşă. Coconnas, care avea o privire de pisică sălbatică şi un miros de copoi, îi simţi pe judecători şi văzu în penumbră silueta unui bărbat, ale cărui braţe goale îl făcură să i se brobonească fruntea. Încercă totuşi să se arate vesel ; lăsă capul pe stînga, după codul purtărilor de la curte, la modă în epoca aceea, şi cu mîna în şold, păşi în sală.

Deodată se ridică o perdea și Coconnas îi văzu într-adevăr pe judecători și pe grefieri.

La cîțiva pași de ei se afla La Mole, așezat pe o bancă.

Coconnas fu adus în fața tribunalului. Cînd ajunse dinaintea judecătorilor, se opri, îl salută zîmbind pe La Mole dînd din cap, apoi așteptă.

— Domnule, cum vă numiți ? întrebă președintele.

— Marc-Annibal de Coconnas, conte de Montpantier, Chenaux și altele. Bănuiesc însă că ne cunoașteți titlurile — zise gentilomul cu o grație desăvîrșită.

— Unde v-ați născut ?

— La Saint-Colomban, aproape de Suza.

— Ce vîrstă aveți ?

— Douăzeci și șapte de ani și trei luni.

— Bine — făcu președintele.

— Asta s-ar zice că-i face plăcere — murmură Coconnas.

— Acum, vă rog să-mi spuneți ce plănuiți să faceți cînd l-ați părăsit pe ducele d'Alençon ? întrebă președintele, după o clipă de tăcere, pentru a-i da timp grefierului să scrie răspunsurile acuzatului.

— Să mă întîlnesc cu domnul de La Mole, prietenul meu, ce se află aici și care, atunci cînd l-am părăsit pe ducele d'Alençon, făcuse și el același lucru, cu puțin timp mai înainte.

— Ce făceați la vînătoare cînd ați fost arestat ?

— Păi... vînam !... răspunse Coconnas.

— Regele lua și el parte la vînătoare și tocmai atunci a simțit primele crize ale bolii de care suferă.

— Eu nu eram pe lîngă rege și nu vă pot spune nimic. Nici măcar nu știam că suferă de ceva.

Judecătorii se priviră, zîmbind neîncrezători.

— Aha ! Nu știați ? făcu președintele.

— Nu, domnule, și regret. Deși regele Franței nu este regele meu, am o deosebită simpatie pentru el.

— Adevărat ?

— Pe cuvîntul meu de onoare ! N-aș putea spune același lucru și despre fratele lui, ducele d'Alençon. Trebuie să vă mărturisesc...

— Domnule, nu-i vorba de ducele d'Alençon, ci de maiestatea sa.

— Foarte bine, doar v-am spus că sînt preaumila lui slugă — răspunse Coconnas, legănindu-se cu adorabilă neobrăzare.

— Domnule, dacă sînteţi într-adevăr sluga sa, după cum pretindeţi, vreţi să ne spuneţi ce ştiţi despre o anume statuetă vrăjită ?

— Aha, iar ne întoarcem la povestea cu statueta, după cît se pare !

— Da, domnule, şi aveţi ceva împotrivă ?

— De fel ; ba chiar mă bucur. Întrebaţi !

— De ce se află la domnul de La Mole această statuetă ?

— Statueta la domnul de La Mole ? La René, vreţi să spuneţi !

— Va să zică, recunoaşteţi că există ?

— Ei, sigur, dacă mi-o arătaţi !

— Iat-o ! O recunoaşteţi ?

— Foarte bine !

— Grefier, scrie că acuzatul recunoaşte că a văzut statueta la domnul de La Mole.

— Nu, nu, să nu confundaţi, vă rog : am văzut-o la René.

— Fie, la René. În ce zi ?

— În ziua în care domnul de La Mole şi cu mine am fost acolo.

— Mărturisiţi, deci, că aţi fost la René împreună cu domnul de La Mole ?

— Fără îndoială ! Nici n-am ascuns asta vreodată !

— Grefier, scrie că acuzatul a mărturisit că a fost la René ca să facă farmece.

— Eh, asta-i bună ! Mai domol, mai domol, domnule preşedinte ! Potoliţi-vă entuziasmul, vă rog, n-am pomenit o iotă din ce-aţi spus.

— Aşadar, tăgăduiţi că aţi fost la René ca să faceţi farmece ?

— Tăgăduiesc ! Cu farmecele a fost o întîmplare. N-am pus nimic la cale dinainte.

— Dar le-aţi făcut ?

— N-aş putea să neg că n-am făcut ceva care să aducă a farmece.

— Grefier, scrie : acuzatul a mărturisit că la René a făcut farmece împotriva vieții regelui.

— Cum împotriva vieții regelui ?! E o minciună infamă ! Nu s-a făcut niciodată vreun farmec împotriva regelui !

— Vedeți, domnilor ! exclamă La Mole.

— Tăcere ! făcu președintele.

— Împotriva vieții regelui ! Aveți și dumneavoastră vreun amestec în asta ?

— Nu, nu, nici gînd ! spuse Coconnas. De altfel, statueta nu reprezintă un bărbat, ci o femeie !

— Vedeți, domnilor ? Tot așa am spus și eu ! interveni La Mole.

— Domnule La Mole, veți răspunde cînd veți fi întrebat, dar nu întrerupeți interogatoriul altora — zise președintele.

— Așadar, spuneți că reprezintă o femeie ?

— Da, sigur !

— Atunci de ce poartă coroană și o mantie regală !

— Ce dracu ! ! făcu Coconnas. E atît de simplu : pentru că e...

La Mole se ridică și puse un deget la gură.

— Ah, da, era să mă ia gura pe dinainte, de parcă chestia asta îi privește pe dumnealor ! își luă seama Coconnas.

— Stăruiți în a spune că statueta reprezintă o femeie ?

— Da, sigur că stărui.

— Și refuzați să mărturisiți cine este această femeie ?

— O femeie din ținutul meu, pe care o iubesc și voiam să fiu iubit de ea... — spuse La Mole.

— Domnul La Mole, nu dumneavoastră ați fost întrebat ! strigă președintele. Tăceți odată, altminteri vi se va pune căluș în gură !

— Căluș ! exclamă Coconnas. Cum puteți vorbi așa, domnule în robă neagră ! Să-i puneți căluș prietenului meu ?... Unui gentilom ? Haida-de !

— Să fie adus René ! porunci procurorul general Laguesle.

— Da, da, să fie adus René ! aprobă Coconnas. O să vedem noi cine are dreptate : noi doi sau dumneavoastră trei !

René intră, palid, îmbătrînit, adus de spate mai mult de povara crimei ce avea să săvîrşească decît de cele pe care le săvîrşise pînă acum. Cei doi prieteni abia îl recunoscură.

— Meştere René — zise judecătorul — îi recunoşti pe aceşti doi acuzaţi ?

— Da, domnule — răspunse René, cu vădită emoţie în glas.

— Unde i-ai văzut ?

— În mai multe locuri şi mai ales la mine.

— De cîte ori au fost la dumneata ?

— O singură dată.

Pe cînd René vorbea, Coconnas se lumina la faţă ; La Mole, dimpotrivă, devenea tot mai grav, de parc-ar fi avut o presimţire.

— În ce împrejurare au fost la dumneata ?

René păru că şovăie o clipă.

— Ca să-mi comande o statuetă de ceară.

— Stai puţin, stai puţin, meştere René ! Faci o mică greşeală ! zise Coconnas.

— Tăcere ! strigă preşedintele.

Apoi, întorcîndu-se spre René :

— Această statuetă — continuă el — înfăţişa un bărbat sau o femeie ?

— Un bărbat — răspunse René.

Coconnas sări ca ars :

— Un bărbat ? ! exclamă el.

— Un bărbat ! repetă René, dar cu un glas atît de slab, încît preşedintele abia îl auzi.

— Şi pentru ce această statuetă de bărbat poartă o mantie pe umeri şi o coroană pe cap ?

— Pentru că statueta înfăţişa un rege.

— Mincinos infam ! strigă Coconnas, ieşindu-şi din minţi.

— Taci, Coconnas, taci ! îl întrerupse La Mole. Lasă-l să vorbească. Fiecare are dreptul să-şi piardă sufletul !

— Pe toţi dracii ! Dar nu să piardă trupurile altora !

— Şi ce înseamnă acul de oţel pe care statueta îl are în inimă, împreună cu litera „M“ pe un steguleţ ?

— Acul simbolizează o sabie sau un pumnal, iar litera înseamnă „Moarte“.

Coconnas făcu o mişcare să se repeadă la René ca să-l strîngă de gît, dar patru soldaţi îl reţinură.

— Prea bine — spuse procurorul Laguesle. Tribunalul e lămurit. Deţinuţii să aştepte dincolo.

— Cu neputinţă să ţi se aducă asemenea acuzaţii, fără să protestezi ! strigă Coconnas.

— Protestaţi, domnule ! Nu vă împiedică nimeni. Soldaţi, aţi auzit ?

Soldaţii îi înşfăcară pe cei doi acuzaţi , scoţîndu-i — pe La Mole pe o uşă, iar pe Coconnas pe alta.

Procurorul făcu semn apoi omului pe care Coconnas îl zărise în umbră.

— Stai pe aproape, jupîne, în noaptea asta o să ai de lucru.

— Cu cine să încep, domnule ? întrebă călăul, ţinîndu-şi respectuos boneta în mînă.

— Cu acesta — zise preşedintele, arătîndu-l pe La Mole, care se mai zărea ca o umbră între cei doi soldaţi.

Se apropie după aceea de René, care rămăsese în picioare şi tremura ca varga, aşteptînd, la rîndul său, să fie dus înapoi la Châtelet, unde fusese închis.

— Bine, domnule — îi zise — fii pe pace ! Regina şi regele vor afla că datorită dumitale s-a putut scoate la lumină adevărul.

Această încurajare, în loc să-i dea putere lui René, îl vîrî mai tare în sperieţi ; nu răspunse decît printr-un oftat prelung.

LVIII

TORTURA SABOŢILOR

Coconnas fu dus într-o altă temniţă şi uşa fu zăvorîtă în urma lui. Rămas singur şi nemaiavînd consolarea luptei împotriva judecătorilor şi a mîniei împotriva lui René — piemontezul căzu pradă unor gînduri negre.

„Mi se pare — își zise el — că se încurcă iețele și că a venit timpul să mergem puțin la capelă ! Nu-mi plac condamnările la moarte... Și mi se pare că tocmai așa ceva se pune la cale împotriva noastră... Mai ales, n-am încredere în condamnările la moarte care se pronunță cu ușile închise într-o fortăreață ca asta și în fața unor mutre atît de pocite... Zău așa ! Vor cu tot dinadinsul să ne taie capul ! ...Așa că, precum am spus, a venit timpul să ne ducem la capelă..."

Aceste cuvinte, rostite în șoaptă, fură urmate de o tăcere adîncă, sfîșiată curînd de un țipăt surd, înăbușit, lugubru, care n-avea nimic omenesc. Strigătul străbătu zidurile groase și făcu să vibreze gratiile temniței.

Coconnas fu cuprins de un fior, deși era un om atît de viteaz, încît curajul lui aducea cu instinctul unei fiare.

Rămase țintuit locului, îndoindu-se că strigătul acela ar putea să fie al unei ființe omenești ; mai curînd crezu că-i geamătul vîntului prin arbori, sau unul din acele mii de zgomote ale nopții care răzbat din cele două lumi necunoscute între care se învîrtește astrul nostru. Auzi atunci o nouă tînguire, mai dureroasă, mai sfredelitoare, mai ascuțită decît prima. De astă dată, nu numai că-și dădu seama că-i un glas omenesc din care răzbătea durerea, dar recunoscu glasul lui La Mole.

Cînd îl auzi, piemontezul uită că era ferecat de două porți, de trei rînduri de gratii și de un zid gros de 12 picioare ; se năpusti ca un zănatic, de parc-ar fi vrut să-l dărîme și să zboare în ajutorul victimei. Se trezi țipînd din răsputeri :

— Hei, pe cine ucideți ?

Se izbi însă de zidul la care nici nu se gîndise și din pricina loviturii căzu grămadă pe o bancă de piatră.

Se făcu tăcere.

— L-au ucis ! murmură el. E îngrozitor ! Și aici nici nu te poți apăra... n-ai arme... n-ai nimic !

Pipăi cu mîinile în jurul lui.

— Aha ! Veriga asta de fier... am s-o smulg... și vai de cine s-o apropia...

Se ridică, apucă veriga și o smuci cu putere ; cu siguranță că ar fi putut-o smulge din loc, dac-ar mai fi tras de două ori.

Dar în aceeași clipă ușa se deschise și două torțe luminară temnița.

— Domnule, veniți ! Veniți, domnule ! Judecătorii vă așteaptă ! îl îndemnă același glas din gît ce i se păruse atît de respingător. Iar acum, cînd îl auzi din nou aici, cu trei caturi mai jos, nu i se păru că avea mai mult farmec.

— Bine — zise Coconnas, lăsînd veriga. Trebuie să aud sentința, nu-i așa ?

— Da, domnule !

— În sfîrșit, respiră ! Să mergem !

Îl urmă pe grefier, care mergea înaintea lui cu pasul măsurat, ținînd în mînă bastonașul negru.

Deși cînd îl văzuse pe grefier Coconnas fusese mulțumit, acum, mergînd cu el, arunca priviri îngrijorate în dreapta și în stînga, înainte și înapoi.

— Oh ! Oh! murmură el. Nu-l văd pe demnul meu temnicer ! Mărturisesc că prezența lui îmi lipsește...

Ajunseră curînd în sala unde se ținuse judecata.

Nu mai era acolo acum decît un bărbat care stătea în picioare. Coconnas îl recunoscu pe dată. Era procurorul general, care intervenise de mai multe ori în cursul interogatoriului cu o rea voință vădită.

Într-adevăr, atît prin scris cît și prin viu grai, Caterina îi încredințase procesul.

O perdea ridicată lăsă să se vadă fundul încăperii ce se pierdea în beznă. Aspectul sălii — acolo unde răzbătea lumina — era atît de îngrozitor, încît lui Coconnas i se tăiară picioarele și exclamă înfiorat :

— Doamne Dumnezeule !

Și de bună seamă, nu fără motiv îi scăpase acest strigăt de spaimă.

Spectacolul era lugubru. Sala, ascunsă în timpul interogatoriului cu ajutorul perdelei, îi apăru acum, cînd se ridicase perdeaua, ca o anticameră a infernului.

În primul plan se vedea un scaun de tortură, făcut din lemn și prevăzut cu frînghii, scripeți și alte aparate pentru cazne. Ceva mai departe, văpaia unui foc arunca lumini ruginii peste toate obiectele din jur, întunecînd și mai mult siluetele celor ce se aflau între Coconnas și flăcări. Un bărbat nemișcat ca o statuie, ce ținea în mînă o

funie, stătea în picioare, rezemat de una din coloanele pe care se sprijinea bolta.

S-ar fi zis că-i din aceeași piatră ca și coloana cu care făcea una. Pe ziduri, deasupra băncilor de gresie — între verigi de fier — atîrnau lanțuri și sclipeau cuțite.

— Oh ! murmură Coconnas. Sala de tortură e gata pregătită și parcă nu așteaptă decît victima. Ce-o fi însemnînd asta ?

— In genunchi, Marc-Annibal de Coconnas, în genunchi, ca să asculți sentința ce s-a dat împotriva ta ! rosti un glas ce-l făcu pe gentilom să ridice capul.

Era una din acele invitații împotriva căreia instinctiv Annibal reacționase întotdeauna pe loc, cu toată ființa sa.

Dar tocmai cînd se pregătea să se împotrivească, doi vlăjgani îl apăsară cu mîinile pe umeri atît de neașteptat și de tare, încît căzu în genunchi, pe lespezi.

Glasul continuă :

— „Sentința Curții, ce a judecat în turnul de la Vincennes, pronunțată împotriva lui Marc-Annibal de Coconnas, acuzat și dovedit de a fi comis crima de lezmaiestate ; de a fi încercat să-l otrăvească și de a fi făcut farmece și vrăjitorii împotriva persoanei regelui ; crima de a fi uneltit împotriva siguranței statului și de asemenea de a fi antrenat, prin îndemnuri subversive, pe un prinț de sînge la rebeliune...“

La fiecare afirmație, Coconnas ridicase capul bătînd cadența, așa cum fac școlarii nesupuși.

Judecătorul continuă :

— „Ținînd seama de aceste capete de acuzare, numitul Marc-Annibal de Coconnas va fi dus din temniță în piața Saint-Jean-en-Grève, spre a fi decapitat. Bunurile sale vor fi confiscate, copacii din pădurile sale vor fi tăiați pînă la înălțimea de șase picioare, castelele lui vor fi dărîmate, iar pe locul lor se va înălța un stîlp cu o placă de aramă în care se va arăta crima săvîrșită și pedeapsa primită...“

— Cred că o să-mi taie și capul, sînt convins — zise Coconnas — pentru că ăsta e în Franța și și-a cam făcut de...cap. Cît despre castelele și pădurile mele cu arbori falnici, desfid toate ferăstraiele și sapele din regatul preacreștin al Franței să poată intra în ele.

— Tăcere ! făcu judecătorul.

Şi continuă :

— „De asemenea, va mai fi aplicat anumitului Coconnas..."

— Cum — îl întrerupse Coconnas — o să mi se mai facă ceva după decapitare ? haida-de, asta mi se pare ceva prea sever !

— Nu, domnule, înainte — spuse judecătorul.

Şi reluă :

— „Îi va fi aplicată numitului Coconnas, înainte de executarea sentinţei, tortura specială a penei..."

Coconnas sări, fulgerîndu-l pe judecător cu o privire scînteietoare.

— Pentru ce ? strigă el, negăsind alte cuvinte decît această naivă întrebare ca să-şi exprime torentul de gînduri ce-i năvăliseră în minte.

Într-adevăr, această tortură îi răsturna lui Coconnas toate nădejdile ; n-ar mai fi fost dus la capelă decît după tortură, iar în cursul acestei torturi mulţi îşi pierdeau viaţa ; mureau îndeosebi cei care erau mai curajoşi şi mai tari, care socoteau că e o laşitate să mărturisească ; şi dacă nu mărturiseau, tortura continua, mai mult, era înteţită.

Judecătorul nu găsi cu cale să-i dea explicaţii ; urmarea sentinţei răspundea în locul lui.

Continuă :

— ...pentru a-l sili să-şi dezvăluie complicii, comploturile şi uneltirile în toate amănuntele".

— Pe toţi dracii ! strigă Coconnas. Uite ce numesc eu o mîrşăvie ! O mişelie ! Uite ce numesc eu mai mult decît o mîrşăvie !

Obişnuit cu mînia victimelor — mînie pe care suferinţa o potolea, schimbînd-o în lacrimi — judecătorul, nepăsător, nu făcu decît un gest.

Coconnas — înhăţat de picioare şi de umeri — fu răsturnat, culcat şi legat pe patul de tortură. Nici n-avu timp să bage de seamă cine îl brutaliza astfel.

— Ticăloşilor ! urlă el, zgîlţîind într-un acces de furie atît de tare patul şi podiumul pe care era lungit, încît pînă şi călăii şovăiră. Ticăloşilor ! Chinuiţi-mă, frîngeţi-mi oasele, faceţi-mă fărîme, n-o să aflaţi nimic, v-o

jur! Ah, credeți că niște bucăți de lemn și de fier or să facă să vorbească pe un gentilom ca mine? Haida-de! Hai, hai, puțin îmi pasă de voi!

— Grefier, pregătește-te să scrii — zise judecătorul.

— Da, da! Pregătește-te! urlă Coconnas. Și dacă ai să scrii tot ce-o să vă spun eu tuturor... călăi nemernici, o să aveți de lucru! Scrie! Scrie!

— Vreți să faceți mărturisiri? întrebă judecătorul la fel de calm ca și mai înainte.

— Nimic, nici un cuvînt! Du-te dracului!

— Gîndiți-vă mai bine, domnule, cît timp se pregătesc uneltele. Hai, jupîne, încalță-i domnului saboții!

Auzind acestea, cel ce stătuse pînă atunci în picioare, nemișcat, rezemat de stîlp, cu funia în mînă, se apropie încet de Coconnas, care se întoarse spre el să-i scoată limba.

Era meșterul Caboche, călăul tribunalului din Paris.

O dureroasă uimire se întipări pe fața lui Coconnas, care, în loc să strige și să se agite, rămase nemișcat, neputînd să-și ia privirile de pe chipul acestui prieten uitat, care reapărea într-un asemenea moment.

Fără ca un singur mușchi de pe figură să i se clintească, fără să se trădeze cu ceva că-l cunoscuse în altă parte pe Coconnas decît aci, pe patul de tortură, Caboche îi vîrî între picioare două scînduri, puse alte două în afară și le legă pe toate cu funia ce o avea în mînă.

Această unealtă de tortură se numea „saboții".

În cazul unei pedepse obișnuite, se vîrau șase pene între cele două scînduri dintre picioare, care, depărtînd scîndurile, striveau carnea.

Dacă se poruncea o pedeapsă mai gravă, se vîrau zece pene, care nu numai că striveau carnea, dar sfărîmau și oasele.

Odată pregătirile terminate, jupîn Caboche vîrî vîrful unei pene între cele două scînduri, pe urmă, cu ciocanul său de lemn într-o mînă, stînd doar într-un genunchi — se uită la judecător.

— Vreți să vorbiți? întrebă acesta.

— Nu! răspunse hotărît Coconnas, deși simțea cum sudoarea i se prelinge pe frunte, iar părul i se făcuse măciucă.

— Atunci, hai, dă-i drumul : prima pană !

Caboche ridică brațul înarmat cu ciocanul cel greu de lemn și lovi puternic pana, care trosni înăbușit.

Aparatul de tortură tremură.

Coconnas nu scoase însă nici un strigăt după această primă pană — care de obicei îi făcea să geamă chiar și pe cei mai puternici.

Mai mult : pe chip i se putea citi o nespusă uimire.

Se uita uluit la Caboche, care, cu brațul ridicat — puțin întors spre judecător — se pregătea să lovească mai tare.

— Ce planuri aveați, cînd v-ați ascuns în pădure ? întrebă judecătorul.

— Să stăm la umbră ! răspunse Coconnas.

— Hai ! Încă una — porunci judecătorul.

Caboche dădu a doua lovitură, care răsună ca și prima,

Dar ca mai înainte, Coconnas nici nu clipi și-l privi pe călău cu aceeași expresie.

Judecătorul încruntă sprîncenele.

— Halal creștin, nu glumă ! murmură el. Pana a intrat pînă la capăt, jupîne ?

Caboche se aplecă, prefăcîndu-se că se uită cu luare-aminte, dar aplecîndu-se, îi șopti lui Coconnas :

— Da' strigă odată, nenorocitule !

Pe urmă, ridicîndu-se, continuă :

— Pînă la capăt, domnule !

— Trage-i a doua pană ! porunci rece judecătorul.

Cele patru cuvinte ale lui Caboche îi lămuriră totul lui Coconnas. Călăul de ispravă îi făcuse prietenului său cel mai mare bine pe care îl putea face un călău unui gentilom.

Îl cruța nu numai de durere ? : îl cruța de rușinea mărturisilor, înfigîndu-i între picioare — în loc de pene de stejar — piele elastică, care avea numai floarea de lemn.

Astfel îi lăsa toată vigoarea, ca să poată îndura suferința eșafodului.

„Aha ! Preabunule Caboche — își zise Coconnas — fii pe pace ! Pentru că-mi ceri, am să urlu cît mă țin plămînii și dacă n-ai să fii mulțumit, să nu-mi spui mie pe nume !“

Între timp, Caboche introduse între scînduri vîrful altei pene, mai groase decît prima.

— Hai trage ! spuse judecătorul.

La aceste cuvinte, Caboche lovi atît de puternic, de parc-ar fi vrut să dărîme dintr-o lovitură turnul cel mare al castelului Vincennes.

— Ah ! Aoleu ! Vai ! urlă Coconnas, pe tonurile cele mai variate. Mii de tunete ! Îmi zdrobiţi oasele ! Băgaţi de seamă !

— Aha ! A doua pană se face mai simţită ! spuse judecătorul zîmbind. Nu mă miră.

Coconnas răsufla ca foalele unui fierar.

— Aşadar, ce făceaţi în pădure ? repetă judecătorul.

— La naiba ! V-am mai spus, luam aer !

— Hai, trage ! spuse judecătorul.

— Mărturiseşte-i ! îi şopti Caboche la ureche.

— Ce ?

— Ce vrei, dar mărturiseşte ceva !...

Şi îi dădu încă o lovitură, la fel de zdravănă.

Coconnas răcni atît de tare, încît se sufocă.

— Vai de mine ! Ce doriţi să ştiţi, domnule ? Din ordinul cui mă aflam în pădure ?

— Da, domnule !

— Din ordinului domnului d'Alençon.

— Scrieţi ! porunci judecătorul.

— Dacă am săvîrşit vreo crimă întinzînd o cursă regelui Navarei — continuă Coconnas — n-am fost decît un instrument şi ascultam de stăpînul meu.

Grefierul începu să scrie.

„Aha ! M-ai denunţat, gălbejitule ! Aşteaptă, îţi arăt eu ţie !“ îşi zise victima.

Coconnas povesti vizita lui Francisc la regele Navarei, întrevederile dintre de Mouy şi domnul d'Alençon, istoria cu mantia roşie şi toate acestea printre urlete, căci judecătorul îl silea pe călău să mai dea cîte o lovitură de ciocan.

În sfîrşit, dădu o mulţime de amănunte precise, verosimile, îngrozitoare, de netăgăduit, împotriva domnului duce d'Alençon, şi se prefăcu de minune că le mărturiseşte doar din pricina durerilor ; se strîmbă, răcni, se văicări atît de firesc — pe tonuri atît de diferite — încît chiar judecătorul se înspăimîntă pînă la urmă că trebuie

să ia notă de atîtea amănunte compromiţătoare pentru un vlăstar regesc al Franţei.

„Straşnic ! îşi zise Caboche. Iată un gentilom căruia nu trebuie să-i spun un lucru de două ori şi care ştie să-i dea grefierului ce meritä să aibă. Doamne Dumnezule ! Ce-ar fi fost dacă în loc de piele, penele erau de lemn !"

Aşa, Coconnas fu iertat de ultima pană ; totuşi, în afara acesteia „îndurase" pe celelalte nouă, ceea ce ar fi fost destul să-i facă picioarele chisăliţă.

Pentru destăinuirile făcute, judecătorul ţinu să-i arate lui Coconnas că se poartă cu blîndeţe şi se retrase.

„Victima" rămase singură cu Caboche.

— Ei bine, cum vă simţiţi, domnule ? întrebă acesta.

— Prietene, curajosul şi scumpul meu Caboche ! zise Coconnas. Fii sigur că am să-ţi fiu recunoscător toată viaţa pentru ce-ai făcut pentru mine !

— La dracu, domnule, aveţi dreptate ; căci dacă s-ar şti ce-am făcut pentru dumneavoastră, v-aş lua locul pe masa pe care staţi acum şi fiţi sigur că n-aş fi cruţat de loc, aşa cum v-am cruţat eu...

— Dar cum ţi-a venit ideea asta minunată să...

— Uite cum a fost — zise Caboche înfăşurînd picioarele lui Coconnas în nişte cîrpe însîngerate — am ştiut că aţi fost arestat. Am ştiut că o să vi se facă proces. Am ştiut că regina Caterina vrea să vă ucidă. Am ghicit că veţi fi torturat şi, prin urmare, am luat măsurile de cuviinţă.

— Chiar ştiind la ce primejdie te expui ?

— Domnule — zise Caboche — aţi fost singurul gentilom care mi-a strîns mîna şi am şi eu ţinere de minte şi inimă, oricît de călău aş fi... şi poate tocmai din pricina asta... De altfel, veţi vedea mîine cum o să-mi fac treaba.

— Mîine ? făcu Coconnas.

— Fără îndoială, mîine.

— Ce treabă ? .

Caboche îl privi uluit pe Coconnas.

— Cum, ce treabă ? Doar n-aţi uitat sentinţa ? !

— Aşa, da, da, ai dreptate, sentinţa, am uitat-o ! îl aprobă Coconnas.

Adevărul era că nu o uitase de loc, dar nu se mai gîndea la ea.

Se gîndea doar la capelă, la stiletul ascuns sub faţa de masă a altarului, la Henriette şi regină, la uşiţa paraclisului, la cei doi cai ce aşteptau la marginea pădurii. Se gîndea la libertate, la goana nebună a cailor ce urmau să-i ducă la adăpost, dincolo de frontierele Franţei.

— Acum — îl sfătui Caboche — trebuie să treceţi cu îndemînare de pe masă pe targă. Nu uitaţi că pentru toată lumea, chiar şi pentru subalternii mei, aveţi picioarele zdrobite şi la fiecare mişcare trebuie să urlaţi.

— Aoleu ! urlă Coconnas pe dată, cînd văzu că alţi doi călăi se apropie de el cu targa.

— Hai, hai, puţin curaj — zise Caboche — dacă strigaţi, acum, ce-o să faceţi mai tîrziu ?

— Scumpul meu Caboche, nu le lăsa pe nepreţuitele tale ajutoare să mă atingă ! Te implor ! Poate n-au o mînă aşa de uşoară ca a ta !

— Puneţi targa lîngă masă — porunci jupîn Caboche.

Cele două ajutoare îi dădură ascultare. Jupîn Caboche îl luă pe Coconnas în braţe, ca pe un copil, şi-l aşeză pe targă ; dar, deşi îl pusese cu cea mai mare grijă, Coconnas răcni cît îl ţinu gura.

Atunci apăru temnicerul cu o lanternă.

— Hai la capelă ! spuse el.

Cei care purtau targa lui Coconnas porniră, după ce acesta, pe furiş, îi strînse pentru a doua oară mîna lui Caboche.

Datorită primei strîngeri de mînă, treburile îi merseseră prea bine piemontezului, ca să mai facă mazuri.

LIX

CAPELA

Lugubrul cortegiu străbătu într-o liniştе adîncă cele două poduri mobile ale donjonului şi curtea cea mare a castelului, care ducea la capelă. Pe vitraliile acesteia, o lumină slabă colora figurile palide ale apostolilor îmbrăcaţi în roşu.

Coconnas respiră cu nesaţ aerul nopţii, deşi era rece şi jilav. Privea în beznă şi se gîndea cu bucurie că aceste împrejurări favorizau fuga lui şi a prietenului lui.

Îi trebui însă toată voinţa, băgarea de seamă şi stăpînirea de sine ca să nu sară de pe targă cînd, după ce ajunseră în capelă, la trei paşi de altar, zări pe podea zăcînd grămadă un om înfăşurat într-o mare mantie albă.

Era La Mole.

Cei doi soldaţi care însoţiseră targa rămăseseră afară.

— Pentru că ni se face această supremă graţie de a fi încă o dată împreună, duceţi-mă lîngă prietenul meu — spuse Coconnas cu voce stinsă.

Cei care purtau targa nu primiseră vreo altă poruncă, aşa că îi împliniră dorinţa lui Coconnas.

La Mole, posomorît şi palid, îşi sprijinise capul de zid : părul lui negru, scăldat de sudoare, accentua şi mai mult paloarea de ivoriu a chipului şi părea şi acum teapăn din pricină că se zbîrlise de spaimă.

La un semn al temniceruluı, cei doi valeţi care purtau targa se depărtară ca să caute un preot, la cererea lui Coconnas.

Acesta era semnalul stabilit.

Coconnas se uită neliniştit cum pleacă ; dar nu era singurul care avea privirea arzătoare aţintită asupra lor. Abia dispăruseră, că două femei se năpustiră de după altar ; freamătul lor de bucurie, vestindu-le prezenţa, rupse tăcerea, ca un suflu dinaintea furtunii.

Margareta se îndreptă spre La Mole şi-l prinse în braţe.

La Mole scoase un strigăt îngrozitor, unul din acele ţipete pe care Coconnas îl auzise din temniţă şi-l făcuse aproape să înnebunească.

— Dumnezeule, ce ai, La Mole ? întrebă Margareta, dîndu-se înapoi de spaimă.

La Mole gemu adînc şi duse mîinile la ochi, de parcă n-ar fi vrut s-o vadă pe Margareta.

Pe regina Navarei o înspăimîntă mai mult gestul acesta şi tăcerea care urmă, decît strigătul de durere scos de La Mole.

— Vai ! Ce s-a întîmplat ? Eşti plin de sînge ! exclamă ea.

Coconnas se repezise la altar, luase stiletul şi o îmbrăţişa pe Henriette, dar se întoarse pe dată.

— Ridică-te, te implor, ridică-te ! spuse Margareta. Ridică-te te rog, acum e momentul !

Un zîmbet îngrozitor de trist înflori pe buzele palide ale lui La Mole, ce părea că nu-şi mai îngăduie să zîmbească.

— Scumpa mea regină ! zise tînărul. N-aţi ţinut seama de Caterina şi, prin urmare, aţi uitat că poate să mai săvîrşească o crimă. Am fost supus la torturi, oasele îmi sînt sfărîmate, tot trupul mi-e o rană şi fiecare mişcare pe care o fac acum pentru a vă săruta pe frunte îmi pricinuieşte dureri mai mari decît chinurile morţii.

Într-adevăr, La Mole, cu nespuse eforturi şi galben ca ceara, îşi apăsa buzele pe fruntea reginei.

— Tortura ? ! exclamă Coconnas. Dar şi eu am fost supus caznei ! Dar ce, călăul nu s-a purtat cu tine cum a făcut-o cu mine ?

Şi Coconnas povesti ce se întîmplase.

— Aşa-i ! Totul se limpezeşte ! Tu i-ai dat mîna în ziua cînd l-am vizitat ; eu am uitat că toţi oameni sînt fraţi şi l-am dispreţuit. Dumnezeu mă pedepseşte pentru îngîmfarea mea ! Şi-i mulţumesc pentru asta !

La Mole îşi împreună mîinile.

Coconnas şi cele două femei schimbară priviri de o nespusă spaimă.

— Hai, hai, nu mai pierdeţi vremea, scumpe domnule Coconnas — grăi temnicerul, care se dusese pînă la uşă să tragă cu urechea. Daţi-mi lovitura de pumnal, ca un adevărat gentilom, pînă nu se întorc ăilalţi.

Margareta îngenunchease lîngă La Mole şi era asemenea acelor figuri de marmură ce se apleacă peste morminte, alături de statuia celui îngropat.

— Hai, prietene, curaj — îl îndemnă Coconnas. Sînt puternic, te duc în spate, te aşez pe cal, te iau chiar pe al meu dacă nu poţi să te ţii în şa ; dar să plecăm, să plecăm ! Auzi ce ne spune omul ăsta de ispravă ; e vorba de viaţă !

La Mole făcu un efort supraomenesc, un efort sublim.

— E drept, e vorba de viaţa ta ! murmură el.

Încercă din nou să se ridice.

Annibal îl luă de subsuori şi-l ridică. În acest timp, La Mole nu scoase decît un fel de muget înăbuşit ; dar cînd Coconnas îl lăsă spre a se duce la temnicer şi nu mai fu sprijinit decît de braţele celor două femei, picioarele îl lăsară şi se prăbuşi, cu toate sforţările Margaretei, care izbucnise în plîns ; strigătul sfîrşietor pe care-l scoase fără să vrea răsună în capelă cu ecouri lugubre ce stăruiră mult timp sub bolţi.

— Vezi — spuse La Mole cu deznădejde — vezi, scumpa mea regină ? Lăsaţi-mă, plecaţi, după ce o să ne luăm rămas bun pentru ultima oară. N-am spus nimic, Margareta, secretul tău l-am învăluit în iubirea mea şi va muri o dată cu mine... Adio, regina mea, adio...

Margareta, ea însăşi aproape fără viaţă, îmbrăţişă acest chip încîntător şi-l sărută aproape cu veneraţie.

— Annibal — zise la Mole — tu, care ai fost cruţat de dureri, tu, care mai eşti tînăr şi poţi să trăieşti, fugi, fugi, prietene ! Dă-mi această mulţumire supremă de a te şti în libertate !

— Vremea trece, hai, grăbiţi-vă ! strigă temnicerul.

Henriette încercă să-l tragă încet după ea pe Annibal, în timp ce în faţa lui La Mole stătea Margareta în genunchi, cu părul răvăşit şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, asemenea unei Magdalene.

— Fugi, Annibal ! stărui La Mole. Fugi, nu da prilej duşmanilor noştri să se bucure asistînd la moartea a doi nevinovaţi !

Coconnas o respinse cu blîndeţe pe Henriette, care căuta să-l tragă spre uşă şi spuse cu un gest grav, aproape maiestuos :

— Doamnă, mai întîi daţi acestui om cei cinci sute de scuzi pe care i-am făgăduit

— Iată-i, zise Henriette.

Apoi Coconnas se întoarse spre La Mole şi clătină trist din cap :

— Cît despre tine, bunul meu La Mole, mă insulţi gîndindu-te măcar o clipă că aş putea să te părăsesc. N-am jurat oare să trăiesc şi să mor o dată cu tine ? Dar suferi atît de mult, sărmanul meu prieten, că te iert !

Şi se culcă hotărît din nou lîngă prietenul lui, îşi plecă spre el capul şi îi atinse uşor fruntea cu buzele.

După aceea, Annibal, așa cum ar face o mamă cu un copil, luă încet, cu băgare de seamă, capul prietenului său, care, alunecînd de-a lungul zidului, se odihni pe pieptul său.

Margareta cu chipul întunecat, ridică stiletul pe care-l aruncase Coconnas.

— Sumpa mea regină — murmură La Mole, care-i înțelesese gîndul și întinsese brațele spre ea — scumpa mea regină, nu uita că mor pentru ca să sting orice bănuială a iubirii noastre.

— Atunci ce pot să fac pentru tine — exclamă Margareta, deznădăjduită — dacă nici măcar nu pot să mor cu tine ?

— Poți să-mi ajuți ca moartea să-mi fie ușoară și să se apropie de mine cu chip surîzător — șopti La Mole.

Margareta se apropie de el, împreunîndu-și mîinile, ca și cum l-ar fi rugat să vorbească.

— Margareta, îți amintești seara cînd, în schimbul vieții mele pe care ți-o ofeream atunci și ți-o dăruiesc astăzi, mi-ai făcut o făgăduială sfîntă ?

Margareta tresări.

— Da, îți amintești, pentru că te-ai înfiorat — reluă La Mole.

— Da, da, îmi amintesc — zise Margareta — și pe sufletul meu, o să-mi țin această făgăduială !

Margareta întinse o mînă spre altar, ca și cum ar fi vrut să ia pe Dumnezeu încă o dată ca martor al jurămîntului ei.

Chipul lui La Mole se lumină, de parcă bolta capelei s-ar fi deschis și o rază cerească ar fi coborît asupra lui.

— Vin, vin ! strigă temnicerul.

Margareta scoase un strigăt și se năpusti spre La Mole, dar teama să nu-i mărească durerile o făcu să se oprească tremurînd în fața lui.

Henriette își puse buzele pe fruntea lui Coconnas, și-i spuse :

— Te înțeleg, dragul meu Annibal, și sînt mîndră de tine. Știu că mori ca un erou, dar pentru eroismul tău te iubesc. Înaintea lui Dumnezeu te voi iubi totdeauna mai presus de orice și ceea ce Margareta a jurat să facă pen-

tru La Mole, fără să știu despre ce-i vorba, jur să fac la fel pentru tine!

Spuse aceste cuvinte și-i întinse mîna Margaretei.

— Îmi place cum ai vorbit! Mulțumesc — zise Coconnas.

— Înainte de a mă părăsi, regină, o ultimă grație: dă-mi o amintire pe care s-o pot săruta cînd o să urc pe eșafod.

— Da, da, ține! făcu Margareta.

Își scoase de la gît un mic medalion de aur, cu un lănțișor din același metal.

— Ține! Uite o amintire sfîntă pe care o port din copilărie. Chiar mama mi-a pus-o la gît cînd eram fețită și mă mai iubea! Era a unchiului meu, papa Clement, și am purtat-o întotdeauna cu mine! Ține, ia-o!

La Mole o luă și o sărută pătimaș.

— Se deschide ușa! spuse temnicerul. Fugiți, doamnelor, fugiți!

Cele două femei se năpustiră după altar și dispărură.

În aceeași clipă preotul intră.

LX

PIAȚA SAINT-JEAN-EN-GRÈVE

Bătuseră ceasurile șapte dimineața. Mulțimea aștepta, zgomotoasă, în piețe, pe străzi și pe cheiuri.

La zece, furgonul vopsit în roșu — același în care după duel fuseseră aduși leșinați la Luvru — plecase de la Vincennes și traversa încet strada Saint-Antoine; la trecerea lui, spectatorii, atît de înghesuiți că se călcau în picioare, păreau niște statui cu ochii ficși și cu gura încremenită.

Regina-mamă oferea în această zi întregii populații a Parisului o priveliște sfîșietoare.

Furgonul despre care am pomenit străbătu mai departe străzile, purtînd culcați pe o mînă de paie doi tineri cu ca-

petele descoperite, îmbrăcați în negru din cap pînă în picioare și sprijinindu-se unul de celălalt.

Coconnas îl ținea pe genunchi pe La Mole, al cărui cap atîrna peste stinghiile cotigii; se uita ba ici, ba colo, cu privirea rătăcită.

Iar mulțimea curioasă să vadă pînă în fundul furgonului, se înghesuia, se ridica pe vîrfuri, se suia pe bolovani, se agăța de colțurile zidurilor și părea mulțumită cînd izbutea să vadă în întregime cele două trupuri care, după ce pătimiseră atît de mult, erau acum hărăzite morții.

Se zvonise că La Mole murea fără să fi mărturisit nimic din ceea ce era învinuit; în timp ce, dimpotrivă, Coconnas — se spunea ca ceva sigur — nu putuse să îndure chinurile și destăinuise totul.

Așa că din toate părțile se auzeau strigăte:

— Uite-l! Uite-l pe roșcovan! El a vorbit! El a mărturisit totul! E un laș, care-i vinovat de moartea celuilalt. Iar celălalt, dimpotrivă, e un viteaz și n-a spus nimic.

Cei doi tineri auzeau bine, unul laudele, celălalt insultele, care însoțeau marșul lor funebru spre eșafod; și în timp ce La Mole strîngea mîinile prietenului său, un dispreț sublim lumina chipul piemontezului care, din înălțimea furgonului răpănos, privea mulțimea prostită, de parcă s-ar fi aflat într-un car triumfal.

Nenorocirea își împlinise opera divină: înnobilase figura lui Coconnas, așa cum moartea trebuia să-i înalțe sufletul.

— Mai avem mult? întrebă La Mole. Nu mai pot, prietene! Simt că în curînd o să leșin...

— Curaj, curaj, La Mole! Acum o să trecem pe strada Tizon, apoi pe strada Cloche-Percée. Uite, uită-te puțin!...

— Ridică-mă! Ridică-mă! Să mai văd o dată această casă binecuvîntată.

Coconnas întinse mîna și atinse umărul căiăului, care ședea în față și mîna calul.

— Jupîne — îi zise — fii bun te rog și oprește-te o clipă în dreptul străzii Tizon.

Caboche încuviință din cap și cînd ajunse în dreptul străzii Tizon, opri.

La Mole se ridică anevoie, sprijinit de Coconnas; cu privirea împăienjenită de lacrimi, se uita la căsuța liniștită, tăcută și ferecată ca un mormînt, oftă adînc și murmură:

— Adio, adio, tinerețe, iubire, viață!

Capul îi căzu pe piept.

— Curaj! Poate o să le găsim pe toate acolo sus! șopti Coconnas.

— Crezi? făcu La Mole.

— Cred, pentru că mi-a spus preotul și, mai ales, pentru că nădăjduiesc. Dar nu trebuie să leșini, prietene, ticăloșii or să rîdă de noi!

Caboche auzi aceste cuvinte și cu o mînă dădu bicl calului, în timp ce cu cealaltă îi întinse lui Coconnas — fără să-l vadă nimeni — un mic burete îmbibat cu un întăritor atît de puternic, încît La Mole, după ce-și frecă tîmplele cu el și respiră adînc, se simți răcorit și cu puteri noi.

— Ah — zise La Mole — renasc!

Și sărută medalionul pe care îl avea atîrnat de gît cu un lănțișor de aur.

Cînd ajunseră în colțul cheiului și dădură ocol încîntătorului pavilion al lui Henric al II-lea, se zări eșafodul ca o platformă goală și însîngerată, ce se înălța deasupra capetelor tuturor.

— Prietene — zise La Mole — aș vrea să mor primul.

Coconnas atinse din nou cu mîna umărul călăului.

— Ce-i, domnul meu? întrebă acesta întorcîndu-se.

— Știu că ești un om de ispravă și vrei să-mi fii pe plac, nu-i așa? îi spuse Coconnas. Cel puțin așa mi-ai spus.

— Da! Și vă repet.

— Prietenul meu a suferit mai mult și are mai puțină putere...

— Și...

— Și mi-a spus că ar suferi prea mult să mă vadă murind primul. De altfel, dac-aș muri eu cel dintîi, n-ar fi nimeni care să-l ducă la eșafod.

— Bine, bine — murmură Caboche, ştergîndu-şi o lacrimă cu dosul palmei. Fiţi pe pace, voi face cum doriţi.

— Şi dintr-o singură lovitură, nu-i aşa ? spuse în şoaptă piemontezul.

— Dintr-una singură.

— Foarte bine... pe urmă, dacă vei fi nevoit să dai înapoi, fă-o pe seama mea...

Furgonul se opri. Ajunsese la destinaţie. Coconnas îşi puse pălăria pe cap.

Un vuiet ca al valurilor mării îi vîjîi în urechi lui La Mole. Încercă să se ridice, dar puterile îl părăsiră ; Caboche şi Coconnas trebuiră să-l sprijine de subsuori.

Piaţa era o mare de capete. Scările primăriei păreau un amfiteatru plin de spectatori. La fiecare fereastră apăreau chipuri însufleţite, ale căror priviri scînteiau.

Cînd mulţimea îl văzu pe frumosul tînăr cu picioarele zdrobite, străduindu-se din răsputeri, dar în zadar, să meargă singur la eşafod, se stîrni o rumoare nestăvilită, ca un strigăt de durere al tuturor. Bărbaţii strigau, femeile scoteau gemete tînguitoare.

— A fost unul din curtenii cei mai de vază ! spuneau bărbaţii. Nu trebuia să moară la Saint-Jean-en-Gréve, ci la Préaux-Clercs.

— Tare-i frumos ! Ce palid e ! E cel care n-a mărturisit nimic — şopteau femeile.

— Prietene, mă lasă puterile ! Du-mă ! murmură La Mole.

— Aşteaptă — zise Coconnas.

Făcu un semn călăului, care se îndepărtă.

Apoi se aplecă, îl luă pe La Mole în braţe ca pe un copil şi, fără să şovăie, urcă cu povara lui scara platformei şi îl aşează aici pe La Mole, în mijlocul strigătelor frenetice şi al aplauzelor mulţimii.

Coconnas îşi scoase pălăria, o fîlfîi deasupra capului şi salută.

O aruncă apoi lîngă el, pe eşafod.

— Uită-te în jurul nostru ! Nu le zăreşti undeva ? întrebă La Mole.

Coconnas se uită cu luare aminte prin piaţă ; curînd îşi pironi privirea într-un loc şi, fără să se întoarcă, atinse cu mîna umărul prietenului său.

— Uite, priveşte fereastra turnuleţului de acolo!

Şi cu mîna cealaltă îi arătă lui La Mole un mic monument, care mai există şi azi, ruină a secolelor trecute, între strada Vannerie şi strada Mouton.

Două femei în doliu stăteau sprijinite una de alta, nu la fereastră, ci puţin mai înapoia ei.

— Ah! făcu La Mole. Nu mă temeam decît de un singur lucru: c-am să mor fără s-o revăd! Am revăzut-o! Acum pot să mor!

Cu ochii pironiţi la fereastră, puse medalionul la gură şi îl acoperi de sărutări.

Coconnas salută graţios pe cele două femei, ca şi cum s-ar fi aflat într-un salon.

Drept răspuns, ele îşi fluturară batistele ude de lacrimi.

La rîndul lui, Caboche atinse cu degetul umărul lui Coconnas şi îi făcu din ochi un semn.

— Da, da! aprobă piemontezul.

Se întoarse apoi spre La Mole:

— Îmbrăţişează-mă — îi zise — şi mori frumos. N-o să-ţi fie greu, prietene, eşti atît de curajos!

— N-am nici un merit că mor frumos, de vreme ce sufăr atît de mult! murmură La Mole.

Preotul se apropie şi-i întinse un crucifix lui La Mole care îi arătă zîmbind medalionul ce-l ţinea în mînă.

— Nu-i nimic — zise preotul — totdeauna trebuie să-i ceri să-ţi dea tărie Celui care a îndurat ceea ce ai să înduri şi tu.

La Mole sărută picioarele lui Crist.

— Părinte, călugăriţele preaevlavioasei Fecioare să mă pomenească în rugăciunile lor — zise el.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te, La Mole — spuse Coconnas — soarta ta mă-ndurerează aşa de tare, încît nu mă mai pot stăpîni mult!

— Sînt gata! răspunse La Mole.

— Puteţi să vă ţineţi capul drept? întrebă Caboche, pregătindu-şi paloşul în spatele lui La Mole, care îngenunchease.

— Nădăjduiesc.

— Atunci totul o să meargă bine.

— Dar dumneata — zise La Mole — n-o să uiţi ceea ce te-am rugat? Acest medalion îţi va deschide porţile.

— Fiţi pe pace. Numai încercaţi să vă ţineţi capul drept.

La Mole îşi îndreptă gîtul şi îşi întoarse ochii spre fereastra turnuleţului.

— Adio, Margareta — zise — fii bine...

Nu isprăvi. Cu tăişul paloşului — scînteind ca un fulger — Caboche îi reteză, dintr-o singură lovitură capul, care se rostogoli la picioarele lui Coconnas.

Trupul se întinse încet, de parcă s-ar fi culcat.

Un strigăt uriaş răsună din mii de piepturi şi dintre nenumăratele glasuri de femei, lui Coconnas i se păru că unul e mai sfîşietor decît toate.

— Mulţumesc, dragă prietene, mulţumesc — spuse Coconnas, strîngîndu-i mîna călăului pentru a treia oară.

— Fiule, n-ai nimic să-i încredinţezi lui Dumnezeu ? i se adresă preotul lui Coconnas.

— Nu, părinte, pe legea mea, tot ce-am avut de spus v-am spus ieri ! îi zise piemontezul.

Apoi, întorcîndu-se spre Caboche, îl rugă :

— Hai, călăule, ultimul meu prieten, mai fă-mi un serviciu !

— Şi înainte de a îngenunchea, îşi plimbă pe deasupra mulţimii o privire atît de calmă şi de senină, încît un murmur de admiraţie îi mîngîie auzul şi-i umplu sufletul de mîndrie. Atunci luă capul prietenul său şi-l sărută pe buzele învineţite, uitîndu-se încă o dată — pentru ultima oară — spre micul turn ; îngenunche, ţinînd în mîini capul drag, şi zise :

— Acum, eu !

Nici nu isprăvi aceste cuvinte şi Caboche făcu să-i zboare capul.

Chiar şi pe călău îl cuprinseră fiorii.

— Era şi timpul să se termine ! Bietul băiat ! murmură el.

Scoase apoi anevoie medalionul din mîinile crispate ale lui La Mole şi aruncă mantia sa peste tristele rămăşiţe, pe care furgonul trebuia să le ducă la el.

Spectacolul se terminase şi mulţimea se risipi.

LXI

TURNUL INFAMIEI

Noaptea se lăsase deasupra oraşului, care mai fremăta sub impresia supliciului ale cărui amănunte circulau din gură în gură, întunecînd în toate casele ceasul voios al cinei.

Dimpotrivă, dacă populaţia oraşului era tăcută şi posomorîtă, la Luvru domneau zgomotul, veselia şi strălucirea, pentru că la palat serbarea era în toi.

Această serbare fusese poruncită de Carol al IX-lea, pentru seara, aşa după cum tot el poruncise supliciul pentru dimineaţă.

Regina Navarei primise încă din ajun ordinul să ia şi ea parte şi cum nădăjduia că La Mole şi Coconnas vor fi salvaţi peste noapte şi era sigură că se luaseră toate măsurile în acest scop, îi spusese fratelui ei că va face cum doreşte el .

Dar cum pierduse orice speranţă în urma celor petrecute în capelă, şi cum mai fusese de faţă şi la execuţie, într-o ultimă izbucnire de durere pentru această dragoste — cea mai puternică şi mai profundă din viaţa ei — Margareta îşi jurase că nici o rugăminte şi nici o ameninţare n-o vor putea sili să ia parte la o petrecere la Luvru, după ce în aceeaşi zi asistase la îngrozitoarea ceremonie de la Gréve.

În această zi, însă, Carol al IX-lea dădu din nou dovadă de o tărie pe care nimeni poate n-o împinsese aşa de departe. Ţintuit în pat de cincisprezece zile, şubred ca un muribund, palid ca un cadavru, pe la ora cinci el se ridică din pat şi se îmbrăcă cu cele mai frumoase veşminte. E drept că în timp ce se îmbrăca, leşină de trei ori.

Pe la ora opt întrebă ce se întîmplase cu sora lui, dacă mai fusese văzută şi ce făcea. Nimeni nu-i răspunse, căci regina intrase în apartamentul ei pe la ora unsprezece şi se închisese înăuntru, interzicînd oricui s-o viziteze.

Pentru Carol nu existau însă uşi închise. Sprijinit de braţul domnului de Nancey, se îndreptă spre apartamentul

reginei Navarei și pătrunse pe neașteptate pe ușa din coridorul secret.

Deși se aștepta să o afle copleșită de tristețe — și se pregătise sufletește pentru aceasta — ceea ce îi fu dat să vadă era atît de sfîșietor, încît nici nu i-ar fi trecut prin minte.

Margareta, aproape leșinată, stătea pe un fotoliu. Capul îi era înfundat în perne. Nu plîngea și nici nu se ruga : de cînd se întoarse, horcăia ca un bolnav în agonie.

În alt colț al camerei, Henriette de Nevers, această femeie neînfricată, zăcea fără cunoștință pe covor. La întoarcerea din piața Saint-Jean-en-Grève, forțele o părăsiseră, ca și pe Margareta, și sărmana Gillonne alerga de la una la cealaltă și nu îndrăznea nici măcar să le adreseze un cuvînt de consolare.

În crizele care urmează după asemenea mari nenorociri, durerea îți este neprețuită, asemenea unei comori, și-l iei drept dușman pe oricene caută să te îndepărteze cît de puțin de la ea.

Așadar, lăsîndu-l pe Nancey în coridor, Carol împinse ușa, intră livid și tremurînd.

Nici una din femei nu-l băgă în seamă. Numai Gillonne, care tocmai îi dădea Henriettei ajutor, se ridică într-un genunchi și-l privi înspăimîntată pe rege.

Carol îi făcu semn cu mîna. Gillonne se ridică, făcu o reverență și plecă.

Regele se îndreptă spre Margareta. O privi o clipă în tăcere, apoi i se adresă pe un ton de care n-ai fi crezut în stare vocea lui aspră :

— Margareta ! Surioară !

Tînăra femeie tresări și dădu să se ridice.

— Maiestatea voastră ! exclamă ea.

— Hai, surioară, curaj !

Margareta ridică ochii spre cer.

— Da — făcu Carol — știu prea bine, dar ascultă-mă !

Regina Navarei făcu un semn că îl ascultă.

— Mi-ai făgăduit să vii la bal — zise Carol.

— Eu ? ! strigă Margareta.

— Da. Și pentru că ai făgăduit, ești așteptată. Așa că dacă nu vii, s-ar mira lumea că nu te vede.

— Frate, iartă-mă ! După cum vezi, sînt foarte bolnavă.

— Fă un efort !

O clipă, Margareta păru hotărîtă să fie curajoasă, dar puterile o părăsiră din nou şi capul îi căzu pe perne.

— Nu, nu, n-o să vin ! exclamă ea.

Carol îi luă mîna, se aşeză pe fotoliu lîngă ea şi-i vorbi în şoaptă :

Margot, tu ai pierdut acum un prieten ! Ştiu prea bine ! Dar eu, uită-te la mine, nu mi-am pierdut oare toţi prietenii ? Şi, pe deasupra, şi pe mama ? Tu ai putut întotdeauna să plîngi în voie, ca acum. Eu, în ceasurile de mare durere, am fost nevoit să zîmbesc. Tu suferi, Margot, dar eu, uită-te la mine, eu voi muri ! Ei bine, Margot, trebuie să ai curaj ! Ţi-o cer în numele onoarei noastre. Noi purtăm ca o cruce de neliniştî renumele casei noastre, s-o purtăm ca Mîntuitorul pe drumul patimilor. Şi dacă ne împiedicăm, să ne ridicăm curajoşi şi resemnaţi ca El.

— Doamne Dumnezeule ! făcu Margareta.

— Da — făcu Carol, răspunzînd gîndului ei. Da, surioară, sacrificiul e anevoios ; dar fiecare îl face în felul lui : unii cu onoarea, alţii cu viaţa lor. Crezi că la douăzeci şi cinci de ani ai mei, stăpîn pe cel mai frumos tron din lume, nu regret că mor ?... Ei bine, uită-te la mine... ochii, chipul, buzele... sînt ale unui muribund, e adevărat ; dar zîmbetul... oare zîmbetul nu te face să crezi că mai nădăjduiesc ? Şi, totuşi, peste opt zile, cel mult o lună, o să mă jeleşti, surioară, ca pe cel care a murit astăzi...

— Frăţioare ! exclamă Margareta, aruncîndu-se de gîtul lui Carol.

— Hai, îmbracă-te, dragă Margareta ! o sfătui regele. Ascunde-ţi paloarea şi vino la bal. Chiar acum am poruncit să ţi se aducă bijuterii noi şi podoabe, aşa cum se cuvine frumuseţii tale !

— Diamante, rochii ! Ce înseamnă acum toate astea ?, murmură Margareta.

— Viaţa-i lungă, Margareta, cel puţin pentru tine — spuse zîmbind Carol.

— Niciodată, niciodată !

— Surioară, amintește-ți de un lucru : uneori înăbușindu-ți sau ascunzîndu-ți durerea, îi cinstești mai mult pe cei morți.

— Ei bine, am să vin ! răspunse, scuturată de un fior, Margareta.

Ochii lui Carol se umeziră de o lacrimă pe care pleoapele lui uscate o înghițiră pe dată.

Se aplecă să-și sărute sora pe frunte, se opri o clipă lîngă Henriette, care nici nu-l văzuse, nici nu-l auzise, și murmură :

— Biata femeie !

Apoi ieși tăcut.

După plecarea regelui mai mulți paji intrară, aducînd cutii și casete cu bijuterii.

Margareta le făcu semn să le lase jos.

Pajii ieșiră. Rămase doar Gillonne.

— Pregătește-mi tot ce-mi trebuie ca să mă îmbrac — zise Margareta.

Fata se uită mirată la stăpînă.

— Da — repetă Margareta, cu un ton o cărui amărăciune e cu neputință de redat — da, mă îmbrac ! Mă duc la bal ! Sînt așteptată ! Așa că grăbește-te ! O să am o zi plină : dimineața sărbătoare în piața Grève, seara sărbătoare la Luvru !

— Și doamna ducesă ? întrebă Gillonne.

— E fericită ! Poate să rămînă aici ! Poate să plîngă ! Poate să sufere cît poftește ! Ea nu este fiică de rege, soție de rege, soră de rege ! Ea nu e regină ! Ajută-mă să mă îmbrac, Gillonne !

Fata se supuse. Podoabele erau mărețe, rochia minunată. Niciodată nu mai fusese Margareta atît de frumoasă.

Se privi în oglindă.

„Fratele meu are dreptate ! Nenorocită făptură e omul !" își zise ea.

Chiar atunci, Gillonne se întoarse :

— Doamnă, un om vrea să vă vorbească.

— Mie ?

— Da, dumneavoastră.

— Cine e ?

— Nu știu, dar are o înfățișare îngrozitoare. Numai uitîndu-mă la el, și m-au trecut fiorii.

— Întreabă-l cum îl cheamă — zise Margareta, pălind.

Gillonne ieși și după cîteva clipe se întoarse.

— N-a vrut să-mi spună numele, doamnă, dar m-a rugat să vă înmînez aceasta.

Gillonne îi întinse Margaretei medalionul pe care i-l dăduse lui La Mole în ajun.

— Lasă-l să intre, să intre ! spuse ea degrabă.

Margareta se îngălbeni și simți cum îi îngheață sîngele în vine.

Un pas greu făcu să tremure dușumeaua. Ecoul, fără îndoială indignat că trebuie să repete un asemenea zgomot, se pierdu sub lambriuri. În prag apăru un bărbat...

— Dumneata ești... ? întrebă regina.

— Acela pe care l-ați întîlnit într-o zi aproape de Montfaucon, doamnă, și care a adus la Luvru în furgonul lui doi gentilomi răniți.

— Da, da, te recunosc, ești jupîn Caboche !

— Călăul Parisului, doamnă.

Henriette auzi numai aceste cuvinte din toate cîte se pronunțaseră în preajma ei de mai bine de o oră.

Își ridică capul palid din mîini și-l privi pe călău cu ochii ei de smarald, din care parcă țîșneau două văpăi.

— Și vii pentru... ? îngăimă, tremurînd, Margareta.

— Pentru a vă aminti făgăduiala făcută celui mai tînăr dintre cei doi gentilomi, aceluia care m-a rugat să vă înapoiez acest medalion. Vă mai amintiți, doamnă ?

— Da, da ! exclamă regina. Niciodată, niciodată umbra unui mort scump nu va avea o mulțumire mai nobilă ! Dar unde-i ?

— La mine, împreună cu trupul.

— La dumneata ? De ce nu l-ai adus ?

— S-ar fi putut să fiu oprit la intrarea în Luvru. Și poate aș fi fost silit să-mi scot mantia. Și ce s-ar fi zis, cînd s-ar fi văzut că ascund un cap ?

— Bine, bine ! Ține-l la dumneata. Am să vin mîine să-l iau.

— Mîine, doamnă — zise meșterul Caboche — mîine va fi poate prea tîrziu.

— De ce ?

— Pentru că regina-mamă mi-a poruncit să ţin pentru vrăjitoriile ei capetele primilor doi condamnaţi pe care îi voi decapita.

— Vai ! Profanare ! Capetele iubiţilor noştri ! Henriette ! strigă Margareta, dînd fuga la prietena sa, care se ridică pe dată, de parc-ar fi împins-o un arc. Henriette, îngerul meu, auzi ce spune acest om ?

— Da ! Ei bine, ce-i de făcut ?

— Trebuie să mergem cu el.

Scoţînd apoi strigătul acela de durere care-l trezeşte la viaţă pe un om dintr-o mare suferinţă, zise :

— Vai, ce bine mă simţeam ! Eram aproape moartă !

Între timp, Margareta îşi aruncă pe umerii ei goi o mantie de catifea.

— Vino, vino — o îndemnă ea — hai să-i mai vedem o dată !

Margareta închise toate uşile şi porunci să i se aducă litiera în faţa portiţei ascunse ; pe urmă, luînd-o pe Henriette de braţ, coborîră prin coridorul secret, făcîndu-i semn lui Caboche să le urmeze.

La poarta de jos aştepta litiera, iar lîngă portiţă era ajutorul lui Caboche, cu un felinar.

Purtătorii litierei erau oameni de încredere, muţi şi surzi, mai siguri decît ar fi fost vitele de povară.

Merseră cam zece minute în litieră, avînd înainte pe jupîn Caboche şi ajutorul său cu felinarul ; apoi se opriră.

Călăul deschise portiera, în timp ce ajutorul o luă la fugă înainte.

Margareta coborî şi o ajută şi pe ducesă. În această mare nenorocire care le lovise pe amîndouă, dovedeau că au nervii tari.

Turnul infamiei se înălţa în faţa celor două femei ca un uriaş posomorît şi mătăhălos, azvîrlind o lumină roşiatică prin cele două mici ferestrui ce străjuiau în vîrful lui.

Ajutorul se ivi din nou în poartă.

— Doamnelor, puteţi intra ! Toată lumea doarme ! şopti Caboche.

Chiar atunci, lumina de la cele două ferestrui se stinse.

Femeile, ţinîndu-se strîns una lîngă alta, trecură prin mica poartă în formă de ogivă şi păşiră în beznă pe podeaua de piatră, jilavă şi noduroasă.

La capătul unui coridor care cotea zăriră o luminiţă şi, călăuzite de acelaşi stăpîn fioros al casei, se îndreptară într-acolo. Poarta se închise în urma lor.

Caboche, cu o torţă de ceară în mînă, le conduse într-o sală scundă şi afumată, în mijlocul căreia era o masă cu trei tacîmuri şi rămăşiţele de la cină. Fără îndoială, aici mîncaseră călăul, soţia lui şi calfa.

În locul cel mai vizibil era ţintuit în zid un pergament cu sigiliul regelui. Era brevetul de călău al Parisului.

Într-un alt ungher se afla un paloş lat, cu mîner lung. Era spada scînteietoare a justiţiei.

Ici-colo atîrnau şi cîteva gravuri grosolane, înfăţişînd sfinţi martirizaţi prin toate felurile de torturi.

Cînd ajunse aici, Caboche se înclină adînc şi zise:

— Maiestatea voastră să mă ierte că am îndrăznit să pătrund în Luvru şi să vă aduc aici. Dar a fost ultima şi suprema dorinţă a gentilomului, aşa că a trebuit...

— Ai făcut foarte bine, jupîne, ai făcut foarte bine — îi zise Margareta — şi drept răsplată pentru truda dumitale, iată!

Caboche se uită trist la punga plină de galbeni pe care Margareta o pusese pe masă.

— Aur! Mereu aur! murmură el. Vai, doamnă, de ce nu pot să răscumpăr cu aur sîngele pe care am fost nevoit să-l vărs astăzi!

— Jupîne — zise Margareta, cu o şovăială dureroasă în glas şi uitîndu-se în jur — jupîne, jupîne, trebuie să mai mergem în altă parte? Nu văd...

— Nu, doamnă, nu, sînt aici! E însă o privelişte prea tristă, de care aş dori să vă cruţ: ceea ce căutaţi pot să vă aduc aici, ascunse într-o mantie!

Margareta şi Henriette se priviră în acelaşi timp.

— Nu — spuse Margareta, care citise în privirea prietenei sale aceeaşi hotărîre ca şi a ei. Nu! Arată-ne drumul şi te urmăm.

Caboche luă torța și deschise o ușă de stejar care răspundea pe o scară cu mai multe trepte, ce se afundau sub pămînt. Pe dată se simți un curent rece, care făcu să zboare cîteva scîntei din torță și prințesele fură izbite de un miros grețos de mucegai și sînge

Henriette, albă ca o statuie de marmură, se sprijini de brațul prietenei sale, care părea mai stăpînă pe sine.

Dar pe prima treaptă se clătină.

— Vai ! N-am să pot... niciodată ! exclamă ea.

— Cînd iubești cu adevărat, Henriette, trebuie să iubești pînă la moarte ! îi răspunse regina.

Era o priveliște îngrozitoare și înduioșătoare în același timp. Cele două femei, strălucitoare de tinerețe, de frumusețe și de podoabe, se aplecară sub bolta murdară, cea mai slabă sprijinindu-se de cea mai tare, iar aceasta rezemîndu-se de brațul călăului.

Ajunseră pe ultima treaptă. În fundul temniței zăceau două trupuri omenești, acoperite cu o bucată mare de pînză neagră.

Caboche apropie torța, ridică un colț și zise :

— Priviți, maiestate !

Cei doi tineri, în straiele lor negre, erau culcați unul lîngă altul, în acea îngrozitoare simetrie a morții. Capetele înclinate și lipite de trunchi păreau separate doar la mijlocul gîtului printr-un cerc roșu-aprins. Moartea nu le despărțise mîinile, căci, fie din întîmplare, fie printr-o pioasă atenție a călăului, mîna dreaptă a lui La Mole se odihnea pe mîna stîngă a lui Coconnas. Sub pleoapele lui La Mole încremenise o privire de iubire, iar pe buzele lui Coconnas un zîmbet disprețuitor.

Margareta îngenunche lîngă iubitul ei și, cu mîinile strălucind de pietre scumpe, ridică încet capul pe care-l adorase.

Între timp, ducesa de Nevers, sprijinită de zid, nu putea să-și ia ochii de pe chipul palid pe care de atîtea ori căutase bucuria și iubirea.

— La Mole ! Scumpul meu La Mole ! murmură Margareta.

— Annibal ! Annibal ! Tu, atît de frumos și de falnic, de viteaz, nu-mi mai răspunzi ! strigă ducesa de Nevers.

Și un șuvoi de lacrimi îi scăldă ochii.

Această femeie atît de disprețuitoare, atît de activă, de agresivă cînd era fericită, această femeie care dusese scepticismul pînă la îndoiala totală, pasiunea pînă la cruzime, nu se gîndise niciodată la moarte.

Margareta îi dădu însă o pildă de curaj.

Vîrî capul lui La Mole într-un săculeț brodat cu perle și îmbibat în cele mai alese parfumuri. Capul iubitului părea mai chipeș înfășurat așa în mătase și aur, mai ales că pentru a-i păstra frumusețea pusese și un preparat special, folosit pe atunci la îmbălsămatul regilor.

La rîndul ei, Henriette se apropie și înfășură capul lui Coconnas într-o pulpană a mantiei.

Apoi, amîndouă, încovoiate mai mult sub povara durerii decît a celei pe care o purtau, urcară scara, după ce mai aruncară o ultimă privire spre rămășițele pămîntești lăsate în voia călăului, în acest ungher întunecat, rezervat criminalilor de rînd.

— Nu vă temeți, doamnă — spuse Caboche care le înțelese privirea. Gentilomii vor fi îngropați creștinește, v-o jur!

— Și uite, ia asta, ca să le faci slujba — zise Henriette, smulgîndu-și de la gît un minunat colier de rubine, pe care i-l dădu călăului.

Se întoarseră la Luvru așa cum plecaseră. La portița de la intrare regina spuse parola. Coborî pe scara secretă în apartamentul ei și așeză trista relicvă în odăița de lîngă dormitor, care din clipa aceasta avea să devină capelă.

Regina Navarei o lăsă pe Henriette de pază în camera ei și, mai palidă și mai frumoasă ca oricînd, se duse, pe la zece, la bal, intrînd în salonul cel mare, același unde, acum doi ani și jumătate, am început primul capitol al povestirii noastre.

Toate privirile se ațintiră asupra ei, dar regina le înfruntă mîndră și aproape veselă.

Și aceasta pentru că împlinise cu sfințenie ultima dorință a iubitului ei.

Zărind-o, Carol străbătu clătinîndu-se mulțimea înveșmîntată în straie de aur, care îl înconjura, și îi ieși în întîmpinare.

— Surioară, își mulțumesc ! spuse el cu glas tare.
Apoi îi șopti :
— Bagă de seamă, ai o pată de sînge pe braț !
— Nu-i nimic, sire, de vreme ce am zîmbetul pe buze ! făcu Margareta.

LXII

SUDOAREA DE SÎNGE

Cîteva zile după scena îngrozitoare pe care am povestit-o — adică la 30 mai 1574 — curtea se afla la Vincennes. Deodată, se auzi larmă în camera regelui. În timpul balului pe care ținuse cu tot dinadinsul să-l dea chiar în ziua morții celor doi tineri, starea regelui fusese mai rea ca niciodată, așa că, potrivit prescripțiilor medicului, venise la țară să schimbe aerul.

Era opt dimineața. Un mic grup de curteni pălăvrăgeau cu însuflețire în anticameră. Cînd, pe neașteptate, se auzi un țipăt și în pragul ușii apăru doica lui Carol, cu ochii scăldați în lacrimi, strigînd cu desperare :

— Regele, regele, ajutor !

— Regele se simte mai rău ? întrebă căpitanul de Nancey, căruia regele, după cum știm, îi poruncise să nu mai asculte nici un fel de ordine date de regina Caterina, făcînd acum parte din garda sa personală.

— Vai ! Ce mult sînge ! Ce mult sînge ! exclamă doica. Doctorii ! Chemați doctorii !

Mazille și Ambroise Paré făceau cu schimbul la patul augustului bolnav. Ambroise Paré, care era de gardă, văzînd că regele atipise, ieșise pentru cîteva clipe.

Între timp, regele transpiră mult ; și cum Carol suferea de o slăbire a vaselor capitale, aceasta îi provocă o hemoragie a pielii.

Sudoarea însîngerată o înspăimîntase pe doică mai ales că protestantă fiind, după cum ne aducem aminte, și văzînd pentru prima dată un asemenea fenomen ciudat, îi

spusese regelui într-una că sîngele hughenot vărsat în ziua sfîntului Bartolomeu cerea alt sînge.

Alergară în toate părţile. Doctorul nu putea să se fi dus departe şi, de bună seamă, dintr-o clipă în alta aveau să dea de el.

Anticamera rămase deci goală, căci fiecare voia să-şi arate zelul, dînd fuga după doctor.

Atunci se deschise o uşă şi apăru Caterina. Trecu în grabă prin anticameră şi intră repede în cameră, la fiul ei.

Carol zăcea pe pat, cu privirea stinsă, gîfîind ; pe tot trupul se prelingea o sudoare roşiatică ; o mînă spînzura afară din pat şi în vîrful fiecărui deget atîrna cîte un strop rubiniu.

Era o privelişte îngrozitoare.

Totuşi, la zgomotul paşilor mamei lui, ca şi cum i-ar fi recunoscut, Carol se ridică.

— Iartă-mă, doamnă — zise el uitîndu-se la mai-că-sa — vreau să mor în tihnă.

— Să mori, fiule, numai dintr-o criză trecătoare din pricina acestui rău blestemat ? De ce vrei să ne mîhneşti ? făcu Caterina.

— Îţi spun, doamnă, simt că-mi dau sufletul ! Îţi repet, doamnă : mi se apropie sfîrşitul ! Pe toţi dracii ! Simt că aşa e, şi ştiu ce spun !

— Sire — zise regina — închipuirea este boala ta cea mai gravă ; de cînd cei doi vrăjitori, cei doi asasini, La Mole şi Coconnas, au fost torturaţi aşa cum meritau, trebuie să suferi mai puţin. Mai stăruie doar durerea morală şi dac-aş putea să-ţi vorbesc numai zece minute, ţi-aş dovedi...

— Doică, veghează la uşă — spuse Carol. Nimeni n-are voie să intre. Regina Caterina de Medicis vrea să stea de vorbă cu preaiubitul ei fiu !

Doica se supuse.

— La urma urmei — continuă Carol — azi sau altă dată, convorbirea asta tot trebuia să aibă loc, aşa că e mai bine azi decît mîine. De altfel, mîine s-ar putea să fie prea tîrziu. Numai că trebuie să asiste la convorbirea noastră şi o a treia persoană.

— Pentru ce ?

— Pentru că, îți repet, moartea mă pîndește prin apropiere — zise Carol cu un ton funebru — pentru că dintr-o clipă în alta va intra în această odaie, așa cum ai intrat dumneata, palidă și tăcută, fără să-și anunțe venirea. Așadar, a sosit timpul în dimineața asta să mă ocup și de treburile regatului, pentru că noaptea trecută le-am orînduit pe-ale mele personale.

— Și cine-i persoana pe care ai vrea s-o vezi ? întrebă Caterina.

— Fratele meu, doamnă. Poruncește să-l cheme !

— Sire — zise regina — mă bucur că toate temerile dictate mai curînd de ură decît pricinuite de durere se șterg din spiritul tău și în curînd îți vor dispare și din suflet. Doică — strigă Caterina — doică !

Devotata femeie, care veghea afară, întredeschise ușa.

— Doică, fiul meu poruncește ca atunci cînd va veni domnul de Nancey, să-i spui să se ducă după ducele d'Alençon.

Cu un gest, Carol o reținu pe doică, care se pregătea să dea ascultare poruncii.

— Am spus pe fratele meu, doamnă ! repetă Carol.

Ochii Caterinei se dilatară ca ai unei tigroaice, gata să-și iasă din fire ; dar Carol ridică poruncitor mîna :

— Vreau să vorbesc cu fratele meu, cu Henric ! Henric singur îmi este frate ; nu acela care este rege acolo departe, ci acela care este prizonier aici. Henric va afla ultima mea voință !

— Și eu, dacă ești la un pas de moarte, după cum spui, crezi că am să dau înapoi în fața cuiva, mai ales a unui străin, și o să renunț la dreptul meu de a fi lîngă tine, în ultima clipă, crezi că am să renunț la dreptul meu de regină, la dreptul meu de mamă ? strigă florentina cu o îndrăzneală neobișnuită, față de înspăimîntătoarea voință a fiului ei. Pînă într-atît ura ce i-o purta bearnezului o făcea să-și iasă din fire și să nu se mai prefacă, așa cum obișnuia.

— Doamnă — zise Carol — sînt încă rege, mai poruncesc încă, doamnă ! Am spus că vreau să-i vorbesc fratelui meu Henric și nu-l chemi pe căpitanul gărzii ? Mii de draci ! Îți atrag atenția că mai am încă destulă putere să mă duc să-l caut și singur !

Şi dădu să sară din pat, ceea ce îi dezvălui trupul chinuit de boală, de parc-ar fi fost Cristos pe Golgota.

— Sire — exclamă Caterina ţinîndu-l — ne jigneşti pe toţi! Uiţi ofensele aduse familiei noastre; numai un vlăstar regesc al Franţei trebuie să îngenuncheze lîngă patul de moarte al unui rege al Franţei. Cît despre mine, locul meu e aici, datorită legilor naturii şi ale etichetei; aşa că rămîn!

— În virtutea cărui drept rămîi, doamnă? o întrebă Carol al IX-lea.

— Pentru că-ţi sînt mamă!

— Nu-mi mai eşti mamă, doamnă, după cum ducele d'Alençon nu-mi mai este frate.

— Ţi-ai pierdut mintea, domnule?! De cînd aceea care dă viaţă nu mai este mama aceluia ce a fost adus pe lume de ea?

— Doamnă, de cînd această mamă denaturată răpeşte ceea ce a dat — îi răspunse Carol, ştergîndu-şi spuma roşie ce i se prelinsese printre buze.

— Ce vrei să spui, Carol? Nu înţeleg! murmură Caterina, uitîndu-se la fiul ei cu ochii holbaţi de uimire.

— Ai să mă înţelegi pe dată, doamnă! Carol răscoli sub perna de la căpătîi şi scoase o cheiţă de argint. Doamnă, ia această cheie şi deschide cufărul meu de călătorie. Sînt acolo nişte hîrtii care or să vorbească ele pentru mine.

Carol îi arătă cu mîna o ladă scoasă la vedere, în cameră, o ladă minunat sculptată, închisă cu o broască de argint, ca şi cheia ce i se potrivea.

Caterina se supuse, de parc-ar fi fost hipnotizată de voinţa lui Carol.

Înaintă încet spre ladă, îşi aruncă privirile înăuntru şi deodată se dădu înapoi de parc-ar fi dat de o reptilă adormită.

— Ei bine — întrebă Carol, care n-o scăpa din ochi — ce-i în ladă de te-ai speriat aşa de tare, doamnă?

— Nimic — făcu Caterina.

— Atunci vîră mîna, doamnă, şi ia o carte. Trebuie să fie acolo, nu-i aşa? adăugă Carol, cu acel zîmbet stins care la el era mai înfiorător decît orice ameninţare.

— Da — bolborosi Caterina.

— O carte de vînătoare.

— Da.

— Ia-o și adu-mi-o !

Deși voia să fie stăpînă pe sine, Caterina păli, începu să tremure și întinse mîna spre ladă.

— Fatalitate ! murmură ea luînd cartea.

— Bine — zise Carol. Ascultă acum : cartea asta de vînătoare... eram nechibzuit... iubeam vînătoarea mai presus de orice... cartea asta de vînătoare am citit-o prea cu nesaț, înțelegi, doamnă !

Caterina scoase un geamăt înăbușit.

— A fost o slăbiciune — continuă Carol. Arde-o, doamnă ! Slăbiciunile regilor nu trebuie să fie știute !

Caterina se apropie de căminul în care ardeau cîțiva butuci, zvîrli cartea în flăcări și rămase în picioare, nemișcată și tăcută, privind fără vlagă văpăile albăstrui ce mistuiau filele otrăvite.

Curînd, cartea se făcu scrum.

— Și acum, doamnă, cheamă-l pe fratele meu — spuse Carol, cu o măreție de neînfruntat.

Caterina, încremenită de uimire și copleșită de o emoție pe care spiritul ei pătrunzător n-o putea totuși analiza, și căreia, deși avea o forță supraomenească, nu i se putu împotrivi, făcu un pas înainte și dădu să vorbească.

Mama avea remușcări ; regina era cuprinsă de groază, dar cea care otrăvise simțea cum e iarăși stăpînită de ură.

Simțămîntul acesta ultim le birui pe celelalte.

— Blestemat să fie ! Triumfă ! Triumfă ! Își atinge țelul ! Da, blestemat, blestemat să fie ! exclamă ea, năpustindu-se afară din cameră.

— Auzi ? Pe fratele meu, pe fratele meu Henric ! țipă Carol, urmărindu-și mama cu glasul. Pe fratele meu Henric, căruia vreau să-i vorbesc acum despre regența regatului !

Aproape în aceeași clipă maestrul Ambroise Paré intră prin ușa opusă aceleia prin care ieșise Caterina. Se opri în prag și, mirosind atmosfera camerei îmbîcsită parcă de usturoi, întrebă :

— Cine a ars arsenic aici ?

— Eu — răspunse Carol.

LXIII

TERASA TURNULUI CASTELULUI VINCENNES

În acest timp, Henric de Navara se plimba singur și visător pe terasa turnului ; știa că în castelul pe care îl vedea la o sută de pași se afla curtea, iar ochiul lui pătrunzător îl ghicea acolo pe Carol în agonie.

Era o vreme minunată, de azur și aur ; un mănunchi de raze sclipea pe cîmpiile îndepărtate, în vreme ce soarele scălda în aur vîrfurile arborilor din pădurea mîndră că înfrunzise. Chiar pietrele cenușii ale turnului păreau că se pătrund de căldura blîndă a cerului, iar ridichea sălbatică adusă de vînt se agăța prin crăpăturile zidurilor și își deschidea discurile de catifea roșie și galbenă la sărutările adierilor călduțe.

Privirea lui Henric nu se oprea însă nici asupra cîmpiilor înverzite, nici asupra vîrfurilor aurite ale stejarilor ; privirea lui trecu peste toate acestea și se aținti arzătoare de ambiție asupra capitalei Franței, ce avea să devină într-o zi capitala lumii.

— Parisul — murmură regele Navarei — uite Parisul, adică bucuria, triumful, gloria, puterea, fericirea ; Parisul în care se află Luvrul, Luvrul în care e tronul ! Un singur lucru mă desparte de acest Paris atît de dorit... Pietrele astea care se tîrăsc la picioarele mele și care închid o dată cu mine și pe dușmanca mea.

Își ridică privirea.

Nu se mai uită la Paris, ci la Vincennes, în apropierea căruia la stînga, într-o vale ascunsă de niște migdali înfloriți, zări un bărbat pe ale cărui zale se juca înecăpățînat un mănunchi de raze ; iar la fiecare mișcare se reflectau în văzduh.

Bărbatul călărea un armăsar focos și ținea de dîrlogi un alt cal, ce părea la fel de focos.

Regele Navarei își aținti privirea asupra cavalerului și-l văzu scoțîndu-și sabia din teacă, apoi puse o batistă în vîrf și o agită făcînd semn.

Chiar atunci, pe colina din față zări un semnal asemănător. Curînd, de jur împrejurul castelului fîlfîiră sute de batiste.

Era de Mouy cu hughenoții lui, care, știind că regele e pe moarte și temîndu-se să nu se încerce ceva împotriva lui Henric, se adunaseră și erau pregătiți să-l apere sau să atace.

Henric se uită din nou cu luare aminte la cavalerul pe care-l zărise. Se aplecă peste parapet, își făcu mîna streașină la ochi, ca să se păzească de razele soarelui, și astfel îl putu recunoaște pe tînărul hughenot.

— De Mouy ! exclamă el, ca și cum acesta l-ar fi putut auzi.

Și vesel că se vedea înconjurat de prieteni, își scoase pălăria și flutură eșarfa.

Toate batistele albe fîlfîiră din nou cu vioiciune, ceea ce dovedea bucuria celor ce le agitau.

— Vai, mă așteaptă și nu pot să fiu cu ei... De ce nu m-am dus eu oare cînd aș fi putut ?... Acum e prea tîrziu.

Le făcu un gest disperat, la care de Mouy răspunse printr-un semn care voia să spună „voi aștepta".

În aceeași clipă Henric auzi pași ce răsunau pe scara de piatră. Se dădu repede înapoi. Hughenoții înțeleseră de ce. Vîrîră săbiile în teacă și batistele dispărură.

Henric văzu venind dinspre scară o femeie gîfîind, ceea ce dovedea că urcase în grabă. O recunoscu, nu fără o teamă ascunsă, pe care o încerca totdeauna cînd o vedea pe Caterina de Medicis.

În urma ei mergeau doi soldați, care se opriră lîngă scară.

— Oho ! făcu Henric. Trebuie că s-a întîmplat ceva nou și grav, dacă însăși regina-mamă mă caută pe terasa turnului de la Vincennes.

Ca să-și recapete răsuflarea, Caterina se așeză pe banca de piatră, proptită de creneluri.

Henric se apropie de ea cu cel mai grațios zîmbet :

— Pe mine mă cauți, scumpă mamă ?

— Da, domnule ! Am vrut să-ți dau o ultimă dovadă a afecțiunii mele. Trecem prin momente de grea încercare : regele e pe moarte și vrea să-ți vorbească.

— Mie ? făcu Henric, tresărind de bucurie.

— Da. I s-a spus, sînt sigură, că regreţi nu numai tronul Navarei, dar rîvneşti şi la al Franţei.

— Vai ! exclamă Henric.

— Ştiu prea bine că nu-i aşa; dar regele crede şi fără îndoială că această convorbire pe care vrea s-o aibă cu dumneata n-are alt scop decît să-ţi întindă o cursă.

— Mie ?

— Da. Înainte de a muri, Carol vrea să ştie dacă reprezinţi o primejdie sau o nădejde ; şi de răspunsul dumitale la propunerile lui, bagă bine de seamă, vor depinde ultimele dispoziţii pe care le va da, adică moartea sau viaţa dumitale.

— Dar ce vrea să-mi ofere ?

— De unde vrei să ştiu eu ? Pesemne lucruri cu neputinţă de făcut.

— În sfîrşit, nu ghiceşti, mamă ?

— Nu, dar bănuiesc, de pildă...

Caterina se opri.

— Ce ?

— Bănuiesc că, dînd crezare celor ce i s-au spus, vrea să aibă chiar din gura dumitale dovada acestei ambiţii. Să zicem că va încerca să te ispitească, aşa cum erau puşi altădată la încercare cei vinovaţi ca să mărturisească fără să fie torturaţi. Să zicem — continuă Caterina, privindu-l ţintă pe Henric — că îţi va propune să ici puterea, chiar regenţa.

O bucurie de nedescris năpădi inima năpăstuită a lui Henric, dar ghici lovitura şi spiritul lui viu, dibaci, făcu faţă atacului.

— Mie ? Cursa ar fi prea grosolană — zise el. Mie regenţa, cînd sînteţi dumneavoastră, cînd există fratele meu d'Alençon ? !

Caterina îşi muşcă buzele, ca să nu-şi trădeze mulţumirea.

— Atunci — făcu ea cu vioiciune — renunţi la regenţă ?

„Regele a murit şi îmi întinde o cursă“ — se gîndi Henric.

Așa că spuse cu glas tare :

— Mai întîi trebuie să aud ce spune regele Franței, căci chiar din ce mi-ați mărturisit dumneavoastră, doamnă, tot ce-am vorbit noi acum nu-s decît niște bănuieli.

— Fără îndoială — spuse Caterina — dar orice om știe întotdeauna ce intenții are.

— Pe Dumnezeul meu ! făcu Henric cu naivitate — cum n-am pretenții, n-am nici intenții.

— Asta nu-i un răspuns ! Hotărăște-te într-un fel ! îi zise, lăsîndu-se în voia mîniei, Caterina, văzînd că timpul trece.

— Nu pot să vă dau un răspuns pornind de la niște bănuieli, doamnă. E atît de greu și mai ales atît de grav să iau o hotărîre, încît trebuie să aștept ca faptele să vorbească.

— Ascultă, domnule — zise Caterina — nu-i timp de pierdut și noi ne pierdem vremea în discuții zadarnice, folosind ficcare subtilități de prisos. Să facem jocul ca un rege și o regină ! Dacă primești regența, îți pierzi viața !

„Regele trăiește !“ se gîndi Henric.

Apoi spuse cu glas tare, hotărît :

— Doamnă, Dumnezeu ține în mîinile sale viața oamenilor și a regilor. El o să mă inspire. Să i se spună maiestății sale că sînt gata să mă prezint înaintea sa !

— Gîndește-te, domnule !

— De doi ani de cînd sînt în surghiun și de o lună de cînd sînt deținut aci — răspunse grav Henric — am avut timp să mă gîndesc, doamnă ; și m-am gîndit. Vă rog, deci, să vă duceți la rege cea dintîi și să-i spuneți că vă urmez. Acești doi viteji ostași vor veghea ca să nu fug. De altfel, n-am de gînd s-o fac.

Era atîta dîrzenie în cuvintele lui Henric, încît Caterina își dădu seama prea bine că toate încercările ei, sub orice formă ar fi fost ascunse, n-or să izbîndească. Se grăbi deci să coboare.

Îndată ce dispăru, Henric dădu fuga la parapet și-i făcu lui de Mouy un semn care voia să spună : „Apropiați-vă și fiți gata la orice !“

De Mouy, care descălecase, sări din nou în șa și, ținînd de frîu cel de-al doilea cal, galopă pînă la două bătăi de flintă de turn.

Henric îi mulțumi, făcîndu-i un semn, și coborî.

La prima terasă a turnului îi găsi pe cei doi soldați care îl așteptau.

Un post întărit, alcătuit din santinele elvețiene și ostași din cavaleria ușoară, păzea intrarea castelului. Trebuia să străbați o cărare străjuită de cîte un șir de halebarde, ca să intri și să ieși din Vincennes.

Caterina aștepta în curte.

Le făcu semn celor doi soldați care-l însoțeau pe Henric să se depărteze și-i puse apoi mîna pe braț :

— Această curte are două porți. Dacă refuzi regența, acolo, în spatele apartamentelor regale, se află un cal zdravăn și libertatea care te așteaptă ; dacă te mînă doar ambiția, dincolo, lîngă poarta prin care ai trecut... Ei, ce spui ?

— Cred, doamnă, că dacă regele mă face regent, eu voi da ordine ostașilor și nu dumneavoastră. Cred că dacă plec noaptea din castel, toate aceste halebarde, toate aceste sulițe, toate aceste flinte se vor pleca înaintea mea.

— Nesăbuit ! murmură Caterina scoasă din fire. Crede-mă, nu-i bine să faci un joc pe viață și pe moarte cu regina Caterina !

— De ce nu ? spuse Henric privind-o țintă. De ce nu cu dumneavoastră sau cu oricare altul, dacă pînă acum am cîștigat ?

— Așadar, du-te la rege, domnule, pentru că nu vrei să crezi și să înțelegi nimic — zise Caterina, arătîndu-i scara cu o mînă și jucîndu-se cu unul din cele două cuțite otrăvite pe care le purta în teaca de piele neagră, devenită istorică.

— După dumneavoastră, doamnă ! făcu Henric. Cît timp nu sînt regent, onoarea de a avea întîietate vă aparține.

Caterina, căreia Henric îi aflase toate intențiile, nu încercă să mai lupte și trecu prima.

LXIV

REGENȚA

Regele începuse să devină nerăbdător ; tocmai îl chemase pe domnul de Nancey și-i poruncea să se ducă să-l caute pe Henric, cînd acesta apăru.

Văzîndu-și cumnatul în prag, Carol scoase un strigăt de bucurie, dar Henric se înspăimîntă de parc-ar fi dat cu ochii de un cadavru.

Cei doi doctori care făceau de gardă lîngă .patul bolnavului se depărtară, iar preotul, care venise la căpătîiul nefericitului rege să-l îndemne să aibă un sfîrșit creștinesc se retrase și el.

Carol al IX-lea nu era iubit ; totuși mulți plîngeau în anticameră. La moartea unui rege, oricare ar fi el, există întotdeauna unii care pierd ceva și se tem că sub cel ce va urma la tron nu vor dobîndi acest „ceva".

Doliul, plînsetele, cuvintele Caterinei, pregătirile sinistre și solemne pentru ultimele clipe ale lui Carol și, în sfîrșit, priveliștea regelui însuși — doborît de o boală de care apoi au mai pătimit și alții, dar care pînă atunci știința n-o cunoștea — avură asupra spiritului încă tînăr și deci impresionabil al lui Henric un efect îngrozitor. Așa că deși se hotărîse să nu se arate tulburat față de starea tot mai gravă a lui Carol, ca să nu-l neliniștească și mai tare, nu izbuti totuși să-și înfrîngă simțămîntul de spaimă care se zugrăvi pe chipul său, cînd văzu cum curg pe trupul muribundului șiroaie de sînge.

Carol zîmbi trist, căci nimic nu le scapă muribunzilor din ce gîndesc despre ei cei din jurul lor.

— Vino, Henriot — zise el, întinzîndu-i mîna cumnatului său, cu o blîndețe în glas pe care Henric nu i-o observase niciodată pînă atunci. Vino, pentru că sufeream că nu te văd. În viață ți-am pricinuit destule griji, sărmanul meu prieten, și acum îmi pare rău, crede-mă ! Uneori i-am ajutat pe cei care te hărțuiau, dar un rege nu este stăpîn pe evenimente ; în afară de mama mea Caterina, de fratele meu de Anjou, de fratele meu d'Alen-

ţon, am avut în viaţă, mai presus de mine, ceva care stinghereşte şi nu dispare decît în ziua cînd mori : raţiunea de stat.

— Sire, nu-mi amintesc decît de iubirea pe care am avut-o întotdeauna faţă de fratele meu şi de respectul ce l-am purtat întodeauna regelui meu — îngînă Henric.

— Da, da, ai dreptate — zise Carol — şi-ţi sînt recunoscător pentru vorbele astea, Henriot, pentru că într-adevăr ai suferit mult sub domnia mea ; ca să nu mai pun la socoteală că în acest răstimp sărmana ta mamă a murit. Şi pesemne că ai văzut că de multe ori am fost împins să-ţi fac rău. Uneori m-am împotrivit, alteori am cedat, de oboseală. Dar drept ai spus tu : să nu mai vorbim de trecut ; acum prezentul mă grăbeşte şi viitorul mă înspăimîntă !

Şi zicînd aceste cuvinte, sărmanul rege îşi ascunse faţa palidă în mîinile descărnate.

Tăcerea se aşternu grea pentru o clipă. Apoi, clătinîndu-şi fruntea pentru a-şi goni gîndurile întunecate, răspîndi în jur stropi însîngeraţi şi continuă în şoaptă, aplecîndu-se spre Henric :

— Statul trebuie salvat ! Trebuie să-l împiedicăm să cadă în mîinile fanaticilor sau ale femeilor !

După cum am spus, Carol pronunţase aceste cuvinte în şoaptă. Totuşi, lui Henric i se păru că aude de dincolo de perdelele patului o exclamaţie înăbuşită de mînie. Poate vreo crăpătură în zid, făcută fără ştirea lui Carol, îi îngăduia Caterinei să asculte această convorbire de o importanţă capitală.

— Femei ? repetă Henric, pentru a-l determina pe rege să se explice.

— Da — făcu acesta — mama mea vrea regenţa pînă la întoarcerea fratelui meu din Polonia, dar ascultă ce-ţi spun : n-o să se întoarcă !

— Cum ? N-o să se întoarcă ? ! făcu Henric, căutînd să-şi înăbuşe bucuria ce-i năpădise inima.

— Nu, n-o să se întoarcă — continuă Carol — supuşii lui nu-l vor lăsa să plece.

— Crezi, frate dragă, că regina-mamă nu i-a şi scris ? întrebă Henric.

— Bineînțeles că i-a scris, numai că Nancey a oprit curierul la Château-Thierry și mi-a adus scrisoarea, în care îi dădea de veste că nu mai am mult de trăit. Am scris și eu apoi la Varșovia și depeșa mea va ajunge. De asta sînt sigur și fratele meu va fi păzit. Așadar, după toate probabilitățile, tronul va fi liber, Henric!

Un nou foșnet, de astă dată mai deslușit, se auzi în dormitor.

„Cu siguranță — se gîndi Henric — e aici: ascultă și așteaptă!"

Carol însă nu auzi nimic.

— Mor — murmură el — fără nici un moștenitor!

Se opri. Un gînd mîngîietor păru că-i luminează chipul și, punînd o mînă pe umărul regelui Navarei, continuă:

— Vai! îți amintești, Henriot, îți amintești de sărmanul copilaș pe care ți l-am arătat cum dormea, într-o seară, în leagănul lui de mătase, veghcat de un înger? Vai, Henriot, or să mi-l ucidă!...

— Sire — exclamă Henric, cu ochii umezi de lacrimi — vă jur înaintea lui Dumnezeu că zi și noapte o să veghez asupra vieții lui! Porunciți, iubitul meu rege!

— Îți mulțumesc, Henriot, îți mulțumesc! făcu regele, cu o căldură în glas ce nu-i era de loc în fire, dar pe care amintirea aceasta i-o dăduse. Primesc legămîntul său! Să nu faci din el un rege... din fericire, nu-i născut pentru tron, ci pentru a fi un om fericit. Îi las avere; și să aibă noblețea mamei lui: aceea a sufletului. Poate că ar fi mai bine pentru el să intre în rîndurile clerului. Ar inspira mai puțină teamă. Vai, mi se pare că aș muri dacă nu fericit, cel puțin liniștit, de-ar fi aici să mă mîngîie dezmierdările copilului și chipul blînd al mamei lui!

— Sire, nu-i puteți chema?

— Sărmanii de ei! N-ar mai ieși de-aici! Iată starea regilor: nu pot trăi nici muri cum vor. Dar făgăduiala ta m-a liniștit.

Henric rămase pe gînduri.

— Da, sire, firește, am făcut legămînt! Putea-voi oare să-l respect?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Oare eu însumi n-am să fiu surghiunit, amenințat la fel ca și el, poate chiar mai mult? Pentru că eu sînt

un bărbat în toată firea, pe cînd el nu-i decît un copil.

— Te înşeli ! răspunse Carol. După moartea mea ai să fii tare şi puternic şi uite ce o să-ţi dea forţă şi putere.

La aceste cuvinte, muribundul scoase un pergament de sub căpătîi.

— Ţine ! îi zise.

Henric citi documentul, care era întărit cu sigiliul regal.

— Mie, regenţa, sire ? ! exclamă Henric, pălind de bucurie.

— Da, ţie regenţa, în aşteptarea reîntoarcerii ducelui de Anjou ; şi cum ducele de Anjou, după toate probabilităţile, nu se va mai întoarce, o dată cu aceasta nu-ţi dau numai regenţa, ci şi tronul.

— Tronul, mie ! murmură Henric.

— Da — zise Carol — ţie, singurul demn şi mai ales singurul capabil să-i conduci pe aceşti curteni desfrînaţi şi pe aceste tîrfe care trăiesc din sîngele şi lacrimile altora. Fratele meu d'Alençon este un trădător ! Va trăda pe oricine ! Aşa că lasă-l în turnul în care l-am trimis. Maică-mea o să vrea să te ucidă : surghiuneşte-o. Fratele meu de Anjou, peste trei-patru luni, sau poate peste un an, o să părăsească Varşovia şi o să vină să-ţi conteste puterea. Răspunde-i printr-o bulă papală. Am tratat această problemă prin ambasadorul meu, ducele de Nevers, şi vei primi bula neîntîrziat.

— Scumpul meu rege !

— Să nu te temi decît de războiul civil, Henric. Dacă ai să rămîi convertit, o să-l poţi ocoli, căci partidul hughenot nu-i puternic decît dacă îl conduci tu, iar domnul de Condé nu e în stare să lupte împotriva ta. Franţa este o ţară de cîmpie, Henric, deci o ţară catolică. Regele Franţei trebuie să fie regele majorităţii. Se zice că sînt ros de remuşcări pentru că am poruncit masacrul din noaptea sfîntului Bartolomeu ; îndoieli, da ; remuşcări, nu se zice că sîngele hughenoţilor se răzbună şi că acum transpir sînge prin toţi porii. Ştiu prea bine ce transpir ; arsenic, şi nu sînge !

— Vai, sire, ce vreţi să spuneţi ?

— Nimic ! Dacă moartea mea trebuie să fie răzbunată, Henriot, numai Dumnezeu trebuie s-o răzbune. Şi să

nu mai vorbim despre asta decît atît cît să prevedem ce urmări o să aibă. Îţi las un parlament bun, o armată încercată ! Sprijină-te pe parlament şi armată, ca să reziști singurilor tăi dușmani : mama mea şi ducele d'Alençon.

Se auzi atunci în anticameră un zgomot surd de arme şi comenzi militare.

— Vor să mă ucidă ! murmură Henric.

— Te temi, şovăi ? spuse Carol, neliniştit.

— Eu, sire ? Nu, nu mă tem ! Nu şovăi ! Primesc ! spuse Henric.

Carol îi strînse mîna. Tocmai atunci doica se apropie de el aducîndu-i o doctorie pe care i-o pregătise într-o odaie învecinată, fără să bage de seamă că soarta Franţei se hotăra la trei paşi de ea. Regele i se adresă :

— Dragă doică, cheamă pe mama mea şi spune să vină şi domnul d'Alençon.

LXV

REGELE A MURIT, TRĂIASCĂ REGELE !

Cîteva clipe după aceea, Caterina şi ducele d'Alençon intrară în odaia regelui, galbeni de spaimă şi tremurînd de furie. Aşa cum bănuise Henric, Caterina ştia tot şi-i destăinuise în puţine cuvinte lui Francisc. Făcură cîţiva paşi şi se opriră.

Henric stătea în picioare la căpătîiul patului lui Carol.

Regele le anunţă ultima lui voinţă :

— Doamnă — se adresă el mamei lui — dacă aveam un fiu, v-ar fi revenit regenţa ; sau în lipsa dumneavoastră, i se cuvenea regelui Poloniei ; sau în lipsa acestuia, ar fi fost regent fratele meu Francisc, dar n-am nici un fiu şi după mine tronul aparţine fratelui meu, ducele d'Anjou, care nu e aici. Cum într-o zi sau alta o să vină să-şi ceară tronul, nu vreau să găsească în locul său pe cineva care ar putea, prin drepturile sale aproape egale,

să-i conteste coroana și deci să expună regatul unui război între pretendenți. Iată de ce nu te las regentă, doamnă ; astfel ai avea de ales între cei doi fii, ceea ce ar fi foarte neplăcut pentru sufletul unei mame. Iată pentru ce nu l-am ales pe fratele meu Francisc, căci ar putea să-i spună fratelui vîrstnic : „Aveai un tron, de ce l-ai părăsit ?' Așadar, am ales un regent care să poată avea doar în păstrare coroana, deci provizoriu, nu definitiv. Pe acest regent salută-l, doamnă, salută-l, scumpul meu frate ! Acest regent este regele Navarei !

Și cu un gest de ultimă poruncă, îl salută cu mîna pe Henric.

Caterina și d'Alençon făcură o mișcare între o tresărire nervoasă și un salut.

— Poftim, domnule regent — se adresă Carol regelui Navarei — iată documentul care pînă la reîntoarcerea regelui Poloniei îți dă comanda armatei, cheile tezaurului și puterea regală !

Caterina îl mistuia pe Henric cu privirea. Francisc abia se putea ține pe picioare ; dar slăbiciunea unuia și dîrzenia celuilalt, în loc să-l liniștească pe Henric, îi dovedeau primejdia prezentă, imediată, amenințătoare.

La rîndul său, Henric își încordă voința și, stăpînindu-și teama, luă sulul din mîinile regelui ; apoi, îndreptîndu-se din spate, aținti asupra Caterinei și lui Francisc o privire care voia să spună : „Băgați de seamă, eu sînt stăpînul !

Caterina îi înțelese privirea.

— Nu, nu, niciodată — exclamă — niciodată cei din neamul meu nu se vor pleca în fața străinilor ! Niciodată un Bourbon nu va domni în Franța, atîta timp cît va exista un Valois !

— Mamă, mamă ! strigă Carol, cu un glas mai înspăimîntător ca niciodată, încercînd să se ridice din patul lui cu cearceaful înroșit de sînge. Ia seama, mai sînt rege ! Știu prea bine : nu pentru mult timp, dar nu-mi trebuie prea mult timp ca să dau un ordin : să fie pedepsiți ucigașii și otrăvitorii !

— Ei bine, dă ordin, dacă îndrăznești ! Eu mă duc să le dau pe-ale mele ! Hai, Francisc, hai !...

Ieşi în grabă, tîrîndu-l după ea pe ducele d'Alençon.

— Nancey ! ţipă Carol. Nancey, vino la mine, vino ! Îţi ordon, îţi poruncesc, Nancey, aresteaz-o pe mama, arestează-l pe fratele meu, arestează...

Un val de sînge îl împiedică pe Carol să vorbească, tocmai cînd căpitanul gărzii deschidea uşa. Regele se sufocă şi căzu horcăind pe pat.

Nancey nu-şi auzi decît numele. Ordinele pe care le primise, rostite cu glas înăbuşit, nu le mai deslușise.

— Păziţi uşa şi nu lăsaţi pe nimeni să intre ! porunci Henric.

Nancey salută şi ieşi.

Henric se uită la trupul nemişcat pe care l-ai fi putut lua drept un cadavru, dacă o uşoară răsuflare n-ar fi agitat şuviţa de spumă care i se prelingea printre buze.

Îl privi îndelung, apoi zise :

— Iată clipa supremă : trebuie să domnesc ? Trebuie să trăiesc ?

Chiar atunci perdeaua de la uşa dormitorului fu dată la o parte. Un chip palid se ivi şi în tăcerea de moarte, care domnea în camera regală, se auzi un glas :

— Trebuie să trăiţi !

— René ! exclamă Henric.

— Da, sire !

— Aşadar, prezicerea ta e falsă ! N-am să fiu rege !

— Veţi fi, sire, dar n-a sunat încă ceasul !

— De unde ştii ? Vorbeşte ! Vreau să ştiu dacă trebuie să te cred !

— Ascultaţi !

— Ascult.

— Aplecaţi-vă !

Henric se aplecă deasupra corpului lui Carol. La rîndul lui, René se aplecă şi el. Îi despărţea doar lăţimea patului, micşorată şi ea cînd se aplecaseră amîndoi. Între ei zăcea nemişcat, fără glas, regele muribund.

— Ascultaţi ! rosti René. Sînt aici din ordinul reginei-mame, ca să vă răpun. Dar prefer să vă slujesc, căci am încredere în horoscopul dumneavoastră. Aşa că, slujindu-vă, îmi apăr în acelaşi timp şi pielea, şi sufletul.

— Nu ţi-a poruncit oare regina să-mi spui toate astea ? întrebă Henric, cuprins de îndoială şi neliniştc.

— Nu — răspunse René — dar ascultaţi, vă spun o taină !

Se aplecă mai tare, iar Henric făcu la fel, aşa că cele două capete aproape se atingeau.

Convorbirea dintre cei doi bărbaţi încovoiaţi deasupra trupului regelui muribund avea ceva atît de tulburător, încît superstiţiosului florentin i se zbîrli părul, iar chipul lui Henric lucea de sudoare.

— Ascultaţi — continuă René — ascultaţi o taină pe care numai eu o ştiu şi v-o destăinuiesc, dacă-mi juraţi pe sufletul acestui muribund că mă iertaţi pentru moartea mamei dumneavoastră.

— Ţi-am mai făgăduit o dată — zise Henric, al cărui chip se întunecă.

— Mi-aţi făgăduit, dar n-aţi făcut legămînt ! spuse René, vrînd parcă să se retragă.

— Îţi jur — rosti Henric, întinzînd mîna dreaptă deasupra capului regelui.

— Ei bine, sire — şopti în grabă florentinul — regele Poloniei soseşte !

— Nu — făcu Henric — curierul a fost arestat de regele Carol.

— Regele Carol n-a arestat decît un curier, pe drumul spre Château-Thierry ; dar regina-mamă, prevăzătoare, a trimis trei, pe trei drumuri diferite.

— Vai ! Nenorocitul de mine !

— Un mesager a sosit astăzi dimineaţă la Varşovia. Regele a plecat pe dată şi nimeni acolo n-a încercat să i se împotrivească, pentru că la Varşovia nu se ştie nimic despre boala regelui. Poate că în cîteva ceasuri Henric de Anjou va fi aici !

— Ah ! Dac-aş avea un răgaz de numai opt zile !

— Da, dar n-aveţi nici opt ceasuri ! Auziţi zăngănit de arme ?

— Da.

— Se fac pregătiri împotriva dumneavoastră. Or să vină să vă ucidă chiar aici, în camera regelui.

— Regele n-a murit încă.

— Peste zece minute o să moară. Aşadar, aveţi zece minute de trăit. Poate mai puţin !

René îşi aţinti privirea asupra lui Carol.

— Ce-i de făcut ?

— Să fugiţi, fără să pierdeţi o clipă, o singură clipă !

— Dar pe unde ? Dacă mă aşteaptă în anticameră să mă omoare cînd ies ?

— Ascultaţi, îmi primejduiesc viaţa pentru dumneavoastră ! Să n-o uitaţi niciodată !

— Fii sigur !

— Urmaţi-mă prin acest coridor secret, pînă la portiţa ascunsă ; apoi, ca să cîştigaţi timp, o să mă duc la soacra dumneavoastră să-i spun că o să coborîţi. În felul ăsta o să creadă că aţi descoperit coridorul secret şi aţi fugit pe acolo. Veniţi, veniţi !

Henric se aplecă deasupra lui Carol şi-l sărută pe frunte.

— Adio, frate ! Nu voi uita că ultima ta dorinţă a fost să-ţi urmez la tron ! Nu voi uita niciodată că ultima ta voinţă a fost să mă faci rege. Mori în pace ! În numele fraţilor mei hughenoţi, te iert de sîngele vărsat !

— Mai repede, mai repede ! îl îndemnă René. Îşi vine în simţiri ! Fugiţi înainte să deschidă ochii, fugiţi !

— Doică — murmură Carol — doică !

Henric luă de la căpătîiul lui Carol sabia regelui muribund, care-i era de prisos acum, de altfel ; îşi vîrî la piept sulul care îl investea cu titlul de regent, sărută fruntea lui Carol pentru ultima dată, ocoli patul şi se năpusti în coridor, prin uşiţa secretă, care se închise în urma lui.

— Doică ! Doică ! strigă regele mai tare.

Bătrîna alergă.

— Ce-i, dragul meu Carol ? îl întrebă ea.

— Doică — şopti regele, cu ochii holbaţi şi privirea fixă, prevestitoare a morţii — s-a întîmplat ceva în timp ce dormeam ; văd o lumină strălucitoare, îl văd pe Dumnezeu, stăpînul nostru ; văd pe domnul nostru Isus ; văd pe preasfînta Fecioara Maria. Ei îl roagă, îl imploră pentru mine ; Domnul atotputernic mă iartă... el mă cheamă... Dumnezeule !... Dumnezeule !... fie-ţi milă de mine... Dumnezeule, uită că eram rege... căci iată, vin la tine fără

sceptru şi coroană... Doamne ! Uită crimele regelui, pentru a-ţi aminti numai de suferinţele omului !... Dumnezeule ! Iată-mă !...

Pe cînd rostise aceste cuvinte, Carol se ridicase din ce în ce mai mult, de parcă s-ar fi pregătit să iasă în întîmpinarea glasului care-l chema ; apoi, după ultimele vorbe, scoase un suspin şi căzu în nesimţire, rece ca gheaţa, în braţele doicii sale.

Şi în timp ce soldaţii, conduşi de Caterina, se năpustiseră în sala cunoscută de toţi, prin care trebuia să iasă Henric, acesta, călăuzit de René, străbătuse coridorul secret, ieşise prin portiţa tainică, sărise pe calul care îl aştepta şi gonea spre locul unde ştia că-l va regăsi pe de Mouy.

Pe neaşteptate, la zgomotul calului, al cărui galop răsuna pe dalele de piatră, cîteva santinele se întoarseră şi strigară :

— Fuge ! Fuge !

— Cine ? strigă regina-mamă, apropiindu-se de o fereastră.

— Regele Navarei ! Regele Navarei ! strigară străjile.

— Foc ! Trageţi în el ! ordonă Caterina.

Soldaţii luară poziţia de tragere, dar Henric era prea departe.

— Fuge — exclamă regina-mamă — aşadar se dă bătut !

— Fuge — murmură ducele d'Alençon — aşadar sînt rege !

Chiar în aceeaşi clipă, pe cînd Francisc şi maică-sa se mai aflau încă la fereastră, podul mobil al castelului scîrţîi sub copitele mai multor cai. Se auzi un zăngănit de arme şi mare larmă. Un tînăr, în galop, fluturînd pălăria, pătrundea în curtea castelului, strigînd „Franţa !". Îl urmau patru gentilomi, asudaţi ca şi el, plini de praf şi de spuma cailor.

— Fiul meu ! strigă Caterina, întinzînd braţele prin fereastră.

— Mamă ! exclamă tînărul, sărind de pe cal.

— Fratele meu, ducele de Anjou ! murmură Francisc, înspăimîntat şi dîndu-se îndărăt.

— E prea tîrziu ? o întrebă Henric de Anjou pe mamă-sa.

— Nu, dimpotrivă, ai venit la timp ! Dacă Dumnezeu te-ar fi călăuzit cu mîna lui, n-ai fi ajuns într-un moment mai potrivit. Priveşte şi ascultă.

Tocmai atunci, domnul de Nancey, căpitanul gărzii, înainta pe balconul camerei regale.

Toate privirile se aţintiră asupra lui.

Rupse o baghetă în două şi cu braţele întinse, ţinînd cele două bucăţi în mîini, strigă de trei ori :

— Regele Carol a murit ! Regele Carol a murit ! Regele Carol a murit !

Apoi aruncă cele două bucăţi ale baghetei.

— Trăiască regele Henric al III-lea ! strigă atunci Caterina, închinîndu-se cu o pioasă recunoştinţă. Trăiască regele Henric al III-lea !

În afară de ducele Francisc, toţi repetară acest strigăt.

— Ah ! M-a tras pe sfoară ! murmură Francisc, sfîşiindu-şi pieptul cu unghiile.

— Am cîştigat, şi ticălosul de bearnez n-o să domnească ! strigă Caterina.

EPILOG

Trecuse un an de la moartea regelui Carol al IX-lea şi urcarea pe tron a succesorului său.

Regele Henric al III-lea, preafericit domnitor, prin graţia lui Dumnezeu şi a mamei sale Caterina, se dusese la o frumoasă procesiune în cinstea Sfintei Fecioare din Cléry.

Plecase pe jos, cu regina, soţia sa, şi cu întreaga curte.

Regele Henric al III-lea putea prea bine să-şi irosească timpul, pentru că acum nu avea nici o grijă serioasă. Regele Navarei era în Navara, unde dorise atît de mult să fie ; şi era foarte ocupat — se zicea — cu o frumoasă fată din familia Montmorency, pe care o poreclise

Fosseuse [1]. Margareta trăia în preajma lui, tristă, posomorîtă, găsind doar în frumoşii munţi ai ţinutului nu o distracţie, ci o alinare a celor două mari dureri ale ei: moartea şi lipsa iubitului.

La Paris domnea liniştea. Regina-mamă, adevărată regentă de cînd scumpul ei fiu Henric era rege, îşi avea reşedinţa cînd la Luvru, cînd la palatul Soissons, clădit pe locul unde se află acum oborul de grîu şi din care n-a mai rămas decît eleganta coloană ce se mai poate vedea şi astăzi.

Într-o seară, era foarte adîncită în cercetarea stelelor împreună cu René, ale cărui mici trădări nu le aflase niciodată şi care se bucura de favoarea ei, după falsele mărturii făcute la momentul potrivit împotriva lui Coconnas şi a lui La Mole. Tocmai atunci fu anunţată că un bărbat doreşte a-i face comunicări de cea mai mare importanţă şi o aşteaptă în capela sa.

Coborî în grabă şi îl găsi pe domnul de Maurevel.

— El e aici! exclamă fostul căpitan al depozitelor de muniţii, nemaiaşteptînd ca regina să i se adreseze, şi încălcînd astfel protocolul regal.

— Care „el“? întrebă Caterina.

— Cine aţi vrea să fie, doamnă? Regele Navarei!

— Aici... Henric?... Şi de ce-a venit, neprevăzătorul? murmură Caterina.

— Dacă e să ne luăm după aparenţe, a venit s-o vadă pe doamna de Sauve; asta-i totul. Dacă e să ne luăm după probabilităţi, a venit să uneltească împotriva regelui.

— Şi cum ai aflat că e aici?

— Ieri l-am văzut intrînd într-o casă, iar după cîteva clipe a intrat acolo şi doamna de Sauve, ca să-l întîlnească.

— Eşti sigur că era el?

— L-am aşteptat pînă a ieşit, adică o bună parte din noapte. Pe la trei, cei doi amanţi au plecat. Regele a condus-o pe doamna de Sauve pînă la poarta Luvrului; aici, datorită străjii care fără îndoială e în slujba ei,

[1] Săpătoarea.

a intrat fără să-i pese de nimic, iar regele s-a întors, fredonînd o arie, atît de nepăsător, de parcă-ar fi fost în munții lui.

— Și unde s-a dus ?

— În strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber", la același hangiu unde stăteau cei doi vrăjitori care au fost executați din ordinul maiestății voastre.

— De ce n-ai venit pe dată să-mi dai de veste ?

— Pentru că nu eram încă atît de sigur de cele întîmplate.

— Dar acum ești ?

— Fără putință de tăgadă !

— L-ai văzut ?

— Firește. Mă ascunsesem la un negustător de vinuri din fața hanului ; mai întîi l-am văzut intrînd în aceeași casă ca în ajun, apoi, fiindcă doamna de Sauve întîrzia, el și-a arătat neprevăzător chipul la geamul unei ferestre de la etajul întîi, și de astă dată mi-a risipit orice îndoială. De altfel, doamna de Sauve a venit din nou să-l întîlnească.

— Crezi că vor rămîne împreună, ca noaptea trecută, pînă la trei dimineața ?

— Poate.

— Unde e hanul ?

— Aproape de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré.

— Bine — făcu Caterina. Domnul de Sauve nu-ți cunoaște scrisul ?

— Nu.

— Așează-te aici și scrie !

Maurevel se supuse și luă pana.

— Sînt gata, doamnă.

Caterina îi dictă :

„În timp ce baronul de Sauve își face serviciul la Luvru, baroana, soția sa, se află cu un filfizon, un prieten de-al ei, într-un han din apropiere de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré. Baronul de Sauve va recunoaște casa după o cruce roșie pe zidul ei".

— Ce trebuie să fac? întrebă Maurevel.

— Fă o copie după scrisoare! îi zise Caterina.

Maurevel ascultă supus.

— Acum trimite una din scrisori baronului de Sauve, printr-un om dibaci, care o va lăsa pe cealaltă să cadă pe unul din coridoarele Luvrului.

— Nu înțeleg nimic — bolborosi Maurevel.

Caterina ridică din umeri.

— Nu înțelegi că un soț care primește o asemenea scrisoare se supără?

— Dar mi se pare că pe vremea regelui Navarei nu se supăra.

— Ceea ce îi îngăduie unui rege, poate că nu-i îngăduie unui curtezan oarecare. De altfel, dacă n-o să se supere soțul, o să te superi dumneata pentru el!

— Eu?!

— Firește! Vei lua patru oameni, șase dacă-i nevoie, o să te maschezi, o să forțezi ușa, ca și cum ați fi trimiși de baron, îi surprinzi pe amanți cînd sînt singuri, în intimitate, și-i lovești în numele regelui; iar a doua zi, conținutul depeșei, găsite pe unul din coridoarele Luvrului de un suflet milos, va fi adus și la cunoștința altora, ceea ce va dovedi că soțul s-a răzbunat. Numai că, datorită întîmplării, curtezanul era regele Navarei, dar cine poate să bănuiască asta, cînd toți cred că se află la Pau?

Maurevel se uită cu admirație la Caterina; se înclină și plecă.

Pe cînd Maurevel ieșea din palatul Soissons, doamna de Sauve intra în căsuța din Croix des Petits-Champs.

Henric o aștepta cu ușa întredeschisă.

Cînd o zări pe scară, o întrebă:

— N-ai fost urmărită cumva?

— Nu! Cel puțin așa cred — răspunse Charlotte.

— Eu cred că am fost, nu numai astă-noapte, dar și în cursul serii — zise Henric.

— Vai, Doamne! Mă înspăimîntați, sire! murmură Charlotte. Dacă această amintire plăcută pe care i-o dăruiești unei vechi prietene o să-ți pricinuiască neplăceri, n-o să mă consolez niciodată.

— Fii pe pace, scumpă prietenă — spuse bearnezul — avem trei spade care veghează în umbră.

— Trei sînt prea puține, sire !

— Destule, cînd aceste spade se numesc de Mouy, Saucourt și Barthélemy.

— Așadar de Mouy te-a însoțit la Paris ?

— Firește.

— A îndrăznit să se întoarcă la Paris ? Va să zică îl iubește la nebunie vreo sărmană femeie, ca și pe dumneata ?

— Nu, dar aici se află un dușman căruia i-a jurat moartea. Numai ura, scumpa mea, poate să te ducă la tot atîtea prostii ca și iubirea.

— Mulțumesc, sire.

— Oh ! Nu mă refer la prostiile de acum ; mă gîndesc la cele trecute și la acelea pe care le voi face. Dar să nu vorbim despre asta ! N-avm timp de pierdut !

— Va să zică, plecI !

— Da, la noapte !

— Așadar, ți-ai terminat treburile pentru care ai venit la Paris ?

— N-am venit decît pentru dumneata !

— Gasconule !

— La naiba, scumpa mea prietenă, spun adevărul ! Dar să îndepărtăm aceste amintiri ; mai am doar două-trei ceasuri de fericire, și apoi o să ne despărțim pe veci !

— Vai, sire — făcu doamna de Sauve — iubirea mea e veșnică !

Henric tocmai afirmase că n-are vreme de discuție : așa că nu mai ripostă ; crezu, sau, sceptic, cum îi era firea, se prefăcu a crede.

Totuși, după cum pomenise regele Navarei, de Mouy și cei doi însoțitori ai săi se aflau ascunși în preajma casei.

Stabiliseră cu Henric ca acesta să plece din căsuță la miezul nopții, în loc de ceasurile trei dimineața ; urma apoi s-o conducă pe doamna de Sauve, ca în ajun, pînă la Luvru, iar de aci să meargă în strada Cérisaie, unde locuia Maurevel.

Peste zi de Mouy se lămurise pe deplin care-i casa unde locuia dușmanul său.

Acum stăteau la pîndă cam de vreo oră, cînd zăriră un om — urmat la cîţiva paşi de alţi cinci — care se apropie de poarta căsuţei şi, una după alta, încercă mai multe chei în broască.

Cînd îl văzu de Mouy, pitit în umbra unei porţi învecinate, nu făcu decît un salt din ascunzătoare pînă la bărbatul ce încerca cheile şi îl apucă de braţ.

— O clipă — strigă de Mouy — nu-i voie să intri aici !

Omul se dădu înapoi şi cînd sări, îi căzu pălăria.

— De Mouy de Saint-Phale ! ţipă el.

— Maurevel ! urlă hughenotul, scoţîndu-şi spada din teacă. Te căutam ! Mi-ai venit singur în cale ! Mulţumesc !

Dar mînia nu făcu să-l uite pe Henric. Se întoarse spre poartă şi fluieră ca păstorii bearnezi.

— Asta-i de ajuns ! se adresă apoi lui Saucourt. Acum vino aici, asasinule ! Vino !

Şi se năpusti asupra lui Maurevel.

Între timp, acesta avusese răgazul să tragă din centură un pistol.

— Aha ! De data asta cred că ţi-a sunat ceasul — zise ucigaşul în solda regelui, ochind spre tînăr.

Trase ; dar de Mouy se aruncă spre dreapta şi glonţul trecu fără să-l atingă.

— Acum e rîndul meu ! exclamă tînărul.

Şi-l izbi pe Maurevel cu spada atît de tare, încît deşi îl nimeri în centura de piele, vîrful armei pătrunse în carne.

De durere, asasinul scoase un strigăt atît de sălbatic, încît zbirii care-l însoţeau îl crezură lovit de moarte şi fugiră înspăimîntaţi spre strada Saint-Honoré.

Maurevel nu era de loc viteaz. Cînd se văzu părăsit de oamenii lui şi avînd în faţă un adversar ca de Mouy, încercă la rîndul lui să fugă pe acelaşi drum ca şi ei, strigînd : „Ajutor !“

De Mouy, Saucort şi Barthélemy îl urmăriră plini de zel. Cînd ajunseră în strada Grenelle, pe unde o luaseră pentru a le tăia calea, o fereastră se deschise şi un bărbat sări de la primul cat, pe pămîntul reavăn, stropit de ploaie.

Era Henric.

Fluieratul lui de Mouy îi vestise primejdia, iar focul de pistol îi dovedise că aceasta era mare ; aşa că acum alerga în ajutorul prietenilor săi.

Înflăcărat, viguros, se năpusti pe urmele lor, cu sabia în mînă.

Un strigăt îl călăuzi : venea dinspre bariera Sergents. Maurevel fusese acela care strigase. Simţindu-se încolţit de de Mouy, el îşi chema din nou în ajutor oamenii, care o luaseră la sănătoasa de spaimă.

Trebuia să primească lupta sau să fie străpuns pe la spate.

Maurevel se întoarse, întîlni spada duşmanului său şi aproape pe dată îi dădu o lovitură atît de dibace, încît îi sfîşie eşarfa ; dar de Mouy îi răspunse pe loc.

Spada tînărului îl izbi din nou pe Maurevel şi sîngele acestuia ţîşni din două răni.

— Nu l-ai dat gata ! Haide, haide ! strigă Henric, care îl ajunse din urmă.

De Mouy n-avea însă nevoie să fie încurajat.

Îl atacă din nou pe Maurevel, dar acesta nu-l mai aştepta.

Apăsîndu-şi rana cu mîna stîngă, o luă din nou, cu desperare, la fugă.

— Ucide-l repede ! Ucide-l ! strigă regele. Uite, oamenii lui se opresc şi desperarea laşilor nu le prieşte celor viteji.

Maurevel simţea cum îi plesnesc plămînii ; respira şuierător şi la fiecare răsuflare îi curgeau şiroaie de sînge din piept ; deodată, căzu istovit, dar se ridică repede şi, sprijinindu-se într-un genunchi, întinse vîrful spadei spre de Mouy.

— Prieteni ! Prieteni ! urlă Maurevel. Nu sînt decît doi ! Trageţi, trageţi în ei !

În adevăr, Saucourt şi Barthélemy se îndreptaseră, alergînd după cei doi zbiri, care fugeau pe strada des Poulies, aşa că regele şi de Mouy se aflau singuri în faţa a patru oameni.

— Foc ! continuă să ţipe Maurevel, în timp ce unul din soldaţi se pregătea să tragă cu muscheta.

— Da, dar mai înainte ai să mori, trădătorule ! Mori, ticălosule ! Mori blestemat, ca un ucigaş ! strigă de Mouy.

Şi apucînd cu o mînă tăişul spadei lui Maurevel, înfipse cu cealaltă pe a sa în pieptul duşmanului, cu atîta putere, încît îl ţintui la pămînt.

— Bagă de seamă ! Bagă de seamă ! lăsînd spada în trupul lui Maurevel, căci un soldat îl ochise și l-ar fi ucis, fiind chiar în bătaia flintei lui.

Chiar atunci, Henric străpunse cu sabia trupul soldatului, care căzu lîngă Maurevel, scoțînd un strigăt.

Ceilalți doi soldați o luară la fugă.

— Haide, de Mouy, haide ! Să nu mai pierdem o clipă ! Dacă sîntem recunoscuți, s-a zis cu noi ! strigă Henric.

— Așteptați, sire ! Credeți c-o să-mi las spada în corpul ticălosului ăsta ? !

Se apropie de Maurevel. Părea că zace fără viață, dar în clipa cînd de Mouy atinse mînerul spadei sale, care rămăsese în trupul lui Maurevel, acesta se ridică și, luînd flinta soldatului doborît de Henric, o descărcă în plin în pieptul lui de Mouy.

Tînărul căzu fără să scoată măcar un geamăt : murise fulgerător.

Henric se năpusti asupra lui Maurevel, care se prăbuși la rîndul lui. Sabia regelui nu străpunse decît un cadavru.

Regele Navarei trebuia să fugă. Larma atrăsese o mulțime de oameni și garda de noapte putea să sosească dintr-un moment în altul. Henric căută cu privirea printre curioșii atrași de zgomot o figură cunoscută și deodată scoase un strigăt de bucurie.

Îl recunoscuse pe jupîn La Hurière.

Întîmplarea se petrecea lîngă Croix du Trahoir, adică în fața străzii l'Arbre-Sec. Așadar, vechea noastră cunoștință, mohorît de felul lui, și care devenise mai posomorît după moartea lui La Mole și Coconnas — preaiubiții lui oaspeți — își părăsise bucătăria și tigăile și alergase aici tocmai cînd pregătea cina regelui Navarei.

— Jupîn La Hurière, ai grijă de de Mouy, deși mă tem că nu mai e nimic de făcut. Ia-l la tine și, dacă mai trăiește nu precupeți nimic. Uite o pungă cu galbeni. Cît despre celălalt, lasă-l în noroi ca pe stîrv de cîine. Să putrezească acolo !

— Dar dumneavoastră ? întrebă La Hurière.

— Eu trebuie să-mi iau rămas bun de la cineva. Alerg și în zece minute sînt la tine. Pregătește-mi caii !

În adevăr, Henric o luă la fugă spre căsuța din Croix des Petits-Champs, însă cînd ajunse în strada Grenelle se opri îngrozit.

O mulțime de oameni se îngrămădeau în fața căsuței.

— Ce s-a întîmplat ! Ce-i în casa asta ? întrebă Henric.

— Vai, ce nenorocire, domnule ! îi răspunse cel căruia i se adresase. O doamnă tînără și frumoasă a fost ucisă cu pumnalul de soțul ei, înștiințat printr-o scrisoare că nevasta lui se află aici cu amantul ei.

— Și soțul ?

— A fugit.

— Doamna ?

— Se mai află aici.

— Moartă ?

— Nu încă, slavă Domnului, dar starea ei este gravă !

— Vai mie ! exclamă Henric. Așadar, sînt blestemat !

Și se năpusti în casă.

Camera era plină de lume ; toți se îmbulzeau în jurul unui pat unde zăcea sărmana Charlotte, străpunsă de două lovituri de pumnal.

Bărbatul ei, care timp de doi ani se prefăcuse că nu-i gelos pe Henric, profitase de această împrejurare ca să se răzbune pe ea.

— Charlotte ! Charlotte ! strigă Henric, croindu-și drum prin mulțime și căzînd în genunchi lîngă pat.

Charlotte întredeschise frumoșii ei ochi, pe care începuseră să-i învăluie umbrele morții. Scoase un țipăt ce făcu să-i țîșnească sîngele din cele două răni, și încercă să se ridice.

— Ah ! Știam prea bine că n-o să mor fără să te văd ! murmură ea.

În adevăr, ca și cum nu așteptase decît această clipă pentru a-și da lui Henric sufletul din adîncul căruia îl iubise, sărută fruntea regelui Navarei și murmură pentru ultima oară : „Te iubesc".

Apoi muri.

Henric nu putea să mai întîrzie fără a-și pune în primejdie viața. Trase pumnalul din teacă, tăie o șuviță din minunatul păr auriu, pe care îl despletise adeseori pentru a-i admira lungimea. Apoi plecă lăcrimînd, în timp ce toți

cei de față izbucniră în hohote de plîns, fără să-și dea seama că vărsau lacrimi pentru nonorocirea unor oameni de rang atît de mare.

— Prieteni, iubire, totul mă lasă ! Totul mă părăsește în același timp !

— Da, sire dar vă rămîne tronul ! îi șopti un bărbat ce-l urmase, desprinzîndu-se din grupul curioșilor care se strînseră în fața căsuței.

— René ! exclamă Henric.

— Da, sire. René, care veghează asupra dumneavoastră ; ticălosul de Maurevel, murind, v-a pronunțat numele. Se știe că sînteți la Paris și arcașii vă caută. Fugiți ! Fugiți !

— Și mai crezi c-am să fiu rege, eu, un fugar ? !

— Priviți, sire — murmură florentinul, arătîndu-i regelui o stea care se zărea, strălucitoare, după un nor întunecat — nu eu spun asta, ci ea.

Henric oftă și dispăru în beznă.

CUPRINS

I	Latineasca ducelui de Guise	5
II	Iatacul reginei Navarei	18
III	Un rege poet	31
IV	Seara zilei de 24 august 1572	44
V	Despre Luvru în special şi despre virtuţi în general	53
VI	Datoria plătită	63
VII	Noaptea de 24 august 1572	74
VIII	Victimele	90
IX	Ucigaşii	101
X	Moarte, liturghie sau Bastilia	115
XI	Măceşul din cimitirul Inocenţilor	129
XII	Destăinuirile	140
XIII	Există chei ce deschid uşi pentru care nu sînt făcute	148
XIV	Cea de-a doua noapte a nunţii	159
XV	Ce vrea femeia vrea şi Dumnezeu	168
XVI	Hoitul unui duşman miroase întotdeauna frumos	182
XVII	Confratele maestrului Ambroise Paré	195
XVIII	Strigoii	202
XIX	Locuinţa lui René, meşterul de parfumuri al reginei-mame	212
XX	Găinile negre	224
XXI	Locuinţa doamnei de Sauve	232
XXII	Sire, veţi fi rege!	241
XXIII	Un proaspăt convertit	247
XXIV	Strada Tizon şi strada Cloche-Percée	260
XXV	Mantaua vişinie	271

XXVI Margarita 282
XXVII Mîna Domnului 289
XXVIII Scrisoare din Roma 295
XXIX Plecarea 301
XXX Maurevel 307
XXXI Vînătoarea călare 312
XXXII Fraternitate 321
XXXIII Recunoştinţa regelui Carol al IX-lea . . 329
XXXIV Domnul hotărăşte 336
XXXV Noaptea regilor 347
XXXVI Anagrama 355
XXXVII Intoarcerea la Luvru 361
XXXVIII Cingătoarea reginei-mame 372
XXXIX Planuri de răzbunare 381
XL Atrizii 396
XLI Zodiacul 407
XLII Mărturisiri 414
XLIII Solii 425
XLIV Oreste şi Pilade 432
XLV Orthon 441
XLVI Hanul „Sub cerul liber“ 453
XLVII De Mouy de Saint-Phale 463
XLVIII Două capete, o singură coroană 470
XLIX Cartea de vînătoare 482
L Vînătoarea cu şoimi 490
LI Pavilionul lui Francisc I 500
LII Investigaţiile 508
LIII Acteon 518
LIV Pădurea Vincennes 525
LV Figurina de ceară 532
LVI Ocrotitorii nevăzuţi 545
LVII Judecătorii 552
LVIII Tortura saboţilor 561
LIX Capela 570
LX Piaţa Saint-Jean-en-Grève 575
LXI Turnul infamiei 581
LXII Sudoarea de sînge 590
LXIII Terasa turnului castelului Vincennes . . 595
LXIV Regenţa 600
LXV Regele a murit, trăiască regele! 604
Epilog 610

Redactor responsabil : MIMI WESTFRIED
Redactor artistic : ADRIAN IONESCU
Tehnoredactor : CONSTANȚA VULCĂNESCU

●

Dat la cules 28.05.1968. Bun de tipar 08.07.1968. Apărut 1968. Comanda nr. 8660. Tiraj 100 190. Hîrtie Tipar Inalt B de 63 g/m². 540×840/16. Coli editoriale 37,25. Coli de tipar 39. A. 5826. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31.

●

Tiparul executat sub comanda nr. 80.418 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

AL. DUMAS

REGINA MARGOT

Editura Tineretului

Lei 20,50